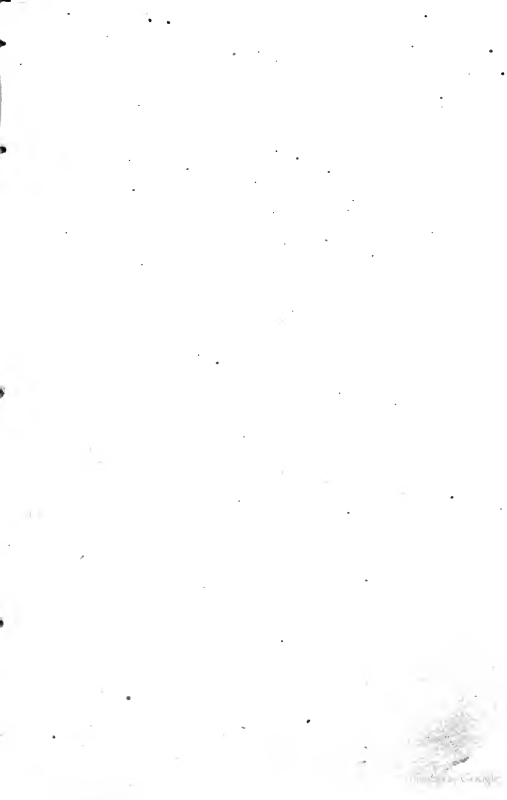

124

HISTORICI GRAECI
MINORES.

EDIDIT

LUDOVICUS DINDORFIUS.

VOL. II.

MENANDER PROTECTOR ET AGATHIAS.

LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCLXXI.

LEZIAN: TYPIS E. G. TRUENKE.

PRAEFATIO.

Secundum hoc historicorum minorum volumen duorum complectitur opera scriptorum, Menandri Protectoris historiarum fragmenta et Agathiae, quem Menander studiose est imitatus, historiarum libros quinque. Annotationes ad utrumque scriptorem codicumque collationes, quum nonnulla desiderarem quae nunc parari non poterant, tertio adiungentur volumini, quod praeter alia Zosimi historiam continebit ex codice vetusto membranaceo bibliothecae Vaticanae nuper reperto, qui ceterorum librorum est archetypus, locis non paucis emendatam. Interim de duobus quos nunc edo scriptoribus haec monuisse sufficiet.

Menandri Protectoris quae supersunt excerpta ex eius historia, qua Agathiae continuaverat historiarum libros quinque, partim duobus de legatis titulis Constantinianis partim tertio, et hoc quidem multo breviora et pauciora, de sententiis sunt conservata, quibus accedunt fragmenta nonnulla apud Suidam et alibi citata. Utriusque de legatis tituli quum Niebuhrius et Müllerus Hoescheliana uterentur editione, ego vero codicibus duobus Monacensibus n. 185, quo ipso iam Hoeschelius, et 267, quo idem non erat usus, de quibus dixi praefatione ad vol. 1, p. XXVII, quantum ex amobus vitiorum Hoeschelianaee numerum correxerim ostendit collatio cum illa, quae ad huius editionis paginas relata, sed ad illam ita est instituta ut nonnisi codicis utriusque ab ea dissensus sit notatus, quae autem meliora ex illis codicibus recepi, asterisco sint distincta ab iis quae in Hoescheliana aut correctae sunt aut non minus vitiosa. Herwerdeni vero in Spicilegio Vaticano p. 216—221 exhibita collatio editionis Romanae

eum Vaticano palimpsesto, unde eclogas de sententiis ediderat Maius Coll. Vat. vol. 2, pariter atque ipsius Herwerdeui emendationes multis illa quoque excerpta vitiis liberavit. Neque Suidae inutilis fuit comparatio, haud pauca ex illis citantis eclogis Constantinianis, sed raro a prioribus editoribus adhibita.

His igitur praesidiis, quibus proximi caruerant editores, adiutus iam expeditiorem potui reddere huius historici lectionem quam qui ante me eundem innumeris liberatum vitiis, et Müllerus quidem etiam triplici, quam Niebuhrius legentibus parum commodam exhibuerat fragmentorum seriem*), in unam coniungenda quantum fieri potuerat perpollverant. Quae vitia omnia enumerari quum ab huius editionis ratione non minus quam proxima esset alienum, ego quoque, ut Müllerus, graviorum saepe in parenthesi addidi correctiones et Suidae notavi scripturas, cuius loci notati sunt in indice ad illum. Plurima vero scriptoris non tantum novitil, sed etiam excerptis tantum conservati ab eclogoriis deformatis et contractis, rectius intacta relinqui quam audacter emendari non opus est dici. Ita nihil incertius est nominum barbarorum scriptura, quae vel apud eundem multoque magis apud diversos differt scriptores, ad quod non semper attendentes editores nonnulla quae non erant tangenda mutaverunt. Sic quam Menandro p. 7, 18. 19. huius ed. formam *Ἐλουροι* pro *Ἐρουλοι* bis exemerat Niebuhrius, eam citatus ab ipso praef. p. XVI, ubi de Dexippo agit, e Dexippo annotavit Stephanus Byz., habentque etiam alii partim ita vel similiter scriptam partim per *αι* in prima, de quibus v. Stephani Thes. Nequo vero Menander in omni dialecto adeo fuisse videtur negligens ut modo *γλυνεσθαι* scriberet modo *γλινεσθαι*, modo *ἡσσον* modo *ἡττον*, modo *ἄχρη* modo *μέχρης* ante vocalem, ut fit in his

*) Series prima Niebuhrii (p. 282—342 ed. Bonn.) inscripta est „*Excerpta de legationibus barbarorum ad Romanos*“, secunda (p. 344—425) „*Excerpta de legationibus Romanorum ad gentes*“, tertia (p. 426—437) „*Excerpta de sententiis*“. Quam divisionem consulto servavi in Niebuhrii summaris huic Praefationi subiectis, etsi numeris capitum Niebuhrii meorum substitui capitum numeros.

negligenter scriptis codicibus, et quae sunt alia multa huiusmodi, de quibus in annotationibus dicendum mihi erit. De vita et scriptis Menandri tantum fere scimus quantum ipse in initio operis dixerat: quae ab Suida s. v. *Μένανδρος* excerpta in initio fragmentorum posui. Niebuhrius haec de eo scripsit in Prolegomenis p. XXXII.

„MENANDER, Euphratae f., Constantinopolitanus, in iuventute legum studio sese dederat: sed quoniam a causidicorum munere animus abhorrebat, ad segnitiam delapsus, in circufactionumque furoribus patrimonium effudit; tandem vero, a necessitate ad meliora compulsus, quum a Mauricio Imperatore litteratos homines splendidis praemiis ornari videret, se in hoc genere experiri statuit. Itaque historiam Agathiae continuare sibi proposuit: quod ab adventu Cotrigurorum Hunnorum in Thraciam, quos Belisarius repressit, annoque 558, usque ad excessum Tiberii Imp., a. 582, perfecit. De rebus anni 575¹⁾ agebat libro VIII. Protectoris cognomen, quo ab illustri poeta Attico discriminatur, indicat eum cohortibus praetoriis Imperatoris adscriptum fuisse²⁾: quae tamen illo aevo aequae ac Scholarii fictam tantummodo exercebant militiam³⁾. In scribendi genere prorsus simia Agathiae est; ridendus quoties sententiarum acumine aut verborum elegantia se ostentare cupit: verum tamen in rebus gestis referendis bonus auctor; circa populorum mores, terrarumque longinquarum situm, et peregrinantium itinera admodum curiosus et fide dignus. Eiusdem Agathiae imitatione etiam epigrammata componere tentavit.“ Quibus Muellerus (vol. 4, p. 200) addit praeter Suidam Menandri mentionem facere Constantinum Porphy. de Them. 1, 2 p. 18 et Theophylactum Simocattam Hist. 1, 3, qui Menandrum continuavit.

Agathiae historiarum libros quinque ipsos quoque emendatioribus quam Niebuhrius edidi, de quo videnda quae in Fleckiseni Annalibus scripsi a. 1869 fasc. 7 p. 457—465, spero

1) Menand. p. 397. 20 ed. Bonn. [p. 84, 12 ed. Lips.]

2) v. Heineccium s. v. *Protectores* in eius ed. Brissonii.

3) Procop. Anecd. 24. p. 71.

que fore ut in annotationibus codicibus uti mihi liceat Vaticanis, quorum usus non concessus fuit Niebuhrio.

De vita et scriptis Agathiae quae disseruit Niebuhrius in Prolegomenis editionis Bonnensis p. XIII—XIX huic Praefationi subieci: quibus si adiungantur quae Teuffelius de eodem argumento scripsit in commentatione primum edita in Schneidewini Philologo vol. 1 p. 495—511, nunc repetita in opusculis Lipsiae editis a. 1871. (*Studien und Charakteristiken zur Griechischen Literaturgeschichte* p. 237—254) omnia fere exhausta esse videntur quae de hoc scriptore sciri possunt.

Scribebam Lipsiae mense Iulio.

MENANDRI HISTORIARUM SUMMARIA.

I. EXCERPTA DE LEGATIONIBUS BARBARORUM AD ROMANOS.

Avares ab Iustiniano sedes petunt intra fines imperii Romani (4). Idem ab Iustiniano instigati bella gerunt cum Hunnicis gentibus (5). Mezamirus, Antarum ad Avares legatus, ab his interimitur (6). Legati Avarum ad novas sedes petendaſ missi Byzantii detinentur (9). Iustinus Avarum conditiones superbe respuit (14). Post mortem Zichi, Persarum legati, Mebodes Byzantium mittitur: neque ipse nec Saracenorum legati, quorum causam apud Imperatorem agit, quae cupiunt impetrant (17). Turcorum legati a Persis spreſi Byzantium proficiscuntur ad commercia cum Romanis petenda (18). Zemarchus a legatione ad Turcos rediens magnis itineris difficultatibus et periculis laborat (21. 22). Avares et Franci foedus ineunt (23). Longobardorum legati Avares contra Gepidas et Romanos sollicitant (24). Longobardi nunc ab Avaribus, nunc a Romanis auxilia petunt (25). Baianus, Avarum chaganus, legatos Romanorum in vincula conicit (26). Idem post multas disceptationes cum Bono, Romanorum duce, iratus ab obsidione Sirmii recedit (27). Superba Targitii postulata ab Iustino cum contemptu repudiantur (29). Turci Iustinum ad bellum cum Persis renovandum incitant (32). Iustinus nullas Avarum conditiones admittit (33). Pax componitur inter Romanos et Avares (34). Avarum legati a latronibus expilati res suas a Tiberio repetunt (35). Sebochthes legatus a Chosroë ad Iustinum missus ad foedus inter Persas et Ro-

manos instaurandum (36). Iacobus insolentem Chosrois epistolam Tiberio et Sophiae Augustae tradit (37). Sabirum et Alanorum legati de pace agunt cum Tiberio Caesare (42), Romanorum et Persarum legati in confiniis utriusque imperii conveniunt (46). Zacharias et Mebodes de pace inter Romanos et Persas restituenda agunt: Romani Persarmenia et Iberia cedunt, sed Daras oppidum a Persis sibi reddi poscunt. Sclavini in Thraciam irrumpunt (47). Tiberius Caesar pecunias ad aliquos e principibus Longobardorum conciliandos mittit (49). Persae ex improvise castellum Romanorum expugnant (51). Tanchosdro in fines imperii incursionem facit (52). Mauricius Chlomon, Persarum oppidum, obsidione premit (57). Tiberius, ut Italiam adversus Longobardos tuteatur, multos eorum donis in partes suas traducit (62). Baianus, rex Avarum, usque ad Sirmium progressus, Savum traicere conatur, bellum contra Sclavinos praetendens (63). Idem a Tiberio ut Sirmium sibi concedat postulat (64). Theognis, dux Romanorum, Sirmium fortiter obtinet (65).

II. EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

Iustinianus Hunnos Utiguros contra Cotriguros excitat (3). Ammigus, dux Francorum, Romanis bellum minatur (8). Petrus Patricius, Iustiniani legatus, et Zichus, a Chosroë missus, in confiniis utriusque imperii congressi de pace inter Romanos et Persas firmiter componenda agunt. Quum Suaniam provinciam poscenti Romano nequaquam concederet legatus Persarum, Petrus ad Chosroëm ipsum proficiscitur, ut ab eo aequiores condiciones impetret (11). Petrus de Suania nihil amplius precibus consecutus pacem componit: Byzantium reversus moritur (13). Iustinus Imperator Ioannem legatum ad Chosroëm mittit, qui de cedenda Suania ageret: verum is infecta re Byzantium redit (15). Ioannes ob rem male gestam omnibus honoribus exuitur (16). Zemarchi legatio ad Turcos (19). Descriptio itineris eius et congressus cum Disabulo,

Turcorum duce (20). Targitius, Avarum legatus, Sirmium oppidum et pecunias sibi tradi petens, superbe ab Iustino dimittitur (28). Zacharias medicus a Sophia Imperatrice ad Chosroëm missus annuas inducias cum Persis componit (38). Traianus post Zachariam missus quinque annorum inducias paciscitur (39). Quas quum Tiberius accipere detrectet, Persae in fines Romanorum incursiones faciunt (40). Legatio Theodori, Bacchi filii, ad Chosroëm, quem in Armenia belligerantem comitatur (41). Valentinus, Romanorum ad Turcos legatus, a Turxatho, duce eorum, contumeliis afficitur (43). Turci bellum Romanis inferunt (45). Baianus, Avarum dux, a Tiberio Caesare instigatus cum magno exercitu in sedes Scлавinorum irrumpit (48). Chosroës inter ipsas pacis actiones bellum cum Romanis renovat (50). Eodem tempore Zacharias ad Chosroëm et Pherogdathes ad Tiberium de pace legati mittuntur (54). Zacharias et Theodorus cum aequis pacis conditionibus ad Persas missi, ab Hormisda, post Chosroëm Persarum rege, indigne excepti, infectis rebus domum revertuntur (55). Zacharias iterum a Tiberio ad pacem componendam in Persiam missus in confiniis cum Andigan legato Persarum, convenit, sed longis disceptationibus nihil efficitur (60). Romani Sirmium urbem Baiano, Avarum duci, dedere coguntur (66).

III. EXCERPTA DE SENTENTIIS.

Fragmentum prooemii (2). Silzibulus adversus Ephthalitas et Avars bellum parat (10). Prudentia Catulphi Ephthalitae (10). De victoriae inconstantia, de libertate dicendi, de animi constantia (10). Petri Patricii uberior historia de legatione ipsius ad Chosroëm laudatur (12). Breves sententiae de inconstantia fortunae, de periculis belli civilis, de providentiae commodis (30). Baiani impudentia adversus Romanos (30). De maledicentiae turpitudine (35 a). Menandri epigramma in Isaozitam Magum, qui ad fidem Christianam se convertit (35 a). Isaozitae constantia inter mortis cruciatus (35 a). Sententia (35 a) [p. 71, 24—27 ed. Lips.] Procopii

laudes (35 a) [p. 71, 28 ed. Lips.] Variæ sententiæ (35 a) [p. 72, 25.] 44 [p. 90, 5—18.] Romani poenas luunt pro iniustitia adversus populos vectigales (59). Mauricius in Iberia rem male gerit (59). Variæ sententiæ (59) [p. 114, 20.] 61 [p. 119, 30. 120, 1—9.] Tachosdro Persa graviter vulneratur (61). Mauricius a Persis vincitur (61).

NIEBUHRII COMMENTATIO DE VITA AGATHIAE EIUSQUE LIBRIS HISTORIARUM.

Agathias natus est Myrinae¹⁾ in Aeolide Asiae²⁾, patre Memnionio, rhetore³⁾, matre Periclea, matrona sanctissima, quam triennis amisit⁴⁾. Haec quum mortua ac sepulta sit Constantinopoli, credibile est patrem sese illuc in urbem regiam contulisse, ad quam undique ex provinciis Graeci sermonis confluebant qui doctrinae ingenioque confiderent. Fratrem habuit virum honoratum, cuius tamen nomen ignoramus⁵⁾: sororem Eugeniam, doctam puellam, discordi matrimonio cum Theodoto quodam coniunctam⁶⁾. Agathiam, penultima syllaba correpta, nos vocamus; Graeci idem nomen, pro accentus ratione, Agathiam proferunt: idque eum ipsum ceterosque illius aevi homines fecisse, ita ut penultima longa uterentur, ex ipsius epigrammatis apparet⁷⁾. Disciplinis litterarum, quas qui liberali animo essent percipiebant ante-

1) Prooem. Hist. p. 8. 9 ed. Bonn. Smyrnaeus vitiose dicitur apud Eudociam atque in nonnullis Suidae codicibus.

2) Unde Asianus vocatur in Anthologia Palatina.

3) Prooem. l. c. — Epigramma Michaelii inter testimonia. 4) Epigr. 43. 5) Ei simul cum patre atque Agathia fratre statuam posuerunt Myrinaei: Epigr. Michaelii.

6) Epigr. 53. 54.

7) Epigr. 36. *Δαφνιακῶν βιβλίων Ἀγαθίου ἐννεάς εἰμι* — Epigr. 72. *Ἀλλὰ πατήρ με πόλιος ἐναλλάξας Ἀγαθίας* — [πατήρ πόλιος quo sensu dicitur explicuit Reiskius ad Const. Porph. vol. 2 p. 611.] Haud aliter in Latio Prudentius *Asclepiadem*, Sidonius *Euripidem*, penultima producta posuerunt: hic carm. IX. 231. *Orchestram quatit alter Euripides*, ille Peristeph. X. 42. *Ascle-*

quam se ad legum Romanarum studium converterent, Alexandria studuit: unde anno 554, Iustiniani vigesimo octavo, post horribilem terrae motum, quem Alexandria ipsa, nunquam antea moveri solita, senserat, Constantinopolin regressus est⁸). Quem studiorum iuveniliū cursum qui reputaverit, non dubitabit Agathiam tunc decimum octavum aetatis annum egressum non fuisse, eiusque natalem in annum 536, vel sequentem, incidere. Quum vero Berytus illa clade collapsa esset, non dubium est eum in urbe regia antecessores audivisse. Quae studia quum quinque annos implerent, quarti in quodam epigrammate meminit⁹): et alibi leges Romanas artem suam esse ipse profitetur¹⁰); quarum cognitionem cum dicendi facultate ita coniunxit ut causas ante tribunalia oraret: idque Constantinopoli, ubi in basilica clientibus operam dabat¹¹). Causidici tunc scholastici vocabantur¹²), unde Agathiae cognomen haesit. Tenuit autem istud vitae genus invitus ac necessitate coactus, ut victum sibi quaereret¹³): nam ad amoeniora studia sevocabat adolescentem honesta voluntas.

piades ire mandat mīlites: cf. ibid. 108. 392. 548. 687. 921. Scilicet cuncti ista ita proferebant, at *Antiochiam, Alexandriam, Basilium*, eadem syllaba correpta. Atque in universum tenendum est, Graeca pronuntiandi rationem, quam permulti inter nostrates medio quod vocant aevo adulto ortam esse contendunt, quae tamen, ut ex voluminibus chartaceis et inscriptionibus pictis constat, in Aegypto sub Caesaribus recepta erat, regnante Iustiniano non aliter quam sub Palaeologis Constantinopoli obtinuisse. Hoc qui perspexerit facile intelliget Agathiam nostrum *Χερωνεύς* prima correpta protulisse, repudiandamque esse coniecturam quae epigr. 100. *στήσαν Χαιρωνεύ* pro *στήσαντο Χερωνεύ* scribi iubet.

8) Hist. II. 16 p. 99. 9) Epigr. 4. Illo anno *λύται* dicebantur, unde *τὰ λύσιμα τῶν νόμων* — inscr. epigr. 23 — explicari posse videntur. Agathias trans portum in regione Peraea morabatur, ut postremorum decem librorum singularem difficultatibus solvendis operam darct, procul ab urbis strepitu, remotus. 10) Prooem. l. c. 11) Hist. III. 1. p. 138. Quod Smyrnae causas orasse coniecerunt, propterea quod *Σμυρναῖον σχολαστικόν* in libris corruptis vocari vidissent, id vero usque ad stoliditatem argutum est commentum. 12) Iac. Gothofr. ad C. Theod. VIII. 10. 2. Tom. II. p. 627. ed. Lips. 13) Hist. III. l. c.

Exaruerat nondum poësis, vivebantque adhuc in ore hominum fabulae vetustatis: quin florebant in aula ipsa atque inter proceres qui versibus pangendis gloriam sibi quaerent: quamquam non imminebat solum, verum iamiam ingravescere barbaries, quae mox, extincto penitus antiquitatis lumine, densissimis tenebris morumque immanitate Graecas regiones foedavit, stuporemque pro prudentia induxit. Ad hasce delicias Agathias delatus primum amatoria carmina brevia scripsit, quae in novem libros, Daphniaca inscriptos, collegit¹⁴⁾: pluraque praeterea eiusdem generis alia: e quorum numero multa supersunt epigrammata non invenusta. Postea, sed regnante adhuc Iustiniano¹⁵⁾, collegit atque in septem libros digessit epigrammata, siquidem eius verba ad litteram interpretanda sunt recentiorum, nondum edita¹⁶⁾; quod si ita est, quaecunque in hoc genere Iustiniano antiquiora, post Philip-pum Thessalonicensem scripta, legimus, alia corona, cuius mentio omnis perierit, comprehensa fuisse necesse est. Qua opera, quam Theodoro Decurioni¹⁷⁾ inscripsit, palam est eum potentiorum, quales Paulus Silentarius Macedoniusque ex-consul erant, quorum plurima colligebat poemata, favorem aucupatum esse. Ex his Paulum laudibus non immeritis extollit, atque clientis officiis comiter colere videtur¹⁸⁾. Hoc ipso Paulo, nisi me coniectura decipit, Eutychnoquo quodam hortantibus¹⁹⁾, mortuo Iustiniano imperatore²⁰⁾, ad historiam aevi sui scribendam animum adiecit, quum ad trigesimum certe aetatis annum pervenisset. Credo tamen eum diu colligendis tantummodo narrationibus operam dedisse: namque opus quod ad nos pervenit adeo exiguae molis est, ut, quum ea quae de Chosrois exitu narrantur acciderint anno 577, nemo sibi persuadeat illi conscribendo decennium potuisse impendi: imo eo amplius. Nam ne ista quidem de Persarum regis fuga et morte mox post eventum scripta esse perspicue apparebit consideranti²¹⁾. Haud tamen debilis con-

14) Epigr. 7. 15) Id ex praefatione apparet. 16) Prooem. p. 6. 17) S. Palatii; de quo officio consule I. Gothofredum ad C. Th. VI. 23. 1. II. p. 126. 18) Hist. IV. 9 p. 297. 19) Prooem. p. 7. 8. 20) Ibid. p. 11. 21) Hist. IV. 29. p. 272.

lectura est, quando Agathias de Mauricii gestis narrabat, hunc adhuc privatum fuisse: quippe quem, absque ulla summi fastigii commemoratione, Pauli filium, magistrum militum, vocat. Id vero ad refellendam Fabricii opinionem sufficeret, qui sibi persuaserat Agathiam, quo tempore Evagrius historiam absolvit, scilicet anno 593, nondum edidisse: at illa, accuratius inspectis verbis quae vir nunquam sine laude commemorandus festinantius legit, ipsa per se concidit²²⁾. Itaque Agathiam Tiberio adhuc regnante, ante annum 582, quo anno Mauricius imperium adeptus est, e vita decessisse arbitror. Nam obitu eius factum esse quod historiae opus ad finem non sit perductum, Menander innuit, oratione usus parum quidem apta²³⁾, sed pravae interpretationi minime obnoxia: modo meminerimus Chosrois mortem viginti fere annis post Hunnorum adventum in Thraciam, ubi quinti libri narratio abrumptur, accidisse. Ac ne quis forte suspicetur ad molestiora negotia delatum, atque ita otio quod historiae scribendae tribueret privatum esse, in eodem vitae genere permansisse vel cognomine teste compertum est. Quo concesso quis credat fieri potuisse ut sponte omitteret gratum laborem a quo omni vi atque unice persequendo negotiis forensibus se distineri queritur²⁴⁾? quae tamen cumulate offerri alias laetandum sibi esse fatetur, ne inopia prematur. Nemo tamen hinc concludat Agathiam annumerandum esse infelicibus illis qui, ne fame vexentur, a litteris recedere coacti sunt. Nam illa erat scholasticorum condicio ut eorum avaritia legibus esset compe-scenda: neque clientibus caruisse credemus virum qui insigni facundiae gloria et vivus et post mortem floruit. Itaque, nisi lusus est ista de sua sorte querela, illis accensendus erit Agathias qui, nisi admodum laute vivere aliisque largiri possunt,

22) Locum posui inter testimonia. Verba *εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες* ad scriptores quos nominaverat referri non possunt: quae si Evagrii mens esset, ratione iubente, scripsisset *τυγχάνουσι*. Sunt illa omnino mendosa, et nescio qua de re interpretanda quae Mauricii animum movere potuerit ut supplici regi auxilium denegaret. 23) V. testimonia: *ὠρμηθῆν ἀρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου*.

24) Hist. III. 1. p. 138.

egere sibi videntur. Quae quidem opinio epigrammate confirmatur quo ille, pater oppidi dictus, in municipio suo locum, antea obscoenis immunditiis foedum atque detestabilem, purgasse, atque eleganti aedificio, nescio quo, ornasse dicitur²⁵⁾. Alia fortasse praeterea pietatis officia in patriam contulit: quae non minus propter hanc virtutem quam eloquentiae causa, eum cum patre Memnonio et fratre statua ornavit²⁶⁾: cuius honoris, quum olim fuisset vulgatissimus, illo tempore in privatos collati vix aliud superest exemplum.

Mansit autem viro laudato etiam post funus eadem insignis fama eloquentiae: ad quam referendum esse videtur quod Menander, qui eius historiam continuavit, infantiam suam tam vehementer excusat. Itaque quum, renatis sub Basilidarum imperio litteris, eandem laudem appeterent pusilli ingenii homines, Agathiam imitandum sibi sumpsit Leo Diaconus, ut Hasius indicavit: cui quod placuerit in huius scriptoris, quo edito permagnum certe cepit historia incrementum, sermone exquirendo splendidum philologiae documentum edere, id facundissimos quosque Atticos, si quis ad manes de factis nostris rumor manat, non sine invidia ferre existimo. Hodie Agathias vix cuiquam ultra mediocritatem assurgere videbitur: licet G. I. Vossius, haud levis auctoritatis vir, tersum eius atque floridum dicendi genus praedicet. Certe ipse sermo Graecus a puritate, quae tamen minima laus esset, longe abest; ac, ne a vitiis quidem grammaticis immunis, haud raro degeneris loquelae nota foedatur: tum vero admixta dialectorum, Ionicae praesertim, epicorumque verborum varietate, sive quaesita sive imprudenter assumpta, saepissime offendit. Quae ut condonaveris aevi infelicitati, praecipuaeque difficultati scribendi lingua emoriente, antequam adulta sit atque e matris consortio exlerit vulgaris, qua iam quotidie utuntur, tamen, ut laudem tribuas historico, sapientiam gravitatemque requires: at id non minus frustra in Agathia nostro. Imo potius ieiunum ingenium in sententiis prodit quas saepissime profert, tritas admodum atque e locis petitas communibus: ubi vero argute loqui satagit frigidissimas. Viri boni animum

25) Epigr. 72

26) Epigr. Michaëlii.

cum ostentatione prae se fert: neque tamen, quantum dignoscere licet, falso: immunis ab insectatione pariter atque ab adulatione per universum opus: cuius, quaecumque in eo reprehenderis, ad cognoscendas res gestas summum pretium atque unica utilitas est. Italica tamen negotia parum cognita habuisse videtur, in orientalibus longe versatior. Quem si Procopio quum ingenio tum civili militarique prudentia longe inferiorem esse Gibbono facile concesseris, fatebere tamen eadem ratione super ceteros omnes, qui consecuti sunt, eminerere, virum autem multo meliorem esse Procopio.

Christianus an fuerit in utramque partem disputatum est: verum edito epigrammate quo tabulam Archangelo dedicat²⁷⁾ illam religionem professum esse extra dubium est. A quo si discesseris, inter cetera quae proferri possent firmissimum eiusdem opinionis argumentum esset, quod apophthegma ex novo foedere sibi notum esse prodit²⁸⁾. Neque id tamen certum foret indicium: etenim, dominante religione Christiana, paucos illos gentiles qui Constantinopoli debebant talia nota habuisse non est quod dubitemus: atque ubi id profert Christianum loquentem inducit. Mitem vero animum in reprehendendis alienis sacris, nisi improba sint atque immania, et indulgentiam quae errori in huiusmodi rebus, utpote non voluntario, veniam tribuit²⁹⁾, inter saevos illius aevi furores vix alibi exspectares quam apud eos qui dominantium crudelitate et saevitia vexarentur ipsi. Itaque probabile est, gentili patre procreatum, Graecanicisque studiis innutritum et delectatum, ne legum poenis hominumque violentiae obnoxius esset, non opinionis vi adductum, Christianis se adiunxisse.

Historiarum libri vulgo ex codice Lugdunensi inscribuntur *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας*: vitio manifesto: quum scriptor se de morte Iustini Germani f. — qui iubente Iustino iun. Imp. necatus est — IV. 22. p. 255: atque de Chosrois fine (577) IV. 29. p. 272 dicturum esse promittat. At idem codex recte, pro illius aetatis more, quem ab Evagrio, Ioanne

27) Epigr. 4.
Graec. s. v. *ζηλώω*.

28) Hist. III. 12. p. 165. cf. Indicem
29) Hist. I. 7. p. 28.

Epiphaniensi, aliisque servatum videmus, libros *τύμους* vocat.

Codices scripti perpauci supersunt. De Rehdigerano et Lugduuensi, quibus usus sum, dixi in Praef. Vaticanum membranaceum esse antiquum mihi significavit Ang. Mains, qui variantes scripturas ex quarti libri initio delibatas specimen loco misit. Eae cum Rehdigerano libro ita conveniunt ut valde probabile sit hunc inde exscriptum esse. Exscriptus autem est ex codice integro: ut Vaticanus, monente Maio, nunc quidem est, suppletis a recentiore manu aliquot foliis, sed quoniam ea aliquando deerant, inde ortae sunt lacunae in versione Personae, licet codici quo is usus est cum Rehdigerano proxima intercedat affinitas. Tamen hic Vaticanus codex ut aliquando inspiciatur optandum est, quo plane de fide atque auctoritate Rehdigerani constare possit. Praeterea ex Montefalconio Harlesius Fabricio adscripsit integrum opus exstare Graece inter codices scriptos Ottobonianos; atque in cod. MMIV. bibliothecae Vaticanae antiquae Agathiam de bello Gothorum: e contrario in Marciana Venetiis cod. DCCXII. libros posteriores, deficientibus primo et secundi parte: scilicet, ut videtur, illa ipsa de Narsetis bello Italico narratione.

Quum autem Agathias in eorum numero fuerit historico- rum quos Constantinus Porphyrogenitus in eclogas redigi iussit, leguntur ex illo tria de legationibus excerpta in codice Bavaro, quorum collatio cum editis debetur doctissimo Spengelio. Multo plus idem scriptor ad titulum de sententiis conferre debebat, quem nuperrime in luminis oras reduxit A. Maius, vir iuvandis litteris divinitus saeculo nostro concessus, et „cui nemo civi' neque hostis quibit pro factis reddere operae pretium." Sex folia de his excerptis superesse is nos edocet (Coll. Vaticanae scriptorum Graecorum II. p. 464): quorum collationem ab eius amicitia petissem, impetraturumque fuisse certe scio; verum opere iam profligato nolui molestus esse viro minime otioso.

Praeterea superest in Parisinae regiae cod. MDCI. membranaceo, Fonteblandensi, folium unicum, cuius lectiones quae variant, dedi. Iisdem fortasse terminis continetur fragmentum de Francis Laurentianum LIX, 17. 9. — ubi in plut. LXXIV,

13. 64 varia ex quinque libris excerpta inveniri, Harlesius annotavit, Bandinium secutus, cat. codd. Gr. II. p. 530. III. p. 113, quod opus inspicient quibus illo frui posse contingit.

TESTIMONIA ET IUDICIA DE AGATHIA.

ΜΙΧΑΗΛΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ.

Ἡ πόλις Ἀγαθίαν τὸν ῥήτορα, τὸν στιχαιοιδόν,
 δίζυγος εὐεπίης θυθμόν ἀγασσαμένη,
 ὡς μήτηρ ἐτέλεσεν ἐφ' υἱεῖ, καὶ πόρε τήνδε
 εἰκόνα, καὶ στοργῆς μάρτυρα καὶ σοφίης·
 Μειμόνιον δὲ τοκῆα, κασίγνητόν τε σὺν αὐτῷ
 ἔστησεν, γενεῆς σύμβολα σεμνοτάτης.

Euagrius hist. eccl. IV, 24 ex ed. Rob. Steph.
 πέπρακται δὲ καὶ ἕτερα τῷ Ναρσῆ λόγου πολλοῦ ἄξια,
 Βουσελίνου καὶ Συνδούαλδου καταπολεμήσαντι, καὶ τὰ
 πολλὰ προσκτησαμένῳ μέχρι Ὀκεανοῦ· ἅπερ Ἀγαθία μὲν
 γέγραπται τῷ ῥήτορι, οὐπω δὲ ἐς ἡμᾶς ἀφίκεται.

Idem ibid. V, 24.

τὰ ἐχόμενα δὲ τούτῳ (τῷ Προκοπίῳ) Ἀγαθίῳ (sic) τῷ ῥή-
 τορι καὶ Ἰωάννῃ ἐμῷ τε καὶ πόλιτι καὶ συγγενεῖ καθ' εἰρ-
 μὸν ἱστόρηται, μέχρι τῆς Χοσροῦ τοῦ νέου πρὸς Ῥωμαίους
 φυγῆς, καὶ τῆς εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἀποκαταστάσεως,
 Μαυρικίου — ὑποδεξαμένου — βασιλικῶς, καὶ — κατα-
 γαόντος, εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες.

Ioannes Scholasticus Eriphaniensis initio fragmenti.
 τὰ μὲν ὄσα Ῥωμαῖοί τε καὶ Μῆδοι πολεμοῦντες ἀλλήλοισ
 ἔπαθόν τε καὶ ἔδρασαν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαί-
 ων αὐτοκράτορος βασιλείαν, γέγραπται Ἀγαθία τῷ Μυρι-
 ναίῳ, ἀνδρὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ ῥήτορσι καταλεγέντι διαφα-
 νῶς, καὶ μετὰ γε Προκόπιον τὸν Καισαρέα τὰ πρὸς τοὺς
 βαρβάρους πραχθέντα ἀναγράψαντι.

Menander Protector ap. Suidam s. v. Μένανδρος.
 ὠρμήθην ἐπὶ τήνδε συγγραφὴν, ἄρξασθαι μετὰ τὴν ἀπο-

βίωσιν τοῦ Ἀγαθίου, καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν.

Suidas et Eudocia s. v. Ἀγαθίας.

Ἀγαθίας σχολαστικὸς Σμυρναῖος (meliores codd. ap. Suidam Μυρναῖος) ὁ γράψας τὴν μετὰ Προκόπιον ἱστορίαν τὸν Καισαρέα, τὰ κατὰ Βελισάριον, καὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Λιβύῃ πράξεις· τουτέστι τὰ κατὰ Ναρσῆν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τὰ ἐν Λαζική καὶ Βυζαντίῳ. οὗτος συνέταξε καὶ ἕτερα βιβλία ἕμμετρά τε καὶ καταλογάδην, τὰ τε καλούμενα Δαφνιακά, καὶ τὸν κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς συνήξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν· συνήκμασε δὲ Πάυλῳ τῷ Σιλεντιαρίῳ καὶ Μακεδονίῳ τῷ ὑπάτῳ, καὶ Τριβουνιανῷ, ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ χρόνων.

Scholium Palatinae Anthologiae.

Ἀγαθίου σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυρναίου, οὐ στέφανος, ἀλλὰ συναγωγὴ νέων ἐπιγραμμάτων. ἤκμασεν δ' οὗτος ὁ Ἀγαθίας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου· ἔγραψεν δὲ καὶ ἱστορίαν καὶ τὰ ἐπονομαζόμενα Δαφνιακά· ἔγραψε δὲ ταῦτα ἐπιγράμματα πρὸς Θεόδωρον Δεκουρίωνα.

AGATHIAE HISTORIARUM SUMMARIA.

(*Ex editione Bonensi.*)

LIBER I.

Gothi in Italia Narseti se dedunt: mox tamen rebelles a Francis auxilia petunt (Cap. 1). De Francis; laudes eorum (2). Reges Francorum quattuor, Chlodovaei filii (3). Theudibertus, Francorum rex, cui succedit Theudibaldus puer (4). Legatio Gothorum ad Theudibaldum (5). Theudibaldus exercitum in Italiam mittit, ducibus Leuthari et Butilino. De Alamannis (6). Prava Alamannorum religio. Leutharis et Butilini superbia (7). Narses ad Cumas ducit (8). Cumae oppugnatae (9). Narses Cumarum muros suffodit (10). Gothos Tusciam habitantes in deditionem accipit (11). Luca circumsessa (12). Narsetis magnanimitas (13). Fulcaris et Herulorum clades (14). Ful-

caris occumbit. Gothi in Aemilia et Liguria a Romanis deficiunt (15). Narses militum animos confirmat (16). Stephanus a Narsete Faventiam missus praefectorum ignaviam reprehendit (17). Narses Lucam denuo oppugnatam capit (18). Exercitu in hiberna dimisso Ravennam proficiscitur (19). Aligerus Gothus Cumas sponte Narseti dedit (20). Narses, Varnis in militiam adscitis, prope Ariminum cum Francis confligit (21). Fuga simulata eos devincit (22).

LIBER II.

Proximo vere Franci et Alamanni Butilino et Leuthari ducebus Italiam vastant (1). Leutharis cum copiis suis domum proficiscens ab Hunnis et Romanis clade afficitur (2). Ipse cum copiarum reliquiis in Venetia gravi morbo correptus perit (3). Butilinus recedens castra ponit in Campania ad Casulinum flumen (4). Hortatur exercitum suum. Francorum armatura (5). Narses Butilino obviam progreditur: Francorum comaeus intercipit (6). Narsetis iustitia (7). Acies utrinque instruitur (8). Insignis Francorum clades (9). Narsetis victoria cum pristinis Graecorum tropaeis comparatur (10). Narses exercitum suum a segnitia revocat (11). Eius oratio (12). Gothorum reliquiae, Ragnare duce, Campsis obsidentur (13). Ragnare occiso, Gothi se dedunt. Chlotharius Francorum regno potitur (14). Ingens terrae motus. Vanae sapientium de eo sententiae (15). Cos insula eodem terrae motu funditus vastatur (16). Tralles olim simili calamitate afflictae (17). Bellum Romanorum et Persarum (18). Mermeroes Lazorum fines invadere conatur (19). Romani dolo oppressi recedere coguntur (20). Romani ex fuga Nesum se recipiunt (21). Mermeroes, exercitu reducto, Meschithae, Iberiae oppido, moritur (22). Sepulcrales Persarum ritus (23). Nova Persarum superstitio a Zoroastro profecta (24). Persae sub variis regnis varios mores traxerunt (25). Novi Persici regni origines (26). Artaxaris genus (27). Chosrois eruditio in suspicionem vocatur (28). Uranius philosophi speciem prae se ferens a Chosroe magni aestimatur (29). Philosophorum Romanorum in Persiam migratio (30). Qui spe sua delecti in patriam redeunt. In itinere a mortuo quodam sepeliendo

visu nocturno deterrentur (31). Magna Uranii apud Chosroem gratia (32).

LIBER III.

Agathiae querelae otium a rebus forensibus desiderantis (1). Nachoragan Persarum dux creatur. Martini et Rustici in Gubazem, Lazorum regem, odium (2). Insidiis structis cum eo conveniunt (3) Gubazes ab Ioanne, Rustici fratre, occiditur (4). Lazorum indignatio. Romani Onoguris obsidionem parant (5). Persae fortiter resistunt (6). Turpis Romanorum fuga (7). Lazorum post caedem regis deliberatio (8). Oratio Aetis ut ad Persas deficiant suadentis (9, 10). Contra Phartazes ad fidem Romanis servandam hortatur (11, 12, 13). Iustinianus Athanasium ad causam cognoscendam in Lazorum terram mittit. Rusticus et Ioannes in vincula coniciuntur (14). Tzathes, Gubazis frater, Lazorum regnum accipit. Soterichus ad dona regia distribuenda in Asiam missus (15), a Misimianis oppressus cum liberis suis interficitur (16). Quo facto Misimiani ad Persas desciscunt. Dilimnitarum manus a Nachoragane adversus Hunnos Sabiros missa (17), ab his nocturno proelio victa conciduntur (18). Nachoragan, pacis conditionibus frustra oblatis, ad Phasidem urbem expugnandam se confert (19). Romani ex Neso ad eam communiendam et defendendam accurrunt (20). Munimenta navalia instruuntur. Pars Romanorum, proelio temere commisso, aegre in oppidum se recipiunt (22). Martinus ficto nuntio militum animos confirmat (23). Parte copiarum ad speculandum emissa, Nachoragan exercitum adversus oppidum ducit. Iustinus, deum in propinquo templo adoraturus, inde progreditur (24). Revertens Persas oppidum summa vi oppugnantes a tergo adoritur (25). Primum sinistrum cornu eorum in fugam vertitur (26). Mox universi, turbatis ordinibus, ingenti clade fugantur (27). Multi Persarum lixae, qui in manus Romanorum inciderunt, misere pereunt. Nachoragan cum pedestri exercitu hibernatum in Iberiam proficiscitur (28).

LIBER IV.

Iudicium de caede Gubazis, Athanasio quaesitore, instituitur (1). Primum Iustiniani litterae ad Rufinum datae, quibus

Gubazem Byzantium mitti iusserat, recitantur (2). Oratio accusatorum adversus Rufinum et Ioannem (3, 4, 5, 5). Vix sedatis vulgi clamoribus, hi longa oratione se defendunt (7, 8, 9, 10). Causa utrimque perorata Athanasius reos damnatos ad supplicium duci iubet (11). Misimianorum legati auxilium petentes comiter a Nachoragane excipiuntur (12). Insequenti anno Romani, Baraze et Pharsaute ducibus, Misimianis bellum inferunt: in finibus Apsillorum Persarum exercitus iis obviam venit (13). Romani Hunnos Sabiros hoc anno cum Persis militantes ex improvise adorti vehementer premunt; Persarum exercitu superveniente recedunt (14). Interim Elminzur, dux Romanorum ab Iustino missus, Rhodopolin, Lazicum oppidum, a Persis olim expugnatum, subito aggressus occupat. Misimiani legatos Apsillorum pacis causa a Romanis missos occidunt (15). Irati Romani fines eorum invadunt et exercitum vincunt. Victi Tzachar, castellum munitissimum, se recipiunt (16). Quod Romani segniter obsidentes ab Ioanne Dacna, quem Martinus ad eos miserat, novo studio incitantur (17). Centum eorum, Illo duce, explorato itinere, ad oppidum sub ipsa arce situm noctu adscendunt (18). Oppressis per noctis tenebras custodibus omnes incolas crudelissime trucidant (19). Sed ipsi paulo post a Misimianis cum magna clade detruduntur. Verumtamen Romanis nihilo secius castellum oppugnanti- bus, Misimiani pacem orant, quam Ioannes concedit (20). Misimianorum rebus compositis Iustinianus summum imperium Martino abrogatum Iustino tradit (21). Ioannes quidam Afer, venia ab Iustino impetrata, nefario dolo a provincialibus pecunias exigit (22). Chosroes Nachoraganem propter cladem ad Phasin urbem acceptam excoriari iubet (23). Digressio de novi Persici imperii regibus (24, 25, 26, 27, 28). Cabadis, Persarum regis, fata cum similibus Zenonis Isauri et Nepotis casibus comparantur. Chosrois, novissimi regis, ingloria mors (29). Sergii interpretis diligentia laudatur. Chosroes per Zichum legatum Byzantium missum inducias cum Iustiano paciscitur (30).

LIBER V.

Tzanorum latrocinia. Theodorus ex Colchide contra eos

profectus castra ponit prope Theodoriadem (1), ibique rebelles parvo successu elatos, dolo circumventos devincit, quibus Imperator annum stipendium imponit (2). Byzantium ingenti terrae motu concutitur. Mors Anatolii (3). Iudicium vulgi de ea refellitur (4). Terror sinistris vaticiniis auctus, Byzantinos ad vanam virtutis ostentationem impellit (5). Causa terrae motuum a quibusdam in vaporibus subterraneis ponitur. Anthemii mechanici lepidum commentum (6, 7, 8). Iustinianus quum alia aedificia, tum sanctissimam Sophiae aedem reaedificandam curat. Cuius descriptio a Paulo Silentiario composita laudatur (9). Pestis Byzantii grassatur (10). De priscis Hunnorum sedibus et factis. Hunni Cotriguri, Zabergane duce, Romanum imperium invadunt, Graeciam et Chersonesum petentes (11). Descriptio Chersonesi. Zabergan per murum magnum defensoribus vacuum suburbanam regionem ingressus, ipsi Byzantio imminet (12). Hunnorum saevitia et stupra. Militares Romani imperii opes tum valde imminutae erant (13). Causae huius decrementi. Urbs magno terrore impletur (14). Scholariorum militum origo et conditio. Belisarius iam senex defendendae urbi praeficitur (15). Is exercitum undequaque collectum ex urbe educit, et ad virtutem et moderationem exhortatur (16, 17, 18). Hac oratione confirmati Romani barbaros cum ingenti clade repellunt (19). Quibus fugatis, protinus Belisarius revocatur (20): Chersonesum interim Germanus, Dorothei filius, strenue defendit. Hunni ad circumnaviganda munimenta ex calamis rates conficiunt (21). Quibus vecti sexcenti homines a Romanis obviam navigantibus ad unum omnes aut merguntur aut caeduntur (22). Non multo post barbari etiam terrestri proelio vincuntur. Zabergan, auro ab Iustiniano accepto, universas Hunnorum copias in patrias sedes reducit (23). In quos decedentes Iustinianus Sandilchum, Utrigurorum regem, incitat (24). Perpetua inde bella exorta, quibus hae gentes invicem se consumebant (25).

MENANDRI FRAGMENTA.

Suidas: *Μένανδρος Προτίκτωρ, ιστορικός, ὃς 1*
λέγει περὶ ἑαυτοῦ· "Ἐμοὶ πατήρ Εὐφρατᾶς ἐκ Βυ-
ξαντίου ὀρμώμενος ἦν· οὗτος δὴ οὖν ἦκιστα τῆς
τῶν λόγων μετειλήχει παιδείας. Ἡρόδοτος μὲν οὖν
5 ὁμόγνιος δέ μοι, τῆς πρὸς τῶν νόμων ἀπογευ-
σάμενος παιδείας εἶτα ἀφηνίασε τῆς περὶ ταῦτα
σπουδῆς· ἀλλ' ἔγωγε οὗτι χρῆναι φόβην μὴ καὶ νό-
μοις ὁμιλῆσαι καὶ ἐς τέλος ἰκέσθαι τῶν πόνων, καὶ
δὴ ἀφικόμην, ὡς μοι ὑπῆρχε δυνατόν. ἦκιστα δὲ
10 ἐχρησάμην τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἐπιτηδεύματος· οὐ γάρ
μοι θυμῆρες ἦν ἀγωνίζεσθαι δίκας οὗτε μὴν ἐν τῇ
βασιλείῳ στοᾷ θαμίλειν καὶ δεινότητι λόγων τὰς τῶν
ἐντυγχανόντων οἰκειοῦσθαι φροντίδας. καὶ τὰ σπου-
15 χηνῶς περιενόστουν, καὶ μοι καταθύμιοι ἦσαν οἱ τε
θόρυβοι τῶν χρωμάτων καὶ οἱ ἀμιλλητήριοι τῶν ἱπ-
πων ἀγῶνες, ἔτι γε μὴν καὶ ἡ παντόμιμος ὄρχησις,
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παλαίστραις ἐναπεδυόμην, καὶ ἐς
τοσοῦτον ἐξώκειλα ἀφροσύνης ὡς καὶ τὸν φαινόλην
20 ἀποδύσασθαι, συναποδύσασθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ νου-
νεχὲς καὶ ἄλλο ὅ,τι ἐς βίον ἀγλάισμα. ἐπεὶ δὲ

Μαυρίκιος τὸ βασιλείον διεδήσατο κράτος, τοῦτο μὲν προμηθέστατα ἔχων ἐς τοὺς ὑπηκόους, τοῦτο δὲ καὶ Μουσῶν ἐραστῆς ποιημάτων τε καὶ ἱστορίας ἠδιστα ἐπαῖων, ὡς καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς μέρος καταναλίσκεν περὶ τὰς τοιαύτας φροντίδας καὶ παρορμαῖν 5 ἐντεῦθεν καὶ ὀξύνειν τοῖς χρήμασι τοὺς ἀμβλυτέρους τὸν λογισμόν, ἀγαπητῶς ἐν τῷ τότε ἔγωγε ἀλύων καὶ δυσανασχετῶν τῷ μὴ τὰ δέοντα ἔχειν, ἀναλογιζόμενος ἦν ὡς οὐ χρεῶν ἀνόνητά με περινοστεῖν. ὦστ' ἂν οὖν μὴ διὰ παντὸς κενεμβατοίην, ὠρμήθην 10 ἐπὶ τήνδε τὴν συγγραφὴν, ἄρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν." [Sub finem ad infinitivos participium addendum videatur. In ὦστ' ἂν οὖν consentit cod. Vatic. apud Maium p. 353. Quod in ὡς οὖν ἂν mutatum erat 15 contra libros. Repetit postrema huius fragmenti, quod pariter atque proximum ex prooemio petitum, Eudocia p. 299: Μέανδρος Προκίκτωρ (sic) ἱστορικός. ἔγραψε τὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀγαθίου, ἦτοι διάδοχος τῆς ἐκείνου ἱστορίας.] 20

- 2 (Οὐ τοσοῦτον τῷ τῆς supplet Nieb.) λέξεως εὐγενεῖ ὅσον τῇ τῶν πραγμάτων ἀφηγήσει καρποῦσθαι θαρρήσας· πῶς γὰρ οἶόν τε ἦν ἐμὲ ἐς τοσοῦτον ἀφῆχθαι παιδείας ὡς καὶ ἐς τὸ συγγράφειν ἴεναι; ἀμέριμος γὰρ ἐστί μοιγε ὁ βίος καὶ ἐκδεδιητημένος 25 ὑπῆρχεν. [Exc. de sentent. (cod. p. 341) p. 353 ed. Mai., 426 Niebuhr.]

- 3 Ὅτι ἐπειδὴ Μῆδοι τῇ περιμαχίῳ τῶν Κόλχων 30
a. C. 558
 Iustini-
 niani 32. χάρα προσκαθεζόμενοι, ὡς ἂν ποιήσωνται γε αὐτὴν κατήκοον, μετὰ πολλοὺς ὅσους ἀγῶνας χρόνου τε συχνοῦ τριβέντος αὐτοῖς οὐδέν τι περαιτέρω ἔδρασαν, ἀλλὰ γὰρ τὰ τε πλείονα τῆς Λαζικῆς καὶ ὁ

Φᾶσις ἢ πόλις, ἐνθα λέγεται εἶναι τὰ τοῦ Αἰήτου βα-
 σίλεια, οὐδὲν ἦττον ὑπὸ Ῥωμαίους ἐτύγχανον ὄντα·
 τέλος δὲ ἔδοξε Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, ὧν μὲν ἐν
 κατοχῇ ὑπῆρχον, εἴτε φρούρια εἴτε ἕτερα ἄλλα (ἄττα
 5 Nieb. in ind.), οὔτι μεταθεῖναι, εἶναι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
 μέγχι οὐ ἄσφαλέστερον διευκρινηθεῖν τὰ τῆς διαφο-
 ρᾶς. καὶ τοίνυν ἐδόκει οὐκ ἄλλως, ἐκεχειρία τέ τις ἐγε-
 γόνηι ὅσον οὐπω τελεωτάτης εἰρήνης ἔχουσα ἐλπίδα,
 τὰ τε μέγιστα τῶν πολιτευμάτων ἡσυχίαν ἦγον.
 10 ἐπεὶ οὖν ταῦτα τῆδε ἐχώρει καὶ οἷ γε ἀμφὶ τὸν Ζα-
 βεργᾶν Οὐννοὶ πόρρω που τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας
 ἀπεληλαμένοι ἐτύγχανον, τηρικαῦτα Ἰουστινιανός, ἐν
 νῶ γὰρ εἶχεν ὡς ἐλεύσονται καὶ αὐτίς οἱ Κοτρίγου-
 ροὶ δηώσοντες τὰ ἐπὶ Θράκης, ἐγκείμενός τε ἦν τῷ
 15 Σανδίλῳ τῷ τῶν Οὐτιγούρων ἡγεμόνι, ἀνίει τε
 οὐδαμῶς παραινῶν, πρεσβείας τε συχνὰς ἐκπέμπων
 καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ τρόπῳ ἀνερεθίζων, ὡς ἂν ἀμωσγέ-
 πως ἐκπολεμῶσῃ γε αὐτὸν ὡς τὸν Ζαβεργᾶν. προσ-
 ετίθει δὲ ταῖς ὡς τὸν Σάνδιλχον ἀγγελίαις ὁ αὐτο-
 20 κράτωρ ὡς εἴ γε καταγωνίσοιτο τοὺς Κοτρίγούρους,
 καὶ τὰ ὅσα ἐτήσια χρήματα ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρα-
 τείας ἀπονεμηθέντα ἦσαν τῷ Ζαβεργᾶ, μεταθήσειν
 ὡς αὐτόν. καὶ τοίνυν ὁ Σάνδιλχος, Ῥωμαίοις γὰρ
 ἐπιτήδειος ἐβούλετο εἶναι, βασιλεῖ ἐσήμηνεν ὡς πέ-
 25 φυνκεν οὐχ ὅσιον μὲν οὐδὲ ἄλλως εὐπρεπὲς τοὺς
 ὁμοφύλους ἀφανίσαι ἄρδην, μὴ ὅτι ὁμόγλωσσοὶ τέ
 εἰσι καὶ ὁμόσκηνοι ἡμῖν καὶ ὁμοίᾳ χρῶνται στολῇ
 καὶ διαίτῃ, ἀλλ' ὅτι καὶ συγγενεῖς καὶ (κᾶν Nieb.)
 ἐτέροις τισὶ τετάχεται ἡγεμόσιν. ὅμως δ' οὖν, Ἰου-
 30 στινιανὸς μὲν γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα ἐγκελευσάμενος,
 αὐτίκα τὴν ἵππον τοὺς Κοτρίγούρους ἀφελόμενος
 οἰκτεῖον ποιήσομαι κτῆμα, ὡς ἂν μὴ ἔχοιεν ὄτῳ ὀχού-

μενοι σίνονται τοὺς Ῥωμαίους. [Exc. de legat. p. 132—133 ed. Par., 344—345 Niebuhr.]

4
 a. 558. Περὶ Ἀβάρων, ὡς πολλὰ περινοστήσαντες ἤκου
 ἐς Ἀλανούς, καὶ ἰκέται ἐγένοντο Σαρωσίου τοῦ
 Ἀλανῶν ἡγουμένου, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ γνώριμοι ἔσοιν- 5
 το Ῥωμαίοις. ὁ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμανοῦ, κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν Λαζικῇ καταλόγων ἐξηγουμένῳ,
 τῶν Ἀβάρων περὶ ἐδήλωσεν, ὁ δὲ Ἰουστίνος Ἰουστι-
 νιανῷ βασιλεῖ. καὶ δὴ ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τῷ
 στρατηγῷ στέλλειν ἐς Βυζάντιον τὴν πρεσβείαν τοῦ 10
 ἔθνους. καὶ οὖν Κανδίχ ὄνομά τις ἠρέθη πρεσβευσό-
 μενος ὑπὲρ Ἀβάρων πρῶτος, ὃς ἐς τὰ βασίλεια ἐσφοι-
 τήσας ἔλεξε τῷ αυτοκράτορι ὡς πάρεστι τὸ μέγιστόν
 τε καὶ ἀλκιμώτατον τῶν ἔθνῶν καὶ ὡς τὸ φύλον οἱ
 Ἄβαραι ἀκαταμάχητοί τε εἰσι καὶ τὸ ἀντιστατοῦν 15
 οἷοί τε ῥαδίως ἀπώσασθαι τε καὶ διαφθείρειν, καὶ
 ὡς προσῆκόν ἐστι τῷ βασιλεῖ ἐς ὀμαιχιμίαν σφᾶς ἐται-
 ρίσασθαι ἀλεξητηράς τε ἔχειν ἀγαθοὺς, καὶ ὡς οὐκ
 ἄλλως εὐνούστατοι ἔσονται τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ ἢ
 δάροις ἐς τὰ μάλιστα τιμιωτάτοις καὶ χρήμασιν ἐτη- 20
 σίοις καὶ γῆς εὐφορωτάτης οἰκήσει. ταῦτα τῷ αὐτο-
 κράτορι ἐπειδὴ ἠγγεῖλεν ὁ Κανδίχ, αὐτίκα, οὐ γὰρ
 ἐσφρίγα οἱ τὸ σῶμα οὐδὲ ἠκμαζεν ἢ ἀλκή, ὥσπερ
 ἀμέλει ἠνίκα Γελίμερά τε τὸν Βάνδιλον καὶ Οὐίτι-
 τιγιν τὸν Γότθον ἄμφω ἔτι νεάζων ἔθετο δοριάλω- 25
 τον, ἀλλ' ἤδη γηραλέος τε ἦν καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἐκεῖνο
 φρόνημα καὶ φιλοπόλεμον μετεβέβλητο ἐς τὸ ῥαθυ-
 μότερον, ταῦτα ἔγνω ἐτέρῳ τρόπῳ καὶ οὐχὶ πολέμῳ
 τὴν βαρβαρικὴν ἀποκρούσασθαι δύναμιν. καὶ κατη-
 γωνίσσατο ἂν καὶ ἄρδην ἠφάνισεν, εἰ καὶ μὴ πολέμῳ, 30
 ἀλλ' οὖν εὐβουλία, εἰ γε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει
 πρότερον ἠφανίσθη αὐτός· οὐ γὰρ πολλῷ ὕστερον

ᾤχετο ἐκεῖσε. ἐπεὶ οὖν ἤμιστα ἦν οἶός τε περιεῖναι, τὴν ἑτέραν ἐτράπετο. [Exc. de legat. p. 99—100 Par., 282—283 Niebuhr.]

Ἵτι δημηγορήσας ὁ βασιλεύς, τοῦ τε ἱεροῦ ξυλ- 5
 5 λόγου τὸ ἀγγλῖνον τε καὶ βουλευτικὸν τοῦ βασιλέως ἐπαινέσαντος, παραχρῆμα τὰ τε δῶρα ἔστειλλε, σειράς τε χρυσῶ διαπεποικιλμένας καὶ κλίνας ἐσθητάς τε σηρικὰς καὶ ἕτερα πλείστα ἐκμαλθακῶσαι οἷά τε ὄντα ἀλαξονείας ἀνάπλευα φρονήματα (ita Suidas v. 10 ἐκμ. pro φρονήματος), πρὸς τοῖς καὶ πρεσβευσόμενον Βαλεντῖνον, εἰς δὴ οὗτος τῶν βασιλικῶν μαχαιροφόρων, καὶ προυτρέπετο τὸ φύλον ὀμαιχιμίαν ἐσάγειν Ῥωμαίοις καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὀπλίζεσθαι, ἐμφρονέστατα, οἶμαι, προμηθευσάμενος ὁ βασιλεύς 15 ὡς ἢ νικῶντες οἱ Ἄβαροι ἢ καὶ ἡσσωμένοι ἐξ ἀμφοῖν περιθῶσι Ῥωμαίοις τὸ συνοῖσον. τοῦ δὲ Βαλεντῖνου ἐκεῖσε ἀφικομένου καὶ τὰ δῶρα παρασχομένου καὶ ὅσα ἐσήμνηεν ὁ βασιλεύς ἐξεπόντος, πρῶτον μὲν ἐξεπολεμώθησαν Οὐτιγούροις (Οὐτιγού- 20 ροῖς Niebuhr., Οὐγ. infra p. 109 Par.), εἶτα Ζάλοις, Οὐννικῶ φύλῳ καὶ Σαβείρους δὲ καθείλον. [Exc. de legat. p. 100 Par., 283—284 Niebuhr. Δημηγορήσαντος τοῦ βασιλέως τοῦ τε — τοῦ βασιλέως ἐπαινέσαντος citat Suidas v. ἀγγλῖνους.]

Ἵτι ἐπεὶ οἱ ἄρχοντες Ἀντῶν ἀθλίως διετέθη- 6
 σαν καὶ παρὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐλπίδα ἐπεπτώκεσαν, αὐτίκα οἱ Ἄβαροι ἐκειρόν τε τὴν γῆν καὶ ἐληίζοντο τὴν χώραν. πιεζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς ὡς οἷόν τε ἐπρεσβεύσαντο ὡς αὐτούς, Με- 30 ζάμηρον τὸν Ἰδαριζίου, Κελαγαστοῦ ἀδελφόν, ἐπὶ τὴν πρεσβείαν χειροτονήσαντες, ἐδέοντό τε πρίασθαι τῶν τινὰς τοῦ οἰκείου φύλου δοριαλώτων. καὶ τοί-

νυν Μεγάμηρος ὁ πρεσβευτής, στωμύλος τε ὢν καὶ
 ὑπαγόρας, ὡς Ἀβάρους ἀφικόμενος ἀπέρριψε φήματα
 ὑπερήφανά τε καὶ θρασύτερά πως. (ὑπερήφανά πως
 καὶ θρασύτερα Suidas v. ἀπέρριψε.) ταῦτά τοι ὁ
 Κοτρίγουρος ἐκείνος, ὁ τοῖς Ἀβάροις ἐπιτήδειος, ὁ 5
 κατὰ Ἀντῶν τὰ ἐχθίστα βουλευσάμενος, ἐπεὶ ὁ Μεγά-
 μηρος ὑψηλότερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν διελέγετο,
 εἶπεν ὡς τὸν Χαγάνον "οὗτος ὁ ἀνὴρ μεγίστην
 ἐσὸτι περιβέβληται δύναμιν ἐν Ἀνταῖς, οἷός τε
 πέφυκε κατὰ τῶν ὀπωσοῦν αὐτῷ πολεμίων ἀντι- 10
 τάττεσθαι. δεῖ τοιγαροῦν ἀποκτανθῆναι τοῦτον καὶ
 τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιδραμεῖσθαι τὴν ἀλλοτρίαν."
 τούτῳ πεισθέντες οἱ Ἀβαροὶ, παρωσάμενοι τὴν τῶν
 πρέσβειων αἰδῶ ἐν οὐδενί τε λόγῳ θέμενοι τὴν
 δίκην, ἀναιροῦσι τὸν Μεγάμηρον. ἐξ ἐκείνου πλέον 15
 ἢ πρότερον ἔτεμνον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν καὶ οὐκ
 ἀνίσταν ἀνδραποδιζόμενοι καὶ ἄγοντές τε καὶ φέ-
 ροντες. [Exc. de legat. p. 100—101 Par., 284—285
 Niebuhr.] *)

- 7 *) Nihil omnino huc pertinent quae Zenobius 4, 32 et
 Photius s. Suidas ponunt: Θραῖκες ὄρκια οὐκ ἐπίστανται·
 ταύτης μέμνηται Μένανδρος ἐν τῇ πρώτῃ. λέγει γὰρ ὅτι ἐν
 ταύτῃ (αὐτῇ Photius) τῇ γῆ ὁ πρεσβύτατος ἀκονισθεὶς διὰ
 τοῦ στήθους ἀπάλετο· καὶ ἐντεῦθεν Ἰωσι καὶ Αἰολεῦσιν
 αἰνίγμα ἐγένετο, Θραῖκες ὄρκια οὐκ ἐπίστανται, sed propter
 Zenobii Hadriano aequalis aetatem Menandri Protectoris
 certe non esse, cui tribuit Niebuhrus p. 439, et Pergameno
 vel Ephesio potius convenire, animadvertit Hemsterhusius.
 Suidae libri deteriores ὁ πρεσβύτης vel πρεσβεύς τις, unde
 ὁ πρεσβευτής nonnulli scripserunt. Alia confusione in cod.
 Coisliniano apud Gaisfordum p. 143, n. 261 eadem ponitur
 explicatio: Λέγεται ἐπὶ τῶν τοῖς ὄρκις οὐκ ἐμμενόντων, παρ'
 ὅσον οἱ Θραῖκές ποτε σπεισάμενοι πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ ὁμο-
 σαντες νυκτὸς ἐπιθέμενοι πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν, quae
 ibidem et apud reliquos in sequenti Θρακία παρεύρεσις. Non
 animadverterat Niebuhrus ne Suidae quidem, quem unum
 memorat, convenire illud ἐν τῇ πρώτῃ.

ἔστειλε δὲ ὁμῶς Ἰουστίνος ὁ στρατηγὸς τοὺς πρέσβεις
 εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐδήλωσέ τε τῷ βασιλεῖ ὡς ἂν αὐ-
 τοῦ ἐν κατοχῇ ἔσονται ἐπὶ πολὺ. ἐφιλοποιήσατο
 γὰρ τῶν πρέσβειων ἓνα ὄνομα Οἰκουνίμων· ἐν ἀπορ- 5
 ρήτῳ τέ οἱ ἔλεγεν ὁ Οἰκουνίμων ὡς ἕτερα διαλεγό-
 μενοι ἕτερα γνωματεύουσι, καὶ ὡς λόγοις μὲν εἰς τὰ
 μάλιστα μετρίοις χρῶνται καὶ ὡς τὴν ἐπιείκειαν
 παραπέτασμα προβάλλονται τοῦ δόλου, τῷ ἐμπεδῶ-
 σαι δῆθεν τὸ εὖνον ὡς τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἂν
 ταύτῃ διαπεραιωθεῖεν τὸν Ἰστρον, τὸ δέ γε βουλό- 10
 μενον αὐτοῖς τῆς γνώμης ἔχει ἐτέρως, καὶ ὡς, εἰ γε
 διέλθοιεν τὸν ποταμὸν, βούλονται πανστρατὶ ἐπι-
 θέσθαι. τούτων οὖν Ἰουστίνος ἐγνωσμένων αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ ἐσήμηνεν ὡς ἂν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβά-
 ρων ἐγκαθειργμένοι ὣσιν ἐν Βυζαντίῳ· ταύτῃ γὰρ 15
 οὐκ ἀνέξοιεντο διελθεῖν τὸ ρεῖθρον, πρὶν ἢ ἀφεθῶ-
 σιν οἱ πρέσβεις. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπρασσεν ὁ Ἰουστι-
 νος, οὐχ ἦττον παρεσκευάζετο ἅμα φυλάξων τὰς δια-
 βάσεις τοῦ ποταμοῦ· Βῶνον γὰρ τὸν πρωτοστάτην
 τοῦ θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ τῆ τοῦ ποταμοῦ ἀπένειμε 20
 φυλακῇ. οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐπεὶ οὐδὲν τι
 ᾤνησαν ᾧπερ αἰτοῦντες πρὸς βασιλέα ἀφίκοντο,
 δῶρα, ὥσπερ σύνηθες ἦν αὐτοῖς, παρ' αὐτοῦ εἰλη-
 φότες, καὶ μὲν οὖν ᾧνησάμενοι τὰ ὅσα χρεῶν, τοῦτο
 δὲ καὶ ὄπλων (πληθος addit Nieb.), ἀφείθησαν μὲν, 25
 ὁμῶς δ' οὖν Ἰουστίνῳ λάθρα ἐνεκελεύσατο ὁ βασι-
 λεὺς τρόπῳ τῷ τὰ ὄπλα ἀφελέσθαι παρὰ σφῶν. καὶ
 οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπεὶ ἐδέξατό γε αὐτίς ἐπανιόντας
 τοὺς πρέσβεις, κατὰ ταῦτα ἐποίει. ἐντεῦθεν ἤρξατο
 ἢ δυσμένεια Ῥωμαίων τε καὶ Ἀβάρων, ἥδη ἐκ πολ- 30
 λοῦ ὑποτυφομένη, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ὡς θᾶττον
 ἀφεθῆναι τοὺς πρέσβεις. συνεχέστατα γὰρ ἐσήμηνεν

ὁ Βαϊανὸς ὡς ἂν ἐπανέλθοιεν· τὸ μελετώμενον δὲ
 σάφα ἐπιστάμενος ὁ βασιλεὺς ἄλλοτε ἄλλως διετίθει
 τὸ παρόν, ὅπως ἐς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐγκαθειργμέ-
 νοι εἶεν. [Exc. de legat. p. 101 Par., 285—286

5 Niebuhr.]

Ἵτι ὁ πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἠδικημένος χαλεπαί- 10
 νει ὡς τὰ πολλὰ τῶ κοινῶ.

Ἵτι ὁ Σιλζίβουλος ὁ τῶν Τούρκων ἡγεμῶν, ἡκη-
 κόει γὰρ ἤδη τῶν Ἀβάρων τῆς φυγῆς πέρι καὶ ὡς
 10 τὰ Τούρκων διαδηλησάμενοι ᾤχοντο, οἷα φύσει
 φρονήματι ἔπεται βαρβάρῳ, ἀπαυθαδισάμενος ἔφη
 ὡς "οὔτε ὄρνεις πεφύκασιν, ὅπως τῇ πτήσει ἀνά
 αἰθέρα διαφύγοιεν τῶν Τούρκων τὰ ξίφη, οὔτε μὴν
 15 ἰχθύες, ὡς ἂν ὑποβρύχιοι γενόμενοι ἐς τὰ κατώτατα
 τοῦ θαλαττίου ἀφανισθήσονται κλύδωνος, ἀλλ'
 ὑπερθε περινοστοῦσι τῆς γῆς· καὶ ἡνίκα μοι ὁ κατὰ
 τῶν Ἐφθαλιτῶν διανυσθήσεται πόλεμος, ἐπιθήσομαι
 καὶ Ἀβάροις καὶ τὰς ἐμὰς ἦκιστα φεύξουσι δυνάμεις."
 ταῦτα λέγεται ἐπικομπάσαντα τὸν Σιλζίβουλον ἔχε-
 20 σθαι τῆς ἐπ' Ἐφθαλίτας ὁρμῆς.

Ἵτι ὁ Κάτουλφος κωλύων τὸν τῶν Ἐφθαλιτῶν
 ἡγεμόνα τῆς πρόσω πορείας ἐφθέγγετο βαρβαρικὸν
 μὲν τι καὶ παροιμιῶδες, ὅμως δ' ἐχόμενον πειθοῦς,
 ἕνα κύνα ἐν τοῖς οἰκείοις ὀθνείων δέκα ῥωμαλεώτε-
 25 ρον εἶναι.

Ἵτιπερ οὐδὲν οὕτω βέβαιον ὡς τὸ τῆς νίκης
 βέβαιον.

Ἵτι ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πολλάκις παρα-
 πέση γε τῇ τόλμῃ τὸ ἐλπίζεσθαι (παρέπεται τῇ τόλμῃ
 30 τὸ λογίζεσθαι Bekk.).

Οὐ γὰρ ἔμοιγε τάληθῆ σιγητέον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς
 χάριν ἂν εἴποιμι τῶν μέγα δυναμένων. οἷς γὰρ οὐκ

ἐνεστι τὸ εὐκλέες, τούτοις ἐγκώμια προσφέρων τις παρὰ τὴν πάντων δόξαν καταγέλαστον τίθησι τὸν ἐπαινούμενον, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζειν βουλόμενος κὰν τοῖς ὁμολογουμένοις ψεύδεσθαι δόξει.

Ἔστι ἀναπτρωτόν τι χρῆμα ἢ νίκη καὶ διαδιδράσκειν οἷα τε οὐσα χαδίως. ταῦτά τοι καὶ Ὅμηρος αὐτὴν φησιν ἐπαμείβεσθαι τοὺς ἄνδρας.

Ἔστι ψυχὴ τυραννομένη πρὸς φόβου τῶν δεόντων κατ' οὐδὲν ὀτιοῦν προμηθεύσεται.

Πᾶν γὰρ ἀγαθόν τε καὶ κακὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ 10 ταλαντεύεται γνώμῃ καὶ τῷ βουλομένῳ προσδέχεται τὴν ὄψιν. [Exc. de sentent. (cod. p. 341) p. 353—355 Mai., 427—428 Niebuhr.]

- 11
a. 562. Ἔστι ἀνὰ τὴν ἔω τε καὶ Ἀρμενίαν τελεωτάτη τις εἶναι εἰρήνη ἐδόκει, κατὰ δὲ τὴν Λαζικήν ἐκεχειρία 15 ἦν Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις. ἐπεὶ οὖν ὥσπερ ἡμιτελῆ τὰ τῆς εἰρήνης ὑπῆρχεν, ἐδέδοκτο δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν τοῖς βασιλεῦσι πληρεστάτην ἡσυχίαν ἄγειν, τούτου ἔνεκα Ἰουστινιανὸς στέλλει Πέτρον, ὃς τῶν κατὰ τὴν αὐλὴν ταγμάτων ἡγεῖτο, διαλεχθῆ- 20 σόμενον Χοσρόῃ περὶ τῶν καθόλου σπονδῶν. καὶ τοίνυν ἀφικομένου ἐν τοῖς ὄρλοις τοῦ Λάρας, κατάδηλόν τε ποιήσαντος τῷ τῶν ἐφῶν βαρβάρων βασιλεῖ ὡς πάρεστιν ἐπικηρουκευσόμενος ἀμφὶ τοῦ καταθέσθαι τὰ ὄπλα ἐκασταχόσε, ἐκπέμπεται αὐτόθι καὶ 25 Περσῶν πρεσβευτής, ᾧ δῆτα ὑπῆρχε μὲν ἀξίωμα τὸ Ζίχ, μέγιστόν τι τοῦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις γέρας, προσηγορία δὲ αὐτῷ Ἰεσδεγουσνάφ. οὗτος δὲ παρευναστήρ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως ὑπῆρχε. καὶ τοίνυν ἐν ταύτῳ γενόμενοι οἱ πρέσβεις, καὶ τῶν κατ' 30 αὐτῶν ἐπιχωρίων ἀρχόντων εἰς ἐν ξυναθροισθέντων, κατέστησαν εἰς ἐκκλησίαν. καὶ Πέτρος ὁ τῶν Ῥω-

μαίων πρεσβευτῆς, ἀποχωρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης
 παιδείας καὶ τῆς τῶν νόμων, ἔλεξεν ὧδε· “ πάρεσμεν,
 ὧ ἄνδρες Πέρσαι, πρὸς τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως στα-
 λέντες. ὁποῖος δὲ ὁ καθ’ ἡμᾶς βασιλεὺς περιττὸν ἄν
 5 εἶη λέγειν, τῶν πραγμάτων τὸν ἄνδρα διηγουμένων
 ὑμῖν. πάρειμι μὲν οὖν ἐφ’ ὃ τὰ τῆς ἤδη γεγενη-
 μένης ἐς τελεωτάτην εἰρήνην μετασκευάσαι. ἀναδι-
 δάξαι δὲ βούλομαι πρότερον πρὸς οἷαν ὑμῖν πολι-
 τείαν καὶ ὄσσην αἱ σπονδαὶ βεβαιωθήσονται. ἀλλ’
 10 εἰ καὶ τις μεγαλορρημῶν εἶναι δόξω, τὸ συνοῖσον
 ἀμφοτέραις ταῖς πολιτείαις θηρώμενοι μὴ ἀχθεσθῆτε
 τῇ περιττολογίᾳ. οὐκ ἐς μακρὰν γὰρ ἐν δέοντι δό-
 ξει τὰ τοιαῦτα λελέχθαι, ἐπαινεθήσομαι τε πρὸς
 ὑμῶν, τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἀναδιδασκόντων τὴν
 15 ἐκ τῶν λόγων ὠφέλειαν. γενήσονται τοίνυν ὑμῖν αἱ
 ξυνθῆκαι πρὸς Ῥωμαίους. ἀρκέσει δὲ Ῥωμαίους
 εἰπεῖν· δηλοὶ γὰρ ἡ προσηγορία τὰ λειπόμενα.
 χρεῶν οὖν ὑμᾶς, ὡς πρὸς τοσαύτην πολιτείαν σπει-
 σομένους καὶ οὐ περὶ βραχέων βουλευομένους, τὰ
 20 κάλλιστα τε καὶ συνοῖσοντα μᾶλλον ἐλέσθαι, καὶ ἀντι
 τῶν ἀδήλων τοῦ πολέμου τὸ προδηλότατον πᾶσιν
 ἀνθρώποις τῆς εἰρήνης ἀγαθὸν ἀσπάζεσθαι. καὶ
 μὴ τις ὑμᾶς ἀπατάτω λογισμὸς ὡς νενικήκατε Ῥω-
 μαίους, ἐπηρμένον τῷ τὴν Ἀντιόχειαν ἀλῶναι πρὸς
 25 ὑμῶν καὶ ἄττα Ῥωμαϊκὰ χωρία. τὸ γὰρ ὑπερβάλ-
 λον τῆς Ῥωμαϊκῆς εὐτυχίας ὁ θεὸς ἐκόλασεν ἐν
 τούτῳ, τῷ μὴ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου διαφέ-
 ρειν πολὺ. καὶ εἰ μὲν τὸ φύσει δίκαιον ἐκράτει,
 οὔτε φητόρων οὔτε νόμων ἀκριβείας οὔτε μὴν ἐκ-
 30 κλησίας καὶ τῆς περὶ ταῦτα ποικιλίας τῶν λόγων
 ἔδει· ἀνθαίρετα γὰρ τοῖς βιωφελέσι τῶν πραγμάτων
 προσετέθημεν. ἐπειδὴ δὲ πάντες ἄνθρωποι δίκαια

καθεστάναι νομίζομεν (τὰ κεχαρισμένα addit Nieb.), προσδεῖ καὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων τερθρείας ἡμῖν. τοιγαροῦν καὶ ἐς ἐκκλησίαν ξυνεληλύθαμεν, ὡς ἂν πείσοιμεν ἕκαστοι τοὺς (τοὺς ἄλλους Nieb., π. ἡμᾶς αὐτοὺς Bekk.) δεινότητι λόγων ἐπιεικεῖς εἶναι. ὅτι μὲν οὖν 5 ἀγαθὸν εἰρήνη καὶ τοῦναντίον πονηρὸν ὁ πόλεμος οὐδεὶς ἀντερεῖ. εἰ γὰρ καὶ παρὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν βέβαιον ἡγησόμεθα τὸ νικᾶν, οἶμαι τὸν νενικηκότα κάκιστα ζῆν ἐξ ὧν δακρῦουσιν ἕτεροι. οὕτω δῆπου καὶ τὸ κρατεῖν λυπηρὸν, μήτι γε τὸ 10 κρατεῖσθαι λυπηρότερον. διὸ τοίνυν ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἀπέσταλκε σπεισομένους ἡμᾶς καὶ προτέρους ἵκετεύοντας καταθέσθαι τὸν πόλεμον, οὐχ ὡς δεδιὼς μὲν τὰ πολέμια, φοβούμενος δὲ μὴ προφθάσοιτε διαλεγόμενοι πρότεροι περὶ τῆς εἰρήνης τῆς 15 φιλιτάτης ἡμῖν. μὴ δῆτα οὖν, ὡς πρὸς τῆς τῶν θορύβων ἀπαλλαγῆς*, τὰς κατ' ἀλλήλων ἐπεκτείνωμεν δυσμενείας. πολιτείας γὰρ εὖ πολιτευομένης ἀλλότριον πέφυκέ πως τὸ μὴ στοχάζεσθαι τῶν ξυμβησομένων ἐκ τοῦ πολέμου. διαγραφέτω τις ὑμῶν ἐν 20 ταῖς ψυχικαῖς θεωρίαις ὥσπερ παρόντας τοὺς πεπτωκότας κατολοφυρομένους, ἀναλογιζέσθω καὶ τὰς καιρίας τῶν πληγῶν ἐπιδεικνύοντας ἐποικτιζομένους τε καὶ ἐπεγκαλοῦντας ὡς τῇ τῶν κρατούντων ἀβουλίᾳ διέφθαρται τὸ ὑπήκοον· εἶτα τοὺς περιόντας εἰσπράτ- 25 τοντας ἡμᾶς τοὺς ἀπολωλότας τυχὸν μὲν γονεῖς, τυχὸν δὲ παῖδας, ξυμβὰν δὲ τοὺς φιλιτάτους ἢ τὸν ὄντιναοῦν καὶ ἀπλῶς ἄνθρωπον. ἐνθυμηθῶμεν χηρωθείσας τὰς οἰκίας ἀνδρῶν καὶ τὴν νεωτάτην ἡλικίαν ὀρφανισθεῖσαν, καὶ πανταχοῦ μεριζόμενον 30 τὸν θρηῖνον, ἐφ' ἑκάστῳ συγγενείας ὀνόματι. εἰ γὰρ καὶ δολῆμεν τὸ πίπτειν ὑπὲρ πατρίδος εἶναι καλόν,

πάσης ἀφροσύνης ἐστὶν ἀνάπλεων δύνασθαι μὲν
 ἄνευ κινδύνων χάριν ἐκτίνειν τῇ θρεψαμένῃ, τῷ δὲ
 δοκεῖν μειονεκτεῖσθαι τῶν ἀντιπάλων μὴ βούλεσθαι.
 οἶμαι καὶ τὴν Περσίδα γῆν καὶ τὴν Ῥώμην αὐτήν,
 5 εἴπερ ἡδύναντο φωνὰς ἀφιέναι, ταῦτα δῆπουθεν
 ἡμᾶς ἀντιβολεῖν. μὴ οὖν ἀίσχυνθῶμεν τοῦ πολέ-
 μου καταθέσθαι τὸ φορτίον· τὸ γὰρ ἐπικαίρως
 ἅπαντα πράσσειν μᾶλλον ἡμῖν προσοίσει τῆς ἀν-
 δρείας τὴν εὐκλειαν. μηδὲ τις ἡμῖν ἐς προκάλυμμα
 10 τοῦ μὴ ἐθέλειν κατατιθέναι τὰ ὄπλα τοῦτο δὴ τὸ
 κάλλιστον τὴν εἰρήνην δυσεύρετον εἶναι τι χρῆμα
 καὶ δυσπόριστον εἶπη. οὐ γὰρ, ὡς οἴονται πολλοί,
 τὰ κάκιστα μὲν προχειρότατα καὶ ἀνθαίρετα προσ-
 15 ἕξων διαδιδράσκει τε καὶ διολισθαίνει καὶ δυσάλωτα
 πέφυκέ πως. πᾶν γὰρ ἀγαθὸν πᾶσιν ἀνθρώποις
 εἰρήνη δοκεῖ....*) ἐγὼ δὲ κατεπλάγην ἂν ταῖς κομπο-
 λογίαις, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι μὲν ὑμεῖς, ἡμεῖς δὲ Πέρσαι
 ἐτυγχάνομεν ὄντες. μὴ οὖν οἴεσθε περιόδῳ ῥημά-
 20 των λήσειν ἡμᾶς ὅποιοί τινες καθεστῶτες ἦκετε τευ-
 ξόμενοι τοῦ συνοίσοντος. ἐπειδὴ δὲ προβάλλεσθε
 τὴν εἰρήνην ὡσπερ παραπέτασμα τῆς δειλίας, καὶ
 ταύτῃ τὸ φανερώτατον τῆς ἀτιμίας ἐπισκιάζειν οἴεσθε,
 βραχεία διαλεχθεῖν· οὐ γὰρ σύνηδες ἀνδρὶ Πέρσῃ
 25 περιττολογία διεξιέναι τῶν πραγμάτων τὰ καιρία.
 Χοσρὸς ὁ πάντων ἀνθρώπων, εἴπερ βούλεται, βασι-
 λεὺς οὔτε τὴν Ἀντιοχείας ἄλωσιν ἐγκαλλώπισμά τι
 καὶ ἐγκώμιον ἑαυτῷ περιτίθησιν· εἰ γὰρ καὶ φοβε-
 ρὸν ὑμῖν καὶ ἐργωδέστατον εἶναι δοκεῖ τὸ παρ' ἡμῶν
 30 πραχθέν, ὅμως ἡμεῖς πάρεργον ἡγοῦμεθα τὸν ὄντι-

*) „Deest initium orationis legati Persarum.“ Nieb.

ναοῦν τῶν πολεμίων νικᾶν· πεπαιδευμέθα γὰρ ἀκρι-
 βῶς τὸ κρατεῖν, καθ' ὅσον τὰ λοιπὰ τῶν ἀνθρώπων
 γένη κρατεῖσθαι μεμαθήκασιν ὑφ' ἡμῶν· οὔτε μὴν
 ἑτέρας Ῥωμαϊκῆς πόλεως καταστροφή πρὸς ὄγκον
 ἡμᾶς ἐξαίρει ποτέ· τὸ γὰρ προχειρότατον ἡμῖν οὐ 5
 θανμαστόν. καὶ ταῦτα μὲν ἀρκέσει πρὸς ἔλεγχον
 τῆς μάτην ἀπερριμμένης παρ' ὑμῶν ἀδολεσχίας.
 Ῥωμαῖοι δὲ τὸ σύνηθες πράττουσι περὶ σπονδῶν
 πρότεροι διαλεγόμενοι Πέρσαις. ἡσσηθῆναι (ἡσση-
 θέντες Nieb.) πρὸς ἡμῶν νενικῆκατε τῷ τάχει, προ- 10
 τερήσαντες τὴν εἰρήνην αἰτεῖν, καὶ ταύτῃ τὴν ἐν
 τοῖς πολέμοις ἀδοξίαν ἐπικαλύπτετε, τῷ δῆθεν μὴ
 ἐφιέμενοι μάχης ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν. ὅπερ ἂν
 ἡμεῖς, εἴπερ ἐμελλήσατε, καὶ κρατοῦντες ἐπράξαμεν.
 ὁμως δεχόμεθα τοὺς λόγους, τὴν εἰρήνην περὶ πλεί- 15
 στου ποιούμεθα. φρόνημα γὰρ εὐγενὲς τῷ πρέποντι
 ξυμμεταρροθμίζειν τὰ πράγματα." οὕτω δὲ καὶ τοῦ
 Ζιχ εἰπόντος, οἱ ἀμφοτέρων ἐρμηνεῖς διασαφηνίσαν-
 τες ἐφ' ἑκάτερα μέρη τὰ ῥήματα διδάσκαλοι τῶν νοη-
 μάτων ἐγίννοντο, πλείστων καὶ ἑτέρων ἀπερριμμέ- 20
 νων λόγων, νῦν μὲν αὐτοῦ τοῦ χρεϊώδους χάριν,
 νῦν δὲ καὶ κόμπου ἔνεκα καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἦττον
 ἔχοντας τῆς εἰρήνης ἐφίεσθαι. Πέρσαι μὲν διηνεκεῖς
 ἠξίουν ἔσεσθαι τὰς σπονδὰς, πρὸς δέ γε καὶ χρυσίον
 ῥητὸν ἐφ' ἑκάστῳ ἑνιαυτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ κεχρηῆσθαι 25
 τοῖς ὀπλοῖς κομίζεσθαι ἀπὸ Ῥωμαίων· καὶ τεσσαρά-
 κοντα μὲν ἐτῶν, τὸ γοῦν ἐλάχιστον τριάκοντα, προ-
 ειληφότας ἐκτὸς συντελεσθησομένων (πᾶν τὸ συν-
 τελεσθησόμενον Nieb.) ἐνὶ ξυναθροισμῷ, οὕτω βού-
 λεσθαι κατατιθέναι τὰ ὄπλα. Ῥωμαῖοι δὲ τοῦναντίον 30
 ὀλιγοχρονίους τὰς ξυνηθήκας εἶναι ἐβούλοντο, πρὸς
 τοῖς * μῆτε μὴν κατατιθέναι τι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης.

ἀμίλλης δὲ περὶ τούτου ἐπὶ μέγα κινηθείσης καὶ
 λόγων προελθόντων ἤμιστα ὀλίγων, τέλος ἔδοξεν
 ὥστε ἐπὶ πενήκοντα μὲν ἔτη ξυνεσιάναι τὴν εἰρή-
 νην, Ῥωμαίοις δὲ ἀποδοθῆναι τὴν Λαζικήν· στερροῦς
 5 τε εἶναι καὶ ἐρρωμένους τὰς συνθήκας καὶ κρατεῖν
 ἑκασταχόσε, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ἔω, τοῦτο δὲ καὶ
 ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν αὐτῇ δήπου τῇ Λα-
 ζικῇ, οὕτω μέντοι ὡς τριάκοντα χιλιάδας ἐτησίας
 χρυσίου νομίσματος ἀποφέρεσθαι Πέρσας τῆς εἰρή-
 10 νης ἔνεκα ἀπὸ Ῥωμαίων. ἐββασιώθη δὲ τοῦτο ὥστε
 Ῥωμαίους ἐν ὁμάδι δεκαετίας ποσότητα προπαρασχεῖν
 οὕτω· παραχρῆμα μὲν ἐνιαυτῶν ἑπτὰ, καὶ μετὰ τὴν
 τῶν ἑπτὰ ἐτῶν παραδρομὴν, οὐκ ἐς ἀναβολὴν, κατα-
 τιθέναι τῶν λοιπῶν τριῶν ἐτῶν τὴν συντέλειαν· εἰδ᾽
 15 οὕτω καθ' ἕκαστον ἔτος πορίζεσθαι Πέρσας τὸ ὄρισμέ-
 νον ἐνιαυσιαίον. ἔδοξε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατασκαφῆ-
 ναι τὸν μοναστήριον οἶκον τὸν λεγόμενον Σεβαστια-
 νὸν καὶ ἰδρυμένον ἐν τοῖς μεθορίοις, καὶ ἀπολήψε-
 σθαι Ῥωμαίους τὸν τόπον, Ῥωμαίων μὲν καθεστῶτα
 20 ἀπ' ἀρχῆς, Περσῶν δὲ παρασπονδησάντων καὶ ἐν
 κατοχῇ τούτου ἤδη γενομένων, τείχει τε κατησφα-
 λισμένων τὸ ἰλαστήριον. οἱ δὲ ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐς
 τέλος κατέσκαψαν οὔτε μὴν ἐνεχείρισαν Ῥωμαίοις.
 ταῦτά τοι οὐδὲ ἐν ταῖς σπονδαῖς ἑμφέρεται. ἐστέρ-
 25 χθη δὲ ὥστε τὰς λεγομένας τῇ Λατίνων διαλέκτῳ
 σάκρας ἐξ ἀμφοῖν τοῖν βασιλέοιν αὐτοῦ ἐπικομισθῆ-
 ναι, ἐπιβεβαιούσας ἅπαντα ὅσα πρὸς τῶν πρέσβεων
 ἐμπεδωθέντα ἐτύγχανε. καὶ τοίνυν τὰ τοιάδε ἐστάλη
 αὐτόθι. ξυνέβησαν δὲ καὶ ἐς τοῦτο ὥστε κατὰ μίαν
 30 μοῖραν προελθεῖν τὴν καλουμένην σάκραν ἐκ τοῦ
 Ῥωμαίων βασιλέως, ἐπιψηφιζομένην περὶ τῶν προδο-
 θησομένων χρημάτων τῆς τριετίας μετὰ τὸν ἔβδομον

ἐνιαυτόν, ὡς καταθήσουσι ταῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσαις.
 ἐκυρώθη (δὲ addit Nieb.) ὥστε καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως
 Περσῶν ὁμολογίαν ἐν γράμμασι προελθεῖν ὡς,
 ἥνικα πορίσαιντο Πέρσαι τῶν τριῶν ἐτῶν τὸ ὀφειλό-
 μενον χρυσίον, βασιλεῖ Ῥωμαίων τὸ περὶ τοῦ τοιοῦδε 5
 βεβαιωτικὸν ἀναδοθήσεται γράμμα. ἡ μὲν τοῦ Ῥω-
 μαίου αὐτοκράτορος περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογία, τὴν
 συνήθη φέρουσα προγραφὴν, γνώριμος ἡμῖν ἐς τὰ
 μάλιστα τυγχάνει· ἡ δὲ τοῦ Περσῶν βασιλέως γράμ-
 μασι μὲν ἐγράφη Περσικοῖς, τῇ δὲ Ἑλληνίδι φωνῇ 10
 κατὰ ταῦτα δῆπουθεν ἰσχύει τὰ ῥήματα· "Θεὸς,
 ἀγαθός, εἰρηνοπάτριος, ἀρχαῖος Κοσμοκράτης, βασιλεὺς
 βασιλείων, εὐτυχῆς, εὐσεβῆς, ἀγαθοποιός, ὧτινι οἱ
 θεοὶ μεγάλην τύχην καὶ μεγάλην βασιλείαν δεδώ-
 κασι, γίγας γιγάντων, ὃς ἐκ θεῶν χαρακτηρίζεται, 15
 Ἰουστινιανῶ Καίσαρι, ἀδελφῶ ἡμετέρῳ." ἡ μὲν οὖν
 προγραφὴ οὕτω πη ἐδήλου, ἀτὰρ ἡ δύναμις τῶν
 λεχθέντων τοιάδε ὑπῆρχεν. εἰποῖμι δὲ αὐτὴν γε
 δήπου τῶν λόγων τὴν συνθήκην· ἀναγκαῖον γὰρ
 ἔγωγε ῥῆθην χρῆσθαι οὐκ ἄλλως, ὡς ἂν μὴ ὑπο- 20
 τοπήσοι τις ἐτέρῳ φράσει παρατετραφθαι τι ὧν ἀλη-
 θῶς εἶχεν οὕτω· "Χάριν ἀπονέμομεν τῇ ἀδελφό-
 τητι τοῦ Καίσαρος περὶ τῆς χρείας τῆς εἰρήνης τῆς
 μεταξὺ τούτων τῶν δύο πολιτειῶν. ἡμεῖς μὲν Ἰεσδε-
 γουσνάφ, θείῳ κουβικουλαρίῳ, ἐκελεύσαμεν καὶ ἔξου- 25
 σίαν δεδώκαμεν, ἡ ἀδελφότης τοῦ Καίσαρος Πέτρω
 μαγίστρω τῶν Ῥωμαίων καὶ Εὐσεβίῳ ἐκέλευσε καὶ
 ἐπέτρεψε καὶ ἐξουσίαν δέδωκε λαλῆσαι καὶ τρακταῖσαι.
 καὶ ὁ Ζίχ καὶ ὁ λεγόμενος παρὰ Ῥωμαίοις μάγιστρος
 καὶ Εὐσέβιος τὰ περὶ τῆς εἰρήνης κοινῶς ἐλάλησαν 30
 καὶ ἐτρακταῖσαν, καὶ ἐτύπωσαν τὴν εἰρήνην πεντή-
 κοντα ἐνιαυτῶν, καὶ ἐγγραφα πάντες ἐσφράγισαν.

ἡμεῖς οὖν, καθὰ ὁ Ζίχ καὶ ὁ μάγιστρος τῶν Ῥω-
 μαίων καὶ Εὐσέβιος ἐποίησαν, βεβαίως ἔχομεν τὴν
 εἰρήνην καὶ ἐμμένομεν αὐτοῖς." οὕτω μὲν ἐπὶ
 λέξεως εἶχεν. ὁμοιωτρόπως δὲ καὶ ἡ τοῦ Ῥωμαίων
 5 βασιλείως ἐτύγχανεν οὐσα ὁμολογία, ἄνευ τῆς προ-
 γραφῆς ἧς εἶχε τὸ βασιλεῖον γράμμα τὸ Περσικόν.
 καὶ ἐν τοιοῖσδε ὁ ξύλλογος διελύθησαν. ἐν δὲ δὴ
 ἑτέρᾳ ξυνελεύσει μεγαλαυχοῦντος τοῦ Ζίχ καὶ ἐπὶ
 Χοσρόῃ βασιλεῖ κομπολογία χρωμένου, φάσκοντός
 10 τε ὡς ἀμαχώτατός τέ ἐστι καὶ νίκας περιεβάλετο
 πολλὰς καὶ ὡς ἐξ οὗ χρόνου τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο
 ἀμφὶ τὰ δέκα ἔθνη καταγωνισάμενος κατέστησεν ἐς
 φόρου ἀπαγωγὴν, καὶ ὅτι τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν κα-
 τεστρέψατο δύναμιν, καὶ μὲν οὖν βασιλεῖς ἐχειρῶ-
 15 σατο πλείστους, καὶ ὡς ἄγανταί τε αὐτὸν καὶ τεθή-
 πασιν οἱ ἐκείνη βάρβαροι, καὶ ὡς κατὰ τὸ προσῆκον
 καὶ οὐκ ἀπεικὸς αὐτῷ ἢ ἐπωνυμία κεκόμψευται τὸ
 βασιλεῖα προσαγορεύεσθαι βασιλέων, ταῦτα καὶ τὰ
 τοιάδε τοῦ Ζίχ περὶ Χοσρόου μεγαληγορία χρησαμέ-
 20 νου, ἐν διηγήματι ἐξῆλθεν ὁ Πέτρος τοιάνδε ἱστορίαν
 τινά, ὡς ἐγένετό τις ἐν τοῖς πάλαι τε καὶ ἀνωτάτω
 χρόνοις βασιλεὺς Αἰγύπτιος ὄνομα Σέσωστρις, καὶ
 οὖν γε συμπνεούσης αὐτῷ τῆς τύχης μεγάλα ἐφύσα
 καὶ ἔθνη μέγιστα καθείλεν, ὡς δουλαγωγῆσαι καὶ
 25 βασιλεῖς, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀρθῆναι ἀλαζονείας ὡς
 καὶ ὄχημα χρυσοκόλλητον ξυμπήξασθαι, καὶ ἀνθ' ὧν
 ἵππους δέξον ἢ ἕτερα ἐκλυστήρια ζῶα τοὺς δοριαλώ-
 τους ἐκείνους βασιλεῖς ὑπαγαγεῖν τῷ ζυγῷ, οὕτω τε
 διφρενόμενον διὰ τῶν λεωφόρων ἐπιφέρεσθαι τοῖς
 30 ὑπηκόοις. τοῦτο ἐπεὶ ὀσημέραι ἐπετέλει, τῶν τις βα-
 σιλέων τὸ ὄχημα ἐλκόντων κατὰ τὸ ἄκρον ἐξευγμένους
 συνεχέστατά πως καὶ λεληθότως εἰς τοῦπίσω τὸ βλέμ-

μα ἐπιστρέφων ἐθεῶτο τὸν τροχὸν κυλινδούμενον τε καὶ τῇ τῆς κινήσεως συνεχεῖα ἐν ἑαυτῷ περιελιττόμενον. ἐποχούμενος δὴ οὖν ὁ Σέσωστρις, ἐπέσκηψε γάρ, "τί δῆτα" ἔφη "τοῦτο ποιεῖς, ᾧ οὗτος;" ὁ δὲ ἀμοιβαδὸν ἔφη "ᾧ δέσποτα, ὄρων τὸν τροχὸν ὡς 5 θαμὰ περιδινούμενος οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως μένει ὄδε, ἀλλὰ γὰρ ἄνω κάτω φερόμενος τὴν ἀρματοτροχίαν ἐργάζεται." τοῦτο ἀκηκῶς ὁ Αἰγύπτιος, καὶ μὲν οὖν τεκμηράμενος ὡς ὑπαινίττεται τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ καλίμβολον τῆς τύχης καὶ ὡς τροχῷ 10 κυλιόμενῳ ἔοικε τὰ ἀνθρώπεια, ξυνῆκε μὴ ἄρα καὶ αὐτὸς χρόνῳ ποτὲ τοιούτῳ προσπταίση δυστυχήματι, τοῦ λοιποῦ τε ἐπαύσατο κατὰ τὸν προλεχθέντα τρόπον ἀρματηλατεῖν· πρὸς τοῖς (τοὺς addit Nieb.) δεδουλωμένους οἱ βασιλεῖς ἀφῆκε καὶ ταῖς σφῶν [αὐ- 15 τῶν] ἡγεμονίαις ἐνεβίβασεν αὐθις. ἐνταῦθα Πέτρον ἐπαύσατο τῆς ἱστορίας ὁ λόγος, ἐγγαλινώσαντι τὴν τοῦ Ζίχ περὶ Χοσρόου μεγαληγορίαν. εἶτα διελέγοντο αὐθις περὶ τῶν πρακτέων. ἅπαντα μὲν γάρ, ὡς ἐνῆν, ἀμφίβολα ἐν τάξει καὶ κόσμῳ καθειστήκει. 20 τὰ δ' οὖν περὶ Σουανίαν ἔτι ἐν μετεώρῳ ὑπῆρχε καὶ ὑπελέλειπτό σφισι μόνα ἐπ' ἀμφιβόλῳ. τῷ τοι ἔλεξεν ᾧδε Πέτρος· "Πλείστων ἐπαίνων ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ ὃς τέλεια βουλευόμενος τέλειον ἐπιθήσοι ταῖς πράξεσι τὸ πέρας. εἰ γὰρ ἐλλείπει τι τῶν δεόντων, 25 ἐλλιπὲς οἶμαι καὶ τῷ βουλευομένῳ φρόνημα. οὐκ εἰκῆ δὲ καὶ μάτην εἴρηται νῦν ἡμῖν ὁ λόγος· πρὸς σὲ δὲ φερόμενος, ᾧ Ζίχ, Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις φανήσεται λυσιτελέστερος. εἰποῖμι δὲ πως φανερώτερον. Σουανία Ῥωμαίοις ὑπῆρχε καὶ Ῥωμαῖοι 30 Σουάνοις ἐκέλευον. ἀμέλει Τζαθίου Σουάνων ἐξηγουμένου Δείτατος (infra Ἐξίστατος) τις Ῥωμαῖος ἀνὴρ

τῶν ἐκείσε Ῥωμαϊκῶν καταλόγων ἐτύγγανε προεστώς·
 ἀλλὰ καὶ ἕτεροί τινες Ῥωμαίων ἐν Σουάνοις ἐποι-
 οῦντο τὰς διατριβάς. δυσμενείας δέ τινος (γενομέ-
 νης addit Nieb.) μεταξὺ τοῦ Λαζῶν βασιλέως καὶ
 5 Μαρτίνου τοῦ Ῥωμαίου τηνικαῦτα ἐκείσε στρατη-
 γοῦντος, τούτου ἔνεκα ὁ Κόλχος οὐκ ἀπέστειλε Σου-
 ἀνοὺς τὸ σὺνηθες σιτηρέσιον· ἔθος γὰρ πέμπεσθαι
 σῖτον ἐκ τοῦ Κόλχων βασιλέως. διὸ δυσανασχετοῦν-
 τες οἱ Σουάνοι τῷ τῶν νενομισμένων ὑστερηθῆναι,
 10 κατάδηλον ἐποίησαντο Πέρσαις ὡς, εἰ γενήσονται
 αὐτοῦ, Σουανίαν ἐγχειρίσουσιν αὐτοῖς. ἐν τοσοῦτῳ
 Ἐξισάτω καὶ τοῖς ἑτέροις ἡγεμόσιν τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ταγματῶν ἔφασαν ὅτι "πολυπληθία Περσῶν ἀγγέλ-
 λεται χωροῦσα κατὰ Σουάνων, πρὸς ἣν ἀξιόμαχον
 15 οὐκ ἔχομεν δύναμιν. ἀλλὰ τὸ συνοῖσον βουλευσασθε,
 ξὺν τοῖς ἐνταῦθα Ῥωμαίων καταλόγοις ὑποχωροῦντες
 τῇ Μηδικῇ στρατιᾷ." τοσοῦτῳ χρησάμενοι Σουάνοι
 δόλω, καὶ δώροις ἀνακείσαντες τοὺς τῶν καταλόγων
 ἐπιστάτας, ἀπεβάλοντο παρὰ σφῶν τὴν Ῥωμαίων
 20 φυλακὴν. οἱ δὲ Πέρσαι ξὺν τάχει παραγενόμενοι
 Σουανίαν ἔλαβον. ληπτέον οὖν ἐντεῦθεν ὡς καὶ
 Ῥωμαίων ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν καὶ Ῥωμαίοις ἀρμόξει
 τήμερον. "εἰ γὰρ δικαιοτάτα Λαζικῆς κύριοι καθεστή-
 καμεν, καθὰ δήπουθεν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, Σουανίας
 25 τῆς ὑπὸ Λαζικὴν οὐκ ἀπὸ τρόπου δεσπόσομεν." ὁ δὲ
 Σουρήνας ἔφη "ἄχθεσθε μᾶλλον Ῥωμαῖοι, ὅτι ἔθνος
 αὐθαίρετα καὶ ἐκουσίως προσεπέλασεν ἡμῖν." ὁ Ζίχ
 ὑπολαβὼν ἔφη "αὐτόνομοι γεγόνασι Σουάνοι καὶ
 οὐπώποτε τῇ Κόλχων ὑπεκλίθησαν ἀρχῇ." αὐθις
 30 ὡς τὸν Ζίχ ἔλεξεν ὁ Πέτρος "εἰ γε μὴ βούλει, ὦ
 Ζίχ, ἐν τοῖς τῆς εἰρήνης συμβολαίοις ὄνομα τὸ
 Σουανίας ἐγκαράξαι, σήμερον ὡς ἀποδίδωσ μοι Λα-

ξικὴν ξὺν τοῖς ὑποτεταγμένοις ἔθνεσιν αὐτῇ." ὁ Ζίχ
 "εἰ τοῦτο" ἔφη "ποιήσω, ἄδειά σοι δοθήσεται καὶ
 περὶ Ἰβηρίας ἀμφισβητεῖν, κατ' ἐξουσίαν τε εἰποῖς
 ἂν ὡς καὶ αὐτὴ κατήκοος ἐγγένοιε Λαζῶν." "ἔν-
 δηλος" ἦ δὲ ὁ Πέτρος "γεγένησαι, ὦ Ζίχ, ὡς οὐ 5
 βούλει πᾶσαν ἡμῖν ἀποδοῦναι Λαζικήν, ἀλλὰ τινα
 μοῖραν αὐτῆς." πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα Ῥωμαῖοί
 τε καὶ Πέρσαι εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες Σουανίας
 πέρι ὅμως οὐ ξυνέβησαν. δοκεῖ τοιγαροῦν αὐτοῖς
 περὶ τοῦ τοιοῦδε τὸν βασιλέα ἐπισκοπῆσαι Περσῶν. 10
 καὶ ὄρκω ἐπιστώσατο ὁ Ζίχ, ἥ νενόμισται Πέρσαις
 ὀμνύειν, ξυνεπιλαβέσθαι Πέτρῳ ὡς Χοσρόην ἀφι-
 κνουμένῳ ἕνεκα Σουανίας. εἶτα τοῦ Ζίχ τοὺς περὶ
 Ἄμβρον τοῦ Ἀλαμουνδάρου τοῦ τῶν Σαρακηνῶν
 ἡγουμένου κινήσαντος λόγους, φάσκοντός τε ὅτι γε 15
 δήπου καὶ αὐτόν, ὡσπερ καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ ἡγεμόνα
 τοῦ Σαρακηνικοῦ, κομίζεσθαι χρῶν τὰς ἑκατὸν χρυ-
 σίου λίτρας, ἀντεῖπεν ὁ Πέτρος, ὥστε τὸν πρὸ Ἄμ-
 βρου ἡγεμόνα δωρεᾷ τιμὴ ἀγράφῳ, ὅσῳ ἂν ἠβούλετο
 χρυσίῳ καὶ ὀπηνίκα, ὁ καθ' ἡμᾶς ἐφιλοφρονεῖτο 20
 δεσπότης. τοιγαροῦν ἐστέλλετο τῇ ταχυτῆτι τῶν
 δημοσίων ἵππων ὀχούμενος ἀνὴρ ἀγγελιαφόρος ὡς
 τὸν Σαρακηνόν, ἀποκαταστήσων οἱ τὸ ὅπερ ἐτύγγα-
 νεν αὐτῷ πεμφθὲν πρὸς τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως.
 οὕτω τε ἐς τοῦμπαλιν ἐκ τοῦ Σαρακηνοῦ ὡς βασιλέα 25
 τὸν ἡμεδαπὸν ἐπέμπετο δωροφορῶν πρεσβευτής.
 εἶτα ἀντιδώρῳ αὐτίς ἐφιλοφρονεῖτο τὸν Σαρακηνόν
 ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ. "εἰ βούλεται οὖν καὶ
 Ἄμβρος κατὰ ταῦτα ποιεῖν, εὐδοκεῖ καὶ τῷ καθ'
 ἡμᾶς βασιλεῖ· εἰ δέ γε οὐ βούλεται, κινεῖ τηνάλ- 30
 λως, πρὸς γε καὶ ἡλιθιώτατα φρονεῖ. ἀποίσεται γὰρ
 οὐδὲν ὀτιοῦν." τούτων διαμφισβητηθέντων καὶ ἐτέ-

ρων ἐγράφησαν αἱ πεντηκοντούτιδες σπονδαὶ περ-
 σιστὶ καὶ ἑλλημιστί, μετεβλήθη τε τὸ Ἑλληνικὸν εἰς
 Περσίδα φωνὴν καὶ τὸ Περσικὸν εἰς Ἑλληνίδα. οἱ
 δὲ τὰς ξυνθήκας βεβαιοῦντες Ῥωμαίων μὲν Πέτρος
 5 ὁ τῶν περὶ βασιλεία καταλόγων ἡγεμῶν καὶ Εὐσέβιος
 καὶ ἕτεροι, Περσῶν δὲ ὁ Ζιχ ὁ Ἰεσδεγουσνάφ καὶ
 Σουρήνας καὶ ἕτεροι. τῶν οὖν ἐξ ἑκατέρου μέρους
 ὁμολογιῶν ἐν συλλαβαῖς ἀναληφθεισῶν, ἀντιπαρε-
 βλήθησαν ἀλλήλαις τῷ ἰσοδυνάμῳ τῶν ἐνθυμημά-
 10 των τε καὶ ῥημάτων. ὅσα δὲ ἐσήμηνε τὰ τῆς εἰρή-
 νης γραμματεῖα, λελέξεται. καὶ δὴ δόγμα ἐγράφη
 πρῶτον ὡς διὰ τῆς στενοπορίας τῆς εἰσόδου τοῦ
 λεγομένου Χορουτζόν καὶ τῶν Κασπίων πυλῶν μὴ
 ἐφεῖναι Πέρσας ἢ Οὐννοὺς ἢ Ἀλανοὺς ἢ ἑτέρους
 15 βαρβάρους πάροδον ποιεῖσθαι κατὰ τῆς Ῥωμαίων
 ἐπικρατείας, μήτε δὲ Ῥωμαίους ἐν αὐτῷ δήπου τῷ
 χώρῳ μήτε μὴν ἐν ἄλλοις Μηδικοῖς ὄριοις στρα-
 τευμα στέλλειν κατὰ Περσῶν. δεύτερον, ὡς ἂν οἱ
 σύμμαχοι Σαρακηνοὶ ἑκατέρας πολιτείας ἐμμένειεν
 20 καὶ οἱ τοῖς βεβαιωθεῖσι, καὶ μήτε τοὺς Περσῶν κατὰ
 Ῥωμαίων μήτε τοὺς Ῥωμαίων ὀπλίζεσθαι κατὰ Περ-
 σῶν. κατὰ τρίτην τάξιν, ὥστε τοὺς ἐμπόρους Ῥω-
 μαίων τε καὶ Περσῶν τῶν ὀποιωνοῦν φορτίων, τού-
 τους δὲ καὶ τοὺς τοιούσδε ποριστὰς κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς
 25 κρατήσαν ἔθος ἐμπορεύεσθαι διὰ τῶν εἰρημένων δε-
 κατευτηρίων. δ', ὡς ἂν οἱ πρέσβεις καὶ οἱ τῇ τα-
 χυτῆτι χρώμενοι τῶν δημοσίων ἵππων πρὸς τὰς
 ἀπαγγελίας, ὁ μὲν ἐς τὰ Ῥωμαίων, ὁ δ' ἐς τὰ Περ-
 σῶν ἦθη ἀφικνούμενοι κατὰ τε τὴν ἀξίαν καὶ τὸ
 30 προσῆκον ἕκαστοι τιμηθεῖεν καὶ τῆς δεούσης τεύ-
 ζονται ἐπιμελείας, ἀπαλλάττεσθαι τε σφᾶς μὴ χρο-
 νοτριβοῦντας, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰς ἐμπορίας, ἃς ἐπι-

φέρονται, ἀμοιβάζειν ἀκωλύτως τε καὶ ἄνευ συντε-
 λείας τινός. εἴ διευπλώθη ὥστε τοὺς Σαρακηνοὺς
 καὶ τοὺς ὁποιοῦσούν βαρβάρους ἐμπόρους ἐκατέρας
 πολιτείας μὴ διὰ ξένων ἀτραπῶν ποιησθαι τὰς πο-
 ρείας, μᾶλλον μὲν οὖν διὰ τῆς Νισίβεως καὶ τοῦ 5
 Δάρας, μῆτε μὴν ἄνευ κελεύσεως ἀρχικῆς λέναι κατὰ
 τὴν ἀλλοδαπήν. εἰ μέντοι παρὰ τὸ δοκοῦν τολμή-
 σουσί τι, ἤγουν, τὸ λεγόμενον, κλεπτοτελωνήσουσιν,
 ἀνιχνευομένους ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀρίοις ἀρχόντων
 ξὺν τοῖς ὄσα ἐπιφέρονται, εἴτε Ἀσσύρια φορτία εἰεν 10
 εἴτε Ῥωμαῖα, παραδίδοσθαι εὐθύνας ὑφέξοντας. Γ΄,
 ὡς εἰ τινες, ἐν ᾧ χρόνῳ ὁ πόλεμος ξυνειστήκει, ἠτύ-
 μόλησαν, τοῦτο μὲν ὡς Πέρσας ἀπὸ Ῥωμαίων, τοῦτο
 δὲ ἀπὸ Περσῶν ὡς Ῥωμαίους, εἰ γε βούλοιντο οἱ
 προσκεχωρηκότες ἐς τὰ οἴκοι ἐπαναστρέφειν, μὴ 15
 γίνεσθαι σφισιν ἐμποδῶν μῆτε μὴν κωλύμη χρή-
 σασθαι τινι. τοὺς μέντοι ἐν καιρῷ εἰρήνης αὐτομό-
 λους ἤγουν καταφεύγοντας ἐξ ἐτέρων εἰς ἐτέρους μὴ
 ὑποδέχεσθαι, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἄκοντας
 ἐγχειρίζεσθαι τοῖς ἐξ ὧν καὶ ἀπέδρασαν. ζ' μέρος 20
 τῶν σπονδῶν, ὥστε τοὺς ἐπεγκαλοῦντας περὶ τοῦ
 σίνεσθαι τι σφᾶς τοὺς ἀντιπολιτευομένους δίκη τέ-
 μνεσθαι τὸ φιλονεικούμενον ἢ δι' ἑαυτῶν τῶν τὴν
 βλάβην πεπονθότων ἢ δι' οἰκείων ἀνθρώπων ἐν τοῖς
 μεθορίοις παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἐκατέρας πολιτείας 25
 ξυνιόντων· οὕτω δὲ τὸν ζημιώσαντα ἀκείσασθαι τὸ
 σκάζον. ἦ, ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ ἐγκαλεῖν Πέρσας
 Ῥωμαίους ἔνεκα τοῦ ἐπικτιζεσθαι τὸ Δάρας, ἔδοξε
 καὶ ἀμφοτέραν πολιτείαν τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς ἐπι-
 τειχίζειν ἤγουν περιοχῇ τινι κατασφαλίζειν τι τῶν 30
 ἐν τοῖς ὀροθεσίοις χωρίων, ἵνα μὴ πρόφασις ἐντεῦ-
 θεν ἔσοιτο ταραχῆς καὶ ἐκ τούτου διαλυθήσονται αἱ

σπονδαί. θ', μὴ ἐπιέναι ἢ πολεμεῖν ὑπηκόω ἔθνει ἢ
 χώρα τινὶ ἄλλῃ τοὺς ἑκατέρας πολιτείας, μᾶλλον μὲν
 οὖν ἄνευ βλάβης καὶ κατ' οὐδὲν ὀτιοῦν πημαιομέ-
 νους ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, ὡς ἂν καὶ οἶδε ἀπολαύοιεν
 5 τῆς εἰρήνης. ι', ὥστε μὴ πολυπληθίαν στρατοῦ ἐς
 τὸ Λάρας ἐνιζάνειν, πλὴν ὅση γε ἀρκέσει πρὸς φυ-
 λακὴν τοῦ ἄστεος, μήτε δὲ τὸν τῆς ἕω στρατηγὸν
 κατὰ ταύτην ἐνιδρυῖσθαι, τοῦ μὴ ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἐπι-
 δρομὰς ἢ βλάβας γίνεσθαι κατὰ Περσῶν· εἰ δέ γε
 10 ἄρα τι τοιοῦτον ξυνενεχθεῖη, ἐπαγιάθη τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Λάρας διατιθέναι τὸ πλημμεληθέν. μία πρὸς τῇ
 δεκάτῃ τῶν σπονδῶν βεβαίωσις, ὥστε εἰ πόλις ἐτέ-
 ραν ζημιώσει πόλιν ἢ ὅπως οὖν διαφθείρει τι τῶν
 αὐτῆς, μὴ τῷ νόμῳ τοῦ πολέμου μήτε μὴν δυνάμει
 15 στρατιωτικῇ, ἄλλως δὲ δόλῳ τινὶ καὶ κλοπῇ· εἰσὶ
 γὰρ τοιοῖδε τινὲς ἀνοσιουργοὶ οἱ ταῦτα πράσσοντες,
 ὡς ἂν πολέμου ἔσοιτο πρόφασις· ἐβεβαίωθη τοιγαρ-
 οῦν τὰ τοιοντότροπα ἀναζητεῖν ἐς τὸ ἀκριβὲς καὶ
 ἐπανορθοῦσθαι τοὺς δικαστὰς τοὺς ἐν τοῖς πέρασιν
 20 ἑκατέρας πολιτείας ἰδρυμένους. εἰ δέ γε αὐτοὶ οὐκ
 ἔσονται ἱκανοὶ ἀναστέλλειν τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν
 ἀστυγειτόνων φθοράς, ἐστέρχθη ὥστε τὴν διαδικα-
 σίαν ἀναπέμπεσθαι ὡς τὸν τῆς ἕω στρατηγόν, ὡς εἰ
 γε εἴσω μηνῶν ἕξ μὴ τμηθεῖη τὰ τῆς ἀμίλλης καὶ ὁ
 25 ζημιωθεὶς μὴ λήψεται τὸ ἀπολωλός, τὸν ἀδικήσαντα
 λοιπὸν ἐπὶ ποινῇ ἐς τὸ διπλάσιον τῷ ἡδίκημένῳ εἶναι
 ὑπεύθυνον. ὡς εἰ γε μηδὲ οὕτω πέρασ ἕξοι, διευ-
 πώθη τὸ πονοῦν μέρος πρεσβείαν στέλλειν ὡς τὸν
 βασιλέα τοῦ ἡδίκηκότος. εἶτα εἰ μηδὲ ὑπὸ τοῦ βασι-
 30 λέως γενήσεται οἱ τὸ ἀποχωρῶν καὶ διπλοῦν τὸ ὄφλη-
 θὲν ἀναλήψεται κατὰ τὸ ὠρισμένον ἐντὸς ἐνιαυτοῦ,
 ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ τῷ δόγματι διαλελύσθω τὰ τῶν

σπονδῶν. δευτέραν πρὸς τῇ δεκάτῃ μοῖραν τῶν
 σπονδῶν κατανοήσεις τὰς πρὸς θεὸν ἰκετείας, ἔτι τε
 καὶ τὰς ἀράς, οἷον τῷ μὲν στέργοντι τὴν εἰρήνην
 εἶναι τὸν θεὸν Ἰλεῶν τε καὶ ξύμμαχον διὰ παντός,
 τῷ δὲ ἀπατηλῷ τῶν τε ἐμπεδωθέντων νεοχμῶσαι τι 5
 βουλομένῳ τὸν θεὸν ἔσεσθαι ἀντίπαλόν τε καὶ πο-
 λέμιον. τρίτη πρὸς τῇ δεκάτῃ τῶν νομισθέντων
 ἰσχὺς πεντηκοντούτιδας εἶναι τὰς σπονδὰς, ἐρρῶσθαι
 τε τὰ τῆς εἰρήνης ἐπὶ πεντήκοντα ἔνιαυτούς, ἀρι- 10
 θμουμένου τοῦ ἔνιαυτοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ἐκά-
 στου ἔτους τῇ τριακοσιοστῇ καὶ ἐξηκοστῇ καὶ πέμπτῃ
 ἡμέρᾳ περατουμένου. ἰσχῦσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ
 ἔφην, ὥστε ἐξ ἄμφοιν ἀποκομισθῆναι συλλαβὰς
 ἐκείσε, δηλούσας ὡς καὶ ἄμφω στέρξαι ταῦτα ἐφ'
 οἷς ἐβεβαίωσαν οἱ πρέσβεις. πέρας τε δεξαμένων τῶν 15
 συνθηκῶν, ἀντεδόθησαν αἱ λεγόμεναι σάκραι. τού-
 των δὲ δοξάντων καὶ ἰσχυροποιηθέντων ἐκτὸς ἐνο-
 μίσθη τὰ περὶ τῶν ἐν Περσίδι Χριστιανῶν, ὥστε καὶ
 νεῶς οἰκοδομεῖν καὶ ἐπιθειάζειν σφᾶς ἀδεῶς καὶ τοὺς
 χαριστηρίους ὕμνους, καθὰ νενόμισται ἡμῖν, ἀκωλύ- 20
 τως ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ γὰρ μήτε καταναγκάζεσθαι εἰς
 μαγικὴν μετιέναι θρησκείαν μήτε μὴν θεοκλυτεῖν
 ἀκουσίως τοὺς παρὰ Μήδοις νενομισμένους θεοὺς,
 καὶ οἱ Χριστιανοὶ δέ, ὥστε ἥκιστα καὶ οἷδε τολμῶεν
 μετατιθέναι μάγους ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς δόξαν. ἐκρά- 25
 τησε δὲ ὥστε καὶ τοὺς θνήσκοντας τοῖς Χριστιανοῖς
 ἐπ' ἐξουσίας εἶναι θάπτειν ἐν τάφοις, ἢ νενόμισται
 παρ' ἡμῖν. τούτων οὕτω προελθόντων καὶ ἐν κόσμῳ
 καὶ τάξει γενομένων, ἐπεὶ ἀνεδέξαντο οἱ γε ἐς τοῦτο
 τεταγμένοι τὰς συλλαβὰς τοῖν δυοῖν βιβλίοις, καὶ 30
 ἀπηκρίβωσαν τῷ ἰσορρόπῳ τε καὶ ἰσοδυνάμῳ τῶν
 φημάτων τὰ ἐνθυμήματα, αὐτίκα οἱ γε ἰσόγραφα

ἕτερα ἐπετέλουν. καὶ τὰ μὲν κυριώτερα ξυνειλη-
 θέντα τε καὶ κατασφαλισθέντα ἔκμαγείοις τε κηρί-
 νοις ἑτέροις τε οἷς εἰώθασι Πέρσαι χρῆσθαι, καὶ
 ἐκτυπώμασι δακτυλίων ὑπὸ τῶν πρέσβειων, ἔτι μὴν
 5 καὶ ἑρμηνέων δέκα πρὸς τοὺς δύο, ἕξ μὲν Ῥωμαίων,
 οὐχ ἦττον δὲ Περσῶν, ἀμοιβαίᾳ τῇ δόσει τὰ τῆς
 εἰρήνης βιβλία παρέσχοντο ἀλλήλοις. τὸ μὲν τῇ
 Περσῶν φωνῇ γεγραμμένον ἐνεχείρισε Πέτρῳ ὁ Ζίχ,
 καὶ Πέτρος δὲ τῷ Ζίχ τὸ τῇ Ἑλληνίδι, καὶ αὐτίς
 10 τοῦ Ζίχ τὸ ἰσορροποῦν τῇ γραφῇ τῇ Ἑλληνίδι βιβλίον
 γράμμασι Περσικοῖς διασσημασμένον, ἄνευ τῆς τῶν
 ἐκτυπωμάτων ἀσφαλείας, εἰληφότος, τὸ σωθήσεσθαι
 οἱ τὰς μνήμας, καὶ Πέτρος οὐκ ἄλλως ἐπετέλεσεν
 ἀμοιβαίως. εἶτα ἐπὶ τούτοις διελύθησαν, τῶν τε
 15 ὀρίων ἄπο ἐγένοντο, καὶ ὁ Ζίχ εἰς τὰ πάτρια ἦθη
 ἐπορεύετο, ἀτὰρ ὁ Πέτρος ἔμεινεν αὐτοῦ, ἐπιθειάσων
 τῇ γενεθλίᾳ ἑορτῇ τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· ἦδη γὰρ
 προσεπέλαζε τῆς ἡμέρας τὸ σέβας· ἔτι δὲ καὶ τῇ τοῦ
 Θεοῦ ἐπιφανείᾳ τὰ νόμιμα ἀριστεύσας μετὰ ταῦτα
 20 ἐπέβη τῆς Περσῶν. καὶ ἐν τοῖσδε πέρασ εἰλήφει
 τὰ τῶν ξυνθηκῶν. πρὸ δὲ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν
 πρέσβειων, παραγενομένων τινῶν Περσῶν εἰς τὸ Δά-
 ρας, οἷς τὸ τοιόνδε ἐν φροντίσιν ὑπῆρχεν, ἅμα ἐνόις
 τῶν ἑρμηνέων καὶ τοῖς τῶν πλαστήγγων ἐπιστάταις,
 25 ἀποκατέστη τοῖς περὶ τὸν Ζίχ τὰ ὀφειλόμενα χρή-
 ματα τῶν ἐπὶ τὰ ἐνιαυτῶν, ἐφ' οἷς αἱ ξυνθηκαὶ προῆλ-
 θον. ὡς δὲ Πέτρος ἀφίκετο πρὸς βασιλέα Περσῶν
 ἐν τῷ προσαγορευομένῳ Βιθααρμαῖς, διαλεχθησόμενός
 οἱ περὶ Σουανίας, ἐς τὰ βασίλεια προελθὼν ἔλεξεν
 30 ὧδε· "Ἦκομεν, ὦ βασιλεῦ, παρὰ σέ, τὸ μὲν ἐν βε-
 βαίῳ τὴν εἰρήνην ἔχειν εὐτυχῆσαντες ἦδη, τὸ δὲ καὶ
 ὁψὲ γοῦν τευξόμενοι τῶν δικαιοτέρων παρὰ σοῦ μὴ

ἀχθεσόμενοι. ὁ γὰρ τὸ παρὸν εὖ διαθεῖς καὶ σχε-
 διάσας, ὡς εἰπεῖν, τὸ συνοῖσον πῶς οὐχὶ τῶν μελ-
 λόντων προμηθεύεται πολλῶ τῷ διαφόρῳ, καθ' ὅσον
 καὶ χρόνῳ τῷ πλείονι; μεγίστου τοίνυν πέφυκε βα-
 σιλέως τὸ δύνασθαι μὲν πλέον ἔχειν, μὴ βούλεσθαι 5
 δέ· τὸ γὰρ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος ἐν σώφροσι κο-
 λάζεται λογισμῷ. ἐπεὶ οὖν τὸ ζέον τοῦ πολέμου
 κατέσβεσται νῦν ἡμῖν καὶ ὡσπερ ἀνεπνεύσαμεν, εἰς
 δὲ μόνος ὑπολείπεται σπινθήρ, φημὶ δὲ σπινθήρα
 κακῶν τὴν Σουανίαν, ἀπειλοῦσαν ἡμῖν μεγίστην 10
 ἔσσεσθαι δυσμενείας ἐμπύρωσιν, γενοῦ κώλυμα τῶν
 δεινῶν καὶ προκατάπανσον ἡμῖν ἐλπίδα τῶν κακῶν.
 ἐν σοὶ γὰρ τῶν ἀμηχάνων τὸν πόρον ἀνεθέμεθα,
 μηχανησαμένῳ τὰ δέοντα. μία γὰρ τίς ἐστι τελεω-
 τάτη τοῦ πολέμου κατάλυσις τὸ προστεθῆναι καὶ 15
 Σουανίαν ἡμῖν, εἴπερ Λαζικῆς κύριοι καθεστήκαμεν.
 ὁ γὰρ δεσπόσας τοῦ ἡγεμονικοῦ πῶς οὐχ ἔξει τὸ ὑπο-
 βεβηκός; οὔτε γὰρ Λαζοὶ οὔτε μὴν αὐτοὶ Σουάνοι
 πρὸς ἀμφισβήτησιν τοιεν ὡς οὐχ ὑπήκοος ἡ Σουανία
 Λαζῶν ἀνέκαθεν ἦν καὶ ὅτι ψήφῳ τοῦ Λαζῶν βασι-
 λέως ὁ Σουανίας ἄρξων τὸ κῦρος ἐδέχετο." ταῦτ'
 εἰπὼν Πέτρος ἐν γράμμασιν ἐπεδείκνυ Χοσρόῃ πα-
 λαιτέρους Λαζῶν βασιλεῖς, καὶ ἄλλους ὑπὸ ἄλλων
 χειροτονηθέντας Σουάνων ἡγεμόνας. εἶτα καὶ αὐθις
 ἔλεξε "τοῦ δικαίου τοίνυν ἡμῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ 25
 Σουανίαν παρέχοντος, οὐχὶ σὺ προτερήσας ἐν κέρδει
 σχήσεις ἀμφοτέρω, καὶ τὸ δόξει μὴ ἀδικεῖν καὶ τὸ
 δοκεῖν δωρεῖσθαι τὸ προσῆκον πᾶσιν; οὔτω γὰρ ἂν
 καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς (οὐκ addit Vales.) οἴοιτο
 ἀδικεῖσθαι, εἰ γε τὸ οἰκτεῖον ὡσπερ δῶρον λήψεται 30
 παρ' ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ Λαζικὴν οἴεται οὐκ ἄλλως ἔχειν.
 διαβεβαιουμένων γὰρ ἡμῶν καὶ ἐναργέστατα δεικνύν-

των ὡς Ῥωμαίων ἐκ πλείστου χρόνου κτήμα καθέστηκεν, ἀντεῖπας αὐτὸς τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ Λαζικήν οἰκειώσασθαι, καὶ ὁμῶς τῷ βούλεσθαι τὴν δίκην ἄτρωτον εἶναι προουργιαίτερον ἔθου σώφρονα κεκτησθαι
 5 λογισμὸν ἢ χεῖρα δυνατήν. τοιγαροῦν ἐποίησω τὴν οὐκ ἀνάγκην ἀνάγκην, καὶ τῷ γενναίῳ τῆς μεγαλοφροσύνης ἐψηφίσω κατὰ σαυτοῦ, καὶ νικᾶν ἠξίωσας ἠττημένος τοῦ πρέποντος, καὶ ἀπλῶς ἀποκατέστησας ἡμῖν Λαζικήν ὡσπερ οἰκειόν τι κτήμα μεταθεῖς καὶ
 10 τὴν ἐξουσίαν μεταγαγὼν ἐφ' ἡμᾶς. οὐκ ἄλλως δὲ καὶ περὶ Σουανίας ἀντιβολοῦμεν τὸ οἰκεῖον προῖκα λαβεῖν, καὶ χάριν δὲ ὁμολογήσειν ἡμᾶς ὑμῖν τῷ μὴ ἐξημιῶσθαι τὸ οἰκεῖον, ὑμᾶς δὲ τῷ κρείττονι τῷ δύνασθαι τοσοῦτον ὥστε δωρεῖσθαι δοκεῖν καὶ τὸ μὴ
 15 ὑμέτερον." καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλεξεν ὧδε· "Οὕτω δῆτα ψυχὴν λόγων χηρεύουσιν καὶ τοῦ πείθειν ἔρημον εὐρουῖσα ἢ τῆς σοφίας δύναμις περιφρονουῖσα. τὸ ἀσθενὲς καταγωνίζεται, ὡσπερ φάρμακον ἐν ἔλκει προσπλαττόμενον καταβιβρώσκει μὲν τὸ νοσοῦν, συν-
 20 αναλωπυρεῖ δὲ τὴν ὑγίειαν τῷ κάμνοντι. εἰ γὰρ τὸ δίκαιον οὐκ εἶπέ τισιν, εἰποι δὲ τὸ ἀρμόδιον, οὐδὲν ἦττον καὶ οὕτω νικήσει. τοιγαροῦν ἡ σοφία τούτου ἔνεκα τῆς ἰσχύος τῶν ὀπλων κρατεῖ, ὅτι πολέμου μὲν δύναμις οὐχ οἷα τε πέφυκε τοῦ πρακτέου γενέ-
 25 σθαι (περιγενέσθαι Nieb.), εἰ μὴ πῶ καὶ ἑαυτὴν αὐτὴ διαχρήσεται, τὸ δὲ τῆς σοφίας ἀσώματον καὶ φρούριον καθέστηκεν ἑαυτῆς· πρὸς γε καὶ φρουρεῖ τὸν κεκτημένον αὐτήν. ἐντεῦθεν οὖν οὐδὲ αὐτός, ὃ Ῥωμαίων πρεσβευτά, ὅσπερ εἰκότως ἐν τοσαύτῃ σο-
 30 φία τεθραμμένος περιεῖναι τοῖς ῥήμασι μεμάθηκας, μεμφθείην πρὸς τινος ἔγωγε μὴ πείθειν μαθῶν· πλὴν ὡς ἂν οἷός τε ὦ, κἂν εἰ μὴ τοῖς ῥήμασι τηλαυ-

γῶς, ἀλλ' ὅμως τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης, ὡς ἐνε-
 στω, ἐν φανερωῖ προθείην τὸ δίκαιον· δοίημεν, ὡς
 ἐδικαιολογήσω περὶ Σουανίας, τὴν ἀλήθειαν οὕτως
 ἔχειν. Λαζικὴν μὲν ἐχειρωσάμην, Σουάνοις δὲ οὐδὲ
 προσέβαλον, ἢ μόνῃ ἀκοῇ τῷ τὸν Μερμερόην ἡμῖν 5
 σημῆναι ὡς οὐκ ἔστιν ἀξιόλογος οὐδὲ μὴν περιμάχη-
 τος ἢ χάρα οὐδὲ βασιλικῆς ἔργον ἐκστρατείας, ἀλλ'
 ἐν ὑπάρχει τῶν ἐθνῶν τῶν περὶ τὸν Καύκασον, καὶ
 ὡς ἔχουσι βασιλίσκον καὶ ὡς ὁ χῶρός ἐστι Σκυθῶν
 πάροδος. ἀπεβίω Μερμερόης, εἶτα ὁ Ναχόεργαν 10
 (Ναχοραγὰν Agathiae) ὑπῆλθε τῇ στρατηγίᾳ. γέγραφε
 τοίνυν ἡμῖν καὶ αὐτὸς οὐκ ἄλλως περὶ αὐτῶν, ὅτι
 τοῦ Καυκάσου τὰς ἀκρωρείας οἰκοῦσι καὶ ὅτι δῆτα
 κλωπῆς τε καὶ λαφυραγωγὸι καὶ χαλεπῶν ἔργων καὶ
 ἀνοσίων καθεστῆκασιν ἐργάται. ἠβουλόμην οὖν κατὰ 15
 σφῶν ἐλάσαι στρατείαν, οἱ δὲ κατορθωθήσαντες ἀντὶ
 Σουάνων ἐγένοντο Πέρσαι, ὡς εἶναι δῆλον ἐντεῦ-
 θεν ἀνήκει μοι τὴν χάραν, καὶ ἔχειν οὐκ ἀρνοῦμαι.
 καὶ τοίνυν δηλοῦσιν ὑπακούοντες ἡμῖν ἀσμενέστατα
 τῷ καὶ τοῖς δούλοις ἄρχεσθαι τοῖς ἡμῶν. ἀμέλει καὶ 20
 τοῦ Ζίχ ἐν γράμμασι δηλώσαντος ὡς Ῥωμαῖοι Σουα-
 νίαν ἐπιζητοῦσι λαβεῖν, τοσοῦτον πόρρωθεν ᾤθηθην
 ὑμᾶς τοῦ δικαίου φῆσαι, καθ' ὅσον οὐ πλησίον ἐγε-
 νόμην τοῦ πείθεσθαι τῷ παραλόγῳ τῆς ἀκοῆς. πλὴν
 ἠττηθήσομαι τοῦ δυνατοῦ, καθ' ὅσον οἰηθείην περι- 25
 ἔσεσθαι, μὴ οὐχὶ ταῦτά φρονεῖν τῷ καθ' ὑμᾶς βα-
 σιλεῖ." ταύτας δῆπουθεν αὐτὰς ἀπεκύησε τῷ νῶ τὰς
 ἐννοίας ὁ Περσῶν βασιλεύς, καὶ ἐν τούτοις ὁ λόγος
 ἐπέπαντο πρὸς βραχὺ περὶ Σουανίας αὐτῷ. καὶ
 αὐθις, ὥσπερ ἐν μεταξυλογίᾳ τινί, περὶ Ἄμβρου τοῦ 30
 Ἀλαμουνδάρου τοῦ Σαρακηνοῦ διελεγέσθην ἄμφω,
 τοῦ βασιλέως οὕτω πως ἀρξαμένου· "Ὁ καθ' ἡμᾶς .

"Αμβρος ὁ Σαρακηνὸς οὐχ ἦκιστα ἐπιμέμφεται τῷ
 Ζίχ, καὶ καταβολὴν πεποιήται τάνδρὸς οὐκ ἐλαχίστην,
 αἶτε οὐδέν τι ὀνήσαντός γε αὐτόν, ἦνίκα ἐσπευδύ-
 μεθα ὡς ὑμᾶς." καὶ ὁ Πέτρος "ἐν οὐδενὶ χρόνῳ
 5 πώποτε" ἔφη "ῥητόν τι χρυσίον ἐκομίσαντο ἐκ Ῥω-
 μαίων οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοὶ οὔτε μὴν ἀνάγκη
 τινὶ οὔτε καθ' ὁμολογίαν τινά, ἀλλὰ δῆτα ὁ πατήρ
 "Αμβρου Ἀλαμουνδάρος ἔστειλλε δῶρα τῷ Ῥωμαίων
 αὐτοκράτορι, καὶ ὃ γε δεχόμενος ἀντεδωρεῖτό γε αὐ-
 10 τόν. ὅπερ ἐφ' ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ τὸ τοιούνδε ἐγίγνετο
 οὐδαμῶς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πέντε παρωχημένων
 ἐτῶν. τοῦτο γοῦν διεσώθη τε καὶ διεφυλάχθη Ἀλα-
 μουνδάρω τε καὶ ἡμῖν ἐπὶ χρόνον ἦκιστα ὀλίγον.
 ἐξεπίσταται δὲ τὸ κρεῖττον ὅτι οὐχὶ δῆτα ἐρρωμένα
 15 φρονῶν ἐς Πέρσας τὰ τοιάδε ἐπρασσεν Ἀλαμουνδά-
 ρος. τοιγαροῦν διεβεβαιοῦτο ὡς εἰ καὶ ὑμεῖς πόλε-
 μον κινήσοιτε καθ' ἡμῶν, Ἀλαμουνδάρω γε ἄπρα-
 κτός τε καὶ ἀνευέργητος ἔσται ἡ μάχαιρα τῆς Ῥωμαίων
 ἕκατι πολιτείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τινι διέμεινε
 20 χρόνῳ· νῦν δὲ ὁ σὸς μὲν ἀδελφός, δεσπότης δὲ
 ἐμός, ἔθτετο ἐν νῶ ἔμφρονέστατα, οἶμαι, ᾧ βασιλεῦ,
 ἔφη τε ὡς εἰ βεβαίως ἔχει τὰ πολιτεύματα τὴν εἰρή-
 νην, τί δήποτε ἄρα λυσιτελήσει μοι τοῦ λοιποῦ ὑπη-
 κόοις τε καὶ δούλοις προσφθέγγεσθαι Περσῶν ὡς
 25 ἂν καταπρόοινο τοῶν κεκτημένων τὰ πράγματα,
 ἦγον πορίζειν τι αὐτοῖς ἢ πορίζεσθαι παρὰ σφῶν;"
 — "εἰ πρὸ τῆς εἰρήνης" ἔλεξεν ὁ βασιλεὺς "ἐκατέρω-
 θεν ἐστέλλοντο πρεσβεῖαι καὶ ἀμοιβαίους ἐφιλοφρο-
 νεῖσθε δώροις ἀλλήλους, χρῆναι οἶμαι ἄτρωτα εἶναι
 30 τὰ ὅσα ἐστέρχθη πρὸ τοῦ." ταύταις μὲν οὖν αὐταῖς
 καὶ περὶ Ἀμβρου ταῖς δικαιολογίαις ἐχρησάσθη, καὶ
 αὐτίς ἀντελογίζοντο περὶ Σουανίας. ὁ δὲ βασιλεὺς

εἶπεν "ὀπηνίκα ἔγωγε παρεστησάμην Σκένδεις τε καὶ Σάραπα καὶ Λαζικήν, ὑμεῖς οὐ φατε ὅτι τηνικαῦτα Σουανίαν ἐν ὑπηκόων εἴχετε μοῖρα. ἐνδηλον οὖν ἐντεῦθεν ὡς οὐκ ἐτύγγανον ὄντες ὑπὸ Λαζούς. ἢ γὰρ ἂν καὶ αὐτοὶ ξὺν τοῖς κρατοῦσιν ἡμῖν προσ- 5 ἐχώρησαν." ὁ Πέτρος ἔφη ἀμοιβαδόν "τοῦτο οὐ γέγονεν, ἐπεὶ ὁ Σουάνος οὐκ ἀπέστη, καθὰ δήπουθεν οὐ δοῦλος ἦν ὁ Λαζός. φημί δὲ ὡς τοῦ καθ' ἡμᾶς δούλου ὁ δοῦλος ἀφηνίασεν οὐδαμῶς." — "τήμερον" εἶπεν ὁ βασιλεύς "δέκα ἤδη παρρωχῆκασιν 10 ἐνιαυτοὶ ἐξ οὗ Σουανίαν ἐν κατοχῇ ἐποιησάμην· πρέσβεις πολλάκις ἐδεξάμεθά τε καὶ ἐξεπέμψαμεν ὡς Ῥωμαίους· καὶ τί δῆτα ἐξ ἐκείνου τὸν ὄντιναοῦν οὐ κεινήκατε λόγον ἔνεκα Σουανίας;" — "ἐπειδὴ τηνικαῦτα" ἔλεξεν ὁ Πέτρος "καὶ Λαζικῆς κύριος ἐγεγόνεις. καὶ εἶπερ ἔφην ὡς δεῖ παραχωρησαί μοι Σουανίας, ἀντέλεξας ἂν "τίνος χάριν;" καὶ εἶπερ αὐτῆς ἔφην "ἐπεὶ Λαζικῆς ἐστὶ κατήκοος", ἀπεκρίνω "τίνα γὰρ σε γνωρίζομεν Λαζικῆς;" καὶ λοιπὸν ἀντε- 15 ρεῖν εἴχομεν τὸ παράπαν οὐδέν." — "τοῦτο φῆς" 20 εἶπεν ὁ βασιλεύς "ὅτι Σουανία Λαζῶν ὑποχείριος ἦν. εἶπερ ἐν γράμμασιν οἷός τε εἶ τεκμηριῶσαι τὸ τοιόνδε, ἥμιστα ἀποτεύξῃ τοῦ δέοντος." καὶ ὁ Πέτρος "οὔτι μελλήσω, ἀναδιδάξω δὲ σε τάληθές. ἀρχαῖον ἔθος, ὧ δέσποτα, τότε ἐκράτησε παρὰ Λαζοῖς, ὁ Σου- 25 ανίας ἡγεμῶν ὑπήκουε τῷ Λαζῷ, καὶ ἀνάγραφτός οἱ ἐπεφύκει ἐς δασμοφορίαν, καὶ τοίνυν ἐκομίζετο παρ' αὐτοῦ ὁ Λαζός καρπούς τε μελιτῶν καὶ δέρφεις καὶ ἕτερα ἄττα. ὀπηνίκα δ' οὖν ὁ Σουάνος ἄρχων ἀπεβίω, ἐχειροτόνει ὁ τοῖς Λαζοῖς ἐφεστῶς τὸν διαφυ- 30 λάξοντα τοῦ ἀποιχομένου τὴν ἀρχήν. ἐν τούτῳ γράμμασιν ἐχρῆτο ὡς τὸν Ῥωμαίων ἀυτοκράτορα τῶν

ξυμβεβηκότων πέρι, καὶ αὐτὸς ἀντιγράφῳ ἐπιστολῇ
 ἐνεκελεύετό οἱ ἐκπέμψαι τὰ σύμβολα τῆς τῶν Σουά-
 νων ἡγεμονίας ὅτῳ μὲν βούλοιο, Σουάνῳ δ' ὅμως
 ἀνδρὶ. τοῦτο τὴν ἰσχὺν ἔλαβεν ἐκ τῶν Θεοδοσίου
 5 τοῦ καθ' ἡμᾶς βασιλέως χρόνων μέχρι Περόξου τοῦ
 ὑμετέρου πάππου καὶ Λέοντος τοῦ καθ' ἡμᾶς." εἶτα
 ἐκ τῆς χλαμύδος ὁ Πέτρος ἐν φανερωῶ προκομίζει
 βιβλίδιον τι, ἐν ᾧ στοιχηδόν τε καὶ διηρημένως ἐδη-
 λοῦντο Λαζῶν βασιλεῖς, οἱ Σουάνων ἐχειροτόνησαν
 10 ἡγεμόνας. εἶχε δὲ οὕτω τοῦ γραμματείου ἡ δύνα-
 μις, εἰ καὶ μὴ οὕτω τὰ ρήματα· "οἶδε Λαζῶν βασι-
 λεῖς, οἳ γε βασιλίσκους ἐπέστησαν Σουάνοις, ἐξ οὗ
 χρόνου Θεοδόσιος τὸ Ῥωμαίων διήνυσσε κράτος καὶ
 Οὐαράνης τὸ Περσῶν ἄχρι Λέοντος αὐτοκράτορος
 15 καὶ Περόξου." καὶ διεξεληθὼν ὁ Πέτρος ἔφη "ἄχρι
 τούτων ἴσμεν ἐν γράμμασι Λαζῶν τε βασιλεῖς καὶ
 τοὺς ὅσοι ὑπὸ Λαζοῖς ἄρχοντες ἐγένοντο Σουάνων."
 καὶ ὁ βασιλεὺς "εἰ ξυγχωρήσομέν σοι τὸ παρὰ σοῦ
 προκομισθὲν γράμμα ξυναιρούμενον τῇ κατὰ σὲ πολι-
 20 τείᾳ ἔχειν τὸ πιστόν, ἄρα καὶ τὰ ἡμέτερα συμβόλαια
 πιστευθήσονται δικαιοτάτα;" — "οἶμαι." — "πλήν"
 ἦ δὲ ὁ βασιλεὺς "ὅπερ ἔφησ, ἔχεται πειθοῦς ὅτι
 δῆτα οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ μὲν οὕτως, οἱ δὲ ἄλλως
 ἐγένοντο. ἐπειδὴ δὲ νῦν περὶ ἀμφηρίστου διαλεγό-
 25 μεθα δούλου, εἰ μὲν ἐναργέστατά πως δυνηθείης
 ἀποφῆναι ὡς ἐφύκε σός, λήψῃ γε αὐτόν· εἰ δὲ τὸ
 τοιόνδε οὐχ οἶός τε εἶ πιστώσασθαι, καὶ ἄλλως βού-
 λεται ὁ Σουάνος ὑποτετάχθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ,
 ἦμιστα ἔσομαι ἐμποδῶν. τούτου περαιτέρω οὐδὲν
 30 ὅτιοῦν δυνήσομαι ποιεῖν." ὁ δὲ Πέτρος "οὐχὶ
 πεύσῃ, ᾧ δέσποτα, πρὸς τοῦ Σουάνου, ὅποι βούλε-
 ται εἶναι; ἐξουσιάζει γὰρ αὐτός, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ γε

δήπου τῆ μοίρα.” — “ἄθρει δέ” ὁ βασιλεύς “ὡς οὐ βούλομαι περὶ Σουανίας τῆς χώρας τι πυνθέσθαι πρὸς τῶν Σουάνων, ἐπεὶ οὐδὲ ὅσιον οὔτε μὴν ἄλλως δίκαιον περὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐν δούλου κινδυνεύεσθαι κρίσει.” οἷδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν. 5
 [Exc. de legat. p. 133—147 Par., 346—373 Niebuhr.]

- 12 “Οτι φησὶ Μένανδρος ὁ ἱστορικὸς περὶ Πέτρον τοῦ πρέσβεως καὶ Χοσρόου· “οἷδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν, καὶ οὐχ ἕτερα νοήματα ἐλέχθη Σουανίας πέρι, οὐδὲ μὴν ἀνθ’ ἐτέρων ἐτέραις λέξε- 10
 σιν ἐρησάμην, ἢ τὸ χθαμαλώτερόν πως ἔστιν ἢ τῶν λόγων, καθ’ ὅσον οἷόν τέ μοι, μετέφρασα ἐς τὸ Ἀττικώτερον. οὐ γὰρ ἔμοιγε θυμῆρες τὰ εἰρημένα κυριώς καὶ ἐς ἐμὲ ἦκοντα, ὡς οἷμαι, ἐς τὸ ἀκριβὲς μεταφέρειν ἐς ἑτερολογίαν, καὶ τῷ γλαφυρῷ τῶν 15
 φημάτων οὐχὶ τὰ ὅσα ἐρηθήθη, ἀλλὰ γὰρ τὴν τῆς φητορικῆς ἐπιδείκνυσθαι δύναμιν, μάλιστα καὶ περὶ σπονδῶν οὕτω μεγίστοις δυοῖν βασιλέοις καὶ πολιτείας ποιουμένῳ μοι τὴν ἀπαγγελίαν. εἰ δέ γε ἄρα βούλεται τις τὰ ὅσα Περσῶν βασιλεύς καὶ Πέτρος 20
 τηνικαῦτα ἀκριβολογησαμένῳ ἦστην εἰδέναι, ἀναλεξάσθω ταῦτα ἐκ τῆς αὐτοῦ Πέτρον συναγωγῆς· ἅπαντα γὰρ αὐτῷ ἀναγέγραπται ἐς τὸ ἀκριβὲς ὅποσα Χοσρόης καὶ πρέσβεις Ῥωμαίων καὶ Περσῶν ἐλεξάντε καὶ ἦκουσαν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τῶν φθιγξαμένων 25
 εἰρημένα, εἴτε κατὰ θωπείαν τινὰ ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν τυγχάνουσι λεγόμενα εἴτ’ οὖν κατασοβαρευόμενοι σφῶν ἐλεξαν ἅττα ἢ εἰρωνευόμενοι ἢ καὶ ἐπιτωθάζοντες ἢ καὶ ἀποφλαυρίζοντες· καὶ ἀπλῶς ὅσα ἐνῆν καὶ ὅπως περὶ τόσου πράγματος διαλεγομένους 30
 τοὺς ἀμφοτέρας πολιτείας ἄνδρας εἰπεῖν, ἐνθένδε ἀναλεκτέον. τεῦχος γὰρ μέγιστον ἐστί τῶν τοιῶνδε

πεπλήρωται, οἶμαι, ξὺν ἀληθείᾳ λόγων, εἰ μὴ Πέτρος
 κεκόμψενται τι τῆς αὐτοῦ χάριν εὐκλείας, ὡς ἂν τοῖς
 μετέπειτα δειχθεῖη ὡς μάλα ἐμβριθῆς τε καὶ ἀνάλω-
 5 τος ἐν τῷ ῥητορεύειν τῷ καταμαλάξαι φρονήματα
 βαρβαρικὰ σκληρὰ τε καὶ ὀγκώδη. ἅπαντα δὴ οὖν
 ἐν τῇ περὶ τούτων βίβλῳ ἀναλεγόμενος ὅστισοῦν
 εὐρήσει· οὐ γὰρ ἐμοιγε ὑπῆρχεν ἀναγκαῖον οὐδὲ
 ἄλλως ἀρμόδιον ἐν ξυγγραφῇ περιττολογία χρῆσθαι
 καὶ ἐφ' ἐνὶ κεφαλαίῳ ἐμφιλοχωρεῖν· ὡς, εἴ γε ἅπαντα
 10 ἀνεγραψάμην τὰ ὅσα κατ' ἐκείνην γε δῆπου φέρεται
 τὴν διφθέραν, ἀπέχρησέ μοι ἂν ἡ τῶν σπονδῶν ῥα-
 ψωδία ἐς μεγίστης ἱστορίας ὑπόθεσιν. ἐγὼ δὲ ἐκεῖ-
 θεν ἀρυσάμενος ὅ,τι χρεῖῶδες ἐν ὀλίγῳ ἔλεξα.”
 [Exc. de sentent. (cod. p. 342) p. 355—357 Mai., 428
 15 —430 Niebuhr.]

“Ὅτι οὐδὲν προέβη περὶ τῆς Σουανίας, ἀλλ' ὁ 13
 Πέτρος ἄπρακτος ἀνεχώρησε τῶν Μηδικῶν ὀρίων.
 ὅμως δ' οὖν ἐσπίεσατο Πέρσαις, καὶ κατέθεντο τὸν
 πόλεμον ἀμφοτέραι πολιτεῖαι. καὶ οἱ μὲν Μῆδοι ἐκ
 20 τῆς τῶν Κόλχων γῆς ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν· ἀτὰρ
 ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικόμενος ὁ Πέτρος οὐ πολλῶ
 ὕστερον κατέλυσε τὸν βίον. [Exc. de legat. p. 147
 Par., 373 Niebuhr.]

“Ὅτι ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ νέου οἱ τῶν Ἀβάρων 14
 25 πρέσβεις παρεγένοντο ἐν Βυζαντίῳ, τὰ συνήθη δῶρα
 ληψόμενοι, ἅπερ τῷ κατ' αὐτοὺς ἔθνεϊ Ἰουστινιανὸς
 ὁ πρὸ τοῦ βασιλεὺς ἐδίδου· ἦσαν δὲ καλωδία τε
 χρυσῶ διαπεποικιλμένα, ἐς τὸ εἶργειν τι τῶν ἀπο-
 διδρασκόντων ἐπινενοημένα, καὶ κλίται ὁμοίως καὶ
 30 ἄλλα τινὰ ἐς τὸ ἀβρότερον ἀνεμμένα. τότε δὴ οὖν
 οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐς πείραν λέναι τοῦ βασι-
 λέως ἐβούλοντο, εἴ γε οὐκ ἄλλως (οὐδαμῶς ἐξέσται

Nieb., εἴη addit Müll.) δῶρα λαμβάνειν αὐτοῖς καὶ τῇ Ῥωμαίων φραθυμίᾳ ἐπεντροφᾶν καὶ τὸ ἀμελὲς αὐτῶν οἰκείον τίθεσθαι κέρδος. καὶ δὴ παρὰ βασιλέα φοιτᾶν ἠξίου. καὶ οὖν τοῦτο ἐφειμένον αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῶν ἐρμηνέων ὅ,τι βούλονται λέ- 5 γειν, τοιοῦσδε ἐχρήσαντο λόγοις· "Χρῶν, ὦ βασιλεῦ, κληρονομοῦντά σε τῆς πατρῴας ἀρχῆς καὶ τοὺς πατρῴους φίλους οὐκ ἄλλως ἤπερ ὁ πατήρ ὁ σὸς εὖ ποιεῖν, καὶ ταύτῃ φαίνεσθαι μᾶλλον διάδοχον εἶναι τετελευτηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὧν ἐκεῖνος 10 ἔπραττε περιῶν. οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ ἦττον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταθήσομεν, εἰ σὲ καὶ μετ' ἐκεῖνον εὐεργέτην ἀποκαλέσοιμεν· πρὸς γε καὶ αἰσχυνθησόμεθα τῷ πεπονθέναι καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμείβεσθαι 15 τὸν δεδρακότα. καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δώροισι ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωρούμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαι τι. τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους, τὴν Θρακίην ἀεὶ περικόπτοντας, ἠφανίσαμεν ἀθρόου, καὶ 20 οὐδεὶς ὅστισοῦν αὐτῶν περιλέλειπται τὰ Θρακῶν ὄρισματα καταδραμούμενος· δεδίασι γὰρ τῶν Ἀβάρων τὴν δύναμιν φιλίως ἔχουσιν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πεπείσμεθα δὴ οὖν ὥς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν ἢ ὁ σὸς 25 ἐδίδου πατήρ· ἀνθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἤπερ ἐκείνῳ γενησόμεθα σοὶ κατὰ τὸ πλέον ὑπεύθυνοι καὶ μείζονας ἐποφλήσομέν σοι τὰς χάριτας. πάρεσμεν οὖν ληψόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γνωῖθι γὰρ ὥς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατὸν τὸν καθ' ἡμᾶς ἠγεμόνα σοὶ τε καὶ 30 τῇ Ῥωμαίων εὐνούστατον ἔσεσθαι πολιτεία, εἰ γε μὴ ἐγχειρισθῆι πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὄπλα

κατὰ Ῥωμαίων ἔγνω." οἱ μὲν τῶν Ἀβάρων πρέσβεις
 τοιαῦτα διεξῆλθον, ἐπαμφοτερίζοντες τῇ γνώμῃ·
 τοῦτο μὲν γὰρ ἐδόκουν ἰκετεύειν, τοῦτο δὲ ἀπειλεῖν.
 ᾧοντο γὰρ ὡς ταύτῃ δεδίδονται τε καὶ ἐκφοβήσουσι
 5 τὸν βασιλέα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκασθήσονται Ῥω-
 μαῖοι ὥσπερ ὑπόφοροι εἶναι Ἀβάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς
 οὐδὲν ἕτερον ἢ ψόφον ἠγησάμενος τὰ τῶν Ἀβάρων
 ῥήματα, ἀντέλεξεν οὕτω· "Προβαλλομένων ὑμῶν σὺν
 ἰκετείᾳ τὴν μεγαληγορίαν, οἰομένων τε τῇ συγκράσει
 10 ταύτῃ τῶν λόγων τὸ σπουδαζόμενον ὑμῖν ἀνύσειν,
 ἀμφοτέρως, ὡς εἰπεῖν, ἐκπεπτώκατε τῆς ἐλπίδος· οὔτε
 γὰρ ὑποθωπεύοντες ἡμᾶς ἀπατήσετε οὔτε μὴν ἀπει-
 λούντες ἐκφοβήσετε. πλείονα δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρέξω τοῦ
 ἡμετέρου πατρὸς τὸ πέρα τοῦ δέοντος ἐπηρμένους
 15 ὑμᾶς τῷ πρέποντι σωφρονίζειν· ὁ γὰρ μεταρρυθμίζων
 τοὺς ἀτάκτους τῶν λογισμῶν καὶ ὥσπερ παιδεύων τε
 καὶ ἀνακόπτων τῆς ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἀνθαδιζομένων
 ὀρμῆς ὀφθήσεται κατὰ τὸ μᾶλλον εὐεργέτης ἢ περ ὁ
 χορηγὸς τῆς τρυφῆς, ὃς φιλεῖν μὲν δοκεῖ, προφάσεως
 20 δὲ μικρᾶς ἐπιλαβόμενος τὸν δῆθεν εὐεργετούμενον
 ἠφάνισεν εὐθέως. ἅπιτε τοιγαροῦν πλείστον πριά-
 μενοι παρ' ἡμῶν κἂν γοῦν ἐν ζῶσι τελεῖν καὶ ἀντὶ τῶν
 Ῥωμαϊκῶν χρημάτων τὸν καθ' ἡμᾶς φόβον εἰς σωτη-
 ρίαν εἰληφότες. οὔτε γὰρ δεηθείην ποτὲ τῆς καθ' ὑμᾶς
 25 συμμαχίας, οὔτε τι λήψεσθε παρ' ἡμῶν ἢ καθ' ὅσον
 ἡμῖν δοκεῖ, ὥσπερ δουλείας ἔρανον, καὶ οὐχ, ὡς οἴεσθε,
 φορολογίαν τινά." τοιοῦτον ἐπισείσαντος φόβον τοῦ
 βασιλέως τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀβάρων, κατεγνωκότες
 ἐκ τῶν εἰρημένων οἱ βάρβαροι ὡς οὐκ ἀνέξεται σφῶν
 30 τῆς πλεονεξίας, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπιδοθήσεται ὧν
 ἐκομίζοντο πρὸ τοῦ, καὶ ὡς τὸ λοιπὸν ἀδεῶς οὐκ ἐπι-
 δραμοῦνται τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἐν δυσθυμίᾳ τε ἐτύγγανον

πολλῇ καὶ ἀναλογιζόμενοι ἦσαν ὅποι τὰ παρόντα ἐκ-
βήσεται καὶ ὅποι τύχης αὐτοῖς χωρήσει τὰ πράγματα·
οὔτε γὰρ μένειν ἐν Βυζαντίῳ ἀνόνητα ἤθελον οὔτε
μὴν ἄπρακτοι ἀπιέναι ἐβούλοντο. ὅμως δ' οὖν τῶν
κακῶν αὐτοῖς αἰρετώτερον ὑπῆρχεν ἀπονοστήσαι ὡς 5
τοὺς ὁμοφύλους. καὶ τούτοις ἐνωθέντες ἐς τὴν τῶν
Φράγγων χώραν ἀφίκοντο, τοῦ βασιλέως τὴν ἀπο-
λογίαν θαυμάσαντες. [Exc. de legat. p. 101—103 Par.,
286—290 Niebuhr.]

15 Ὅτι Ἰουστινὸς ὁ ἀνεψιὸς Ἰουστινιανοῦ κατ' ἐκεῖνο 10
a. 565
Iustl-
ni 1. καιροῦ Ἰωάννην τὸν Κομεντιόλον ἐς τὰ Περσῶν ἤθη
ἔστειλε πρεσβευσόμενον. παρηγγύησε δέ οἱ ἐκ μὲν
τοῦ ἐμφανοῦς ἀνακήρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν βασιλείαν ἀναγορεύσεως κατὰ τὸ εἰωθὸς Ῥω-
μαίοις τε καὶ Πέρσαις, ἐν ταύτῳ δέ, εἰ γε καλέσοι 15
καιρὸς, καὶ ἀμφὶ Σουανίας κινήσαι λόγους. ταύτην
γὰρ οὐπω Χοσρόης ἀποκατέστησε Ῥωμαίοις, καίτοι
τῆς Λαζικῆς παραχωρήσας, ἧς ὑπήκοος οὔσα ἡ Σουα-
νία ἐτύγχανεν. ἀλλ' αἱ μὲν πεντηκοντούτιδες σπου-
δαὶ ἦσαν, ἃς ἔθετο Πέτρος ὁ τῶν περὶ βασιλέα κατα- 20
λόγων ἡγεμῶν· τὰ δὲ περὶ Σουανίας ἐπ' ἀμφιβόλῳ
ἦν. Ἰουστινὸς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνεκελεύσατο Ἰωάννην,
ὡς εἰ γε βούλοιντο Πέρσαι καὶ ὄνιον ἀποδόσθαι τὴν
χώραν, ἐτοιμώτατα φῆσαι ἔχειν. ἡ γὰρ Σουανία ἀξιό-
λογος μὲν οὐδαμῶς, ὅμως δὲ ἐπιτηδείως ἔχουσα θεί- 25
σεως ἐς τὰ μάλιστα ὀνίνησι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῷ
μὴ δι' αὐτῆς ἐπιτιθεμένους Πέρσας τὰ τῶν Κόλχων
ὄρια λυμαίνεσθαι. Ἰωάννης οὖν ἐκ Βυζαντίου ἄρας,
καὶ ὡς τάχιστα τὴν πορείαν ἀνύσας, ἐν ταῖς κατὰ τὴν
πάροδον πόλεσι τῶν ἀναγκαίων φροντίδα θέμενος 30
πολλήν, τοῦτο προειρημένον αὐτῷ ἐκ βασιλέως, ἀφί-
κετο ἐς τὸ Δάρας. ἐνταῦθα τὸν κατὰ πόλιν ὄγκον

τοῦ ὕδατος ἐπεσκεύασε καὶ ὑδροχοεῖα ἐπενόησε, καὶ
 μὲν οὖν ἄλλα ἅττα τῶν ἐν ἄστει ἀναγκαίων εἰργάσατο.
 διήγαγε δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα τῷ τοῦς ἐν τῇ Νισίβει
 τῇ πόλει πανηγυρίζειν τε καὶ ἄγειν ἑορτὴν, καὶ τοῦ-
 5 του τὴν πρεσβείαν μὴ ὑποδέξασθαι. ὁ δὲ Ἰωάννης
 δεχθεὶς μετὰ τὴν ἑορτὴν τὴν φουρδίγαν (φρουδίγαν
 Suidas v. νεκυία) προσαγορευομένην, ὃ ἐστὶν ἑλληριστὶ
 νεκυία, ἐκ τῶν ἐν τῇ Νισίβει ἀρχόντων ἐξεπέμφθη
 σὺν τῇ νομιζομένῃ τιμῇ πρεσβεῦειν ἐς τὰ βασιλεια
 10 Περσῶν· καὶ ἅπαντα, ὧν ἕνεκα ἔσταλτο, ἐν δέοντι
 καταστησάμενος, ἐν τούτοις ὑπῆρχεν. ὁ δὲ Χοσρόης
 ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τῶν Σαρακηνῶν περὶ αὐτῷ ἐκίνησε
 λόγους. τὰ γὰρ Σαρακηνικὰ φύλα μυριάδες ταῦτα,
 καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐρημονόμοι εἰσὶ καὶ ἀδέσποτοι,
 15 καὶ μὲν οὖν τῆς Ῥωμαίων, ἐστὶν ἂ καὶ τῆς Περ-
 σῶν ὑπήκοα πολιτείας. οὕτω δὲ διακεκριμένων αὐτῶν,
 Ἰουστινιανός, μεγαλόφρων ἀνὴρ καὶ βασιλικώτατος,
 τοὺς μηδίζοντας Σαρακηνῶν δώροις ἐδεξιοῦτο κρα-
 τούσης εἰρήνης. ὁ δὲ Ἰουστίνος, ἐμβριθῆς τε ὢν καὶ
 20 βαρβάρων φρονήματι ἥκιστα ὑποχαλῶν, ἐν οὐδενὶ
 λόγῳ ἐποίησατο τοὺς ὅσοι ἐμήδιζον τῶν Σαρακηνῶν.
 οἱ δέ, πλεονεκτικώτατον γὰρ τὸ φύλον, ἀποκοπὴν
 τοῦτο ἡγησάμενοι τῷ βασιλεῖ ἐνέκειντο Περσῶν μὴ
 περιιδεῖν αὐτοὺς αὐτῷ ἀνακειμένους. τῷ τοι ἄρα
 25 καὶ Πέτρου ἐκείσε πρεσβευσάμενου, ὥσπερ τοῖς Σα-
 ρακηνοῖς ὑπευθύνους ὄντας Ῥωμαίους ἔλεγε δεῖν ὁ
 Χοσρόης ἀποδίδοσθαι σφισι τὸ χρέος. εἶτα καὶ Ἰω-
 ἀννου αὐτόσε ἀφικομένου τοῖς αὐτοῖς ἐχρήσατο ρή-
 μασι. δυσχυρίζοντο γὰρ πῶς οἱ Σαρακηνοὶ ὡς ὑπὲρ
 30 τοῦ εἰρήνην ἄγειν καὶ μὴ καταθεῖν τὴν Ῥωμαίων τὰ
 τοιαῦτα ἐκομίζοντο χρήματα, ἐντεῦθεν τε ἐβιάζοντο
 τὴν τοῦ πράγματος φύσιν. ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς ἐώρα

σφᾶς οὐ κατὰ τὸ δέον τὸ ἐπίκλημα ποιουμένους, εἶπεν
 "εἰ μὲν ἕτερός τις, καὶ οὐχὶ Χοσρόης ὁ πάννυ, ξυνε-
 πελαμβάνετο τοῖς ἀδίκως ἐπεγκαλοῦσι Σαρακηνοῖς,
 ἦττον ἂν ὑπῆρχε δεινόν. τοσοῦτον δὲ βασιλέα Περ-
 σῶν, περὶ πλείστου ποιούμενον τὰ μὴ ἐναντία τῆς 5
 τῶν πραγμάτων φύσεως, προσθήσω δὲ καὶ τὰ Ῥω-
 μαίων ἀσπαζόμενον, συνηγοροῦντα τοῖς ἐθέλουσιν
 ἀδικεῖν θαυμάσαιμι λίαν καὶ ὑπερεκπλαγείην. ὅμως
 δὲ ῥαθυμία τὸν νοῦν οὐκ ἐπιτρέψω, Ῥωμαῖος πεφυ-
 κῶς, ἀναδιδάξω δὲ τὸ πᾶν. καίτοι τοῦ βασιλέως οὐ 10
 δεομένου διδασκαλίας, ἀλλ' ἐν εἰδόσι τῆς διηγήσεως
 προοιούσης. ὁ γὰρ προεγνωνκῶς ἤδη τὰ ὅσα τῷ δικαίῳ
 ξυνάδει, ταῦτα πάλιν ἀναδιδαχθεὶς ἐπιρρώσει τῷ
 ἀδεκάστῳ τὸ συνειδός. Πέτρος μὲν γὰρ ὁ πρὸ ἡμῶν 15
 πρεσβευτής, ὃς ἐναγχος παραγενόμενος ἐβεβαίωσε τὰ
 τῆς εἰρήνης, ἐμπειρία λόγων καὶ δεινότητι πειθοῦς
 καὶ τὰ περὶ τῶν νῦν ἐπεγκαλούντων Σαρακηνῶν, καὶ
 ἕτερα ὅσα διημφισβητήθη, οἷος ἐγένετο παρακρούσα-
 σθαι. ἐγὼ δὲ ῥητορεύειν τε καὶ πείθειν ἡσκημένος
 οὐδαμῶς, ὅμως τῷ (πρὸς τῷ Nieb.) περιεῖναι τῇ δίκῃ 20
 τῶν Σαρακηνῶν ἕξω πρὸς ὑμῶν, τῷ (τὸ Nieb.) μὴ
 στέργειν ὑμᾶς ἀντὶ Ῥωμαίων Σαρακηνοῦς, καὶ ταῦτα
 τοὺς ἀδικωτάτους, καὶ ἀντὶ τοῦ συνολίσοντος τοῖς καθ'
 ἡμᾶς (ὑμᾶς Bekk.) πολιτεύμασι τὸ ἀξύμφορον. οἱ καθ'
 ὑμᾶς γὰρ Σαρακηνοί, ὅταν δὲ λέγω Σαρακηνοῦς, 25
 ἀναλογίζεσθε, ὡς Μῆδοι, τὸ ἀλλόκοτόν τε καὶ παλιμ-
 βολον τοῦ ἔθνους, οὗτοι δῆτα οὖν πρὸς βασιλέως
 Ἰουστινιανοῦ δῶρα μὲν λαμβάνειν εἰώθεισαν, τὸ δὲ
 ἔθος αὐτοῖς τῷ τοῦ παρέχοντος ἐβεβαιούτο βουλήματι.
 ὑπερηδόμενος γὰρ τῇ εἰρήνῃ καὶ οἷς οὐκ ἐχρῆν τὸ 30
 μεγαλόδωρον ἐπεδείκνυτο. καὶ μᾶλλον ἐκαίνιζεν ἐκου-
 σίως φιλανθρωπίας ὑπερβολῇ πρὸς τὸ μὴ ἀναγκαῖον

τὰ πράγματα ἢ περ ἀκουσίως, εἰ θέμις εἰπεῖν, ἐποιεῖτο
 τῶν ἀναγκαίων τὴν σύστασιν. μαρτύριον δέ μοι σαφέ-
 στατον τοῦ δῶρα τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ οὐχ ὡς ὑπὲρ
 σπονδῶν, ὡς φασί, κομίζεσθαι τὰ τοιαῦτα χρήματα,
 5 καὶ αὐτοὺς ἀντιδωροφορεῖν τὸν καθ' ἡμᾶς βασιλέα.
 καὶ πρὸς ταῦτα μὲν οἶμαι μὴδ' ὄντιναοῦν ἀντερεῖν.
 εἰ δὲ καὶ δοίημεν ὡς Ἰουστινιανὸς αὐτοὺς κατὰ ξυν-
 θήκας ἐφιλοφρονεῖτο τοῖς χρήμασι, συνεμετρήθη τῷ
 βίῳ τοῦ δωρουμένου βασιλέως καὶ συνανεπαύσατο
 10 τούτου τῇ τελευτῇ τὸ δωρούμενον. οὐ γὰρ ἐνὸς
 ἀνδρὸς ἔθει, φημί δὲ τὸ πλεόν, καὶ νόμῳ μὴ λυσιτε-
 λουῦντι, καὶ εἰ πέφυκε βασιλεὺς ὁ τὸ ἔθος ἰσχυροποιή-
 σας ἤγουν νομοθετήσας, πολιτεία καταδικασθήσεται
 ποτε. ἡμεῖς δὲ τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ διδόναι τι τὸ
 15 λοιπὸν Σαρακηνοῖς, καθ' ὅσον Ἰουστινιανὸς μὲν καὶ
 πρὸς τοὺς βαρβάρους ἠπιώτατος, ὁ δὲ νῦν Ῥωμαίων
 αὐτοκράτωρ πρὸς πάντας εἶναι βούλεται φοβερώτατος.
 οὐ χρεῶν οὖν ταῦτα τοὺς Σαρακηνοὺς ὄνειροπολεῖν·
 οὐ γάρ τι τοιοῦτον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἔλοιτο ποιεῖν.
 20 εὐκτὸν δὲ ὑμῖν γενήσεται τὸ τὴν εἰρήνην αὐτὸν ἐθέ-
 λειν ἐρρῶσθαι, καὶ μὴ οἰεσθαί γε αὐτὸν ἔλαττον ἔχειν
 Ῥωμαίους ἐν ταῖς ἤδη γεγενημέναις σπονδαῖς. ταύτη
 γὰρ ἀνέξεται μὴ ὄπλα κινεῖν." οὗτος μὲν οὖν οὕτως
 ἔλεξε. καὶ περὶ μὲν τῶν Σαρακηνῶν τὸ λοιπὸν οὐδε-
 25 μία τις ἐφέρετο μνήμη. ἐπιτηρήσας δὲ τὸ δοκεῖν οὐκ
 ἐργαδῶς ἀμφὶ Σουανίας ἀπέρριψε λόγους ὡς δέον
 ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτὴν καθεστάναι, εἰ γε καὶ Λαζικῆς
 ἐπελάβοντο ἐννομώτατα αὐτοί. ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς
 τοὺς περὶ Σουανίας μὲν λόγους ἔδοξε παραδέχεσθαι,
 30 χρῆναι δὲ αὐτὸν ἔφη περὶ ταύτης ἅμα τοῖς ἐν τέλει
 τῶν Μήδων βουλευσασθαι. μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωάννης
 λόγους προσήγαγε τῷ Ζίχ τῷ καὶ Ἰεσδεγουσνάφ, καὶ

μὲν οὖν ἑτέροις τισὶ τῶν παρὰ Πέρσαις ἡγεμόνων.
 οἱ δὲ ἔλεξαν ὡς ἑτοιμότατα ἔχοιεν Σουανίας παραχω-
 ρῆσαι Ῥωμαίοις, οὕτω μὲντοι ἐφ' ᾧ χρήματα λήψε-
 σθαι καὶ ὄνιον θέσθαι τὴν ἀπαλλαγὴν. καὶ πρὸς
 γε συνθήκας ἄλλας τινὰς δεῖν ἔφασκον γενέσθαι, 5
 αἰσχρὰς τε καὶ ἀναξίας τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ βε-
 βαιούσας οὐδαμῶς τὴν περὶ βασιλείως Ἰουστίνου κρα-
 τήσασαν δόξαν ὡς ἔστι μάλα ἐμβριθῆς τε καὶ κατη-
 κριβωμένος. Ἰωάννης δὲ τὰ τοιαύδε ἀκηκῶς, καὶ
 οὐ σφόδρα τῆς τοῦ ἀντοκράτορος στοχαζόμενος γνώ- 10
 μης, ἀβουλότατα διεπράξατο· ἔστειλε γὰρ παρὰ Σου-
 άνους, τὸν σφῶν βασιλέα βουλόμενος δεξιώσασθαι,
 δελεάσαντος οὖν αὐτὸν ἐς τοῦτο ἀτοπίας ἐλθεῖν
 αὐτοῦ Χοσρόου, ἐσκήπτετο δὲ τὸ τοιόνδε καὶ ἐμη-
 χανῆτο, ὅπως ἔσοιτό γε αὐτῷ ἐς δικαιολογίαν τινὰ 15
 ὡς αὐτοὶ Σουάνοι, καίτοι προτραπέντες, οὐκ ἀνάσχετα
 ποιῶνται Ῥωμαίοις ὑπακούειν. ἐξηπίστατο γὰρ ὅτι
 οὖν ὤνησαν οἱ πρὸς Ἰωάννου σταλέντες. μετὰ ταῦτα
 ἐπηγγείλατο Χοσρόης στέλλειν πρεσβευτὴν ὡς βα-
 σιλέα Ῥωμαίων τὸν ταῦτα ἅπαντα ἐν δέοντι κατα- 20
 στησόμενον· καὶ ἀνέξευξεν Ἰωάννης ἐς τὸ Βυζάντιον.

16 Ὅτι Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς ἐπεὶ ἐπύθετο ὡς ἐν
 Σουανία εἶη πέμψας καὶ ὅτι τοῖς Ῥωμαίων οὐ προσέ-
 θεντο Σουάνοι, ἐχαλέπαινε, οἷα εἰκός. καὶ παρα-
 πρεσβείας ἐκρίνετο Ἰωάννης, ἅτε οὐ πρὸς τὸ συνοῖσον 25
 τῇ πολιτείᾳ διαπραξάμενος. οὐδὲ γὰρ χρῆναι αὐτὸν
 ἔφασκε στείλαι, εἴ γε μὴ τοῦτο ἐνεκελεύσατο ὁ βα-
 σιλεὺς, καὶ τούτου δοῦναι πρόφασιν Πέρσαις τὸ
 ἀδίκημα ξυσκιάζειν καὶ προφέρειν λόγους ὡς αὐτοὶ
 Σουάνοι ἀπηνήναντο τὰ Ῥωμαίων, ἀλλ' οὐδὲ ἐν 30
 ἀρχῇ τὴν τοιαύτην προσδέξασθαι πρόκλησιν, ἢ Σου-
 άνους προτρέψασθαι εἶναι ὑπὸ Ῥωμαίους, ἢ τούτου

γε ἔνεκα πρεσβευτὴν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι. οὐδέτερον γὰρ ἐξ ἀμφοῖν εὐπρεπὲς εἶναι τῇ πολιτείᾳ ἠγγήσατο. Ἰωάννην οὖν περιφρονήσας ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῇ τῶν ἀνεπιτηδείων ἔταξε μοίρα, ἐγνωμάτευσε δὲ ὅπως τὰ ἡμαρτημένα εὖ διαθείη. [Exc. de legat. p. 148—151 Par., 373—380 Niebuhr.]

Ἵτι ἠγγέλθη Ἰουστίνῳ ὡς ἐκ τῆς Περσῶν ἐπι- 17
 κρατείας ἐξώρμησεν ὁ Ζίχ πρεσβευσόμενός τε καὶ ^{a. 506}
 διαλεχθισόμενος περὶ Σουάνων, ἐν ταύτῳ καὶ φιλο- ^{Iusti-}
 φροσύνης ῥήματα ἀποκομίσων βασιλεῖ, ἔτι τε καὶ τὰ ^{ni 2.}
 ἔφ' οἷς Ῥωμαῖοι προσεγκαλοῦσιν εὖ διαθησόμενος.
 ὁ δὲ Ἰουστίνος ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο ἢ μὴ προσδέξασθαι
 τὴν πρεσβείαν ἢ προσδεχόμενον εἰδέναι τὸν Ζίχ ὡς
 τὰ κατὰ νοῦν αὐτῷ ἀνυσθήσεται οὐδαμῶς. καὶ δὴ
 15 ξυγκροτηθείσης αὐτῷ ἐκκλησίας δοκεῖ κατάδηλον
 γενέσθαι ἔτι ὁδοιποροῦντι τῷ Ζίχ διὰ συλλαβῶν
 Ἰωάννου ὡς τὸ παράπαν οὐδὲν τῶν δοκηθέντων
 προσεδέξατο ὁ βασιλεὺς. τούτου γενομένου, τὸ
 γράμμα ἐνεχειρίσθη Τιμοθέῳ τῶν ἄμα Ἰωάννη γενο-
 20 μένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν πρὸ τοῦ. καὶ οὖν
 Τιμοθέῳ ἐνεκελεύσατο βασιλεὺς ῥήματα μὲν δῆθεν
 τῆς ἐς Ῥωμαίους φιλίας ἀποκομίσαι βασιλεῖ τῶν Περ-
 σῶν, ὑπαντιάζοντι δέ, ὥσπερ εἰκός, τῷ πρεσβευτῇ
 ἐπιδείξαι τὴν Ἰωάννου ἐπιστολήν, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐξεπι-
 25 στάμενος ὁ Ζίχ καὶ σαφέστατα προγιγνώσκων τὴν βα-
 σιλέως βουλήν. Τιμόθεος οὖν, τοῦτο ἐπιτετραμμένον
 αὐτῷ, παρεγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις. γνοὺς δὲ ὡς οὐκ ἔ-
 πάρεστιν ὁ Περσῶν πρεσβευτής, ἐπορεύετο ὅ γε αὐτίκα
 πρὸς Χοσρόην. ξυμβὰν δὲ οὕτω, τοῦ Ζίχ δι' ἑτέρας
 30 ἀτραποῦ ἐς τὴν Νίσιβιν ἀφικομένου, ἐκεῖ τε διατρί-
 ψαντος τῷ διατεθῆναι τὸ σῶμα ἀρρώστως, ἐν τοσοῦτῳ
 Τιμόθεος πρὸς τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀφεθεῖς ἐπι-

κατέλαβε τὸν Ζίχ ἐπανερχόμενος κατὰ δὴ τὴν Νίσιβιν
 ἔτι νοσῶδη, τὰ τε γραφέντα οἱ πρὸς Ἰωάννου ἐνεχεί-
 ρισεν. ὁ δὲ καταμαθὼν ὡς ἐς τοῦναντίον αὐτῶ
 τῶν ἐλπισθέντων ἡ ὁδὸς γίνεται καὶ ὡς οὐκ αἰσίως
 οἱ προβήσεται τὰ τῆς πρεσβείας, δυσθυμία περιπεσὼν 5
 καὶ τῇ νόσῳ κάτοχος ὢν κατέστρεψε τὸν βίον. καὶ
 μὲν δὴ καὶ Ἰωάννην αὐτίκα συνέβη τεθνάναι. μετὰ
 ταῦτα ἀγγέλλεται ἐν Βυζαντίῳ ὡς ἕτερος ἦξοι πρε-
 σβευτῆς ὁ προσαγορευόμενος Μεβῶδης. οὗτος ἐς τὴν
 βασιλίδα ἐπορεύετο ἐξωγκωμένος καὶ μάλα βρενθυό- 10
 μενος, καὶ ἐλπίδα ἔχων ὡς περὶ Σουανίας αὐτῶ κινή-
 θήσονται λόγοι καὶ ὅτι Πέρσας ἀρέσκουσαι γενήσονται
 ξυνθῆκαι. ταύτῃ τῇ διανοίᾳ ἐπηρμένος ἐν Βυζαντίῳ
 ἦεν, αὐθαδέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν θέμενος τοῖς
 κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. παραγενομένου δέ, βασιλεὺς 15
 γὰρ ἤδη ἐπέπυστο Μεβῶδου τῆς ἀλαζονείας πέρι, καὶ
 ὅποια ἄττα ἐλπίζων τὴν ἄφιξιν ἐποιήσατο, τὰς μὲν
 ἐκ βασιλέως Περσῶν ἔδοξε δέχεσθαι προσρήσεις κατὰ
 τὸν εἰωθότα θεσμόν, περιεφρόνησε δὲ ὅμως τὸν Με-
 βῶδη καὶ ἀπεφλαύριξε μὴδὲ τὴν οἰανοῦν συνουσίαν 20
 ὡς αὐτὸν ποιούμενος. ὡς δὲ ἐς τοῦναντίον ἤπερ
 ἐβούλετο τὰ τῆς πρεσβείας οἱ ἐχώρει, καὶ τὸ παράπαν
 οὐδὲν αὐτῶ ἔλεξε περὶ Σουανίας ὁ βασιλεὺς, ἔπειτα
 ἐξελιπάρει ὁ Μεβῶδης τοὺς ἅμα οἱ Σαρακηνοὺς ἐς
 λόγους ἰέναι τῶ αὐτοκράτορι. εἶποντο γὰρ ἀμφὶ τοὺς 25
 τεσσαράκοντα οἰκείῳ τινὶ πρεσβευτῇ ταττόμενοι. ὁ
 γὰρ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος Ἄμβρος ἐκπέμψας
 ὑπῆρχε καὶ ὅγε ξὺν τῶ Μεβῶδῃ πρεσβείαν διαλεχ-
 θησομένους περὶ ὧν χρημάτων πρὸς Ἰουστινιανοῦ
 ἐκομίζοντο. Μεβῶδης οὖν τοῦ σκοποῦ τοῦ περὶ Σου- 30
 ανίας ἀμαρτῶν, ὡς ἂν μὴ πάντῃ ἄπρακτος ἀναχω-
 ρήσοι, ἐπιμελέστατά πως ἠντιβόλει τῆς ὡς βασιλέα

τυχεῖν εἰσόδου τοὺς Σαρακηνούς. καὶ τοίνυν ὑπο-
 λαβὼν ὁ αὐτοκράτωρ "τί γὰρ δῆτα" ἔφη "βούλου-
 νται οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοί;" ὡς δὲ ἐγκείμενον
 ἔώρα, κατένευσε μόνῳ εἰσιέναι τῷ ἐκείνων πρε-
 5 σβευτῆ. ἠπίστατο γὰρ ὡς ἀπανθαδιζόμενος οὐκ ἂν
 ἔλοιτο ἄνευ τῶν ἐπομένων ὡς βασιλέα φοιτῆσαι,
 ἀλλ' ὥσπερ ἠνίκα παρὰ Ἰουστινιανὸν ξὺν ἅπασι τοῖς
 ἅμα αὐτοῖς τῶν Σαρακηνῶν οἱ πρέσβεις ἐγίνοντο,
 καὶ τὸν οὕτω βούλεσθαι τὸ σύνηδες διασώζοντα ποι-
 10 ἦσειν. ἐντεῦθεν τε εὐπρόσωπον ᾤετο ἔξειν αἰτίαν,
 ὡς αὐτὸς μὲν τὰ ἀρμόδια βασιλεὶ διεπράξατο, ὁ δὲ
 Σαρακηνὸς ἥκιστα ἔγνω τὰ δέοντα· εἶτα κατὰ δὴ
 τοῦ βαρβάρου ἀντιστραφήσεται τὸ ἐπίκλημα. καὶ
 οὐκ ἄλλως ἀπέβη ἢ βασιλεὺς ἔστοχάσατο. ὁ γὰρ
 15 δὴ Σαρακηνὸς ἀπρεπὲς εἶναι τὸ παρεῖναι οἱ μόνῳ
 ὡς βασιλέα ὑποτοπήσας, καὶ τὸ κρατῆσαν δῆθεν κα-
 ταλύειν οὐχ ἀλρετέον αὐτῷ, ἀπηνήνατο τὴν ἐς βα-
 σιλέα πάροδον. τότε ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν Σαρακηνὸν
 τελεώτατα περιεφρόνησεν, ὁ δὲ ἐς τὸν Μεβῶδη παρ-
 20 ἦγαγε τὰς αἰτίας. ὁ δὲ τῶν Περσῶν πρεσβευτῆς
 "ὦ δέσποτα" ἔλεξεν "οὐ πάρεμι συνεπαμύνων, εἴ γε
 ὁ Σαρακηνὸς ἐπλημμέλησέ τι, ἄλλως δὲ ἀκουσόμε-
 νος, ὅπως, εἰ μὲν ἀρμόδια τῷ δικαίῳ λέγοι, μὴ πε-
 ριόψομαι, εἰ δέ γε ἐς τούναντίον ὀφθῆσεται ἀδίκως
 25 ἐπεγκαλῶν, αὐτὸς ἐγὼ καταδαιτιήσω τοῦ Σαρακη-
 νοῦ." ὁ βασιλεὺς ἐπιωθάζων "ἦκεις, ὡς ἔοικεν,
 οὐχὶ πρεσβευσόμενος, ἀλλὰ δικάσων." ὁ Μεβῶδης
 αὐτίκα ὄγε τῷ πληκτικῷ τοῦ λόγου συγγέας τὸ
 πρόσωπον ἐφοινίττετο. τοιγαροῦν παραχρῆμα τὸν
 30 αὐτοκράτορα προσειπὼν ἤπερ θέμις οὕτως ἀνεχώ-
 ρησεν. ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις αὐτῆς ἐς τὰ βα-
 σίλεια παρελθὼν παρητεῖτο λιπαρῶς περὶ τῆς τῶν

Σαρακηνῶν εἰσόδου. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνανεύοντος οὐχ ὅσιον ἔφασκεν εἶναι μὴ τὰ ὅσα ἐπετέλει πρὸ τοῦ παρὰ Ῥωμαίους πρεσβευόμενος ὁ Ζίχ καὶ ἐμὲ αὐτίς ἐπιτελεῖν. "οἱ γὰρ καθ' ἡμᾶς Σαρακηνοὶ ἅμα αὐτῷ παρὰ βασιλέα ἐγίνοντο. δεῖ οὖν καὶ ἐμὲ 5 τῶν ἴσων ἐκείνῳ ἀπολαύειν, ὡς ἂν μὴ ὥσπερ λελωβημένα ὦσιν αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν συνθηκαί." ὁ βασιλεὺς πρὸς ταῦτα ὀργίλως ἔχων "τί οὖν, εἰ καὶ πεφώραται ὁ Ζίχ ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ ἐτέρῳ ὄτῳ πλημμυλῆματι τῶν ἀνηκέστων ἀλούς, καὶ 10 σοὶ κατ' ἰχθὺς ἐκείνῳ ἰτέα; ἢ οὐ ξυναισθάνῃ βασιλεῖ Ῥωμαίων καὶ Ἰουστίνῳ διαλεγόμενος;" τότε κατορθωδῆσας ὁ Μεβῶδης περιδεῆς τε γενόμενος πρηγῆς ἔκειτο ἐπ' ἐδάφους, πρὸς ἄρνησίν τε καταφεύγων καὶ ἀναινόμενος εἰρησθαί οἱ τὰ τοιαύδε. τοι- 15 αὐτῇ ἀπολογία χρωμένον, ὁ αὐτοκράτωρ ἔδοξεν ὑπάγεσθαι τῇ πειθοῖ, ἔλεξέ τε "ἔοικεν οὖν ὁ ἐρμηνεὺς ἡμῖν ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων φράσαι. εἰ τοίνυν οὐδὲν λέλεκται σοι παρὰ τὸ προσήκον, ἴσθι τὸ ἐπίκλημα ἀπονιψάμενος." οὕτως ὁ βασιλεὺς ἔκοντι 20 ἀποπροσποισάμενος τὰ λεχθέντα πρὸς αὐτοῦ εἰδέναι, τῶν εἰρημένων τὴν ἄγνοιαν ὑπεκρίνετο, καὶ δὴ ἐς τὸ ἡπιώτερον μετηνέχθη, ὡς ἂν μὴ θρασύτερός τε καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ὑψαγόρας ἔσοιτο ὁ Μεβῶδης τῷ ἐς ἔννοιαν ἔχειν συνειδέναι τὸν αὐτοκράτορα τῇ 25 τῶν φημάτων τραχύτητι. οὕτω δὴ οὖν τοῦ βασιλέως παρακρουσαμένου τὴν ὑπόνοιαν "οἰμωξέτω" ἢ δὲ ὁ Μεβῶδης "καὶ τὰ Σαρακηνικὰ φύλα ἅπαντα καὶ Ἄμβρος αὐτὸς καὶ ἡ πρεσβεία ἢ κατ' αὐτούς" ἔμοι γὰρ σιγῇ ἔσοιτο ἕκατί τε αὐτῶν, οὐδ' εἵποιμί τι λοι- 30 πόν." τούτων οὕτω κεκνημένων, πλείστα μὲν καὶ ἄλλα ὁ βασιλεὺς τὸν Σαρακηνὸν εἶπε κακῶς, καὶ ὡς

μεταβολεύς τε καὶ παλιγκάπηλος ἦκοι. πρὸς τοῖς δ' ἐφασκεν ὡς οὐχ οἷός τε πέφυκε λήσειν ὅτου ἔνεκα βασιλεὶ ἐντευξόμενος ἀφίκετο. "φησὶ γὰρ ὡς ἐθέλοι τὰ συνήθη χρήματα κομίσασθαι πρὸς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν, 5 οἶμαι, κομίζεται ξυμφορὰς ὁ κατάρατός τε καὶ ἀπολούμενος. γελιοῶδες γάρ, εἰ Σαρακηνῶν ἔθνει, καὶ ταῦτα νομάδων, Ῥωμαῖοί γε ὄντες τεταξόμεθα ἐς φόρων ἀπαγωγὴν." ὁ Μεβῶδης "εἶεν" ἔφη "ὦ δέσποτα, εἰ καὶ ἄπρακτον, ὅμως ἀποπέμψεις αὐτόν." 10 ὁ βασιλεὺς "καὶ εἰ μὴ παρεγένετο, ὅσον τό γε ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' οὖν ἀπίτω." "καὶ ἐμὲ ξὺν αὐτῷ κέλευσον" ἢ δὲ ὁ Μεβῶδης. εἰς τέλος ἐλθούσης τῆς πρεσβείας ἐν τούτοις, τὸν τε Περσῶν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ὁ βασιλεὺς ἅμα ἀφῆκεν ἐς τὰ πά- 15 τρια ἦθη ἀπονοστήσοντας. οὕτω δὲ ἀπεσιγήθη ἅπαντα τῇ τοῦ αὐτοκράτορος νουνεχίᾳ τὰ ὅσα Ἰωάννης ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ διεπράξατο οὐ κατὰ τὸ προσῆκον. ὡς δὲ οἱ Σαρακηνοὶ ἔνδον τῆς ἑαυτῶν ἐγένοντο, ἀπήγγειλάν τε τῷ Ἄμβρω τὴν τοῦ βασιλέως 20 βουλὴν περὶ τοὺς μηδίζοντας τῶν Σαρακηνῶν, τότε ὁ Ἄμβρος Καμβῶση (Καβῶση margo) τῷ ἀδελφῷ, ὃς Ἀλαμουνδάρῳ τῷ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους Σαρακηνῶν ἡγουμένῳ ἀντικαθιστάμενος ἦν, σημαίνει καταδραμεῖν τὴν Ἀλαμουνδάρου γῆν. ἦδε δὲ ἡ γῆ ὑπὸ 25 Ἀραβίαν τελεῖ. [Exc. de legat. p. 103—106 Par., 290—295 N. Menandri videntur quae Suidas habet v. φήτόν.]

"Ὅτι ἀρχομένου τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς Ἰουστίνου 18 βασιλείας πρεσβεία τῶν Τούρκων ἀφίκετο ἐν Βυζαντίῳ. ὡς γὰρ τὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ μέγα ἤρθη, 20 οἱ Σογδαῖται οἱ πρὸ τοῦ μὲν Ἐφθαλιτῶν, τμηκαῦτα δὲ Τούρκων κατήκοι, τοῦ σφῶν βασιλέως ἐδέοντο πρεσβείαν στείλαι ὡς Πέρσας, ὡς ἂν ἐκεῖσε ἀπίοντες οἱ

Σογδαῖται ὄνιον παράσχοιντο τὴν μέταξαν τοῖς Μή-
 δοις. καὶ οὖν πείθεται ὁ Διζάβουλος, ἀφήσῃ τε πρε-
 σβευσομένους Σογδαῖτας. ἐξηγεῖται δὲ τῆς πρεσβείας
 Μανιάχ. ἀφικόμενοι δὴ οὖν παρὰ βασιλέα Περσῶν
 ἐδέοντο τῆς μετάξης πέρι, ὅπως ἄνευ τινὸς κωλύ- 5
 μης αὐτοῖς προέλθοι ἐπ' αὐτῇ τὰ τῆς ἐμπορίας. ὁ
 δὲ Περσῶν βασιλεύς, οὐδαμῶς γὰρ αὐτῷ ἤρθεσκε τὰ
 τοιάδε, ὡς ἂν μὴ ἐνθένδε ἄδεια ἔσοιτο Τούρκοις τοῖς
 Περσῶν ἐμβατεύειν ὀρίοις, ἀνεβάλετο ἐς τὸ αὖριον.
 καὶ μὲν οὖν αὐθις ἀναβολῇ ἐχοῖτο πάλιν ἑτέρα. ὡς 10
 δὲ ἄλλοτε ἄλλως τὸ παρὸν ἀπεκρούετο, τῶν Σογδαῖ-
 τῶν ἐκλιπαρούντων τε καὶ ἐγκειμένων, τότε Χοσρόης
 ἐκκλησιάσας ἀνελογίζετο. καὶ οὖν ὁ Κάτουλφος ἐκεῖ-
 νος ὁ Ἐφθαλίτης, ὃς διὰ τὴν ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βα-
 σιλέως γεγενημένην βιαίαν μίξιν τῇ γυναικὶ πρού- 15
 δωκε τὸ ὁμόφυλον τοῖς Τούρκοις, οὗτος γοῦν, μετα-
 νάστης γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ ἐγεγόνει τοῦ χρόνου καὶ
 ἐμήδιζεν ἤδη, παρήνεσε βασιλεὶ τῶν Περσῶν τὴν
 μέταξαν οὐδαμῶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ὠνήσασθαι καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν καταθέσθαι τι- 20
 μήματα, θεωμένων δὲ αὐτῶν τῶν πρέσβειων ταύτην
 ἀφανίσαι πυρί, ὡς ἂν μήτε ἀδικεῖν δόξῃ μήτε μὴν
 βούλεσθαι χοῖσθαι τῇ ἐκ Τούρκων μετάξῃ. καὶ ἡ
 μὲν μέταξα ἐπυρπολήθη, αὐτοὶ δὲ ἐς τὰ πάτρια ἦθη
 ἀνεχώρησαν τῷ γεγενημένῳ ἤκιστα χαίροντες. ἐπειδὴ 25
 δὲ τῷ Διζαβούλῳ τὰ ξυγκυρήσαντα ἔφρασαν, αὐτίκα
 ὄγε καὶ ἑτέρα πρεσβεία ἐχοῖτο ὡς Πέρσας, φιλο-
 ποιήσασθαι τὴν κατὰ σφῶς πολιτείαν βουλόμενος.
 ἐπεὶ δὲ ἡ Τούρκων πρεσβεία αὐθις ἀφῖκτο, ὁ βασι-
 λεὺς ἅμα τοῖς ἐν τέλει Περσῶν καὶ τῷ Κατούλφῳ 30
 ἐγνωμάτευε, πάντῃ ἀξύμφορον εἶναι Πέρσας φιλίαν
 θέσθαι ὡς (πρὸς addunt Suidas et Zonaras v. ἐγνωμ.)

Τούρκους· τὸ γὰρ Σκυθικὸν εἶναι καλίμβολον.
 ταύτη τοι καὶ παρηγγύησε δηλητηρίῳ φαρμάκῳ ἐνί-
 ους διαφθαρήναι τῶν πρέσβειων, ὅπως ἀπέποιεν
 τῆς ἐκεῖσε μετέπειτα παρουσίας. καὶ δὴ οἱ πλεῖστοι
 5 τῶν πρεσβευσαμένων Τούρκων τῇ περὶ τὴν ἐδωδὴν
 μίξει τῶν ἀναιρετικῶν φαρμάκων αὐτοῦ που τὸν
 βίον κατέλυσαν πλὴν τριῶν ἢ τεσσάρων. θροῦς δὲ
 ἐφοίτησε Πέρσαις ὡς διώλοντο τῷ πνιγηρῷ τῶν Περ-
 σῶν ἀνχμῷ τῶν Τούρκων οἱ πρέσβεις, ἅτε τῆς αὐ-
 10 τῶν χώρας θαμὰ νιφετῷ παλυνομένης καὶ ἀδύνα-
 τον ὄν αὐτοῖς ἄνευ κρυμώδους καταστήματος βιο-
 τεύειν (ita Suidas v. νιφετὸς προ βιοτεῦον). ταύτη
 τοι καὶ ἄλλως ὑποτοπήσαντες οἶγε τὴν ἐπιβουλήν
 διέφυγον, οὕτω ξυμβὰν εἰς τὴν πατρίαν ἐπανελ-
 15 θόντες τὰ ἅπερ οἱ Πέρσαι καὶ οἱ διεψιθύρισαν ταῦτα.
 ὅμως ὁ Διζάβουλος, ἀγχίνους γὰρ τις καὶ δεινός,
 οὐκ ἠγνόησε τὸ πραχθέν, ᾧήθη δέ, ὅπερ καὶ ἦν, ὡς
 ἐδολοφονήθησαν οἱ πρέσβεις. ἐνθεν τοιγαροῦν ἡ
 δυσμένεια ἤρξατο Περσῶν τε καὶ Τούρκων. καὶ
 20 λαβόμενος ὁ Μανιάχ, ὃς τῶν Σογδαῖτῶν προειστή-
 κει, τοιοῦδε καιροῦ ξυμβουλεύει τῷ Διζαβούλῳ
 ἄμεινον εἶναι Τούρκους ἀσπάσασθαι τὰ Ῥωμαίων
 καὶ παρ' αὐτοὺς ᾧνιον ἀποκομίζειν τὴν μέταξαν,
 ὡς γε καὶ κατὰ τὸ πλεόν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων
 25 χρωμένους. ἐτοιμότατα δὲ ἔχειν ἔφη ὁ Μανιάχ καὶ
 αὐτὸς συναπαίρειν τοῖς πρέσβεσιν τῶν Τούρκων· καὶ
 ὡς ταύτη φίλοι ἔσονται Ῥωμαῖοί τε καὶ Τούρκοι.
 τούτοις δῆπου κατανεύσας τοῖς φήμασιν ὁ Διζάβου-
 λος ἐκπέμπει αὐτόν τε καὶ ἑτέρους τινὰς ὡς βασι-
 30 λέα Ῥωμαίων πρεσβευσομένους, προσρήσεις τε ἀπο-
 κομιούντας καὶ δῶρα μετάξης οὐκ ὀλίγον τι χοῆμα
 καὶ συλλαβὰς τινὰς. τοιάσδε τινὰς ἐπιστολάς ἐπιφε-

ρόμενος ὁ Μανιάχ ἀπήρξατο τῆς ὁδοιπορίας. καὶ δὴ
 ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν διανύσας ἀτραπὸν, χώρους τε
 διελθὼν ἐσὶτι πλείστους ὄρη τε μέγιστα καὶ ἀγγι-
 νεφῆ καὶ πεδία καὶ νάπας λίμνας τε καὶ ποταμούς,
 εἶτα τὸν Καύκασον αὐτὸν τὸ ὄρος ὑπερελθὼν, τὸ 5
 τελευταῖον ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον. καὶ τοίνυν εἰς τὰ
 βασιλεία παρελθὼν καὶ παρὰ βασιλέα γενόμενος
 ἅπαντα ἔπραξε τὰ ὅσα ἔπεται τῷ τῆς φιλίας θεσμῷ,
 τό τε γράμμα καὶ τὰ δῶρα ἐνεχείρισε τοῖς ἐς τοῦτο
 ἀνειμένοις, καὶ ἐδεῖτο μὴ ἀνονήτους αὐτῷ γενέσθαι 10
 τοὺς τῆς ὁδοιπορίας ἰδρωτάς. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς
 ἀναλεξάμενος διὰ τῶν ἐρμηνέων τὸ γράμμα τὸ Σκυ-
 θικὸν ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν πρεσβείαν. τοι-
 γαροῦν ἤρτετο τοὺς πρέσβεις περὶ τῆς τῶν Τούρκων
 ἡγεμονίας τε καὶ χώρας. οἱ δὲ γε ἔφασαν τέτταρας 15
 μὲν αὐτοῖς εἶναι ἡγεμονίας, τὸ δὲ γε κράτος τοῦ ξύμ-
 παντος ἔθνους ἀνεῖσθαι μόνῳ τῷ Διξαβούλῳ. πρὸς
 γε ἔλεξαν ὡς παρεστήσαντο καὶ Ἐφθαλίτας μέχρι
 καὶ ἐς φόρον ἀπαγωγῆν. “πᾶσαν οὖν” ἔφη ὁ αὐτο-
 κράτωρ “τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐκποιήσασθαι (ἰδιο- 20
 ποιήσασθε vel ᾠκειώσασθε Bekk.) δύναμιν.” “πάνυ
 μὲν οὖν” ἔλεξαν οἱ πρέσβεις. αὐτίς ὁ βασιλεὺς
 “κατὰ πόλεις ἢ που ἄρα κατὰ κώμας ᾠκούν οἱ Ἐφθα-
 λίται;” οἱ πρέσβεις “ἀστικοί, ᾧ δέσποτα, τὸ φύλον.”
 “εὐδηλον οὖν” ἢ δὲ ὁ βασιλεὺς “ὡς ἐκείνων δήπου 25
 τῶν πόλεων κύριοι καθεστήκατε.” “καὶ μάλα” ἔφα-
 σαν. ὁ βασιλεὺς “ἄρα ἡμᾶς ἀναδιδάξατε ὅση τῶν
 Ἀβάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπι-
 κρατείας, καὶ εἴ τινες ἔτι παρ’ ὑμῖν.” “εἰσὶ μὲν, ᾧ
 βασιλεῦ, οἳ γε τὰ ἡμέτερα στέργουσιν ἔτι, τοὺς δὲ 30
 δήπουθεν ἀποδράσαντας οἶμαι ἀμφὶ τὰς εἴκοσιν εἴ-
 ναι χιλιάδας.” εἶτα ἀπαριθμησάμενοι οἱ πρέσβεις

ἔθνη κατήκοα Τούρκων, τὸ λοιπὸν ἠντιβόλουν τὸν αὐτοκράτορα εἰρήνην τε ξυνεστάναι καὶ ὁμαχιάν Ῥωμαίοις τε καὶ Τούρκοις. προσετίθεσαν δὲ ὡς καὶ ἐτοιμότητα ἔχουσι καταπολεμῆσαι τῆς Ῥωμαίων ἐπι-
 5 κρατείας τὸ δυσμενές, ὅπόσον ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς ἀγελάζονται ἠπειρον. ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ λέξαι τῷ χεῖρε ὑψοῦ ἀνατείνας ὁ Μανιάχ οἷ τε ξὺν αὐτῷ ὄρκῳ ἐπιστάσαντο μεγίστῳ ἢ μὴν ὀρθογνώμονι δια-
 νοίᾳ ταῦτα εἰρηῆσθαι. πρὸς γε καὶ κατέχεον ἀρὰς
 10 σφίσι αὐτοῖς, ἐτι γε μὴν καὶ τῷ Διζαβούλω, ἀλλὰ γὰρ καὶ παντὶ τῷ ἔθνει, εἴ γε οὐχὶ τὰ ἐπηγγελμένα ἀληθῆ τε εἶη καὶ πρακτέα. οὕτω μὲν οὖν τὸ φῦλον οἱ Τούρκοι φίλοι ἐγένοντο Ῥωμαίοις καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτεία. [Exc. de legat.
 15 p. 106—108 Par., 295—300 Niebuhr.]

Ἵτι τῶν Τούρκων, τῶν Σακῶν καλουμένων τὸ 19
 πάλαι, πρεσβείας ποιησαμένων πρὸς Ἰουστίνον περὶ εἰρήνης ἐν βουλῇ ἐποιήσατο ὁ βασιλεὺς ἐκπέμψαι πρεσβείαν ὡς Τούρκους. καὶ δὴ Ζημάρχω τῷ Κί-
 20 λικί ἔλεγε παρασκευάζεσθαι ἐπὶ τούτῳ, ὃς τῶν πρὸς ἔω πόλεων τηνικαῦτα ὑπῆρχε στρατηγός. ἐπεὶ οὖν ἅπαντα αὐτῷ τὰ ὅσα πρὸς μακρὰν ὁδὸν ἐξηρτυμένα ἦν, ἠνίκα πρὸς τὸ πέρας ἠνύετο τῆς Ἰουστίνου βα-
 σιλείας τὸ τέταρτον ἔτος, τῷ δευτέρῳ ἐνιαυτῷ τῆς
 25 πεντεκαίδεκαετηρίδος περιφορᾶς, περὶ τὰ προοίμια τοῦ παρὰ Λατίνοις Αὐγούστου μηνός, ὁ μὲν Ζήμαρχος ἀπῆρεν ἐκ Βυζαντίου ξὺν αὐτῷ Μανιάχῳ καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτόν. [Exc. de legat. p. 151—152 Par., 380 Niebuhr.]

Ἵτι πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν διανύσαντες οἱ περὶ 20
 Ζήμαρχον ἐπειδὴ παρῆσαν ἐν τοῖς τῶν Σογδαλιτῶν τόποις, ὀπηνίκα τῶν ἵππων ἀπέβησαν, τῶν Τούρ-

κων ἔνιοι, ὡς ἔοικεν, ἐς τοῦτο ἀνειμένοι, ὄντιόν σφισι προῖσχοντο σίδηρον, οἶμαι τῷ ποιήσασθαι ἔνδειξίν τινα ὡς μέταλλα αὐτοῖς ὑπάρχει σιδήρου. λέγεται γὰρ ὡς παρ' αὐτοῖς οὐκ εὐπόριστόν τι χρῆμα ὁ σίδηρος· ταύτη ἔνεστι τεκμηριῶσαι ὡς ὑπαινιττο- 5 μνοι ἔχειν γῆν σιδηροφόρον τῷ τοιῷδε ἐχρήσαντο κόμπῳ.*) ἕτεροι δέ τινες τοῦ φύλου τὸ κατὰ σφᾶς αὐτούς ἀναφανέντες, οὓς εἶναι ἔλεγον τῶν ἀπαισίων ἐλατῆρας, ἀγγοῦ ἦλθον τῶν περὶ Ζήμαρχον. καὶ τοίνυν ἅπαντα ὅσα ἐπεφέροντο**) φορτία ἀράμενοι 10 ἔθεσαν ἐν μέσῳ. εἶτα τοῖς τοῦ λιβάνου κλάδοις πῦρ ἀνάψαντες τῇ Σκυθικῇ φωνῇ βάρβαρα ἄττα φήματα ὑπεψιθύριζον, ἐπιπαταγοῦντες δὲ κώδωνί τινε καὶ τυμπάνῳ ὑπερθεῖν τοῦ φόρου περιέφερον τὸ φυλλῶδες τοῦ λιβάνου τῇ φλογὶ λακίζομενον, καὶ 15 ἅμα γιγνόμενοι μανιώδεις καὶ ἐμβριμούμενοι (ἐμβριμώμενοι recte liber unus Suidae v. ἐμβριμᾶται, ut ἐμβριμώμενος sine loco Menandri Zonaras p, 705) τὰ πονηρὰ ἀπελαύνειν ἐδόκουν· οὕτω γὰρ ἀποτρόπαιοί τινες εἶναι καὶ ἀλεξίκακοι ἐδόκουν. ἀποδιοπομπη- 20 σάμενοι δὴ οὖν, ὡς ᾤοντο, τὰ δυσχερῆ Ζήμαρχόν τε αὐτὸν δι' αὐτῆς παρήγαγον τῆς φλογός, ὧδέ τε ἔδοξαν καὶ σφᾶς ἀφαγνίζειν. τούτων δὲ ταύτη γεγεννημένων ἔπειτα ἐπορεύοντο ξὺν τοῖς ἐς τὸ τοι- 25 οῦδε τεταγμένοις, ἵνα ὁ Χαγάνος αὐτὸς ἦν, ἐν ὄρει 25 τινὶ λεγομένῳ Ἐκτάγ, ὡς ἂν εἴποι χρυσοῦν ὄρος

*) Ita Suidas v. κόμπῳ et ὑπαινιττ. pro κόπῳ, qui etiam bis ἐστι pro ἔνεστι.

**) ἐπεφ.—βάρβαρα ex Suida v. φορτία supplevit Toup. Emend. vol. 2, p. 356, habetque Suidas etiam v. ὑπεψιθύριζετο ex hoc loco καὶ Σκυθικῇ φωνῇ βάρβαρα—ὑπεψιθύριζετο. Ex eodem Suida v. ἀπαισίον paullo ante ἀπαισίων restitutum pro ἀπουσίαν.

Ἕλληνας ἀνὴρ. καὶ τοίνυν αὐτοῦ ἀφικόμενοι, ὅπῃ
 τηρικαῦτα τῷ Διζαβούλῳ ἦσαν αἱ διατριβαί, κατὰ
 δὴ κοιλάδα τινὰ τοῦ προσαγορευομένου χρυσοῦ
 ὄρους, ἐπεὶ οὖν οἱ περὶ Ζήμαρχον ἐκεῖσε ἐφοίτησαν,
 5 μετὰ κλητοὶ γενόμενοι παραχορῆμα τοῦ Διζαβούλου
 ἦλθον εἰς ὄψιν. ἦν δὲ ἄρα ἔνδον σκηνῆς, καθῆστο
 δὲ ἐπὶ διτροχίου καθέδρας χρυσοῦς, ἐλκομένης, ὀπη-
 νίκα ἔδει, ὑφ' ἵππου ἑνός. προσειπόντες δὲ τὸν
 βάρβαρον, ὡς ἔθος αὐτοῖς, τὰ δῶρα προῖσχοντο.
 10 καὶ τοίνυν οἷς γε τοῦτο ἐν φροντίσιν ἦν ὑπεδέξαντο.
 ἀτὰρ ὁ Ζήμαρχος "σοὶ δῆτα, ἔφη, ὧ τосу́των ἐθνῶν
 ἡγεμόν, ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ὁ μέγας, ἀγγελιαφόρῳ
 χρησάμενος ἐμοί, ἐσήμηνεν εἶναι εἰς αἰὲ τὴν τύχην
 αἰσίαν τε καὶ ἀγαθὴν, ἐν ἡδονῇ ποιουμένῳ σοὶ τὰ
 15 Ῥωμαίων, καὶ πρὸς γε φιλοφρονουμένῳ ἡμᾶς. ἔστω
 δέ σοι κρατεῖν αἰὲ τῶν δυσμενῶν καὶ λαφυραγωγεῖν
 τὸ πολέμιον. ἀπέστω δὲ βασκανία τις ὡς πορρω-
 τάτω ἡμῶν οἷα τε οὕσα διαρρηγνύναι τοὺς τῆς φι-
 λίας θεσμούς. ἐπιτήδεια ἔμοιγε τῶν Τούρκων τὰ
 20 φῦλα καὶ ὅσα κατήκοα Τούρκων· ἔξετε δὲ τὴν [τὰ
 Nieb.] καθ' ἡμᾶς καὶ ὑμεῖς οὐκ ἄλλως." τοιαῦτα
 ἄττα ἔλεξεν ὁ Ζήμαρχος· ὁ δὲ δὴ Διζάβουλος καὶ
 αὐτὸς προσήρσεσιν ἐχρήσατο ὁμοίαις. εἶτα τὸ λοι-
 πὸν ἐτράπησαν εἰς θοίνην, καὶ πανημέριοι εὐω-
 25 χούμενοι διετέλουν ἐν αὐτῇ δῆπου τῇ σκηνῇ. κα-
 τεσκευάστο δὲ αὐτῷ ἐξ ὑφασμάτων σηρικῶν τε
 καὶ διαπεποικιλμένων τοῖς χρώμασιν εὐτέχνως.
 οἶνω μὲν οὖν ἐχρήσαντο, οὐχ ὁμοίῳ δὲ τῷ παρ'
 ἡμῖν ἐκθλιβομένῳ ἐκ τῆς ἀμπέλου· οὐ γὰρ δὴ ἀμ-
 30 πελοφόρος αὐτοῖς ἡ γῆ οὐδὲ μὴν ἐγχωριάζει παρ'.
 αὐτοῖς τὸ τοιόνδε γένος· ἐτέρου δὲ τινος βαρβαρι-
 κοῦ ἐνεφορήθησαν γλεύκους. καὶ ἀνεχώρησαν ὅποι

αὐτοῖς ἢ κατάλυσις ἦν. εἶτα ἐς τὸ αὖριον ἐν ἐτέρῳ
 τινὶ καλύβῃ ξυνῆλθον, ἡμφισμένη δὲ καὶ καταπε-
 ποικιλμένη (καταπεπυκασμένη Suidas v. καταπεπυκα-
 σμένον, ut alterum ex διαπεποικιλμένων, quod supra,
 repetitum videatur) οὐκ ἄλλως ἐξ ἱματίων σηρικῶν, 5
 ἔνθα καὶ ἀγάλματα διάφορα τῆ μορφῇ εἰστίκει. ὁ
 δὲ Διζάβουλος ἐνίζανεν ἐπὶ κλίνης τινὸς ὅλης ἐκ
 χρυσοῦ. κατὰ δὲ δὴ τὸ μέσον τοῦ ἐνδαιτήματος
 κάλπεις τε χρυσαὶ καὶ περιφραντήρια, ἔτι τε πίθοι
 χρυσοῖ. θοινησάμενοι δ' οὖν καὶ αὐτίς, καὶ τὰ ὅσα 10
 ἐχρῆν ἐν πότῳ εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες, ἀνεχώρη-
 σαν. τῆ ἐξῆς ἐν ἐτέρῳ ἐγένοντο διαίτη, ἔνθα ξύλι-
 νοὶ κίονες ἤσαν τινες, ἐνδεδυμένοι χρυσῶ, χρυσή-
 λατός τε κλίνη ὁμοίως, ἦντινά γε δήπου καὶ ταῶνες
 χρυσοὶ τέτταρες ἠώρουν. κατὰ δὲ δὴ τὸ ἐμπρόσθιον 15
 τῆς διαίτης ἐπὶ πολὺ παρετέταντο ἄμαξαι, ἐν αἷς
 πολὺ τι χρῆμα ἀργύρου ἐπῆν, δίσκοι τε καὶ κανᾶ,
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τετραπόδων ἰνδάλματα πλεῖστα,
 καὶ αὐτὰ γε δήπουθεν ἀργυροποίητα, οὐδέν τι ἀπο-
 δέοντα τῶν παρ' ἡμῖν. τοῦτο μὲν οὖν τῶ τῶν Τούρ- 20
 κων ἡγεμόνι ἔνεστι χλιδῆς. τῶν δὲ περὶ Ζήμαρχον
 ἔτι ἐκεῖσε ἐνδιατριβόντων, ἔδοξε τῷ Διζαβούλῳ ὥστε
 αὐτὸν μὲν Ζήμαρχον ἅμα εἰκοσι θεραπευταῖς τε καὶ
 ὀπαδοῖς ἔπεσθαί οἱ ἐκστρατευομένῳ κατὰ Περσῶν,
 τοὺς δὲ ἄλλους Ῥωμαίους ἐπαναστρέφοντας κατὰ δὴ 25
 τὴν χώραν τῶν Χολιατῶν ἀναμένειν τὴν Ζημάρ-
 χου ἐπάνοδον. καὶ δὴ ὅς προύβη, δώροις τε φιλο-
 φρονησάμενος αὐτοὺς ἀφήκε, τὸν δὲ Ζήμαρχον καὶ
 θεραπαίνῃ ἐτίμησε δοριαλώτῳ· ἢ δὲ ἦν ἐκ τῶν λε-
 γομένων Χερχίς. καὶ ὁ Ζήμαρχος σὺν τῷ Διζα- 30
 βούλῳ ἐπορεύετο μαχησομένῳ Πέρσαις. ἐν ταύτῃ
 δήπου τῆ πορείᾳ γενόμενοι, ἐν χώρῳ τινὶ καταλυ-

σάντων αὐτῶν ἐπικαλουμένῳ Τάλας ὑπαντιάζει τῷ
 Διζαβούλῳ Περσῶν πρεσβευτῆς. καὶ τοίνυν ξυνε-
 κάλεσε παρ' αὐτῷ ἐστιασομένους τοὺς τε Ῥωμαίων
 καὶ Περσῶν πρέσβεις. καὶ δὴ παραγενομένων αὐ-
 5 τῶν, τοὺς Ῥωμαίους ὁ Διζάβουλος ἐν τιμῇ πλείονι
 ἐποίησατο, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπικυδεστέραν ἀνακλι-
 ναι στιβάδα. πρὸς γε καὶ πλείστα ἐπιμεμφόμενος
 ἦν τοὺς Πέρσας, ἅτε δὴ πρὸς αὐτῶν ἄδικα πεπον-
 θῶς, καὶ ὡς τούτου ἕνεκα ἔρχεται πολεμήσων. ὁ δὲ
 10 Περσῶν πρεσβευτῆς, τοῦ Διζαβούλου συντονώτερον
 ἐπεγκαλοῦντος, περιφρονήσας τὸν νόμον τῆς σιωπῆς
 τὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτοῖς ἐν ταῖς ἐστιάσεσιν, ἐπι-
 τροχάδην ἤρξατο διαλέγεσθαι, τοῦ Διζαβούλου γεν-
 ναίως τὰ ἐπικλήματα ἀπωθούμενος, ὡς καὶ θαυμά-
 15 σαι τοὺς παρόντας τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ ὀργῆς,
 ὡς παρ' οὐδὲν θέμενος τὸν νόμον πολλοῖς τε καὶ
 ἀκολάστοις ἐχρήσατο. ἐν τούτοις ἀπαλλαγέντων, ὁ
 μὲν Διζάβουλος παρεσκευάζετο τὴν ἐπὶ Πέρσας. τῷ
 τοι ἄρα τοὺς ἀμφὶ Ζήμαρχον μετακαλεσάμενος, καὶ
 20 ὡς ἐνῆν, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φιλίαν ἐμπεδώσας,
 ἀφῆκεν αὐτίς ἀπονοστήσοντας, ἕτερον πρεσβευτὴν
 αὐτοῖς συναποστείλας τῷ τὸν πρότερον λεγόμενον
 Μανιάχ τεθνάναι. ἦν δὲ ἐπὶ κλησις τῷ μετ' ἐκείνων
 πρεσβευτῇ Ταγμαὶ αὐτῷ, ἀξιώμα δὲ Ταρχάν. οὗτος
 25 δὴ οὖν ἐστάλη ὑπὸ Διζαβούλου ὡς Ῥωμαίους πρε-
 σβευσόμενος. καὶ μὲν οὖν σὺν αὐτῷ ὁ τοῦ ἤδη
 ἀποιχομένου παῖς, φημὶ δὴ τοῦ Μανιάχ, κομιδῇ
 μειράκιον, ὅμως δὲ τὸ πατρῶον διαδεξάμενος γέρας,
 ἔτι μὴν καὶ τὴν μετὰ τὸν Ταγμαὶ Ταρχάν κληρωσά-
 30 μενος ἀξίαν· οἶμαι δὲ τῷ ἐπιτηδειότατόν τε καὶ
 εὐνούστατον γενέσθαι τῷ Διζαβούλῳ τὸν Μανιάχ
 τοῦ πατρῶου τὸν παῖδα τυχεῖν ἀξιώματος. ἐπεὶ οὖν

ὁ Διζάβουλος διαφῆκε τοὺς περὶ Ζήμαρχον, ἐπικα-
 ταλαμβάνουσι τοὺς πρότερον ἀφεθέντας Ῥωμαίων,
 οὗ ἦν ξυντεθειμένον αὐτοῖς. καὶ τοίνυν ἐν τῷ αὐτῷ
 γενόμενοι τῆς ἐς τὰ οἰκεία ὁδοιπορίας ἀπήρξαντο.
 καὶ δὴ καταλελοιπότες τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῶν 5
 Χολιατῶν διὰ φρουρίων ἐπορεύοντο. [Exc. de legat.
 p. 152—154 Par., 380—385 Niebuhr.]

21
 a. 568 Ὅτι διαθρυληθῆν κατα τὴν Τουρκίαν, ὅσοι ἀγ-
 χίδυροι ἦσαν, ὡς Ῥωμαίων ἐνδημοῦσι πρέσβεις καὶ
 ὡς πορεύονται τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἅμα πρεσβεία 10
 Τούρκων, ὁ τῶν ἐκείνη ἐθνῶν ἡγεμῶν ἐδήλωσε τῷ
 Διζαβούλῳ, ξὺν ἰκετεία ὡς ἂν καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ
 σφετέρου τινὰς ἀποστείλαι ἔθνοὺς ἐπὶ θεῶν τῆς
 Ῥωμαϊκῆς πολιτείας. καὶ τοίνυν ὁ Διζάβουλος ἐφίετο·
 καὶ ἕτεροι δὲ προεστῶτες ἐθνῶν ταυτὰ ἐζήτουν· ὁ δὲ 15
 οὐδενὶ ξυνεχώρησε τῶν πάντων ἢ μόνον τῷ τῶν
 Χολιατῶν ἡγεμόνι. καὶ οὖν καὶ τοῦτον παρειληφότες
 οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ λεγομένου ποταμοῦ Ὠήχ, καὶ
 ἀτραπὸν διανύσαντες οὐδαμῶς ὀλίγην, ἐγένοντο
 κατὰ δὴ τὴν λίμνην τὴν ἄπλετον ἐκείνην καὶ εὗρεϊαν. 20
 ἐνταῦθα ὁ Ζήμαρχος ἐνδιατρίψας ἡμέρας τρεῖς στέλ-
 λει Γεώργιον, ὃς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων
 συλλαβῶν ἀπαγγελίαν, προδηλώσοντα τῷ βασιλεῖ
 τὴν σφῶν αὐτῶν ἐκ Τούρκων ἐπάνοδον. καὶ οὖν ὁ
 Γεώργιος ἅμα Τούρκοις δέκα πρὸς τοῖς δύο ἀπήρ- 25
 ξατο τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ὁδοῦ, ἀνύδρου τε μάλα
 οὔσης καὶ πάντῃ ἐρήμου, ὅμως δ' οὖν ἐπιτομωτέρας.
 ὁ δὲ Ζήμαρχος κατὰ δὴ τὰ ψαμαθῶδες τῆς λίμνης
 παροδευὼν ἐπὶ ἡμέρας δέκα καὶ δύο, δυσβάτους τέ
 τινὰς χώρους παραμειψάμενος, ἐγένετο κατὰ τὰ φει- 30
 θρα τοῦ Ἰχ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Δαῖχ, καὶ
 διὰ λιμνῶν ἐτέρων αὐτίς ἐς τὸν Ἀτίλαν· πάλιν ὡς

Οὐγούρους (Οὐτιγούρους hic et postea Nieb.), οἳ
 δὴ καὶ σφισιν ἀπήγγειλαν ὡς εἰς τὰ περὶ τὸν Κω-
 φῆνα ποταμὸν ἐς τὰ λάσια τέσσαρες χιλιάδες Περ-
 σῶν ἐπιτηροῦσι προλελοχισμένοι, ὡς ἂν χειρῶσονται
 5 παριόντας αὐτούς. ταύτη τοι ὁ τῶν Οὐγούρων ἡγού-
 μενος, ὃς διέσωξεν ἐκεῖσε τοῦ Λιζαβούλου τὸ κράτος,
 πληρώσας ὕδατος ἄσκους παρέσχετο τοῖς περὶ Ζή-
 μαρχον, ὡς ἂν ἔχοιεν ὄθεν ὑδρεύσονται διὰ τῆς ἀνύ-
 δρου λόντες. εὗρον δὲ καὶ λίμνην, καὶ παραμειψά-
 10 μνοι τὸ μέγα τοῦτο ὑδροστάσιον ἀφίκοντο ἐς ἐκεί-
 νας τὰς λίμνας, ἐν αἷς ἐπιμιννύμενος ἀπόλλυται ὁ
 Κωφῆν ποταμός. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χώρου πέμπουσι
 διοπτῆρας προδιασκεψομένους εἰ γε ὡς ἀληθῶς οἱ
 Πέρσαι ἐνεδρεύουσιν· οἳ δὴ ἀνιχνεύσαντες ἀπήγγει-
 15 λαν μηδένα ἰδεῖν. ὅμως ξὺν μεγίστῳ φόβῳ ἀφί-
 κοντο ἐς Ἀλανίαν, κατὰ τὸ μᾶλλον δεδιότες τὸ φῦλον
 τῶν Ὀρομουσχῶν. [Exc. de legat. p. 108—109 Par.,
 300—301 Niebuhr.]

Ὅτι γενόμενοι ἐν Ἀλανίᾳ παρὰ Σαρῳδίον τὸν 22
 20 ἐκείνης ἡγεμόνα, καὶ ἅμα τοῖς ἐπομένοις Τούρκοις
 ἐσφοιτῆσαι βουλόμενοι, ὁ Σαρῳδίος τὸν μὲν Ζήμαρ-
 χον καὶ τοὺς ἐπομένους ἐδέξατο ἀσμένως, τοὺς δὲ
 δὴ πρέσβεις τῶν Τούρκων ἔφασκε μὴ πρότερον τῆς
 ὡς αὐτὸν εἰσόδου τυχεῖν ἢ καταθεμένους τὰ ὄπλα.
 25 τοιγάρτοι καὶ ἅμιλλα αὐτοῖς ἐγένετο περὶ τούτου ἐπὶ
 ἡμέρας τρεῖς, καὶ Ζήμαρχος ἦν τῶν φιλονεικουμέ-
 νων διαιτητής. τέλος ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα οἱ Τούρ-
 κοι, ὡς Σαρῳδίῳ ἐδόκει, ὡς αὐτὸν ἐσφοιτήσαν. ὁ
 δὲ δὴ Σαρῳδίος παρηγγύησε τοῖς περὶ Ζήμαρχον
 30 διὰ τῆς τῶν Μινδιμιανῶν ἀτραποῦ ἦκιστα λέναι, τῷ
 κατὰ τὴν Σουανίαν τοὺς Πέρσας ἐνεδρεύειν· ἅμει-
 νον δὲ εἶναι διὰ τῆς λεγομένης Δαρηνηῆς ἀτραποῦ

οἰκοὶ ἀποχωρεῖν. ταῦτα ἐπεὶ ἔγνω ὁ Ζήμαρχος, διὰ τῆς Μινδιμιανῆς ἔστειλεν ἀχθοφόρους δέκα μέταξαν ἐπιφερομένους, ἀπατήσοντας Πέρσας τῷ προεκπεμφθῆναι τὴν μέταξαν καὶ προτερῆσαι τῇ ὁδῷ, ἐκ τούτου τε ὑποτοπῆσαι ὡς ἐς τὸ αὖριον παρέσται καὶ Ζήμαρχος. καὶ οἱ μὲν ἀχθοφόροι ᾤχοντο ἀπίοντες, Ζήμαρχος δὲ διὰ τῆς Λαρηνῆς παρεγένετο ἐς Ἀσιλίαν, τῇ Μινδιμιανῇ χαίρειν εἰπὼν, ἐς τὰ εὐώνυμά τε ἑάσας αὐτήν, ἣ ἐπίδοξοι ἦσαν ἐπιθήσεσθαι οἱ Πέρσαι. καὶ ἦκεν ἐς τὸ Ῥογατόριον, εἶτα κατὰ δὴ τὸν Εὐξεινον Πόντον, εἶτα ναυτιλία χρησάμενος ἐς Φᾶσιν ποταμόν, πάλιν ἐς Τραπεζοῦντα· οὕτω τε δημοσίῳ ἵππῳ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα εἰσελθὼν ἔφρασε τὸ πᾶν. Ζημάρχῳ μὲν οὖν ἐν τοιοῖσδε ἔληξεν ἡ πορεία καὶ ἀποπορεία ἐπὶ Τούρκους. [Exc. de 15 legat. p. 109—110 Par., 301—302 Niebuhr.]

23 Ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγκων σπεισαμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ τῆς εἰρήνης ἐμπεδωτάτα ἐχούσης ἐσήμηνεν ὁ Βαϊανὸς Σιγισβέρτῳ τῷ τῶν Φράγκων ἡγεμόνι οἷα λιμῶ πιεζομένης αὐτῷ τῆς στρατιᾶς, καὶ ὡς χρεῶν εἴη βασιλέα καθεστῶτα, καὶ πρὸς γε αὐτόχθονα, μὴ περιμδεῖν στράτευμα ἐνσπονδον. ἔφασκε δὲ ὡς εἴ γε ἐπιρρώσει τῶν Ἀβάρων τὸ στράτευμα τοῖς ἀναγκαίοις, οὐ πλέον ἢ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ ἐνδιατρίψει, εἶτα ἀπαλλαγῆσεται. ταῦτα ἐπεὶ δὴ ἀπήγγελτο τῷ Σιγισβέρτῳ, παραχοῆμα ὃ γε ἄλευρά τε ἔστειλε τοῖς Ἀβάροις καὶ οἷς καὶ ὄσπρια καὶ βόας. [Exc. de legat. p. 110 Par., 302—303 Niebuhr.]

24 Ὅτι Ἀλβοῖνος ὁ τῶν Λογγιβάρδων μόναρχος, οὐ γὰρ αὐτῷ ἀπέληγεν ἢ πρὸς Κομιμοῦνδον ἀπέχθεια, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ᾤετο δεῖν καταστρέφασθαι τὴν τῶν Γηπαίδων ἐπικράτειαν, ταύτῃ τοι πρέσβεις

ἐξέπεμψεν ὡς τὸν Βαϊανόν, ἐς ὀμαιχιμίαν παρακα-
 λῶν. παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβειων, ἠντιβόλου
 μὴ περιδεῖν σφᾶς ὑπὸ Γηπαίδων τὰ ἀνήκεστα πε-
 πουθότας, μάλιστα καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄγαν ἐχθίστων
 5 Ἀβάροις συμμαχοῦντων τοῖς Γήπαισιν. ἐδίδασκον
 δὲ ὡς οὐ κατὰ τοσοῦτον πρὸς Γήπαιδας τὸν πόλε-
 μον ἀναρρίψουσι καθ' ὅσον Ἴουστίνῳ μαχήσονται,
 βασιλεῖ τῷ τῶν Ἀβάρων ἔθνει ἐς τὰ μάλιστα δυσμε-
 νεστάτῳ γε ὄντι, ὃς παρωσάμενος τὰς Ἴουστινιανοῦ
 10 τοῦ μητραδέλφου σπονδὰς πρὸς Ἀβάρους ἐκ πολ-
 λοῦ γεγενημένας τῶν εἰωθότων ἐστέρησε. προσετί-
 θεσαν δὲ ὡς εἴ γε ἔσονται ἅμα Λογγιβάρδοις, ἀκα-
 ταμάχητοι γενήσονται πῶς, καὶ ὡς καταστρεφόμενοι
 Γήπαιδας τοῦ τε πλούτου σφῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς
 15 ἐκείνων κοινῇ κρατήσουσι χώρας, καὶ ὡς ἡ Σκυθία
 τὸ λοιπὸν αὐτοῖς εὐήμεροῦσί γε ἐς αἰεί, καὶ μὲν οὖν
 ἡ Θράκη αὐτὴ ἐστὶ εὐεπίβατος, καὶ ἀπλῶς ξὺν οὐ-
 δενί πόνῳ ἐκ γειτόνων ὀρμώμενοι τὴν Ῥωμαίων κα-
 ταδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄχρι αὐτοῦ γε δήπου τοῦ
 20 Βυζαντίου ἐλάσουσιν. ἔφασκον δὲ οἱ τῶν Λογγι-
 βάρδων πρέσβεις ὡς καὶ συνοίσει τοῖς Ἀβάροις τὴν
 πρὸς Ῥωμαίους ἀσπάσασθαι μάχην· ἢ γὰρ ἂν ἐκεῖ-
 νοι προτερήσουσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καθελούσι
 τὴν Ἀβάρων δύναμιν, ὅπου καὶ γῆς τυγχάνουσιν
 25 ὄντες. [Exc. de legat. p. 110—111 Par., 303—304 Nieb.]
 Ὅτι ὁ Βαϊανὸς τοὺς τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις 25
 δεξάμενος ἐδόκει τούτους περιφρονεῖν, τῷ βούλεσθαι
 γε αὐτὸς κερδαλεώτερον θέσθαι ὡς αὐτοὺς τὴν συμ-
 μαχίαν, καὶ πῆ μὲν τὸ μὴ δύνασθαι, πῆ δὲ τὸ δύ-
 30 νασθαι μὲν προῖσχετο, μὴ βούλεσθαι δέ. ξυνελόντα
 δὲ εἰπεῖν ἅπαντα τρόπον ἀπάτης τοῖς δεομένοις
 ἐπισείσας ἔδοξε μὲν πείθεσθαι μόλις, οὐκ ἄλλως δὲ

ἢ τὸ δεκατημόριον τῶν τετραπόδων ἀπάντων, ὅσα παρὰ Λογγιβάρδοις ὑπῆρχεν, αὐτίκα κομίσαιντο, καὶ ὡς εἰ γένοιντο καθυπέρτεροι, ἡμισυ μὲν τῆς λείας ἔξουσιν αὐτοί, τὴν δὲ τῶν Γηπαίδων χώραν εἰς τέλεον. ἃ δὴ καὶ ἐγένετο. καὶ ἐχώρουν Γήπαισι 5 πολεμήσοντες. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθτετο Κοιμοῦνδος, λέγεται δεῖσας ὡς καὶ αὐτῆς παρὰ βασιλέα Ἰουστίνου ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ ὡς οὐδὲν ἤττον ἢ πρότερον ξυνεπιλαβέσθαι οἱ τοῦ κινδύνου ἰκέτευε, καὶ πάλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὴν εἰσω Δράου ποταμοῦ χώραν 10 ἐπηγγέλλετο δώσειν, αἰδώς τε αὐτὸν οὐκ εἶχεν ἤδη περὶ τῶν αὐτῶν ὁμωμοκότα ἅπαξ καὶ τοῖς ὄρκοις οὐχὶ ἐγκατερεθήσαντα. διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς Ἰουστίνος εὖ εἰδώς τε καὶ τεκμαιρόμενος τοῖς φθάσασιν ὡς Κοιμοῦνδῳ ἔνεστι πίστεως οὐδὲν ὀτιοῦν, ἀνή- 15 νασθαι μὲν οὐτι ᾤετο χρῆναι τὴν ξυμμαχίαν, ἀναβολῇ δὲ ὅμως παρεκρούσατο τοῦ βαρβάρου τὴν αἰτησιν· ἔφη γὰρ ὡς διεσκεδασμένα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπάρχει στρατεύματα, ξὺν σπουδῇ δὲ ὡς οἶόν τέ ἐστιν ἀθροίσας αὐτίκα ἐκπέμψοι. ἀκήκοα δὲ περὶ 20 Κοιμοῦνδου καὶ τοιάδε, ἐμοὶ δὲ οὐ πιστά· λίαν γὰρ ἀναιδὲς ὑπῆρχε τὸν παρασπονδήσαντα περὶ τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ πάλιν· λέγεται δὲ ὡς καὶ Λογγίβαρδοι τῆνικαῦτα ἐπρεσβεύσαντο παρὰ Ἰουστίνου, καὶ ὅτι Γήπαιδας τῆς ὡς Ῥωμαίους ἀγνω- 25 μοσύνης πλεῖστα ὅσα κακηγορήσαντες τὴν ἐκ Ῥωμαίων μὲν θηρώμενοι συμμαχίαν ἤνυσαν οὐδέν, κατεπράξαντο δὲ ὅμως πρὸς τοῦ βασιλέως μηδετέ- ρους τῆς Ῥωμαίων ἀπολαῦσαι ἐπικουρίας. [Exc. de legat. p. 111 Par., 304—305 Niebuhr.] 30

26

a. 568.

Ὅτι Βατανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ Σίρμιον ἠβούλετο πολιορκήσῃν, Βιταλια-

νόν τε τὸν ἐρμηνέα καὶ Κομιτᾶν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.
 ἄμφω γὰρ τῷ ἄνδρῃ τούτῳ Ἰουστίνος ὁ βασιλεὺς
 ἤδη στείλλας ὑπῆρχεν ὡς αὐτόν, αἰτήσοντας αὐτοῦ
 ὡς ἂν ἅττα διαλεχθεῖη γε αὐτοῖς. ὁ δὲ παρὰ τὸν
 5 κοινὸν τῶν πρέσβων θεσμὸν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.
 [Ib. p. 111 Par., 305 Niebuhr.]

Ὅτι ὁ Βαλανὸς μετὰ τὴν τειχομαχίαν στέλλει 27
 τινὰς ἀμφὶ τῆς εἰρήνης διαλεχθησομένους. ἔνιοι δὲ ^{a. 568.}
 τῶν ἐν Σιρμίῳ ἀνὰ τὸ ἡλβατον τοῦ βαλανείου, ὃ
 10 δῆτα τῷ δῆμῳ ἐτύγγανεν ἀνειμένον, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τῶν πολεμίων κατὰ τὸ σύνηθες ἐνιζάνοντες, καὶ ἐν
 ἀπόπτῳ καταδοκοῦντές τε καὶ θεώμενοι εἶ που ἐπή-
 λυσις ἔσται βαρβαρική, ὡς κατενόησαν τοὺς τῶν
 Ἐβάρων ἀγγελιαφόρους ἤδη προσιόντας, τῷ μήκει
 15 τῆς ἀτραποῦ ἀποπλανηθέντες καὶ οὐκ ἔτι κατεγνωκό-
 τες τὸ ἀκριβὲς ὑπετόπησαν εἶναι πληθὺν Ἐβαρικήν,
 ἐδήλωσάν τε αὐτίκα καὶ τὸ σημεῖον καθεῖλον. ὁ δὲ
 Βῶνος πρὸς τοῦτο δυσχεράνας σαφέστερον ἔσπευσε
 καταμαθεῖν τάληθές. γνοὺς δὲ ὀλίγους εἶναι τοὺς
 20 Ἐβάρους καὶ βούλεσθαι οἱ ἐπικηρυκεύεσθαι, ἐξέ-
 πεμψε καὶ αὐτὸς τοὺς ποιησομένους τὰς καταλλαγὰς
 εἰς τὰ ἔξω τοῦ τείχους. ἔτι γὰρ ἐκ τοῦ ἔλκους πε-
 ριῶδυνος ἦν, καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ ἰατρὸς οὐκ εἶα τὸν
 στρατάρχον ἐν φανερωῷ γίγνεσθαι τοῖς ἐναντίοις. εἰ-
 25 κὸς γὰρ μὴδὲ εἰδέναι ἔφασκε τοὺς πολεμίους ὡς
 ἐβλήθη. εἰ δὲ τοῦτο κατάδηλον ἔσται αὐτοῖς, τότε
 ἀνάγκη μὴ ὑποκρύπτειν, ὡς ἂν μὴ ὑπόνοια γένηται
 σφισι τοῦ ἀποβεβιωκέναι αὐτόν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ἕτεροι
 περὶ τῆς εἰρήνης ἦλθον διαλεχθησόμενοι καὶ οὐκ
 30 αὐτός, ὑπενόησαν ὡς διώλετο ὁ στρατηγός, καὶ αὐτῷ
 ἐθέλειν ἔφασκον ἐν συνουσίᾳ γενέσθαι. τότε ὁ
 Θεόδωρος, τοῦ συνόλσοντος εὐ μάλα στοχασάμενος,

ἔλεξεν ὡς τὸ λοιπὸν οὐ χρεῶν ἀποκρύπτεσθαι τὸν
 στρατηγόν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐς τὰ ἔξω λέναι τῆς πό-
 λεως καὶ ἐς ὄψιν γίνεσθαι τῶν βαρβάρων. καὶ φαρ-
 μάκῳ τινὶ τὸ ἔλκος περιστείλας ἀφίησιν αὐτόν. καὶ
 δὴ προελθὼν ὁ Βῶνος, ἀγχοῦ τε τῶν βαρβάρων γε- 5
 νόμενος, ἐφάνη σφίσι. τότε οἱ πρέσβεις τοιάδε ἀμοι-
 βαίῳ τῷ λόγῳ ἔφασαν· "ταῦτα ἡμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι,
 διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς ὁ τῶν Ἀβάρων ἐκέλευσε δε-
 σπότης· μή μοι μέμψιν τινὰ ποιήσασθαι πόλεμον
 ἀραμένῳ· ὑμεῖς γὰρ πρῶτοι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέ- 10
 μου δεδώκατε. πολλοῖς γὰρ πόνοις ὀμιλήσας καὶ
 ἀποδημίας οὐχ ἥκιστα ποιησάμενος μόλις ἐχειρωσά-
 μην ταύτην τὴν χώραν, καὶ ὑμεῖς ἀφείλεσθέ μοι
 βιαίως αὐτήν. πρὸς τοῖς καὶ τὸν Οὐσδίβαδον τῷ
 τῶν δοριαλώτων ἀνήκοντά μοι νόμῳ ἔχετε λαβόντες. 15
 ἀλλὰ γὰρ καὶ ὕβρεις ἐς τὰ μάλιστα πικρὰς ὁ καθ' ὑμᾶς
 κατέχεέ μοι βασιλεύς, οὐ μόνον ἄπαξ ἢ δῖς, ἀλλὰ
 καὶ πολλάκις· τῶν δεόντων τε οὐδὲν ἠβουλήθη δια-
 πράξασθαι. εἰ τοίνυν τοιαῦτα πρὸς ὑμῶν ἡδίκημέ-
 νος τοῖς ὄπλοις ἐχρησάμην, οὐδαμῶς ὑπάρχω μεμ- 20
 πτέος. καὶ νῦν οὖν εἴ γε βούλεσθε περὶ σπονδῶν
 τε καὶ εἰρήνης ἡμῖν θέσθαι λόγους, ἐτοιμότατα ἔχο-
 μεν· ἐν ὑμῖν τε κείσθω προτιμῆσαι τὸ συνοῖσον καὶ
 τὰ εἰρηναῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἐλέσθαι." πρὸς ταῦτα
 ἀπεκρίνατο ὁ Βῶνος· "πρότεροι μὲν ἡμεῖς οὐκ ἤρ- 25
 ξάμεθα πόλεμον· οὐδὲ γὰρ καθ' ὑμῶν ἠλάσαμεν, ἐς
 τούναντίον μὲν οὖν σὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἠλασας·
 λοιπὸν δέ, ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν βουλῇ ἐποίησατο
 χρήματά σοι ἐπιδοῦναι· τοιγαροῦν καὶ παρέσχε τοῖς
 κατὰ σὲ πρέσβεσιν. ἐπεὶ δὲ κατενόησεν ἀνθαδιζό- 30
 μενον καὶ ὑπὲρ αὐτὴν δήπου τὴν βαρβαρικὴν ἀλα-
 ζονείαν ἐξωγκωμένον ῥήματά τε ὑπερήφανα σημῆ-

ναντα καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καθυπέριτερα, τηνικαῦτα καὶ αὐτὸς ἄτε ἀγγίλους ἐπετέλεσε τὰ οἰκεία. καὶ τὸ νῦν δὲ ἔχον ἡμέτερόν ἐστιν ὡς βασιλέα στείλαι οὓς ἂν σὺ βουλευθείης πρέσβεις τοὺς βεβαιώσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. μηδὲ γὰρ ἐν ἡμῖν εἶναι νόμιξε κἄν γοῦν φθέρξασθαι τι, μήτι γε καὶ ἐτέρως ἢ καθὰ βασιλεῖ τῷ ἡμετέρῳ δοκεῖ διαπράξασθαι." ταῦτα Βῶνον εἰρηκότος, εὖ ἔχειν ἔδοξε τῷ Βαβανῶ τὰ ῥήματα. ἐσήμηνε δὲ αὐθις· "ἐπειδὴ τὰ ἐς ὀμαι-
 10 χίαν ἐπόμενά μοι ἔθνη αἰσχύνομαι, αἰδῶς τέ με ἔχει, εἰ γε πάντῃ ἄπρακτος ἐνθένδε ἀναχωρήσω μηδέν τι ὀνήσας ἑμαυτόν, ὡς ἂν μὴ οὖν δόξω μάτην πεποιηκέναι καὶ ἀκερδῆ τὴν ἐπιχειρήσιν, βραχέα μοί τινα πέμψατε δῶρα. καὶ γὰρ ἐν τῇ Σκυθία
 15 περαιωθεὶς οὐδὲν ὀτιοῦν ἐκομισάμην, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ κἀντεῦθεν ἥκιστα ὠφεληθέντα με ἀπελεύσεσθαι." Βῶνῳ δὲ τῷ στρατηγῶ καὶ τοῖς ὄσοι γε ἀμφ' αὐτόν, ἦν δὲ ὁ τῆς πόλεως μέγιστος ἱερεὺς, ἔδοξεν εὐλογον μὲν εἶναι τὸ προτεινόμενον· οὐδὲ
 20 γὰρ πλεῖστα ἐβούλετο κομίσασθαι, ἀλλ' ἄχρι δίσκου ἑνὸς ἀργυροποιήτου καὶ ὀλίγου χρυσίου, ἔτι γε μὴν καὶ ἀμπερονίου σηρικῶ· πλὴν ἐδέδισαν οἱ περὶ Βῶνον ἰδιοβουλῆσαι καὶ οὐχὶ γνώμη τοῦ αὐτοκράτορος ἅπαντα διαπράξασθαι. ἀντεσήμηναν
 25 τοιγαροῦν αὐτῷ ὡς "νῦν ἔχομεν βασιλέα φοβερόν τε καὶ ἐμβριθέστατον, καὶ οὐκ ἀνεξόμεθα οὐδὲ ὅσα οἷόν τέ ἐστὶ διαλαθεῖν αὐτόν ἐπιτελέσαι αὐθαιρέτως, ἄλλως τε καὶ ἡμεῖς, ἅτε ἐν στρατεύματι τυγχάνοντες, οὐκ ἐπιφερόμεθα χρημάτων περιουσίαν ἢ
 30 μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα, ἦν γε δῆπου, καὶ περιβεβλήμεθα, ἔτι τε τὰ ὄπλα. δωροφορῆσαι δὴ οὖν τῷ τῶν Ἀβάρων ἡγουμένῳ ἐξ ὧν ἐνταῦθα ἤκο-

μεν ἔχοντες εὐτελῶν, ἄθροι, ὦ Χαγάνε, μὴ καὶ ὕβρις
πέφυκέ τις. ἀξιότιμον δέ, καθὰ ἔφην, ὧδὶ οὐκ ἔχο-
μεν· τὰ γὰρ τιμαλφέστερα τῶν ἐφοδίων ἡμῖν ἐν
ἑτέροις ὑπάρχουσι τόποις καὶ ὡς πορρωτάτῳ ἡμῶν.
εἰ οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ φιλοφρονήσεται σε 5
δώροις, οὐκ ὀκνήσομεν δῆπου καὶ ἡμεῖς γεγηθότες
τε καὶ τῷ βασιλεῖ ἐπόμενοι ταῦτα διαπράξασθαι, καθ'
ὅσον οἰοί τέ εἶμεν, ὥσπερ φίλῳ προσφερόμενοι καὶ
ὁμοδούλῳ." πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας ὁ Βαλιανὸς
σὺν ὄρκῳ ἠπέιλησεν ἢ μὴν στρατεύμα ἐκπέμψειν 10
τὴν Ῥωμαίων ἐπιδραμούμενον. καὶ δὴ τοῦ στρατη-
γοῦ κατάδηλον αὐτῷ πεποιηκότος ὡς ἐξέσται μὲν οἱ
ποιεῖν ὅσα ἂν δυνηῖσσι, εἰδέναι δὲ ὡς οὐ πάντως
ἐπ' ἀγαθῷ τῶν στελλομένων ἔσται ἢ ἐπιδρομή, αὐ-
τὸς ἔφη ὅτι "τοιούτους ἐπαφήσω τῇ Ῥωμαϊκῇ ὡς εἰ 15
καὶ συμβαίῃ γέ σφισι θανάτῳ ἀλῶναι, ἀλλ' ἔμοιγε μὴ
γενέσθαι τινὰ συναίσθησιν." καὶ δὴ παρεκελεύσατο
δέκα χιλιάδας τῶν Κουτριγούρων λεγομένων Οὐν-
νων διαβῆναι τὸν Σάον ποταμὸν καὶ δηῶσαι τὰ περὶ
Δαλματίαν, αὐτὸς δὲ ξὺν πάσῃ τῇ κατ' αὐτὸν πλη- 20
θυῖ διελθὼν τὸν Ἰστρον εἰς τὰ τῶν Γηπαίδων διέ-
τριβεν ὄρια. [Exc. de legat. p. 111—114 Par., 306
—310 Niebuhr.]

28
a. 568. Ὅτι ὁ Βαλιανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγεμῶν ἐν βουλήν
ἐποίησατο πρεσβεύσασθαι καὶ περὶ σπονδῶν λόγους 25
προσαγαγεῖν. τὸν δὲ Βιταλιανὸν ἐξήτει χρυσίον οἱ
παρασχεῖν, ὡς ἂν μὴ λεηλασία χρήσοιτο κατὰ δὴ τὸν
τῆς ἐκεχειρίας καιρὸν. ὁ δὲ Ἰοβουλήδας, καὶ εἰλη-
φῶς ἐκ τοῦ τῆς Ἰλλυρίδος ὑπάρχου νομίσματα οὐ
μειον ἢ ὀκτακόσια, παρέσχετο τῷ Βαλιανῷ. ταύτῃ τοι 30
καὶ ἔστειλε τὸν Ταργίτιον ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος,
ξὺν τῷ καὶ Βιταλιανὸν τὸν ἐρμηνέα, τῷ βασιλεῖ

λέγοντας ὥστε τὸ Σίρμιόν οἱ ἐνδοθῆναι, καὶ τὰ συν-
 ῆθη χρήματα, ἃ Κουτρίγουροι καὶ Οὔτιγουροι πρὸς
 Ἰουστινιανοῦ ἐκομίζοντο βασιλέως, οἷα δὴ αὐτοῦ
 ἄμφω τῷ φύλῳ τούτῳ καθελόντος· πρὸς τοῖς καὶ
 5 Οὔσδίβαδον τὸν Γήπαιδα. ἔφασκε γὰρ τοὺς Γήπαι-
 δας ἅπαντας αὐτῷ ἀνήκειν, ἅτε δὴ καὶ αὐτοὺς πρὸς
 αὐτοῦ καταπολεμηθέντας. ἀφικομένων δὴ οὖν τῶν
 πρέσβειων κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα πόλιν, παρελθόν-
 των τε ὡς τὸν αὐτοκράτορα, ἔφη ὁ Ταργίτης "ὦ
 10 βασιλεῦ, πάρεμι σταλεῖς ὑπὸ τοῦ σου παιδός· πα-
 τήρ γὰρ αὐτὸς ἀληθῶς Βαϊανοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς δε-
 σπότης. πέποιθα δὴ οὖν ὡς ἐπιδειξασθαι προθυ-
 μηθείης τὴν περὶ τὸν παῖδα στοργὴν τῷ διδόναι τὰ
 τοῦ παιδός. οὕτω τοίνυν ἐχόντων ἡμῶν, τάχα δὲ
 15 σου καὶ ἡμῶν, ἄρα οὐχὶ παραχωρήσεις αὐτῷ τῶν
 γερωῶν; οὐ γὰρ ἐς ἀλλότριον οὔτε μὴν πολέμιόν τινα
 τὰ διδόμενα μεταθήσεις σχεδόν, οὐδὲ μεταβήσεται
 τῶν παρεχομένων ἢ κυριότης, ἢ πάλιν εἰς σὲ ἀνα-
 δραμεῖται διὰ τοῦ παιδός, εἰ γε παράσχοις αὐτῷ τὰ
 20 ἐφ' οἷς ἤκω, τὴν τε πόλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὰ χρή-
 ματα κατ' ἔτος, ὅσα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς
 Κουτριγούροις καὶ Οὔτιγούροις ἐδίδου, Βαϊανοῦ
 τήμερον δεσπόμενος τούτων γε δήπου τῶν ἐθνῶν·
 ἔτι καὶ Οὔσδίβαδον τὸν Γήπαιδα καὶ τοὺς περὶ αὐ-
 25 τόν· οὐδὲ γὰρ περὶ τούτων ἀντερεῖ τις ὡς οὐχὶ
 πεφύκασιν ἀνδράποδα Βαϊανοῦ." ταῦτα ὁ Ταργί-
 τῆς ἔλεξεν. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς "οὐ πρεσβευδόμενος
 ἤκεις, ὡς ἔοικεν, ὦ Ταργίτα, μᾶλλον μὲν οὖν πρὸς
 ἀγνοοῦντας ἡμᾶς τεκμηριώσασθαι βουλόμενος τῶν
 30 Ἀβάρων τοὺς τρόπους. εἰ γὰρ, ὡς φατε, δοίημεν
 ὑμῖν τὰ ὅσα τοῖς πρώην Οὔννοις, οἰκτῶ μᾶλλον καὶ
 οὐ φόβῳ, τῷ μὴ ἐθέλειν αἷμα ἐκχεῖν, Ἰουστινιανὸς

ἐδίδου, γελοῖόν γε ἂν εἴη, * καὶ οἷς τὸ φιλάνθρω-
 πον ἀπονέμειν δεῖ καὶ οἷς ἀντιτάττεσθαι, φανῶμεν
 οἱ αὐτοί, ὅποτε οἱ δαίλαιοι Κουτρίγουροί τε καὶ Οὐ-
 τίγουροι, οὓς διαβεβαιοῦσθε πρὸς ἡμῶν κομίζεσθαι
 χρήματα, τοῦτο μὲν φυγόντες ἡμᾶς, τοῦτο δὲ πεπτω- 5
 κότες ὑφ' ἡμῶν τυγχάνουσιν ἄρδην ἠφανισμένοι. τί
 οὖν παράσχοιμεν ὑμῖν τὰ τῶν ἠσσωμένων; ἀλλ' οὐ
 τῇ φύσει ξυνάδει τῶν πραγμάτων καὶ κρατεῖν ἅμα
 καὶ ὑπὲρ τῶν κεκρατημένων ἑτέροις χρήματα κατα-
 θεῖναι. οὐ γὰρ ἀποχρῶν, εἰ φανείημεν ἅπαξ τοῦ 10
 τὰ δέοντα φρονεῖν ἔστειρημένοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς
 συνήθειαν ἔλκειν τὴν ἀφροσύνην οἴεσθε δεῖν; τί
 οὖν ποιῶμεν τὸν Οὐσδίβαδον; ὑμῖν ἀποδοίημεν;
 οὐχ οὕτω πεφύκαμεν ἠλίθιοι ὥστε τὰ ἡμέτερα κα-
 ταπροέσθαι, καὶ ταῦτα βαρβάροις καὶ λυμαινομένοις 15
 τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ. ὁ γὰρ πρὸ ἡμῶν τὸ βασι-
 λειον ἀναδεδεγμένος κράτος Γήπαιδας ἐπήλυδας ὄν-
 τας εἰσεποίησατο καὶ χώραν αὐτοῖς ἀπένευμε τὴν
 περὶ τὸ Σίρμιον, εἶτα καὶ πολέμου κινήθέντος αὐτοῖς
 ὡς Λογγιβάρδους, ὥσπερ εἰκός, ξυνεπελαβόμεθα 20
 τοῦ κινδύνου τοῖς οἰκείοις. καὶ ἂν ἐκράτουν οἱ Γή-
 παιδες τῇ Ῥωμαίων χειρὶ, εἴ γε μὴ ἀνδραποδώδεις
 ᾤφθησαν καὶ τῷ τῆς γνώμης δολερῷ τοὺς εὐεργέτας
 ἐλύπησαν. ἀνθ' ὧν ἐπιβουλεύσαντας ἡμῖν ἀσύγ-
 γνωστα οὐ Ῥωμαίοις ἔδοξε μετελθεῖν τοὺς ἀγνωμο- 25
 νήσαντας, οἷς ἔνεστι μὴ ἀντιτιθέναι τὰς τιμωρίας
 ἰσορρόπους τοῖς πλημμελήμασι, μᾶλλον μὲν οὖν πε-
 ριδεῖν, ὡς ἂν ὑφ' ἑτέρων ἐς τὸ παντελὲς διαφθαρή-
 σοιντο. εἰ τοίνυν ἄλλως οὐκ ἔχει ταῦτα, ἐπίπερ
 ἡμεῖς ἐπεγκαλεῖν ἄξιοι καθεστήκαμεν, ὅτι τοὺς ἡμῖν 30
 ἀνήκοντας ἔχετε Γήπαιδας, ἀντέστραπται καθ' ἡμῶν
 τὰ τῶν ἐγκλημάτων. ὑμεῖς μὲν γὰρ τὸν Οὐσδίβα-

δον, ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς Γήπαιδας ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς
 εἰσπράξοιμεν. Ῥωμαῖοι γὰρ ἄνωθ' ἐν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς
 σωφρονίζεν ἐτάχθημεν τὸ ἀνόητον, οὐ μὴν ἀνόητοί
 τινες εἶναι νομίζεσθαι. ἀλλὰ τὸ Σίρμιον ἐγχειρίσω-
 5 μεν βαρβάροις; οὐκ ἀρκέσει γὰρ ὑμῖν τὸ περιεῖναι
 μέγρι ὄπλα κινεῖν οὐ βούλοιντο Ῥωμαῖοι. ἀλλ' ἐρεῖς,
 ὦ Ταργῖτα, ὅτι διαβήσεται Ἰστρον ὁ Χαγάνος, ἐτι
 γε μὴν καὶ τὸν Ἐβρον, καὶ ὅτι τὰς ἐπὶ Θράκης ἀν-
 τοβοεὶ παραστήσεται πόλεις. ἀλλὰ προφθάσουσιν αἱ
 10 Ῥωμαῖκαὶ δυνάμεις καὶ τῆς ἐλπίδος αὐτὸν ἀφαιρή-
 σονται, καὶ μᾶλλον αὐτοὶ σκεναγωγήσουσι τὰ Ἀβά-
 ρων. καὶ οὐ πανσόμεθα καταβάλλοντές τε καὶ
 χειρούμενοι, ἕως ἂν ἐφρυβρίσῃ τὸ βάρβαρον. λυσιτελή-
 σει δὲ Ῥωμαίοις ἀντὶ τῆς εἰρήνης ὁ πόλεμος. Ἀβά-
 15 ρων γὰρ τῶν νομάδων τε καὶ ἐπὶ πλῦδων καθεστάναι
 φίλους τῆς ὡς αὐτοὺς δυσμενεῖας βαρύτερον, ἄλλως
 τε καὶ φιλίας ὑπούλου καθεστῶσης. κρείσσον ἐν
 τοῖς σώμασιν καὶ οὐχὶ ταῖς ψυχαῖς φέρειν τὰ τραύ-
 ματα. πρὸς ταῦτα, ὦ Ταργῖτα, καὶ τόξα καὶ ἵπποι
 20 καὶ μυρία δυνάμεις ὀπλιτῶν ἔστωσαν ἐν παρασκευῇ·
 οὐ γὰρ ἡσυχία τοῦ συνοίσοντος αἰρετώτερον." το-
 σαῦτα εἰπὼν ὁ αὐτοκράτωρ, μεγαληγορία τε χρησά-
 μενος πολλῇ, τῶν Ἀβάρων ἀφῆκε τοὺς πρέσβεις,
 πρότερον Βῶνω τῷ στρατηγῷ ἐν γράμμασι πλεῖστα
 25 ἐπιμεμψάμενος ὅτι γε ὅλως ὡς αὐτὸν τοιαύδε προῖσ-
 χομένους ἔστειλεν ἐς Βυζάντιον, πρὸς γε καὶ σημή-
 νας ἔργου ἔχεσθαι καὶ πάντα τὰ πολεμιστήρια ὄρ-
 γανα ἐπισκευάζειν, σαφῶς ἐπιστάμενον ὡς ξυγκρο-
 τηθήσεται ὁ πρὸς Ἀβάρων πόλεμος καὶ μάλα ἀντίκα.
 30 καὶ δὴ ὁ Βῶνος, ἐπεὶ τὸ βασίλειον ἀνελέξατο γράμμα,
 τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. [Exc. de legat.
 p. 154—156 Pag., 385—389 Niebuhr.]

29 Ὅτι αὐθις ἦλθε Ταργίτιος βουλόμενος πρεσβεύ-
 a. 568 σασθαι ὡς βασιλέα, ἐκεῖνά τε ἔφη τῷ βασιλεῖ καὶ
 s. 569 ἦκουσε πρὸς αὐτοῦ ἄπερ καὶ ἄλλοτε. τὴν τε γὰρ
 πόλιν τὸ Σίρμιον ἐβούλετο πρὸς Ῥωμαίων κομισα-
 σθαι, ἅτε οἰκειον ὄν αὐτῷ κτῆμα ἐξότε τὰ τῶν Γη- 5
 παίδων ὑπ' αὐτοῦ διέφθαρτο πράγματα, ἔτι τε καὶ
 χρήματα, ἄπερ Ἰουστίνος (l. Ἰουστινιανός) τοῖς Οὐν-
 νοῖς ἐφ' ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ ἐδίδου· καί, οἷα μὴδὲν εἰ-
 ληφόντων αὐτῶν ἐκ τῶν παροιχομένων ἐτῶν, ἅπαντα
 ὁμοῦ Ταργίτιος εἰσπράττειν ἤξιον, οὕτω τε λοιπὸν 10
 τὰς ἐνιαυσιαίας συντάξεις ἐρρωμένας κατατιθέναι
 Ῥωμαίοις. πρὸς γε καὶ τὸν Οὐσδίβαδον ἐξήτει οἷα
 προσήκοντα τῷ τῶν δοριλήπτων αὐτῷ θεσμῷ. καὶ
 ἔτερα δέ τινα προεβάλλετο ὁ Ταργίτιος ὑπερηφανίας
 ἀνάπλευ, ὧν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ 15
 γὰρ τὰ τε λεγόμενα πρὸς αὐτοῦ ἀπεφλαύριζε, καὶ
 μὲν οὖν βασιλικῶς ἐχρῆτο τοῖς ῥήμασιν. ἐπὶ τούτοις
 οὖν διάφοροι πρεσβεῖαι φοιτήσασαι, ὡς διηνύσθη
 πλέον οὐδέν, διαφῆκε τὸν Ταργίτιον ὁ βασιλεύς, εἰ-
 ρηκῶς αὐτῷ στέλλειν ἐκεῖσε Τιβέριον ἀντοκράτορα 20
 στρατηγόν, περὶ τοῦ παντὸς διαλεχθησόμενον καὶ
 βεβαιώσοντα τὰ ἕκαστα. [Exc. de legat. p. 114 Par.,
 310—311 Niebuhr.]

30 Ὅτι ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῶν δυσμενῶν διπλασιάζεσθαι πέφυκε τὸ ἔχθος. 25

Ὅτι τὸ εὐτυχεῖν οὓς οὐκ ἐχρῆν ὑπόθεσις γίγνεται τοῦ μὴ τὰ δέοντα φρονεῖν τοῖς μὴ λογισμῶν βεβηκότι χρωμένοις τῇ τύχῃ.

Ὅτι φιλοτάραχον χρῆμα ὁ δῆμος καὶ φύσις αὐτῷ ἢ προπέτεια. 30

Ὅτι χαλεπὸν ἀμελούμενον τὸ χρῆμα (ἀμελούμε-

νος παραχρημα Bekk.) και δυσκαταγώνιστον ἐμφύλιος πόλεμος.

Ἔστι ἀνδρείας ἐπίδειξις προερχομένη κατὰ τῶν φύσει δυσμενῶν και οὐ κατὰ τῶν ὁμοδιαίτων ἐνδοξότερον τίθησι τὸν ἐπιδεικνύμενον.

Ἔστι οἱ Γότθοι παντελῶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἠττήθησαν. και ἐγωγε τὰ τοιάδε ἄγαμαι οὐδαμῶς· χρόνος γὰρ συμμορφοῦσθαι πέφυκε τὰ ἀνθρώπεια, εὖροις τε σχεδὸν ἅπασαν ἱστορίαν τῶν τοιῶνδε χαλεπῶν ἀνάπλεων, γένη τε μέγιστα και πόλεις νῦν μὲν ἐς ἄγαν εὐήμερήσαντα, νῦν δὲ ἐς τὸ μὴ εἶναι κατολισθήσαντα παντελῶς. ταῦτα μὲν οὖν και τὰ τοιάδε ἡ περιφορὰ νεοχμουῖσα τοῦ χρόνου και πρὸ τοῦ ἐπεδείξατο, και μὲν οὖν ἐπιδείξεται αὐτίς, και ἐπιδεικνύμενη οὐ παύσεται, ἔστ' ἂν ἀνθρωποῖτε ὧσι και μάχαι.

Ἔστι μέχρι τοσούτου δέον πονεῖν ἄχρι τῆς ἐκ τῶν πόνων ὠφελίας ἐν ἀπολαύσει καθεστάναι δύναιτό τις· ὁ γὰρ μὴ οὕτω βιοτεύων, εἰ και πλεονῆσχε τῶν ἄλλων, ἦττον ἔχει τῶν ἀγαθῶν.

Ἔστι ὁ ξὺν τῇ δυνάμει τῶν πέλας νικήσας οὐδὲν ἦττον ὥσπερ νευικηκόσι τοῖς ἡσσημένοις παραχωρήσει μεγαλαυχεῖν τῷ πρὸς διττήν αὐτοῦς ἀγωνίζεσθαι δύναμιν.

Ἔστι κινδύνων ἐλπίς ἄνευ κινδύνων τίθησι τὸν ἐλπίζοντα τῷ προησφαλισθαι τῶν δυσχερῶν τῇ δοκῆσει τὰ πράγματα. πολλάκις γὰρ και τό γ' ἀληθὲς ἐν ὑπονοίᾳ γενόμενον ἀσφαλές.

Ἔστι και αὐτίς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος ταῖς προφῆν ἐχρήσατο ἀπειλαῖς. και ἐπειδὴ κομπάζων και μεγαλορρημῶν ἔσθ' ὅτε ὑπάρχων οἷός τε οὐκ ἐγένετο ἐκδειματῶσαι τοὺς Ῥωμαίους· οὗτοι γὰρ δὴ πρὸς οἷς οὐκ ὀρρωδία τις αὐτοῖς ἐνέσκηψε, ἀλλὰ γὰρ και

ἀπεφλαύριζον καὶ περιεφρόνουσαν τὸν βάρβαρον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κομπωδεστέραις ἐχρῶντο ταῖς ἀντιλογίαις.

Ἔστι μάλιστα τυραννίς, καὶ ἀντίπαλος εἴη (ἀεὶ Bekk.) ὁ τυραννούμενος. [Exc. de sentent. (cod. p. 342, 351), 357—358 Mai., 430—432 Niebuhr.]

- 31 Suidas: Ἐπιδουπῆσαι, ἐπικτυπῆσαι Μένανδρος· Ὅτι δὲ Ἄβαιοι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου κίνησιν ἐβούλοντο ἤχον ἐγείραι ξυμμιγῆ τε καὶ ἄγριον, ἔτι τε ξὺν τῷ ἀλαλάγματι ἐπιδουπῆσαι τοῖς τυμπάνοις, ὅπως ἂν ἐς τοσοῦτον αὐτοῖς ὁ κτύπος ἐξαρθεῖη ὡς καταπληξῆται τε καὶ δεδιξασθαι τὸ Ῥωμαϊκόν. ταῦτα ἐπεὶ προέγνω ὁ Βῶνος, προαφηγήσατο τοῖς στρατιώταις ὥστε αὐτοὺς τῷ ἀθρόῳ μὴ καταπλαγῆναι, ἀλλὰ προανατυποῦντας ὅπερ ἐμελλεν ἐσεσθαι ἐδίξασθαι τῇ δοκῆσει καὶ τῷ μήπω παρόντι πρὸς τὸ ἐσόμενον, καὶ ὅταν αἰσθοῖντο τὸν πάταγον τῶν τυμπάνων, ἀντιπαταγεῖν καὶ αὐτοὺς ταῖς ἀσπίσι καὶ ἐπαλαλάξαι τὸ ἐννάλιον καὶ παιωνίζεω καὶ τοῖς ὑδροχοοῖς ἀγγείοις ξυλίνοις οὖσιν ἐπικτυπεῖν." Partem horum repetit v. δεδιξασθαι.

Suidas: Ἀνάροπον. Μένανδρος· Ἐπιόντων τῶν Ἀβάρων κατ' ὀλίγους, οἱ στρατηγοὶ γνώμη ἐχρῶντο παραχρῆμα ἐπιθέσθαι σφίσι, καὶ τούτου ἀνάροπον τιθέναι τὴν τῶν Ἀβάρων κατάβασιν."

- 32 Ἔστι ἄλλα τε πολλὰ αἰτία ἐγένοντο τοῦ πολέμου Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὸ δὲ γε μᾶλλον ἀναπτρωσαν Ἰουστίνον ὃ κινῆσαι (καὶ κινήσαν Nieb.) κατὰ Περσῶν τὸ ἔθνος οἱ Τοῦρκοὶ ἐγένοντο. οἶδε γὰρ ἐσβάλλοντες ἐς τὴν Μηδικὴν τῆς τε γῆς ἔτεμον, ἐστειλαν δὲ καὶ ὡς Ἰουστίνον πρεσβεῖαν ἐφ' ᾧ συν- εκπολεμῶσαι γε αὐτὸν Πέρσαις, κοινῇ τε καθελεῖν ἐξαιτοῦντες ἀμφοτέρων τοὺς δυσμενεῖς καὶ τὰ τῶν

Τούρκων μάλλον ἀσπάσασθαι· οὕτω γὰρ ἂν τῇ μὲν Ῥωμαίων, τῇ δὲ Τούρκων ἐπιτιθεμένων ἐν μέσῳ τὰ Περσῶν διαφθαρήναι. ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένως Ἰουστίνος ῥαδίως ᾤετο τὴν Περσῶν καταστρέψασθαι δύναμιν καὶ ἐς τὸ μὴ εἶναι ξυνελάσειν. καὶ οὖν, ὡς οἶόν τε ἦν, ἐν βεβαίῳ ἔξειν αὐτοῦ τὴν πρὸς Τούρκους φιλίαν ἅπαντα παρεσκευάζετο. [Exc. de legat. p. 114 Par., 311 Niebuhr. Pro Ἰουστίνου male Ἰουστινιανὸν Suidas v. συνεκπολεμ.]

- 10 Ὅτι αὐτίς οἱ Ἄβαροι πρεσβείαν ἔστειλαν ὡς 33
 Ῥωμαίους, καὶ περὶ ὧν πολλάκις, περὶ τῶν αὐτῶν^{a. 750.}
 ἐπρεσβεύοντο. ὡς δὲ οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Ῥωμαῖοι,
 οὐ γὰρ Ἰουστίνου τὸν αὐτοκράτορα ἤρεσκε, τὸ τε-
 λευταῖον τοῦ Ἀψίχ ἐς πρεσβείαν ἐληλυθότος ξυνή-
 15 ρεσε Τιβερίῳ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀψίχ παρασχεθῆναι
 γῆν τοὺς Ῥωμαίους, ἵνα κατοικίξασθαι μέλλοιεν οἱ
 Ἄβαροι, εἴ γε τῶν παρὰ σφίσις ἀρχόντων λήψονται
 τοὺς παῖδας ὀμηρεύοντας. καὶ οὖν τὰ τοιαῦτα Τι-
 βέριος ἐσήμηνε βασιλεῖ. ἀλλὰ γὰρ τῷ αὐτοκράτορι
 20 οὐτι ἐδόκει τοῖς πράγμασι τῶν Ῥωμαίων εἶναι λυσι-
 τελέες· οὐκ ἄλλως δὲ εἰρηνεύσειν ἔφασκεν, εἴ γε μὴ
 αὐτοῦ δῆτα τοῦ Ἀβάρων ἡγουμένου λάβοι τῶν παι-
 δων τινὰς ἐς ὀμήρους. Τιβερίῳ δὲ οὐ ταῦτα ἐδόκει
 ἐγνωμάτενε γὰρ ὡς, εἴ γε τῶν παρὰ Σκύθαις ἀρ-
 25 χόντων λήψονται τοὺς παῖδας, οἷα εἰκός, βουλευο-
 μένου τοῦ Χαγάνου τὰ ξυντεθειμένα παρῴσασθαι,
 οὐ συγχωρήσειν ποτὲ τῶν ὀμηρευόντων τοὺς πατέρας.
 Τιβέριος μὲν τοιαῦτα ὑπῆρχε γνώμης, βασιλεῖ δὲ
 οὐχ οὕτως ἐδόκει· ἀλλὰ γὰρ δήπου καὶ ἐνεμέσιζε
 30 τοῖς Ῥωμαίων στρατιάρχοις τὸν πόλεμον ἀναβαλλο-
 μένοις, συλλαβαῖς τε ἐχρῆτο ὡς αὐτοὺς διαγορευού-
 σαις ὡς δέοι τοῖς βαρβάροις ἐνδείκνυσθαι ὅτι γε δῆ-

που Ῥωμαίοις οὐχὶ ἐς τὸ ἄβροδίατον ὁ βίος, ἄλλως δὲ ὡς φιλοπόλεμοί τέ εἰσι καὶ φερέπονοι. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἔριδος ἐνίκα καὶ ὁ πόλεμος ἠπειλεῖτο, Τιβερίος ἐσήμηνε Βώνῳ ἐν γράμμασι φυλάξασθαι τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ. [Exc. de legal. p. 114—115 Par., 311—312 Niebuhr.]

- 34
a. 570. Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀβάρων, ἠττηθέντος Τιβερίου τοῦ στρατηγοῦ, μετὰ τὰς ξυνθήκας συνήρесе πρεσβεύσασθαι ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα. καὶ δὴ Τιβερίος ξυναπέστειλε τῇ πρεσβείᾳ Δαμιανὸν ταξίαρχον, ἐσήμηνέ τε τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ ξυνενεχθέντα, καὶ περὶ ὧν βούλεται τὸ Ἀβαρικόν. καὶ ἐσπέισαντο τελέως Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἀβαροι. [Exc. de legal. p. 115 Par., 312—313 Niebuhr.]
- 35 Ὅτι τῶν Ἀβάρων σπεισαμένων καὶ ἐς τὰ οἰκεῖα ἀπερχομένων, οἱ Σκαμάρεις ἐγχωρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρεύσαντες ἀφείλοντο ἵππους τε καὶ ἄργυρον καὶ ἕτεραν ἀποσκευήν. τούτων ἕνεκα πρεσβείαν ἐστειλαν αὐθις ὡς Τιβερίον, τῶν κεκλοφόντων πέρι ἐπιμεμφόμενοι, ἔτι καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ἀνακομίσασθαι βουλόμενοι. καὶ δὴ ἀνερευνηθέντες οἱ τὴν κλοπὴν εἰργασμένοι ἐν φανερῷ τε γενόμενοι, μοῖρᾶν τινα ἀποκατέστησε τοῖς Ἀβάροις. [Exc. de legal. p. 115 Par., 313 Niebuhr.]
- 35 a. Ὅτι τῇ κακηγορίᾳ ἐνεστιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπιχειρήσῃ οὕση ἀόκνως περινοστεῖν τε καὶ ὑπευρύνεσθαι (sortasse ὑπερευφραίνεσθαι (quidni ἐπευφρ.) legendum dicit Herwerden). τὸ ἑαυτῆς οὖν ἐπιτελοῦσα ἐφότου (ἐφοῖτα Bekk.) ψιθυρίζουσα κατὰ τούτου. ἐπεὶ δὲ ἐνεφώλευε τοῖς ὠσί, τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ ἀλλόκοτον τούτου ἐκτραγωδοῦσα, οἱ στρ[ατιῶται] ὑπήκουον (οἱ κατὰ τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν καὶ Ἰβη-

ρίαν ὑπήκοοι Nieb.) ἤχθοντο, καὶ περιέφερον ἐν στόματι τὸν ἡγεμόνα ἅτε ἀνοσιουργόν.

“Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι Μένανδρος περὶ Ἰσαοξίτου τοῦ ἐν Περσίδι σταυρωθέντος, τραγωδίαν θέμενος καὶ τὸν ἄνδρα ἔσθ’ ὅ,τι ἀγασθεὶς· “ἐν νῶ ἑβαλόμην ὡς καὶ ἄξιον τῷ τοῦ θεοῦ θεραπευτῆ τῷ βαρβάρῳ ἐν ἑξαμέτρῳ ἐπίγραμμα λέξαι. καὶ δὴ λέλεκται μοι ἐπίγραμμα ὧδε*”).

ἦν πάρος ἐν Πέρσῃσιν ἐγὼ μάγος Ἰσαοξίτης
 10 εἰς ὅλην ἀπάτην ἐλπίδας ἐκκρεμάσας.
 εὔτε δὲ πυρὸς ἐδάπτειν ἐμὴν πόλιν, ἤλθον ἀρήξει,
 ἤλθε δὲ καὶ Χριστοῦ πανσθενέος θεράπων.
 κείνῳ δ’ ἐσβέσθη δύναμις φλογός, ἀλλὰ καὶ ἔμψης
 νικηθεὶς νίκην ἦνυσα θειωτέρην.”

“Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰσαοξίτης, παραινούντων αὐτὸν
 ἐσταυρωμένον ὄντα ἐς τὰ πάτρια μεταθεῖναι νόμιμα
 καὶ σώζεσθαι, ἔφη μεταμέλεσθαι οὐχ ὅτι ἐς τοῦτο
 ἔγνω σωτηρίας ἐλθεῖν, ἀλλ’ ὅτι ἔγνω ὀψέ. ταῦτα
 20 ἔλεγε γλιχόμενος κατὰ τὸ ἀπαραιτήτὸν τε καὶ καρτε-
 ρὸν τῶν οὐρανίων· ἑκατὸν δὲ παλαιῶν στεφάνων τὰ
 ἀκήρατα ἀνακεῖσθαι νικητήρια, καὶ ἠξίου τὸ βραχὺ
 καὶ ἀνόνητον τοῦ βίου δοκεῖν τίθεσθαι ἐπὶ φητῶ
 μισθῶ τινι τοῦ διαβιῶναι ἐς αἰεί.

“Ὅτι ἢ ἐς τὰ μέγιστα τῶν ἐγκειρημάτων ὀρμὴ
 25 πλέον πέφυκε τὸ ἀναχαιτίζον τοῦ παρορμῶντος ἔχειν,
 ἄλλως τε καὶ ἦν αὐθις ὧσιν οἱ ἐς προὔπτον κίνδυνον
 ἐθέλοντες ἀφιέναι.

“Ὅτι περὶ Προκοπίου τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δικηγόρου φησὶν ὁ Μένανδρος· “οὐ γὰρ ἔμοιγε δυνατὸν

*) “Hoc epigramma editum est in Anthologia Pal. vol. I, p. 27, l. 101, ubi hominis nomen scribitur Ἰσβοξήτης.” Niebuhr.

οὐδέ γε ἄλλως πέφυκε θυμῆρες τοσαύτη λόγων ἀκτῖνι τὴν ἔμαντοῦ θρυαλλίδα ἀντανασχεῖν. ἀρκέσει δέ μοι ἐν μικροῖς πάγκαλον δεῖσθαι τοῖς ἔμαντοῦ καὶ τῷ Ἀσκραίῳ ἔπεσθαι ποιητῆ ἠλίδιον τινα καὶ παράφρονα εἶναι φάσκοντι τὸν ἐς τοὺς κρείττονας ἀμιλλώμενον.”

“Ὅτι μετὰ τὴν τῶν Ἀβάρων ἦτταν λέγεται ὡς ... ἕκαστα ἀγγελί... χρηστα ὁ τῶν Ἀβάρων | στρητιβροῖδης ὡς Τιβέριον· καὶ Βριάλειος ἀγγελιαφόρος ἔλεξεν τί δὴ | ὁ Λιγχερίωνος οὔτε πρὸς 10 ἐκάστης θασπικῶ | μον ἔξενεγκεῖν ἐτόλμησεν, ἐν ἧ πολλὰ μοι γράμματα τε καὶ διφθέρα | εἰσίν, ὅθεν ἀναλεγόμενοι γνώσεσθε ὡς δυσκαταγώνιστά τε καὶ ἀμαχώτατά ἐστι τὰ φύλα τὰ Σκυθικά· Τιβέριον δὲ φάναι ἀμοιβαίῳ. [Priora ita fere redintegranda: ὅτι 15 μετὰ τὴν τῶν Ἀβάρων ἦτταν λέγεται ὡς καθ' ἕκαστα ἀγγελίαις ἐχρήσατο ὁ τῶν Ἀβάρων στρατηγὸς Τιβροῖδης πρὸς Τιβέριον· καὶ Βριάλειος ὁ ἀγγελιαφόρος ἔλεξεν· “τί δὴ, ὦ Τιβέριε οὔτε πρὸς ἔξενεγκεῖν ἐτόλμησας κτέ. HERWERDEN.] εἶναι 20 ἐπιτήδειον.*) [Exc. de sentent. (cod. p. 351, 352) p. 358—361 Mai., 432—434 Niebuhr.]

36
a. 572
Iustini 7.

“Ὅτι τοῦ δεκάτου ἔτους ἀνυσθέντος τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν, μετὰ τὴν σφαγὴν Σουρήνα,

*) „Primus locus, si recte Niebuhrius coniecit, de Persarmeniis est, qui quum a cultu religionis Christianae prohiberentur, Surenam praefectum necarunt et a Persis ad Romanos defecere (571 p. C.). V. Euagrius 5, 7; Menander fr. 36. Ex eodem loco petita fuerint quae de nece Isaozetae Christiani sequuntur. Reliqua quo pertineant minus patet. Quae post haec in Exc. de sent. leguntur, eadem habes in Exc. de leg. fragm. 43.“ Müllerus.

ἐν τούτῳ ὁ Περσῶν βασιλεὺς στέλλει Σεβόχθην, ἄν-
 δρα Πέρσην, ἐς πρεσβείαν ὡς Ἰουστίνον τὸν βασι-
 λέα, τῶν ἐν Περσαρμενίᾳ μὲν ξυννευχθέντων ἄγνοιαν
 δῆθεν ὑποκρινόμενος, ἄλλως δὲ τὸ συντεταγμένον
 5 Ῥωμαίους κατατιθέναι χρυσίον βουλόμενος, οἷα δὴ
 τῆς δεκαετίας περαιοθείσης, ἧς τὰ χρήματα ὑφ' ἐν
 ἑκομίσατο, εἶτα ἐμπεδώτατα ξυνεστάναι τὴν εἰρήνην,
 καθά που ἐνεγέγραπτο ἐν ταῖς ξυνθήκαις. σφόδρα
 γὰρ ἐν ἀρχαῖς ἐτάραξε Χοσρόην αἰσθόμενον ὡς βα-
 10 σιλεὺς Ῥωμαίων πρὸς πόλεμον ὄραμα τὰ εἰρηναῖα
 παρῳσάμενος. ἐδεδοίκει τε μὴ πως ἐκ μεγάλης πα-
 ρασκευῆς ἐπίθοιτό τε αὐτῷ, καὶ ἄλλως οὐχ ἥκιστα
 φροντίδα ἐτίθετο, εἰς ἔσχατον γῆρας ἔληλακῶς καὶ
 ἤδη ἐκλελυμένος ταῖς ὄρμαῖς τοῦ πολέμου, ὥστε ἐρ-
 15 ρῶσθαι τὰ εἰρηναῖα καὶ ὥσπερ ἀμέλει πατρῶον
 κτῆμα τοῖς γε αὐτοῦ παισὶν ἀσάλευτά τε καὶ ἄτρωτα
 καταλιπεῖν. Σεβόχθην μὲν οὖν Ἰουστίνος φοιτή-
 σαντα ἐς τὸν βασιλέα οὔτι μάλα προσίετο, ἐπεὶ καὶ
 ἄλλως, ἠνίκα εἰσῆλθε κατὰ δὴ τὸ εἰωθὸς τὸν αὐτο-
 20 κράτορα προσκυνήσων, χαμαὶ ῥίψαντος ἑαυτόν, οὔτω
 ξυμβάν, ὁ πῖλος, ὃς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κατὰ τὸ νενομι-
 σμένον Πέρσαις ἐπέκειτο, ἐς τοῦδαφος ἔπεσε. τούτῳ
 αἰσίῳ τινὶ συμβόλῳ χρησάμενοι οἱ ἐν τέλει καὶ ὁ
 δῆμος ταῖς κολακείαις τὸν βασιλέα ἐπτέρωσαν ὡς
 25 ὅσον οὐπω ὑποπεσειταί γε αὐτῷ ἢ Περσίς. τῷ τοι ἄρα
 Ἰουστίνος ἐπηρμένος τε ἦν ταῖς ἐλπίσι καὶ μετεωρίζετο
 τῇ διανοίᾳ, τὰ κατὰ νοῦν ῥᾶστα ἐκβήσεσθαι οἰόμε-
 νος. Σεβόχθην δὴ οὖν ἀγγείλαντα ἐφ' οἷς παρεγέ-
 νετο ὁ βασιλεὺς περιεφρόνησέ γε αὐτὸν καὶ ἐν οὐ-
 30 δεινὸν λόγῳ ἐποιεῖτο τὸν ἄνδρα. ἔφη τοιγαροῦν ὡς
 αὐτὸν ὡς ἡ φιλότης χρήμασι βεβαιουμένη οὐκ
 ἀγαθὴ· αἰσχρὰ γὰρ καὶ ἀνδραποδώδης ὠνητὴ τε ἡ

τοιάδε. φιλίαν δὲ τὴν ἰσόρροπόν τε καὶ οὐχὶ κερδα-
 λέαν ὀρίζεσθαι, ἐν ἧ καὶ τὸ βέβαιον πέπηγε φύσει
 τινί. πρὸς τοῖσδε ἀνεπυθάνετό γε πρὸς αὐτοῦ μήτι
 καὶ περὶ τῆς κατὰ σφᾶς Ἀρμενίας βούλοιο δια-
 λέγεσθαι. Σεβόχθης δὴ οὖν ἀπεκρίνατο ἀκηκοέναι 5
 μὲν τὸν αὐτοῦ βασιλέα ὡς ἀνὰ τὰ ἐκείνη βραχεῖά
 τις ἐγένετο ταραχή, στείλαι δὲ ὅμως τινὰ τὸν δυνά-
 μενον ἐν κόσμῳ θέσθαι τὰ γεγενημένα καὶ τὸν θό-
 ρυβον καταπαύσοντα. Ἰουστίνος δὲ Περσαρμενίου
 προφανέστατα ἔφη εἰσδέξασθαι Περσῶν ἀποχωρή- 10
 σαντας, καὶ οὐ περιόψεσθαι σφᾶς ἀδικουμένους, οἷα
 δὴ ὁμογνώμονας τὰ εἰς θεόν. Σεβόχθης δὴ οὖν ἐν
 Πέρσαις ἀγγίλους τε ἅμα καὶ νομίζων τὰ περὶ τὸ
 θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ καθὰ νομίζουσι Χριστιανοί, ἐπι-
 μελέστατά πως ἔδειτο τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου μὴ 15
 κινησαί τι τῶν ἐν κόσμῳ, ἐν νῶ τε βαλέσθαι τὸν
 πόλεμον, οὕτως ἄδηλον πρᾶγμα καὶ οὐκ ἐπὶ ῥητοῖς
 εἰωθότα χωρεῖν, καὶ ὅτι δὴ, εἰ γε οὕτω τύχοι, καὶ
 κρατούντων Ῥωμαίων ἐς τούναντιον αὐτοῖς περι-
 σταίη τὰ τῆς νίκης. ἐσιόντες γὰρ ἐς τὴν Περσῶν 20
 καὶ ἐπὶ μακρότατον ὁδοιπορίας ἐλαύνοντες εὐρή-
 σουσιν ἅπαντάς γε δήπου περὶ τὸ θεῖον οὐκ
 ἄλλως ἢ περ αὐτὸν ἐσπουδακότας· ὡς, εἴγε ἔλοιντο
 τοὺς τοιούσδε ἀποκτινύναι, οὐδὲν ἦττον αὐτοὶ
 πάλιν ἠτηθήσονται. οὐ δῆτα οὖν χρεῶν κατὰ 25
 Χριστιανῶν τοὺς ὁμοδόξους θήγειν τὰ ξίφη. ἀλλὰ
 γὰρ τοῖς οὕτω λίαν ὁμαλοῖς τε καὶ ἐπιεικέσι λό-
 γοις Ἰουστίνος οὐκ ᾤετο χρῆναι ἔσεσθαι πειθή-
 νιος. ἔφη δὲ ὡς, εἰ γε παραθεῖη δάκτυλον ἓνα, κι-
 νηθήσεται καὶ ὡς ἐς τὴν Περσῶν ἐλάσοι· θαρρεῖν 30
 τε ὡς, εἰ πρὸς πόλεμον ὀρμήσοι, καθελεῖ τε Χοσρόην
 καὶ αὐτὸς βασιλέα χειροτονήσοι Πέρσαις. οὕτω τοί-

νυν ὑπερόρια εἰπὼν ἀπέπεμψε Σεβόχθην. [Exc. de legat. p. 115—117 Par., 313—316 Niebuhr.]*)

Suidas: Οὐ μέλον αὐτῷ, οὐ φροντιστέον. Μέ- 36 b.
νανδρος· “ταύτη τοι καὶ τῆς Νισίβιος πολιορκίας
5 οὐ μέλον αὐτῷ.”**)

“Οτι ἐπεὶ Ἰουστίνος τὰς φρένας παρεκόπη καὶ 37
Τιβέριον ἀνεδείξατο διοικεῖν τῆς πολιτείας τὰ πράγ-
ματα, ἐν ἀπόρῳ ἦσαν αὐτός τε Τιβέριος καὶ ἡ βασι-
λις Σοφία ὅπως διάθωιντο τὰ τῶν πολέμων. ἀλλὰ
10 γὰρ ἔλυσε τὸ ἄπορον σφῶν βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὡς
τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα στείλας Ἰάκωβον, ὃς τὰ
Περσικὰ ῥήματα τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ διασαφηνίζειν
ἠπίστατο. συννοήσας γὰρ ὡς ἐς ἔσχατον νῦν ἐλ-
πίδος οἱ Ῥωμαῖοι κατολισθήσαντες ἠδιστον μὲν ἂν
15 ἔχοιεν ἐπὶ ταῖς οἰαισοῦν ξυνθήκαις διαλυῖσαι τὸν πό-
λεμον, οὐ μὴν θαρρήσειαν πρεσβείαν τινὰ στεῖλαι
διὰ τὸ οὐκ εὐπρόσωπον εἶναι τὸν ἀρξάμενον πολέ-
μου ἀπάρξασθαι καὶ ἰκετείας· προτερήσας οὖν ὁ
Περσῶν βασιλεὺς τὴν αἰσχύνην προανεῖλε, καὶ τῷ
20 κατεπτηχότι τῆς γνώμης αὐτῶν ἐπενόησε πρόφασιν
ὡς ἂν ἔλθοιεν ἐς λόγους αἰτησόμενοι μεθ’ ἰκετηρίας
εἰρήνην. στέλλει τοίνυν Ἰάκωβον, ἄμεινόν πως βου-
λευσάμενος, ὡς οὐ πώποτε ἂν εὐκλεέστερον Πέρσαι
τὸν πρὸς Ῥωμαίους κατάθωιντο πόλεμον· τοσαῦτα
25 γὰρ ἐνδώσειν Ῥωμαίους, ὅσα ἂν ἐθελήσωσι Πέρσαι
αὐτοί. ἡ δὲ σταλεῖσα πρὸς αὐτοῦ ὡς Ἰουστίνον
ἐπιστολὴ οὕτε τῆς ἡλικίας ἦν τοῦ Περσῶν βασιλέως,

a. 575
Iustini
11.

*) „Post hunc locum sequuntur in vulg. duo ex Simocatta petita, et lemma ἐκ τῆς β' βίβλου, quod ad eundem pertinet.“ Niebuhr.

**) „De Nisibi a Marciano, qui a. 572 dux Orientis constitutus est, obsessa v. Theophan. Byz. apud Photium (huius ed. vol. I, p. 448, 28) et Euagr. 5, 8.“ Müllerus.

μειρακιώδης οὔσα παντοίως, οὔτε δὲ ἄλλου τινὸς οἶμαι ἐμφρονεστάτου. ἕτερον γὰρ τὸν ὄντιναοῦν ἀπανθαδίζεσθαι οὐκ ἀπὸ τρόπου ἦν· ἐκεῖνον μέντοι οὐ βρενθύεσθαι ἴσως ἐχρῆν οὐδὲ ὑψαγόραν τινὰ εἶναι καὶ ἀπειρόκαλον. ἢ γὰρ ἐπιστολὴ ὕβρεώς τε 5 μεστὴ καὶ ὄνειδισμοῦ καὶ μεμεθυσμένων ῥημάτων ὑπῆρχε. καὶ ἢ μὲν ἐπιστολὴ ὑπερηφανίας τε ἦν καὶ ἀλαζονείας πλήρης· εἰσάγεται δ' οὖν Ἰάκωβος, οὐ μὴν ὡς Ἰουστίνου, ἅτε νοσώδη τυγχάνοντα, ἀλλὰ γὰρ ὡς τὴν βασιλίδα, ἐπεὶ αὐτὴ ξὺν Τιβερίῳ ἅπαντα 10 ἔπραττεν. ἀναλεξαμένη τοίνυν τὰ γράμματα ἐπηγγείλατο καὶ αὐτὴ στέλλειν τὸν πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν καὶ ἀμφὶ τῶν ὅπως οὖν κεκνημένων διαλεχθῆσόμενον. στέλλεται δ' οὖν Ζαχαρίας, ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἰατροῖς, ἐπιφερό- 15 μενος γράμμα ἐκ τῆς βασιλίδος. [Exc. de legat. p. 118—119 Par., 316—317 Niebuhr.]

Ἐκ τοῦ ε' λόγῳν.

- 38 Ὅτι ἡ βασιλὶς Σοφία Ἰουστίνου Ζαχαρίαν πρέ-
 a. 575. σβιν στέλλει ὡς τὸν Περσῶν βασιλέα Χοσρόην, ἐν 20
 τοῖς βασιλείοις ἰατροῖς καταταττόμενον. καὶ οὗτος
 μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενος, τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας
 χρυσοῦ νομίσματος παρασχών, τίθεται τὰς ξυνθήκας
 ἀνὰ τὴν ἑὸ ἐνιαυσιαίαν, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐκεχειρία. ἐν
 τοσοῦτῳ γὰρ ἔφρασκε σταλήσεσθαι πρὸς τῆς βασιλί- 25
 δος μέγιστον πρεσβευτὴν τὸν τελεώτερά πως περὶ
 ἀπάντων διαλεχθῆσόμενον, ἔτι μὴν καὶ τὸν πόλεμον
 διαλύσοντα, τυχὸν ἐν μέσῳ καὶ τοῦ Ῥωμαίων βασι-
 λέως μεταβαλόντος ἐς τὸ ἐρρωμένον. οὕτω μὲν τὰς
 ἐπ' ἐνιαυτὸν ποιησάμενος σπονδὰς περὶ τῆς κατὰ 30
 τὴν ἑὸ Ῥωμαίων ἐπικρατείας, οὐ μὴν καὶ περὶ τῆς
 ἐν Ἀρμενίᾳ, καταθέμενος δῆπουθεν αὐτοῦ καὶ μό-

νου ἔνεκα τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας χρυσῶν νομισμάτων, ἐπανῆκεν. ἐμπεδωθέντων δὲ ἄρα τῶν τοιούτων, Εὐσέβιος ὁ στρατηγὸς ἐς Βυζάντιον μεταστέλλεται. [Exc. de legat. p. 156 Par., 389—390 Niebuhr.]

- 5 Ὅτι δὴ στέλλεται κατὰ τὴν Περσῶν χώραν πρεσβευτῆς Τραιανός, ἐν τοῖς βασιλείοις πατράσι τελλῶν καὶ τὴν λεγομένην τοῦ κοιαιστόρος (κοιαιστωρος recte Suidas v. κοιαιστωρ) διέπων ἀρχὴν, ἣν οἶμαι ἐκ τοῦ ἀναζητεῖν ᾧδε λελέχθαι Ῥωμαίοις. ξυναπεστάλη δὲ καὶ Ζαχαρίας, οὗ ἔναγχος ἐμνήσθην, ἐφ' ᾧ, εἰ μὲν οἴοιτ' ἔσονται, ἅμα ἐμπεδῶσι κατὰ τὴν τε ἑῶν καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐντὸς τριῶν ἐνιαυτῶν ἐκεχειρίαν. ἐν τοσοῦτῳ ξυνέλθοιεν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας ἐν τοῖς ὀρίοις, οἳ διαλύσουσι τὰ ἀμφίβολα,
- 15 βουλευσούντο τε καὶ τρόπῳ τῷ καταθήσουσι τὰ ὄπλα ἐς τέλεον· εἰ δέ γε μὴ οὕτω προχωροῖη, τοῖς γοῦν πρὸς ἥλιον οἰκοῦσιν τὴν τοιάνδε ἐκεχειρίαν παντὶ τρόπῳ ποιήσασθαι. παραγενόμενοι τοίνυν οἱ πρέσβεις πρὸς βασιλέα Περσῶν, ἐς ἐκκλησίαν τε καταστάντες, ἐλεξάτην τοιάδε. (Ζήτει ἐν τῷ Περὶ δημογοριῶν.) — πολλῶν δὲ κεκινημένων λόγων, καὶ τῶν μὲν Περσῶν μακροτέραν ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην λεμένων, ἄχρι τε πέντε ἐνιαυτῶν βεβαιοῦν τὴν ἐκεχειρίαν, τῶν δὲ Ῥωμαίων τριετηρίδας εἶναι βουλομένων
- 25 τὰς σπονδάς, τέλος οὐκ ἴσχυσαν οἱ πρέσβεις καθὰ ἐπετέτραπτο σφᾶς ποιήσασθαι τὰς συνθήκας, ἐπὶ δὲ πέντε ἐνιαυτοὺς εἶναι ἐρρωμένους συνήρῃσεν ἀμφοτέρῃ πολιτείᾳ, κατὰ δὴ τὴν ἕω μόνον, τριάκοντά τε χιλιάδας νομισμάτων χρυσῶν κατατιθέναι Ῥωμαίους
- 30 ἔτει ἐκάστῳ. ξυνήρῃσε δὲ τὰ τοιάδε, εἰ βασιλεὺς ὁ Ῥωμαίων ἐπιψηφίσοιτο. [Exc. de legat. p. 156—157 Par., 390—391 Niebuhr.]

39
a. 576
Iustini
12.

40 Ὅτι ἐπειδὴ Τιβερίῳ ἤδη τὰ τῆς πολιτείας περι-
 ἐκέντο πράγματα, Τραιανός τε καὶ Ζαχαρίας τῷ
 πρέσβει ὡς αὐτὸν ἐγγράφεσαν μὴ βούλεσθαι Πέρ-
 σας ἄχρι τριῶν ἐτῶν ποιήσασθαι τὰς ξυνηθήκας, πεν-
 τατηρίδας δὲ εἶναι μᾶλλον. καὶ ὃς οὐκ ἐπινεύσας, οὐ 5
 γὰρ αὐτὸν ἤρεσκε μακροτέραν ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχει-
 ρίαν, ἐσήμαινεν ὡς αὐτοὺς μάλιστα μὲν ἄχρι δύο
 ἐνιαυτῶν τὰς τοιάσδε βεβαιῶσαι σπονδὰς· εἰ δὲ γε
 ἀδύνατα ἔχοιεν, περαιτέρω μὴ ἀνέξεσθαι ἢ τριετίας.
 σταλείσης δὴ οὖν τοῖς πρέσβεσι τῆς τοιαύσδε ἐπιστο- 10
 λῆς, καὶ δὴ ἀναλεξαμένων ὅ,τι ἐδήλου τὸ γράμμα,
 Μεβῶδου ἐπὶ τούτῳ ἀφικομένου ἐν τοῖς ἀμφὶ τὸ
 Δάρας ὁρίοις, αἰσθουμένου τε ὡς ταῖς ἤδη ὑπὸ
 Τραιανοῦ καὶ Ζαχαρίου δοκιμασθείσαις σπονδαῖς
 οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφήσι τὸν Ταγχόσδρω κατὰ 15
 τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ ὃς ἀθρόον ἐπιδρα-
 μῶν ἐνέπρησε τὰ ὅσα πλησιόχωρα τοῦ Δάρας, ἕως
 ἐπέισθη Μεβῶδης δέξασθαι τὰς τριάκοντα χιλιάδας
 τῶν χρυσῶν νομισμάτων ἀν' ἔτος τῆς τριετηρίδος
 ἕνεκα εἰρήνης, ἐφ' ᾧ ἐν τοσοῦτῳ τοὺς ἄρχοντας 20
 ἑκατέρας πολιτείας εἰς ἓν ξυνιόντας βουλευσασθαι
 ὅπως δεῖ τὰ ὅπλα καταθέσθαι τελέως. προνοία
 δὲ τινι στοχαζόμενος τοῦ συνοίσοντος τὰ τοιάδε
 ἐπετέλει ὁ Καῖσαρ· ἠπίστατο γὰρ ὡς ἄχρι ἐνιαυτῶν
 τριῶν ἀποχωρῶσα αὐτῷ ἔσται ἡ παρασκευὴ Πέρσαις 25
 τε ἀξιόμαχος ἀναφανήσεται. ξυνησθάνοντο δὲ καὶ
 Πέρσαι τῆς τοιαύσδε προμηθείας τοῦ Καίσαρος, ὡς
 οὐδενὸς ἑτέρου ἕνεκα γίγνεται αὐτῷ ἀναβολὴ ἢ προ-
 ορωμένῳ τοῦ μέλλοντος, ὅπως ἐς τὸ δέον αὐτῷ προ-
 παρασκευασθήσονται αἱ δυνάμεις. κατεφρόνουσι δὲ 30
 ὅμως τῶν Ῥωμαίων, ἅτε ἀναμαχέσασθαι οὐ δυνα-
 μένων, εἰ καὶ πλείων αὐτοῖς ἐνδοθείη χρόνος. ἐπεὶ

οὐν ἀνακωχὴ ἐγγένοι ἀνὰ τὴν ἔω, μετενήνεκτο δὲ ἅπας ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ὁ θόρυβος, ἄλλου ἄλλα αὐτῆς διακληρωσαμένων, ἦρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος. [Exc. de legat. p. 157—158 Par., 391—392 Niebuhr.]*)

Ἵτι ὁ Τιβέριος ὁ Καῖσαρ στέλλει Θεόδωρον τὸν 41
 Βάκχου πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν, τῷ
 δοκεῖν μὲν ὁμολογήσοντα χάριτας ἀνθ' ὧν τὸν μέ-
 γιστον Ῥωμαίων πρεσβευτὴν ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε
 10 Τραιανόν, ἠνίκα ἔναγχός γε δήπου τὴν δι' αὐτοῦ
 ἐδέξατο πρεσβείαν, ἐκπαλαί τὸ τοιόνδε νομισθὲν ὡς
 ἀμποτέρας πολιτείας, ὥστε μετὰ τοὺς μεγάλους πρέ-
 σβεις στέλλεσθαι ἑτέρους ἦσσοντας τῆς τῶν μεγίστων
 πρέσβων ἀποδοχῆς τε ἕκατι καὶ φιλοφροσύνης. ἅμᾳ
 15 δὲ ἐνετείλατό οἱ διαλεχθῆναι ὡς ἐτοιμότατα ἔχει
 κατὰ τὸ ἦδη ἐμπεδωθὲν ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς ἔω στεί-
 λαι τοὺς Ῥωμαίων ἄρχοντας γνωματεύοντας ξὺν
 τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπεμφθησομένοις ἡγεμόσι Περσῶν
 ἀμφὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ ἀμφίβολα διευκρινήσοντας.
 20 Θεόδωρον μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενον βασιλεὺς ὁ Περ-
 σῶν καταλέλοιπεν ἐν τῷ Δάρας τῇ πόλει τοὺς τε τὸν
 ἄνδρα ἄξοντας, ἐγκελευσάμενος, ἔνθα ἂν μάθοιεν
 τὸν βασιλέα εἶναι, ἐπικαταλαβεῖν, ὡς ἂν μὴ τὰ εἰ-
 θισμένα ἐπὶ πρεσβευτῇ πράσσω ἀναβολῇ χρήσοιτό
 25 τινι. ἅμᾳ γὰρ ἠβούλετο καὶ πολέμοις ὀμιλεῖν καὶ
 δέχεσθαι τὴν πρεσβείαν· ταύτῃ γὰρ ἐκφοβήσειν
 ᾤετο ἐς τὰ μάλιστα Ῥωμαίους. τῷ τοι ἄρα τὴν ὁδοι-
 πορίαν διανύσας διὰ τοῦ λεγομένου Ἀρρεστῶν κλί-

*) „Ex hoc loco quaedam excerpit Suidas, non nominato auctore, v. δοκιμάσας: “Μαθὼν ὡς ταῖς ἦδη ὑπὸ Ζαχαρίου δοκιμασθείσαις σπονδαῖς οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίησι τὸν Τανχσοδρῶ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας.” Müllerus.

ματος καὶ τοῦ Μαρεπτικῶν ἀφίκετο ἐν Περσαρμε-
 νία, οὐκ οἰομένων τῶν Ῥωμαίων οὕτω γε δήπου
 θᾶττον ἤξειν αὐτόν. εἰωθότων γὰρ τῶν Περσῶν ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀμφὶ τὸ πέρας τοῦ τὴν ἐπω-
 νυμίαν Ἀνγούστου κληρωσαμένου μηνὸς ἀναφαίνε-
 σθαι κατὰ δὴ τῆς Περσῶν Ἀρμενίας καὶ τηρικαῦτα
 τὸν πόλεμον συγκροτεῖν, προτερήσας αὐτὸς εἰσήρ-
 ρησεν αὐτόθι. ξυνηρέχθη τοιγαροῦν ἅπαξ προκατει-
 λημένους καὶ ἀφυστερήσαντας τοὺς Ῥωμαίους δι'
 ὄλου τοῦ ἔτους οὐδὲν ὀτιοῦν σφᾶς διαπράξασθαι ἐν ¹⁰
 καιρῷ. οὔτε γὰρ τὸ στράτευμα ξυνήθροιστο τὸ
 Ῥωμαϊκόν, ἀλλ' οἱ μὲν περὶ Κοῦρσον καὶ Θεό-
 δωρον τοὺς στρατηγούς, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἀπήγγελλο
 ὡς νεμεσᾶ τε καὶ ἀγανακτεῖ ὁ Καῖσαρ, ὅτι δὴ
 ἐσβαλόντες ἐν Ἀλβανία μὴ ἀνέστησαν ἅπαντας ¹⁵
 Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανούς, ἀλλ' ὅτι ὁμήροις
 πεποιθότες ἐξεχώρησαν, κατεγνώκότες τε ἐξ αὐτῆς
 τῆς πείρας, τῷ ἀφηνιάσαι αὐτίκα ἀπὸ Ῥωμαίων τὸν
 Σαβείρα, ὡς οὐ κατὰ τὸ δέον ἐπεπράχεσαν παρῶ-
 φθη τε ὑπὸ σφῶν τὸ συνοῖσον, ὥσπερ ἀμέλει ἐκ ²⁰
 μεταμελείας αὐθις ἐλάσαντες ἐν Ἀλβανία [πρεσβείας]
 ἦγον τοὺς Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανούς, πανοικία
 σφᾶς μετοικίζοντες ἐς τὰ τῆδε τοῦ Κύρου ποταμοῦ,
 ὡς λοιπὸν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ διαιτᾶσθαι χώρα. ἔτι οὖν
 Θεόδωρός τε καὶ Κοῦρσος ἐν τούτοις ἐνησχολημένοι ²⁵
 ἐτύγγανον. εἶτα ἐγκελευσαμένου τοῦ Καίσαρος Ἰου-
 στινιανὸν τὸν τῆς ἕω στρατηγὸν μεταφοιτῆσαι καὶ
 ἐν Ἀρμενία γενέσθαι αὐτὸν ἡγήσόμενον τοῦ πολέ-
 μου, οὐδὲν ἤττον καὶ Ἰουστινιανὸς οὐπω παρῆν, τῷ
 σημῆναι τοῦτο αὐτῷ τὸν Καίσαρα ὀψὲ καὶ οὐκ ἐν ³⁰
 καιρῷ τοῖς πράγμασι χρήσασθαι, πρὸς γε καὶ τῆς
 συνήθους διανομῆς τοῦ χρυσίου τοῖς ἐφόις καταλό-

γοις γεγεννημένης οὐκ ἐπικαίρως, ἀλλὰ δῆτα ἀφυστε-
 ρησάσης. ἐπ' ἀδείας οὖν οὕτω πως καὶ ἀκονιτὶ
 ἐλάσαντος ἐν Περσαρμενίᾳ Χοσρόου, μηδενός οἱ
 ἀντικαθισταμένου, οἱ μὲν δασμοφόροι τῆς ἥτινος
 5 Ἀρμενίας οὔτε ἐχρήσαντο φυγῇ, ἐκλελοιπότες τοὺς
 ἀγροὺς οἶγε, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ὅσα ἐπιτήδεια ξυνε-
 κόμιζον τῷ στρατῷ. προβαίνουντι δὲ Χοσρόῃ ἀνὰ τὰ
 πρόσω οἱ ἐν τῷ κλίματι Μακραβανδῶν καὶ Ταράν-
 νῶν ἥμιστα ἔμενον, ὡς μηδένα πάμπαν μῆτε ἄν-
 10 θρωπον μῆτε μὴν ὑποξυγίον τι ὄφθῆναι. αἶτε γὰρ
 πολεμίου βασιλέως ἐπελθόντος ἀπέδρασε πᾶν τὸ γεη-
 πονοῦν, καὶ πάντῃ τὰ ἐκείνῃ ἐχῆρευεν ἀνθρώπων·
 ἀλλὰ καὶ γηράσαι βουλόμενον (ἀγοράσαι βουλομένων
 Müll.) μηδέν τι τῶν πάντων ζῶων [ἦν] ἐντυχεῖν. ἐν
 15 τούτῳ καὶ Θεόδωρος ὁ Βάκχον ἐφοίτησεν ὡς αὐτόν,
 ἐδέξατό τε τὸν ἄνδρα καὶ ξυνόμιλός οἱ ἐγένετο ἡμε-
 ρώτατά πως, τὸν μὲν Καίσαρα δι' εὐφημίας ἄγων,
 φάσκων τε ἀσπάζεσθαι τὴν ὡς αὐτὸν εἰρήνην τε καὶ
 φιλοφροσύνην· μηδὲ γὰρ γεγονέναι τῆς ἐχθρας [(καὶ)
 20 λύσεως Nieb.] τῶν σπονδῶν αἰτιον· Ἰουστίνον δὲ τὸν
 βασιλέα ἐς τὸναντίον λέγων κακῶς. εἶτα ἐς τὰ
 πρόσω ἤλαυνε διὰ τῆς καλουμένης Βαδιανῆς, ἐπομέ-
 νου οἱ καὶ Θεοδώρου· ἐσβάλλει τε εἰς τὴν Ῥωμαίων
 Ἀρμενίαν κατὰ Θεοδοσιούπολιν, λήγοντος ἤδη τοῦ
 25 ἔαρος· ὥστε κατὰ ταῦτόν ξυνενεχθῆναι τοὺς τε ἀγ-
 γελιαφόρους ἀφικέσθαι ἐν Βυζαντίῳ τοὺς δηλώσον-
 τας ὡς ἀπροσδόκητα ἐπέστη τῇ Ῥωμαίων Ἀρμενία
 βασιλεὺς ὁ Περσῶν καὶ ὅσον οὕτω προσενεχθήσεται
 Θεοδοσιουπόλει, καὶ αὐτὸν ἐκείσε παρεῖναι. ἐπεὶ οὖν
 30 ἐγένετο αὐτοῦ, ἐστρατοπεδεύσατο ἐς τὸ Ἀραβησσῶν
 ἐπικεκλημένον χωρίον, ἀμφὶ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα
 τοῦ ἄστεος, τὸ δὲ δὴ Ῥωμαίων στρατεύμα, αὐτό γε

δήπου τὸ συναθροισθέν, ὡς πρὸς ἄρκτον περὶ τὸ
 κλίμα τὸ καλούμενον συναγόμενον, ἐς ὑπώρειάν
 τινα ὄρους. ἀτὰρ ὁ Χοσρόης αὐτοῦ περὶ Θεοδοσιού-
 πολιν ἐπ' ὄψεσι Θεοδώρου ἐξέτατε τὰς ἱππικὰς
 δυνάμεις, ἐς λόχους τε καὶ φάλαγγας διακρίνων τε ⁵
 καὶ μετακοσμῶν. καὶ αὐτὸς τὸν ἵππον διελαύνων
 ἐνδεικνύμενος ἦν, οἷα δὴ οὐκ ἐκ προνοίας τινός, ὡς
 εἶτι ἔρωται αὐτῷ καὶ σφριγᾷ τὸ σῶμα. διανοεῖτο δέ
 πως Θεοδοσιούπολιν ἐκπολιορκῆσαι· ἔννοια γάρ οἱ
 ἐσεφοίτησε μὴ οἶόν τε ἔσεσθαι ἂν ἄλλως τὴν Περσῶν ¹⁰
 Ἀρμενίαν ἀνακτῆσασθαι καὶ Ἰβηρίαν, εἰ μὴ πω ὄχυ-
 ρωτάτην ἐστί Ρωμαίων χειρώσοιτο πόλιν, ἐκεῖσέ τε
 καθεδούμενος ἀνασώσεται τὴν ἐς τοῦπίσω λοιπὸν
 ἐγκαταλελειμμένην Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν.
 τοιγαροῦν ἀναμφιβόλως εἶχε Θεοδοσιούπολιν αἰρή- ¹⁵
 σειν. ὥστε ὑποφαίνων τε καὶ αἰνιττόμενος ὡς ἀλώ-
 σεται γε αὐτῷ πάντως ἢ πόλις, ἤρητο Θεόδωρον
 ὅποια δὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀνάλωτος εἶναι δοκεῖ πό-
 λις, τὸ Δάρας ἢ δῆτα ἢ Θεοδοσιούπολις· ὡς, εἰ γε
 οὕτως ἀσφαλεστάτην, ἐδήλου δὲ τὸ Δάρας, ἐξείλε, ²⁰
 πόσῳ μᾶλλον τὴν οὐχ οὕτως ἰσχυρὰν παραστήσοιτο
 Θεοδοσιούπολιν; Θεόδωρος μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ἐμ-
 φρονέστατά πως, ἀνάλωτον εἶναι ἐκείνην φήσας τὴν
 πόλιν τὴν ἐς αἰε φρουρουμένην ὑπὸ θεοῦ. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς ὁ Περσῶν, πρὶν ἢ Θεόδωρον πρὸς αὐτοῦ ²⁵
 ἀφειθῆναι, ὡς ἐγένετο ἀγχοῦ Θεοδοσιουπόλεως, κα-
 τενόησε τὴν πόλιν εὖ μάλα καὶ ὡς ἀληθῶς ἐς τὰ
 πολέμια παρεσκευασμένην. καὶ τινων μεταξὺ γενο-
 μένων ἀφίησι βασιλεὺς ὁ Περσῶν Θεόδωρον ἐς Βυ-
 ζάντιον ἐλευσόμενον, ἐν γραμμασι μὲν κατάδηλον ³⁰
 ποιήσας τῷ Καίσαρι ὡς ἦδεται καὶ αὐτὸς τῇ εἰρήνῃ,
 καὶ ὡς, εἰ πρὶν ἐκστρατεύει ἀφίκετο Θεόδωρος, οὔτε

ἐξετάξατο ἂν αὐτὸς οὐδέ γε ἐκίνησε τὰς δυνάμεις.
 νῦν δὲ ἀκλεῆς αὐτῷ εἶναι δοκεῖ ἐκστρατευσαμένῳ
 ἤδη διαλυῖσαι τὸ στράτευμα· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους
 ἢ τοῦ κερδαλέου γε ἕκατι ἢ δόξης ὀρεγομένους
 5 ἅπαντα πρᾶσσειν. ἐπηγγέλλετο δὲ ὡς ἀπονοστήσας
 εἰς τὰ οἰκεία ἐκπέμψοι τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ ἄρχον-
 τας ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς ἕω, διαλεχθησομένους τε καὶ
 διαθήσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης ἅμα τοῖς ἐκπεμ-
 φθησομένοις Ῥωμαίων ἡγεμόσιν. ταῦτα μὲν οὖν
 10 ἐσήμηνε τῷ Καίσαρι. ἐκλιπαροῦντος δὲ αὐτὸν Θεοδώ-
 ρου ὥστε ἐπισχεῖν τὴν εἰσβολὴν, ἔδοξεν ἐπινεύειν, εἰ
 γε ἄχρι τριάκοντα ἡμερῶν ἀγγελία φοιτήσοι ὡς αὐτὸν
 σταλείσα ἐκ τοῦ Καίσαρος τὰ θέοντα βουλευσαμέ-
 νου. ἐπειδὴ δὲ Θεόδωρον ἀφῆκεν, ὡς ἔγνω μήτε ἐξ
 15 ἐφόδου τὴν Θεοδοσιούπολιν οἰόντε ὄν (Nieb. pro ὄντα,
 omittit Suidas v. ἐξ ἐφόδου) αὐτῷ ἐξελεῖν, μήτε γε μὴν
 πολιορκία τε καὶ μηχανήμασιν ἔσσεσθαι οἱ εἰς τὸ λυ-
 σιτελεῖς ἀποπειραθῆναι τοῦ τείχους, ξυνελεύσεσθαι
 γὰρ ἐν τσοούτῳ τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις, καὶ δὴ
 20 ἀφῆκε τὴν Θεοδοσιούπολιν. [Exc. de legat. p. 158
 —160 Par., 392—397 Niebuhr.]

Ὅτι ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος οἱ τῶν Ῥωμαίων 42
 στρατηγοὶ εἰσβολὴν εἰς Ἀλβανίαν ποιησάμενοι, καὶ
 8. 576
 ὀμήρους λαβόντες Σαβείρων καὶ ἄλλων ἔθνῶν, ἤκου
 Iustini 12.
 25 εἰς Βυζάντιον. ἀφικομένους δὲ ἐν Βυζαντίῳ τοὺς
 πρέσβεις τῶν ἐνδεδωκότων ἑαυτοὺς Ἀλανῶν τε καὶ
 Σαβείρων ὁ Καῖσαρ δέχεται ἐπιεικῶς καὶ πάνυ φι-
 λανθρώπως· πυθόμενός τε παρ' αὐτῶν ὅποσα χρή-
 ματα αὐτοῖς ἐδίδου ὁ Περσῶν βασιλεὺς, δεδωκώς τε
 30 ἐξουσίαν σφίσιν εἰς ὅσον ἠβούλουτο ἐξᾶραι τῇ ψευ-
 δολογία τὸ χρήμα καὶ τῷ κόμπῳ τάληθες ἐπικαλύ-
 ψαι, "διπλάσια τούτων ἔγωγε παρ᾽ ἐξῶ" ἔφη "τοῖς τε

ἐν τέλει ὑμῶν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς." ἐπὶ
 τούτοις ἤσθησάν τε οἱ βάρβαροι καὶ ἐδόκουν χάριν
 εἰδέναί τῳ κρείττονι ἀνθ' ὧν ὑπήκοοι Ῥωμαίων ἐγέ-
 νοντο. ἤγγελλον δὲ ὡς ὁ Ἀβείρω ἀπέστη οὐκ ἐς μα-
 κράν, ὀλίγα τε φροντίσας τῶν ὁμήρων Πέρσαις 5
 προσετέθη. τοῖς μὲν οὖν πρέσβεσιν αὐτίς ἐν συν-
 ουσία γενόμενος ὁ Καῖσαρ τὰ ὄσα ἀρμόδια διελέχθη,
 καὶ ἔφη τοὺς τε προσχωροῦντας αὐτῷ ἐκοντὶ μάλα
 εὐεργετήσῃν, τοὺς δέ γε οὐ βουλομένους καὶ ἄκον-
 τας ἔξῃν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα βία καὶ δυνάμει. 10
 [Exc. de legat. p. 119 Par., 317—318 Niebuhr.]

43 [Ἐκ τοῦ ἡ λόγου*].] Ὅτι περὶ τὸ δεύτερον ἔτος
 τῆς Τιβερίου Καίσαρος ἡγεμονίας, μικρῷ πρότερον
 ἢ τὰδε ξυνενεχθῆναι τὰ περὶ Χοσρόην, πρεσβεία 15
 ἐστάλη αὐτίς ἀπὸ Ῥωμαίων ὡς Τούρκους, Οὐαλεν-
 τίνου ἐς τοῦτο χειροτονηθέντος· εἰς δὲ οὗτος τῶν
 βασιλείων ξιφηφόρων. καὶ οὖν ἐπεὶ αὐτῷ ἐπετέθη
 ἡ πρᾶξις, ἄρας ᾤχετο ξὺν τοῖς κατ' αὐτὸν ὀπαδοῖς,
 ἔτι γε μὴν καὶ Τούρκους ἑκατὸν πρὸς τοὺς ἔξ. ἐνε-
 δήμουν γὰρ τηνικαῦτα Τούρκοι κατὰ τὸ Βυζάντιον 20
 ἤδη ἐκ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ σφετέρου ἄλλοτε ἄλλοι ἐκ-
 πεμφθέντες ἔθνους. ἐνίους μὲν γὰρ αὐτῶν Ἀναγκά-
 στης ἐνταῦθα ἐπεκόμισεν, ἐς πρεσβείαν ἐκεῖσε ἀφι-
 κόμενος· τινὲς δὲ ἅμα Εὐτυχίῳ τὴν ἀφίξιν ἐποιή-
 σαντο κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν· ἄλλοι δὲ ἐτύγγανον 25
 κατὰ τὸ Βυζάντιον διατρίβοντες μετ' αὐτοῦ δῆτα
 Οὐαλεντίνου πρότερον ἀφιγμένοι, δις γὰρ Οὐαλεν-
 τίνος ἐπρεσβεύσατο ὡς Τούρκους, ἄλλοι δὲ σὺν
 Ἡρωδιανῷ, ὁμοίως δὲ καὶ ἅμα Παύλῳ τῷ Κίλικι,

*) „Errorem in numero libri esse apparet, siquidem Ie-
 gatio ad Turcas anno secundo Tiberii Caesaris, superstite
 Iustino, missa est.“ Niebuhr.

ὡς ἐξ ἀπάντων τούτων ξυναθροισθῆναι Σκύθας ἄν-
 δρας ἐκ τοῦ φύλου τῶν ἐπιλεγομένων Τούρκων ἐξ
 πρὸς τοῖς ἑκατόν. οὓς δὴ ἅπαντας ἀναλαβὼν Οὐα-
 λεντίνος ἀπῆρε τοῦ βασιλείου ἄστεος. χρησάμενος
 5 δὲ ταῖς ταχυπλόοις τῶν ὀλκάδων, διὰ τε Σινώπης καὶ
 Χερσῶνος, ἣ ἔστιν ἀντικρὺ ἢ ἰὸν*), τοῦ ἡλίου ἀνα-
 τολῶν πέφυκεν ἰδρυμένη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἀπατού-
 ρας, ἔτι δὲ καὶ διὰ φύλων. κατὰ δὴ τὸ ψαμαθῶδες
 τῆς παρέθει τὰ ὄρη τῆς Ταυρικῆς τὰ νεύοντα
 10 ἐπὶ μεσημβρίαν. ἐκεῖνα δὴ οὖν τὰ ἐκ τῶν λιμναίων
 ὑδάτων περιθεόμενα, πεδία οἷ γε ἀμφὶ Οὐαλεντίνου
 ἰπασάμενοι, καὶ ἑτέρους δὲ πλείστους δονακῶδεις
 τε καὶ λοχμῶδεις, ἔτι τε καὶ ὑδατῶδεις διεληλυθότες
 χώρους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λεγομένης Ἀκκά-
 15 γας, ὄνομα δὲ γυναικὸς ἀρχούσης τῶν ἀνὰ τὰ ἐκείνη
 Σκυθῶν, χειροτονηθείσης τηρικαῦτα ἐς τοῦτο ὑπὸ
 Ἀναγαίου, ὃς ἐκράτει τοῦ φύλου τῶν Οὐτιγούρων,
 ὡς δὲ ξύμπαν εἰπεῖν, πολλαῖς ἀτραποῖς ὀμιλήσαντες
 καὶ δυσχωρίαις, παρεγένοντο ἔνθα τὰ πολεμικὰ σύμ-
 20 βολα τοῦ Τουρξάνθου ἐτύγγανεν ὄντα· οὗτος δὲ
 εἷς τῶν παρὰ Τούρκους ἡγεμόνων. ἐν ὀκτῶ γὰρ
 μοίραις διεδάσαντο τὰ ἐκείνη ἅπαντα, οἷς γε τοῦ
 φύλου τῶν Τούρκων ἔλαχε προεστάναι· Ἀρσίλας δὲ
 ὄνομα τῷ παλαιτέρῳ μονάρχῳ Τούρκων. ὁ γοῦν

*) „Locum fractum et foedissime depravatam, ita ut ab
 Hoeschelio editus est, relinquere cogor: nihil enim de Apa-
 tura et Phylis, locisve, quorum nomina in has formas mu-
 tari potuissent, equidem invenio. De Chersone tamen suspi-
 cor scriptum fuisse: ἣ ἔστιν ἀντικρὺ Σινώπης [καὶ τῶν τοῦ
 Ἰστρον στομάτων πρὸς τῶν Ἰσημερινῶν] τοῦ ἡλίου κ. τ. λ.“
 Niebuhr. „Lenius corrigas: ἣ ἔστιν ἀντικρὺ Ἡϊών, [ἣτις ἐπὶ
 τῶν] τοῦ ἡλίου ἀν. κτλ. De Eione penins. e regione Cher-
 sonesi Tracheae sita v. Plin. VI, 6. Apatura sita est prope
 Phanagoriam; v. Hecataeus fr. 165; Strabo XI, p. 757; Pli-
 nius VI, 6, 6. Deinde scripserim διὰ Σινδῶν.“ Müller.

Οὐαλεντίνος παρὰ τὸν Τούρξανθον ἀφικόμενος, ὃς
 πρὸ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ὑπαντιάζων ἐτύγχανε τοῖς
 ἐκεῖσε παραγενομένοις, εἶτα συνησθῆναι φράσας τῷ
 Καίσαρι Ῥωμαίων. ἐς τοῦτο γὰρ ἀφίκτο ἐκεῖσε,
 προσφθεγγόμενος τοὺς προεστῶτας τοῦ φύλου τῶν 5
 Τούρκων, Τιβερίου ἤδη ἐς τῶν Καισάρων ἀναβεβη-
 κότες κράτος· πρὸς τοῖς καὶ ὡς ἂν ἡ φιλοφροσύνη
 οὐχ ἦττον ἐν βεβαίῳ ἔσοιτο καὶ αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων
 τε καὶ Τούρκων προελθοῦσαι σπονδαί, ἃς ἔθετο
 Διλξίβουλος*) τε καὶ Ἰουστίνος ὁ βασιλεύς, Ζημάρ- 10
 χου πρώτου ἐκεῖσε φοιτήσαντος, ἡνίκα ἐσήμηνεν ὁ
 Διλξίβουλος ὡς Ῥωμαίων φίλος οὐχ ἦττον καὶ αὐτῷ
 ἐπιτήδειος καὶ δυσμενῆς ὁμοίως, καὶ ὅπως τὰ τοιάδε
 ἄτρωτά τε καὶ ἀπερίσπαστα μένοι. τῷ τοι ἄρα ἐπειδὴ
 τηνικαῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσας ἐπολέμουν, ἐπὶ τῇ προσ- 15
 ρήσει ἔφη Οὐαλεντίνος, δέον εἶναι ἐν καιρῷ καὶ αὐ-
 τὸν ἐπιθέσθαι Πέρσαις. ταῦτα πρεσβεύοντος αὐ-
 τίκα ὁ Τούρξανθος "ἄρα οὖν οὐχὶ ὑμεῖς" ἔφη "οὐ-
 τοι ἐκεῖνοί ἐστε Ῥωμαῖοι, δέκα μὲν γλώσσαις, μιᾶ δὲ
 χρώμενοι ἀπάτη;" καὶ ἅμα λέγων ἐπέβυσε τοῖς δέκα 20
 δακτύλοις τὸ στόμα τὸ ἑαυτοῦ. εἶτα ἔλεξεν αὐθις
 "ὥσπερ νῦν ἐπὶ τῷ κατ' ἐμὲ στόματι δάκτυλοί εἰσι
 δέκα, ὡσαύτως δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι πλείοσι κέ-
 χρησθε γλώσσαις· καὶ ταύτη μὲν ἐμὲ ἀπατάτε, τῇ δὲ
 ἄλλῃ τὰ κατ' ἐμὲ ἀνδράποδα τοὺς Οὐαρχωνίτας. 25
 καὶ ἀπλῶς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ῥημάτων τε ποικιλίᾳ
 καὶ τῷ δολερῷ τῆς διανοίας, εἰρωνευόμενοι τε καὶ
 ὑποθωπεύοντες αὐτὰ μὲν ὥσπερ ἐπὶ κεφαλὴν ὡσθέντα
 τῇ βλάβῃ περιφρονεῖτε, ὑμῖν δὲ αὐτοῖς τὸ λυσιτελὲς
 ἐκπορίζετε. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὑμεῖς οἱ πρέσβεις ἡμφιε- 30

*) Suidas v. προσρήσει et Σιλξίβουλος (sic), qui ex hoc loco nonnulla affert, ita scribit quod supra c. 8 Διζάβουλος.

σμένοι τὸ ψεῦδος ἤκετε ὡς ἐμέ, καὶ ὁ στείλας ὑμᾶς
 οὐχ ἤκιστα πέφυκεν ἀπατεῶν. καὶ ὑμᾶς μὲν δια-
 χειρίσομαι παραχρηῖμα καὶ οὐκ ἐς ἀναβολήν· ὄθνηϊον
 γάρ τι καὶ ἔκφυλον ψεύδεσθαι Τούρκῳ ἀνδρὶ. ὁ δὲ
 5 καθ' ὑμᾶς βασιλεὺς ἐκτίσει μοι δίκας ἐν δέοντι,
 ἐμοὶ μὲν φιλίας ἐχόμενα διαλεγόμενος, τοῖς δὲ δὴ
 Οὐαρχωνίταις τοῖς ἡμετέροις δούλοις, ἐδήλου δὲ
 τοὺς Ἀβάρους, ἀποδράσασι τοὺς δεσπότης γενόμε-
 νος ἔνσπουδος. οἱ μὲν Οὐαρχωνῖται, ἄτε κατήκοοι
 10 Τούρκων, ἡνίκα βούλομαι, ὡς ἐμὲ ἤξουσι· καὶ εἰ γε
 τὴν κατ' ἐμὲ ἰπείαν ἐσαθρήσουσι μάλιστα ὡς αὐ-
 τοὺς ἐκπεμφθεῖσαν, ἐς τὰ κατώτατα φεύξονται τῆς
 γῆς· ἀντιβλέποντες δὲ ἡμῖν, ὡς εἰκός, οὐ φονευθή-
 σονται ξίφεσι, μᾶλλον μὲν οὖν ταῖς ὀπλαῖς καταπα-
 15 τηθήσονται τῶν ἡμετέρων ἵππων, καὶ δίκην ἀπο-
 λούνται μυρμήκων. καὶ περὶ μὲν τῶν Οὐαρχωνιτῶν
 ταῦτα ὑμῖν ἐν βεβαίῳ. ὑμεῖς δέ, ὦ Ῥωμαῖοι, τί
 δῆτα ἄρα τοὺς κατ' ἐμὲ πρέσβεις διὰ τοῦ Καυκάσου
 ὁδοιποροῦντας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἄγετε, ὡς ἐμὲ φά-
 20 σκουτες μὴ εἶναι ἐτέραν ἀτραπόν, δι' ἧς αὐτοῖς ἔσται
 ἡ πορεία; ταῦτα δὲ ἐπιτελεῖτε, ὡς ἀπείπομι διὰ τὰς
 δυσχωρίας ἐπιθέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ. πλὴν
 ἔγωγε ἐξεπίσταμαι μάλα ἀκριβῶς ὅποι τε ὁ Δάνα-
 πρις ποταμός, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰστρος ἐνθα κα-
 25 ταρρεῖ καὶ ἵνα ὁ Ἑβρος, ὁπόθεν τε ἐπεραιώθησαν
 ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν τὸ ἡμέτερον δουλικὸν οἱ Οὐαρχω-
 νῖται. οὐκ ἀγνοῶ τὴν καθ' ὑμᾶς δύναμιν. ἐμοὶ γὰρ
 ὑποκέκλιται πᾶσα ἡ γῆ, ἀρχομένη μὲν ἐκ τῶν τοῦ
 ἡλίου πρώτων ἀκτίνων, καταλήγουσα δὲ ἐς τὰ πέ-
 30 ρατα τῆς ἐσπέρας. ἐσαθρήσατε, ὦ δειλαιοὶ, τὰ Ἀλα-
 νικὰ ἔθνη, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ φύλα τῶν Οὐτιγούρων,
 οἳ γε ἐπὶ πολὺ θαρραλέοι τέτινες ὄντες καὶ τῇ οἰ-

κεία πίσυνοι δυνάμει ἀντετάξαντο μὲν τῷ ἀκαταμα-
 χήτῳ τῶν Τούρκων, οὐκ ἀπώναντο δὲ τῶν ἐλπίδων.
 ταύτῃ τοι καὶ ὑπακούουσιν ἡμῖν, καὶ ἐν μοίρᾳ κα-
 θεστήκασι δούλου." τσαῦτα μὲν οὖν τῷ Τουρ-
 ξάνθῳ ἐκεκόμπαστο· ὑπαγόρας γάρ τις ἀνὴρ καὶ 5
 ἀλαξονεῖα χαιρών. ὁ δὲ Οὐαλεντίνος ἀκηκοὺς ἔλεξεν
 ὧδε· "εἰ μὴ χαλεπώτατόν πως καὶ ἀνιαρόν ὑπῆρχεν,
 ὦ Τούρκων ἡγεμόν, καὶ παντὸς ὀλεθριώτερον θανά-
 του τὸ τεθνάναι ἡμᾶς ὑπὸ σοῦ, ζῶσαν δὲ παρὰ πᾶ-
 σιν ἀνθρώποις τὴν κακηγορίαν περινοστεῖν, καὶ 10
 τοῦτο δὴ μηπώποτε πραχθέν, καινοτομούμενον ὑπὸ
 σοῦ, τῇ πράξει τὴν μαρτυρίαν διασαφηνίζειν ἐμελ-
 λεν ὡς ἀπέκτεινας ἄνδρας πρέσβεις, καὶ τὸ τῇ ἀκοῇ
 καὶ μόνῃ φοβερόν ἔργῳ δειχθήσεται φοβερώτερον,
 εὐξαιμένην ἂν τῷ κατὰ σὲ ξίφει τήμερον τὴν τελευ- 15
 ταίαν ἰδεῖν, τοῦτο μὲν ψευδολογία χαιρεῖν ἀκηκοὺς
 τὸν κατ' ἐμὲ βασιλέα, τοῦτο δὲ ψευδομένους αὐτῷ
 τοὺς πρέσβεις. διὸ δὴ ἐκλιπαροῦμεν πραότερον
 ἡμῖν προσβλέψαι καὶ ὑποχαλᾶν τῆς ὀργῆς καὶ τὸ
 λίαν ὀξύθυμον φιλανθρώπῳ καταμαλάττειν, ἔτι γε 20
 μὴν τῷ κοινῷ τῶν πρέσβεων πείθεσθαι νόμῳ. εἰ-
 ρήνης γάρ ἐσμεν ἐργάται καὶ πραγμάτων ὀσίων τα-
 μῖαι καθεστήκαμεν. ἄλλως τε δεῖ σὲ καὶ τῆς πα-
 τρώας κληρονομοῦντα γῆς τε καὶ τύχης καὶ τοὺς
 πατρώους διαδέχεσθαι φίλους, καὶ ὥσπερ ἡγεῖσθαι 25
 καὶ αὐτοὺς κτῆμα πατρῶον εἶναι, ὁπότε καὶ Διλιξέ-
 βουλος ὁ πατὴρ ὁ σός, αὐθαίρετα προσδραμῶν τῇ
 καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ, τὸ φιλοφροῦμαι μᾶλλον ἢ φιλο-
 πέρσης εἶναι ἡσπάσατο. μεμένηκε τοιγαροῦν ὑμῖν
 τὰ καθ' ἡμᾶς ἄχρι καὶ τοῦ νῦν ἀφθαρτά τε καὶ 30
 ἀσάλευτα, καὶ δὴ τῆς αὐτῆς ἐχόμενοι φιλοφροσύνης
 διατελοῦμεν ἡμεῖς. οὐκ ἄλλως δὲ καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς,

εὐ οἶδα, τῷ βεβαίῳ στήσεται ὀρθότατα γὰρ διάνοια
 προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας καὶ μὴ ἐτραπεῖσα
 τοῦ πρέποντος οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδήλῳ τῆς
 τύχης ἀνταλλάγματι." οὕτω δὲ Οὐαλεντίνου εἰρη-
 5 κότος, ὁ Τούρξανθος ἔφη ὡς "δέον ὑμᾶς ἐνταῦθα
 ἀφιγμένους, ὡς Ῥωμαῖοι, ἐν μεγίστῳ τε πένθει εὐ-
 ρόντας ἐμέ, ἀρτιθανῆς γάρ μοι Διλιξίβουλος ὁ πατήρ,
 καταχαράττειν τὰ πρόσωπα ταῖς μαχαίραις, ἐπομέ-
 νους τῷ πατρὶ ἡμῖν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἰσχύοντι
 10 νόμῳ." καὶ δὴ αὐτίκα Οὐαλεντίνος, καὶ ὅσοι γε
 αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, τοῖς αὐτῶν ξιφιδίοις διεχα-
 ράξαντο τὰς [σφᾶς] αὐτῶν παρειάς. τότε δὲ ἐν μιᾷ
 τῶν πενθίμων ἡμέρᾳ τέτταρας δοριαλάτους Οὐν-
 νους δεσμώτας ἀγαγὼν κατοικομένῳ ἤδη τῷ πατρὶ,
 15 δόχια δὲ τῇ οἰκείᾳ γλώττῃ προσαγορεύουσι τὰ ἐπὶ
 τοῖς τεθνεῶσι νόμιμα, τούτους δὴ οὖν τοὺς δειλαί-
 ους ἐς μέσον ἀγαγὼν ἅμα τοῖς πατρώοις ἵπποις τῇ
 βαρβάρῳ ἐνεκελεύετο φωνῇ ἐκείσε ἀπιούσιν ἀναγ-
 γεῖλαι Διλιξιβούλῳ τῷ πατρὶ, ὀπόσῃν αὐτῷ . . .
 20 ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆς πατρώας ταφῆς ἐπετέλεσεν ὁ Τούρ-
 ξανθος, ἕτερα πλείστα ὅσα διαλεχθεὶς Οὐαλεντίνῳ
 εἶτα ἀφῆκεν ἐς τοὺς ἐνδοτέρῳ ἡγεμόνας Τούρκων,
 ἔτι τε καὶ ὡς τὸν αὐτοῦ ὄμαιμον, τὸν λεγόμενον
 Τάρδου, ποιούμενον τὰς διαίτας κατὰ δὴ τὸ Ἐκτέλ
 25 ὄρος· δύναται δὲ τὸ Ἐκτέλ χρυσοῦν. ἐκείσε τοίνυν
 κατὰ τὸ Ἐκτέλ ὄρος ἀπιόντος Οὐαλεντίνου, ἠπέ-
 λησεν ὁ Τούρξανθος ἢ μὴν αὐτίκα ἐκπολιορκήσειν
 τὸν Βόσπορον* ἀρξαμένων. τοιγαροῦν παραχρῆμα
 ὄγε σὺν πλείστη δυνάμει Τούρκων ἐξέπεμψε τὸν
 30 Βώχανον καθαιρήσοντα Βόσπορον, Ἀναγαίου ἤδη
 περὶ τὰ ἐκείσε στρατοπεδευομένου σὺν ἑτέρῳ δυνάμει
 Τούρκων. [Exc. de legat. p. 161—164 Par., 397—404 N.]

44 Ὅτι ὀρθότατα διάνοια προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας καὶ μὴ ἐκτραπείσα τοῦ πρέποντος οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδήλω τῆς τύχης ἀνταλλάγματι. [v. fr. 43, p. 89, 1.]

Ὅτι ἐλπιδὶ τοῦ νικᾶν τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, 5 τῆς ἀδήλου ῥοπῆς ἀναλογισάμενος τὸ σφαλερὸν ἔξει τὴν αὐτοῦ δόκησιν ἀβουλίας ὑπόθεσιν.

Ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐ καθ' αὐτοὺς ἀδικοῦνται μόνον, ἀλλὰ συναδικοῦνται καὶ φίλων, ὡς εἰκός, ὑφ' ἐτέρων πασχόντων κακῶς. 10

Ὅτι οὐχ ὅστις ἀντεπιβουλεύει τοῦ δικαίου κατόπιν ὀφθήσεται, ἀλλ' ὅς ἐπιβουλεύει τῶν χαλεπῶν ὑπόθεσις γίνεται.

Ὅτι ἀφιλοπρωτία μόνη καὶ φθόνου κατάλυσις τὰ καιριώτατα συνιστᾷ. 15

Ὅτι τὸ εὐδαιμον οὐκ ἐξ αὐτομάτου τινὸς ἐπιρρεῖ, ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας οἱ πόνοι γονεῖς ὄθεν καὶ ἡδυντέρα τις ἢ ἐκ τῶν πόνων ἀπόλαυσις. [Exc. de sentent. (cod. p. 321) p. 361 Mai., 434 Niebuhr.] 20

45 Ὅτι ἐν ᾧ ἡ πόλις ὁ Βόσπορος ἦλω, οἱ πρέσβεις ἔτυχον παρὰ Τούρκους οἱ τῶν Ῥωμαίων, κακ τούτου γέγονε δῆλον ὡς Τοῦρκοι ἐξεπολεμώθησαν Ῥωμαίοις. τῷ τοι ἄρα καὶ τοὺς σταλέντις, ἐν οἷς Οὐαλεντίνος ὑπήρχε, κατέσχεν ὁ Τούρξανθος, ἐφυβρίζων τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἀποφεναικίζων καὶ τὰ ἄλλα κακῶς χρώμενος, εἶτα οὕτως ἀφῆκεν. [Exc. de legat. p. 164 Par., 404 Niebuhr.] 25

46 Ὅτι τῶν στρατηγῶν δηρύντων τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν, ἐν τούτῳ παρεγένετο Ναδῶης, ἐς τὴν λεγομένην 30
n. 577
Iustini
13. σμικρὰν χειροτονηθεὶς πρεσβείαν, πρὸς Χοσρόου ἐκπεμφθεὶς ὅς τῆς διὰ Θεοδώρου τοῦ Βάκχου

πρεσβείας ἔδοξεν ἀμοιβαίαν ἀποκομίζειν ἐκ τοῦ
 Χοσροῦ ἀγγελίαν, κυρίως δὲ ὡς ἐτοιμότατα ἔχει
 καὶ αὐτὸς στείλαι τοὺς ἄρχοντας κατὰ δὴ τὰ ὄρια
 τῆς ἕω, ὡς ἂν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τοῖς ἐκ Ῥω-
 5 μαίων ἐκπεμφθησομένοις σκοπήσοιεν τε καὶ διασκέ-
 ψοιντο ὅπως χρῆ τὰ ὄπλα καταθέσθαι. ἀνακρινομέ-
 νου τούτου πρώτου τίς ἄρα πολιτεία τῆς λύσεως
 τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν αἰτία ἐγένετο. ᾧτινί
 γε δῆπου ἐμφρονέστατά πῶς ἀπεκρίνατο ὁ Καῖσαρ
 10 ὡς πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι βασιλεῖ Περσῶν αὐτὸς
 ἔτι νέος ὢν, καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας
 Χοσροῦ παῖς καθεστῶς ἔτοιμος εἴη ἐφ' ὅπερ ἂν
 ἐκεῖνος ἡγήσοιτο ἔπεσθαι οἱ, καὶ εἴτε τὰ ξίφη βού-
 λοιτο εἴτε τὴν ἡσυχίαν, ἀκολουθήσειν. ἀποπέμψας
 15 οὖν ἐπὶ τοιοῖσδε τὸν Ναδῶν ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐς μα-
 κρὰν καὶ αὐτὸς ἔστειλε κατὰ τὴν ἐφ᾽ αὐτὸν δια-
 θήσοντας τὰ ἀμφίβολα, ἐς ταυτὸν συνελευσομένους
 τοῖς Περσῶν ἡγεμόσιν. ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεό-
 δωρος ὁ Πέτρον, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐτῇ καταλόγων πρὸ
 20 τούτου γενόμενος ἡγεμῶν τηνικαῦτα τῶν βασιλεῖ
 ἀνειμένων προειστήκει θησαυρῶν, οἱ γε ἀπὸ τῆς
 δαφιλείας τῇ Ῥωμαίων προσαγορευόνται φωνῇ, λαρ-
 γοὺς (λαργονὺμ rotius) γὰρ οἱ Λατῖνοι τὸ δαφιλῆς
 ὀνομάζουσιν, Ἰωάννης τε καὶ Πέτρος, ἄμφω τῶν
 25 ὑπάτων τετιμημένοι ἀξία, πρὸς γε καὶ Ζαχαρίας ἐν
 τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἱατροῖς. οἱ δὴ γενό-
 μενοι ἐς Κωνσταντῖναν πόλιν τὴν μεταξὺ τῶν πο-
 ταμῶν ἀνέμενον ἐλευσόμενον ἐκ τοῦ Χοσροῦ ἐς τὰ
 περὶ Νίσιβιν καὶ τὸ Δάρας Μεβῶδην τὸν Σαννα-
 30 χοερούγαν, ᾧ δὴ τὸ κῦρος τῶν περὶ τὴν εἰρήνην
 ἐπέθηκε Χοσροῦς. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον καὶ
 Ἀστέριος, εἷς τῶν βασιλείων διαιτητῶν, οὗς δὴ

ἀντιγραφείας ἀποκαλέσους, δοριάλωτος ὢν ἀνηρέθη ὑπὸ Χοσρόου, φωραθεὶς ὡς κρύβδην ἐγεγράφει βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων ἐπιθέσθαι κεκακωμένοις νῦν Πέρσαις. Μεβόδου δὲ ἀφικομένου ἐν τοῖς ὀρίοις ἄμιλλα μὲν τις γέγονε πρότερον αὐτῷ τε καὶ τοῖς 5 ἀμφὶ Θεοδώρῳ καὶ Ζαχαρίᾳ περὶ τοῦ ὅποι δέον ποιήσασθαι τὴν ξυνέλευσιν. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ἤξιουν ἐν τοῖς τελοῦσιν ἐπὶ τὸ Δάρας χωρίοις, οἷα δὴ οἰκείοις καθεστῶσι, ξυγκροτεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν· ἀτὰρ οἱ Πέρσαι ἐφασκον, ἐπεὶ ἡ πόλις αὐτοῖς τῷ 10 θεσμῷ τοῦ πολέμου ὑπεκλίθη, οὐκ ἀπὸ τρόπου καὶ τὰ ὅσα γε ὑπὸ τὴν πόλιν ἀρμόζειν αὐτοῖς, καὶ οὐ δέον ἐκείσε ξυνιέναι, οἷα μὴ καθεστῶτων ὀροθεσίῳν. μετὰ γοῦν ταῦτα, οὕτω δοκοῦν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι, ξυνῆλθον ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ Ἀθραήλων· πρὸς 15 τοῖς καὶ οἱ ἐπιχώριοι ἄρχοντες πολιτείας ἀμφοτέρας. καὶ τοίνυν προτίθεσαν ἄς γε δήπουθεν ἄοντο κατ' ἀλλήλων τὰς πολιτείας ἔχειν αἰτίας, ὡς τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν ἄδικά τε καὶ οὐχ ὅσια εἰργασμένης, παρασπονδησάσης τε καὶ πόλεμον ἄδικον ἐλομένης. 20 πλείστων δὲ ὅσων ῥημάτων ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, ὡς πη ἔτυχεν, ἐρριμμένων, χύδην τε περιουσῶν τῶν δικαιολογιῶν τῷ ἕκαστον ἐθέλειν τῇ κατ' αὐτὸν πολιτεία, οἷα εἰκόσ, εὐνούστατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι, τέλος ἐς δημηγορίαν πρῶτοι Ῥωμαῖοι κατέστησαν. 25 [Exc. de legat. p. 119—120 Par., 318—320 Niebuhr.]

47 Ὅτι οἱ πρόεσβεις ξυνελθόντες τε καὶ εἰς ἓν γενόμενοι κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἔω ἐξ ἀμφοτέρας πολιτείας, τὴν εἰρήνην ὅπως βεβαιωθῆναι δέον διασκεψόμενοι, γλαφυρά τε καὶ ποικίλα ῥήματα ἕκαστοι 30 ἀπορρίψαντες, εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες τὰ ὅσα χρεῶν, τυχὸν καὶ τὰ ὅσα μὴ χρεῶν, τέλος ξυνῆκαν

a. 577,
578,
Iustini
13, 14.

οἱ πρόσβεις περὶ μὲν τοῦ διαρραγῆναι τὰς σπονδὰς
 τίς αἰτιος καὶ οὐ, τὸ τοιόνδε σιγηθῆναι, διερευνησαί
 δὲ τρόπον ὅτῳ ἐμπεδωθήσεται τὰ εἰρηναῖα τοῦ λοι-
 5 ποῦ καὶ αἱ ἀμφῆριστοι πολιτεῖαι καταθιοῦντο τὰ ὄπλα.
 εὐθύς οὖν Μεβῶδου κατὰ τὰς πρώην ξυνθήκας, αἱ
 ξυνέστησαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, τὰς
 τριάκοντα χιλιάδας τῶν νομισμάτων φήσαντος χρῆ-
 ναι τοὺς Ῥωμαίους τῇ πολιτεῖᾳ Περσῶν κατατιθέ-
 ναι ἅν' ἔτος, ἔτι γε μὴν ἀποχωρῆσαι Περσαρμενίας
 10 τε καὶ Ἰβηρίας, πρὸς δὲ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὄσοι γε
 αἰτιοὶ τῆς ἀποστασίας ἀποδοθῆναι βασιλεὶ τῶν Περ-
 σῶν χρησομένῳ σφίσι ταῖς προσηκούσαις φωναῖς
 (ποιναῖς Bekk.). τοσαῦτα τοῦ Μεβῶδου κατατεί-
 ναντος, οἱ τῶν Ῥωμαίων πρόσβεις, τὸ τοιόνδε ἐκ
 15 τοῦ Καίσαρος παρεγγυηθὲν αὐτοῖς, αὐτίκα οἷγε
 τοῦτο αὐτὸ οὐδὲ τοῦνομα προσίεσθαι ἔφασαν τῆς
 εἰρήνης, εἶπερ ἐπὶ συντελείᾳ τινὶ καὶ ἄτε ἐς φόρου
 ἀπαγωγῆν Πέρσαι ἐλπίζοιεν Ῥωμαίους ἔξειν τοῦ
 λοιποῦ· μηδὲ γὰρ ἀνέξεσθαι τοῦ τοιοῦδε τὸν Καί-
 20 σαρά τι παρασχέσθαι, μήτε μὴν ὥσπερ ἀμέλει ὄνιον
 τι χρῆμα πρίασθαι τὴν εἰρήνην. οὕτω δὴ γὰρ εἰ
 ἔσοιτο, οὕτι εἶναι μόνιμον οὐδὲ βεβαίαν. χρῆναι
 τοίνυν Ῥωμαίων ἔλεγον οἱ πρόσβεις πρότερον τοῦ
 τοιοῦδε ἀπειπεῖν, οὕτω τε ἐφ' οἷς δέοι τὰ τῆς εἰρή-
 25 νης προίεσθαι διασκέψασθαι. καὶ αὐτίς ἕκατι τοῦ
 τοιοῦδε τεφθρείας λόγων ἀπερριμμένης πολλῆς ἐξ
 ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, καὶ οὐχ ὑποχαλόντων ἐν ἀρχῇ
 τῶν Περσῶν, ἀλλ' ἢ τὰς ἀνέκαθεν τριάκοντα χιλιά-
 30 दाς τοῦ χρυσοῦ νομίσματος ἢ προσάπαξ ὡς χρῆ μέγα
 τι καταθέσθαι δικαιολογουμένων, τὸ τελευταῖον ἔδο-
 ξεν ὁ Μεβῶδης ἐπιδεικνύναι δῆθεν αὐτοῖς ἐκ τοῦ
 κατ' αὐτὸν βασιλέως γράμμα ἄρτι σταλέν, ἐν ᾧ πε-

ρειέχεται ὡς χάριν τῆς πρὸς Καίσαρα φιλίας ἀνέ-
 ξοιτο καὶ χρημάτων ἐκτὸς ἐξ ἰσοτιμίας ἀναρρῶσαι
 τὴν εἰρήνην. τοῦτο ἐπειδὴ κατὰ τὴν βασιλίδα διε-
 θρυλήθη πόλιν, ἅπαντες ἀνεπερωώθησάν τε καὶ
 ἐδόκουν οἱ τε ἐν τέλει καὶ ὅσος ἕτερος ὄμιλος ἤδη 5
 ἀργήσειν τὰ ξίφη καὶ ἐμπεδώτατα καθέξειν τὴν εἰ-
 ρήνην, ἐπεὶ ὁ Καῖσαρ Περσαρμενίας τε καὶ δὴ Ἰβη-
 ρίας αὐτῆς ἐτοιμότατα εἶχε παραχωρῆσαι Πέρσαις,
 σαφέστατα ἐξεπιστάμενος ὡς οὐπώποτε ἐνδώσοιεν
 τοσαύτης ἐστερημένοι χώρας, οὐδὲ γε εἰ τελέως κα- 10
 τολισθήσοι καὶ ἐξίτηλα ἔσοιτο τὰ πράγματα Περσῶν.
 τοὺς μέντοι γενεάρχας Περσαρμενίων, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 τοὺς τῶ γενεῖ σφῶν ἠνωμένους, καὶ ἀπλῶς τὸν ὄν-
 τιναοῦν οἱ γε αὐτομολήσαντες ἦσαν ὡς Ῥωμαίους,
 οὔτε ἐκδώσειν, ἀλλ' οὐδὲ ἐτέρως ἐμπεδώσειν ἔφασκε 15
 τὴν εἰρήνην, εἰ γε μὴ ἄδεια ἔσοιτο τοῖς βουλομένοις
 Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων τὴν σφετέραν ἐκλι-
 πόντας ἀνασκευάσασθαι εἰς τὴν Ῥωμαίων. λόγον
 γὰρ οὐχ ἥκιστα ἐποιεῖτο πολὺν ὁ Καῖσαρ τῶν ὁμο-
 μοσμένων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ (1. Ἰουστίνου) τοῦ βα- 20
 σιλέως τοῖς Περσαρμενίοις καὶ τοῖς μεταχωρήσασιν
 Ἰβήρων. ὠμωμόκει γὰρ ὁ βασιλεὺς ὡς καθ' ὅσον
 οἶόν τέ ἐστιν αὐτῶ ἅπαντα ἀνακινήσειν τρόπον, ὡς
 ἂν καὶ αὐτὴν γε δῆπου τὴν θρεψαμένην σφῶς ποιή-
 σεται ὑποχείριον· εἰ δὲ γε ἄχρι τέλους οὔτι ἔσοιτο 25
 δυνατὸς πρὸς τὸν πόλεμον ἀνθέξειν, ἀλλὰ τοὺς αἰ-
 τίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τοὺς τῶ αἵματι σφισι
 προσήκοντας, ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν τοὺς ὅσοι βού-
 λονται Ῥωμαϊκῆς μετασχεῖν πολιτείας, οὐπώποτε
 ποιήσεσθαι ἐκδότους. ἐδόκει δὲ καὶ βασιλεὺς ὁ Περ- 30
 σῶν ἠδεσθαι ἐπὶ τοῖσδε, ὡς ἂν Ῥωμαῖοι μὲν ἐκστή-
 σοιντο τῆς Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, ἐξουσίαν

δὲ αὐτὸς προσνέμοι, ὅποι ἐθέλουσιν οἱ τῆδε οἰκή-
 τορες ἔναι, οὔτι ἀπὸ τρόπου γε, οἶμαι. ἠπίστατο
 γὰρ, πλὴν ὀλιγίστων τῶν ἐν τέλει, οἷ τῆς ἀποστά-
 σεως ἤρξαν, ὡς οὐδεὶς Περσαρμενίων καὶ Ἰβήρων,
 5 πόθῳ τῆς θρεψαμένης, ὃς φύσει τοῖς ἀνθρώποις ἐνι-
 ζάνει τε καὶ προσπέπηγεν, ἀνασκευάσοιτο ἐς τὴν
 ὀθνεϊάν. ἄλλως τε καὶ ἅμα ἤλπιζε τοῦ πολέμου
 λωφῆσαντος ἐν δέοντι θέσθαι τὰ Περσαρμενίας τε
 καὶ Ἰβηρίας· αἶδε γὰρ αὐτῷ αἱ χῶραι πάμποροί τε
 10 ὑπῆρχον καὶ πλεῖστα ἐσὶ ἐδασμοφόρον. τοιγαρ-
 οῦν διὰ ταῦτα ἠρέσκετο βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ
 τοῖσδε τὸν πόλεμον καταθέσθαι. προσῆλθε δὲ τῷ
 Καίσαρι διανοεῖσθαι, ὡς ἂν τὸ λοιπὸν μηδεμία ὑπο-
 λείποιτο τοῦ πολέμου αἰτία, τῆς Περσαρμενίας τε
 15 καὶ Ἰβηρίας ἕκατι τὴν πόλιν τὸ Δάρας παρὰ σφῶν
 ἀντιλήψεσθαι, ἥμιστα μὲν τοῦ κερδαλέου χάριν· οὐ
 γὰρ δὴ τι τὸ Δάρας ἢ πόλις ἐς ἕτερόν τι ὀνησιφό-
 ρος ἢ τῷ ἀσφαλέστατα ἔχειν καὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους
 ἐώας ὡσπερ τι ἔρυμα προβεβλήσθαι. ἅμα οὖν τὸ
 20 ἀτύχημα ἀκέσασθαι βουλόμενος τῷ ἀπειληθέναι Ῥω-
 μαίους τὰ οἰκεία, ἅμα δὲ καὶ μηδένα σπινθῆρα τοῦ
 πολέμου καταλιπεῖν ἐθέλων, ἔγνω ἀνασώσασθαι τὸ
 Δάρας ἢ χρήμασιν ἤγουν ἑτέρῳ τρόπῳ τινί. περὶ
 μὲν οὖν τοῦ χρῆναι ἐξ ἰσοτιμίας τὴν εἰρήνην προ-
 25 ελθεῖν, πρὶν ἢ διακριθῆναι τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ πόλε-
 μον, ἐδόκει καὶ ξυνέθεντο Πέρσαι. μελλόντων δὲ
 ὅσον οὐπω παραχωρῆσαι Ῥωμαίοις καὶ τοῦ Δάρας
 ἢ οὐδενὸς ἤγουν ὀλιγίστης χρυσίου ποσότητος, δη-
 λονότι πρότερον ἀφισταμένων Ῥωμαίων Περσαρ-
 30 μενίας καὶ Ἰβηρίας, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα οἱ ἐξ ἕκα-
 τέρων διαλεγόμενοι (διαλέγονται Bekk.) πρέσβεις,
 γέγονεν (ἢ) κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ξυμπλοκή, ἐν ἣ

προσπταίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι μέγας παρὰ πολὺ τῆς ἐλπίδος ἐς τὸ ἦττον ὠλίσθησαν. διὸ δὴ τῶν Περσῶν ταῖς εὐπραγίαις ἐπηρμένων, ὁ σφῶν βασιλεὺς ἔφασκεν ὄλως περὶ τὴν πόλιν τὸ Δάρας ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις μὴ ἐνδέξασθαι λόγον τινα. αὐ-⁵ τὸς μὲν γὰρ κατὰ τὸν κοινὸν τοῦ πολέμου θεσμὸν βία καὶ δυνάμει ἐξελεῖν καὶ προσκτήσασθαι τὸ Δάρας ἀπισχυρίζετο· τοὺς δέ γε Ῥωμαίους Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν ἀποστήσαι παρασπονδήσαντας, πρὸς δέ γε καὶ ἀφηνιάσαντας τοὺς ταύτη¹⁰ οἰκοῦντας ἀπὸ Περσῶν ὑποδέξασθαι. καὶ τοίνυν αὐθις ὁ βάρβαρος θρασὺς τε καὶ ὑψαύχην ἦν, καὶ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς ξυνεχθεῖσιν ἐβρενθύετο μέγα. ἠπέλπει δὲ καὶ πρὸ τοῦ πέρατος τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς ἤδη ξυνεστῶσης ἐκεχειρίας, ἧς ἐντὸς ἐδόκει τὴν εἰ-¹⁵ ρήνην ἀνὰ τὴν ἔω ἐρρωῶσθαι, τὰ ὄπλα κινήσειν, καὶ κατ' αὐτὴν γε δήπου τὴν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα χώραν ξυγκροτήσειν τὸν πόλεμον, πρότερον καταθέμενον Ῥωμαίοις τὸ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνακωχῆς δεδομένον χρυσίον, ἥνικα Ζαχαρίας ὁ ἰατρός καὶ²⁰ τόδε ἐμπεδώσας ὑπῆρχεν. ἔφασκε δὲ τὰ χρήματα ἀποδώσειν κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ἐνέλιπε τῆς τριετίας· εἶτα οὕτως πόλεμον ἀπάρξεσθαι αὐθις. ταύτην οὖν Μεβῶδου οἶα δὴ ἐκ βασιλείας Περσῶν ἀπαγγείλαντος τὴν γνώμην, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἄρχον-²⁵ τες παραβήσεσθαι μὲν οἶδε τὰς ξυνθήκας ἠμιστά ἔλεγον· οὐδὲ γὰρ ξυντετάχθαι ἐν ταῖς ἐξεῖναι θατέρῳ βουλομένῳ τῶν μερῶν ἢ τοῦ χρυσίου παντὸς ἦγουν μοίρας τινὸς ὡς τὴν παρασχόμενον ἀναδραμούσης διαρρηγνύναι τὰς σπονδάς. ὅμως δ' οὖν³⁰ περὶ τούτων αὐθις ἐν ἀπορρήτῳ ἀλλήλοις Μεβῶδης τε καὶ Ζαχαρίας ἐν τῷ αὐτῷ ξυνερχομένων διελε-

γέσθην, ἐκοινολογοῦντό τε καὶ προτιτίθεσαν τὰ ὅσα
 ἄμφω τῷ ἄνδρῃ ῥόντο χρῆναι εἰρῆσθαι· ἐπειρῶντό
 τε ἕτερος ἑτέρου ὅπως ξυνέλθοιεν ἐς καταλλαγὰς αἱ
 πολιτεῖαι. καὶ Μεβῶδης μὲν ἰσχυρότατά πως ἀπο-
 5 μνύμενος ἦν ὡς βούλεται τῷ Καίσαρι χρησιμώτατα
 ἐξειπεῖν* αἰτήσασθαι, καὶ μὲν δὴ ἐπιτηδειότατος εἶ-
 ναι οἱ· Ζαχαρίας δὲ (ἤρετο) εἰ οἶόν τε εἴη λαθραϊό-
 τατα καὶ ἥμιστα ἐξεπισταμένου τινὸς ὑπὲρ τῆς πό-
 λεως τοῦ Δάρας ῥητόν τι παρασχέσθαι χρυσίον.
 10 Ζαχαρίας δὲ ἔφασκε τὰ τοιάδε, ἐπιτετραμμένον αὐτῷ
 πρὸς τοῦ Καίσαρος, οὐκ ἐς τὸ ἐμφανές, οὐδὲ μὴν
 ἑτέρου ἐξεπισταμένου τινὸς ἢ Μαυρικίου τοῦ Παύ-
 λου, τὰ μάλιστα εὐνούστατα ὡς τὸν Καίσαρα ἔχον-
 τος, ὃς ἐν τῷ τότε τὸν βασιλείον ἰθύνειν ἐκληρώ-
 15 σατο λόγον· ὥστε ἀμέλει μηδὲ πρὸς τῶν βασιλείων
 γραφέων τὰ περὶ τοῦ τοιοῦδε γεγράφθαι, τῷ μάλα
 ἐν παραβύστῳ εἶναι τὰ βεβουλευμένα τῷ Καίσαρι.
 γράφει δ' οὖν Ζαχαρίας ὡς εἶποις σὺ (Ζαχαρία,
 ὡς, εἰ λέγοι σοι Nieh.) Μεβῶδης λύτρα δῆθεν τοῦ
 20 Δάρας τὸν βασιλέα κομίσασθαι Περσῶν, αὐτῷ πει-
 σθήσεται ὁ Καῖσαρ τὰ χρήματα καταθήσειν, καὶ δὴ
 οὐκ ἐς ἀναβολήν. ταῦτα τοίνυν Ζαχαρίου, εἰ καὶ
 μὴ ἀναφανδόν, ὑπαινιττομένου δὲ ὅμως τῷ Μεβῶδῃ,
 οὐδὲν ὄγε ἔφασκε περὶ τούτου ἐπιτεγράφθαι πρὸς
 25 τοῦ βασιλέως Περσῶν, οὐδὲ μὴν ἀνέξεσθαι ὅλως
 ἐπὶ χρήμασι μεταθεῖναι τὸ Δάρας. διεβεβαιοῦτο (δὲ)
 ἔμπης καὶ ὄρκους τισὶν ἐπετίθει τὸ πιστόν ὡς νῦν εἰ
 προέλθοιεν αἱ ξυνθῆκαι, ὕστερον αἰτοῦντι τῷ Καί-
 σαρι δώσειν ὥσπερ ἐξαίρετόν τι δῶρον τὸν βασιλέα
 30 Περσῶν τὴν πόλιν. πρόδηλος οὖν ἦν ἐντεῦθεν μὴ
 ἐρρωμένα φρονῶν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἀλλὰ πόρρω
 τῆς ἀληθείας φθεγγόμενος, βουλόμενός τε Ῥωμαίους

μὲν ἀμαχητὶ ὑπαναχωρῆσαι τῆς Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, τελευταῖον δὲ ἀμφὶ τοῦ Λάρας αἰτεῖν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἥμισθα τυγχάνειν, εἶτα τὴν ἐν ὑστέρω βουλὴν, καθὰ δῆπου τὸ περιφερόμενον ἐκεῖνό φησι, μὴ ἔχειν ἰσχύν, ὥσπερ καὶ Σουανίας 5 πέρι ἐν τῷ πρώτῳ ἡπατήθη Πέτρος ὑπὸ τοῦ Ζίχ. ὁμοίως οὖν καὶ ὁ Μεβώδης ἠβούλετο δράσειν. ἐπεὶ δὲ εἴωρα Ζαχαρίαν ἐσὸτι ἐμφρονέστατον καὶ οὐχ οἶόν τε ὄν αὐτῷ παρακρούσασθαι τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ τὴν ἑτέραν ἐτρέπετο, ὡς ἂν τρόπῳ τῷ ἀπάτῃ περιέλθοι 10 τοὺς Ῥωμαίους. ἐπὶ χρόνον γάρ τινα ξυνῆει ἐς ταῦτὸ τοῖς ἀμφὶ Ζαχαρίαν, ἐλπίδα ὑποστρωωνύς ὡς ἔσοιτο εἰρήνη καὶ ὡς ἐπινεύσοι ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις τὸ Λάρας, ταύτῃ οἰόμενος ἐκλύσειν τὴν εἰς τὸν πόλεμον προθυμίαν τοῦ Καί- 15 σαρος. καὶ οὖν ἐν τοιοῖσδε τριβομένου τοῦ χρόνου, καὶ τῶν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας πρέσβειων περὶ ταῦτα ἐνησχολημένων, οὕτω τε φερομένου τοῦ ἐφ' ὧν πολέμου ἐπ' ἀδήλοις, κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος Τιβερίου Κωνσταντινίου Καίσαρος βασιλείας ἐν τῇ Θράκῃ 20 ξυνηνήχθη τὸ Σκλαβηνῶν ἔθνος μέχρι πού χιλιάδων ἑκατὸν Θράκην καὶ ἄλλα πολλὰ ληίσασθαι. [Exc. de legat. p. 120—124 Par., 320—327 Niebuhr.]

- 48 ο. 578. Ὅτι κερατίζομένης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Σκλαβηνῶν καὶ ἀπανταχόσε ἀλλεπαλλήλων αὐτῇ ἐπηρητημένων 25 τῶν κινδύνων, ὁ Τιβέριος οὐδαμῶς δύναιμι ἀξιόμαχον ἔχων οὐδὲ πρὸς μίαν μοῖραν τῶν ἀντιπάλων, μήτι γε καὶ πρὸς πᾶσαν (πάντας Bekk.), οὔτε μὴν οἶός τε ὦν πολέμοις σφίσιν ὑπαντιάζειν τῷ ἀνά τοὺς ἐφ' ὧν πολέμους τὰς Ῥωμαίων τετράφθαι δυνάμεις, 30 πρεσβεύεται ὡς Βαϊανὸν τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀβάρων, τηρικαῦτα οὐ δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς Ῥωμαίους,

ἄλλως δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ χαίρειν ἐθέλοντα
 δῆθεν εὐθὺς ἐκ προουμιῶν τῆς αὐτοῦ Τιβερίου βα-
 σιλείας. ταύτη τοι καὶ πείθει γε αὐτὸν κατὰ Σκλα-
 βηνῶν ἄρασθαι πόλεμον, ὡς ἂν ὀπόσοι τὴν Ῥωμαίων
 5 διοῦσι; τοῖς οἰκείοις ἀνθελκόμενοι κακοῖς, ἐπαρκέ-
 σαι τε βουλόμενοι τῇ πατρίδι κατὰ τὸ μᾶλλον, παύ-
 σαι μὲν τοῦ τὴν Ῥωμαϊκὴν λεηλατεῖν, οἱ δὲ περὶ
 τῆς οἰκείας τὸν κίνδυνον ἀναδέχονται. τοῦ Καίσα-
 ρος τοίνυν τὴν τοιάνδε ὡς αὐτὸν στείλλαντος πρε-
 10 σβείαν, οὗτι ἠπειθήσεν ὁ Βαϊανός. ἐκπέμπεται δ'
 οὖν ἐπὶ τούτῳ Ἰωάννης, ὃς δὴ τῶν νήσων διήνυε
 τὴν ἀρχὴν τηρικαῦτα καὶ τὰς Ἰλλυρίδας ἰθύνειν
 ἔλαχε πόλεις. οὗτος παραγενόμενος ἐν Παιονίᾳ τῇ
 15 Βαϊανὸν καὶ τὰς τῶν Ἀβάρων δυνάμεις, ἐν ταῖς δὴ
 λεγομέναις ὀλάσι μακροαῖς τὰ βαρβαρικά διαβιβά-
 στας πλήθη. καὶ λέγεται ἀμφὶ τὰς ἑξήκοντα χιλιάδας
 ἰππέων θωρακοφόρων ἐς τὴν Ῥωμαίων διαπορθμευ-
 θῆναι. ἐνθένδε αὐτίς διὰ τῆς Ἰλλυριῶν διαγαγών,
 20 εἶτα ἐς τὴν Σκυθῶν ἀφικόμενος, ἔμπαλιν διελθεῖν
 παρεσκεύασε τὸν Ἰστρον ἐν ταῖς καλουμέναις ἀμφι-
 πρύμνοις τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δὲ ἐπεραιώθη ἐς τὸ
 κατ' ἀντικρὺ τοῦ ρεῖθρου, παραχρῆμα τὰς τε κώμας
 ἐνεπίμπρα τῶν Σκλαβηνῶν καὶ ἐσίνετο τοὺς ἀγροὺς,
 25 ἢ γέ τε καὶ ἔφερεν ἅπαντα, οὐδενός πω τῶν ἐκεῖσε
 βαρβάρων θαρρήσαντός οἱ ἐς χεῖρας ἔλθειν, ἐς τὰ
 λάσια δὲ καὶ κατηρεφῆ τῆς ὕλης καταπεφευγόντων.
 ἢ δὲ τῶν Ἀβάρων κίνησις κατὰ Σκλαβηνῶν (ἐγίγ-
 νετο) οὗτι γε μόνον τῆς τοῦ Καίσαρος ἔνεκα πρε-
 30 σβείας καὶ τῷ βούλεσθαι τὸν Βαϊανὸν Ῥωμαίοις ἐκ-
 τῖσαι χάριν ἀνθ' ὧν ἐς τὰ μάλιστα ἐφιλοφρονεῖτο γε
 αὐτὸν ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ὅτι γε αὐτῷ καὶ ἔχθιστοι

ὑπῆρχον ἰδίας ἑκατι δυσμενείας. ἔστειλε γὰρ ὡς αὐτὸν Δαυρέντιον καὶ τοὺς ὅσοι ἐν τέλει τοῦ ἔθνους ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, σφᾶς τε ὑπακούειν κελεύων Ἀβάροις καὶ ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἔσεσθαι ἀναγράπτους. Δαυρίτας δὲ καὶ οἱ γε ξὺν αὐτῷ ἦγε- 5 μόνες "καὶ τίς ἄρα" ἔφασαν "οὗτος πέφυκεν ἀνθρώπων καὶ ταῖς τοῦ ἡλίου θέρεται ἀκτίσιν, ὃς τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπήκοον ποιήσεται δύναμιν; κρατεῖν γὰρ ἡμεῖς τῆς ἀλλοτριᾶς εἰώθαμεν, καὶ οὐχ ἕτεροι τῆς ἡμεδαπῆς. καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐν βεβαίῳ, μέχρι πόλε- 10 μοί τε ὡσι καὶ ξίφῃ." οὕτως ἀπαυθαδισαμένων τῶν Σκλαβηνῶν, οὐκ ἄλλως καὶ οἱ Ἀβαιοι διετέλουν χρώμενοι μεγαληγορίαις. εἶτα ἐκ τούτου προπηλακισμοὶ καὶ ὕβρεις, καὶ ἅτε βάρβαροι τῷ σκληρᾷ τε καὶ ὀγκώδῃ φρονήματα ἔχειν τὴν ὡς ἀλλήλους 15 ἀνεσόβησαν ἔριν. καὶ οἱ Σκλαβηνοὶ τὸ σφῶν αὐτῶν ὀργίλον οὐχ οἷοί τε ὄντες ἐγκαλινῶσαι τοὺς ἐκεῖσε ἀφιγμένους πρέσβεις ἀναιροῦσιν, ὡς ἐτέρωθεν ἀμέλει ἐκπυστα γενέσθαι ταῦτα Βαϊανῶ. τοῦτο τοιγαροῦν κατὰ Σκλαβηνῶν ἐπίκλημα ποιούμενος ἐκ πολ- 20 λοῦ ὁ Βαϊανός, καὶ ὑποκρύφιον ἔχων ὡς αὐτοὺς τὸ ἔχθος, καὶ ἄλλως ἀσχάλλων, ὅτι αὐτῷ ὑπήκοοι οὐκ ἐγένοντο, μήτι γε πρὸς αὐτῶν καὶ τὰ ἀνήκεστα πεπονθῆναι, καὶ ἅμα μὲν χάριν εἰδέναι βουλόμενος τῷ Καίσαρι, ἅμα καὶ πολυχρήματον τὴν χώραν εὐρή- 25 σειν οἰόμενος, ἅτε ἐκ πολλοῦ τῆς Ῥωμαίων ὑπὸ Σκλαβηνῶν . . . (πεπορθημένης), τῆς δὲ κατ' αὐτοὺς γῆς πρὸς ἑτέρου τινὸς πάντων ἔθνων οὐδαμῶς.

[Exc. de legat. p. 164—165 Par., 404—407 Nieb.]

49 "Ὅτι ὁ Καίσαρ ἔστειλε κατὰ τὴν Ἰταλίαν χρυσίον 30
 a. 578. συχνόν, ἄχρι κεντηναρίων τριάκοντα, ἅτινά γε δή-
 που Παμφρόνιος ὄνομα, ἀξίωμα βασιλέως πατήρ,

ἐκομίσατο ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, κατὰ δὴ τὴν
 βασιλίδα τηρικαῦτα ἀφιγμένους ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ
 δεήσεις τῷ Καίσαρι προσαγαγεῖν τῇ Ἰταλίᾳ ἐκτε-
 τρυχωμένη ταῖς τῶν Λογγιβάρδων ἐπιδρομαῖς ἐπα-
 5 μῦναι. ὁ δὲ Καίσαρ, ἐπεὶ αὐτῷ ὁ πόλεμος ὁ Περ-
 σικὸς ἅπαντα ἦν καὶ ἐνέκειτό γε ὅλος, ἐκείσε στρα-
 τιὰν οὐχ οἷός τε ἦν ἐκπέμπειν, οὐδὲ μὴν ἅμα τῇ
 ἔω καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν πολεμητέα γε αὐτῷ εἶναι
 ἐδόκει. χρήματα δὲ ἄλλως ἐπέδωκε Παμφρονίῳ, ἐφ'
 10 ᾧ τινὰς τῶν ἡγεμόνων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους, εἰ
 πῶς γε ἔσται αὐτῷ δυνατά, πείσοι τοῦ κέρδους
 ἰμείραντας μεταβαλέσθαι ὡς Ῥωμαίους ξὺν τῇ κατ'
 αὐτοὺς δυνάμει, καὶ τοῦτο μὲν τῇ Ἰταλίᾳ μὴ ἐνο-
 χλεῖν, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἔω πολεμησεύοντας καὶ
 15 τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατεῖα ἐπικουρηῆσαι. ἀπειθούντων
 δὲ τῶν Λογγιβάρδων, οἷα εἰκόσ, τὴν ἐτέραν λέναι,
 καὶ τινὰς τῶν Φραγγικῶν ἡγεμόνων διὰ τῆς τῶν
 χρημάτων ἐπιδόσεως ἐταιρίσασθαι, καὶ ταύτη γε
 20 ναμιν. [Exc. de legat. p. 124 Par., 327—328 Nieb.]

Ὅτι ἠνίκα Τραιανὸς καὶ Ζαχαρίας ὁ βασιλεὺς 50
 λατρός τὰς σπονδὰς ἐτίθεντο, παρ' ἑκάστου τηρι-
 καῦτα τῶν ὁπωσοῦν προϋόντων λόγων ἢ καὶ γρα-
 φομένων ἐν ταῖς ξυνηθήκαις, εἰ γε Τραιανὸς ἢ
 25 Ζαχαρίας, ἐφ' οἷς οἱ Πέρσαι ἐπρασσον, οἷγε οὐκ
 ἠβούλοντο ξυνομολογεῖν, Μεβῶδου τηρικαῦτα ἢ
 σιωπᾶν καὶ μόνον τὸ προσταττόμενον δέχεσθαι κε-
 λεύοντος ἢ τουτονὶ τὸν ἄνδρα ἀπειλοῦντος αὐτοῖς
 ἐπαφήσειν, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐπιδεικνύντος τὸν
 30 Ταγχοσδρῶ τηρικαῦτα τοῖς ὀρίοις. ἐφεστηκότα τῆς
 ἐώας, καὶ δὴ τέλος ἐπαφέντος, καὶ πλείστας ὄσας
 κώμας τε καὶ ἀγροὺς ἐμπρήσαντος, ἕως οἷ γε

ἀμφὶ Τραιανὸν αὐτοὶ τὸ χρυσίον ἤκον κομίζοντες
 τῶν σπονδῶν. καὶ τοσαύτη δῆπου χρησαμένου κατὰ
 Ῥωμαίων ὕβρει Μεβῶδου ὡς μηδὲ ἀξιῶσαι τὰ εἰρη-
 ναῖα χρήματα ἐν τοῖς μεθορίοις κομίσασθαι, ἐγκε-
 λεύσασθαι δὲ Ῥωμαίοις ἐς τὴν Νίσιβιν ἀποσῶσαι, ὅ-
 ἕτερά τε οὐκ ἀνεκτὰ περὶ τὴν τοῦ χρυσίου παράλη-
 ψιν κατανθαδισαμένου τε καὶ ἐπεντροφήσαντος αὐ-
 τοῖς, ὕστερον δὲ ἐς τοῦτο αὐτὸ περιελθεῖν καὶ
 δεηθήσεσθαι Ῥωμαίους Χοσρόης ἐλπίσας, εἰ γε κα-
 ταπροτερήσοι τὸν τῆς ἐφόδου καιρὸν τῶν σπονδῶν 10
 ἀφροντιστήσας, ἢ καὶ δράσειν ἴσως τι μέγα, καὶ κα-
 ταπλαγέντα τὸν Καίσαρα τελείως τῆς Περσῶν Ἀρμε-
 νίας τε καὶ Ἰβηρίας καὶ τῶν ἐκείνη χωρίων ἀποστή-
 σεσθαι, παρὰ πολὺ τὴν τῆς ἔω δῆωσιν τῆς Περσαρ-
 μενίων τε καὶ Ἰβήρων προσχωρήσεως ἡγούμενον· 15
 ἅμα δὲ καὶ ἐπέκυστο Χοσρόης παρασκευάζειν στρα-
 τιὰν ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν τὸν Καίσαρα, καὶ ἤδη
 στέλλειν κατὰ τὴν ἑῶαν ἱππαγωγούς ὀλκάδας· ὀλίγω
 πρότερον ἢ αἱ τριετηρίδες σπονδαὶ τελευτήσεσθαι
 ἐμελλον, πρὸ ἡμερῶν δῆπου τετταράκοντα ἐπαφίησι 20
 κατὰ τῆς Ῥωμαίων γῆς τῆς ἐκ τῶν ὀρίων τοῦ Δά-
 ρας ἐς τὴν μέσην τῶν ποταμῶν στρατιὰν ἱππικὴν,
 ἀμφὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, ἧς περὶ τὰς δώδεκα μὲν
 ἦσαν Πέρσαι, θυροφόροι τε καὶ ἱπποτοξόται, Σαρα-
 κηνοὶ δὲ καὶ Σαβεῖροι... (ὧν ξυμπάντων ἦρχον οἱ 25
 supplet Nieb.) σὺν τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσι περὶ τοῦ
 πῶς δεῖ προελθεῖν τὴν ἐν γένει ὀρεινὴν (εἰρήνην
 Nieb.) διασκεπτόμενοι. ὃ δὴ καὶ μάλιστα ἀλαξονείας
 τε καὶ ἀναισχυντίας οὐ μικρὰν προσῆψε τῷ Χοσρόη
 δόξαν, τὰς τε ξυνθήκας οὕτω πως ἀνέδην οὐκ ὀκνή-
 σαντι ξυγγεαί, καὶ ταῦτα ὀλίγης πρὸς τὸ πέρασ αὐτῶ
 ἐνδαψιλευομένης παραδρομῆς ἡμερῶν, καὶ ὅτι γε

τὸν αὐτόν, ἅτε δὴ ἐπεγγελῶν Ῥωμαίοις, ἅμα τε καὶ περὶ εἰρήνης διαλεχθῆσόμενον ἐν τοῖς ὀρίοις ἐχειρό-
 τόνησεν καὶ ἅμα ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις, ἐν αὐταῖς
 ὡς εἶπεῖν ταῖς ἡμέραις πολέμου τε καὶ ταραχῆς καὶ
 5 σπονδῶν συγχύσεως αἰτιον. τοῦτον δὴ οὖν τὸν
 Μεβῶδη βουλευμάτων τε ἡγούμενον καὶ τοῦ παντὸς
 ἔχοντα κῦρος ὀπλίσας ἐξέπεμψε, πρὸς γε καὶ Σα-
 πῶην τὸν Μαιράνου (Μαιράνου fr. 52), ἀνδρὸς
 οὐκ ἀγενοῦς ἀπενεγκάμενον δόξαν. [Exc. de legat.
 10 p. 165—166 Par., 407—409 Niebuhr.]

Ἵτι οἱ Μῆδοι δεδιότες τὴν τῶν Ῥωμαίων εἰσβο- 51
 λὴν κατὰ τῆς Περσῶν ὕσον οὐπω ἐσομένην καὶ ^{a. 578.}
 ἐπανιόντες τὸ λεγόμενον Θαννάριος φρούριον, χη-
 ρεῦον Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας, ἐν κατοχῇ ἐποιήσαντο
 15 καὶ ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν, μηδὲν τὸ παράπαν τῆς
 ἀναισχύντου τῶν σπονδῶν συγχύσεως ἄξιόν τι πο-
 ρισάμενοι, μήτε μὴν μέγα τι Ῥωμαίους βλάβαντες,
 ὡς ὑποπτεύθησαν τὴν ἀρχήν. [Exc. de legat. p. 125
 Par., 328—329 Niebuhr.]

Ἵτι Ταγχοσδρῶ σαφῶς ἐξεπιστάμενος καὶ αὐ- 52
 τὸς τὴν Χοσρόου βουλὴν, ὡς Μεβῶδης ἀναπετρῶ- ^{a. 578.}
 σας αὐτόν εἴη μὴ μείναι τὸ πέρας τῶν τριετηρί-
 δων σπονδῶν, αἶ γε ἀμφὶ τῆς ἔω ἐμπεδωθεῖσαι
 ἐτύγγανον, καὶ ὅτι οὕτω δοκοῦν αὐτῷ ἀναμφιβόλως
 25 ἐμβαλεῖν αὐτόν τε Μεβῶδην καὶ Σαπῶην τὸν
 Μαιράνου κατὰ τῆς πρὸς τὴν ἔω τῶν Ῥωμαίων
 ἐπικρατείας, εἴτε προστεταγμένον οἱ τοιάδε ἐκ Χο-
 σρόου εἴτε καὶ αὐτομάτως τοῦτο σκοπῶν ἐφ' ἑαυ-
 τοῦ, ὥσπερ ἀμέλει δευτέραν ἀφελὶς ἄγκυραν, ἐκτρα-
 30 πείσ ἀπὸ τοῦ Κιθαρίζων ὥρμησε καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς
 Ῥωμαίων ἐν ἀνατολῇ χώρας ἀπὸ τῶν Ἀρμενίας ἐμ-

βολῶν, διπλῆν ἐκείσε τὴν ταραχὴν ποιησόμενος.

[Exc. de legat. p. 125 Par., 329 Niebuhr.]

53

a. 578.

Suidas v. ἐμβριθῆ νοῦν· Μένανδρος "ὁ δὲ Ταγχοσδρώ, ὁ τοῦ Χοσρόου στρατηγός, οὐχὶ ἐλέφαντάς τε καὶ ἀγροίκων ὄμιλον καὶ ἕτερα ἅττα φόβητρα, 5 κόμπω μὲν ἀρμόδια, ἐνεργὰ δὲ καὶ ἐμβριθῆ οὐδαμῶς, ἀλλὰ τοὺς μαχμωτάτους τε καὶ εὐοπλοτάτους ἀγείρας, πλήθους τε ἀγεννοῦς ἀντάλλαγμα τοὺς τὰ πολέμια δεινοὺς ἀποκρίνας." καὶ αὐθις· "ἑστάναι τε ἐμβριθέστατα καὶ ἐπαμύνειν τῇ πόλει." 10

Eadem repetuntur v. Ταγχοσδρώ. Alterum fragmentum an Menandri sit Niebuhrius, prius an huc pertineat incertum esse Müllerus animadverterunt.

54

a. 579
Tiberii
2.

"Ὅτι ὁ Τιβέριος καὶ ἕτερόν τι προστίθησι τῷ δε-
δογμένῳ καὶ ἐς τὰ μάλιστα θεῶ κεχαρισμένον. 15
πολλοὺς γὰρ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δορικτήτων Περ-
σῶν, μάλιστα τοὺς ἐν τέλει, ὧν ἔνιοι καὶ τῷ βασι-
λειῷ γένει ξυνημμένοι ἦσαν, ἔστειλε Χοσρόῃ δωρο-
φορήσας. εἶτα πρέσβεις ἐπὶ τῷ τοιῷδε ἐξέπεμψε
Ζαχαρίαν τε αὐθις, τὸν βασιλείου ἰατρόν, ἅτε πολ- 20
λάκις χρησιμώτατά τε καὶ εὐνοῦστάτα ἐξυπηρετησά-
μενον ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον πρεσβείαις.
τοῦτον δὴ οὖν τὸν ἄνδρα τῇ λεγομένη ἀπὸ ἐπάρχων
ἀξία διακοσμήσας ἐχειροτόνησε καὶ πάλιν, καὶ δὴ
πρεσβευσόμενον ἀφῆκεν, οἷα δὴ καὶ αὐτοῦ Ζαχα- 25
ρίου τὴν πρεσβείαν ταύτην γενέσθαι ξυνωθῆσαντος,
σὺν τῷ καὶ Θεόδωρόν τινα, ἓνα τῶν βασιλείων μα-
χαιροφόρων, ἀξίωμα καὶ αὐτῷ στρατηγοῦ περιθεῖς.
τούτῳ τῷ ἄνδρῳ πρεσβευσομένῳ ἀπονείμας Χοσρόῃ
ἐξέπεμψεν, ἔγραψέ τε ἐπικεικίας ἀνάπλευα ῥήματα. 30
ὁ δὲ νοῦς τῆς ἐπιστολῆς· "ἐγὼ καὶ βούλομαι τὴν
εἰρήνην καὶ διὰ τὸ θεόσδοτον οὐσαν ἀσπάζομαι, καὶ

ὡσπερ φύσει τιμὴ προσιζάνει μοι τὰ τῆς φιλίας ὑμῶν.
 τοιγαροῦν ἐτοιμῶς ἔχω τῆς Περσαρμενίας τε πάσης
 ἀφίστασθαι καὶ Ἰβηρίας, οὐ μὴν τῶν βουλομένων
 ἡμῖν ὑπακούειν Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβήρων.
 5 ἀναδίδωμι δὲ καὶ τὸ Ἀφουμῶν φρούριον, καὶ τῆς
 Ἀρξανηνῆς ὑμῖν παραχωρήσω, τὸ Λάρας μόνον ἀντὶ
 τοσοῦτων ἀνακομιζόμενος πρὸς ὑμῶν." ταῦτα Τιβέ-
 ριος ὁ αὐτοκράτωρ Χοσρόη σημήνας ἐφῆκε Ζαχα-
 ρία τε καὶ Θεοδώρῳ καὶ μεγίστων πρέσβειων ἔχειν
 10 ἰσχὺν καὶ τὴν εἰρήνην ὡς ἂν οἰοί τε ἔσονται διατιθέ-
 ναι. μετὰ ταῦτα τῆς ὀδοιπορίας ἔτι σχομένῳ στα-
 λέντε ἄνδρε, οὕτω παρασχόν, καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν
 βασιλεὺς καταπλαγείς τοῖς ξυμβεβηκόσι, προφθάσας
 ἐκπέμπει ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα πρεσβευτήν,
 15 καὶ ἀφικνεῖται χειμῶνος ἀρχομένου ἤδη ὃς ἐπὶ τῇ
 πρεσβείᾳ ἐχειροτονήθη Πέρσης ἀνὴρ, τοῦνομα Φε-
 ρογδάθης, οὐχ ἦττον καὶ αὐτὸς φιλανθρωποτάτους
 ἐν ἐπιστολῇ διακομίζων λόγους πρὸς τοῦ Περσῶν
 βασιλέως, ἐν ᾗ ἐγγράπτο ὧδε· "εἰ μὲν τὸ δίκαιον
 20 ποιῆσαι βουλευθείης, ὧ Ῥωμαίων βασιλεῦ, καλῶς ἂν
 πράξεις τοὺς τε τὴν ἀποστασίαν τῆς Περσαρμενίας
 βουλεύσαντας γενεάρχας ἐκδιδούς ἡμῖν ὑπέξοντας
 ποινάς, ἐν τοῖς ὀρίοις τε τῆς Περσῶν τε καὶ Ῥω-
 μαίων ἀναρτηθησομένους, διδούς δὲ καὶ τὴν ἐντεῦ-
 25θεν συμβᾶσαν ζημίαν Πέρσαις. εἰ δὲ πρὸς ταῦτα
 ἐναντίως ἔχεις, πράξει τὸ φίλοις πρέπον· τοῦτο δέ
 ἐστὶ ξυνδραμεῖν ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτίς τοὺς ἑκατέρας
 ἄρχοντας πολιτείας, τὰ τῆς εἰρήνης, ὡς ἂν δύναιτο,
 μεταξὺ ἀλλήλων διαθησομένους· ἐφ' ᾧ δὲ τὰ τοι-
 30 αῦτα προελθεῖν, ἀνακωχὴν γενέσθαι τινά." ὧδε μὲν
 οὖν καὶ ἡ Χοσρόου ἐδήλου ἐπιστολῇ· πλείστων δὲ
 ἡμερῶν κατὰ τὴν βασιλίδαν πόλιν διαγενομένων ἐν

ταῖς ἐν μέσῳ συνουσίαις Τιβερίου τοῦ βασιλέως καὶ Φερογδάθου τοῦ Περσῶν πρεσβευτοῦ, γράφεται μὲν ἀπιούσιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν Ζαχαρία τε καὶ Θεόδωρον τοῖς πρέσβειν ἐνδιατρίψαι κατὰ τὴν ἔω, καὶ οὗτι μάλα ἐν σπουδῇ θέσθαι δηλῶσαι σφῶν αὐτῶν τὴν παρουσίαν βασιλεῖ τῶν Περσῶν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς βασιλίδος ἀφαιεῖη Φερογδάθης ὁ Περσῶν πρεσβευτής. προελθόντων δὲ καὶ κεινημένων ἐσὶτι πλείστων λόγων, ἐκπέμπει τὸν Φερογδάθην ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τούτοις, οἷς δὴ καὶ πρὸ τοῦ ἐγγράφει διὰ τῶν Ῥωμαίων πρέσβειων. ἐκεχειρίαν δὲ οὗτι ᾤετο δεῖν ἐπὶ μῆκιστον χρόνον ἐνδιδόναι Πέρσαις· ἀποχρῆν γὰρ ἔφασκε τῷ βουλομένῳ τὴν εἰρήνην καὶ μὴ διὰ τῆς τοῦ χρόνου πλείονος ἀπάτης προμηθευομένῳ παρασκευῆς ἀφορμῆν καὶ δύο μηνῶν ἢ τριῶν παραδρομῆν. καὶ οὖν ἀπῆρεν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσδε ὁ Φερογδάθης ἐκ τοῦ Βυζαντίου. [Exc. de legat. p. 125 Par., 409—411 Niebuhr.]

55
a. 579. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Πέρσαις ξυνεστήσαντο ἂν τὴν εἰρήνην, εἰ μὴ Χοσρόης ᾤχετο ἐξ ἀνθρώπων καὶ Ὀρμίσδης ὁ Χοσρόου, ἀνοσιουργὸς ὄντως ἀνὴρ, τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο. οἶμαι μὲν οὖν ἐγωγε οὐκ ἄλλως, πλὴν ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκυρώθη, ἅτε Χοσρόου ἐτι περιόντος, Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδωρον ἐσφοιτῆσαι ἐς τὴν Περσῶν πρεσβευσομένους. οὐπω γὰρ τὴν τῶν Σύρων παραμειψάμενοι ἦσαν καὶ οὐδὲν ὅ,τι τῆς Ῥωμαίων ἐνηλλάγη πρεσβείας. διὸ καὶ ἐκ βασιλέως αὐτοῖς γράμματα ἐστάλη ἔχεσθαι τῆς ὀδοιπορίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς· γινῶναι μὲν γὰρ ἐν μέσῳ τὴν Χοσρόου τελευτήν, ὅμως δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου παῖδα οὐκ ἄλλως φρονεῖν, ἐτοίμως δὲ ἔχειν τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῖς ἤδη Χοσρόῃ γραφεῖσι καταλῦσαι· ἐτι γε μὴν

καὶ τοὺς ἀφεθέντας αἰχμαλώτους ὡς ἂν ἐγχειρίσωσι
 τῷ Περσῶν βασιλεῖ. προσημύναντες τοίνυν οἱ Ῥω-
 μαίων πρέσβεις σὺν πολλῇ τε τιμῇ καὶ εὐφημίᾳ κατὰ
 τὴν Νίσιβιν ἐγένοντο· ἐν θαύματί τε μεγίστῳ ἐποι-
 5 οὔντο Πέρσαι τὴν Ῥωμαίων ἀμφὶ τοὺς δοριαλώτους
 φιλανθρωπίαν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Τιβέριος ὁ αὐτο-
 κράτωρ στέλλει αὐτίς, τοῦ ἥρος ἀρχομένου, Μαυρί-
 κιον κατὰ τὴν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἀποκαραδοκή-
 σοντα τὸ ἐσόμενον, ἐγκελευσάμενός οἱ, πρὸς ὅπερ
 10 ἂν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τραπῆ, ὑπαντιάζειν τε καὶ
 παρασκευάζεσθαι πρὸς ἑκατέραν τῶν πραγμάτων ῥο-
 πῆν. καὶ ὁ μὲν, καθὰ βασιλεῖ ἑδόκει, ἀνὰ τὴν ἕω
 ἔμενε, τὸ πρακτέον ἐπιτηρῶν· προϊόντων δὲ τῶν
 15 πρέσβεων ἐς τὰ ἤθη Περσῶν, ἐπειγομένων τε θεά-
 σασθαι τὸν ἄρτι τῷ βασιλείῳ θρόνῳ ἐπιβεβηκότα,
 ολομένων τε ἐς τὰ μάλιστα τεύξεσθαι τιμῆς, οὐ μὴν
 ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαζομένων οὔτε (οὐδενὸς Nieb.)
 ἀποτεύξεσθαι, οἷα μετὰ τοσαύτην νίκην πράγους τε
 καὶ πάσης ἀνθαδελίας ἀπηλλαγμένους τοῦ Ῥωμαίων
 20 βασιλέως ἐπικομιζόμενοι λόγους· καὶ ὡς οὐ μόνον
 ἄχρι ῥημάτων αὐτοῦ τὸ φιλάνθρωπον, μᾶλλον μὲν
 οὖν ἔργοις ἐπιδεικνυμένου, τῷ τοσούτους δοριαλώ-
 τούς τοῖς Πέρσαις αὐτοὺς ἐπαναγαγεῖν, τούτων ἐλ-
 πιζόντων γε αὐτῶν κυρῆσαι ἀναμφιβόλως, ἐς τοῦ-
 25 ναντίον ξυνέβη ἅπαν. πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ μέσον
 τῆς ὁδοιπορίας τῶν τις παρὰ Πέρσαις τοῖς βασιλι-
 κοῖς τε καὶ δημοσίοις πράγμασιν ἐξυπηρετουμένων,
 οὓς, εἴ τις τῇ Λατίνων χρήσοιτο φωνῇ, ἀσηκρῆτις
 προσαγορεύσειεν, ὑπαντιάσας ἤρετο σφᾶς ὅ,τι βού-
 30 λοιτό τε καὶ ὅ,τι ἤκοιεν καὶ ὁποῖαν ἀποκομιζοιεν
 ἄγγελίαν. ἀλλὰ τούτῳ μὲν οἷ γε ἀμφὶ Ζαχαρίαν τε
 καὶ Θεόδωρον ᾧδε ἀπεκρίναντο, ὡς τὰ τοιαῦτα τῷ

παρὰ Πέρσαις μαγίστρῳ, καθὰ τοῦτον καλοῦσι Ῥω-
 μαῖοι, ῥητέον, καὶ οὐχὶ αὐτῷ. ταῦτα εἰπόντες εἵ-
 χοντο τῆς ὁδοῦ. ἐξ ἐκείνου ἤκεν ἕτερός τις ἐκ Περ-
 σῶν, ὃς ἔτριβε τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῖς καὶ διαμέλλειν
 ἐποίει, βραδυτῆτος χρώμενος ἐπινοίαις, λέναι τε ἐς ⁵
 τὰ πρόσω μὴ συγχωρῶν. σταθμοῖς τε γὰρ πλησια-
 τέροις καὶ παρασάγγαις ὀλίγοις ἐχρήτο, ἄλλοτε ἄλ-
 λους χώρους περιφέρων τε καὶ ἀποπλανῶν, καὶ
 τούτου τὰ κάκιστα σφισι προεδήλου, καὶ ἐδείκνυ τῇ
 περὶ τὴν ὁδοιπορίαν πλάνη οὐδέν τι φιλοφροσύνης ¹⁰
 ἐχόμενον ἢ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς πρέσβεσιν. ἦν
 δὲ τὸ πραττόμενον ἐξ ἐπιβουλῆς τε καὶ μελέτης,
 ὥστε ἐπισχεῖν σφᾶς ὅσον ἂν χρόνον οἰοί τε ὧσιν, ἐν
 τούτῳ τὴν κατὰ δύναμιν ποιησομένους τοῦ πολέμου
 παρασκευήν, τὰ ἐπιτήδειά τε συναθροίσοντας ἀπο- ¹⁵
 τεθησόμενα κατὰ δὴ τὸ ὅσον οὐπω ἀναγκαῖον ἐς
 Νίσιβίν τε καὶ τὸ Δάρας τὰς πόλεις, ἔτι γε μὴν καὶ
 τὰ πέραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ τὰ τῆδε φρού-
 ρια ἀνάπλευα θέσθαι τῶν ἐδωδίμων, ὡς ἀκριδὸς
 οὕτω ξυμβὰν καταδηλησαμένης τοὺς ἐκείνη καρπούς, ²⁰
 καὶ ἅμα ἐρημωθέντων κατὰ τὴν προλαβοῦσαν Ῥω-
 μαίων ἐπιδρομὴν ἀπάντων τῶν κατὰ ταῦτα χωρίων,
 λιμοῦ τε σφοδροτάτου τοῖς ἐκεῖσε ἐνσκήψαντος, πρὸς
 δὲ γε ἐφ' ᾧ καὶ στρατολογῆσαι, ἅτε πολεμησείουτος
 ἐς τὸ ἐμβριθὲς τοῦ βασιλέως Περσῶν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ²⁵
 αὐτοῖς ἐβεβούλευτο, μόλις μετὰ πλείστας ὄσας ἡμέ-
 ρας ἐδόθη τοῖς πρέσβεσιν ἐς τὰ βασίλεια ἐσφοιτῆσαι.
 καὶ τὰ μὲν πρῶτα, καθὰ τῇ συνηθείᾳ ἐδόκει, θοινη-
 σάμενοι καὶ τὸ ἐκ βασιλέως γράμμα ἐγχειρίσαντες,
 πρὸς γε καὶ τοὺς δοριαλώτους ἀποδεδωκότες, ἐν- ³⁰
 θένδε ἀνεχώρησαν, φιλοφροσύνης μηδὲν ὅτιοῦν εὐ-
 ρηκότες. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ παρὰ Πέρσαις τῆς αὐ-

λῆς ἡγεμῶν καὶ Μεβῳδῆς ἐπυνθανέσθην τὴν δύνα-
 μιν τῆς πρεσβείας. τῶν δὲ εἰπόντων ὅτι δὴ περὶ
 εἰρήνης ἤκοιεν πρεσβευσόμενοι, αὐτίκα οἷγε οὐ δὴ
 προσίεντο τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν λόγους, φάσκον-
 5 τες οὐκ ἐπιτετράφθαι τι τοιόνδε, ἀλλὰ συλλαβὰς
 ἀποδόντας ἀντιλαβεῖν χρῆναι, καὶ ὡς θᾶττόν γε δῆ-
 που τῆς Περσῶν ἀπαλλαγῆναι. ἐν φανερωῖ τοίνυν
 ποιησαμένων τὴν ἐφιεῖσαν αὐτοῖς τοῦτο κέλευσιν,
 ἔγνωσαν ἐν βραχεῖ ὅ,τι δύναται ἢ ἐπιστολῇ τοῦ
 10 Ῥωμαίων ἀυτοκράτορος καὶ τὴν ἄφιξιν τῆς πρεσβείας
 ἄπασαν, ὡς ἔτοιμος εἶη κατασβεννύναι τὰ ἐκ τοῦ
 πολέμου χαλεπὰ καὶ τὴν περιμάχητον αὐτοῖς Ἀρμε-
 νίαν ἄπασαν ἀμαχητὶ ἐνδοῦναι, παραχωρῆσαι δέ
 σφισι καὶ Ἀρξανηνῆς, ἀντιχαριζόμενος τοῦ Δάρας τὸ
 15 Ἀφουμῶν φρούριον. ἐδέξατο μὲν οὖν καὶ αὐτίς αὐ-
 τοὺς βασιλεὺς ὁ Περσῶν, τραχύτητι δὲ χρώμενος
 πρὸς ἕκαστα τῶν φιλανθρώπως γεγραμμένων οὔτε
 ἀποστήσεσθαι ἔφη πώποτε τοῦ Δάρας, οὐ μᾶλλον γε
 ἢ τῆς Νισίβιος ἢ Σηγγάρων, ἅπερ καὶ αὐτὰ ἐκ Ῥω-
 20 μαίων ἀπισχυρίζετο ἔχειν Πέρσας, οὔτε μὴν ἐλαττώ-
 σειν τι τῶν πατρῴων κτημάτων, ἀλλ' εἰ μὲν οἷόν τέ
 ἔστιν, ἐς αὔξησιν αὐτὰ ἐνεγκεῖν, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ γὰρ
 καταλελειμμένα φυλάξειν. Χοσρόην μὲν γὰρ τὸν
 25 πατέρα ἔφη ὡς εἰ γε περιῆν, ἴσως τὸ τοιόνδε ἔπρα-
 ξεν ἂν καὶ τὸ Δάρας ἀφῆκε Ῥωμαίοις. τῷ γὰρ
 προσκτιησαμένῳ τι καὶ τοῦτο ἀποβεβληκότι οὐχ οὔ-
 τως αἰσχρόν· αἰσχρὴν δὲ ὁμοίως ἄπασιν ἀνθρώποις
 καταπροέσθαι τὰ πατρῶα. ταῦτα εἰρηκῶς, διὰ Με-
 βῳδου πάλιν αὐτοῖς ἐποίησε κατάδηλον ὡς ἐπὶ τίνι
 30 μέγα φρονοῦντες ἀξιοῦσι πρὸς ἡμῶν ἀνακομίζεσθαι
 τὸ Δάρας; ποῖον νενικηκότες πόλεμον; ποίους ἐγ-
 καλλωπιζόμενοι τροπαίοις; ποῖ δῆτα καθυπέρτεροι

γενόμενοι Περσῶν; ἀλλ' ὅτι ἀπειρίας δραξάμενοι τοῦ Ταγχοσδρῶ καὶ περιαγαρόντες αὐτὸν ἐς ἄλλοτε ἄλλους χώρους, ἐπειδὴ περιπλανωμένου ἐξ Ἀρμενίας ἐκείνου εἰς Ἀρξανηνὴν καὶ ἀπὸ Ἀρξανηνῆς ἐς Ἀρμενίαν ἄδειαν ἔσχον οἱ Ῥωμαῖοι καταδραμεῖν τὴν ἕω Περσῶν· τῷ τοι ἄρα βρενθύνονται ἴσως καὶ μεγαλαυχοῦσιν, ὑποτοποῦντες ἐν ἐλάττονι μοίρᾳ τὰ ἡμέτερα κείσθαι. "ἴστωσαν οὖν" ἔφη "Ῥωμαῖοι ὡς οὐδὲ ἄλλως ἀνέξομαι τῆς εἰρήνης, εἰ μήπω κατατιθέναι μέλλοιεν καὶ τὰ ὅσα πρὸς βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐκομιζόμεθα χρήματα ἀν' ἔτος." τσαυτῆ μεγαληγορίᾳ χρησαμένου Ὀρμίσδα μόλις ἀφείθησαν Ζαχαρίας τε καὶ Θεόδωρος, ἄχρι τριῶν ἤδη φθίνοντων μηνῶν ἐκείσε ἐνδιατρίψαντες, πάντων δὲ τῶν δυσχερῶν ἐς πείραν ἐλθόντες· καὶ γὰρ οὐδὲ ὅσον ἄερα καθαρὸν ἀναπνεῦσαι, οὐ μὴν προκῦψαι ἐκ τοῦ τέγους, ἵνα ἐνδιαιτώμενοι ἦσαν, ξυνεχώρουν οἷς ἡ φυλακὴ τῶν πρέσβειων ἀνειμένη ἐτύγγανε, τό τε δωμάτιον αὐτὸ ζοφῶδές τε ἦν καὶ ἀδιάπνευστον καὶ ὦρα θέρους ἐς τὰ μάλιστα ἀναρμόδιον, ὡς δοκεῖν εἶναι τὸ χρῆμα εἰρκτήν. τοῖς τοιοῖσδε τοίνυν δεινοῖς ἐκτετριμμένους διαφῆκαν, πολλῶ δυσκολώτερον αὐθις πρὸς τὴν ἐπάνοδον αὐτοῖς χρησάμενοι, ὡς μήτε τῶν ἀναγκαίων ἐς τὸ ἀποχρῶν σφισι μεταδιδόναι τρίβειν τε τὸν χρόνον καὶ μακροτέραν αὐτοῖς τὴν πορείαν ἐργάζεσθαι. μιᾶς γὰρ ἡμέρας ὁδὸν σφᾶς ἀγαρόντες ἐπὶ τὰ πρόσω, τῇ ἐφεξῆς δι' ἑτέρας ἀτραποῦ ἐς τοῦμπαλιν ἐπανῆγον, ἕως πολλῶν ἀνιάρων αὐτοῖς ἀναπλήσαντες, ὡς καὶ ἐκάτερον ἀμέλει νόσῳ βαρυτάτῃ περιπεσεῖν, ἐξώσθησαν τῆς Περσῶν. ἀφικομένης δὲ ταύτης τῆς ἀγγελίας παρὰ βασιλέα Ῥωμαίων καὶ παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα προσπεσού-

σης, οὐ γὰρ ᾤθη πώποτε Πέρσας ἐπὶ σμικροῖς οὕτω καὶ λίαν συμμέτροις τὴν εἰρήνην μὴ προσδέξασθαι, Μαυρικίῳ μὲν εἰκότως ἐσήμαινεν ἔχασθαι τοῦ πολέμου κατὰ τὸν προχωροῦντα τρόπον, καὶ τὰ
 5 ἄλλα περιεσκόπει, ὡς ἂν ἀμηγέπη οἷός τε ἔσοιτο βοηθῆσαι τοῖς πράγμασιν. οἱ (τῷ Bekk.) δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐκ εἶχε κακῶς τὸ στρατεύμα· καὶ γὰρ τὴν διανομὴν τῶν χρημάτων ἐπεποίητο. [Exc. de legat. p. 168—171 Par., 411—417 Niebuhr.]

10 [Suidas v. Μαυρίκιος· "Οὗτος δὲ προχειρίζεται 56
 στρατηγὸς τῆς ἐφῶς ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. ὅς a. 579.
 Μαυρίκιος ἐν πολέμοις μὲν καὶ ἀγῶσιν οὐκ ἐντεθραμμένος, ἔμφρων δὲ ἄλλως καὶ ἐμβριθῆς καὶ κατηκριβωμένος, ξυγκεράσας τε ἐν ἑαυτῷ ἄμφω τὰ
 15 ἐναντίως ἔχοντα ἀλλήλοις, ὄγκον φρονήματος καὶ προῶτητα, πάσης ὑπεροψίας τε καὶ ὀφρύος ἐλεύθερα. τοιοῦτον δὴ τινα τὸν Μαυρίκιον ὄντα ἢ τῶν πραγμάτων ἡγεμονία παραλαβοῦσα ἀνέδειξέ πως εὐκλεέστερον τῆ πείρα."

20 Nonnulla horum repetuntur v. ὄγκος. Menandri locum esse coniecit Valesius.]

"Ὅτι πολιορκούντων Ῥωμαίων τὸ Χλωμάρων, καὶ 57
 προσβολὰς ἐν κύκλῳ ποιουμένων, τὰς τε ἐλεπόλεις a. 580
 μηχανὰς περιστησάντων, πρὸς δέ γε καὶ ὑπονόμους Tiberii.
 3.
 25 ἐνερθεὶν ὑπορυπτόντων ἐς τὸ ἀφανές, στέλλει Βιγγάνης ὡς Μαυρίκιον τὸν τοῦ φρουρίου ἀρχιερέα· Χριστιανοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τῆς Ἀρξανηνῆς ἅπαντες. ταύτῃ τοι, ὡς αἰδοῦς ἀξιωθησόμενον πρὸς Ῥωμαίων Χριστιανῶν ὄντων τὸν προεστῶτα τῶν ἱερῶν τοῦ
 10 Χριστοῦ, ἱκετεύειν ἐπέτρεψε τῷ μυσταγωγῷ, εἰληφώτας ὀπόσος ἦν αὐτοῖς χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀπαναστῆναι καὶ μὴ πέρα πονεῖν. οὔτε γὰρ ἐνδῶ-

σειν ποτὲ Βιγγάνου τὸν ἥλιον ὄρῶντος τοὺς ὅσοι γε
 ἐς τὸ Χλωμάρων εἰσὶ Ῥωμαίους ἑαυτούς, προσμενόν-
 των τε τῇ πολιορκίᾳ Χριστιανῶν ἔσεσθαι τὸ δια-
 φθειρόμενον πλῆθος καὶ ἀσεβήσειν Ῥωμαίους πρὸς
 θεὸν περιορῶντας ἀνατιῶς τοὺς ἔνδον ἀπολλυμέ- 5
 νους. ταῦτα Βιγγάνης ἐδήλου. Μαυρίκιος δὲ πολλά
 τε καὶ ἐπαγωγὰ τῷ ἱερεῖ διαλεχθεὶς καὶ τοῖς ἅμα
 αὐτῷ πρὸς ἱκετεῖαν ἀφικομένοις, πίστεις τε εὐνοίας
 πρὸς τοῦ ἱερέως εἰληφῶς, ἀπαγγέλλειν ἐκέλευσε
 Βιγγάνῃ ὡς, εἴπερ ἑαυτὸν ἐνδώσει Ῥωμαίους, ἀξιώ- 10
 ματός τε μείζονος ἢπερ ἐφ' οὗ νῦν ἐστὶ παρὰ Πέρ-
 σαις ἀξιωθήσεται πρὸς Ῥωμαίων, κτήσεώς τε διπλα-
 σίας καὶ ἄλλης εὐπορίας γενήσεται κύριος. καὶ ἕτερα
 δέ, ὅποσα ἦν ἐφορκά, εἰπὼν ἀφήσιν αὐθις ἔνδον
 τοῦ φρουρίου γενέσθαι τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ. 15
 ἀλλὰ γὰρ ὁ Βιγγάνης εὐνούστατα ἔχων ὡς βασιλέα
 Περσῶν καὶ ἐς τὴν κατ' αὐτὸν πολιτείαν, ἔτι γε μὴν
 τῷ χώρῳ πῖσυνος, ἦμιστα ταῖς μεγίσταις ὑποσχέσεσι
 Μαυρικίου τὰ ὧτα ὑπέσχε, καὶ ταῦτα βάρβαρος ὢν
 οὐκ ἀφηνίασε τοῦ πρέποντος, τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς δου- 20
 λείαν τιμωτέραν ἠγγήσατο πλούτου. στέλλει δὲ αὐ-
 θις τὰ ἐς ἀγιστεῖαν τοῦ θεοῦ ἀνειμένα, περιφραν-
 τήριά τε καὶ ἐκπώματα καὶ ἄλλα ὅσα τιμαλφέστατα
 σκευή, ὡς Μαυρίκιον, καθάπερ ἀμέλει λύτρα τούτου
 τοῦ φρουρίου ταῦτα ὑποδέχεσθαι ἀντιβολῶν, τὴν 25
 πολιορκίαν καταλύσοντα. ἀτὰρ ὁ στρατηγὸς ἐπειδὴ
 ταῦτα ἐθεάσατο, οὐ προσήκατο, καίτοι ἐρίτιμα τυγ-
 χάνοντα· ἦξειν γὰρ ἐφασκεν οὐ τὰ ἱερὰ σκυλεύσων
 οὔτε μὴν Χριστῷ μαχησόμενος, ἀλλὰ σὺν Χριστῷ
 πολεμήσων, καὶ μᾶλλον ἐξαιρησόμενος τοὺς ὁμοδό- 30
 ξους πρὸς τῶν οὐκ ὀρθὰ φρονούντων Περσῶν. εἶτα
 ἐν ἀπορορήτῳ ἔλεξε τῷ ἱερουργῷ ὅσα ἐχρῆν, συνεχώ-

ρησέ τε αὐθις εἰσω γενέσθαι τοῦ φρουρίου. ὡς δὲ ἐπανῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν ἐς τὸ ἰθὺ τῆς γνώμης ἐφθέγγετο, ἐς τούναντιον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπεφώρατο ἀσπαζόμενος, ξυλλαμβάνεται μὲν ὄγε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ, αὐθις δὲ ἐγκελευσαμένου τοῦ στρατηγοῦ εἰχοντο τῆς πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι. [Exc. de legat. p. 125—126 Par., 329—331 Niebuhr.]

Suidas v. ἀπετάφρευον. Μένανδρος· "Οἱ Ῥωμαῖοι γὰρ οὐκ ἀπετάφρευον τὸ πρότερον, οὔτε μὲν ἐν ἐπιστήμῃ πάμπαν τὸ τοιόνδε εἶχον πρότερον ἢ Μαυρίκιον τὸν Παύλου ἠγήσασθαι τοῦ ἐφῶου πολέμου· ἐπειδὴ δὲ ὄγε τὴν στρατηγίαν εἶχεν ἡγεμονεύουσιν αὐτῷ τῆς ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀτραποῦ, τὸ τοιόνδε ῥαθυμία παροφθὲν ἐς τὸ θεόν ἐπανήγαγε. Ῥωμαῖοις γὰρ μὴ βουλομένοις ἦν τὸ χρῆμα καὶ εἰς λήθην κατώλισθεν· πόνος γὰρ ὄκνω πολέμιος."

"Οτι, ὡς ἔοικε, πρὶν ἢ Μαυρίκιον ἡγεμονεῦσαι τοῦ στρατοῦ, τὰ κατὰ τῶν δασμοφορούντων ἀδικήματα τσφηλε Ῥωμαίους. ταύτη τοι καὶ κατὰ τινὰ θεήλαξον ὀργὴν τὰ δοκηθέντα οὐκ ἐτελέσθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐπέσκηψεν ἐς τούναντιον. φιλεῖ γὰρ πως τὸ θεῖον ἄδικα πεπραχόσιν οὐδ' οἰομένοις τὰς ποινὰς ἐπιφέρειν, ὡς ἂν τῷ παραλόγῳ τῶν ἀποβάτων σωφρονίζονται πλέον.

Ἄφραστοκόςτος γὰρ ἔτι τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς δεδιότος, καιροφυλακοῦντος δὲ εἰ πη διασπασθεῖεν καὶ δώσοιεν αὐτοὶ τῆς καθ' ἑαυτῶν ἐφόδου καιρὸν ἀσύμφορον· ἔδοξε δὲ τισὶ τοὺς ἅμα πάντας ἀπροσμάχους νομιζόμενους, τούτους κατὰ τὴν πολεμίαν διαιρεθέντας εὐεπιχειρήτους ποιῆσαι.

“Ὅτι εἰπὼν περὶ τῶν ὀκτακοσίων λευκῶν ἵππων τῶν ὑπὸ Ἀξαρέφθου ἀλόντων καὶ ἐς θρίαμβον ἀχθέντων φησὶν ὁ ἱστορικὸς Μένανδρος· “Ταῦτα μὲν ἡ ἀβουλία καὶ ἡ καταφρόνησις ἡλίκα κατειργάζοντο κακὰ παραστῆσαι βουλομένῳ λέλεκται, καὶ ὡς ὁ θεός, ⁵ ἡνίκα ἂν οὐ ξυνεπιλαμβάνηται, καὶ τὰ δοκοῦντα εὖ βεβουλεῦσθαι περιάγεται ἐς τούναντίον, καὶ ὡς ἄγαν χαλεπὸν καὶ πολιτείαν διαφθεῖραι δυνάμενον τὸ τῶν ὑπηκόων ἀνήκοον. Μαυρίκιος μὲν γὰρ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς εὖ βεβουλευμένος, καὶ καθ’ ὅσον ¹⁰ οἷόν τε ἦν ἀνθρώπῳ προέγνω τὰς ἀδήλους τῶν πράξεων ἀποβάσεις, τῇ δὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἀκοσμία τῷ μὴ φυλάξει τὰ πρὸς αὐτοῦ εἰρημένα τε καὶ παρεγγυηθέντα ἐς ἔσχατον κινδύνου τὰ Ῥωμαίων ἤλασε ¹⁵ πράγματα. καὶ οὐχ ἡ σταλεῖσα μὲν πρὸς τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τε τὸ Δούβιον καὶ Ἰβηρίαν ταῦτα ἐδυστύχησε στρατιὰ μόνον, αὐτὸς δὲ ὁ Μαυρίκιος ἀπαθῆς κακῶν ἔμεινεν, [ἀλλὰ] κάκεῖνος εἰς τελευταίας διωλίσθησεν ἐλπίδας, ὅμως διεσώθη μόγισ.”

“Ὅτι ἡ τῶν προσδοκηθέντων ἀνάγκη τὸν προσ- ²⁰ δοκῶντα ῥαθυμότερον διατίθησιν. [Exc. de sentent. (cod. p. 321) p.362, 363 Mai., 434—436 Niebuhr.]

60 “Ὅτι παρεσκευάζετο ὁ Τιβέριος διαλῦσαι τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον. τοιγαροῦν οὕτως ἀρέσαν τῷ βασιλεῖ, ἀφίησιν ἐπὶ τούτῳ Ζαχαρίαν ἐν τοῖς Ῥωμαίων ²⁵ τε καὶ Περσῶν μεθορίοις πρεσβευσόμενον καὶ αὐθις ὃν δὴ καὶ πολλάκις ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἐχειροτόνησε χρεῖαις. ὁ δὲ ἀφικόμενος, καὶ δῆλον καταστήσας ἐφ’ ᾧ ἐποίησατο ὡς Πέρσας τὴν ἀφίξιν, ὁ μὲν ὑπῆρχεν ἐν τούτοις, βασιλεὺς δὲ Περσῶν ἐκπέμπει Ἀνδρίαν. ³⁰ οὗτος δὲ ἀνὴρ κατὰ τοσοῦτον ἐχέφρων τε ἦν καὶ πράγμασι πλείστοις ὀμιλήσας, καθ’ ὅσον τε αὐτῷ

ἐπὶ μακρότατον καὶ τὰ τοῦ χρόνου ξυνέβαινε ἐπι-
 σφραγίζοντι τῷ πάνυ γηραλέῳ τὸ νουνεχές. ἐπειδὴ
 δὲ συνηλθέτην ἀγχοῦ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας ξὺν
 τοῖς καὶ οἱ τῶν ἐκείνη πόλεων Ῥωμαίων τε καὶ Περ-
 5 σῶν ἡγεμόνες, οἱ μὲν δὴ ἐξηρτύοντο ἕκαστοι δια-
 λεχθησόμενοι περὶ τοῦ ὅπως δεόν καταθέσθαι τὸν
 πόλεμον· ὁ δέ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτήκτωρ,
 δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον
 ἀξίας, τὸν βασιλείου προσκεπαστήν, οὗτος δὴ οὖν
 10 κατεσκεύασε καλύβας, ἐν αἷς ἔμελλον ἑκατέρας πο-
 λιτείας πρέσβεις τὰ εἰρημένα διασκέπτεσθαι· τοῦτο
 γὰρ τὸ λειτούργημα ἄνωθ' ἐν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ προ-
 τήκτωρι ἐπιτέτραπται. παρασκευασθέντων οὖν τῶν
 τοιῶνδε ἐνδαιτημάτων, καὶ γενομένων ἐν τῷ αὐτῷ
 15 τοῦ Ἀνδρίαν τε καὶ Ζαχαρίου καὶ τῶν τῆς περιοι-
 κίδος ἀρχόντων, τοῦ μὲν Ἀνδρίαν τὴν συνέλευσιν
 ποιουμένου ἐκ τοῦ Δάρας, Ζαχαρίου δὲ ἐκ τοῦ Μάρ-
 δισ, καὶ αὐτῶν οὐχ ἦττον ταῖς αὐταῖς χρωμένων δι-
 καιολογίας, αἷσπερ καὶ ἐν ταῖς προτέραις πρεσβείαις·
 20 καὶ τῶν μὲν Περσῶν βουλομένων κομίζεσθαι ἀπὸ
 Ῥωμαίων τὰ ὅσαπερ ἐκ πλείστου χρόνου εἰώθεσαν
 χρήματα τὰ διομολογηθέντα ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ
 χρόνων, πρὸς τούτοις ἔχειν καὶ τὸ Δάρας, τῶν δὲ
 δὴ Ῥωμαίων ἐξ ἐναντίας ἀπισχυριζομένων ὥστε μηδὲν
 25 κατατιθέναι μήτε μὴν ὥσπερ τιμήματός τινος πρία-
 σθαι τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀνασώσασθαι ἀπὸ
 Περσῶν τὸ Δάρας, ἀντάλλαγμα μέντοι παρέχοντας
 τὴν ἐξ ἀρχῆς Περσαρμενίαν τε καὶ Ἀρξαναηνὴν ἄνευ
 τῶν ἀμφοτέρας χώρας οἰκητόρων τῶν ὅσοι τῇ Ῥω-
 30 μαίων προσεχώρησαν πολιτεία, — πλείστων οὖν,
 ὥσπερ εἰκός, ἐπὶ τηλίκῳ πράγματι προενηνεγμένων
 λόγων καὶ ἦκιστα εἰς ἔργον ἀχθέντων, μήτε μὴν τῇ

συμφωνία ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν ξυμβαινόντων ἀλλή-
 λοις, τὸν Ἀνδρίαν παρακρούσασθαι Ζαχαρίαν ὑπο-
 τοπήσαντα ἐφ' ᾧ θέσθαι συνθήκας οὐκ ἐς τὸ εὐ-
 πρεπές, ἀλλὰ γὰρ πάντη ἀσυμφόρους τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ, φάναι λέγεται τοιάδε· "τείχη καὶ πύλαι, καὶ 5
 εἴ τι τοιοῦτον, ᾧ ἄνδρες, φυλακτήριον, φυλάττειν
 μὲν, ὡς εἰκός, δυνήσεται καὶ πόλιν καὶ πολιτείαν
 ὅλην· ἐν οἷς δὲ τυγχάνουσιν οἱ τούτοις περιπεφραγμέ-
 νοι, κρύπτειν οὐ ἴσθαι. φήμη γὰρ αἰεὶ χειροῦται
 τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκοῦντά πως ἄδηλα καθεστά- 10
 ναι προτίθησι ταῖς ἀκοαῖς, ὡσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν
 φανερωῖ τῷ βουλομένῳ πρίασθαι ὄνια. τοιγαροῦν
 καὶ ἡμεῖς ἐξεπιστάμεθα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέ-
 μοις ἀντερείδουσιν πλείστοις, καὶ πολλαχόσε τῆς
 οἴκουμένης ὄπλα κινουῦσαν καὶ τῇ δυνάμει μεμερισμέ- 15
 νην σχεδὸν ἐφ' ἐκάστῳ βαρβάρῳ γένει, καὶ τὴν καθ'
 ἡμᾶς πολιτείαν οὐκ ἀπὸ τρόπου Ῥωμαῖοι γινώσκουσι
 μηδενὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων νῦν πολεμουῦσαν ἢ
 Ῥωμαίοις μόνοις. ὡς οὖν ὑμῶν μὲν πολλοῖς ἔθνεσι
 μαχομένων, ἡμῶν δὲ μόνοις ὑμῖν, οὕτω καὶ τὰς 20
 ξυνθήκας ἀνάγκη διατιθέναι. βέβαιον γὰρ ἂν γένοιτο
 Ῥωμαίοις τε τὸ περιεῖναι καὶ πρὸς πολλὰ διαγωνιζο-
 μένοις ἔθνη καὶ πρὸς μίαν τῶν Περσῶν πολιτείαν,
 καθάπερ καὶ ἡμῖν ἐν βεβαίῳ γενήσεται τὸ κρατεῖν
 πρὸς οὐδένα τῶν ἄλλων ἢ πρὸς Ῥωμαίους μόνοις 25
 ἔχουσι τὴν διαφορὰν καὶ τῷ πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν
 παρατάττεσθαι πόλεμον." ταῦτα ἐπεὶ ἔλεξεν ὁ Ἀν-
 δρίαν, ἀκηκοῦτα Ζαχαρίαν λέγεται ὑπομειδιᾶσαι καὶ
 ὧδε εἰπεῖν· "εὐ σοι γένοιτο, ᾧ Ἀνδρίαν, καὶ Πέρση
 πεφυκότι καὶ μαρτυροῦντι Ῥωμαίοις τῆς ἀνδρείας καὶ 30
 παρατρώσαντι τὴν ἀλήθειαν οὐδαμῶς. εἰ γὰρ μή, ὡς
 ἐφης, ἢ Ῥωμαίων περιεσπᾶτο δύναμις, καὶ τὴν πολυ-

χειρίαν τοῦ κατ' αὐτήν στρατοῦ κατὰ πολλὰ τῆς οἰκου-
 μένης ἐξέτεινεν ἔθνη, καὶ ὡς ἐγεφύρωσε τῇ δυνάμει
 τὴν θάλατταν καὶ τὰς ἡπείρους ἐξευξε τῷ πανταχοῦ
 παρῆναι τε καὶ περιεῖναι, τί ἂν οἶε πεπονθέναι Πέρ-
 5 σας ἢ ἐπὶ πόσον ἀντισχεῖν τῷδε τῷ πολέμῳ; οἶμαι μὲν
 οὖν ἔγωγε καὐτό γε δήπου τοῦνομα συμφθαρῆναι
 Πέρσαις, καὶ μόνῳ νικῆσαι τῷ μηδέποτε φέρεσθαι τῇ
 μνήμῃ." τούτων Ζαχαρία εἰρημένων ὁ Ἀνδρίαν τῇ
 σιγῇ ἐδήλωσε τὸ νενικῆσθαι τῷ λόγῳ. τοιαῦτα μὲν
 10 οὖν ἄμφω διελεγέσθην. ἐν τοσοῦτῳ δὲ ὁ Ταγχοσδρῶ,
 Περσῶν στρατηγός, ἅμα τῇ Περσικῇ στρατιᾷ ἐς τὴν
 ἰππάσιμα τὰ περὶ τὴν Νίσιβιν ἐστρατοπεδεύετο κατὰ
 τὸν Μυγδόνιον ποταμόν. Μαυρίμιος δὲ χαρακώσας
 ὑπῆρχε τὰς ἀμφ' αὐτὸν δυνάμεις ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ
 15 Μονόκαρτον, ἐν ἀρχιδύρῳ Κωνσταντίνης τῆς πόλεως.
 ἔστι γὰρ δήπου τὰ περὶ τὸ Μονόκαρτον ἅπαντα
 ἔνυδρά τε καὶ ἰππόβοτα καὶ στρατῷ ἐνσκηνώσασθαι
 ἀγαθὰ. οὕτω μὲν οὗτοι ἀπεταφρεύοντο. ἀτὰρ ὁ
 Ἀνδρίαν ἐτι ξυνεστῶσης τῆς ἐκκλησίας ἐχρᾶτο καὶ
 20 πτοίαις τισὶ καὶ φενακισμοῖς, Ζαχαρία ὑποδηλῶν ὡς
 αὐτὸς εἶη μόνος ὁ διακωλύων τὸν Ταγχοσδρῶ τὴν
 Ῥωμαϊκὴν γῆν κατασεῖσαι ἅπασαν. τυχὸν γὰρ ἐν ᾧ
 διαλεγόμενος ἦν ἀνεφαίνετό τις τούτων δὴ τῶν ἐς
 τάχος ἰππαζομένων τε καὶ τὰς ἀγγελίας τῷ τάχει
 25 τῶν ἵππων διακομιζόντων, πλαττόμενος ἐκ τοῦ Ταγ-
 χοσδρῶ ἐστάλθαι. καὶ δὴ τὸν Ἀνδρίαν ἰδίᾳ λαμβά-
 νων ἐνεχειρίζετό οἱ ἐπιστολὴν, ἐν ἣ ἔνεφέρετο ὡς
 Ταγχοσδρῶ δῆθεν γεγραφότος, οἷα ἀκαθέκτου οὔσης.
 τῆς Περσῶν στρατιᾶς, μάλᾳ τε ὀρμῶσης καὶ δὴ ἐμ-
 30 βαλεῖν ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν. τοιαῦτα ψευδομένης τῆς
 ἐπιστολῆς, συνεψεύδετο τοῖς γεγραμμένοις καὶ ὁ
 κοινοφτός, ὃς τῷ ἀγγελιαφόρῳ, ἄτε ἄρτι ἀφιγμένῳ

ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, συμπεπλασμένος τε καὶ ἐνιζάνων
 πολὺς περὶ τὴν κόμην ὑπῆρχεν. ἅμα δὲ καὶ ὁ Ἄν-
 δίγαν διαλεγόμενος τῷ ἦθει ὑπεκρίνετο, καὶ τῇ ἄλλῃ
 κινήσει τοῦ σώματος ὑπεφαίνετο οἷα μὴ ἐφιέμενος
 πολέμου. τὸ μετὰ ταῦτα κατὰ δὴ τὸν ξύλλογον 5
 ἑαυτὸν ἀναμειγνύς, ἔφασκε Ζαχαρία ὡς ἐνοχλοῖτο
 ὑπὸ τοῦ Ταγχοσδρῶ καὶ ὡς ἐσήμηνέν οἱ τὴν προ-
 θυμίαν τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀφόρητον ἐγκαλινοῦσθαι
 τε ἀδύνατον, τοῦτο μὲν ἐν πολλαῖς μυριάσι ξυνη-
 σταμένης τῆς Περσικῆς δυνάμεως, τοῦτο δὲ καὶ ἐς 10
 τὰ μάλιστα ἱεμένης τὴν Ῥωμαίων ἅπασαν καὶ δὴ
 παραντίκα πυρπολήσειν, καὶ ὡς, εἰ μὲν Ῥωμαῖοι
 ἔλοιτο, καθ' ὃν ἂν βούλοιντο τρόπον Πέρσαι, ἐμ-
 πεδῶσαι τὰς σπονδὰς, ἀφέξεσθαι τῶν ὄπλων· εἰ δέ
 γε οὐ βούλοιντο, ξυγχωρήσειν αὐτῷ ἐμβαλεῖν παρα- 15
 χρῆμα ἐς τὴν ἐφάν Ῥωμαίων· οὐδὲ γὰρ ἀνθέξειν
 αὐτοὺς κἂν γοῦν τὸν κτύπον τῶν φαρετρῶν τοῦ
 Περσικοῦ ἀκούσεσθαι πλήθους. ἄλλως τε δὲ δεδιέ-
 ναι τὴν τοῦ κατ' αὐτοὺς βασιλέως ὀργὴν ἐς χρόνον
 τοσόδε ἀναβαλλομένους τὸν πόλεμον. οὕτω μὲν οὖν 20
 ὁ Ἄνδρίγαν δολερώτατά τε καὶ ἀλαξονικώτατα τῷ
 κόμπῳ χρησάμενος τῶν ῥημάτων ἐπλάττετο ἔκοντὶ
 μὴ προσίεσθαι τοῦ πολέμου τὸ αὐτεξούσιον. συνεῖς
 δὲ καὶ Ζαχαρίας τὸ ἀπατηλὸν τῶν εἰρημένων, καὶ
 τὴν κομπολογίαν παραπέτασμα εἶναι τοῦ ψεύδους, 25
 ὡς Ἄνδρίγαν ἔφη "οὐκ ἐν τῷ ἀπατᾶν τὸ ἐχέφρον
 δηλοῦται, μάλιστα τοῦ ἀπατωμένου ξυνειδότος. ἴ
 γὰρ οἶει με μὴ ἐξεπίστασθαι ὡς πλάσματά ἐστι τὰ
 ὑπὸ Περσῶν πρασσόμενά τε καὶ λεγόμενα καὶ οὐδὲν
 ἕτερον ἢ δόκησις καὶ ἀποσκιάσματα καὶ φενακισμοί, 30
 καὶ ὡς σὺ αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα ἐδραματούργησας,
 ἐννοῶν ἐκφοβήσειν Ῥωμαίους; ὡς ἂν οὖν βούλει καὶ

ἀρεστόν σοι εἶη, ἐφίημι ποιεῖν. πλὴν εὖ ἴσθι ὡς ἐν ἀρχαῖς τοῦδε τοῦ πολέμου Ῥωμαίοις τὸ ὄπλοφορεῖν φορτικώτατόν τι ἐφαίνετο· ὥστε ἀμέλει καὶ ἰκετείαις ἐχρῶμεθα ὡς ὑμᾶς μὴ ἀναγκασθῆναι σφᾶς ἐπιλαβέσθαι ὄπλων. κατὰ τοσοῦτον γὰρ ἐς τὸ ἀπόλεμον ἐπιρρεπέστατα εἶχον ὡς καὶ ἄχρι Ἀπαμείας ἐλάσαι Πέρσας, καὶ μὲν οὖν ἄχρι αὐτῆς γε δήπου Ἀντιοχείας. ὑμῶν τε πρὸς ταῦτα μὴ ὑποχαλασάντων, ἀφ' οὗ ἤσπασαντο Ῥωμαῖοι τὸ ἐθελοκίνδυνον, οἶμαι μὴ ἀγνοεῖν Πέρσας ὡς οὐδὲ μέχρι αὐτῶν τῶν μεθορίων ἀναιμωτὶ οἶοι ἐγένεσθε ἀφικέσθαι. νῦν γοῦν πεπαιδευμένων ἀκριβῶς Ῥωμαίων τὸν πόλεμον θαρραλέοι τέ ἐσμεν καὶ εὐέλπιδες ὡς, εἰ γε κινήσοι ὁ Ταγχοσδρῶ, ὑπαντιάσειν οἱ ἐν αὐτοῖς γε δήπου τοῖς ὁρίοις δόρου Ῥωμαϊκὸν εὖ μάλα τεθηγμένον, διατιτραῦν τὰς λαπάρας οἶόν τε ὄν αὐτοῦ. ὡς οὖν εὖ ἐξεπισταμένων Ῥωμαίων τοὺς Περσῶν δόλους, πρᾶττε οὕτω." τούτων οὖν καὶ ἐτέρων πλείστων εἰρημένων μὲν, μάτην δὲ ὕμως, προῆλθε γὰρ οὐδὲν ὅτιοῦν, τότε τῷ Μαυρικίῳ ἐν γράμμασι δηλοῖ Ζαχαρίας ἀφικέσθαι ἐς τὰ πρὸ Κωνσταντίνης πεδία, οἷα δὴ ἐκεῖσε τὸν πόλεμον ξυγκροτήσουσι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ταγχοσδρῶ κινήσας τὰ Περσικὰ στρατεύματα ἐπαρόμενος ἦει ἐς τὰ περὶ Κωνσταντίνην. [Exc. de legat. p. 171—174 Par., 417—423 Niebuhr.]

Ὅτι φήμη αἰεὶ χειροῦται τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκοῦντά πως ἄδηλα καθεστάναι προτέθεικε ταῖς ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν φανερωῖ τῷ βουλομένῳ πρίασθαι ὄνια. 61

... ἠλλάξατο τοῦ πονεῖν βίον τινὰ α.... μενόντων φησὶ καὶ τοῦ ἐνδοξοτέρου τὸ ἄδοξον.

Ἔστι οὐκ ἐν ῥώμῃ σώματος, ἀλλ' ἐν ἀνδρείᾳ ψυχῆς ἢ τοῦ πολέμου ῥοπὴ κινδυνεύεται.

Ἔστι οὐδὲν οὕτω ῥαστώνης καὶ τρυφῆς καὶ ἀναπαύλης ὡς κίνδυνοι καὶ πόνοι καθεστῆκασιν οἰκεῖοι. πόνος μὲν γὰρ (τοῖς) τῶν προκτηθέντων ἀπολαύουσιν, ὡσπερ ταμιεῖόν τι τῆς εὐκλείας καθέστηκε· τρυφὴ δ' ἄνευ τοῦ προπαιδεύεσθαι πόνοις τοῦ κάκιστα ζῆν ἡγεμών· ἔστι δὲ (ἐνίστε δὲ vel ut Bekk. ἔστιν ὅτε) καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν μετὰ τῆς ἀδοξίας ἀπαλλαγῆ.

Ἔστι Ταγχοσδρῶ ἐβλήθη ὑπὸ τινος ὀλεθρίαν τινὰ πληγὴν. καὶ ἔμοιγε οὐκ ἀπότροπον (ἀπὸ τρόπου B.) φαίνεται τὸ τοιόνδε τι γενέσθαι· ἐργάτις γὰρ τῶν τοιούτων ἢ τύχη. πολλοὶ γὰρ πολλάκις τῶν λίαν εὐδοκίμων ὑπὸ ἀδοκίμων ἐσφάλησαν, καὶ φύσει τιτὰ παράδοξα τῷ ἀνθρωπείῳ συμπεριφέρεται γένει. 15

Ἔστι ὁ Μαυρίκιος ἠττηθεὶς ὑπὸ Περσῶν μεγίστην κατείχετο ἀνία· οἷς γὰρ παρ' ἐλπίδα τι ἀποβαίνει, καὶ ἐν μὲν τῷ καιρῷ τῆς πράξεως ἀνθέλκονται τῇ τοῦ περισσεύεσθαι ἀνάγκῃ, παρὰ πάσης δὲ τῆς τιμῆς (φιλοτιμίας Herw.) τοῦ ἔργου ἐν ἡσυχίᾳ γενόμενοι τὸ λοιπὸν ἀθυμώτατα διατελοῦσιν ἄρα λογιζόμενοι... (ἀναλογιζόμενοι Herw.) καὶ τῆς ἐλπίδος ἐξέπεσον· καὶ Μαυρίκιος οὐδὲ (οὐδὲν γὰρ Herw.) δεῖ δὴ αὐτῶν σιωπᾶν, ὡν ἦττον (ὡν ἦττων Herw.) [Exc. de sentent. (cod. p. 322) p. 363, 364 Mai., 436—437 Niebuhr.] 20

62
a. 580. Ἔστι Ἰταλία ὑπὸ τῶν Λογγιβάρδων σχεδὸν ἅπασα ἐπεπόρθητο. διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα ἱερεῦσιν ἐκ τοῦ προεστῶτος ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβευόμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα τοῖς ἐκεῖσε μέρεσιν ἐπαρκέσαι. ἀλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταῦτόν καὶ ἐς τὰ

περὶ τὴν ἐφάν ξυνεστηκώς τε καὶ οὐκ ἀπολήγων,
 μᾶλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτεινόμε-
 νος, οὐδεμίαν ἀξιόλογον συνεχώρησε στρατιάν τε τὸν
 αὐτοκράτορα, οὐδὲ μὴν ἀποχωρῶσαν τοῖς ἐκεῖσε πράγ-
 5 μασι δύναμιν στείλαι. ὅμως δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων
 τε καὶ ἐνδεχομένων στρατεύμα ξυναγείρας ἐστελλεν
 ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθετο ἐπιμέλειάν τε
 καὶ σπουδὴν, εἰ πῶς τινος τῶν ἡγουμένων τοῦ Λογ-
 γιβάρδων ἔθρους δεξιῶσεται δώροις ὑποπείθων καὶ
 10 μεγίστας ἐπαγγελλλόμενος χάριτας, ἤδη τε πλείστοι
 τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαίους, τὴν ἐκ τοῦ
 αὐτοκράτορος ὠφέλειαν προσδεχόμενοι. [Exc. de legat.
 p. 126 Par., 331—332 Niebuhr.]

Ἵτι Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων Χαγάνος οὐδεμιᾶς 63
 15 ἀφορμῆς ἢ σκήψεως λαβόμενος, οὐδὲ ψευδῆ γοῦν ἄ-
 κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀξιῶσας τινὰ συνθεῖναι, ἀλλὰ
 γὰρ καὶ κατὰ τόδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιον πρὸς
 βασιλέα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομίσαιτο τῶν
 χρημάτων, ὀγδοήκοντα δὲ χιλιάδες ὑπῆρχον εἰς ἔτος
 20 ἕκαστον νομισμάτων, ἐπειδὴ τὸν τε ἄλλον φόρτον,
 ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύσατο, καὶ τὸ χρυσίον
 ἔχων ἐπανῆκεν ὡς αὐτόν, ἐκεῖνος ἀναισχυντότατα
 καὶ βαρβαρώτατα ἄφνω παραλύσας τὰς συνθήκας,
 ἅς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπιβάντα τύχης εὐ-
 25 θὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποίησατο, καὶ πανστρατιᾷ κινήσας
 ἀφικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμόν, μεταξὺ Σιρ-
 μίου πόλεως καὶ Σιγγηδόνος, καὶ γεφυροῦν ἐπεχείρει
 τὸν ῥοῦν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιρμίῳ τῇ πόλει καὶ
 παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος· δείσας δὲ μὴ
 30 διακωλυθεῖν πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλαττόν-
 των ἐν Σιγγηδόνι καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου
 πεῖραν τε καὶ ἐπιστήμην ἐν ταῖς τοῦ ποταμοῦ ναυ-

σιν ὑπιδόμενος, βουλόμενός τε πρὸ τοῦ τὴν βουλὴν
 εἰς τὸ φανερόν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγγείρημα τελεώσασθαι,
 πλοῖα συναγείρας κατὰ τὴν ἄνω Παννονίαν εἰς τὸν
 Ἴστρον πολλὰ βαρέα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπη- 5
 γικῆς τέχνης, ὅμως ἐκ τῶν ἐνότων μακρὰς συμπη-
 ξάμενος στρατιώτιδας ναῦς, καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς
 ἐπιβιβάσας ὀπλίτας ἐρέτας τε, οὐ κατὰ κόσμον, ἀλλὰ
 βαρβαρικῶς τε καὶ ἀνωμάλως ταῖς κώπαις τύπτοντας
 τὸ ὕδωρ, κινήσας ἀθρόον ταῖς τε ἐπακτρίσι κατὰ τὸν
 ποταμόν, καὶ αὐτὸς μετὰ πάσης τῆς Ἀβάρων στρα- 10
 τιᾶς πεξῆ διὰ τῆς Σιρμιανῆς πορευόμενος νήσου,
 παραγίγνεται κατὰ τὸν Σάον ποταμόν. διαταραχθέν-
 των δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις Ῥωμαίων καὶ τὸ
 ἐγγείρημα συννοησάντων, τοῦ τε ἐν Σιγγηδόνι στρα-
 τηγοῦ, Σήθου τοῦνομα, στείλαντος πρὸς τὸν Χαγά- 15
 νον καὶ ἐπερωτῶντος ὅ,τι δὴ καὶ βουλόμενος εἰρή-
 νης βεβαίας τε καὶ φιλίας συνεστῶσης αὐτῷ τε καὶ
 Ῥωμαίοις πρὸς τὸν Σάον ἀφίκετο ποταμόν, ἅμα δὲ
 λέγοντος ὡς οὐ περιόψεται γεφυροῦν ἐπιχειροῦντος
 αὐτοῦ τὸν ποταμόν, οὐκ ἐπιτρέποντος ὅλως τοῦ ἀν- 20
 τοκράτορος· οὐ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος ἔφη
 βούλεσθαι πηγνύναι τὴν γέφυραν, ἄλλως δὲ κατὰ
 Σκλαβηνῶν χωρεῖν, καὶ διαπεραιούμενος τὸν Σάον
 ἐπιβαίνων τε εἰς τὴν Ῥωμαίων αὐτίς τὸν Ἴστρον
 διαβήσεσθαι κατ' αὐτῶν, πλοίων αὐτῷ πολλῶν 25
 παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἀντοκράτορος εἰς τὴν διάβα-
 σιν παρασκευασομένων. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ πρότε-
 ρον πρὸς χάριν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως προᾶξει, καὶ
 πολλὰς αἰχμαλώτων μυριάδας ἐκ τῆς Ῥωμαίων γῆς
 Σκλαβηνοῖς δεδουλωμένων ἐλευθέρως αὐτίς Ῥω- 30
 μαίοις ἀποδοῦναι. νῦν δὲ ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς
 αὐτῶν οὐ βουλομένων τὸ συνταχθὲν τηνικαῦτα τέλος

παρὰ σφῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπ' αὐτὸν κατατιθέ-
 ναι· καὶ πρέσβεις δὲ Ἀβάρων σταλέντας πρὸς αὐτῶν
 ἀνηρῆσθαι. διὰ ταῦτά τε ἤκειν ἐς τὸν Σάου, καὶ
 ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις ἐκέλευσε δέξασθαι παρ' αὐτοῦ
 5 τὸν Σῆθον σταλησομένους δι' αὐτοῦ ὡς τὸν αὐτο-
 κράτορα, καὶ αἰτήσαντας παρασκευάσαι κατὰ τὸν
 Ἰστρον αὐτῷ τὰ πλοῖα διαπεραιουῖσθαι μέλλοντι κατὰ
 Σκλαβηνῶν. ὁμνύειν τε ἔλεγεν ἔχειν ἐτοιμῶς τοὺς
 νομιζομένους μεγίστους παρὰ τε Ἀβάροις καὶ Ῥω-
 10 μαίοις ὄρκους, ὡς οὐδεμίαν τινὰ κατὰ Ῥωμαίων ἢ
 κατὰ τῆς Σιομίου πόλεως μηχανώμενος βλάβην, ἀλλ'
 ἐπὶ τῇ τοῦ ἔθνους τῶν Σκλαβηνῶν ἐφόδῳ τὴν γέ-
 φυραν βούλοιτο πῆξασθαι. ταῦτα οὐ πιστὰ μὲν οὔτε
 Σῆθῳ αὐτῷ οὔτε τοῖς ἐν Σιγγηδόνι ἐδόκει Ῥωμαίοις.
 15 ὅμως δὲ οὔτε παρασκευὴν ἱκανὴν ἔχειν οἴομενοι,
 στρατιωτῶν τε ὀλίγων αὐτοῖς παρόντων καὶ δρομά-
 δων νεῶν πολλῶν οὐ παρουσῶν, οἷα τῆς κινήσεως
 ταύτης ἐξαίφνης τε καὶ ἀπροσδοκῆτως γενομένης, ἅμα
 τε τοῦ Χαγάνου διαπειλεῖν ἀρξάμενον καὶ διαμαρ-
 20 τύρασθαι, ὡς αὐτὸς μὲν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους συν-
 τεθειμέναις αὐτῷ περὶ τῆς εἰρήνης ἐμμένοι συνθή-
 καις, κατὰ δὲ τῶν ἑαυτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πολεμίων
 Σκλαβηνῶν χωρῶν οὐκ ἀφέξεται τοῦ ἔργου τῆς γε-
 φυρώσεως· εἰ δέ τις θαρρήσοι Ῥωμαίων ἐν γοῦν
 25 ἀφεῖναι βέλος κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων πηγνύναι
 τὴν γέφυραν, γιννώσκειν αὐτοὺς ὡς αὐτοὶ τῆς αἰτίας
 τῆς τῶν σπονδῶν ἤρξαντο καταλύσεως, καὶ τὸ ἐν-
 τεῦθεν, ἅτε ἐκπολεμώσαντας αὐτοὺς τὸ Ἀβάρων
 ἔθνος, μὴ μέμφεσθαι ὅτι ἂν παρ' αὐτῶν ἢ Ῥω-
 30 μαίων ἡγεμονία πάθῃ. ταῦτα δείσαντες οἱ ἐν Σιγγ-
 γηδόνι τοὺς ὄρκους γοῦν αὐτὸν ὁμνύναι προυκα-
 λοῦντο. καὶ ὃς παραντίκα τοὺς τε Ἀβαρικοὺς ὤμνυνεν

ὄρκους, ξίφος σπασάμενος καὶ ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ
 τε καὶ τῷ Ἀβάρων ἔθνει παντὶ ὡς, εἰ κατὰ Ῥωμαίων
 τι μηχανώμενος γεφυροῦν βουλευόιτο τὸν Σάον, ὑπὸ
 ξίφους μὲν αὐτόν τε καὶ τὸ Ἀβάρων ἅπαν ἀναλωθείη
 φύλον, τὸν δὲ οὐρανὸν ἄνωθεν αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ 5
 τοῦ οὐρανοῦ θεὸν πῦρ ἐπαφήσειν, καὶ τὰ περίξ ὄρη
 καὶ τὰς ὕλας αὐτοῖς ἐπιπεσεῖσθαι καὶ τὸν Σάον πο-
 ταμὸν ὑπερβλύσαντα συγκαλύψειν αὐτούς. τοιαῦτα
 βαρβαρικῶς ἀπομοσάμενος ὁ Χαγάνος, "νῦν" ἔφη
 "καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὄρκους ὀμνύναι βούλομαι." καὶ 10
 ἅμα ἤτει παρ' αὐτῶν τί δὴ πιστόν τε καὶ σεβάσμιον
 ἔχειν νομίζοιεν, καθ' οὗ τοὺς ὀμνύντας τὴν τοῦ
 θεοῦ μῆνιν, ἣν ἐπιπορκοῖεν, οὐκ ἐκφεύξεσθαι. παρα-
 χρημα οὖν ὁ τῆς Σιγγηδόνας πόλεως τὴν ἀρχιερω-
 σύνην διέπων τὰς θεσπεσίας βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν 15
 ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων [ἐνεχείρισε].
 καὶ ὅς δολερωτάτα πως ἐπικρυψάμενος τὸν νοῦν
 ἀνίσταται τε ἐκ τῆς καθέδρας καὶ σὺν φόβῳ δῆθεν
 πολλῷ καὶ σεβάσματι ταῦτα προσποιησάμενος δέ-
 χεσθαι καὶ προσκυνήσας προθυμώτατα ὀμνυσι κατὰ 20
 τοῦ λαλήσαντος τὰ ἐν ταῖς ἀγίαις διφθέραις ῥήματα
 θεοῦ μηδὲν τῶν εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαψεύ-
 σεσθαι. δέχεται τοιγαροῦν ὁ Σῆθος τοὺς παρ' αὐ-
 τοῦ πρέσβεις, καὶ ἀποστέλλει εἰς τὴν βασιλίδα Τι-
 βερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἕως δὲ οὗ τε πρέσβεις τὴν 25
 ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ὁδὸν διήνον, καὶ ὁ
 αὐτοκράτωρ ἔμελλε ταῦτα ἀκούσεσθαι, ὁ Χαγάνος
 ἐν μέσῳ διαμελλήσας οὐδὲν πάση σπουδῇ καὶ πολυ-
 χειρίᾳ, συμπάσης αὐτῷ τῆς Ἀβάρων, ὡς εἰπεῖν,
 στρατιᾶς συμπονούσης, ἐγεφύρου τὸν ποταμὸν, θεῖ- 30
 ναι (πέρας ἐπιθεῖναι Nieb., malim φθάσαι) βουλό-
 μενος πρὶν ἢ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοῦ συννοήσας τὸ

βούλευμα διακωλύειν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπιχειρή-
σοι. [Exc. de legat. p. 126—129 Par., 332—336 Niebuhr.]

Ὅτι ἀφικομένων τῶν πρέσβειων τῶν Ἀβάρων εἰς 64
τὴν βασιλίδᾳ, καὶ αἰτούντων τὸν αὐτοκράτορα παρα-
5 σκευάσαι τὰς ναῦς τῷ Χαγάνῳ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν
Ἀβάρων ἐς τὸν Ἰστρον διαβησομένη κατὰ Σκλαβη-
νῶν, θαρροῦντα γὰρ ἤδη τὸν Χαγάνον ἐς τὴν φιλίαν
τὴν αὐτοῦ τὴν γέφυραν τε ἐς τὸν Σάον ἐργάζεσθαι
ποταμὸν καὶ βούλεσθαι τοὺς κοινούς ἐχθρούς αὐτοῦ
10 τε καὶ Ῥωμαίων Σκλαβηνοὺς ἐκτρίψαι, ταῦτα ἀπαγ-
γειλάντων εὐθύς μὲν τὸ ἐπιχειρήματα καὶ τὴν ἐννοίαν
τοῦ Χαγάνου διέγνω σαφῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς τὴν
πόλιν τὸ Σίρμιον ἐξελεῖν βουλόμενος ἐργάζοιτο τὴν
γέφυραν ἀποκωλύσαι βουλόμενος τὴν τῶν ἀναγ-
15 καίων εἰσκομιδὴν, ὅπως λιμῶ παραστήσοιτο τὴν πό-
λιν. οὐ γὰρ ἦν ἀποχρώσας δαπάνας ἐς αὐτὴν προ-
αποθέμενος, τῇ συνεστῶσῃ πρὸς Ἀβάρους εἰρήνην
θαρρῶν. ἀπορῶν δὲ στρατιᾶς, οὔτι λέγω πρὸς τὴν
Ἀβάρων δύναμιν ἀντιταξομένης, ἀλλ' οὐδὲ ὀλιγί-
20 στης ὅλως ὑπαρχούσης αὐτῷ, πάντων τῶν στρατιω-
τικῶν καταλόγων ἐς τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐν
Ἀρμενίᾳ τε καὶ τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν ἐνησχολη-
μένων, ἀπεπροσποιεῖτο δῆθεν ὡς οὐ συννοήσας τὸ
βουλευθὲν τῷ Χαγάνῳ. ἔφασκε δὲ βούλεσθαι μὲν
25 καὶ αὐτὸς κατὰ Σκλαβηνῶν αὐτοὺς χωρῆσαι, πολλὰ
τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας δηοῦντων· οὐκ εἶναι δὲ
τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν καιρὸν Ἀβάροις συμφέροντα,
Τούρκων ἤδη περὶ Χερσῶνα ἐστρατοπεδευμένων καὶ
ταχεῖαν αἰσθησιν αὐτῶν, ἦν τὸν Ἰστρον διαπεραιω-
30 θῶσι, δεξομένων. ἀλλὰ ἐπισχεῖν γὰρ νῦν εἶναι κα-
λὸν αὐτοὺς καὶ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν. αὐτὸς
δὲ οὐ πολλοῦ τὴν χρόνου διάνοιαν γνώσεσθαι Τούρκων

ὅποι δὴ καὶ τῆς ἐφόδου τὴν ἔννοιαν ἔχοιεν, καὶ
 ταύτην δὴλην ποιήσειεν τῷ Χαγάνῳ. ταῦτα οὐκ ἔλαθε
 τὸν τῶν Ἀβάρων πρεσβευτὴν ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦ
 βασιλέως συμπεπλασμένα, καὶ ὡς τὸν ἀπὸ Τούρκων
 αὐτοῖς προβαλλόμενος φόβον ἐφέξειν ἤλπιζε τῆς ἐπι- 5
 νοίας αὐτούς. ἔδοξε δ' οὖν πείθεσθαι, καὶ συνεντι-
 θετο πάντως ἐπισχῆσειν τὸν Χαγάνον. ἦν δὲ οὗτος
 ὁ μάλιστα ἐνάγων αὐτὸν ἀεὶ καὶ παροτρύνων ἐς τὸν
 κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον. καὶ οὗτος μὲν δῶρα, ἐφ'
 οἷς ὑπέσχετο, πολλὰ κομισάμενος ἐξώρμησε τῆς βα- 10
 σιλίδος· καὶ συνέβη κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διο-
 δεύοντα μετὰ τῶν προπεμπόντων ὀλίγων Ῥωμαίων
 πρὸς τῶν κατατρεχόντων τὴν χώραν Σκλαβηνῶν
 ἀναιρεθῆναι. οὐ πολλὰ δὲ διέδραμον ἡμέραι καὶ
 παραυτίκα ἕτερος ἦκεν ἐκ τοῦ Χαγάνου σταλεις ἐς 15
 τὴν βασιλίδα πρεσβευτῆς, Σόλαχος τοῦνομα, ὃς
 εἰσόδου πρὸς βασιλέα τυχῶν φανερώτατα ἦδη καὶ
 μετὰ γυμνῆς τῆς ἀναιδείας ἔφη ᾧδε· “ὡς ὁ Σάος
 μὲν ἦδη διαπέφρακται ποταμὸς γεφυρωθεὶς ἡλίθιον
 τι νομίζω διαβεβαιουῖσθαι· τὸ γὰρ προδηλότατον ἐν 20
 εἰδόσι λέγειν ψόγος τῷ λέγοντι, καὶ οὐδεμία μηχανὴ
 Ῥωμαίους ἐπαρκέσαι Σιρμίῳ τῇ πόλει, μήτε τροφῆς
 μήτε μὴν ἐτέρας τινὸς βοήθειας διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸ
 λοιπὸν ἐς αὐτὴν ἐσπλευσομένης, πλὴν εἰ μὴ τοσαύτη
 Ῥωμαίων ἀφίκοιτο πληθὺς ὡς δυνάμει καὶ βία τὴν 25
 τε τῶν Ἀβάρων ἀπελάσαι στρατιὰν καὶ διαλύσαι τὴν
 γέφυραν.” χοῖναι γοῦν τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς
 ἐκπολεμῶσαι μιᾶς ἕνεκα πόλεως ἐντελοῦς, μᾶλλον
 δὲ χύτρας, ταύτη γὰρ αὐτῇ δῆπουθεν ἐχρήσατο τῇ
 λέξει, Ἀβάρους τε καὶ τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον, 30
 ἀλλ' ἐξαγαγόντα σφῶους ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ στρα-
 τιώτας τε καὶ οἰκίτορας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐστὶν

αὐτοῖς τῶν φέρεσθαι δυναμένων κτημάτων, παρα-
 χωρήσαι τῷ Χαγάνῳ τῆς πόλεως, γυμνῆς τε καὶ
 ἐρήμου τὸ λοιπὸν καθεστῶσης. δεδοικέναι γὰρ αὐ-
 τὸν μὴ νῦν μὲν ταῖς τῆς εἰρήνης ἐμμένειν προσ-
 5 ποιοῖντο Ῥωμαῖοι συνθήκαις, μέχρι τὸν κατὰ Περσῶν
 διαθεῖντο πόλεμον, διαθέμενοι δὲ μετέπειτα παν-
 στρατιᾷ κατὰ Ἀβάρων χωρήσοιεν, ἐτοιμότατον ἐπι-
 τείχισμα ταύτην γε δήπου τὴν πόλιν ἔχοντες κατ'
 αὐτῶν, καὶ οὔτε ποταμῷ μεταξὺ μεγίστῳ οὔτε μὴν
 10 ἑτέρῳ τινὶ δυσχωρίᾳ παντελῶς διειργόμενοι. σαφές
 τε εἶναι καὶ φανερώτατον ὡς οὐκ ἐπὶ καλῷ τῷ
 Ἀβάρων, εἰρήνης τῷ αὐτοκράτορι πρὸς αὐτοὺς στα-
 θερᾶς συνεστῶσης, τηλικαῦτα περὶ τὴν πόλιν τὸ
 Σίρμιον ὠκοδομήσατο τείχη. χαίρειν μὲν γὰρ ἔφασκε
 15 τὸν Χαγάνον καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον ἔτος στελ-
 λομένοις αὐτῷ παρὰ βασιλέως δώροις· καλὸν γὰρ
 ὑπάρχειν κτῆμα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μὲν
 οὖν ἐσθῆτα σηρικὴν· ἀπάντων δ' οὖν ἀξιοκρητότε-
 ρον εἶναι τούτων καὶ τιμιώτερον τὴν ψυχὴν, περὶ
 20 ἧς φοβούμενον αὐτὸν καὶ ἀναλογιζόμενον ὡς τὰ
 πολλὰ τῶν εἰς τὸν φθάσαντα χρόνον κατ' ἐκείνην
 δήπου τὴν χώραν ἐπελθόντων ἔθνῶν τοιούτοις δώ-
 ροις Ῥωμαῖοι προκαλέσαντες, τέλος ἐς καιρὸν ἐπι-
 θέμενοι πανωλεθρία διέφθειραν, οὐκ ἀποστήσεσθαι
 25 τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐ δώροις, οὐκ ἐπαγγελίαις, οὐχ
 ἑτέρῳ τινὶ τῶν πάντων, πρὶν ἂν τὴν πόλιν τὸ Σίρ-
 μιον χειρωσάμενος τὴν Σιρμιανὴν ἅπασαν οἰκειώ-
 σηται νῆσον, ἣν δικαιοτάτα καὶ προσήκειν αὐτῷ
 30 Ἐπαίδων πρότερον κτῆμα γενομένην, αὐτῶν δὲ ὑπὸ
 Ἀβάρων πολεμηθέντων (καταπ. Nieb.), ὡς ἐντεῦθεν
 καὶ τὰ κτήματα κατὰ τὸ εἶκός αὐτῷ μᾶλλον καὶ οὐ
 Ῥωμαίοις ἀρμόζειν. ταῦτα ἐτάραξε μὲν, καὶ τὴν δια-

νοϊαν δεινῶς ὑπό τε ὀργῆς καὶ λύπης συνέχεε τοῦ
 αὐτοκράτορος· τοῖς εἰκόσι δέ, ὡς ἐνῆν, λόγοις καὶ
 αὐτὸς χρησάμενος ἀντέλεξεν ὥδε· “ὡς οὔτε δυνάμει
 καὶ ἀνδρείᾳ χειρὸς οὔτε σοφίᾳ περιῆλθεν ἡμᾶς ὁ
 Χαγάνος, ἀλλὰ εἰρήνας τε καὶ συνθήκας καὶ θεὸν 5
 τὸν ὁμοθέντα καθυβρίσας, παντί που δῆλον. πλέον
 δὲ ὅμως οὐδὲ αὐτῷ τὴν ἀπιστίαν οἶμαι παρεῖξιν·
 θᾶπτον γὰρ ἂν αὐτῷ μίαν τῶν θυγατέρων κατεγ-
 γνήσω, δυοῖν ὑπαρχουσῶν, ἢ τὸ Σίρμιον τὴν πόλιν
 ἐκὼν παραδώσω. εἰ δέ γε δυνάμει καὶ βίᾳ ταύτην 10
 ἐξέλοι, καὶ οὔτω τὸν ὑβρισμένον παρ’ αὐτοῦ θεὸν
 ἐκδικῶν ἀναμένων αὐτὸς ἦμιστά τι καταπροέσθαι τῆς
 Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθεῖν ποτέ.” ἐπὶ τούτοις
 τὸν πρεσβευτὴν ἀποπεμφάμενος, παρεσκευάζετο ἐκ
 τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀμύνειν, στρατιάν μὲν, ὡς 15
 ἐφθην εἰρηκῶς, οὐδὲ βραχειᾶν τινα ἔχων, στρατη-
 γοὺς δὲ καὶ ἡγεμόνας καὶ λοχαγοὺς στέλλων, τοὺς
 μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν, τοὺς δὲ διὰ Σαλαματίας, ὡς
 ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν. [Exc. de legat.
 p. 129—131 Par., 336—340 Niebuhr.] 20

- 65 Ὅτι Θεόγνις ἐπεὶ ἐν Κασίᾳ καὶ Καρβωναρία ταῖς
 νήσοις ἐγένετο, λόγων αὐτῷ κινηθέντων περὶ σπον-
 δῶν, προσεδέξατο. παραγενομένου τε τοῦ Βαϊανοῦ
 καὶ τοῦ ἵππου ἀποβεβηκότος, τεθείσης οἱ καθέδρας
 χρυσῆς ἐνιζάνει αὐτοῦ, ἐκ διαλίθων ὑφασμάτων 25
 σκευασθείσης αὐτῷ ὥσπερ καλύβης τινός. ἀλλὰ γὰρ
 καὶ ὥσπερ ἀντ’ ἐρύματος πρὸ τῶν στέρνων αὐτῷ
 καὶ τοῦ προσώπου προυβάλλοντο θυρεοὺς, διὰ τὸ
 μὴ ἐκτοξεῦσαι Ῥωμαίους τυχὸν οὔτω δὴ ἀθρόον ἐς
 αὐτόν. ἀτὰρ οἷ γε ἀμφὶ Θεόγνιν παραγενομένοι, 30
 βραχὺ τε ἀφεστῶτες τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Βαϊανὸς
 ἐφεξόμενος ἦν, διελέγοντο ἐρμηνέων Οὔννων

τὰς πίστεις διασαφηνιζόντων περὶ σπονδῶν. καὶ ὁ μὲν Βαϊανὸς ἔφασκε δεῖν ὑπέκειν οἱ Ῥωμαίους ἀμαχητὶ τοῦ Σιρμίου, οἷα δὴ τὸ λοιπὸν μηδεμιᾶς ὑπολελειμμένης μηχανῆς ἐς τὸ μὴ ἀλῶναι τὸ ἄστυ. 5 πρὸς τῷ καὶ χήτει τῶν ἀναγκαίων θάττον ὑποβληθῆ-
σεσθαι, τοῦτο μὲν ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν κεκωλυμέ-
νης αὐτῇ τῆς σιτοπομπίας, τοῦτο δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀβάρων δυνάμεως τῷ πολέμῳ μὴ ὑποχαλώσης, ἄχρι οὗ ὑποχείριον ποιήσονται τὴν πόλιν. προυβάλλετο 10 δὲ καὶ τινα εὐπρόσωπον αἰτίαν τοῦ λμείρειν δεσπόσαι τοῦ ἄστεως, διὰ τὸ μὴ αὐτομόλους ἐκ τῆς Ἀβαρικῆς στρατιᾶς, ἀγχιθύρου οὔσης τῆς πόλεως, ἐάντους ἐνδιδόναι Ῥωμαίοις. τούτων οἱ διαλεγομένων ἀντεῖπε Θεόγνις ὡς πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὸς ἐνδώσει τῷ 15 πολέμῳ πρότερον ἢ τὸ Ἀβαρικὸν ἐνδοῦναι, ἄλλως τε μὴ ἐλπίζειν τὸν Βαϊανὸν τοιούτους εὐρήσειν Ῥωμαίους ὁποίους καὶ βούλεται. ταῦτα αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφηναμένων, καὶ ξυμφωνησάντων οὐδαμῶς πρὸς εἰρήνην, διαρρηθὴν Θεόγνις ἀπειρη-
κῶς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν Βαϊανὸν ἀναχωρεῖν 20 τε αὐτὸν καὶ πρὸς πολέμου παράταξιν ἐξοπλίξεσθαι, ἅτε αὔριον καὶ οὐκ ἐς ἀναβολὴν ἀναρρηξοντος αὐτοῦ τὴν μάχην. ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. [Exc. de legat. p. 131—132 Par., 341—342 Niebuhr.]

25 Ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας (ἐνιαυτοὺς Nieb.) πόλεμος 66 Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις συνεκροτήθη, μηδεμιᾶς δυνά-
μεως Ῥωμαϊκῆς κατὰ τὴν πρὸς Σαλματία γέφυραν ἐπιφανείσης, καίτοι σαθρότατα ἔχουσιν. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ Ἀψίχ καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Ἀβαρικὸν αὐτοῦ ἐφε-
30 δρεύοντες πρότερον τσαύτην καταφρόνησιν ἐπεδεί-
ξαντο κατὰ Ῥωμαίων ὥστε μετενεχθῆναι σφῶς κατὰ δὴ τὴν ἐτέραν γέφυραν, ἄλλην τε δύναμιν προστε-

θῆναι τῇ δυνάμει Βαϊανού. πιεζομένων τοιγαροῦν
 τῶν ἐν τῷ Σιρμίῳ λιμῷ μεγίστῳ, ἤδη τε ἀπτομέ-
 νων ἀθμείτων τροφῶν τῷ ἐστερεῖσθαι τῶν ἀναγκαίων
 καὶ γεγεφυρῶσθαι τὴν διάβασιν τοῦ Σαοῦ, καὶ
 Σολομῶνος τοῦ τηνικαῦτα προεστῶτος τοῦ Σιρμίου 5
 ἐκμελέστατά πως διατελοῦντος καὶ μηδὲν ὀτιοῦν
 στρατηγίας ἐχόμενον ἐπιδεικνυμένου, πρὸς γε καὶ
 τῶν τῆς πόλεως ἀπειρηκότων τοῖς χαλεποῖς, ὄλο-
 φυρομένων τε καὶ ἐς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας ἐξωλισθη-
 κόντων, καταμεφομένων τε τοῖς Ῥωμαίων ἡγεμόσι, 10
 Θεόγνιδός τε αὐτοῦ ὀλιγοχειρίαν νοσοῦντος· ταῦτα
 [ἐπεὶ] Τιβέριος ὁ βασιλεὺς κατέμαθεν, αἰρετώτερον
 ἡγησάμενος μὴ συναιχμαλωτισθῆναι τῇ πόλει τῶν
 οἰκητόρων τὸν ὄμιλον, ἐν γράμμασι κελεύει Θεόγνιδι
 καταλῦσαι τὸν πόλεμον ἐπὶ σπονδαῖς ὥστε ὑπεξελεθεῖν 15
 παμπληθεὶ τοὺς τῆδε οἰκοῦντας, μηδὲν ἐπιφερομέ-
 νους τῶν οἰκείων ἢ μόνον τὸ ζῆν καὶ παρασχὸν οὕτω
 περιβόλαιον ἐν. καὶ δὴ συνέβησαν ἐπὶ ταῖς τοιαῖσδε
 ξυνθήκαις, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἐλώφησεν, ἐφ' ᾧ
 παραχωρῆσαι μὲν Ῥωμαίους Ἀβάροις τῆς πόλεως, 20
 Ἀβάρους δὲ Ῥωμαίοις τοῦ ἐν τῇ πόλει πλήθους,
 ἄνευ τῶν ὅσα ἐκάστῳ ἐν περιουσίᾳ ὑπῆρχεν. ἐπε-
 ζήτη δὲ ὁ Χαγάνος καὶ τριῶν ἐτῶν παρωχημένον
 χρυσίον, ὧν οὐκ εἰλήφει τι κατὰ τὸ σύνθηδες, τῶν
 παρεχομένων αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ χρῆσθαι ὀπλοῖς. 25
 ἦσαν δὲ τὰ εἰρηναῖα χρήματα ἐκάστῳ ἔτι ἀμφὶ
 χιλιάδας ὀγδοήκοντα χρυσίου νομισμάτων. ἔτι γε
 μὴν καὶ ἓνα τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ ταττομένων, ὃς
 προσεχώρησε τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ, καθὰ λέγεται,
 τῇ γυναικὶ τοῦ Βαϊανοῦ ἐς ἀφροδίσια συνελθῶν. 30
 ταύτῃ τοι κατάδηλον ἐποίησε Θεόγνιδι ἐκδοθῆναι οἱ
 τὸν αὐτόμολον· ἢ γὰρ ἂν ἄλλως μὴ ἀνέξεσθαι ἰδεῖν

ς σπονδάς. ὁ δὲ γε ἀντεσήμηνεν ὡς ἡ γῆ τοῦ
 Ῥωμαίων βασιλέως μεγίστη τέ ἐστι καὶ ἄπλετος, καὶ
 ὡς δυσεύρετόν τι φυγὰς ἀνὴρ ἐν αὐτῇ ἀλώμενος,
 τυχὸν δὲ ὅτι καὶ ὀλέθρῳ ἦλω. πρὸς ταῦτα ἀντέλεξεν
 5 ὁ Βαϊανὸς ὁμνύειν τοὺς Ῥωμαίων ἡγεμόνας ὡς
 ἀναμαστεύσουσι, καὶ εἰ τι εὔροιεν τὸν φυγάδα, ἀπο-
 κρύψοιντο οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἐγγει-
 ριεῖν αὐτὸν τῷ τῶν Ἀβάρων μονάρχῳ· εἰ δὲ γε
 τετελευτηκῶς εἶη, καὶ οὕτω σημῆναι. [Exc. de legat.
 10 p. 174—175 Par., 424—425 Niebuhr.]

Ἵτι Θεόγνις ****. [Exc. de sentent. (cod. p. 322)
 p. 364 Mai, qui addit: „Theognis dux erat Romanus
 contra Abaros apud Sirmium urbem; idque adfirmatur
 in fine eclogarum Menandri editarum; unde cognoscimus
 15 excerpta quoque Vaticana prope abesse a fine.“]

Theophyl. Simocatta Hist. I, 3: Τὸ δ' ὅπως
 Σίρμιον ἦλω Μενάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διη-
 γόρευται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπεργαστικώτερον
 τοῖς μακροῖς ἐκείνοις λόγοις ἐπεξελεῖν, αὐτίς δ'
 20 ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

Margo cod. Paris. Strabonis n. 1393 apud Tzschuckium
 vol. 6, p. 226: Ἀκριβέστερον τὰ Περσικὰ ἔθνη Μέ-
 νανδρος ὁ Πρακτικός (sic) ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἱστορίᾳ
 παρέθετο.

25 Praeterea apud Suidam nonnulla ad res a Menandro
 narratas spectantia fragmenta ei tribuenda coniiciuntur,
 quae Bernhardy collegit in indice, quorum unum ego
 memoravi p. 45, 26, et alterum p. 104, 3, et tertium
 p. 111, 10.

Καλὸν μὲν τι χρῆμα καὶ εὐδαιμον νῆκαι πολέμων
 καὶ τρόπαια πόλεων τε ἀνοικισμοὶ καὶ ἀγλαΐσματα
 καὶ ἅπαντα ὁπόσα μεγάλα τε καὶ ἀξιάγαστα ἔργα.
 ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιάδε δόξαν μὲν τινα καὶ ἡδονὴν
 τοῖς κτησαμένοις ἐπάγει, ἀποβιοῦσι δὲ αὐτοῖς καὶ 5
 ἐκεῖσε οἰχομένοις οὐτι μάλα ἐθέλουσιν ἔπεσθαι,
 P. 2 ἀλλὰ καὶ λήθη παρεμπεσοῦσα ἐπικαλύπτει καὶ παρα-
 τρέπει τὰς ἀληθεῖς τῶν πράξεων ἀποβάσεις· ἤδη δὲ
 καὶ τῶν ἐπισταμένων ἀποβιούντων οἴχεται καὶ δια-
 διδράσκει ἢ γνῶσις ξὺν αὐτοῖς σβεννυμένη. οὕτως 10
 ἄρα μνήμη γυμνὴ ἀνόνητόν τι καὶ οὐ μόνιμον οὐδὲ
 τῷ μακρῷ ξυνεκτείνεσθαι πέφυκεν χρόνῳ. καὶ οὐκ
 ἄν, οἶμαι, ἢ πατρίδος προκινδυνεύειν ἔνιοι ἔγνωσαν
 ἢ ἄλλους ἀναδέχεσθαι πόρους, εὖ εἰδότες ὡς εἰ καὶ
 B σφόδρα μέγιστα δράσαιεν, ξυναπολεῖται τὸ κλέος 15
 αὐτοῖς καὶ διαρρηθήσεται μόνῳ τῷ βίῳ αὐτῶν ἐκμε-
 μετρημένον, εἰ μὴ τις, ὡς ἔοικε, θεία προμήθεια τὸ
 ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἀναρρωνυῖσα τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας
 ἐπεισῆγαγεν ἀγαθὰ καὶ τὰς ἐνθένδε ἐλπίδας. οὐ
 γάρ, οἶμαι, κοτίνου γε ἔνεκα καὶ σελίνου οἱ Ὀλυμ- 20
 πιονῆκαι ἐν ταῖς κονίστραις ἐναπεδύοντο, οὐδ' αὖ οἱ

ἀγαθοὶ τῶν πολέμων ἀγωνιστὰ λαφύρων γε μόνον C
 καὶ τοῦ παραντίκα κερδαλέου ἐφιέμενοι ἐς προὔπτον
 τε καὶ διαφανῆ κίνδυνον σφᾶς αὐτοὺς ἀφιαῖσιν, ἀλλὰ
 δόξης ἀμφοτέρω ἐκατὶ βεβαίας τε καὶ ἀκηράτου, ἣν
 5 οὐχ οἷόν τε ἄλλως καρπώσασθαι ἢ τῆς ἱστορίας
 αὐτοὺς ἀπαθανατιζούσης, οὐχ οἷα τὰ Ζαμόλξιδος
 νόμιμα καὶ ἡ Γετικὴ παραφροσύνη, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς
 τρόπῳ τινὶ θείῳ τε καὶ ἀθανάτῳ, καὶ ᾧ μόνῳ δὴ D
 νάται τὰ θνητὰ ἐς αἰεὶ διαβιώσκειν. ῥάδιον μὲν οὖν
 10 ἦμιστα ἂν εἶη ἅπαντα διεξιέναι καὶ ἀπαριθμεῖσθαι,
 ὁπόσων ἀγαθῶν ἡ ἱστορία τὸν βίον ἐμπίπλησι τὸν
 ἀνθρώπειον· ὡς δὲ ξυλλήβδην εἰπεῖν, οἶμαί γε αὐτὴν
 φιλοσοφίας τῆς πολιτικῆς οὐ μάλα μειονεκτεῖσθαι,
 εἰ μὴ τι καὶ μᾶλλον ὀνύνησιν. ἡ μὲν γὰρ οἷά τις
 15 ἀστεμφῆς δέσποινα καὶ ἀθώπευτος κελεύει καὶ δια- P. 3
 τάττει ὁποῖων τε ἔχουσθαι καὶ ὁποῖα διαφεύγειν προσ-
 ἤκει, ὥσπερ τῷ πείθοντι καταμιγνῦσα τὸ ἀναγκάζον·
 ἡ δὲ τῷ θέλοντι πλείστῳ χρωμένη καὶ οἷον καρ-
 κεύουσα τὰς ἀπαγγελίας τῇ ποικιλίᾳ τῶν παραδειγ- V. 6
 20 μάτων καὶ παριστῶσα τῷ λόγῳ ἐν οἷς τε εὐδοκίμη-
 κασιν ἄνθρωποι εὐβουλίᾳ χρησάμενοι καὶ δικαιοσύνη
 καὶ ἔνθα διήμαρτον τοῦ προσήκοντος ἢ γνώμης τινὸς B
 ἐναντίας ἢ τύχης ἡγησαμένης, λανθάνει ταῖς ψυχαῖς
 ἡρέμα τὰς ἀρετὰς ἐσοικίζουσα· τὸ γὰρ προσηνὲς
 25 αὐταῖς καὶ ἀνθαίρετον μᾶλλον τι ἐμφύεται καὶ προσ-
 ιζάνει. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐκ πλείστου σκοπῶν τε
 καὶ διαλογιζόμενος ὑπεράγασθαι μὲν χρῆναι ἡγούμην
 καὶ κοινούς ἀνυμνεῖν εὐεργέτας τοὺς ὁπόσοις ἤδη
 αἰ τοιαῖδε πραγματεῖαι διαπεπόνηται, οὐ μὴν ἐγγει- C
 30 ρητέα γε ἐμοὶ τῷδε τῷ πόνῳ ἐδόκει οὐδὲ τὴν ἀρχὴν
 ἀποπειρατέα. ἐτύγχανον γὰρ μᾶλλον δὴ τι ἐκ παλ-
 δων τῷ ἡρώῳ θυθιμῷ ἀνεμμένος, καὶ με ἥρεσκεν τὰ

- ἡδύσματα τῶν τῆς ποιητικῆς κομψευμάτων. καὶ τολ-
 νυν πεποιήται μοι ἐν ἑξαμέτροις βραχεία ἄττα ποιή-
 ματα, ἃ δὴ Λαφνιακὰ ἐπωνόμασται, μύθοις τισὶ
 πεποικιλμένα ἐρωτικοῖς καὶ τῶν τοιούτων ἀνάπλεα
 D γοητευμάτων. ἔδοξε δέ μοι πρότερον κάκεινο ἀξιέ- 5
 παινόν τι εἶναι καὶ οὐκ ἄχαρι, εἴ γε τῶν ἐπιγραμμά-
 των τὰ ἀρτιγενῆ καὶ νεώτερα, διαλανθάνοντα ἔτι καὶ
 χυδὴν οὕτως παρ' ἐνίοις ὑποψιδυριζόμενα, ἀγεί-
 ραιμί τε ὡς οἶόν τε ἐς ταύτων καὶ ἀναγράψαιμι
 ἕκαστα ἐν κόσμῳ ἀποκεκριμένα. καὶ οὖν δὴ καὶ τότε 10
 μοι ἐκτετέλεσται ἕτερα ἢ πολλὰ ἀγωνίσματα, τοῦ
 μὲν ἀναγκαίου χάριν οὐ μάλα πεποιημένα, ἄλλως δὲ
 P. 4 ἴσως προσαγωγὰ καὶ θελκτήρια. καὶ γὰρ δῆτα ἢ
 ποιήσεις ἱερὸν τι χρῆμα καὶ θεσπέσιον· ἐνθουσιῶσι
 γοῦν ἐν αὐτῇ αἰ ψυχαί, εἴποι ἂν ὁ σοφὸς ὁ Ἀρίστωνος, 15
 καὶ λίαν ὠδίνουσιν ἐπαφρόδιτα, ὅσαι δὴ ὡς ἀληθῶς
 μουσόληπτοι γίνονται καὶ τῆδε κάτοχοι τῆ βακχείᾳ.
 ἐμοὶ μὲν οὖν τοῖσδε θαμίζειν ἐδόκει καὶ οὐ μήποτε
 ἐκόντι εἶναι τὰ νεανικὰ ταῦτα καὶ ἐπιτερεπῆ σπουδά-
 B σματα μεθιέναι, ἀλλ' ἔπεσθαι τοῖς Δελφικοῖς ἐκείνοις 20
 προγράμμασι καὶ τὰ οἰκεία γιννώσκειν. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ
 κατ' ἐμὲ χρόνῳ ξυνέβη μεγάλους μὲν πολέμους
 πολλαχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀπροσδόκητα ξυρραγῆναι
 ἔθνων τε πολλῶν βαρβαρικῶν μεταναστάσεις γενέ-
 σθαι καὶ πράξεων ἀδήλων τε καὶ ἀπίστων παραλό- 25
 C γους ἀποβάσεις καὶ τύχης ἀτάκτους ἀντιροπίας
 γενῶν τε καταλύσεις καὶ πόλεων ἀνδραποδισμοῦς
 καὶ μεταβολὰς οἰκητόρων καὶ οἶον ἅπαντα τὰ ἀνθρώ-
 πεια κεκνησθαι, ἐπειδὴ οὖν ταῦτα καὶ τὰ τοιάδε
 ξυνέβη, δεδιέναι μοί πως ἐπῆλθε μήτι ἄρα οὐχ ὅσιον 30
 εἶη ἔργα οὕτω μέγιστα τε καὶ θανάματος ἄξια καὶ
 τοῖς μετὰ ταῦτα χρήσιμα ἐσόμενα καὶ ὄνησιφόρα

καταλιπεῖν ἄμνηστα τὸ μέρος καὶ σεσιγημένα. τοι-
 γάρτοι ἔδοξέ μοι οὐκ ἀπὸ τρόπου εἶναι καὶ τοῦ D
 ξυγγράφειν ἀμωσγέπως ἀποπειραῖσθαι, ὡς ἂν μοι μὴ
 ἄσπας ὁ βίος ἐν μυθολογία τε καὶ περιπτῶ πόνῳ ἀνα-
 5 λωθεῖη, ἀλλὰ τι φέροιτο καὶ ἀναγκαῖον. πολλοὶ δέ
 με καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐπείγοντες καὶ ἐγκελευόμενοι
 ἐξηρέθισαν τὴν ὀρμὴν καὶ ἐπέρρωσαν, ἐν τοῖς
 Εὐτυχιανὸς ὁ νέος· ἀρχηγός τε ἦν τῆς παραινέσεως
 ἀνὴρ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῶν βασιλέων ὑπογρα- P. 5
 10 φεῦσι καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὸς καὶ ἀγχινούστατος,
 παιδείας δὲ ἀποχρώντως ἔχων καὶ τοῦ τῶν Φλωρι-
 δῶν γένους ἄριστον ἐγκαλλώπισμα γεγενημένον.
 οὗτος δὴ οὖν ὁ ἀνὴρ, περὶ πλείστου γὰρ τὰμὰ ἐποι-
 εῖτο καὶ ὡς ἂν μοι ἄμεινόν τι ἔσται εὐκλείας τε πέρι
 15 καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας σφόδρα οἱ ἐπεφρόντιστο,
 οὐκ ἀνίει ἐπείγων καὶ χρηστὰς ἐμφαίνων τὰς ἐλπίδας.
 δεῖν γὰρ οὐκ ἔφασκεν οὕτω χαλεπὸν ἠγείσθαι μοι B
 καὶ ἀνήνυτον τὸ ἐγχείρημα, οὐδὲ τῷ μήπῳ ἐς πείραν
 ἔλθειν, ὥσπερ ναυτιλίαν οἱ ἀθαλάττωτοι, κατα-
 20 πεπλῆχθαι· οἶεσθαι δὲ μᾶλλον οὐ πόρρω τετάχθαι
 ἱστορίαν ποιητικῆς, ἀλλὰ ἄμφω ταῦτα εἶναι ἀδελφὰ V. 7
 καὶ ὁμόφυλα καὶ μόνῳ ἴσως τῷ μέτρῳ ἀλλήλων
 ἀποκεκριμένα. ὡς δὴ οὖν οἰκοθεν οἰκαδε οὔσης τῆς
 μεταστάσεως θαρροῦντά τε ἰέναι ἐκέλευεν καὶ σθένει C
 25 παντὶ ἔχεσθαι ἔργου. ἀλλὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπάδων ἤδη
 μοι καὶ αὐτῷ βουλομένῳ κατεκλήσέ γε ῥαδίως καὶ
 ἔπεισε. καὶ τοίνυν ἐς τὰδε ἀφίγμαι. ἀλλὰ μοι εἴη
 ἄξιόν τι δρᾶσαι τῆς προθυμίας καὶ τοῦ μεγέθους
 τῶν ἔργων ὡς ἐγγυτάτῳ ἰκέσθαι. δηλωτέον δὲ
 30 πρότερον ὅστις τέ εἰμι καὶ ὅθεν, τοῦτο δὴ τὸ τοῖς
 ξυγγραφεῦσιν εἰδισμένον. ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα,
 Μύρινα δὲ πατρὶς, Μεμνόνιος δὲ πατήρ, τέχνη δὲ D

τὰ Ῥωμαίων νόμιμα καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες.
 Μύριναν δέ φημι οὐ τὸ Θράκιον πόλισμα, οὐδὲ εἴ-
 τις ἑτέρα κατὰ τὴν Εὐρώπην τυχὸν ἢ Λιβύην τῶδε
 κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσία πάλαι
 ὑπὸ Αἰολέων ἀφρικισμένην ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ 5
 Πυθικοῦ ποταμοῦ, ὃς δὴ ῥέων ἐκ Λυδίας τῆς χώρας
 εἰς τὸν ἔσχατον ἀλῶνα τοῦ κόλπου τοῦ Ἐλαΐτου

- P. 6 ἐμβάλλει. γένοιτο μὲν οὖν ἔμοιγε τελεώτατα τῆδε
 τροφεῖα ὡς οἶόν τε ἀποτίσαι καὶ ἅπαντα τὰ κλεινὰ
 καὶ πάτρια ἔργα εἰς τὸ ἀκριβὲς ἀναγράψαι, νῦν δὲ 10
 ἢ μὲν εὐμένης καὶ ἴλαος καὶ τῆς προθυμίας ἡμᾶς
 ἀποδεχέσθω, ἐμοὶ δὲ ἐπὶ τὰ κοινὰ καὶ μέγιστα τῶν
 πραγμάτων ἰτέον. ποιήσομαι δὲ τὴν ξυγγραφὴν
 οὐχ ἥπερ καὶ ἑτέροις ἐν τῷ παρόντι πεποιήται. ἦδη
 B γάρ που καὶ ἄλλοι τὰ νῦν εἰς τόδε πόνου ἀφίκοντο, 15
 ἀληθείας μὲν ὡς τὰ πολλὰ ἦκιστα μέλου ἀντοῖς καὶ
 τοῦ τὰ γεγενημένα ὡς ἔχουσι τύχης διεξιέναι, οὕτω
 δὲ διαφανῶς κολακεύειν πολλοὺς τῶν δυνατῶν καὶ
 ὑποθωπεύειν ἐλόμενοι ὡς εἴ ποτε ἄρα καὶ ἀληθῆ
 φῆσαιεν, ἀπιστεῖσθαι. καίτοι ἐγκωμῖω μόνω προσή- 20
 C κειν οἱ ταῦτα δεινοὶ φασὶ τὰ προσόντα ὄτρωσιν ἀγαθὰ
 κατὰ τὸ μᾶλλον ἐξαιρεῖν· ἱστορία δὲ ἐπαινεῖν μὲν
 καὶ ἦδε τοὺς εὖ τι δράσαντας οὐ πάμπαν ἀναίνεται,
 οὐ μὴν τοῦτό γε σκοπόν, οἶμαι, καὶ γνώρισμα ἔχειν
 ἐθέλει· ἀλλ' εἴ που ἢ τῶν πράξεων ἀπεργασία ἔπαι- 25
 νον ἢ φόγον ἐπάγοι, οὐ βιάζεσθαι αὐτὴν θέμις οὐδὲ
 καταποικίλλειν τὰ γεγενημένα. οἱ δὲ ἱστορίαν μὲν
 D ποιεῖσθαι ὁμολογοῦσι, καὶ τὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπάγ-
 γελμα τοῦτο ἀντοῖς ὑποφαίνει, πεφώρανται δὲ ὅμως
 τῇ πείρᾳ κομψεύομενοι τὴν ἐπωνυμίαν. τοὺς μὲν 30
 γὰρ ἐτι περιόντας, εἴτε βασιλεῖς εἶεν εἴτε καὶ ἄλλως
 ἐπίσημοι, οὐ μόνον τῇ ἀφηγήσει τῶν ἐξειργασμένων

ἐγκωμιάζουσιν, ἢ γὰρ ἂν ὀλίγα ἡμάρτανον, ἐν-
 δηλοὶ δὲ ἅπασιν γίνονται ὅτι δὴ αὐτοῖς οὐδὲν τι ἄλλο P. 7
 διεσπούδαται ἢ μόνον ἐπαινεῖν τε καὶ ἄγασθαι καὶ
 πέρα τοῦ ἀναγκαίου· τοὺς δὲ ἤδη τεθνηκότας, ὅποιοί
 5 τινες καὶ ἐτύγχανον ὄντες, ἢ κακίστους ἀποκα-
 λουῖσι καὶ τὰ κοινὰ λυμνηαμένους ἢ τὸ γοῦν ἔλαττον
 δεινὸν κατολιγωροῦσιν αὐτῶν, ὡς μηδὲ μνήμης
 τινὸς μεταδιδόναι. ταύτῃ τε οἴονται τὰ παρόντα εὖ
 10 τιθέναι καὶ τὸ ἀεὶ κρατοῦν ἐκθεραπεύοντες ὠφέλειαν B
 σφίσι πορίζεσθαι, κακῶς ἐπιστάμενοι ὡς καὶ αὐτοὺς
 δήπου τοὺς πρὸς αὐτῶν ἐπαινουμένους οὐ μάλ᾽ αὖ τὰ
 τοιάδε ἀρέσκει, λογιζομένους ὡς οὐχ ἱκανὸν ἔσται
 τὸ τῆς κολακείας ἀρίδηλον τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν
 15 βεβαιῶσαι. οὗτοι μὲν οὖν ξυγγραφόντων ὡς πη
 φίλον αὐτοῖς καὶ εἰθισμένον, ἐμοὶ δὲ τὸ ἀληθίζεσθαι C
 περὶ πλείστου ἐκτέον, ἐς ὃ τι χωρήσει. μεμνήσομαι
 δὲ τῶν ὅσα παρὰ τε Ῥωμαίοις καὶ τῶν βαρβάρων
 τοῖς πλείστοις ἐς τότε τοῦ καιροῦ ἐπράχθη ἀξιαφή-
 20 γητα, οὐ μόνον ὑπὸ ἀνδρῶν ἔτι βιούντων τυχόν,
 μαῖλλον μὲν οὖν καὶ τῶν ἤδη ἀποικομένων, καὶ
 οὐδὲν ὃ τι παρήσω τῶν λόγου ἀξίων. τοιγάρτοι εἰ
 καὶ μὴ πρότερον ἐς τὸ ξυγγράφειν προῆγμαι ἢ μόνον
 25 ἐξ ὅτου Ἰουστινὸς ὁ νέος τὴν αὐτοκράτορα μετῆλθεν D
 ἀρχήν, Ἰουστινιανοῦ τεθνηκότος, ἀλλ' ἐγωγε καὶ
 ἐπὶ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους ἀναδραμοῦμαι, καὶ ὅποσα
 οὐπω ἐτέρῳ τῷ ἐκπεπόνηται, ταῦτα δὲ οἰκτεῖον ποιή-
 σομαι ἔργον. τὰ μὲν γὰρ πλείστα τῶν κατὰ τοὺς
 Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημένων ἐπειδὴ Προκο-
 30 πῖω τῷ ῥήτορι τῷ Καισαρεΐαθεν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀνα-
 χρώντως εἰρημένα· τὰ δὲ μετ' ἐκεῖνον ὡς οἶόν τε P. 8
 διεξιτέον. προοίμια μὲν γὰρ αὐτῷ τῆς ἱστορίας V. 8

- Ἀρχάδιος ἀποβιούς ἐποιήθη καὶ τῷ ἐκείνου παιδί
 Θεοδοσίῳ Ἰσδιγέρδης ὁ Περσῶν βασιλεὺς κηδεμὼν
 γεγεννημένος, τὰ τε Οὐαραράνη καὶ Περόξη ξυνευε-
 χθέντα, καὶ ὅπως Καβάδης βασιλεὺς καταστάς
 ἀφήρηται τὴν ἀρχὴν καὶ εἶτα θάττον αὐτὴν ἀνεκο- 5
- B μίσατο, ὅπως τε Ἄμιδα ἦλω πρὸς αὐτοῦ, Ἀναστα-
 σίου Ῥωμαίων βασιλεύοντος, καὶ ὅσους αὐτίς μετ'
 ἐκείνου Ἰουστίνος ὁ πρεσβύτης ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ
 διεδέξατο πόνους. ἐξῆς δὲ τοὺς Περσικοὺς πολέμους
 ὅποσοι δὴ πρὸς τε Καβάδην καὶ Χοσρόην ἀμφὶ 10
 Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν, καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ Λαζῶν
 ὄρια Ἰουστινιανῷ τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι διαπε-
 πολέμηνται, τούτους δὲ ἅπαντας ἐκ τῶν Προκοπίου
- C λόγων ἄριστα ἂν διαγνοίης, Γελίμερά τε τὸν Βαν-
 δίλον, καὶ Καρχηδόνα τὴν πόλιν καὶ τὴν ξύμπασαν 15
 χώραν τῶν Ἀφρων ἀπὸ Βονιφατίου τε καὶ Γεξερίχου
 καὶ τῆς ἐν τῷ τότε ἀποστάσεως πολλοῖς ὕστερον
 χρόνοις Ἰουστινιανῷ δουλωθεῖσαν καὶ πάλιν τῆς
 Ῥωμαίων ἐπικρατείας μέρος γεγεννημένην. μετὰ δὲ
 τὴν τῶν Βανδύλων κατάλυσιν καὶ ὅσα οἱ Μαυρού- 20
 σιοι τὸ ἔθνος ἔδρασαν τε καὶ πεπόνθασι πολλαχοῦ
- D τῆς Λιβύης κατὰ Ῥωμαίων παραταττόμενοι, ὅτι τε
 Στότζας καὶ Γόνθαρς Ῥωμαίων μὲν ἦσθη, τυράννω
 δὲ καταστάντε μεγίστων συμφορῶν τε καὶ στάσεων
 αἰτιωτάτω τῇ Λιβύῃ γέγονατον, καὶ ὡς οὐ πρότερον 25
 ἐλώφησε τὰ δεινά, πρὶν ἐκείνω τὸ ἄνδρε διαφθα-
 ρῆναι· ἀλλὰ καὶ τὰδε ἀμέλει ἅπαντα εὔροις γε ἂν
 ἐν ἐκείνοις· ὅπως τε ἡ στάσις ἢ ἐμφύλιος ἐν Βυζαν-
 τίῳ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀρθθεῖσα καὶ ἐπὶ μέγα κακοῦ
 ἀφιγμένη τὰ κοινὰ ἐδηλήσατο· τὰς τε τῶν Οὐννων 30
- P. 9 ἐπιδρομάς, ὡς δὴ ἐν τῷ τότε τὸν Ἰστρον ποταμὸν
 περαιωθέντες μέγιστα οἶα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἔλυ-

μήναντο, Ἰλλυριοὺς τε καὶ Θετταλοὺς καὶ τὰ πλείστα
 τῆς Εὐρώπης ληισάμενοι, μέρος δέ τι καὶ τῆς Ἀσίας,
 τὸν Ἑλλησποντον διαβάντες. Σουρῶν δὲ ἡ πόλις ἢ
 ἐν Συρία καὶ Βέρροια καὶ Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Ὀρόντη
 5 ποταμῷ ὅπως οἰκτρότατα ὑπὸ Χοσρόου πεπόρθηται,
 τὴν τε Ἐδέσσης πολιορκίαν, καὶ ὅπως ἐνθένδε ἀπο- B
 κρουσθεὶς ἔπειτα ἀπιὼν ὄχητο, πάρεστι καὶ ταῦτα
 ἐν τοῖσδε θεάσασθαι· τὰς τε τῶν Αἰθιοπῶν καὶ
 Ὀμηριτῶν παρατάξεις, καὶ ὅτου δὴ χάριν ἄμφω
 10 ἐκείνω τῷ φύλῳ ἐς τόδε δυσμενείας ἤλθειν. εἰρη-
 ται δὲ αὐτῷ πολλὰ καὶ τοῦ μεγίστου λοιμοῦ πέρι,
 ὅπως τε τὴν ἀρχὴν κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ἐς τὸ
 ἀνθρώπειον γένος ἐσήρρησε καὶ ὅποια ἅττα παρά-
 λογα ἐν αὐτῷ ξυνηνέχθη. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅποσα
 15 ὕστερον τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἀνὰ τὰ Λαζῶν πολις- C
 ματα καὶ Πέτρας τὸ φρούριον, πρὸς τε Χοριάνην
 καὶ Μερμερόην καὶ τὰ Περσικὰ ἐξείργασται πλήθη,
 καὶ ταῦτα ἐκείθεν ἀναλεκτέον· μεταβάντι δέ οἱ ἐπὶ
 τῆς Ἐσπέρας ὅπως τε Θευδέριχος ὁ τῶν Γότθων
 20 βασιλεὺς ἀπεβίω καὶ Ἀμαλασοῦνθα ἢ τοῦδε παῖς
 ὑπὸ Θευδάτου ἀνήρηται, καὶ ἅπαντα ὧν δὴ ἔνεκα D
 ὁ Γοτθικὸς πόλεμος ἀνερράγη, οὐδὲ ταῦτα ἐκείνω
 παρῆται, οὐ μὲν οὖν ἀλλ' οὐδὲ ὅπως Οὐίτιγισ ὁ
 μετὰ Θεύδατον τοῦ Γοτθικοῦ γένους κρατήσας ὑπὸ
 25 Βελισαρίου τοῦ στρατηγοῦ μετὰ γε πλείστους ὄσους
 ἀγῶνας δοριάλατος ἐς τὸ Βυζάντιον ἦκται· οὐδέ γε
 ὅπως Σικελία τε καὶ Ῥώμη καὶ Ἰταλία τοὺς ἐπήλυ-
 δας ἀποβαλοῦσα βαρβάρους πάλιν ἦθεσι πατρίοις
 μετεκοσμεῖτο. λάβοι δὲ ἂν τις ἐνθένδε καὶ ὅτι
 30 Ναρσῆς ὁ τομίας ἐς Ἰταλίαν ἐστάλη, στρατηγὸς
 αὐτοκράτωρ πρὸς τοῦ βασιλέως γεγεννημένος, τοὺς P. 10
 τε κλεινοὺς ἐκείνους πολέμους, οἳ δὴ αὐτῷ πρὸς

Τωτίλαν ἄριστα διαπεπόνηται· ὅτι τε αὐτῆς μετ' ἐκείνον Τείας ὁ Φρεδιγέρνου τὴν Γοτθικὴν ἡγεμονίαν διαδεξάμενος οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἀνηρέθη. ταῦτα δὲ πάντα ἐς ἕκτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας γεγένηται, καὶ Προκο-

B πῶ μὲν τῷ ῥήτορι ἐν τοῖσδε, οἶμαι, αὐτῷ τὰ τῆς ξυγγραφῆς διήνυσται καὶ ξυτετελέσθη· ἐγὼ δὲ ἐς τὰ ἐχόμενα τούτων, ἐφ' ᾧπερ καὶ τὴν ἀρχὴν ὠρμήθη ἵνα, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα εἶμι. καὶ δὴ ἔχομαι τῶν πραγμάτων.

10

P. 11 1. Ἐπειδὴ Τείας ὁ μετὰ Τωτίλαν τῶν Γότθων ἡγεμῶν καταστὰς ἀνακαλεσάμενος τὰς δυνάμεις καὶ πόλεμον πανσυδὶ πρὸς τε Ναρσῆν καὶ Ῥωμαίους παρὰταξάμενος ἠτήθη τε κατὰ κράτος καὶ αὐτοῦ πολεμῶν διεφθάρη, οἳ τε περισωθέντες τῶν Γότθων, 15 ἐγκειμένων σφίσι Ῥωμαίων καὶ οὐκ ἀνιέντων, πιεζόμενοι ταῖς τε ἐπιδρομαῖς καὶ ὅτι ἐν χώρῳ ἀνύδρῳ ἐτύγχανον ξυνειλεγμένοι, σπονδὰς τίθενται πρὸς Ναρσῆν, ἐφ' ᾧ τὴν μὲν οἰκίαν ἀδεῶς νέμοιντο χώραν, βασιλεῖ δὲ τῶν Ῥωμαίων κατήκοοι τὸ λοιπὸν ὄντες διατελοῖεν· ἐπειδὴ ταῦτα τῆδε ἐχώρει, ἐδόκει μὲν ἅπασι πέρας ἔχειν τὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πολέμων·

B τὰ δὲ ἦν ἄρα προοίμια. οἶμαι γὰρ οὐδὲ ἐπιλείψει ποτὲ τὸν αἰῶνα ἡμῶν τὰ τοιάδε, μένειν δὲ ἐς αἰὲ καὶ ἀκμάζειν, ἔστ' ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ἦ, ἐπεὶ καὶ ἄνωθεν ἡμῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξυνεσῆλθε τῷ βίῳ. καὶ οὖν μεστὴ μὲν ἡ ποιήσις, πλήρης δὲ ξύμπασα ἱστορία πολέμων τε καὶ παρατάξεων, καὶ

P. 21 οὐκ ἂν ἄλλο τι εὖροις ἐν τῆδε κατὰ τὸ μᾶλλον ἀναγεγραμμένον. αἴτιον δὲ οἶμαι τούτων οὐχ, ὅπερ οἱ πολλοὶ φασιν, ἀστέρων τε πορείας καὶ τὸ μεμορμένον καὶ τινὰς παραλόγους ἀνάγκας· εἰ γὰρ τὰ τῆς

A. C. 552
Iustini-
niani²⁶

πεπωμένης ἐν πᾶσι νικῶν, ἀφαιρεθείη δὲ τῶν ἀν- a. C. 552
Iustini-
niani 26
 θρώπων τὸ προαιρετὸν καὶ ἐκούσιον, παραινήσεις
 μὲν ἀπάσας καὶ τέχνας καὶ διδασκαλίας κενὰ καὶ
 ἄχρηστα νομιοῦμεν, οἰχῆσονται δὲ φροῦδοι καὶ
 5 ἄκαρποι αἱ τῶν ἄριστα βιούντων ἐλπίδες. οὐ μέντοι
 ἀλλ' οὐδὲ τὸ θεῖον αἴτιον, ὥς γε ἐμὲ γινώσκειν,
 φόνων τε καὶ ξυμπλοκῶν ἠγεῖσθαι προσήκει. τὸ
 γὰρ ἀγαθὸν ἐκεῖνο καὶ ἀλεξίκακον φόνιόν τε καὶ B
 φιλοπόλεμον οὐτ' ἂν ἔγωγε φήσαιμι οὔτε εἰπόντι
 10 πιστεύσαιμι. ἐς δὲ πλεονεξίαν τε καὶ ἀδικίαν αἱ τῶν V. 10
 ἀνθρώπων ψυχαὶ ἀνθαίρετα κατολισθαίνουσαι πο-
 λέμων τε καὶ ταραχῶν ἅπαντα ἐμφοροῦσιν, ἐνθένδε
 τε ὄλεθροι ξυμβαίνουσι πολλοὶ καὶ γένη ἀνθρώπων
 ἀνάρπαστα γίγνεται καὶ μυρία ἄλλαι ὠδίνονται
 15 κῆρες. οὕτω γὰρ δὴ καὶ τότε οἱ Γότθοι, ἐπειδὴ τὰς
 σπονδὰς θέμενοι καὶ διακριθέντες οἱ μὲν αὐτῶν εἶσω
 τοῦ Πάδου πρότερον διαιτώμενοι ποταμοῦ ἐς τε
 Τουσκίαν καὶ Λιγουρίαν, καὶ ὕθι ἐκάστῳ θυμαῖρες
 τε ἦν καὶ εἰδισμένον, ἐχώρουν, οἱ δὲ ἐκτὸς δια-
 20 βάντες ἀμφὶ Βενετίαν καὶ τὰ τῆδε φρούρια καὶ
 τὰ πολίσματα, ἤπερ καὶ ἐν τῷ πρὸ τοῦ, ἐσκεδάν- C
 νυντο· ἐπειδὴ οὖν ἐν τοῖσδε ἐτύγχανον ὄντες,
 προσῆκον αὐτοὺς τὰ μὲν ὁμωμοσμένα τοῖς ἔργοις
 αὐτοῖς ἐμπεδῶσαι, τὰ δὲ σφέτερα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
 25 κατέχοντας κινδύνων ἀπηλλάχθαι χρονίων καὶ μόλις
 γοῦν τῶν δεινῶν ἀναπνεῦσαι, οἱ δὲ ἐλάχιστον
 ἐπισχόντες νεωτέρων αὐθις ἐφίεντο πραγμάτων,
 καὶ ἐς ἀρχὴν ἑτέρου πολέμου καθίσταντο. ἐπεὶ τε
 αὐτοὶ κατὰ σφᾶς οὐκέτι πρὸς Ῥωμαίους ἀξιόμαχοι
 30 ᾤοντο εἶναι, ἀντίκα παρὰ τοὺς Φράγγους ἐτράποντο,
 ἄμεινον σφίσι αὐτοῖς τὰ παρόντα ἔσεσθαι κρίνοντες
 καὶ τὴν ὠφέλειαν ἐς ὃ τι μάλιστα διαρκεστάτην,

a. C. 553
Iusti-
niani 26 εἰ γε ἐξ ὁμόρων τε καὶ ἀστυγειτόνων ξυμμαχίαν ἐπα-
γόμενοι εἶτα θᾶττον ἀναμαχέσονται.

D 2. Πρόσοικοί τε γὰρ εἰσι τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἀγχιτέρονες
τὸ γένος τῶν Φράγγων. εἶεν δ' ἂν οὗτοι οἱ πάλαι
ὀνομαζόμενοι Γερμανοί. δῆλον δέ' ἀμφὶ Ῥῆνον γὰρ 5
ποταμὸν οἰκοῦσι καὶ τὴν ταύτην ἤπειρον, ἔχουσι δὲ
καὶ Γαλλῶν τὰ πλεῖστα, οὐ πρότερον πρὸς αὐτῶν
κατεχόμενα, ἀλλ' ὕστερον ἐπικτηθέντα, καὶ τὴν
Μασσαλίαν πόλιν, τοὺς Ἰώνων ἀποίκους. ταύτην
γὰρ δὴ πάλαι Φωκαεῖς ἐξ Ἀσίας ὑπὸ Μήδων ἀνα- 10
στάντες κατώκισαν, Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεω Περσῶν
βασιλεύοντος, καὶ νῦν ἐξ Ἑλληνίδος ἐστὶ βαρβαρική·
τὴν γὰρ πάτριον ἀποβεβληκυῖα πολιτείαν τοῖς τῶν
κρατούντων χρῆται νομίμοις. φαίνεται δὲ καὶ νῦν
οὐ μάλα τῆς ἀξίας τῶν παλαιῶν οἰκητόρων κατα- 15

P. 13 δεεστέρα. εἰσὶ γὰρ οἱ Φράγγοι οὐ νομάδες, ὥσπερ
ἀμέλει ἐνιοι τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ πολιτεία ὡς
τὰ πολλὰ χρῶνται Ῥωμαϊκῇ καὶ νόμοις τοῖς αὐτοῖς
καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως ἀμφὶ τε τὰ συμβόλαια καὶ
γάμους καὶ τὴν τοῦ θεοῦ θεραπείαν νομίζουσιν. 20
Χριστιανοὶ γὰρ ἅπαντες τυγχάνουσιν ὄντες καὶ τῇ
ὀρθοτάτῃ χρώμενοι δόξῃ· ἔχουσι δὲ καὶ ἄρχοντας ἐν
ταῖς πόλεσι καὶ ἱερεῖς, καὶ τὰς ἐορτὰς ὁμοίως ἡμῖν
ἐπιτελοῦσι, καὶ ὡς ἐν βαρβάρῳ γένει ἔμοιγε δοκοῦσι
σφόδρα εἶναι κόσμοί τε καὶ ἀστεειότατοι καὶ οὐδέν 25
τι ἔχειν τὸ διαλλάττον ἢ μόνον τὸ βαρβαρικὸν τῆς
στολῆς καὶ τὸ τῆς φωνῆς ἰδιάζον. ἄγαμαι γὰρ αὐτοὺς
ἐς τὰ μάλιστα ἔγωγε τῶν τε ἄλλων ὧν ἔχουσιν ἀγα-

B θῶν καὶ τῆς ἐς ἀλλήλους δικαιοσύνης τε καὶ ὁμοιοῦσας.
πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον, καὶ μὲν δὴ καὶ τῷ 30
κατ' ἐμὲ χρόνῳ, τυχὸν μὲν ἐς τρεῖς, τυχὸν δὲ καὶ
ἐς πλείους ἠγεμόνας τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς μεμερισμένης,

οὐπόποτε πόλεμον ἤραντο κατ' ἀλλήλων οὐδὲ αἵματι ^{a. C. 552}
 ἐμφυλίῳ τὴν πατρίδα ἔγνωσαν μαιίνειν. καίτοι ἔνθα ^{Insti-}
 ἂν μεγάλαι δυνάμεις ἰσόρροποι τε καὶ ἀμφήριστοι ^{niani 26}
 ἀναφανείεν, ἐνταῦθα ἀνάγκη φρονήματα φύεσθαι
 5 σκληρὰ καὶ ὀγκώδη, φιλοτιμίαι τε, ὥσπερ εἰκός,
 ὠδίνονται καὶ φιλοπρωτίαι καὶ ἄλλα ἄττα μυρία
 ταραχῶν τε καὶ στάσεων γονιμώτατα πάθη. ὅμως
 παρ' ἐκείνοις, εἰ καὶ ἐς πλείστας ὄσας ἀρχὰς τύχοιεν
 διηρημένοι, οὐδὲν ὅ τι τοιόνδε ξυμφέρεται. ἀλλ'
 10 εἶπερ ἄρα καὶ τινα ἔριν τοῖς βασιλεῦσιν ἐγγενέσθαι
 ξυνενεχθείη, παρατάττονται μὲν ἅπαντες ὡς πολε- C
 μήσοντες καὶ τοῖς ὅπλοις διακριθησόμενοι, καὶ εἶτα
 ὁμόσε χωροῦσιν· ἰδόντες δὲ ἀλλήλους ἐκατέρωθεν
 ἢ πληθὺς αὐτίκα τὸ χαλεπαῖνον ἀποβαλόντες ἐς
 15 ὁμοφροσύνην μεταχωροῦσι καὶ τοὺς ἡγεμόνας κελεύ-
 οῦσι δίκη μᾶλλον τὰ ἀμφίβολα διενκρινήσασθαι· εἰ
 δὲ μή, μόνους ἐκείνους ἀγωνίζεσθαι καὶ ἐν σφίσι
 αὐτοῖς διακινδυνεύειν, ὡς οὐχ ὅσιον ὄν οὐδὲ πάτριον
 ἰδίας αὐτῶν ἔνεκα δυσμενείας τὰ κοινὰ πημαίνεσθαι
 20 καὶ ἀνατετράφθαι· εὐθὺς δὴ οὖν τὰς τε φάλαγγας
 διαλύουσι καὶ τὰ ὄπλα τίθενται, καὶ τὸ λοιπὸν
 εἰρήνη αὐθις καὶ ἡμερότης φοιτήσεις τε παρ' ἀλλή-
 λους ἀφύλακτοι καὶ ἐπιμιξίαι, καὶ φροῦδα οἴχεται τὰ
 δεινά. οὕτως ἄρα αὐτοῖς τὸ μὲν ὑπήκοον δίκαιον D
 25 καὶ φιλόπατρι, τὸ δέ γε ἄρχον εὐμενὲς ἐν δέοντι V. 11
 καὶ πειθήμιον· ταῦτά τοι καὶ διατελοῦσι δύναμιν
 βεβαίαν ἔχοντες καὶ νόμοις χρώμενοι τοῖς αὐτοῖς,
 καὶ τῶν μὲν οἰκείων οὐδὲν ὅ τι ἀποβεβληκότες,
 πλεῖστα δὲ ὅσα ἐπικτησάμενοι. δικαιοσύνη γὰρ καὶ
 30 φιλότης οἷς ἂν ἐντραφεῖη, εὐδαίμονα τίθησι πολι-
 τεῖαν καὶ μόνιμον καὶ ἤκιστα πολεμίοις ἀλώσιμον.

3. Οὕτω μὲν οὖν οἱ Φράγγοι ἄριστα βιοῦντες σφῶν

- α. C. 552² τε αὐτῶν καὶ τῶν προσοίκων κρατουῖσι, παῖδες ἐκ
 Iustl-
 niap¹ 26 πατέρων τὴν βασιλείαν διαδεχόμενοι. ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, ὅτε δὴ οἱ Γότθοι ὡς αὐτοὺς
 ἐπρεσβεύοντο, τρεῖς αὐτοῖς ἡγεμόνες ἐτύγχανον
 P. 14 ὄντες. οὐκ ἀπὸ τρόπου δέ μοι εἶναι δοκεῖ βραχύ τι 5
 ἄνωθεν ἀρξαμένῳ τοῦ γένους καὶ τῶν ξυννεχθέν-
 των τῷ πρὸ τοῦ ἐλάχιστα διεξιθόντι ἔπειτα ἐς
 ἐκείνους, οἳ δὴ ἐν τῷ τότε ἐκράτουν, τὴν ἐκδρομὴν
 καταπαῦσαι τοῦ λόγου. Χιλδίβεργτος μὲν γὰρ καὶ
 Χλωθάριος, ἔτι δὲ Θευδέριχος καὶ Χλωθομῆρος 10
 ἀδελφοὶ ἐγεγένητο. οὗτοι δὲ ἐπειδὴ αὐτοῖς Χλω-
 θοαῖος ὁ πατὴρ ἐτεθνήκει, διενείμαντο τέτραχα τὴν
 βασιλείαν κατὰ τε πόλεις καὶ ἔθνη, ἐς ὅσον, οἶμαι,
 τῶν ἰσῶν ἐκάστῳ μετεῖναι. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον
 Χλωθομῆρος κατὰ Βουργουζιῶνων ἐπιστρατεύσας, 15
 γένος δὲ τοῦτο Γοτθικὸν αὐτουργόν τε περιφανῶς
 τὰ πολέμια, ἐν αὐτῷ δὴ τῷ πολέμῳ ἀκοντίῳ τὰ
 στέρνα τυπεῖς ἀνηρέθη. πεσόντος δὲ αὐτοῦ, ἐπειδὴ
 B τὴν κόμην οἱ Βουργουζιῶνες καθειμένην καὶ ἄφειτον
 ἐθεάσαντο καὶ μέχρι τοῦ μεταφρένου κεχαλασμένην, 20
 αὐτίκα ἔγνωσαν τὸν ἡγεμόνα τῶν πολεμίων ἀποκτα-
 νόντες. θεμιτὸν γὰρ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Φράγγων
 οὐπώποτε κείρεσθαι, ἀλλ' ἀκαιρεκόμαι τέ εἰσιν ἐκ
 παίδων αἰεὶ καὶ παρηώρηται αὐτοῖς ἅπαντες εὖ
 μάλα ἐπὶ τῶν ὤμων οἱ πλόκαμοι, ἐπεὶ καὶ οἱ 25
 ἐμπρόσθιοι ἐκ τοῦ μετώπου σχιζόμενοι ἐφ' ἐκάτερα
 φέρονται. οὐ μὴν ὥσπερ οἱ τῶν Τούρκων τε καὶ
 Ἀβάρων ἀπέκρητοι καὶ ἀνύμηροὶ καὶ ὀυπῶντες καὶ
 ἐνέρσει ἀπρεπῶς ἀναπεπλεγμένοι, ἀλλὰ ὄυμματα
 γὰρ ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς ποικίλα καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς 30
 διαξάνουσι. τοῦτο δὲ ὥσπερ τι γνώρισμα καὶ γέρας
 C ἐξαιρετόν τῳ βασιλείῳ γένει ἀνεῖσθαι νενόμισται·

ἐπεὶ τό γε ὑπήκοον περιτροχα κείρονται καὶ κομᾶν αὐτοῖς περαιτέρω οὐ μάλα ἐφείται. τότε δὴ οὖν τοῦ

a. C. 557
Iustini
niani 26

Χλωθομήρου τὴν κεφαλὴν οἱ Βουργουζίωνες ἀποτε-
μόντες, καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν στρατεύμασιν ἀναδεί-
5 ξαντες, ψοφοδεεῖς αὐτίκα πεπολῆνται ἅπαντας καὶ
δυσέλπιδας, καὶ κατεάγη αὐτοῖς ἀγεννῶς τὰ φρονή-
ματα, κατεπτηχότες τε ἦσαν καὶ οἳοι οὐκέτι ἐθέλειν
ἀναμαχέσασθαι. καὶ δὴ τοῖς μὲν νενικηκόσιν, ἢ περ
ἄριστα αὐτοῖς ἔχειν ἐδόκει καὶ ἐφ' αἷς ῥοντο χρῆναι
10 ξυνθῆκας ὁ πόλεμος διελέλυτο, τοῦ δὲ Φραγγικοῦ
ὀμίλου ὅτι ἐσέσωστο, ἄσμενοι ἐς τὰ σφέτερα ἐπα-
νήσαν. οὕτω δὲ τοῦ Χλωθομήρου διαφθαρέντος
αὐτίκα ἐς τοὺς ἀδελφούς, οὐ γὰρ δὴ παῖς αὐτῷ
ἐγεγόνει, ἢ ἐκείνου ἀρχὴ ἐμερίζετο. οὐκ ἐς μακρὰν D
15 δὲ καὶ Θευδέριχος νόσω ἀλοὺς ἀπεβίω, καταλιπὼν
Θευδιβέρτῳ τῷ υἱῷ τὰ τε ἄλλα ἀγαθὰ καὶ μὲν δὴ
καὶ τὸ τῆς ἡγεμονίας ἀξίωμα.

4. Παραλαβὼν δὲ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ὁ Θευδί-
βερτος τοὺς τε Ἀλαμανοὺς κατεστρέψατο καὶ ἄλλα
20 ἄττα πρόσοικα ἔθνη. τολμητίας τε γὰρ ἦν ἐς τὰ
μάλιστα καὶ ταραχώδης καὶ πέρα τοῦ ἀναγκαίου τὸ
φιλοκίνδυνον κεκτημένος. ἦνίκα γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις
ὁ πρὸς Γωτίλαν τὸν ἡγεμόνα τῶν Γότθων ὠδίνετο
πόλεμος, τούτῳ δὴ τότε τῷ Θευδιβέρτῳ ἐβεβούλευτό
25 οἱ καὶ διεσπούδαστο, ἕως ἐν Ἰταλίᾳ Ναρσῆς τε καὶ
τὰ στρατεύματα ἐμόχθει καὶ ἐνησχόλητο, αὐτὸς πλήθῃ P. 15
ἀγείρας ἄλκιμά τε καὶ μαχιμώτατα ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης
ἀφικέσθαι χωρία, ἅπαντά τε τὰ τῆδε καταστρεψά-
μενος ἄμφι τὸ Βυζάντιον τὴν πόλιν τὴν βασιλίδα
30 τὸν πόλεμον μεταστῆσαι. οὕτω δὲ ἐνεργὸν τὸ βού-
λευμα ἐποιεῖτο καὶ τὴν παρασκευὴν ἐμβριθεστάτην
ὡς καὶ πρεσβεύεσθαι πρὸς τε Γήπαιδας καὶ Λογγι-

a. C. 552
Iusti-
niani 26

βάρδους καὶ ἄλλα ἅττα πρόσοικα ἔθνη, ἐφ' ᾧ καὶ
οἷδε ξυλλάβοντο τοῦ πολέμου. οὐ γὰρ ᾤετο ἀνεκτὰ
εἶναι ὅτι δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐν τοῖς προ-
γράμμασι τοῖς βασιλείους Φραγγικός τε καὶ Ἀλαμα-
νικός, ἐτι δὲ Γηπαιδικός τε καὶ Λογγιβαρδικός, καὶ 5
ἑτέροις τοιοῖσδε ὀνόμασιν ἀνεκηρύττετο, ὡς δὴ τού-
των αὐτῶ τῶν ἔθνῶν ἀπάντων δεδουλωμένων. αὐτός
V. 12 τε δὴ οὖν χαλεπῶς ἔφερε τὴν ὕβριν καὶ τοὺς ἄλλους
ξυγκαλεπαίνειν ἠέλιον, ἅτε δὴ καὶ ξυνυβρισμένους.
οἶμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ τήνδε τὴν ἐκστρατείαν ἐποιή- 10
σατο, ἀπάνωτο ἂν οὐκ ἐν καλῷ τῆς προπετείας, ἀλλὰ
τυχὸν μὲν ἐν Θράκῃ, τυχὸν δὲ ἐν Ἰλλυριοῖς τάγμασι
περιπεσὼν Ῥωμαῖκοῖς ἀκλεῶς ἂν διεφθάρη. τό γε
μὴν ἐς ἔννοιαν ταῦτα βαλέσθαι, καὶ εἶτα ἐθελῆσαί τε
καὶ ἐφίεσθαι, καὶ τό γ' ἐκείνου μέρος ἅπαντα ἤδη 15
πεπρᾶχθαι, κράτιστον ἂν εἴη τὸν ἄνδρα τεκμηριῶ-
σαι ὡς δεινός τε ἦν καὶ αὐθάδης καὶ οἷος τὸ μανιῶ-
δες καὶ ἐμπληκτον ἀνδρείαν ἠγεῖσθαι. εἰ γὰρ μὴ
ἔφθασεν ἢ τοῦ βίου τελευτῇ τὸ ἐργχείρημα, ἴσως ἂν
καὶ ἐνήρξατο τῆς πορείας· νῦν δὲ ἐπὶ θήραν ἰὼν 20
C ταῦρος αὐτῶ ὑπαντιάζει μέγας τε καὶ ὑψίκερος, οὐ
τῶν τιθασῶν δῆπου τούτων καὶ ἀροτήρων, ἀλλ'
ὑλονόμος καὶ ὄρειος καὶ τοῖς κέρασι τὸ ἀντίπαλον
διαφθείρων· βουβάλους, οἶμαι, τότε τὸ γένος καλοῦσι.
πλεῖστοι δὲ ἀνά τὴν ἐκείνη ἠπειρον νέμονται· ἀμφη- 25
ρεφεῖς τε γὰρ αἱ νάπαι καὶ τὰ ὄρη λάσια καὶ
δυσχεῖμερα τὰ χωρία, ἅπασι δὲ τούτοις τὸ ξῶον
ἠδεσθαι πέφυκε. τοῦτον δὴ οὖν ὁ Θευδίβεργτος ἐκ
τινος νάπης ἰδὼν ἀναθορόντα καὶ ἐπερχόμενον
εἰστήκει εὐ διαβάς, ὡς τῷ δόρατι ὑπαντιάσων· ὁ δὲ 30
ἐπειδὴ ἀγχοῦ ἐγεγόνει, τῇ ὄοπῃ τοῦ δρόμου φερό-
μενος ἐς δένδρον τι τῶν οὐ λίαν μεγάλων τῷ

μετώπῳ κορυύττεται, καὶ τὸ μὲν διεσεῖσθη τε ἅπαν ^{a. C. 552}
καὶ ἐπὶ θάτερα κατεκλίθη, ξυμβέβηκε δὲ ἀθρόον ^{Insti-}
ὄρηκα μέγιστον τῶν ἐνθένδε κεχαλασμένων βιαιό- ^{niani} D
τερον προσραχθέντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Θευδιβέρτου
5 πατάξαι· ὁ δέ, καιρία γὰρ ἦν ἡ πληγὴ καὶ ἀνύ-
ποιστος, αὐτίκα ὕπτιος ἐπεπτώκει, καὶ μόλις φορά-
δην ἐς τὰ οἰκεία ἠγμένος αὐθημερὸν ἀπεβίω. δια-
δέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν Θευδίβαλδος ὁ παῖς, ὃς δὴ, εἰ
καὶ νέος ἦν κομιδῇ καὶ ἔτι ὑπὸ παιδοκόμῳ τιθη-
10 νούμενος, ἀλλ' ἐκάλει γε αὐτὸν ἐς τὴν ἡγεμονίαν ὁ
πάτριος νόμος.

5. Κατ' ἐκεῖνο δὴ οὖν τοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ Τεΐας
μὲν ἐτεθνήκει, τοῖς δὲ τῶν Γότθων πράγμασιν P. 16
ὀθνεΐας τὸ λοιπὸν ἔδει ἐπικουρίας, τότε δὲ βασιλεῖς
15 παρὰ Φράγγοις Θευδίβαλδός τε ἦν τὸ μειράκιον καὶ
μὲν δὴ Χιλδίβεργτός τε καὶ Χλωθάριος οἱ τοῦ παιδὸς
μέγιστοι θεῖοι, ὡς ἂν οἱ Ῥωμαίων εἰποῖεν νόμοι.
ἀλλ' ἐπὶ τούτους μὲν, πορρωτάτῳ γὰρ ἐτύγχανον
ἀπωκισμένοι, οὐ χρῆναι ᾧοντο οἱ Γότθοι ἰέναι, πρὸς
20 δὲ Θευδίβαλδον ἀναφανδὸν ἐπρεσβεύοντο. οὐ μὴν
ἅπαν γε τὸ ἔθνος, μόνοι δὲ οἱ ἐκτὸς Πάδου ποταμοῦ
ἰδρυμένοι· οἱ γὰρ δὴ ἄλλοι ἦδοντο μὲν καὶ οἱ τῷ
νεωτερισμῷ καὶ τῇ τῶν καθεστῶτων κινήσει, ἐτεθή-
πεσαν δὲ ὅμως ἀμφιγνοοῦντες τὰ ἐσόμενα, καὶ τὸ
25 ἀστάθμητον δεδιότες τῆς τύχης μετεώρους τε καὶ
ἀμφιβόλους εἶχον τὰς γνώμας, καρδοκοῦντες μὲν B
καὶ διαπνυθανόμενοι τὰ ποιούμενα, βουλευόμενοι δὲ
τῶν κρατούντων γενέσθαι. οἱ δὲ τῶν ἐτέρων πρέσβεις
ἀφικόμενοι ἐς ὅσιν τε τῷ ἡγεμόνι καταστάντες καὶ
30 ἅπασιν τοῖς ἐν τέλει ἐδέοντο μὴ σφᾶς περιδεῖν ὑπὸ
Ῥωμαίων πιεζομένους, ξυλλαβέσθαι δὲ μᾶλλον τοῦ
ἀγῶνος καὶ ἀνακαλέσασθαι γένος πρόσοικόν τε καὶ

a. C. 559
Insti-
niani 26

- φίλιον καὶ ἄρδην οἰχήσεσθαι κινδυνεύον. ἐδίδασκον δὲ ὡς καὶ αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα ξυνοίσει μὴ ἐφιέναι Ῥωμαίοις ἐπὶ μέγα δυνάμεως αἰρομένοις, ἀλλὰ παντὶ σθένει τὴν αὔξην κολουεῖν· "εἰ γὰρ ἅπαν τὸ Γοτθικὸν γένος ἐκποδῶν ποιήσονται, οὐκ ἐς μακρὰν" 5 ἔφασαν οἱ πρέσβεις "καὶ καθ' ὑμῶν αὐτῶν ἤξουσι
- C καὶ ἀνανεώσονται τοὺς προτέρους πολέμους. ἐπιλείψει γὰρ αὐτούς οὐδ' ὁπωστιοῦν εὐπρόσωπος αἰτία ἐς προκάλυμμα τῆς πλεονεξίας, ἀλλὰ σὺν δίκη γε ὑμᾶς δόξουσι μετιέναι, Μαρίους τινὰς καὶ Καμίλλους 10 καὶ τῶν Καισάρων τοὺς πλείστους ἀπαριθμούμενοι, ὡς δὴ πάλαι ποτὲ τοῖς ἄνω Γερμανοῖς πολεμήσαντας καὶ τὰ ὑπὲρ Ῥῆνον ἅπαντα κατασχόντας· ταύτη τε οὐ βιάζεσθαι δόξουσιν, ἀλλ' ὁσίως ἐπιστρατεύειν, ὡς οὐδὲν τι ὀθνεῖον μαστεύσαντες, ἀλλὰ κτήματα 15 τῶν σφετέρων προγόνων ἀνακομιούμενοι. τοιοῦτο γὰρ δὴ τι καὶ ἡμῖν ἐπαγαρόντες ἐπέκλημα, ὡς δὴ Θευδέριχου πάλαι τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος καὶ οἰκιστοῦ 13 οὐ προσηκόντως τῆς Ἰταλίας ἐπιλαβομένου, ἀφήρηται μὲν ἡμᾶς τὰ οἰκεῖα, τὸ δὲ πλείστον 20
- D ἀπεκτόνασι τοῦ γένους, γύναια δὲ καὶ παῖδας τῶν παρ' ἡμῖν εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἀφειδῶς ἠνδραποδίσαντο. καίτοι Θευδέριχος οὐ βία ἐλών, ἀλλὰ Ζήνωνος πρότερον τοῦ σφῶν βασιλέως ἐπιτρέψαντος τὴν Ἰταλίαν προσηγάγετο, οὐδὲν Ῥωμαίους ἀφελόμενος, 25 ἤδη γὰρ αὐτῆς ἀπεστέφητο, ἀλλ' Ὀδόακρον καθελῶν τὸν ἐπηλύτην, τὸν τύραννον, τάκεινου ἅπαντα κατέσχε τῷ τοῦ πολέμου θεσμῷ. οἱ δέ, ἐπειδὴ βιάζεσθαι αὐτοῖς μᾶλλον ἐξῆν, οὐδὲν ἐνδίκως πεπράχασιν, ἀλλὰ Θευδάτῳ πρότερον Ἀμαλασοῦνθης δῆθεν 30
- P. 17 ἔκατι χαλεπήναντες, καὶ ταύτην ἀρχὴν τε καὶ πρόφασιν τῷ πολέμῳ θέμενοι, εἶτα μέχρι νῦν οὐ μεθιᾶ-

σιν, ἀλλὰ φέρουσι βιαίως ἅπαντα οὗτοι δὴ οἱ σοφοὶ^{a. C. 552}
 τε καὶ δεισιδαίμονες καὶ μόνοι ξὺν δικαιοσύνη^{Iusti-}
 πολιτεύεσθαι βρενθυόμενοι. ἵνα δὴ οὖν μὴ ταῦτα^{niani 26}
 παθοῦσιν ὑμῖν μεταμελήσῃ τῆς ῥαθυμίας ὕστερον
 5 οὐκ ἐν δέοντι, προτερητέον ἐν τῷδε τοῦς πολεμίους,
 καὶ οὐ διαμαρτητέον τοῦ παρόντος καιροῦ, ἀλλὰ
 στρατεύμα τε στέλλειν ἐπ' αὐτούς ἀξιόμαχον καὶ
 στρατηγὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθὸν τὰ πολέμια, ὃς
 δὴ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἄριστα διανύσας
 10 ἀπελάσει τε αὐτούς ἐνθὲνδε ὡς τάχιστα καὶ τὴν
 χώραν ἡμῖν ἀνασώσει. οὕτω γὰρ ποιῶντες τῷ τε
 Γοτθικῷ γένει ἐς τὰ μάλιστα χαριεῖσθε, σωτῆρες B
 ἀναφανέντες καὶ ἀλεξίκακοι, τὰ τε ὑμέτερα αὐτῶν
 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ θήσεσθε, εἴ γε μηδὲν ὑμῖν ἐτι πολέ-
 15 μιον ἐκ γειτόνων παρείη· πρὸς δέ γε καὶ χρήματα
 ὑμῖν ἔσονται μυρία, οὐ μόνον τὰ Ῥωμαίων λησασ-
 μένοις, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ ἕτερα καταθήσομεν.”

6. Ταῦτα ἐπειδὴ ἔφασαν οἱ πρέσβεις, Θευδίβαλδος
 μὲν, ἦν γὰρ μειράκιον ἀγεννὲς καὶ ἀπόλεμον, ἤδη
 20 τε νοσώδης κομιδῇ ἐγεγόνει καὶ τὸ σῶμά οἱ πονή-
 ρως διέκειτο, τούτων δὴ οὖν ἕκατι οὐ μάλα ὄγε
 τῶν πρέσβεων ἦν, οὐδὲ ᾤετο χρῆναι ὀθνεῖων ἔνεκα
 ξυμφορῶν οἰκείους καρπώσασθαι πόνους. Λεύθαρις
 δὲ καὶ Βουτιλίνος, εἴ καὶ τὸν βασιλέα σφῶν ἦκιστα
 25 ἤρεσκεν, ἀλλ' αὐτοὶ ἀνεδέχοντο τὴν ξυμμαχίαν. C
 τούτῳ δὲ τῷ ἄνδρῃ ἦσθην μὲν ἀδελφῶ καὶ τὸ γένος
 Ἄσμανῶ, δύναμιν δὲ παρὰ Φράγγοις μεγίστην
 εἰχέτην, ὡς καὶ τοῦ σφετέρου ἔθνους ἠγεῖσθαι,
 Θευδιβέρτου πρότερον παρασχόντος. οἱ δὲ Ἀλαμα-
 30 νοί, εἴ γε χρὴ Ἀσιννίῳ Κουαδράτῳ ἔπεσθαι, ἀνδρὶ
 Ἰταλιώτῃ καὶ τὰ Γερμανικὰ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγε-
 γραμμένῳ, ξυνήλυδές εἰσιν ἄνθρωποι καὶ μιγάδες,

a. C. 552
Iusti-
niani 26

καὶ τοῦτο δύναται αὐτοῖς ἢ ἐπωνυμία. τούτους δὲ πρότερον Θευδέριχος ὁ τῶν Γότθων βασιλεύς, ἠνίκα καὶ τῆς ξυμπάσης Ἰταλίας ἐκράτει, ἐς φόρον ἀπαγωγὴν παραστησάμενος κατήκοον εἶχε τὸ φύλον.

D ὡς δὲ ὁ μὲν ἀπεβίω, ὁ δὲ μέγιστος Ἰουστινιανῷ τε 5 τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι καὶ τοῖς Γότθοις πόλεμος ξυνεργάγη, τότε δὴ οἱ Γότθοι ὑποθωπεύοντες τοὺς Φράγγους, καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς φίλοι τε ἐς τὰ μάλιστα καὶ εὖνοι γένοιτο μηχανώμενοι, ἐτέρων τε πολλῶν ἐξίστανται χωρίων καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ Ἄλα- 10 μανικὸν γένος ἀφίεσαν. ἀγείρειν τε γὰρ ἐν τῷ τότε πανταχόθεν τὰς σφετέρας ᾤοντο χρῆναι δυνάμεις καὶ τῆς ὑπηκόου ὀπόσα περιττὰ καὶ οὐ λίαν ἐπίκαιρα μεθιέναι, ὡς οὐκέτι ἀρχῆς τε πέρι καὶ δόξης ἀγωνιούμενοι, ἀλλ' ἤδη τὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας 15 καὶ τοῦ μὴ πάμπαν ἀπολωλέναι ἀναρρῖψοντες κίν-

P. 18 δυνον. καὶ τοίνυν τὸ τοῦ μέλλοντος σφαλερὸν τῷ αὐθαιρέτῳ δῆθεν τῆς γνώμης προκαταλαβόντες ἐκουσίαν πεποίηται τὴν ἀνάγκην. οὕτω δὴ οὖν καὶ τὸ τῶν Ἀλαμανῶν ἔθνος ὑπὸ Γότθων ἀφειμένον 20 Θευδίβερος αὐτὸς ἐχειρώσατο· ἐκείνου τε διαφθάρεντος, ἤπερ μοι ἤδη ἐρρήθη, ἐπὶ τὸν παῖδα Θευδίβαλδον τῇ λοιπῇ ἅμα ὑπηκόῳ καὶ οἶδε ἐχώρουν.

7. Νόμιμα δὲ αὐτοῖς εἰσὶ μὲν πον καὶ πάτρια, τὸ δέ γε ἐν κοινῷ ἐπικρατοῦν τε καὶ ἄρχον τῇ Φραγγικῇ 25 ἔπονται πολιτεία, μόνα δέ γε τὰ ἐς θεὸν αὐτοῖς οὐ ταῦτὰ ξυνδοκεῖ. δένδρα τε γὰρ τινα ἰλάσκονται καὶ φεῖθρα ποταμῶν καὶ λόφους καὶ φάραγγας, καὶ τούτοις, ὥσπερ ὄσια δρωάντες, ἵππους τε καὶ βόας

V. 14 καὶ ἄλλα ἅττα μυρία κατατομοῦντες ἐπιθειάζουσιν. 30

B ἀλλὰ γὰρ ἢ τῶν Φράγγων αὐτοῦς ἐπιμιξία, εὖ ποιούσα, καὶ ἐς τότε μετακοσμεῖ καὶ ἤδη ἐφέλκεται

τοὺς ἐμφρονεστέρους, οὐ πολλοῦ δέ, οἶμαι, χρόνου
 καὶ ἅπασιν ἐκνικήσει. τὸ γὰρ τῆς δόξης παράλογόν
 τε καὶ ἐκπληκτον καὶ αὐτοῖς, οἶμαι, τοῖς χρωμένοις,
 εἰ μὴ πάμπαν εἶεν ἡλίθιοι, γνώριμόν τέ ἐστι καὶ
 5 εὐφώρατον καὶ οἶον ἀποσβῆναι ῥαδίως. ἐλεεῖσθαι
 μὲν οὖν μᾶλλον ἢ χαλεπαίνεσθαι δίκαιοι ἂν εἶεν
 καὶ πλείστης μεταλαγχάνειν συγγνώμης ἅπαντες
 ὅσοι δὴ τοῦ ἀληθοῦς ἀμαρτάνουσιν. οὐ γὰρ δήπου
 ἐκόντες εἶναι ἀλῶνται καὶ ὀλισθαίνουνουσιν, ἀλλὰ τοῦ
 10 ἀγαθοῦ ἐφριέμενοι, ἔπειτα σφαλέντες τῇ κρίσει τὸ λοι-
 πὸν ἔχονται τῶν δοκηθέντων ἀπρίξ, ὅποια ἄττα καὶ
 τύχοιεν ὄντα. τὴν γε μὴν τῶν θυσιῶν ἀμότητα καὶ C
 κακοδαιμονίαν οὐκ οἶδα εἰ οἶόν τε λόγῳ ἀκέσασθαι,
 εἴτε ἄλσεσιν ἐπιτελοῖντο ὡς περ ἀμέλει παρὰ βαρβά-
 15 ροῖς εἴτε τοῖς πάλαι νενομισμένοις θεοῖς, ὅποια αἱ
 τῶν Ἑλλήνων ἐθέλουσιν ἀγιστεῖται. ἐγὼ μὲν γὰρ
 ἠγοῦμαι μηδέν τι εἶναι τὸ ἠδόμενον βωμοῖς αἵματι
 μαινομένοις καὶ ζώων ὀλέθρῳ βιαιοτάτῳ· εἰ δέ γε
 ἄρα καὶ ὁτιοῦν τὰ τοιαῦδε προσίεσθαι πέφυκεν, ἀγα-
 20 θὸν μὲν οὐκ ἂν εἴη οὐδὲ ἡμερον, ἄγριον δέ τι ἴσως
 καὶ μανιῶδες, ὅποιον τὸν Δεῖμον ἀναπλάττουσι
 μάτην οἱ ποιηταὶ καὶ τὸν Φόβον, Ἐννώ τέ τινα καὶ
 Ἄτην καὶ Ἐριν, ὡς ἂν αὐτοὶ φαῖεν, τὴν ἀμαιμά-
 κητον· προστίθει δὲ τούτοις, εἰ βούλει, καὶ τὸν παρὰ
 25 Πέρσαις καλούμενον Ἀρειμάνην καὶ τῶν ἄλλων D
 χθονίων φασμάτων ὅποσα κακοῦργα καὶ μαιφίνα.
 ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἴσως ἂν τῷ δοκοῖεν οὐ μάλα
 τῇ ἐπαγγελίᾳ προσήκειν, εἶναι δὲ περιττὰ καὶ ἀλλό-
 τρια τῶν ἐφ' ἃ εἶναι ἡμῖν διεσπούδασται, ἀλλ'
 30 ἔμοιγε καὶ λίαν ἀρέσκει ἅπαντα ἐς μέσον ἄγειν τὰ
 ἐγνωσμένα, καὶ τὰ μὲν χρηστὰ τῶν πραγμάτων ἐν
 ἐπαίνῳ ποιεῖσθαι, τῶν δὲ οὐχὶ τοιῶνδε κατηγορεῖν

- 5- a. C. 552 *Iusti-*
niani 26 ἀναφανδὸν καὶ τὸ ἀζύμφορον διελέγχειν. εἰ γὰρ
 μὴ τοῦτο ἔχοιεν αἱ ἱστορίαι, ὡς ταύτη γε καὶ μᾶλλον
 χρήσιμοί τε εἶναι καὶ βιωφελέσταται, μόνη δὲ ἀφή-
 γησις εἶεν τῶν γεγενημένων ἀπλῆ τε καὶ ἀνεξέταστος,
- P. 19 κινδυνεύσαιεν ἴσως ἂν παρ' ἐνίοις, εἰ μὴ λίαν δε- 5
 νὸν εἰπεῖν, οὐ πολλῶ εἶναι ἀμείνους τῶν ἐν γυναι-
 κωνίτιδι παρὰ τὴν ταλασίαν ἀδομένων μυθολογημά-
 των. τούτων μὲν οὖν πέρι ὡς πη ἐκάστῳ φίλον, τῆδε
 οἰέσθω, ἐμοὶ δὲ ἤπερ ὁ πρότερος ἐφέρετο λόγος,
 ταύτη ἰτέα. Λεύθαρις γὰρ καὶ Βουτιλῖνος ἐπειδὴ 10
 τὴν ἀρχὴν κατὰ Ῥωμαίων ἐπιστρατεύειν ὠρηθήτην,
 ἐπηρμένῳ γε ἤστην ἄμφω ταῖς ἐλπίσι καὶ οἶω οὐκ-
 ἔτι ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν. Ναρσῆν μὲν
 γὰρ τὸν στρατηγὸν οὐδὲ τὴν προσβολὴν ὑποστή-
 σεσθαι ᾤοντο, ἅπασαν δὲ τὴν Ἰταλίαν οἰκεῖον αὐτοῖς 15
 εἶσεσθαι κτῆμα, καὶ πρὸς γε Σικελίαν καθέξειν.
- B θαυμάζειν δὲ ἔφασαν τῶν Γότθων, εἰ μάλα οὕτω
 πεφρίκασιν ἀνδράριόν τι θαλαμηπόλον σκιατραφές
 τε καὶ ἄβροδίατον καὶ πόρρω τοῦ ἀρρένωποῦ
 τεταγμένον. οἱ μὲν δὴ, βρενθυόμενοι τῇ τοιαύτῃ 20
 δόξῃ καὶ ἀγέρωχον ποιούμενοι τὴν παρατάξιν, ἐκ
 τε Ἀλαμανῶν καὶ Φράγγων στράτευμα ἐς πέντε καὶ
 ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀλκίμων ἀνδρῶν ἀγειράντες
 παρεσκευάζοντο τὰ πόλεμια, ὡς αὐτίκα μάλα ἐς τὴν
 Ἰταλίαν καὶ δὴ ἐμβαλοῦντες. 25
8. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγός, εἰ καὶ
 τάδε ἐς τὸ ἀκριβές οὐπω ἐπέκνυστο, ἀλλὰ προμηθεῖα
 γε πλείστη χρώμενος καὶ φθάνειν αἰετὰς τῶν πολε-
 μίων ἐθέλων ὀρμάς, αὐτίκα τὰ ἐς Τουσκίαν πολί-
 C σματα, ὑπὸ τῶν Γότθων ἔτι κατεχόμενα, ἔγνωκε 30
 βιαιότατα παραστήσασθαι. οὔτε γὰρ τῇ νίκῃ πέρα
 τοῦ μετρίου φρουαττόμενος ἐς ἀπειροκαλίαν ἐπήρτο,

οὔτε, ὅπερ ἕτερος ἂν ἐπεπόνθει, ἐς ῥαστώνην τε καὶ ἠδυναίθειαν μετὰ τοὺς πόρους ἐξέκλινεν, ἀλλ' εὐθύς ὅπως εἶχεν ὀρμῆς κινήσας τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Κύμην ἐχώρει· πόλισμα δὲ Ἰταλικὸν ἢ Κύμη ἐχρῶντατον καὶ οἶον οὐ ῥᾶστα πολεμίοις ἀλῶναι. Ἴδρυνται μὲν γὰρ ἐπὶ λόφῳ τινὶ δυσπροσόδῳ τε καὶ ἀνάντει· ἔστι δὲ καὶ ἐν περιωπῇ τοῦ πελάγους τοῦ Τυρσηνικοῦ. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀκτῇ ὁ λόφος ἀνέχει, ὡς καὶ ἀμφ' αὐτὸν δῆπου τὸν πρόποδα ῥοχθεῖν τε καὶ περικλᾶσθαι τὸ ῥόθιον, ἄνω δὲ ἔρυμα περιβεβληται πύργοις τε καὶ ἐπάλξεσι καρτερώτατα ἐξεργασμένον. V. 15
 Τωτίλα τε οὖν καὶ Τεῖα τοῖς βασιλευσὶ πρότερον τῶν D
 Γότθων γεγενημένοις, ὁπόσα ἐπίτιμά τε ἦν καὶ ἀξιάγαστα τῶν κτημάτων, ἐν τῷδε τῷ φρουρίῳ, ὡς βέβαιον ὄν, ἐφυλάττετο. ἐνταῦθα δὲ οὖν ὁ Ναρσῆς ἀφικόμενος περὶ πλείστου ἐποιεῖτο ἐλεῖν τε ὡς τάχιστα τὸ χωρίον καὶ τῶν χρημάτων κρατῆσαι, ὡς μήτε οἱ Γότθοι ὀρμητήριον ἀσφαλῆς ἔχοιεν αὐτῷ τε τὰ τῆς νίκης τελεώτατα ἐς ὃ τι μάλιστα ἐξεργασθείη. 15
 Ἀλίγερος γὰρ ὁ Τεῖα νεώτατος ἀδελφὸς τοῦ ἡγεμόνος τῶν Γότθων γεγενημένου, ἔνδον γε ἦν τοῦ περιβόλου καὶ στρατεύμα ὁπόσον οἶόν τε ἦν ἀμφ' αὐτὸν ἀγείρας οὐδέν τι εἰρηναῖον ἐβουλευέτο· καὶ ὅτι μὲν Τεῖας ἐν τῷ πολέμῳ ἀνήρητο καὶ τὰ τῶν 20
 Γότθων πράγματα ἐκεκμήκει τε καὶ διελέλυτο ἤδη 25
 που ἐς τὸ ἀκριβὲς ἠκηκόει, ὁ δὲ οὐδ' ὡς ἀνίει οὐδὲ P. 20
 τὴν ξυνενεχθεῖσαν ἐδείμαινε τύχην, ἀλλὰ τῷ τε χώρῳ πῖσυνος καὶ τῇ τῶν ἀναγκαίων εὐπορία θρασύς τε ἦν ἔτι καὶ ὑψαύχην καὶ οἶος ἀμύνεσθαι, 30
 ἦν τις ἐπίοι.

9. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκελευσάμενος προσῆγε τὸν στρατόν. οἱ δὲ ξὺν πολλῷ πόνῳ ἐς τὸ

a. C. 552
Iusti-
niani 26

γεώλοπον ἀναβάντες καὶ τῷ φρουρίῳ πελάσαντες
 αὐτίκα τοῖς δορατίοις ἠκόντιζον τῶν ἐν ταῖς ἐπάλλεσι
 φαινομένων καὶ τὰ τόξα ἐπήχουν θαμὰ τῶν βελῶν
 ἀναπεμπομένων, σφενδόναί τε ἐφέροντο μετάρσιοι
 καὶ μηχανήματα, ὅποσα πρὸς τειχομαχίαν ἀνεῖται, 5
 B ἅπαντα ἐκινεῖτο. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀλίγερον ἀνὰ τὰ
 μεταπύργια τοῦ τείχους ξυνειλεγμένοι οὐ σχολαί-
 τερον ἀντακοντίζοντές τε καὶ ἀντιτοξεύοντες διεμά-
 χοντο, λίθους τε ἐκ χειρῶν μεγάλους ἐπαφιέντες
 καὶ φιτροὺς καὶ πελέκεις, καὶ ὅπερ ἂν οὐ πόρρω 10
 τῆς χρείας ἐδόκει, μηχαναῖς τε ἐχρῶντο καὶ ἀμυν-
 τηρίοις, καὶ οὐδὲν ὅ τι παρεῖτο. τά γε μὴν Ἀλι-
 γέρνου τοξεύματα καὶ μάλα τοῖς Ῥωμαίοις ἀρίθηλα
 ἦν. ροῖζῳ τε γὰρ πολλῷ καὶ ταχυτῆτι οὐ σταθμητῆ
 τὰ ἐκείνου ἐφέρετο βέλη· ὡς εἶπερ καὶ ἐς λίθον τινὰ 15
 ἐμπέσοιεν ἢ ἕτερόν τι σκληρὸν καὶ ἀτέραμνον,
 διαρρηγνυσθαι ἅπαν τῆ βία τῆς φύμης. Παλλάδιον
 γοῦν ἐκείνον, ἦν δὲ οὐ τῶν ἐρραθθυμημένων παρὰ
 C τῷ Ναρσῆ ὁ Παλλάδιος, ἀλλὰ στρατεύματός τε
 ἠγεῖτο Ῥωμαϊκοῦ καὶ ἐν τοῖς μεγίστοις ταξιαρχοῖς 20
 ἐτέλει, ἰδὼν γοῦν Ἀλίγερος αὐτὸν σιδήρῳ τε
 τεθωρακισμένον καὶ φρονήματι ξὺν πολλῷ τῷ τείχει
 ἐπιφερόμενον, ἀφίησι βέλος αὐτῷ ἐκ τοῦ μετεώρου,
 καὶ αὐτίκα διεπερόνησεν τὸν ἄνδρα διαμπαξ αὐτῷ
 θώρακι καὶ ἀσπίδι· οὕτω δὴ τι δυνάμει τε τῶν 25
 πολλῶν περιῆν καὶ καρτεραὶ αὐτῷ ἐρύσαι τόξον αἱ
 χεῖρες· πολλαῖς μὲν οὖν καὶ ἐφεξῆς ἡμέραις οἱ
 τοιοῖδε ἀκροβολισμοὶ ἐγίννοντο, καὶ οὐδὲν οὐδὲ
 ὀποτέροις προухώρει τῶν ἐλπισθέντων· τοῖς τε γὰρ
 Ῥωμαίοις αἰσχυρὸν ἐδόκει ἢ ἀναχώρησις πρὶν παρα- 30
 D στήσασθαι τὸ χωρίον καὶ οἱ Γότθοι ἐνδηλοὶ ἦσαν
 ὡς οὐδὲν τι μᾶλλον ἐνδωσειόντες τῆ πολιορκίᾳ.

10. Ναρσῆς δὴ οὖν ὁ στρατηγὸς ἤσχαλλέ τε ἄγαν a. C. 552
Iusti-
niani 26
καὶ ἐχάλεπαινεν, εἰ χρόνος τοῖς Ῥωμαίοις πολὺς ἐν
ἐλαχίστῳ πολικηνίῳ τετρίψεται. ἀλύονται δέ οἱ καὶ
ἐκαστα γυνωματούοντι ἔδοξεν χρῆναι ἀποπειρᾶσθαι
5 τοῦ φρουρίου ἀμηγέπη τρόπῳ τοιῶδε. ἐν τῷ πρὸς
ἥλιον ἀνίσχοντα τοῦ λόφου τετραμμένῳ ἀγκῶνι
ἄντρον τι ὑπεστὶν ἀμφηρεφές τε καὶ γλαφυρῶτατον,
ὡς ἄδυτά τε ἔχειν αὐτόματα καὶ κύτος εὐρὺ καὶ
βαραθρῶδες· ἐνταῦθα δὴ πάλαι φασὶ τὴν Σίβυλλαν
10 τὴν πάνυ τὴν Ἰταλὴν ἐνδαιτωμένην φοιβόληπτόν
τε εἶναι καὶ ἐνθουν καὶ προαγορεύειν τὰ ἐσόμενα P. 21
τοῖς πυνθανομένοις. λέγεται δέ ποτε καὶ Αἰνεΐαν
τὸν Ἀγχίσου αὐτοῦ ἀφικόμενον ἅπαντά οἱ τὴν
Σίβυλλαν φάναι τὰ ὕστερον ξυνενεχθέντα. ὑπὲρ
15 ταύτην δὴ οὖν τὴν σπήλυγγα μέρος τι τοῦ περι-
βόλου ἠρήρειστο καὶ ἐφειστήκει. Ναρσῆς δὲ τοῦτο
ἐπιφρασάμενος πρὸς αὐτοῦ εἶναι ᾤήθη, καὶ οὖν
αὐτίκα ἄνδρας ὡς πλείστους ὑπὸ τὰ κοίλα ἐμβαλὼν
τοῦ σπηλαίου ὄργανα φέροντας λιθοτόμα καὶ τοιχω-
20 ρύχα ἐξεκόλαπτεν ἠρέμα καὶ διέτεμεν τοῦ ἄντρου
τὸν ὄροφον, ἐνθα τὸ ἔρυμα ἠδραστο, καὶ ἐς τοσοῦ-
τον ἐξέκοπτεν καὶ διεκάθαιρεν τὴν βάσιν τῆς οἰκο-
δομίας ἐς ὅσον ἤδη τὴν ἀρχὴν τοῦ θεμελίου V. 16
ἀπογυμνοῦσθαι. τότε δὲ ξύλα ὄρθια ἐν κόσμῳ
25 ὑπεστήριξε, ταύτην τε ἀνεῖχεν ἅπαν τὸ ἄχθος τοῦ Β
τείλους, ὡς μὴ ὑπορροεῖ κατὰ βραχὺ καὶ διαλύοιτο
ἢ ἀρμονία, ξυναίσθησίς τε τοῦ δρωμένου ταχεῖα
γίγνοιτο τοῖς Γότθοις· ἢ γὰρ ἂν κατ' ἀρχὰς εὐθύς
ἐπιβοηθοῦντες καὶ τὸ πεπονθὸς ἀκεσάμενοι διεφύ-
3) λαττον τὸ λοιπὸν βεβαιότατα. ἵνα δὲ μὴ πάνπαν τὰ
ποιούμενα ἐπιγνοῖεν μηδὲ τοῦ πατάγου τῆς λατο-
μίας ἐπαῖοιεν, τότε δὴ ἐς ὅτι μάλιστα ἐπεφέροντο

a. C. 552
Iusti-
niani²⁶

- ἄνωθεν τῷ τείχει ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς ἀλαλά-
ζοντες καὶ ἐπικροτοῦντες· θόρυβός τε ἦν πέρα τοῦ
ἀναγκαίου πολὺς καὶ ταραχώδης ἢ πολιορκία. ἐπεὶ
δὲ ἄπαν ἤδη τὸ τεῖχος ὀπόσον τῷ ἄνθρωπῳ παρετέτατο
ἐκκρεμές τε ἦν καὶ μετέωρον καὶ μόνοις ἐπεβεβήκει ⁵
C τοῖς ξύλοις, ἃ δὴ ὀρθοστάδην ἐτύγγανον ἐρηρυσμένα,
τότε δὴ φυλλάδα νήσαντες καὶ ὅ τι τῆς ὕλης ταχυ-
δαές τε καὶ αὖρον, καὶ εἶτα ὑποθέντες πῦρ τε ἐναύ-
σαντες ἐκτὸς ἀπεχώρουν. οὐκ ἐς μακρὰν δὲ τῆς
φλογὸς ἀρθείσης, τὰ μὲν στηρίγματα εὐθύς ἀνθρα- ¹⁰
κούμενα κατεθραύετο καὶ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἐνε-
δίδου· τοῦ δὲ ἐρύματος ὀπόσον ἐπ' αὐτοῖς ἤωρεῖτο,
ὑφίζανεν ἀθρόον καὶ κατωλίσθαιεν τῇ κενότητι,
πύργοι τε οἱ ἐνθένδε καὶ προμαχεῶνες ἔξαπιναίως ¹⁵
ἀπορραγέντες τῶν ἄλλων ἐς τὸ πρᾶνὸς ἔξεκυλίσθη-
D σαν· ἢ τε πύλη ἢ τῷδε τῷ μέρει προσαραρῖα ξυνε-
κέκλειτο μὲν εὖ μάλα βεβαιότατα, ὡς δὴ πολεμίων
παρόντων, καὶ τὰ κλειθρα ὑπὸ τῶν φυλάκων κατεί-
χετο, ἢ δὲ αὐτοῖς μοχλοῖς τε καὶ βαλανάγραις ἐκτι-
ναχθεῖσα ἐς τὴν ἥονα καὶ τὰς σπιλάδας ἠρήριπτο, ²⁰
ἅμα τε ἄπαντα τὰ ξυμπεπηγότα ἐτι ἐκλύζετο, σταθμοὶ
καὶ γεῖσον καὶ ὑπερθύριον καὶ οἱ θαιροὶ τῷ οὐδῶ
ἐνηρμοσμένοι· τούτων δὲ γεγενημένων, τοῖς Ῥωμαίοις
ῥαδίως τὸ λοιπὸν ἐσιτητέα εἶναι ἐδόκει ἀνὰ τὸ πό-
λισμα καὶ περιοπτέα τῶν πολεμίων, ἡμάρτανον δὲ ²⁵
καὶ ὡς τῆς ἐλπίδος. σήραγγές τε γὰρ τινες καὶ
ἀπορρωῶγες τοῦ τε λόφου καὶ τῶν ἐνδοθεν περιαν-
λισμάτων ἐπὶ μέγα ἐκτεινόμεναι κρημνῶδες ἀτεχνῶς
P. 22 καὶ δυσέμβολον οὐχ ἦττον ἀπεδείκνυσαν τὸ χωρίον.
καὶ Ναρσῆς μὲν θαρραλεώτερον τῷ φρουρίῳ αὐτῆς ³⁰
προσέβαλλεν, ὡς καὶ αὐτοβοεῖ ἄπαν ἀναρπασόμενος·
τῶν δὲ Γότθων ἐνταῦθα ξυνειλεγμένων καὶ παντὶ

σθένει ἀμυνομένων ἀπεκρούετο καὶ οὐδέν τι μᾶλλον εἶχεν ἀνύτειν.

11. Ἐπεὶ δὲ πολέμῳ τε καὶ ἐπιδρομαῖς ἔλειν δῆπου τὸ χωρίον ἀδύνατα ἦν, ἔγνω μὴ ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖσδε διακονεῖσθαι, ἀλλ' ἐς Φλωρεντίαν καὶ Κεντουκέλλας καὶ ἄλλα ἄττα πολίσματα τῆς Τουσκίας χώρας εὐθύς ἀφικέσθαι, ἅπαντά τε τὰ τῆδε καταστησάμενος προτερῆσαι τὴν ἐπήλυσιν τῶν πολεμίων. ἦδη γὰρ αὐτῷ Λεύθαρις καὶ Βουτιλίνος καὶ τὰ 10 Φράγγων δὲ καὶ Ἀλαμανῶν στρατεύματα εἰσω τοῦ Πάδου ποταμοῦ ἠγγέλλοντο παρεῖναι· ὧν δὴ ἕνεκα B κινήσας ὡς τάχιστα τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἐπὶ ταύτην ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ Φιλίμουθ' ὁ τῶν ξυνεπομένων Ἐρουλῶν στρατηγὸς οὐ πολλαῖς πρότερον ἡμέ- 15 ραις νόσῳ ἀλοῦς ἐτεθνήκει, ἔδει δὲ ἄρα αὐτοὺς ἰδίῳ τινὶ τάττεσθαι ἡγεμόνι, αὐτίκα ὃ γε Φούλκαριν αὐτοῖς τὸν ὁμόφυλον ἐπιστήσας, τὸν Φανιδίου ἀδελφιδοῦν, ἐκέλευσεν ἅμα Ἰωάννη τῷ Βιταλιανοῦ, καὶ πρὸς γε Βαλεριανῷ καὶ Ἀρταβάνῃ, καὶ μὲν δὴ 0 καὶ ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ ταξιάρχοις, ξὺν τῷ πλείονι καὶ ἀλκιμωτάτῳ στρατῷ τὰς Ἄλπεις τὸ ὄρος περιελθόντας, ὃ δὴ ἐν μέσῳ Τουσκίας τε τῆς χώρας καὶ Αἰμιλίας ἀνέχει, ἀμφὶ τὸν Πάδον ἰκέσθαι ποταμόν, αὐτοῦ τε στρατοπεδευσαμένους καὶ τὰ ἔρμυνὰ τῶν C χωρίων προκαταλαβόντας ἀποκρούεσθαι καὶ ἀναστέλλειν τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους, καὶ εἰ μὲν ἀπάσασθαι αὐτοὺς τελεώτατα δυνηθεῖεν, χάριν εἰδέναι τῇ τύχῃ, εἰ δὲ γε βιαζόμενοι τῷ πλήθει οἰοί τε οὐκ εἶεν, ἀλλὰ σχολαιτέραν αὐτοῖς ποιήσασθαι τὴν πορείαν καὶ οὐ μάλα θαρραλέους ἀνὰ τὰ πρόσω ροιτῶν μεθιέναι, δεδίττεσθαι δὲ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα : αἰ εἶργειν ὡς πορρωτάτῳ, ἕως αὐτὸς τὰ ἐν ποσὶν

- a. C. 552
Iusti-
niani²⁶
V. 17
- ἅπαντα ἢ βούλοιο διαθεῖη. οἱ μὲν οὖν κατὰ ταῦτα
 ἐχώρουν, κατέλιπεν δὲ καὶ ἐν Κύμῃ δύναντιν ἀξιο-
 χρεων, ὅπως δὴ προσκαθεδούμενοι καὶ ἔνδον τοὺς
 δυσμενεῖς ἐγκατείργοντες χρονία γοῦν αὐτοὺς παρα-
 D στήσοιεντο πολιορκία. καὶ οἱ μὲν χαράκωμα περιε- 5
 βάλλοντό τε καὶ τὰς ἐξόδους ἐφύλαττον, εἰ πού τινα
 ἔλοιεν ἐπὶ χιλὸν ἰόντα. ᾤοντο γὰρ αὐτοῖς ἤδη που
 ἐς ἐνιαυτὸν πολιορκουμένοις ἅπαντα ἐξαναλώσθαι
 τὰ ἐπιτήδεια. Ναρσῆς δὲ ταῖς πόλεσι προσβαλὼν
 ἀκουτὶ τὰς πλείστας προσηγάγετο. Φλωρέντιοι μὲν 10
 γὰρ ὑπαντιάσαντες καὶ τὰ πιστὰ κομισάμενοι ὡς
 οὐδὲν ἄχαρι πείσονται, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐθέλονται
 καὶ τὰ οἰκεία παρέδωσαν. Κεντουκελλαῖοι δὲ ὅμοια
 ἔπραττον. Βολατερραῖοι δὲ οὐκ ἄλλως, οὕτω δὲ καὶ
 Λουναῖοι, καὶ μὲν δὴ καὶ Πισαῖοι. ὧδέ πως ἄρα 15
 αὐτῶ ἐξ οὐρίας ἅπαντα ἔθει καὶ ὀδῶ ἰὼν τὰ ἐν
 ποσὶν ἐχειροῦτο.
- P. 23 12. Μόνοι δὲ οἱ ἐν Λούκα τῇ πόλει διαμέλλειν
 ἐπειρῶντο καὶ ἦκιστα ἐπιέναι, καίτοι πρότερον ἐτύγ-
 χανον οἷδε ξυνθήκας θέμενοι πρὸς Ναρσῆν, ὁμήρους 20
 τε παρασχόντες καὶ ἐπομοσάμενοι ὡς εἰ γε τριάκοντα
 παραδράμοιεν ἡμέραι καὶ μὴ τις αὐτοῖς μεταξὺ παρα-
 γένοιτο ξυμμαχία, ὀπόση οἷα τε εἶναι ἀμύνασθαι καὶ
 ἐς πόλεμον ἐμφανῆ, οὐκ ἐκ πύργων τε καὶ περιβόλων,
 ἀλλὰ ξυστάδην παρατάξασθαι· εἰ μὴ ταῦτα οὕτω 25
 ξυννευχθεῖεν, ἢ μὴν αὐτίκα τὴν πόλιν ἐγχειρεῖν καὶ
 παραδώσειν. ᾤοντο γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν παρέσεσθαι
 τοὺς Φράγγους καὶ ἐπαρήξειν. τούτοις δὲ πίσυνοι
 τὰς τοιάσδε ἐπεποίηντο ξυνθήκας. ἀλλὰ τότε ἡ μὲν
 κυρία παρωχῆκει, οἱ δὲ οὐπω παρήσαν, τοῖς δὲ καὶ 30
 ὡς βουλομένοις ἦν περιορᾶν ἀμέλει καὶ ἀναίνεσθαι
 B τὰ ξυγκείμενα. Ναρσῆς μὲν οὖν ἑξαπατηθεὶς, ὥσπερ

εἰκός, ἐχαλέπαινε καὶ ἐς τειχομαχίαν παρεσκευάζετο. ἐνίοις δὲ τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ χρῆναι ἐδόκει τοὺς ὀμήρους ἅπαντας διαφθαρεῖν, ὡς ἂν οἱ ἐν τῷ ἄστει ἀνιαθεῖεν καὶ ταύτῃ ποινὰς ὑφέξοιεν τῆς ἀπιστίας.

5 ὁ δὲ στρατηγός, γνώμη γὰρ ἅπαντα ἔπραττεν καὶ οὐ λῖαν τῇ ὀργῇ ξυνεχώρει, οὐκ ἐς τόδε ὠμότητος ἦει ὡς ἀποκτεῖναι τοὺς μηδὲν ὅ τι ἡδίκηκότας ἀνθ' ὧν ἕτεροι ἐπλημμέλουν, δόλον δὲ ὅμως τοιόνδε τινα ἐμηχανήσατο. παρῆγε γὰρ ἐς μέσον αὐτοὺς ἐναλ-

10 λάγδην μὲν τῷ χεῖρε ὑπὸ τὴν ἰξὺν περιεσφιγμένους, κάτω δὲ τὸ κᾶρα ἐπινευεν ὡς ἐπιδείκνυεν τε τοῖς ὁμοφύλοις οὕτω πως οἰκτρότατα διακειμένους, καὶ ἠπέλλει θᾶπτον αὐτοὺς ἀναιρήσειν, εἰ μὴ τάχιστα φθάσαιεν ἐκεῖνοι διαπραξάμενοι τὰ ὀπόσα ἐτύγχανον

15 ὠμολογηκότες. ξύλα δὲ αὐτοῖς βραχέα ἐκ τοῦ μεταφρένου ἐπὶ τοὺς τένοντας ὑπεβέβληντο, ῥάκεσί πως κεκαλυμμένα, ὡς μὴ διορῶεν καὶ πόρρωθεν οἱ πολέμιοι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέιθοντο, αὐτίκα ἐκέλευε δῆθεν στοιχηδὸν ἅπαντας κατατομείσθαι, καὶ οἱ δορυφόροι

20 σπασάμενοι τὰ ξίφη βιαίωτατα ἐπαιὸν τε καὶ ἐπεφέροντο, ὡς δὴ τοὺς ἀνένας ἀποτεμοῦντες· ἡ δὲ πληγὴ τοῖς ξύλοις ἐγχερίπτουσα οὐδὲν τι αὐτοὺς μᾶλλον ἐσίνετο, κατέπιπτον δὲ ὅμως πρηνεῖς ἐκεῖνοι, προστεταγμένον αὐτοῖς, ἤσπαιρόν τε ἐθελούσιοι καὶ

25 ἰλυσπῶντο, ὑποκρινόμενοι τὸ διολωλέναι. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν τῷ ἄστει, καὶ τῷ διεστάναι ὡς πλείστον οὐ τὰ ἀληθῆ διασκοποῦντες ἄλλ' ἢ τὰ φαινόμενα, ὠλοφύροντό τε ἀθρόον καὶ ξυμφορὰν ἐποιοῦντο τὰ γεγενημένα. ἦσαν γὰρ οἱ ἄνδρες οἱ ὀμηρεύοντες οὐ τῶν

30 πολλῶν τε καὶ ἀγεννῶν, ἀλλ' ἐπίσημοι ἐν τοῖς μάλιστα καὶ εὐπατρίδαι. ὡς δὴ οὖν τοιούτων αὐτοὺς ἀποστρεφείσθαι οἰομένους κωκυτὸς ἐπέιχε μυρῖος,

a. C. 552 οίμωγαί τε ἠκούοντο θαμιναὶ καὶ φθέγμα θρηνηῶδες
Iusti-
niani 26 καὶ διωλύγιον, γύναια δὲ πολλὰ διαπληκτιζόμενα καὶ
τὰς ἐφειστρίδας περιρρηγνύντα ἀνὰ τοὺς προμαχεῶ-
νας ἐφοίτων, τυχὸν μὲν μητέρες οὖσαι τῶν ἀπολω-
λέναι δοκούντων, τυχὸν δὲ ἐπίκληροι, τυχὸν δὲ ἄλλω 5
P. 24 ὄτωσὺν τρώπῳ μέλον αὐταῖς. καὶ δὴ τῷ Ναρσῆ
ἅπαντες ἀναφανδὸν ἐλοιδοροῦντο, ἀλαξόνα τε ἀπο-
καλοῦντες καὶ ἀτάσθαλον, καὶ ἔργῳ μὲν αὐτὸν εἶναι
λέγοντες βίαιόν τε καὶ μαιφόνον, τὴν δὲ τοῦ εὐσε-
βεῖν ἀεὶ καὶ τὸ θεῖον θεραπεύειν δόξαν ἄλλως αὐτῷ 10
κεκομψεῦσθαι.

13. Ταῦτα δὲ αὐτῶν ἐπιβοῶντων, "ἄρα οὖν οὐχ
ὕμεις" ἔφη ὁ Ναρσῆς "τοῖσδέ τε αἰτιοὶ ὀλέθρου
γεγέννησθε περιφρονησάντες γε αὐτούς καὶ κατα-
προέμενοι, ὑμῖν τε αὐτοῖς οὐ τὰ χρηστὰ βουλευσά- 15
μενοι φανείσθε ὄρκον ἐπίορκον ὁμωμοκότες καὶ
ἀνέδην παρασπονδήσαντες; ἀλλ' εἰ γε καὶ νῦν
ἐθελήσοιτε μεταμαθεῖν τὸ ξυνοῖσον καὶ ἔργῳ τὰ
V. 18 ξυγκείμενα διανύσασθαι, οὐδέν τι ἔλαττον ἔξετε·
οὔτοι τε γὰρ αὐτίς ἀναβιώσονται καὶ τὴν πόλιν 20
B ὑμῶν ἤκιστα πημανοῦμεν. εἰ δὲ μή, οὐ τῶνδε πέρι
ὕμῖν τὸ λοιπὸν ἀλγητέον, ἀλλ' ἤδη φράζεσθε ὅπως
μὴ καὶ αὐτοὶ ἅπαντες ὅμοια πείσεσθε." ταῦτα δὲ
ἐπεὶ ἤκουον οἱ Λουκανοί, ἐξαπατᾶν γε αὐτὸν ἠγοῦντο
καὶ φενακίζειν ἐπὶ τῇ τῶν κειμένων ἀναζωογήσει. 25
καὶ ἦσαν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀπάτη οἱ λόγοι, οὐ μέντοι
γε ἦπερ ἐκείνοι ᾤοντο, προθυμότερα δὲ αὐτίς ἀνω-
μολόγουν ὅμως καὶ ἐπώμνυντο σφᾶς τε αὐτούς καὶ
τὴν πόλιν αὐτίκα παρέξιν αὐτῷ ἐς ὃ τι βούλοιο
χρησθαι, εἰ γε τοὺς ὀμήρους ἰδοιεν περιώντας· ἅτε δὴ 30
γὰρ αὐτοῖς ἀδύνατον εἶναι δοκοῦν τοὺς τεθνεῶτας
ἀναβιώσθαι, εὐπρεπέστατα ἠγοῦντο ταύτη γοῦν ἀπο-

σεισασθαι τὸ ἐπίκλημα καὶ ἐπὶ σφᾶς αὐτοὺς τὰ δίκαια μεταθεῖναι. τότε δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκελευσάμενος ἀνίστησί τε αὐτοὺς ἀθρόον καὶ ἐπεδείκνυντο τοῖς ὁμοφύλοις σφoί τε καὶ ἀδήλητοι. οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς κατεπλήττοντο μὲν, ὥσπερ εἰκός, τῷ παραλόγῳ τῆς θέας, οὐ μὴν οὐδὲ ὡς ἅπαντες ἐκτελεῖν τὰ ὁμωμοσμένα ᾧοντο χρῆναι, ἀλλ' ἦσαν οἱ καὶ ἀνήνοντο. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς περιῆσαν οἱ ἄνδρες, καὶ τὸ ἀλγοῦν τῆς γνώμης καὶ ἀνιώμενον ἐς τὸ εὐέλπι μετεβέβλητο, πάλιν, ἅτε δὴ ὄμιλος, ἐς τὰ πρότερα ἐπανήεσαν καὶ τὰ τῆς ἀπιστίας ἐνίκα. ἐς τοῦτο δὲ αὐτῶν ἀβελτερίας ἐλληλακότων, Ναρσῆς ὁ στρατηγὸς πολλῇ χρώμενος τῇ μεγαλοφροσύνῃ ἀφίησι τούτους εὐθύς καὶ ἐς τὰ οἰκεία ἐκπέμπει, οὔτε λύτρα κομισάμενος οὔτε ἄλλο τι τὴν πόλιν ὁμολογεῖν ἀναγκάσας. θαυμαζόντων δὲ τῶν Λουκανῶν καὶ ὄτου δὴ ἔνεκα τοῦτο δράσειεν ἀμφιγνοούντων, "οὐ ξύνηθες ἔμοιγέ" ἔφη "βωμολοχίας τε καὶ γλίσχραις ἐλπίσιν ἐγκαλλωπίζεσθαι. οἶμαι γὰρ καὶ τούτων ἄνευ, εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἐκόντες εἶναι προσχωρήσοιτε, ἀλλὰ ταυτὰ γε ὑμᾶς παραστήσονται." καὶ ἅμα λέγων ἐπεδείκνυεν τὰ ξίφη. οἱ μὲν δὴ ἄνδρες ἀφειμένοι καὶ τοῖς ὁμοφύλοις ἀναμιχθέντες ἐν εὐφημίᾳ πολλῇ τὸν Ναρσῆν ἐποιοῦντο ἐπὶ τοὺς ξυλλόγους φοιτῶντες· ἐμέμνητο δὲ τῆς κομιδῆς τε καὶ ἐπιμελείας ὀπόσης ἔτυχον πρὸς αὐτοῦ, ὅτι τε μειλίχιος καὶ εὐόμιλος καὶ τὸ μεγαλοργὸν ἔχει τῷ δικαίῳ ἀνακεκραμένον ἑκασταχοῦ ἐψιθυρίζετο. καὶ ἤμελλον ἄρα οὐκ ἐς μακρὰν οἶδε οἱ λόγοι μείζονα τῶν ὄπλων διαπράττεσθαι, κατακηλοῦντες τοῦ πλήθους ὀπόσον φίλερι καὶ παλίμβολον, καὶ ὡς πλείστους ἀναπέσειν τὰ Ῥωμαίων ἐλέσθαι.

a. C. 552
Iusti-
niani 26

14. Ἐτι δὲ τοῦ Ναρσοῦ τῇ πολιορκίᾳ προσκαθημέ-
νου, τὰ ἐς Αἰμιλίαν σταλέντα τῶν Ῥωμαίων στρατεύ-
ματα*, ἐταράττετο τοῖς ξυννεχθεῖσι καὶ δυσθυ-
μία, ὥσπερ εἰκός, πολλῇ ἐαλώκει. ἐπειδὴ γὰρ αὐτόσε
ἀφίκοντο, τὰ μὲν πρῶτα ξὺν εὐβουλίᾳ τε καὶ τάξει 5
ἅπαντα ἐπραττον, καὶ εἴ που ἢ κώμην τινὰ ἢ πόλισμα
δυσμενεὲς ληισόμενοι ἦσαν, ξυντεταγμένοι εὖ μάλα
ἐχώρουν καὶ οὐ πόρρω τοῦ μετρίου τὰς ἐπελάσεις
ἐποιοῦντο· αἷ τε ἀναχωρήσεις αὐτοῖς οὐ διεσπασμέ-
να, ἀλλ' ἐν κόσμῳ ἐγίγνοντο, τῶν μὲν ὀπισθοφυ- 10
B λάκων ἐν τῷ δέοντι χώρῳ μενόντων, ἐς πλαίσιον δὲ
τῆς φάλαγγος τακτομένης καὶ τὴν λείαν ἐς μέσον
ἀπολαμβάνουσης, ὡς ἂν βεβαιότατα διασώζοιτο.
οὕτω δὲ αὐτῶν τό γε κατ' ἀρχὰς τὰ πολέμια χωρῖα
λυμαιομένων, ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις ἅπαντα 15
διέρρει τὰπραχθέντα καὶ ἀνετέτραπτο. Φούλκαρις
γὰρ ὁ τῶν Ἐρούλων στρατηγὸς ἀνδρεῖος μὲν δῆπου
ἦν καὶ οὐδὲν ὅ τι πολέμιον ἐπεφύκει δειμαίνειν, θρα-
σὺς δὲ καὶ ταραχώδης καὶ τὸ δραστήριον οὐ μάλα
ἐν δέοντι κεκτημένος, στρατηγοῦ τε καὶ ἡγεμόνος οὐ 20
τὸ κοσμεῖν καὶ διατάττειν τὴν φάλαγγα γνώρισμα
εἶναι ἠγείτο, ἀλλ' εἴ που προφανεῖς ἐν μάχῃ καὶ
προαλάμενος θυμῷ τε ἀθρόον ἐμβαλὼν ἐς τοὺς
C ἀντιπάλους ἔπειτα αὐτουργήσειε τὰ πολέμια, ταύτη
γε ἠὔχει καὶ ἐβρενθύετο. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον 25
ἐς ἀπειροκαλίαν ἠρμένος ἐπιδρομὴν ἐς Πάρμαν
ἐποιεῖτο τὴν πόλιν· ἐτύγγανεν δὲ ἡ Πάρμα ὑπὸ τῶν
Φράγγων ἤδη κατεχομένη· προσῆκον δὲ αὐτὸν κατα-
σκόπους πρότερον ἐκπέμψαι τοὺς γνωματεύσοντας
ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ βουλευόμενα τῶν πολεμίων, οὕτω 30
τε ἐν τάξει ἐπὶ προεγνωσμένοις λέναι, ὁ δὲ προπε-
V. 19 τεία μόνῃ καὶ ὀρμῇ παραλόγῳ πίθυνος ἐπαγόμενος

ξὺν ἀκοσμία τὸ τῶν Ἑρούλων στρατεύματα καὶ ἄλλους
 ὀπόσοι ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν εἶποντό οἱ ταγματῶν
 δρομαῖος ἐχώρει, οὐδὲν ὅ τι ἀντίξουν ἔσεσθαι ὑπο-
 τήσας. ταῦτα δὲ προμαθὼν Βουτιλῆνος ὁ τῶν
 5 Φράγγων ἡγεμῶν ἐς ἀμφιθέατρον τι οὐ πόρρω τῆς D
 πόλεως ἰδρυμένον, ἀνεῖτο δὲ τοῦτο ἀνδράσιν, οἷς ὁ
 βίος θεωμένου τοῦ δήμου πρὸς θηρία διαγωνίζεσθαι,
 ἐνταῦθα δὴ οὖν ἀπολεξάμενος ἐκ τῶν οἰκείων στρα-
 τοπέδων τοὺς εὐθαρσεῖς τε καὶ μαχιμωτάτους ἀπέ-
 10 κρυπτε, καὶ μεγίστην ἐνέδραν καταστησάμενος
 ἐπεσκόπει καὶ ἀνέμενευ τὸν τοῦ ἔργου καιρὸν. ἐπεὶ
 δὲ Φούλκαρις τε καὶ οἱ Ἑρουλοι εἴσω τῶν πολεμίων
 ἐτύγγανον προελθόντες, τότε δὲ δοθέντος τοῦ ξυ-
 θήματος ἐκδραμόντες οἱ Φράγγοι ἐσβάλλουσιν ἀθρόον
 15 ἐς αὐτοὺς ἀτάκτως τε καὶ παρημελημένως ἰόντας,
 εὐθύς τε οὐδενὶ κόσμῳ τοὺς ἐν χερσὶν ἅπαντας τοῖς
 ξίφεσι διεχρῶντο, καταπλαγέντας τῷ αἰφνιδίῳ καὶ P. 26
 ἀπροσδοκῆτι, μονονουχὶ σεσαρηνευμένους· μόλις δὲ
 οἱ πλειστοὶ ξυναισθανόμενοι οὐπερ ἐγγένηντο ξυμ-
 20 φοραῖς ἀγεννῆ καὶ αἰσχίστην ἠσπάζοντο σωτηρίαν.
 παραδόντες γὰρ τὰ μετὰφρενα τοῖς πολεμίοις ἔφευ-
 γον προτροπάδην, ἀλκῆς τε ἀπάσης ἐπιλελησμένοι
 καὶ τῆς χρονίας τῶν κινδύνων μελέτης.

15. Οὕτω δὲ τοῦ στρατοῦ διαρρυσθέντος Φούλκαρις
 25 ὁ στρατηγὸς ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν δορυφόροις περι-
 λελειμμένος χρῆναι ᾤετο μὴ ὁμοίως ἀποδιδράσκειν,
 ἅμεινον δὲ δρᾶσειν θάνατον ἐλόμενος εὐκλεᾶ ἢ τὸ
 ἀγεννῶς ἐπιβῶναι. καὶ τοίνυν εἰστήκει ὡς οἶόν τε
 ἦν ἀσφαλέστατα, ἐπὶ τύμβῳ τινὶ τὰ νῶτα ἐρηρησμέ-
 30 νος, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων διέφθειρεν, νῦν μὲν B
 ἀθρόον ἐπιών, νῦν δὲ ἀντωπὸς ἠρέμα ἐς τὰ ὀπίσω
 ὑποχαζόμενος. ἐξὸν δὲ αὐτῷ καὶ ὡς ἐτι εὐκολάτατα

a. C. 552
Iusti-
niani 26

ἀποδρᾶναι, καὶ τῶν ὀπαδῶν οὕτω ποιεῖν ἀντιβο-
 λούντων, “καὶ πῶς ἂν ὑποσταίην τὴν γλαῦτταν” ἔφη
 “Ναρσοῦ μεμφομένην μοι τῆς ἀβουλίας;” δεδιὼς δὴ
 οὖν, ὡς ἔοικε, τὴν κακηγορίαν μᾶλλον τοῦ ξίφους,
 ἔμενεν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀντεῖχεν καὶ οὐκ ἀνίει μα- 5
 χόμενος, ἕως τῷ πλήθει ξυνειλημμένος καὶ πολλοῖς
 ἀκοντίοις τὰ στέρνα βληθεῖς, ἤδη δὲ καὶ πελέκει τὴν
 κεφαλὴν κεχαραγμένος, μόλις δυσθανατῶν ἔπεσε
 πρηνῆς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. ἐπ’ αὐτῷ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
 C χυδὴν ἐκτείνοντο ἅπαντες, ὅσοι δὴ ἐτύγγανον ἀμφ’
 αὐτὸν μεμενηκότες, τυχὸν μὲν ἐθέλονται, τυχὸν δὲ
 καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων εἰργόμενοι. Φούλκαρις μὲν
 οὖν στρατηγὸς αἰρεθεὶς οὐ λίαν ἀπάνατο τῆς τιμῆς,
 ἀλλὰ βραχὺ τι εὐημερήσας, ὥσπερ ἐν ὀνειράτος
 εὐφροσύνῃ, ταχεῖαν ἔσχε καταστροφὴν τῆς τε ἀρχῆς 15
 καὶ τοῦ βίου. τούτου δὲ τοῦ πάθους γεγεννημένον
 τὰ μὲν τῶν Φράγγων φρονήματα ἐπῆρτο ἐπὶ μέγα
 καὶ ἐπερρῶννυτο, Γότθοι δὲ οἱ Αἰμιλίαν τε καὶ
 Λιγουρίαν καὶ τὰς ἐχομένας χώρας οἰκοῦντες, οἳ δὴ
 πρότερον ὕπουλον μὲν καὶ οὐκ ἐλευθέρων, εἰρήνην 20
 δὲ ὄμως καὶ ὁμαιχμίαν, τῷ δεδιότι μᾶλλον τῆς
 γνώμης ἢ τῷ ἠδομένῳ, ἐπεποίητο, οὗτοι δὲ τότε
 D ἀναθαρρήσαντες καὶ ἀναφανδὸν παρασπονδήσαντες
 αὐτίκα τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὁμοδίαιτον προσεχώ-
 ρουν. τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα, ὧν δὴ
 Ἰωάννης τε ὁ Βιταλιανοῦ, ἠπέρ μοι ἤδη ἐρρήθη, καὶ
 Ἀρταβάνης ἠγοῦντο, τοῦ τε Ἑρουλικοῦ ὀμίλου ὀπό-
 σον τῇ φυγῇ διεσέσωστο, αὐτίκα ἐς Φαβεντίαν
 μετανέστησαν τὴν πόλιν. ᾤοντο γὰρ οἱ στρατηγοὶ
 οὐ πρὸς αὐτῶν εἶναι ἀμφὶ τὴν Πάρμαν ἔτι ἰδρῶσθαι 30
 τοῦ τε πλήθους τῶν πολεμίων αὐτοῦ ἀγερωθέντος
 καὶ ὅτι παραλόγως εὐημερήσαντες οὐκέτι ἐχρῶντο

τῇ τύχῃ μετριῶς. αἶ τε γὰρ πόλεις τῶν Γότθων αὐτοῖς ἀνεπετιάννυντο καὶ δὴ φρούρια ἐχυρὰ καταλαβόντες ἐπίδοξοι ἦσαν πανσυδὶ αὐτοῖς ἐπεισπείσθαι. ταῦτα ἄρα οἱ στρατηγοὶ ὡς πλησιαίτατα

5 Ῥαβέννης ἰκέσθαι διανοήθησαν, καὶ ταύτῃ τοὺς πολέμους ἀλέασθαι, ἐπεὶ μηδὲ ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ᾤοντο εἶναι. τούτων δὲ τῷ Ναρσῆ ἀπηγγελημένων, ἤσχαλλε μὲν ὄγε καὶ ἐδυσφόρει ἐπὶ τῇ τῶν βαρβάρων ἀλαζονείᾳ καὶ τῷ Φούλκαριν ἀθρόον ἀπολωλέναι, ἄνδρα

10 οὐ τῶν ἀσῆμων καὶ λανθανόντων, ἀλλ' ἀνδρειότατον ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἀρίδηλον, νίκας τε πολλὰς ἀναδυσάμενον καὶ οἶον οὐπώποτε ἂν πολέμοις, οἶμα, ἀλῶναι, εἰ μετῆν ἐν μέρει καὶ εὐβουλίας τῇ ῥώμῃ. τούτων μὲν οὖν ἕκατι ὑπερήλγει καὶ ὠλοφύρετο, οὐ

15 μὴν, ὡσπερ οἱ πολλοί, κατεπέπληκτό γε καὶ ἐδεδίει, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀμφ' αὐτὸν στρατεύμα, ἐπειδὴ αὐτοὺς ἐώρα τῷ παραδόξῳ κατεπτηχότας, ἔγνω παραινεσθαι αὐτοῖς ἐν κοινῷ ποιήσασθαι, ὡς ἂν πρὸς εὐψυχίαν αὐτοὺς ἀνακαλέσειτο καὶ τὸ δεδιὸς ἐκθεραπεύσει.

20 16. Ἦν γὰρ ὁ Ναρσῆς ἔμφρων ἐς τὰ μάλιστα καὶ δραστήριος καὶ δεινὸς ἀρμόσασθαι τῷ παρεμπύπτοντι, καὶ παιδείας μὲν αὐτῷ οὐτι μᾶλα μετῆν οὐδὲ τὰ τῆς εὐγλωττίας ἐπεφρόντιστο, φύσεως δὲ ὄγε δεξιότητι διέπρεπε καὶ παραστήσαι οἷός τε ἦν λόγῳ τὰ

25 βεβουλεμένα, καὶ ταῦτα τομίας γε ὦν καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις τρυφερώτερον ἀνατεθραμμένος. ἦν δὲ ἄρα καὶ τὸ σῶμα βραχὺς καὶ ἐς ἰσχνότητα ἐκδεδιγη-
C
τημένος, τὸ δὲ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλουργὸν ἐς τοσοῦτον ἐκέκτητο ἐς ὅσον ἀμέλει καὶ ἀπιστεῖσθαι. οὕτως

30 ἄρα ὅτῳ ἂν ἐν τῇ ψυχῇ φρόνημα ἐλευθέριόν τε καὶ γενναῖον ἐνῆ, τούτῳ δὲ οὐδὲν ὀτιοῦν κώλυμα γίνε-
ται μὴ οὐχὶ εἶναι ἀρίστῳ. τότε δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς

V. 24

B

C

- a. C. 552
Iusti-
iani 26
- παρελθὼν ἐς μέσον τῆς στρατιᾶς ἔλεξε τοιάδε· "Τοῖς
 μὲν εἰδισμένοις ἐκάστοτε τῶν πολεμίων κρατεῖν καὶ
 διὰ παντὸς αἰσίων πειρᾶσθαι τῶν ἔργων, τούτοις εἰ
 γέ τι καὶ πρὸς βραχὺ μὴ καθ' ὅσον οἴονται χρῆναι
 ξυμπέσοι, παραιρεῖται τὸ χαῖρον εὐθύς καὶ τὰς 5
 ἐλπίδας ἀμβλύνει. ἐγὼ δὲ προσήκειν οἶμαι τοῖς
 ἔμφορσιν ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῇ τύχῃ μὴ ξυνεξαί-
 D ρεσθαι, ἀλλ' ὡς ῥᾴδιον ὄν μεταβολὴν γίγνεσθαι τῶν
 παρόντων, οὕτως αἰεὶ παρεσκευάσθαι τὰς γνώμας.
 τοῖς γὰρ ὡδὲ πως ἔχουσιν τρόπον ἡδιστον μὲν εὐτυ- 10
 χία φανεῖται, οὐ σφόδρα δὲ λυπηρὸν εἶ που καὶ παρὰ
 γνώμην σφαλεῖεν. ὁρῶ τοίνυν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες,
 πλεόν ἢ κατὰ τὸ ξυμβὰν ἀνιωμένους, καὶ δῆλον ὡς
 οὐχ ἐτέρωθεν τοῦτο πεπόνθατε ἢ μόνον τῷ πέρα
 τοῦ μετρίου μεγαλαυχεῖν τῇ τοῦ νικᾶν ξυνηθεία 15
 καὶ μηδέποτε διαμαρτεῖν οἰηθῆναι, ὥστε, εἰ τήνδε
 τὴν δόξαν ἀφέντες μόνον καθ' ἑαυτὸν σκοπήσοιτε
 τὸ πραχθέν, οὐκ ἂν ὑμῖν ὀφθεῖν τηλικουῶτον δει-
 P. 28 νὸν ὀπόσον ἄλλως ἡγεῖσθε. εἰ γὰρ καὶ Φούλκαρις
 ὁ στρατηγός, ἅτε δὴ βάρβαρος καὶ τὸ προπετὲς ἐπι- 20
 χωριάζων πρὸς τοσαῦτα πολεμίων πλήθη ξὺν ἀκο-
 σμῖα διακινδυνεύσας μετέσχεν ἐκείνων εἰκότως ὧνπερ
 ἀκόλουθον ἦν, ἀλλ' ὑμῖν, ὧ ἄνδρες, οὐδ' ὡς
 ἀποκνητέον τὰ νῦν οὐδὲ τὰ προεγνωσμένα μεταθε-
 τέον. αἰσχρὸν γάρ, εἰ Γότθων μὲν οἱ περιόντες, καὶ 25
 ταῦτα τοῦ γένους αὐτοῖς διαρρυνέντος, οἱ δὲ καὶ
 ξυμμαχίας ἐπάγονται καὶ μείζους ἡμῖν ἐγείρουσι
 πόνοους καὶ οὐ παντελῶς ἀπειρήκασι πρὸς τὰς τύχας,
 ἡμεῖς δὲ νῦν ἠττηθῆσθαι μόνον ὑποτοπήσαντες τῷ μὴ
 σφόδρα νενικηκέναι καταπροήσομεν τῶν προῦπαρ- 30
 ξάντων τὴν εὐκλειαν, ἀποβαλόντες τὴν προθυμίαν.
 B καίτοι χαίρειν ἡμῖν μᾶλλον προσήκει ἐπὶ τῷ γεγενη-

μῆνῳ. ἐν τούτῳ γάρ, οἶμαι, τὸ ὑπερβάλλον τῆς εὐτυ- a. C. 552
 χίας κεκόλασται καὶ τὸ λίαν διαφθονεῖσθαι πεφεύ- Iusti-
 γαμεν, καὶ τὸ λοιπὸν θαρρεῖν ἡμῖν πάρεστι τοὺς niani 26
 ἀγῶνας, ὡς ἐνθένδε πάλιν νικᾶν ἀρχομένους. εἰ γὰρ
 5 καὶ πλήθει σεμνύνεται τὸ πολέμιον, ἀλλ' εὐκοσμία
 γε κατὰ τὸ μᾶλλον αὐτῶν, ἣν σωφρονῶμεν, περιε-
 σόμεθα, μαχομένεθ' τε πρὸς ἄνδρας ἐπήλυδας καὶ
 τῶν ἐπιτηδείων, ὥσπερ εἰκός, ἀποροῦντας, εὖ τού-
 των ἡμεῖς ἔχοντες· φρούρια δὲ πολλὰ καὶ πόλεις
 10 ἀσφάλειαν ἡμῖν, εἰ που δεήσει, παρέξουσιν, τοῖς δὲ
 ταῦτα οὐκ ἔσται. ξυναγωνιεῖται δὲ καὶ τὸ κρεῖττον
 ἡμῖν, ὡς σφόδρα δικαίως ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀμυνο-
 μένοις· οἱ δὲ τὴν ἐτέρων δηοῦσιν. οὕτω πανταχόθεν
 ἡμῖν τὸ μὴ λίαν εὐέλπιδας εἶναι παράλογον, μήτι C
 15 γε δεδιέναι. οὐκοῦν Λουκανοῖς τε τούτοις μηδαμῶς
 ἐφῶμεν ἀναπνεῦσαι τῆς πολιορκίας, καὶ πρὸς τὸν
 ὄλον πόλεμον ἅπας τις ὑμῶν ἐμμελέστατα τῇ προ-
 θυμῷ παρεσκευάσθω."

17. Τοιαῦτα ὁ Ναρσῆς εἰπὼν ἐθάρρυνέ τε αὐτίκα
 20 τὸ στράτευμα καὶ μᾶλλον ἀκριβῆ τὴν πολιορκίαν
 πρὸς τοὺς Λουκανοὺς ἐποιεῖτο. ἐχάλεπαινε δὲ τοῖς
 ἄλλοις στρατηγοῖς, ἀνθ' ὧν τὰ ἐπίκαιρα χωρία V. 25
 καταλιπόντες οἱ δὲ εἰς Φαβεντίαν ἐτύγγανον ἀφιγ-
 μένοι καὶ εἰς τούναντίον αὐτῷ τὰ τῆς προμηθείας
 25 ἐχώρει. ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ Πάρμαν τὴν πόλιν ὥσπερ
 ἐν προβόλου καὶ ἐρύματος μοῖρα τετάχθαι τὰ ξὺν
 ἐκείνοις στρατεύματα χρῆναι ἠγείτο, ὅπως οἱ μὲν
 κάλυμα εἶεν τοῖς ἐναντίοις εἰς τὰ πρόσω λέναι, αὐτοὺς D
 δὲ κατὰ σχολὴν εὖ μάλα τὰ εἰς Τουσκίαν ἅπαντα
 καταστησάμενος εἶτα ἐπ' αὐτοὺς διαβαίη. νῦν δὲ
 30 ἐκείνων πόρρω μεταναστάντων ξυνέβαινε τοὺς ἀμφὶ
 τὸν Ναρσῆν προτέρους ἐκκεῖσθαι τοῖς πολεμίοις·

- a. C. 552
Iusti-
niani 26 οὐκουν ἀνεκτὸν τοῦτο ἡγούμενος, ἔστειλεν αὐτίκα
ὡς τοὺς στρατηγοὺς ἄνδρα τῶν οἱ ἐς τὰ μάλιστα
ἐπιτηδείων, ᾧ δὴ Στέφανος μὲν ὄνομα ἦν, πατὴρ
δὲ πόλισμα Ἰλλυρικὸν ἢ Ἐπίδαμνος, ἐπικερτομή-
σουτά γε αὐτοὺς τῆς δειλίας καὶ διελέγξοντα ὡς 5
πεφώρανται τὰ κοινὰ καταπροέμενοι, εἰ μὴ αὐτίς ἐς
P. 29 τὰ πρότερα ἐπανήξοιεν. Στέφανος μὲν οὖν ἄνδρας
ἐς διακοσίους ἱππότητας μαχιμωτάτους καὶ τῇ ὀπλίσει
ἄριστα ἐσκευασμένους ἐπαγόμενος, ὡς τάχιστα ἦει,
μόχθῳ δὲ ξὺν πολλῷ καὶ ἀγρυπνίᾳ τὴν πορείαν 10
ἐποιοῦντο. ἀπόμοιρα γὰρ τῶν Φράγγων ἀνὰ τὰ
τῆδε πεδία ἐφοίτων χιλοῦ τε ἔνεκα καὶ τῆς λείας,
ἦν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀφηροῦντο. νύκτωρ τοιγαροῦν
οἱ Ῥωμαῖοι τὰ πλεῖστα ἐχώρουν, ξυνεστραμμένοι τε
ἐπὶ σφᾶς ἀλλήλους ὀπισθοφυλακοῦντες, ὡς, εἰ 15
δεήσοι, καὶ διαμάχεσθαι οὐκ ἀπαράσκενοι φανησό-
μενοι. οἰμωγαὶ δὲ ἠκούοντο τῶν ἀγροίκων καὶ μυκή-
B ματα βοῶν ἀπελαννομένων καὶ πάταγοι τῆς ὕλης
διατεμνομένης. καὶ τοῖς τοιούτοις δεινοῖς παντα-
χόθεν περιβομβούμενοι μόλις ἐς Φαβεντίαν τε καὶ 20
τὸ στρατόπεδον ἴκοντο. τότε δὴ οὖν ἐς ὄψιν ἐλθὼν
τοῖς στρατηγοῖς, "τί δὴ ταῦτα" ἔφη ὁ Στέφανος
"ὦ γενναῖοι, πεπόνθατε; ποῦ δὲ τῶν προτέρων
ἔργων ἡ εὐκλεία καὶ ἡ τῶν τοσοῦτων τροπαίων κομπο-
λογία; πῶς δὲ ἂν Ναρσῆς Λουκανοὺς τε ἔλοι καὶ τὰ 25
ἐντὸς Ἀλπεων ἅπαντα παραστήσοιτο, ὑμῶν γε μονου-
ουχὶ ὥσπερ ἐν ξυνθήκαις δίοδον τοῖς πολεμίοις
παρασχομένων καὶ ἐφέντων αὐτοῖς οἱ βούλοιντο
κατ' ἐξουσίαν λέναι; καὶ ἐγὼ μὲν οὐδέν τι φλαῦρον
εἰποιμι ἐς ὑμᾶς, ἄλλος δέ τις ἴσως ἐρεῖ μαλακίαν 30
C εἶναι τὸ χρῆμα καὶ τῶν κοινῇ ξυνοισόντων ὀλιγω-
ρίαν. εἰ μὴ γὰρ φθάσοιτε θάττον ἐς Πάρμαν ἐπαν-

ελθόντες, Ναρσῆς μὲν οὐποτε ἀνήσει χαλεπαίνων καὶ κατατιώμενος ὑμᾶς τῶν ἔσομένων, εἴ γέ τι ἀντίπαλον ξυννεχθεῖη. σκοπεῖτε δέ, ὧ λῶστοι, ὅπως μὴ καὶ βασιλεὺς νεμεσήσει.”

5 18. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ Ναρσοῦ εἶναι ἐγνωκότες, ὡς μὲν οὐ δίκαια σφίσιν ἐπικαλοῖη λέγειν οὐκ εἶχον, σκήψεις δέ τινας προῖσχοντο καὶ αἰτίας ὡς ἄρα πρὸς ἀνάγκης μετανασταῖεν, ἅτε οὐκ ἐνὸν ἐν τοῖς περὶ Πάρμαν χωρίοις τῶν ἐδωδί-
10 μων τοῖς στρατιώταις ἐς τὸ ἀποχωρῶν μεταλαγχάνειν· μηδὲ γὰρ παρεῖναι Ἀντίοχον ἐνταῦθα τὸν ὑπαρχον, ὧ τὰ τοιάδε ἀνεῖται. οὐ μέντοι ἀλλ' οὐδὲ τὸ χρυσίον τὸ εἰωθὸς αὐτοῖς διανενημῆσθαι. Στέφανος δὴ οὖν ὡς τάχιστα ἐν Ῥαβέννη ἀφικόμενος τὸν τε ὑπαρχον D
15 ἐνθὲνδε ὡς τοὺς στρατηγοὺς ἤγαγε καὶ τὰ ἀμφί-βολα ὡς οἷόν τε ἦν ἀκεσάμενος ἐπεισεν ἅπαντα αὐτίκα παλινδρομηῆσαι, καὶ αὐτίς πρὸς τὴν Πάρμαν στρατοπεδεύσασθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διαπραξάμενος ἐς Λουκαν ἐπανῆκε, θαρρεῖν τε ἔφασκε τῷ Ναρσῆ
20 καὶ ξὺν προμηθείᾳ ἔχεσθαι τῶν πραγμάτων. μηδὲ γὰρ παρενοχλήσειν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἄλλ' εἰργεσθαι τὰς ἐκείνων ὀρμάς, τῶν Ῥωμαϊκῶν αὐτοῖς ταγμάτων ἐν δέοντι αὐτίς ἐφεδρευόντων. Ναρσῆς δὴ οὖν τὸ λοιπὸν οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι ἠγούμενος, εἰ P. 30
25 μέλλοιεν οἱ Λουκανοὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀντέχειν οὕτω πως ἀνεμμένα πολιορκούμενοι, ἐπέλαξε τοῖς τείχεσιν ἀφειδῶς· καὶ αὐτίκα αἶ τε ἐλεπόλεις μηχαναὶ προσή-γοντο καὶ ἀνὰ τὰς τύρσεις πυρφόρα ἐρρίπτοντο βέλη, οἳ τε ἐς τὰ μεταπύργια φαινόμενοι ἐβάλλοντο λίθοις
30 τε καὶ τοξεύμασιν, καὶ διετέμενετο ἔστιν οὗ ἢ τοῦ περιβόλου οἰκοδομία καὶ ἅπασα ἰδέα κακοῦ περιει-στήκει τὴν πόλιν. οἱ μὲν οὖν πρότερον ὀμηρεύσαντες V. 26

a. C. 552
Iusti-
niani 26
B

τότε δὴ πλέον ἔπραττον ἐς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τότε
ἐπ' ἐκείνοις τάχιστα ἂν ἅπανσα ἡ πόλις ὑπεκλίθη·
νῦν δὲ οἱ τῶν Φράγγων ἀρμοσταί, οἳ δὴ ἐτύγγανον
ἔνδον ἐπὶ φρουρᾷ τοῦ ἄστεος ἐγκαταστάντες, ἐνέ-
κειντο παροτρύνοντες πολεμεῖν καὶ τοῖς ὄπλοις διω- 5
θεῖσθαι τὴν πολιορκίαν. αὐτίκα δὴ οὖν αἱ τε πύλαι
ἀνεπετάννυντο καὶ ἐπεκδρομὰς ἐξαπιναίους ἐς τοὺς
Ῥωμαίους ἐποιοῦντο, ταύτῃ οἰόμενοι περιέσεσθαι.
ἀλλ' ἤμελλον οἷγε δεῖν μὲν ἐλάχιστα τοὺς πολε-
μίους, μεγάλα δὲ ἠλίκα πημαίνεσθαι. οἱ γὰρ δὴ 10
πλεῖστοι τῶν Λουκανῶν ἤδη ἀναπεπεισμένοι ὑπὸ
τῶν ἔνδον πραττόντων ἐθελοκακοῦντες ἐμάχοντο.
ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς θαμὰ πειρωμένοις οὐδὲν τῶν ἐλπ-
ισθέντων προυχώρει, ἀλλὰ πολλοὺς τῶν σφετέρων
C ἀποβάλλοντες αἰσχρὰς τε καὶ ἀγεννεῖς ἀναχωρήσεις 15
ἐποιοῦντο, αὐτίκῃ τε εἰσω τοῦ περιβόλου γενόμενοι
ἀκριβέστερον ἐγκατείργοντο, ὡς μηκέτι αὐτοῖς εἶναι
ἐξιτητέα, τότε δὴ ἅπαντες ὡς οὐχ οἷόν τε ὄν αὐτοῖς
ἄλλως σφᾶς αὐτούς διασώσασθαι, μετεβάλλοντο πρὸς
ἀνάγκης ἐς τὸ εἰρηναῖον τὰς γνώμας καὶ τὸ παρὸν 20
εὖ διαθεῖναι ἠβούλοντο. καὶ οὖν αὐτίκα τὰ πιστὰ
κομισάμενοι πρὸς Ναρσοῦ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς τῶν
προγεγενημένων ἔνεκα ὀργιεῖται, τὴν τε πόλιν παρέ-
δοσαν καὶ ἐσεδέχοντο ἄσμενοι τὸν στρατόν, τριῶν
ἤδη μηνῶν ἐν τῇ πολιορκίᾳ τριβέντων, καὶ ἦσαν 25
αὐτίκῃ βασιλέως τοῦ Ῥωμαίων κατήκοοι.

19. Ναρσῆς δέ, ἐπεὶ ἐξεπεπολιορκητό οἱ ἡ Λοῦκα
D καὶ οὐδὲν ἔτι ἀντίπαλον ἦν, ἀποδιατρίψαι μὲν ἐν
αὐτῇ οὔτι μάλα ᾤετο χρῆναι οὐδ' ὅσον ἀναπνεῦσαι
τῶν πόνων, καταλιπὼν δὲ αὐτοῦ Βόνον τὸν στρα- 30
τηγὸν τὸν ἐκ Μυσίας τῆς πρὸς τῷ Ἰστρῷ ποταμῷ
παρατεταμένης, ἄνδρα ξυνέσεως τε ἐς ἄκρον ἦκοντα

καὶ λίαν ἀγαθὸν τὰ τε πολιτικὰ καὶ πολέμια, δύνά-
 μιν τε αὐτῷ παραδοῦς ἀξιόχρεων καὶ ὄση ῥαδίως
 ἤμελλεν, εἰ καὶ τι νεωτερίσοιεν οἱ τῆδε βάρβαροι,
 περιέσεσθαι καὶ καθέξειν, ταῦτα δὴ οὖν οὕτω κατα-
 5 στησάμενος ἠπειέγετο ἰθὺ τῆς Ῥαβέννης ἰέναι, ἐφ'
 ᾧ τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐς τὸ διαχειμάζειν με-
 θήσει· ἐπειδὴ γὰρ τὸ μετόπωρον ἤδη ἐτελεύτα καὶ
 ἀμφὶ τὰς χειμερίους τροπὰς ταῦτα ἐπρόαττετο, πολε-
 μητέα μὲν οὐ οἱ ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ εἶναι ἐδόκει. P. 31

10 ἢ γὰρ ἂν τοῦτο ὑπὲρ τῶν Φράγγων ἤμελλεν ἔσεσθαι,
 οἷς γε πολέμιον μὲν τὸ πνίγος καὶ πλειστήν ἐντίθησι
 δυσθυμίαν, καὶ οὐκ ἂν ποτε θέρους ἐκόντες εἶναι
 διαμαχέσαιντο, σφριγῶσι δὲ ὑπὸ τοῦ κρύους ἀεὶ καὶ
 ῥωμαλεώτατοι γίνονται καὶ ἥδιστα τότε διαπονοῦν-
 15 ται. ἔχουσι γὰρ πρὸς τοῦτο οἰκείως τῷ δυσχείμερον
 πατριδα κεκτησθαι καὶ οἶον ξυγγενὲς αὐτοῖς εἶναι
 τὸ ψύχεσθαι. τούτων δὴ οὖν ἕκατι διαμέλλειν ἐπει-
 ρᾶτο καὶ ἐς νέωτα τὸν πόλεμον μεταθέσθαι. καὶ οὖν
 διασκεδάσας τὸ στρατεύμα κατὰ λοχαγοὺς καὶ ταξιάρ-
 20 χους ἀνὰ τὰ ἐχόμενα πολίσματα τε καὶ φρούρια δια-
 χειμάζειν ἐκέλευσεν, ἅμα δὲ ἤρι ἀρχομένῳ ἤκειν ἐς B
 Ῥώμην ἅπαντας καὶ ἀγείρεσθαι, ὡς ἐνθένδε πανσυδὶ
 παραταξομένους. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐχώρουν·
 Ναρσῆς δὲ ἐπὶ Ῥάβενναν ἰὼν μόνους ἐπήγετο τοὺς
 25 ἀμφ' αὐτὸν θεραπευτάς τε καὶ δορυφόρους καὶ ὅσοι
 τῆς ἀρχῆς αὐτῷ ὑπηρέται ἐτύγχανον ὄντες, οἷς δὴ
 τὰ ἀρχαία ἐπεφρόντιστο τῆς τε ἄλλης εὐκοσμίας περὶ,
 καὶ ὅπως μὴ χύδην ἅπασιν τοῖς βουλομένοις ὡς αὐτὸν
 ἐσιτητέα εἶη. τούτους δὲ ἔθος Ῥωμαίοις ἐκ τῶν
 30 κικλίδων ἐπονομάζειν καὶ τῆς ἐν τούτοις ἐπιμε-
 λείας. εἶπετο δὲ οἱ καὶ Ζανδαλαῶς ὁ τῶν οἰκοτρίβων
 ὀπαδῶν πρωτοστάτης καὶ ὅσον ἄλλο οἰκετικὸν καὶ C

a. C. 552
Iusti-
niani 26

ὄσοι τομίαι κατευναστῆρες. ἄγων δὴ οὖν τοὺς ξύμ-
παντας ἄνδρας ἐς τετρακοσίους ἐπὶ Ῥάβενναν ἦει.

20. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλίγερος ὁ Φρεδιγέρνου μὲν παῖς,
ἀδελφὸς δὲ Τεῖα γεγεννημένος, οὗ δὴ καὶ πρότερον
ἐπεμνήσθη ἐν τῇ τῆς Κύμης πολιορκίᾳ, οὗτος δὴ ⁵
ὁ Ἀλίγερος, ἐπειδὴ οἱ Φράγγοι ἐς τὴν Ἰταλίαν
παρῆσαν καὶ ἐς αὐτοὺς ἤδη τὰ τῶν Γότθων πράγ-
ματα μετεχώρει, μόνος γε πέφηεν τότε ξυνεῖς τὸ
ξυνοῖσον καὶ στοχαζόμενος τῶν μελλόντων. βουλευο-
μένῳ γὰρ αὐτῷ περὶ τῶν παρόντων προσῆλθεν ¹⁰
V. 27 ἐννοεῖν ὡς ἄρ' οἱ Φράγγοι σκῆψιν μὲν τινα καὶ
D προκάλυμμα εὐπρεπὲς τὸ τῆς ξυμμαχίας ὄνομα
ποιοῦνται, ὡς δὴ μετὰ κλητοὶ ἀφιγμένοι, τὸ δὲ βου-
λόμενον αὐτῶν τῆς γνώμης ἕτερόν τι φανεῖται· οὐ
γὰρ ἐθέλησουσιν, εἰ καὶ τῶν Ῥωμαίων περιέσειντο, ¹⁵
παραχωρῆσαι τοῖς Γότθοις τῆς Ἰταλίας, ἀλλ' ἔργῳ
προτέρους ἐκείνους καταδουλώσουσιν, οἷς τῷ λόγῳ
ἤκουσιν ἐπαμνουῦντες, ἄρχοντας τε αὐτοῖς ἐπιστή-
σουσι Φράγγους καὶ ἀφαιρήσουσιν τῶν πατρίων
νομίμων αὐτούς. ταῦτα δὴ οὖν ἐν ἑαυτῷ θαμὰ ²⁰
λογιζόμενος καὶ ἀνελίττων, ἅμα δὲ καὶ τῇ πολιορκίᾳ
πιεζόμενος, ἄμεινόν οἱ κατεφάνη, τὴν τε πόλιν καὶ
τὰ χρήματα τῷ Ναρσῆ παραδοῦναι καὶ τὸ λοιπὸν
Ῥωμαϊκῆς μεταλαχεῖν πολιτείας, κινδύνων τε ἀπο-
γενέσθαι καὶ βαρβαρικῶν διαιτημάτων. ὅσιον γὰρ ²⁵
ᾧετο εἶναι, εἰ μὴ τοὺς Γότθους ἔνεστι τὴν Ἰταλίαν
P. 32 κεκτῆσθαι, τοὺς γοῦν ἐκ παλαιοῦ οἰκῆτοράς τε καὶ
ἰθαγένεῖς τὸ ἀνεκαθεν ἠγεμόνας αὐτὴν ἀνακομί-
σασθαι καὶ μὴ μέχρι παντὸς τῶν σφετέρων ἀποστε-
ρεῖσθαι. ταῦτα δὴ οὖν αὐτός τε ἐπιτελεῖν τὸ μέρος ³⁰
ἐγνώκει καὶ ἅπασιν τοῖς ὁμοφύλοις παράδειγμα εὐβου-
λίας γενέσθαι. καὶ τοίνυν τοῖς πολιορκουσι Ῥωμαίοις

διαγγείλας πρότερον ὡς ἐθέλοι πρὸς τὸν στρατηγὸν
 ἰέναι, καὶ εἶτα ἐφειμένον αὐτῷ παραγίγνεται ἐς
 Κλάσσεις, οὗ δὴ τὸν Ναρσῆν διατρίβειν ἐπέπυστο.
 ἴδρυνται δὲ τὸ φρούριον ἐν τῇ Ῥαβέννης περιοικίδι.
 5 καὶ δὴ ἐς ὄψιν αὐτῷ ἀφιγμένος τὰς τε κλεῖς τῆς
 Κύμης ἐνεχείρισε καὶ ἅπαντα ὑπηρετήσασθαι ὁμο-
 λόγει πρὸς εὐνοίας αὐτῷ· καὶ ὃς ἀπεδέχετό τε αὐτὸν
 τῆς προσχωρήσεως καὶ μείζοσιν ἀγαθοῖς ἐπηγγέλλετο B
 ἀντιδωρεῖσθαι· τότε δὲ εὐθύς ἀπόμοιραν μὲν τινα
 10 τῶν ἀμφὶ τὴν Κύμην στρατοπεδευομένων ἐκέλευσεν
 εἰσῶ τοῦ περιβόλου γενέσθαι, αὐτὴν τε τὴν πόλιν
 καὶ τὰ χρήματα παραληψομένους καὶ ἅπαντα ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ διαφυλάξοντας, τὸ δὲ λοιπὸν στρατεύμα ἐν
 15 ἑτέροις πολισίμασί τε καὶ φρουρίοις ἀναχωρεῖν, ὡς
 ἂν καὶ οἱ διαχειμάσοιεν. καὶ οὕτως ἅπαντα ἐπράτ-
 τετο. ἐπεὶ δὲ ὁ τῶν Ἐρούλων στρατὸς οἰκείου αὐτίς
 ἠγεμόνος ἐκήρυξε, δύο δὲ ἄνδρες ἦσθην ἐν αὐτοῖς
 ἐπισήμω τε καὶ ἀμφηρίστω, ἐμερίζοντο ἢ πληθὺς ἐφ'
 20 ἑκάτερον ταῖς γνώμαις. τὸ μὲν γὰρ τι αὐτῶν περὶ
 πλείστου τὸν Ἀρουῦθ ἐποιοῦντο, καὶ ἅπαντα σφίσι C
 ἄμεινον ᾤοντο ἔσεσθαι, εἰ γε ἐκεῖνος ἠγοῖτο· τοὺς δὲ
 ὁ Σίνδουκαλ ἤρθεσκεν, ἅτε δὴ δραστήριος ἐς τὰ
 μάλιστα καὶ εὐ τὰ πολέμια ἠσκημένος. οἷς δὴ καὶ
 25 Ναρσῆς θέμενος τοῦτόν γε αὐτοῖς ἐπίστησι στρατη-
 γὸν καὶ ἔστελλεν καὶ τοὺς ὅπη ἄριστα ἠμελλον δια-
 χειμάζειν. τὸν δὲ Ἀλίγερον ἐς Καίσηναν τὴν πόλιν
 ἀπέπεμπεν, εἰρημένον αὐτῷ, ἐπειδὴν αὐτόσε ἀφι-
 κηται, ἀναβάντα ἐς τὸ τεῖχος ὑπερκύπτειν ἀναφαν-
 δόν, ὡς ἅπασιν ὅστις εἴη διαγνωσθῆναι. προσέταττε
 30 δὲ ταῦτα, ὅπως δὴ οἱ Φράγγοι, ἐνθὲνδε γὰρ διαβή-
 σεσθαι ἠμελλον, θεάσαιντό τε αὐτὸν αὐτομολήσαντα
 καὶ ἀπαγορεύσαιεν τῇ ἐπὶ τὴν Κύμην πορείᾳ καὶ

a. C. 552
Iusti-
niani²⁶

τῇ τῶν χρημάτων ἐλπίδι, ἴσως δὲ καὶ παντὶ τῷ
πολέμῳ, ὡς ἤδη ἀπάντων προκατειλημμένων· καὶ ὁ
D μὲν ἐπειδὴ παριόντας ἑώρα τοὺς Φράγγους, ἐπεκερ-
τόμει τε αὐτοὺς ἐκ τοῦ μετεώρου καὶ ἐπέσκωπτεν
ὡς μάτην τὸ λοιπὸν ἐπειγομένους καὶ κατοπίνε
5 ἦκοντας τῶν πραγμάτων, τοῦ τε πλούτου παντὸς
ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένου καὶ αὐτῶν γε δὴ τῶν
παρασήμων τῆς Γοτθικῆς ἡγεμονίας· ὡς εἴ γε καὶ
τις τὸ λοιπὸν βασιλεὺς τῶν Γότθων ἀναδειχθεῖη, μὴ
ἔχειν ὄτφ ἀρίθην εἶη καὶ ἐπίτιμος, ἀλλ' ἀμφιέν- 10
νυσθαι μόνον στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα καὶ ιδιωτεύειν
P. 33 τῷ σχήματι. οἱ δὲ Φράγγοι ἀφύβριζον μὲν ἐς αὐτὸν
καὶ ἐλοιδοροῦντο καὶ προδότην ἀπεκάλουν τοῦ
γένους, καὶ πῶς ἀμφίδοξοι ἐγίνοντο ἐπὶ τοῖς
παροῦσιν, ὡς καὶ βουλευέσθαι εἰ πολεμητέα· ἐνίκα 15
δὲ ὅμως τὸ μὴ μεταμέλειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐφ' ἃ
ᾤωρητο τὴν ἀρχήν, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα λέναι.

21. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναρσῆς τῇ Ῥαβέννῃ ἐπιστάς
καὶ τοῖς ἐνταῦθα στρατεύμασιν ὁμιλήσας καὶ πάντα
V. 24 ἐν δέοντι καταστησάμενος ἐς Ἀρίμινον ἐχώρει τὴν 20
πόλιν ξὺν τοῖς ὁπόσοι αὐτῷ καὶ πρότερον εἶποντο.
ἐπειδὴ γὰρ Οὐάκκαρος ὁ Οὐάρος τὸ γένος ὀλίγω
πρότερον ἐτεθνήκει, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα δεινός τε
καὶ φιλοπόλεμος, αὐτίκα ὁ παῖς ὁ ἐκείνου Θευδί-
βαλδος, τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ παιδί, ἅμα τοῖς ἐπο- 25
B μένοις Οὐάροις, βασιλεῖ τῷ Ῥωμαίων προσεχώρει
καὶ ἐς Ἀρίμινον παρῆν, ὡς αὐτοῦ τῷ Ναρσῆ ἔντευ-
ξόμενος. ὧν δὴ ἕνεκα ἐνταῦθα καὶ ὅγε ἀφῆκτο, ἐφ'
ὧ ἅπαντας χρυσίῳ φιλοφρονησάμενος βεβαίους ἐς
ὅτι μάλιστα ἔχοι ξυμμάχους. ἐν τούτοις δὲ αὐτοῦ 30
διημερεύοντος ἄνδρες τῶν Φράγγων ἐς δισχιλίους
ἀναμίξ πεζοὶ καὶ ἱππῶται, οἳ δὴ ἐτύγγανον ἐς ἀρπα-

γὰς τε καὶ λεηλασίας τῆς χώρας ὑπὸ τῶν σφετέρων ἡγεμόνων σταλέντες, οὗτοι δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως γεγενημένοι τοὺς τε ἀγροὺς ἐσίοντο καὶ τοὺς βόας εἶλκον τοὺς ἀροτῆρας καὶ ἅπαντα ἔφερον ἀνέδην, ὡς καὶ αὐτὸν δήπου τὸν Ναρσῆν ἐπιφράσασθαι τὰ ποιούμενα. ἦστο γὰρ ἐς ὑπερῶν τι δωμάτιον ἐν περιωπῇ τοῦ πεδίου. αὐτίκα δὴ οὖν, αἰσχρὸν γάρ τι καὶ ἀγεννὲς ᾧετο εἶναι τὸ μὴ οὐχὶ ἐκ τῶν παρόντων ἀμύνασθαι, ὑπεξῆει τοῦ ἄστεος, ἵππου ἐπιβάς εὐη- νιωτάτου καὶ ἀγερώχου καὶ οἴου οὐκ ἄτακτα ἐξάλλεσθαι καὶ σκιρτᾶν, ἀλλὰ τὰς τε ἐπελάσεις καὶ ἀναστροφὰς τῇ πείρᾳ πεπαιδευμένου· ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τοὺς ὀπόσοι οὐ πάμπαν ἀγνώτες τὰ πολέμια ἦσαν ἔπεσθαι οἱ ἐκέλευε. καὶ οἱ μὲν ἐς τοὺς ἵππους ἀναθορόντες, ἦσαν δὲ ἄνδρες ἐς τριακοσίους, ἐφωμάρτουν τε καὶ ἐπήλαννον ἰθὺ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς ἐπιόντας σποράδην μὲν οὐκέτι ἠλῶντο οὐδέ, οἶμαι, τῆς λείας ἐγίνοντο, ἠθροίζοντο δὲ ἐπὶ σφᾶς ἅπαντες, τό τε ἵππικὸν καὶ οἱ πεζοί, καὶ ἐς φάλαγγα ξυνετάττοντο, βαθεῖαν μὲν οὐτι μάλα, πῶς γὰρ οἶόν τε ἦν οὐ σφόδρα πολλῶν αὐτοῦ ἀφιγμένων; καρτερὰν δὲ ὄμως τῷ ξυνασπισμῷ καὶ τῷ τὰ κέρα ἐν κόσμῳ ξυννευκέναι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπειδὴ ἐς τόξου γε ἤδη βολὴν ἐγεγένητο, ἐμμίξαι μὲν καὶ ξυρράξαι τοῖς πολεμίοις εὐ παρατεταγμένοις ἦκιστα ᾧοντο χρῆναι, τοξεύμασι δὲ καὶ ἀκοντίσμασιν ἀκροβολιζόμενοι ἐπειρῶντο σφῆλαι τοὺς πρωτοστάτας καὶ διαρρηῆξαι τὴν πύκνωσιν τοῦ μετώπου. ἀλλ' ἐκεῖνοι ταῖς ἀσπίσιν ἄριστα περιεσφραγμένοι ἴσταντο ἀστεμφεῖς καὶ ἀδόνητοι, οὐδαμοῦ τὸ ξυνεχές τῆς τάξεως διασπῶντες, ἐπεὶ καὶ ὕλης τινὸς λασίας κυρήσαντες ὥσπερ ἐρύματι τοῖς δένδροις

a. C. 552 *Iusti-*
uiani 26 P. 34 *μάσται.*
 έχωῶντο. ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἄγγωσιν ἡμύνοντο βάλλον-
 τες· οὕτω γὰρ αὐτοῖς τὰ ἐπιχώρια δόρατα ἐπωνό-

22. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐπημαίνοντο, διαλογισάμενος
 ἅπαντα ὁ Ναρσῆς, βαρβαρικήν τινα στρατηγίαν καὶ 5
 μᾶλλον τοῖς Οὐννοῖς μεμελετημένην ἐμηχανᾶτο. ἐκέ-
 λευε γὰρ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν στρέψαντας τὰ νῶτα ἐς τὰ
 ὀπίσω ἀναχωρεῖν προτροπάδην, ὡς δὴ δεδιότας καὶ
 φεύγοντας, καὶ ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βαρβάρους ὡς ἀπω-
 τάτω τῆς νάπης ἀνὰ τὰ ψιλὰ τοῦ πεδίου· αὐτῷ γὰρ 10
 τὰ λοιπὰ ἔφη μελήσειν. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα
 ἐποιοῦν καὶ ἐφευγον. οἱ δὲ Φράγγοι τῇ φυγῇ ἐξη-
 πατημένοι, καὶ ἀληθῆς τὸ δέος εἶναι ὑποτοπήσαντες,
 B ἀντίκα θαρραλέοι τὴν τε φάλαγγα διέλυσαν καὶ τῆς
 ὕλης ὑπεκβάντες ἐς τὴν δίωξιν ἠπείγοντο. καὶ 15
 πρῶτοι μὲν ἐξέθεον οἱ ἐπὶ πόται· εἶποντο δὲ καὶ τῶν
 πεζῶν ὁπόσοι ἀλκιμώτατοι καὶ ποδῶκεις· καὶ ἅπαν-
 τες ἀφειδῶς ἐνέκειντο, ὡς αὐτὸν δῆπου τὸν Ναρσῆν
 ἀντίκα μάλα ζωγρήσοντες καὶ πόνῳ ξὺν βραχεῖ πέρας
 εὐκτὸν ἐπιθήσοντες ἅπαντι τῷ πολέμῳ. καὶ οἱ μὲν 20
 εὐκοσμίας ἀπίσης ἐπιλελησμένοι χύδην τε καὶ ἀφύ-
 λακτα ἐχώρουν, γεγηθότες καὶ εὐωχούμενοι τῆς
 ἐλπίδος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὰ πρόσω ἐφέροντο
 ἀφειμένοις τοῖς ἵπποις, φαίης τε ἂν αὐτοὺς ἔργῳ
 τρέσαντας ἀλεείνειν· οὕτω δὴ τι ἐγγύτατα τοῦ ἀλη- 25
 C θοῦς τὸ δεδιέναι ὑπεκρίνοντο. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι
 ἐν γυμνῷ ἤδη τῷ πεδίῳ ἐσκεδάωννυτο τῆς ὕλης ὡς
 πορρωτάτω ἀποσπασθέντες, τότε δὴ ἀθρόον, τοῦ
 στρατηγοῦ σημήναντος, ἐπιστρέψαντες οἱ Ῥωμαῖοι
 τοὺς ἵππους καὶ ἐς τὰναντία σφᾶς αὐτοὺς ἐξελλί- 30
 ξαντες ὑπηντίαζον τοῖς διώκουσιν ἀντιμέτωποι, καὶ
 ἅπαντας τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπεπληγμένους ἐπαίου

ἀφειδῶς καὶ ἀντεώθουν, καὶ ἐς παλίωξιν τὰ τῆς ^{a. C. 552}φυγῆς μετεχώρει. οἱ μὲν οὖν ἱππῶται τῶν βαρβάρων ^{Iusti-}
 ξυναισθόμενοι τοῦ περιστάντος κινδύνου, καὶ τὰ ^{niani 26} V. 25
 χιστα ἐκδραμόντες ἀνὰ τὴν ὕλην αὐθις καὶ τὸ σφῶν D
 5 στρατόπεδον, ἄσμενοι ἀπεσώζοντο. οἱ δὲ πεζοὶ ἐκτεί-
 νοντο ἀκλεῶς, μηδὲ χεῖρα κινεῖν ὑποστάντες, ἀλλὰ
 τῷ παραλόγῳ τῆς μεταβολῆς τεθηπότες καὶ οἷον
 παράφρονες γεγενημένοι. ἅπαντες τοιγαροῦν ἐκεινο
 σποράδην, ὥσπερ ἀμέλει ὑῶν ἢ προβάτων ἀγέλη
 10 οἰκτρότατα διαφθαρέντων. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι ἀνήρηστο
 οἱ ἄριστοι ἄνδρες, πλείους ὄντες ἢ ἑνακόσιοι, αὐτίκα
 οἱ ἄλλοι ἀπεχώρουν καὶ μετανίσταντο, καὶ ἐπὶ τοὺς
 σφετέρους ἡγεμόνας ἐπανήεσαν, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς
 15 κεκρίσθαι. Ναρσῆς δὲ αὐθις ἐς Ῥάβενναν ἀφικό-
 μενος, καὶ ἅπαντα τὰ τῆδε ἄριστα διαθείς, ἀνὰ τὴν
 Ῥώμην ἐχώρει καὶ αὐτοῦ διεχείμαζεν.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β.

a.C. 553
Iusti-
niani 27
P. 35
V. 26

1. Ἦδη δὲ τοῦ ἤρος ἐπιγυνομένου ἐνταῦθα κατὰ τὸ προστεταγμένον ξυνεκροτοῦντο αἱ δυνάμεις καὶ ἅπαντα ἤθροιστο τὰ στρατεύματα. Ναρσῆς δὲ ἐξασκεῖν τε ἐπὶ πλέον αὐτοὺς ἐκέλευεν τὰ πολέμα καὶ ἐπερῶννεν τὸν θυμὸν ταῖς καθ' ἡμέραν μελέταις, τροχάζειν τε ἀναγκάζων καὶ ὑπὲρ τῶν ἵππων ἐν κόσμῳ ἀναπάλλεσθαι ἔς τε πυρρίχην περιδινεῖσθαι καὶ θαμὰ τῇ σάλπιγγι καταβομβεῖσθαι τὸ ἐννάλιον ἐπηχούση, ὡς μὴ πάμπαν τῷ ἀνειμένως διαχειμᾶζειν ἐπιλελησμένοι τοῦ πολέμου εἶτα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ ἀγῶνι μαλθακισθεῖεν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ βάρβαροι σχολαίτερον πορευόμενοι τὰ ἐν ποσὶν ἅπαντα ἐδήουν καὶ ἐλυμαίνοντο. ὑπερβάντες δὲ ὡς ἀνωτάτῳ Ῥώμην τε τὴν πόλιν καὶ ἅπασαν τὴν περιοικίδα ἤεσαν ἀνὰ τὰ πρόσω, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὰ Τυρσηνικὰ πελάγη, ἐπὶ θάτερα δὲ αὐτοῖς παρετέταντο αἱ τοῦ Ἰουίου κόλπου ῥηγμῖνες. ἐπεὶ δὲ ἔς Σάμνιον τὴν χώραν οὕτω καλουμένην ἀφίκοντο, ἐνταῦθα διεκρίθησαν ἐφ' ἑκατέραν πορείαν. καὶ Βουτιλῖνος μὲν ἅμα τῷ πλείονι καὶ ἀλκιμωτάτῳ στρατῷ ἀνὰ τὰς Τυρσηνικὰς ἡώνας ἐχώρει· καὶ Καμπανίας τε τὰ πλείστα ἐλήριστο

καὶ μὲν δὴ κατὰ Λευκανίας ἐπέβη, καὶ εἶτα Βρεττία
 προσέβαλλεν, καὶ μέχρι τοῦ πορθμοῦ προῆλθεν, ὅς
 δὴ Σικελίαν τε τὴν νῆσον καὶ τὸ τέρμα τῆς Ἰταλίας
 ἀποκρίνει. Λεύθαρις δὲ τὰ λοιπὰ στρατεύματα ἐπα-
 5 γόμενος Ἀπουλίαν ἔλαχε σίνεσθαι καὶ Καλαβρίαν.
 καὶ ἕως Ἰδρουῦντος τῆς πόλεως ἵκετο, ἣ δὴ ἐπὶ τῷ
 αἰγιαλῷ ἴδρυται τῆς Ἀδριαδος θαλάττης, ὅθεν ὁ
 Ἰόνιος ἄρχεται κόλπος. ὅσοι μὲν οὖν αὐτῶν Φράγγοι
 ἰθαγενεῖς ἐτύγχανον ὄντες, οὗτοι δὲ φειδοὶ πολλῇ ἀμφὶ
 10 τὰ ἱερὰ καὶ εὐλαβεῖα ἐχρῶντο, ἅτε δὴ τὰ ὀρθὰ καὶ
 οὐ τοῦ κρείττονος πέρι νόμιμα προσιέμενοι, ἢ πέρ μοι B
 ἤδη ἐρρήθη, καὶ παραπλήσια τοῖς Ῥωμαίοις ἱερουργοῦντες.
 τὸ δὲ Ἀλαμανικὸν ἅπαν, ἕτερα γὰρ ἐκείνοις
 ἐς τοῦτο δοκεῖ, ἐδήουν τοὺς νεῶς ἀφειδῶς καὶ ἀπη-
 15 γλάττων. πολλὰς μὲν γὰρ κάλπεις ἱεράς, πολλὰ δὲ
 περιεφρανήρια πάγχρυσα, συχνὰ δὲ κύπελλα καὶ
 κανᾶ καὶ ὅσα ταῖς μυστικαῖς ἀγιστεῖαις ἀνεῖται,
 ταῦτα δὲ ἀφαιρούμενοι ἅπαντα οἰκεία κτήματα
 ἐποιούντο. τοῖς δὲ οὐδὲ τάδε ἀπέχρη, ἀλλὰ τὰς τε
 20 ὀροφὰς τῶν ἱερῶν ἀνακτόρων κατέβαλλον καὶ τὰς
 κρηπίδας ἀνεκίνουν· λύθρῳ τε τὰ τεμένη περιερρεῖτο
 καὶ τὰ λῆια ἐμιαίνετο, πολλαχοῦ νεκρῶν ἀτάφων
 περιερομιμένων. ἀλλ' οὐκ ἐς μακρὰν αὐτοὺς τὰ
 ἐνθένδε μετῆλθεν μηνίματα. οἱ μὲν γὰρ πολέμῳ, τὸ V. 27
 25 δέ τι αὐτῶν νόσῳ διεφθάρη, καὶ οὐδεὶς ὅστις ἀπώ- C
 νατο τῆς προτέρας ἐλπίδος· ἀδικία γὰρ καὶ θεοῦ
 ἀθεραπευσία φευκτὰ μὲν αἰεὶ καὶ ἀξύνφορα, μάλιστα
 δὲ ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ παρατάττεσθαι. πατρίδι
 μὲν γὰρ ἐπαρήγειν καὶ νόμοις πατρίοις καὶ τοῖς
 30 ταῦτα λυμαινομένοις ἤκιστα ἐφιέναι, ἀλλὰ παντὶ
 σθένει ἀμύνεσθαι, ὅσιόν τι ἂν εἴη καὶ μάλα γενναῖον·
 ὅσοι δὲ κέρδους ἕκατι καὶ δυσμενεῖας ἀλόγου μηδὲν

a. c. 553
Iusti-
niani 27

ἐπίκλημα ἔνδικον ἔχοντες ἔπειτα φοιτῶσιν ἀνὰ τὴν
ὄθνεϊάν τοὺς μηδὲν ἡδίκηκότας δινόμενοι, οὗτοι δὲ
D ἀλαζόνες εἰσὶ καὶ ἀτάσθαλοι, οὔτε θέμιν εἰδότες
οὔτε μέλον αὐτοῖς εἰ τὸ θεῖον νεμεσᾷ τοῖς γιγνομέ-
νοις. τοιγάρτοι ποιναὶ γε αὐτοὺς μετίασιν ἀκριβεῖς 5
καὶ σφίσι ἐς ἀνηκέστους ξυμφορὰς τὰ πράγματα
τελευτῶσιν, εἰ καὶ ἐπὶ βραχὺ εὐήμερεῖν νομισθεῖεν.
ὅποια καὶ τότε τοῖς ἀμφὶ Λεύθαριν τε καὶ Βουτιλῆ-
νον βαρβάροις ξυνέβη.

2. Ἐπειδὴ γὰρ ταῦτα ἔδρασαν καὶ πολὺ τι λα- 10
φύρων περιεβάλλοντο χρῆμα, ἤδη τε τὸ ἕαρ παρω-
χῆκει καὶ ἡ τοῦ θέρους ἡκμαζεν ὥρα, Λευθαρίῳ μὲν
θατέρω τῶν ἡγεμόνων βουλομένῳ ἦν οἴκαδε ἀπο-
νοσθῆσαι καὶ τοῦ ὄλβου ἐμπίπλασθαι. ἔστειλεν δὲ
ὡς τὸν ἀδελφὸν ἀγγελιαφόρους, παρακελευόμενος 15
καὶ τόνδε ὡς τάχιστα ἐπανιέναι, χαίρειν εἰπόντα τῷ
P. 37 πολέμῳ καὶ τῇ ἀδήλῳ τύχῃ τῶν ἐσομένων. Βουτι-
λῆνος δὲ καὶ ὅτι ὠμωμόκει τοῖς Γότθοις ἢ μὴν ξυνά-
ρασθαι αὐτοῖς τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀγῶνα, καὶ ὅτι
αὐτὸν ἐκεῖνοι ἐθώπευον, βασιλέα σφῶν ἀναδείξειν 20
ἐπιθρολῶντες, ἐδόκει οἱ μενετεᾶ εἶναι καὶ τὰ ξυγκεί-
μενα διανυστέον. καὶ ὁ μὲν τούτων δὴ ἔνεκα ἔμενε
τε αὐτοῦ καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. Λεύ-
θαρις δὲ ἅμα τῇ ἀμφ' αὐτὸν δυνάμει εὐθύς ἀπε-
χώρει καὶ ὡς ἂν ἀσφαλέστατα τὴν λείαν διακομίση 25
ἠπεύγετο, βεβουλευμένον αὐτῷ, ἐπειδὴν οἴκαδε ἵκη-
ται, τότε δὴ εὐθύς ὡς τὸν ἀδελφὸν στείλαι τὸ στρα-
τευμα ξυλληψόμενον αὐτῷ τοῦ κινδύνου. ἀλλ' οὔτε
ἐκείνῳ ἐς τέλος ἀπέβη τὰ δοκηθέντα τῷ τε ἀδελφῷ
B οὐ μάλα ἤρκεσεν ἐπαμῦναι. ἤδη γὰρ αὐτῷ ἀνὰ τὴν 30
αὐτὴν πορείαν ἐπανερχομένῳ μέχρι μὲν Πικηνοῦ
τῆς χώρας οὐδὲν ὅτι ἀντίπαλον ξυνηνέχθη· ὡς δὲ

ἔνταυθα ὁδῶ ἰὼν ἐγεγόνει, αὐτὸς μὲν περὶ τὴν ^{a. C. 553}
 Φάνον ἐστρατοπεδεύετο τὴν πόλιν, ἔστειλε δὲ εὐθύς, ^{Iusti-}
 ὥσπερ εἰώθει, προφύλακας καὶ διοπτῆρας ἄνδρας ἐς ^{nianui 27}
 τρισχιλίους, οὐ μόνον ἐπισκεψομένους τὰ πρόσω,
 5 ἀλλὰ γὰρ καὶ εἴ που πολέμιοι φανεῖεν ἀμυννομέ-
 νους. Ἀρταβάνης δὲ καὶ Οὐλδαχ ὁ Οὐννος, ἐτύγγα-
 νον γὰρ ἅμα στρατεύματι Ῥωμαϊκῷ τε καὶ Οὐννικῷ
 ἐς Πίσασρον τὴν πόλιν ξυνειλεγμένοι καὶ ἐφε-
 δρεύοντες τῇ παρόδῳ, οὗτοι δὴ οὖν, ἐπειδὴ ἐκείνους
 10 τοὺς προπορευτὰς ἐθεάσαντο ἐν αὐτῷ δὴ τῷ αἰγιαλῷ
 τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τῇ κροκάλῃ πορευομένους, C
 ὑπεκβάντες τοῦ ἄστεος ἐσβάλλουσιν ἀθρόον ἐς αὐτούς,
 εὐ μάλα παρατεταγμένοι, καὶ πολλοὺς μὲν τοῖς ξίφεσι
 παίοντες διεχρῶντο, ἔνιοι δὲ αὐτῶν ὑπὲρ τὸ κρη-
 15 μνῶδες καὶ ἀπερρωγὸς τῆς ἡόνος ἀναβάντες ἔπειτα
 κατὰ τοῦ πρानοῦς ὑποφερόμενοι, καὶ ἐς τὴν θάλατ-
 ταν κατωκάρα ἐκπίπτοντες ἀπώλλυντο, ἐμφορούμε-
 νοι τοῦ ῥοθίου. ἐπῆρται γὰρ πως ἔνταυθα ἡ ἀκτὴ
 καὶ ὥσπερ γεώλοφόν τι ἀποτελεῖ, οὐ πανταχόθεν
 20 βατόν τε καὶ εὐεπίδρομον οὐδὲ οἶον τοῖς ἐπ' ἄκρου
 γιγνομένοις εὐκόλους παρέχειν τὰς ἀναβάσεις, ἀλλ'
 ὀλισθηρὸν ὡς τὰ πολλὰ καὶ σηραγγῶδες καὶ ἐς τὸ
 βαθυνόμενον τῆς ῥηγμίνος ἐπικεκλιμένον. οὕτω δὴ
 οὖν τῶν πλείστων διαφθειρομένων, καθορῶντες οἱ
 25 ἄλλοι ἔφυγον οὐδενὶ κόσμῳ, βοῆ τε ξὺν πολλῇ καὶ D
 οἰμωγῇ ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἐσπεσόντες θοροῦβου
 καὶ ταραχῆς ἅπαντα ἔπλησαν, ὡς αὐτίκα μάλα τῶν
 Ῥωμαίων ἐπελευσομένων. αὐτὸς τε δὴ οὖν Λεύθαρις
 διανίστατο ἐς παράταξιν, καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα
 30 ἐκνεῖτο. καὶ τοίνυν ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἐς φά-
 λαγγα καθίσταντο βαθεῖάν τε καὶ ἐπὶ μέγα παρα-
 τεταμένην. ἐν τούτοις δὲ αὐτῶν καταστάντων, καὶ

a. C. 553
Iusti-
niani 27

οὐδὲν ὅτιοῦν αὐτοῖς ἕτερον ἐν νῶ τίθεσθαι παρέ-
χοντος τοῦ καιροῦ, οἱ πλεῖστοι τῶν αἰχμαλώτων
ἀφύλακτοι ἀθρόον γεγενημένοι ἀπεχρῶντο ἐν δέοντι
τῇ τῶν πολεμίων ἀσχολίᾳ· αὐτοὶ τε γὰρ ὡς τάχιστα
διεδίδρασκον καὶ τῶν λαφύρων ὅποσα οἶόν τε ἦν 5
ἐς τὰ ἐχόμενα φρούρια διεκόμισαν.

- P. 38 3. Ἐπεὶ δὲ Ἀρταβάνης τε καὶ Οὐλδαχ, ὄντο
V. 28 γὰρ οὐκ ἀξιόμαχοι εἶναι, ἤκιστα ἐπέξηγον τὸ στρα-
τευμα, τότε δὴ οἱ Φράγγοι, διελύετο μὲν αὐτοῖς ἢ
παράταξις, κατὰ σφᾶς δὲ γιγνόμενοι καὶ γνωμα- 10
τεύοντες, διεγίγνωσκον ὅποσων ἐτύγγανον ἀφηρη-
μένοι. πρὶν γε δὴ οὖν καὶ ἕτερόν τι παθεῖν, ἐδόκει
αὐτοῖς ἐν καλῷ ἔσεσθαι, εἴ γε ὡς τάχιστα ἐκ Φάνου
τῆς πόλεως ἀναστάντες ἴοιεν ἀνὰ τὰ πρόσω. καὶ
τοῖνυν ἀντίκα ἐχώρουν, ἀφέντες δὲ ἐν δεξιᾷ τὸν 15
Ἴόνιον κόλπον καὶ ἄπασαν τὴν παράκτιόν τε καὶ
ψαμαθῶδη πορείαν ἀνὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀπιν-
ναίου ὄρους ἐπορεύθησαν. οὕτω τε ἰθὺ Αἰμιλίας
καὶ Ἀλπισκοτίας ἐλθόντες μόλις τὸν Πάδον ἐπε-
ραιοῦντο. καταλαβόντες δὲ Βενετιάν τὴν χώραν, ἐς 20
B Κένετα τὴν πόλιν κατήκοον οὔσαν σφῶν ἐν τῷ τότε
ἠύλιζοντο, αὐτοῦ τε τὸ λοιπὸν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ δια-
τώμενοι ἤσχαλλόν τε ὅμως καὶ ἐδυσφόρουν, καὶ
πολύ τι ὑπῆρχε διαφανὲς τῆς γνώμης τὸ ἀνιώμενον.
αἴτιον δὲ ἦν, ὅτι δὴ αὐτοῖς ἐλάχιστα ἐκ τῆς λείας 25
ἐλείπετο, καὶ ἐδόκει ἄκαρπα καὶ ἀνόνητα διαπεπο-
νηκέναι. ἀλλ' οὐ μέχρι τοῦδε μόνον αὐτοῖς τὰ τῶν
δυστυχημάτων ἐχώρει· ὀλίγω γὰρ ὕστερον καὶ νόσος
τις λοιμώδης ἐφθειρε τὰ πλήθη ἑξαπιναίως ἐπεισ-
πεσοῦσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν μοχθηρὸν ἀποκαλοῦν- 30
τες τὸν περικείμενον σφίσιν ἀέρα αἴτιον ἐκείνου τοῦ
πάθους γεγενῆσθαι ἡγοῦντο, οἱ δὲ ὅτι πολέμους τε

- συχνούς και ὁδοιπορίας μακρὰς διανύσαντες ἀθρόον
 ἐς τὸ ἀβροδίαiton μετεβέβληντο, τὴν τῆς διαίτης
 παραλλαγὴν ἠτιῶντο, τὴν δέ γε ὡς ἀληθῶς ἀρχὴν C
 τε καὶ ἀνάγκην τῆς ξυμφορᾶς οὐ μάλα διεννοοῦντο.
 5 ἦν δὲ ἄρα, οἶμαι, ἡ ἀδικία καὶ τὸ περιυβρίσθαι πρὸς
 αὐτῶν τὰ τε θεῖα ἀφειδῶς καὶ ἀνθρώπεια νόμιμα.
 αὐτὸς δὴ οὖν ὁ στρατηγὸς καὶ μάλα ἐνδηλος ἦν ὅτι
 δὴ αὐτὸν θεήλατοι μετῆλθον ποιναί. παραπλήξ τε
 γὰρ ἐγεγόνει καὶ ἐλύττα περιφανῶς, καθάπερ οἱ
 10 ἔκφρονες καὶ μεμηνότες, κλόνος τε αὐτὸν ἐπέιχε
 μυρίος καὶ οἰμωγὰς ἀφίει βαρείας· καὶ νῦν μὲν
 πρηνῆς, νῦν δὲ καὶ ἐπὶ θάτερα ἐν τῷ ἐδάφει κατέ-
 πιπτεν, ἀφρῶ τε πολλῶ τὸ στόμα περιερρεῖτο καὶ
 τῷ ὀφθαλμῷ βλοσυρῶ γε ἦστην καὶ παρατετραμμένω.
 15 ἐς τοῦτο δὲ ἄρα ὁ δελταῖος ἀφίκτο μανίας ὥστε
 ἀμέλει καὶ τῶν οἰκείων μελῶν ἀπογεύσασθαι. ἐχό- D
 μενος γὰρ ὀδᾶξ τῶν βραχιόνων καὶ διασπῶν τὰς
 σάρκας κατεβίβρωσκε γε αὐτάς, ὥσπερ θηρίον δια-
 λιχμώμενος τὸν ἰχῶρα. οὕτω δὲ ἑαυτοῦ ἐμπιπλά-
 20 μενος, καὶ κατὰ σμικρὸν ὑποφθινύθων, οἰκτρότατα
 ἀπεβίω. ἔθνησκον δὲ χυδὴν καὶ οἱ ἄλλοι, οὐδὲν ὅ τι
 καὶ ἀνιέντος τοῦ κακοῦ, ἕως ἅπαντες διεφθάρησαν.
 καὶ πυρετῶ μὲν οἱ πλείστοι πιεζόμενοι νηφαλέοι γε
 ὁμως ἀπώλλυντο. ἐνίοις δὲ καὶ ἀποπληξία ἐνέ-
 25 σκηπτεν ἰσχυρὰ καὶ ἐτέροις καρρηβαρία καὶ παρα-
 φροσύνη ἐτέροις. ποικίλα μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐπεφέροτο
 πάθη, ἅπαντα δὲ ἐς ὄλεθρον ἀπεκρίνετο. Λευθυ-
 ρίῳ μὲν οὖν καὶ τῷ οἱ ἐπομένῳ ὁμίλῳ ἐς τότε τύχης P. 39
 τὰ τῆς ἐκστρατείας ἐτελεύτα.
 30 4. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν Βενετία ξυνέβαινε, Βουτι-
 λῖνος ἄτερος στρατηγὸς τὰ μέχρι τοῦ πορθμοῦ τῆς
 Σικελίας πολισματοῖ τε καὶ φρούρια σχεδόν τι ἅπαντα

a. C. 553
Iusti-
niani 27

λυμηνάμενος ἐπανήει αὐθις ὡς τάχιστα ἰθὺ Καμπα-
 νίας τε καὶ Ῥώμης· ἠκηκῶει γὰρ τὸν Ναρσῆν καὶ
 τὰς βασιλέως δυνάμεις αὐτοῦ που ἠθροῖσθαι, καὶ
 ἠβούλετο μὴ μέλλειν ἔτι μηδὲ ἀλαῶσθαι, ἀλλὰ παντὶ
 τῷ στρατῷ παραταξάμενος τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων κίν- 5
 δυνον ἀναρρῖψαι, ἐπεὶ καὶ μέρος τι οὐκ ἐλάχιστον
 καὶ τῆς ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾶς νόσῳ ἐαλώκει καὶ
 διεφθείρετο. ἤδη γὰρ τοῦ θέρους λήγοντος καὶ τοῦ
 φθινοπώρου ἀρχομένου, αἱ μὲν ἄμπελοι τῷ καρπῷ
 B ἐβρίθοντο, οἱ δὲ χήτει τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, ἅπαντα 10
 γὰρ τῷ Ναρσῆ ἔμφρονέστατα προδιήρπαστο, οἱ δὲ
 τοὺς βότρυς ἀφαιρούμενοι καὶ ταῖς χερσὶ διαθλί-
 βοντες ἐνεφοροῦντο τοῦ γλεύκου, αὐτοσχεδιάζοντες
 τὸν ἀνθοσμῖαν. ἐνθὲνδε τε αὐτοῖς ἡ γαστήρ ἐπὶ
 μέγα ἐφέρετο καὶ διέρρει, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῶν 15
 ἔθνησκεν αὐτίκα, ἧσαν δὲ οἱ καὶ διεγίγνοντο. πρὶν
 γε δὴ οὖν καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι τὸ πάθος, ἐδόκει οἱ
 εἶναι πολεμητέα, ἐς ὃ τι ἐκβαίη. καὶ τοίνυν ἀφικό-
 μενος ἐς Καμπανίαν στρατοπεδεύεται οὐ πόρρω
 Καπύης τῆς πόλεως ἀμφὶ τὰς ὄχθας τοῦ Κασουλίνου 20
 V. 29 ποταμοῦ, ὃς δὴ ῥέων ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀπινναίου
 C καὶ ἀνὰ τὰ ἐκεῖνη πεδία περιελιττόμενος ἐς τὴν
 Τυρσηνικὴν φέρεται θάλατταν. ἐνταῦθα δὴ οὖν
 ἰδρύσας τὸν στρατὸν χαράκωμά τε περιεβάλετο καρ-
 τερόν καὶ ἐπεποιόθει τῷ χώρῳ· ὁ γὰρ ποταμὸς αὐτῷ 25
 ἐν δεξιᾷ ὑπορρέων ἀντ' ἐρύματος εἶναι ἐδόκει τοῦ
 μὴ τινα ἐπιέναι, καὶ τοὺς τῶν ἀμαξῶν τροχοὺς, ἃς
 δὴ ὡς πλείστας ἐπήγετο, στοιχηθὼν ἐς ἀλλήλους
 ἀρμόσας ἐνέπηξε τὰ ἐπίσσωτρα τῷ ἐδάφει, ἄχρι καὶ
 ἐς τὰς πλήμνας περιχώσας, ὡς μόνα τὰ ἡμικύκλια 30
 ὑπερανέχειν καὶ προβεβλήσθαι. τούτοις δὴ οὖν καὶ
 ἑτέροις ξύλοις πολλοῖς ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐρυννώσας

ἔξοδόν τινα οὐ μάλα εὐρεῖαν καταλέλοιπεν κενήν a. G. 553
Iustini
niani 27

τῶν περιφραγμάτων, ὡς ἐκ τῆσδε αὐτοῖς ἐξείη
 ῥαδίως ἢ βούλοιντο κατὰ τῶν πολεμίων ἐφόδους τε D
 καὶ ἐπανόδους ποιῆσθαι. ὅπως δὲ ἂν αὐτῷ μηδὲ
 5 τὰ τῆς γεφύρας τοῦ ποταμοῦ ἀφύλακτα εἴη μηδὲ γε
 ἐνθὲνδε πημάλνοιτο, προκαταλαμβάνει τε αὐτὴν καὶ
 πύργον τινὰ ξύλινον ἐνταῦθα τεκτηνάμενος ἐφίστη-
 σιν ἐν αὐτῷ ἄνδρας ὀπόσους οἷόν τε ἦν μαχίμους τε
 καὶ ἄριστα ὠπλισμένους, ἐφ' ᾧ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 10 ἀμύνεσθαι καὶ ἀπερύκειν τοὺς Ῥωμαίους διαβη-
 σείοντας. οὕτω δὲ ἕκαστα διαθεῖς ἕτεροῖσι οἱ τὰ
 παρόντα ἐν δέοντι παρεσκευάσθαι, ὡς καὶ ἐν αὐτῷ
 δῆπου κεισόμενον πολέμου κατάρχεσθαι καὶ οὐ
 πρότερον μάχης ἐσομένης, πρὶν ἂν ἐκείνῳ εἴη βου-
 15 λομένῳ. καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ ἀδελφῷ ἐν Βενετία
 ξυμβαίνοντα οὕτω ἐπέπυστο, ἐθαύμαζεν δὲ ὅτι δῆ P. 40
 αὐτῷ κατὰ τὸ ξυγκείμενον τὸ στρατεύμα οὐκ ἐπε-
 πόμφει· καὶ ὑπετόπαζεν ὡς οὐκ ἂν ἐς τοσοῦτον
 ἐμέλλησεν, εἰ μὴ τι αὐτοῖς ξυνηνέχθη δεινὸν καὶ
 20 ἀντίξουν· πλὴν ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ἄνευ περιέσεσθαι
 τῶν πολεμίων ἠγείτο, ἅτε δῆ τῷ πλήθει καὶ ὡς
 ὑπερβάλλον. ἐς τρεῖς γὰρ αὐτῷ μάλιστα μυριάδας
 μαχίμων ἀνδρῶν ἢ λειπομένη στρατιὰ ξυνετάττετο·
 ἢ δὲ τῶν Ῥωμαίων δύναμις μόλις ἐν ὀκτωκαίδεκα
 25 χιλιάσιν ἐτύγγανεν οὔσα.

5. Αὐτός τε δῆ οὖν ὠδὲ πως ἄριστα εἶχε προ-
 θυμίας, καὶ ἅπαντι τῷ στρατῷ παρεκελεύετο γιννώ-
 σκειν ὡς ὁ παρῶν ἀγῶν οὐκ ἐπὶ σμικρῷ τινι χωρήσει, B
 "ἀλλ' ἢ καθέξομεν" ἔφη "τὴν Ἰταλίαν, οὐ δῆ καὶ
 30 ἕκατι ἀφικόμεθα, ἢ λελείψεται ἡμῖν ἅπασιν ἀκλεῶς
 ἐνθάδε τεθνᾶναι. οὐκοῦν τόδε ἡμᾶς, ᾧ γενναῖοι,
 ἀντ' ἐκείνου ἐλέσθαι προσήκει, ἐξὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς

a. C. 553
Iusti-
niani 27

ἐν τῷ πολέμῳ γιγνομένους ἀπόνασθαι ὧν ἐφιέμεθα.”
 Βουτιλίῃνος μὲν οὖν ταῦτά τε καὶ τὰ τοιάδε παραινῶν
 τοῖς πλήθεσιν οὐκ ἀνίει. οἱ δὲ ἐπερρώννυντο ταῖς
 ἐλπίσι καὶ τὰ ὄπλα ὡς πη ἐκάστῳ φίλον παρε-
 σκευάζοντο. ὠδὶ μὲν γὰρ πελέκεις ἐθήγοντο πολλοί, 5
 ὠδὶ δὲ τὰ ἐπιχώρια δόρατα, οἱ ἄγγωνες, ἐτέρωθι δὲ
 τῶν ἀσπίδων αἱ διερωγυῖαι πρὸς τὸ ἐνεργὸν μετε-
 ποιοῦντο, καὶ ῥαδίως αὐτοῖς ἅπαντα παρεσκεύαστο.
 C λιτὴ γὰρ τοῦδε τοῦ ἔθνους ἢ ὀπλισις καὶ οἷα οὐ
 τεχνιτῶν δεῖσθαι ποικίλων ἢ μόνον ὑπ’ αὐτῶν, 10
 οἶμαι, τῶν χρωμένων διακοσμεῖσθαι, εἰ καὶ τι
 διαφθαρεῖη. θωράκων μὲν γὰρ καὶ κνημίδων ἀγνώ-
 τες τυγχάνουσιν ὄντες, τὰς δὲ κεφαλὰς οἱ μὲν πλει-
 στοι ἀσκεπεῖς ἔχουσιν, ὀλίγοι δὲ καὶ κράνη ἀναδού-
 μενοι μάχονται· γυμνοὶ δὲ τὰ στέρνα εἰσὶ καὶ τὰ 15
 νῶτα μέχρι τῆς ὀσφύος, ἐνταῦθα δὲ ἀναξυρίδας, οἱ
 μὲν λινᾶς, οἱ δὲ καὶ σκυτίνας διαζωννύμενοι τοῖς
 σκέλεσι περιαμπίσχονται. ἵπποις δὲ ἠκιστα χρωῶνται,
 πλὴν σφόδρα ὀλίγων, ἅτε δὴ αὐτοῖς τὸ πεζομαχεῖν
 ξύντροφόν τε ὄν καὶ πάτριον καὶ ἄριστα μεμελετη- 20
 μένον. ξίφος δὲ τῷ μηρῷ καὶ ἀσπίς τῇ λαίᾳ πλευρᾷ
 D παρηώρηται, καὶ τοίνυν τόξα ἢ σφενδόνας ἢ ἄλλα
 ἅττα ἐκηβόλα ὄπλα οὐκ ἐπιφέρονται, ἀλλὰ πελέκεις
 γὰρ ἀμφιστόμους καὶ τοὺς ἄγγωνας, οἷς δὴ καὶ τὰ
 πλείστα κατεργάζονται· εἰσὶ δὲ οἱ ἄγγωνες δόρατα 25
 οὐ λίαν σμικρά, οὐ μὲν οὖν ἀλλ’ οὐδὲ ἄγαν μεγάλα,
 ἀλλ’ ὅσον ἀκοντίζεσθαι τε, εἰ που δεήσοι, καὶ ἐς τὰς
 ἀγχεμάχους παρατάξεις πρὸς τὰς ἐμβολὰς ἐφικνεῖσθαι.
 τούτων δὲ τὸ πλείστον μέρος σιδήρῳ πάντοθεν
 περιέχεται, ὡς ἐλάχιστόν τι διαφαίνεσθαι τοῦ ξύλου 30
 καὶ μόλις ὅλον τὸν σαυρωτῆρα· ἄνω δὲ ἀμφὶ τὸ
 V. 30 ἄκρον τῆς αἰχμῆς καμπύλαι τινὲς ἀκίδες ἐξέχουσιν

ἐκατέρωθεν ἐξ αὐτῆς δῆπου τῆς ἐπιδορατίδος, ὥσπερ ^{a. C. 553}
 ἄγκιστρα ὑπογναμπτόμενα, καὶ ἐς τὰ κάτω νενεύκασι. ^{Iusti-}
 καὶ οὖν ἀφίησι τυχὸν ἐν ξυμπλοκῇ τοῦτον δὴ τὸν ^{niani 27} P. 41
 ἄγγωνα Φράγγος ἀνῆρ. καὶ εἰ μὲν σώματί που
 5 ἐγχοίψειεν, ἐσθύεται μὲν εἰσω, ὥσπερ εἰκός, ἢ
 ἀλχμή, οὔτε δὲ αὐτὸν τὸν βληθέντα οὔτε ἄλλον τινὰ
 ἐρύσαι ῥαδίως ἔνεστι τὸ δόρυ. εἰργουσι γὰρ αἱ
 ἀκίδες ἔνδον ἐνεχόμεναι τῇ σαρκὶ καὶ πικροτέρας
 ἐπάγουσαι τὰς ὀδύνας, ὥστε εἰ καὶ μὴ καιρίαν τὸν
 10 πολέμιον τρωθῆναι ξυνενεχθεῖη, ἀλλὰ ταύτη γε
 διαφθαρήναι. εἰ δέ γε ἐς ἀσπίδα παγέλη, ἀποκρέ-
 μαται μὲν αὐτίκα ἐξ αὐτῆς καὶ ξυμπεριάγεται, συρο-
 μένου ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ ἀπολήγοντος· ὁ δὲ βληθεὶς
 οὔτε ἐξελκύσαι τοῦτο δὴ δύναται τὸ δόρυ διὰ τὴν
 15 ἔσθυσιν τῶν ἀκίδων οὔτε ξίφει διατεμεῖν τῷ μὴ B
 ἐφικνεῖσθαι τοῦ ξύλου, ἀλλὰ τὸν σίδηρον παρα-
 τετάσθαι. ἐπειδὴν δὲ τοῦτο εἰσίδοι ὁ Φράγγος, ὁ δὲ
 ἀθρόον ἐπιβὰς τῷ ποδὶ καὶ ἐμπατήσας τὸν σαυρω-
 τῆρα καταβρίθει τὴν ἀσπίδα καὶ κατάγει, ὡς ὑπο-
 20 χαλάσαι τὴν τοῦ φέροντος χεῖρα καὶ γυμνωθῆναι
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέρνον. τότε δὴ οὖν αὐτὸν
 ἄφρακτον ἐκεῖνος ἐλὼν ῥαδίως ἀπόλλυσιν, ἢ τὸ
 μέτωπον πελέκει πατάξας ἢ δόρατι ἐτέρῳ τὴν φάρυγα
 διελάσας. τοιαύτη μὲν τοῖς Φράγγοις ἢ ὄπλισις καὶ
 25 ἐν τοῖσδε τὰ ἐς τὸν πόλεμον παρεσκευάζοντο.

6. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπειδὴ
 ταῦτα ἐγνώκει, αὐτίκα ὄγε ἅπαντι τῷ στρατῷ ἄρας C
 ἐκ τῆς Ῥώμης στρατοπεδεύεται οὐ πόρρω τῶν πολε-
 μίων, ἀλλ' ὅσον πατάγου τε ἀκούειν καὶ διορᾶν τὸ
 30 χαράκιμα· οὕτω δὲ τῶν στρατευμάτων ἀλλήλοις
 ἀναφανέντων, πολλὴ μὲν ἐκατέρωθεν ὑπῆρχεν παρά-
 ταξις, πολλαὶ δὲ φρουραὶ καὶ ἀγρυπνίαι καὶ τῶν

a. C. 553
Iusti-
niani 27

στρατηγῶν ἀνὰ τὰ πλήθη περινοστήσεις· ἐλπὶς δὲ
καὶ δέος καὶ παλιμβολία καὶ ὅσα τοῖς περὶ μεγάλων
ἀγωνιουμένοις παράλογα ἐγγίγνεται πάθη, ἄλλοτε
ἄλλοις ἐπεφοίτα· τὰ δὲ τῆς Ἰταλίας πολιόμενα
μετέωρα ἦν ἅπαντα καὶ δεδονημένα, ἐφ' οὓς ἂν καὶ 5
χωρήσοιεν ἀμφιγνοοῦντα. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Φράγγοι
τὰς ἐχομένας κώμας δηοῦντες τὰ ἐπιτήδεια σφίσιν
D ἀναφανδὸν διεκόμιζον. Ναρσῆς δὲ τοῦτο ἰδὼν αἰσχος
οἰκεῖον ἠγείτο καὶ ἐχαλέπαινε, εἰ γε ἐξείη τοῖς τῶν
δυσμενῶν ἀχθοφόροις οὕτω δὴ τι ἀνειμένους ἐγγύ- 10
τατα διαπορεύεσθαι, ὡσπερ οὐδὲν ὅ τι ἀντίπαλον
θεωμένοις. ἐδόκει οὖν αὐτῷ οὐκ ἐπιτρεπτέα τὸ
λοιπόν, ἀλλὰ παντὶ σθένει διακωλυτέον. Χαράγγης
δὲ τις ἀνὴρ Ἀρμένιος ἐνηρίθμητο μὲν τοῖς Ῥωμαί-
κοῖς ταξιαρχοῖς, ἀνδρείοτατος δὲ ἦν ἐς τὰ μάλιστα 15
καὶ φρενήρης καὶ ἐν δέοντι φιλοκίνδυνος. τούτῳ
δὴ οὖν τῷ Χαράγγῃ, ἴδοντο γὰρ ἀμφὶ τὸ τέρμα τοῦ
στρατοπέδου πλησισαίτατα τῶν πολεμίων ἐσκηνημένος,
παρακελεύεται ὁ Ναρσῆς ἐπιέναι τοῖς ἀμαξηλάταις
P. 42 καὶ σίνεσθαι αὐτοὺς καθ' ὅ τι ἂν δύνατο, ὡς ἂν 20
μηκέτι χιλὸν διακομίζειν τολμῶεν. καὶ ὅς ἀθρόον
ἐξιπασάμενος ἅμα ὀλίγοις τοῦ ἀμφ' αὐτὸν τάγματος
τὰς μὲν ἄλλας ἀμάξας ἀφαιρεῖται καὶ τοὺς ἄγοντας
κτείνει· μίαν δὲ τινα αὐτῶν χόρτῳ σεσαγμένην ἀγρίῳ
τε καὶ γεγηρακότη προσάγει τῷ πύργῳ, ὃν δὴ ἐπὶ τῆς 25
γεφύρας οἱ Φράγγοι ἐτύγγανον ἐξειργασμένοι, ἥπερ
μοι εἴρηται πρότερον. καὶ οὖν ἐνταῦθα προσπελάσας
τὴν ἀμαξαν πῦρ ἐμβάλλει τῷ χόρτῳ· μεγίστης δὲ
φλογὸς ἐξακίνης ἀρθείσης, ῥαδίως ἅπασα ἡ τύρσις
ἐνεπίμπρατο, ἅτε δὴ ξύλοις ἐσκευασμένη. οἱ δὲ 30
ἄνδρες τῶν βαρβάρων ὀπόσοι ἐπὶ φρουρᾷ ἐτετάχατο,
ἐπειδὴ ἀμύνεσθαι οὐκ ἠδύναντο, ἀλλ' ἦδη που καὶ

αὐτοὶ πυρπολεῖσθαι ἤμελλον, ἐγνωσαν μεθεῖναι τὸ
 χωρίον, καὶ οἱ μὲν μόλις ἐνθένδε διεκπεσόντες ἐπὶ
 τὸ σφῶν στρατόπεδον καταφεύγουσιν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι
 τῆς γεφύρας ἐγκρατεῖς ἐγεγένητο. τούτων δὲ οὕτω
 5 ξυννευχθέντων, αὐτίκα οἱ Φράγγοι ταραχῆς, ὡς τὸ
 εἰκός, ἐνεπίμπλαντο καὶ πρὸς τὰ ὄπλα ἐχώρουν,
 σφαδάζοντες τῷ θυμῷ καὶ λυττῶντες, κατέχειν τε
 ἐν ἑαυτοῖς τὰ φρονήματα οὐκ ἠδύναντο, ἀλλὰ τολμη-
 τία γε ἦσαν πέρα τοῦ μετρίου καὶ θαρραλέοι, ὡς
 10 μηκέτι ἠρεμεῖν ἐθέλειν μήδε διαμέλλειν, ἀλλ' αὐθη-
 μερὸν παρατάττεσθαι, καὶ ταῦτα προειρημένον αὐτοῖς
 ὑπὸ τῶν Ἀλαμανικῶν μάντεων μὴ δεῖν ἐκείνης τῆς
 ἡμέρας διαμάχεσθαι ἢ γινώσκειν ὡς ἄρδην ἅπαντες
 ἀπολοῦνται. οἶμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ τῇ ὑστεραία ἢ
 15 καὶ καθ' ἑτέραν ἢ ξυμβολῇ ἐγεγόνει, πάντως ἂν
 τοῦτο ἐκεῖνο ἐπεπόνθεσαν ὅπερ καὶ ἐν τῷ τότε C
 ἀπέβη. οὐ γὰρ δήπου ἢ τῆς ἡμέρας ἐναλλαγῇ ἀπέ-
 χρησεν ἂν αὐτοῖς ἐς τὸ μὴ οὐχὶ ποινὰς ἀποτίσαι ὧν
 ἐτύγχανον ἠσεβηκότες. πλὴν ἀλλ' ὁμως, εἴτε οὕτω
 20 ξυμβὰν εἴτε καὶ ἴσως τῶν Ἀλαμανικῶν χρησμολό-
 γων ὅτω δὴ οὖν τρόπῳ τὰ ἐσόμενα ἐπιφρασασμένων,
 οὐ κενὸν τοῖς πολλοῖς οὐδὲ ἀτελεύτητον ἔδοξεν εἶναι
 τὸ μάντευμα. ὅπως δὲ τῶν ἐφεξῆς ἕκαστα ἐπράχθη
 αὐτίκα ἐς τὸ ἀκριβές ὡς οἶόν τέ μοι λελέξεται.

7. Ὁ μὲν γὰρ τῶν Φράγγων λεῶς ᾧδὲ πως εἶχεν
 ὄρμηξ καὶ ἤδη αὐτοῖς τὰ ὄπλα μετεκεχειρίστο. ἐξώ-
 πλισε δὲ καὶ ὁ Ναρσῆς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὑπέβηγε
 τοῦ στρατοπέδου, ἐφ' ᾧ ἐν μεταχιμῷ γενέσθαι,
 οὐπερ ἔδει αὐτοὺς ἐς φάλαγγα καταστῆναι. ἐν ᾧ δὲ
 30 τὸ στράτευμα ἐκεκίνητο καὶ ἤδη ὁ στρατηγὸς τῷ
 ἵππῳ ἐπεβεβήκει, ἀγγέλλεται οἱ ὡς Ἐρουλὸς τις
 ἀνήρ, οὐ τῶν πολλῶν παρ' αὐτοῖς καὶ διαλανθα-

a. C. 553
Iustiani 27

B

V. 31

C

D

a. C. 553
Iusti-
niani 27

νότων, ἀλλ' εὐπατριίδης ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἀρί-
δηλος, ἕνα τῶν οἰκείων θεραπόντων ἀπεκτονῶς εἴη
οἰκτρότατα ἐφ' ὄφρουν καὶ σφαλέντα. αὐτίκα δὴ
οὖν ἐπισχῶν τῷ θυτήρι τὸν ἵππον παράγει ἐς μέσον
τὸν ἀνδροφόνον, ὡς οὐχ ὄσιον ὄν ἐπὶ τὸν πόλεμον 5

P. 43

ἵεναι πρὶν ἀπολυμῆσθαι καὶ ἀφαγνίσαι τὸ μίασμα.
ἐπεὶ δὲ αὐτῷ πυνθανομένῳ τὸ πραχθὲν ἀνωμολόγει
ὁ βάρβαρος καὶ οὐκ ἀνήνετο, τούναντίον μὲν οὖν
καὶ ἐφετὸν εἶναι ἔφασκε τοῖς κεκτημένοις τοὺς
σφετέρους δούλους ἢ βούλονται μετιέναι, ὅτι τε καὶ 10
οἱ ἕτεροι, εἰ μὴ σωφρονοῖεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἷδε
παραπλήσια πείσονται· ἐπειδὴ οὖν, ὥσπερ οὐ μετα-
μέλον αὐτῷ τῆς παροινίας, θρασύς γε ἦν ἔτι καὶ
ὑψαγόρας καὶ λίαν φονῶντι ἐώκει, παρακελεύεται ὁ

Ναρσῆς τοῖς δορυφόροις ἀποκτείνει τὸν ἄνδρα. καὶ 15
ὁ μὲν ξίφει τὴν λαπάρην διατορηθεὶς ἐτεθνήκει. ὁ
δὲ τῶν Ἐρούλων ὄμιλος, οἷα δὴ βάρβαροι, ἠνιῶντο
καὶ ἐχαλέπαινον, καὶ ἀπόμαχοι ἔσεσθαι διενοοῦντο.

ὁ δὲ Ναρσῆς οὕτω πως τὸ τῆς μαιφονίας ἄγος ἀπο-
διοπομπησάμενος, καὶ τῶν Ἐρούλων ὀλίγα φροντί- 20
σας, ἐχώρει ἀνὰ τὴν παράταξιν, ἀνειπὼν ἐν κοινῷ
καὶ ἀναβοήσας ὡς ὅ γε βουλόμενος τῆς νίκης μετα-
λαχεῖν ξυνεπέσθω. οὕτω δὴ τι ἄρα διαφανῶς ἐπε-
ποίθει τῇ τοῦ κρείττονος ἐπικουρίᾳ καὶ ὡς ἐπὶ προ-
διεγνωσμένοις ἐφοίτα. Σίνδοναλ δὲ ὁ τῶν Ἐρούλων 25
ἡγεμὼν αἰσχρόν τι εἶναι ἠγεῖτο καὶ ἀγεννές, εἰ γε
πολέμου τοσοῦτου ξυνεστηκότος αὐτός τε καὶ ὁ ἀμφ'
αὐτὸν στρατὸς λιποταξίου ἀλοῖεν, δόξοιέν τε τῷ μὲν
ἔργῳ δεδιέναι τοὺς πολεμίους, σκῆψιν δέ τινα καὶ
προκάλυμμα τῆς δειλίας τὴν περὶ τὸν τεθνεῶτα 30
εὖνοϊαν πεποιῆσθαι. οὕκουν ἠρεμεῖν ἀνασχόμενος
ἐσήμαινε τῷ Ναρσῆι ἀναμένειν, ὡς καὶ αὐτῶν ὅσον

οὐπω παρεσομένων· ὁ δὲ μενετεά μὲν οὐκ ἔφη, ^{a. C. 558} μελήσειν δὲ ὄμως αὐτῷ ὅπως ἂν ἐν δέοντι καὶ οἶδε ^{Iusti-} ^{diani 27} τετάξουντο, εἰ καὶ ὀλίγῳ ὕστερον τύχοιεν ἀφιγμένοι· ^C οἱ μὲν οὖν Ἐρουλοὶ εὐ μάλα ἐξωπλισμένοι ἐπορεύοντο
 5 βάρην ἐν κόσμῳ.

8. Ναρσῆς δὲ ἐπεὶ ἐν τῷ χώρῳ ἐγεγόνει, οὗ δὴ
 ξυμπλέκεσθαι ἤμελλεν, αὐτίκα ἐς φάλαγγα καθίστη
 τὸν στρατὸν καὶ διέταττεν. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐκα-
 10 τέρωθεν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐτετάχατο δοράτια φέροντες
 καὶ πέλτας, τόξα τε καὶ ξίφη παρηωρημένα· ἦσαν
 δὲ οἱ καὶ σαρίσας ἐκράτουν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ
 δεξιοῦ κέρως εἰστήκει. Ζανδαλαῖς τε ὁ τῶν ὀπαδῶν
 ἐπιστάτης τοῦ τε θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ ὀπόσον οὐκ
 ἀπόλεμον ἦν, ἀλλὰ καὶ οἶδε παρῆσαν. ἐπὶ θάτερα
 15 δὲ οἱ ἀμφὶ Βαλεριανόν τε καὶ Ἀρταβάνην, προστε- ^D
 ταγμένον αὐτοῖς ὑποκρύπτεσθαι πρὸς βραχὺ ἀνὰ τὰ
 λάσια τῆς νάπης, καὶ ἐπειδὴν ἐσβάλλοιεν οἱ πολέ-
 μιοι, τότε δὴ ἀθρόον αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπιέναι
 καὶ ἀμφιβόλους ποιεῖσθαι. ἅπασαν δὲ τὴν μεταξὺ
 20 χώραν ὁ πεζὸς εἶχεν. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ ^{V. 32}
 μετώπου οἱ πρωτοστάται θώρακας ποδήρεις ἐνεμμένοι
 καὶ κράνη καρτερώτατα τὸν ξυνασπισμὸν ἐπεποίηντο·
 ἐξῆς δὲ οἱ ἄλλοι ἐς βάρητος ἀλλήλοις ἐνέκειντο, ἕως
 ἐς τοὺς οὐραγοὺς ὁ ξυλλοχισμὸς ἐτελεύτα· τὸ δὲ
 25 ψιλὸν ἅπαν καὶ ἐκηβόλον ὄπισθεν περιέθει καὶ ἀνε-
 μενεν τὸν καιρόν, ἥνίκα δέοι ἀκροβολίζεσθαι. ἀπε-
 κέκριτο δὲ τόπος τοῖς Ἐρούλοις τῆς φάλαγγος τὸ
 μεσαίτατον, καὶ ἦν ἔτι κενός· οὐ γὰρ πω ἐκεῖνοι ^{P. 44}
 παρῆσαν. ἐν τούτῳ δὲ ἄνδρες δύο τῶν Ἐρούλων,
 30 ἐτύγχανον γὰρ ἤδη ἠῦτομοληκότες παρὰ τοὺς πολε-
 μίους ὀλίγῳ ἔμπροσθεν, ὥς καὶ ἀγνοεῖν δήπου τὰ
 ὕστερον τῷ Σίνδουαλ βεβουλευμένα, ἐξωτρυνέτην

z. C. 553
Iusti-
niani 27

ἅπαντας τοὺς βαρβάρους ὡς τάχιστα ἐπιφοιτᾶν τοῖς
 Ῥωμαίοις· “εὐρήσετε γὰρ αὐτούς” ἐφάτην “ταραχῆς
 τε καὶ ἀκοσμίας ἀναπεπλησμένους, τοῦ μὲν Ἐρου-
 λικοῦ στρατοῦ χαλεπαινόντων καὶ ξυγκινδυνεύειν
 ἀναινομένων, τοῦ δὲ ἄλλου πλήθους τῇ ἐκείνων 5
 ἀποστάσει καταπεπληγμένου”. τούτοις δὲ ὁ Βουτι-
 λῖνος ἀνεπέπειστο ῥαδίως, τῷ βούλεσθαι, οἶμαι,
 ἀληθῆ γε αὐτὰ καθεστάναι. αὐτίκα δὴ οὖν ἐπῆγε
 τὸν στρατόν, καὶ ἅπαντες ξὺν προθυμίᾳ ἐχώρουν
 ἰθὺ τῶν Ῥωμαίων, οὐ μὴν ἡρεμαῖοι οὐδὲ κατὰ 10
 κόσμον, ἀλλὰ τοῖς ἀγγέλμασιν ἀνεπτρωμένοι θορόβῳ
 εἶχοντο καὶ προπετεία, ὡς αὐτοβοεῖ ἅπαν τὸ ἀντι-
 στατοῦν ἀναρπασόμενοι. ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ἰδέα τῆς
 παρατάξεως οἰοεῖ ἔμβολον· δελτωτῷ γὰρ ἐφίκει, καὶ
 τὸ μὲν ἐμπρόσθιον, ὀπόσον ἐς ὃξὺ ἐληγεν, στεγανόν 15
 τε ἦν καὶ πεπυκνωμένον τῷ πάντοθεν ταῖς ἀσπίσι
 περιπεφράχθαι, φαίης τε ἄν αὐτούς συὸς κεφαλῆν
 C τῇ ξυνθέσει ἀποτυπώσυσθαι· τὰ δὲ σκέλη ἐκατέρω-
 θεν κατὰ στίχους τε καὶ λόχους ἐς βάθος ξυγκείμενα
 καὶ ἐπὶ πλείστον ἐς τὸ ἐγκάρσιον παρατεταμένα 20
 δίστατο ἀλλήλων ἡρέμα καὶ ἀπεκέκριτο καὶ προῖ-
 όντα ἐς μέγιστον εὖρος ἀπετελεύτα, ὡς καὶ τὸ μεταξὺ
 χωρίον κενὸν καθεστάναι καὶ τὰ νῶτα γυμνὰ τῶν
 ἀνδρῶν στοιχηδὸν διαφαίνεσθαι. ἀπεστραμμένοι
 γὰρ σφᾶς αὐτούς ἐτύγγανον, ὅπως ἄν τοῖς μὲν 25
 πολεμίοις ἀντιπρόσωποι εἶεν καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 ἀγωνίζοντο τὰς ἀσπίδας προβεβλημένοι, τὰ δὲ ὀπι-
 σθίδια τῷ ἀλλήλοις ἀντιτετάχθαι διαφυλάττειντο.

9. Ἀλλὰ γὰρ τῷ Ναρσῆ τύχης τε αἰσίας κυρή-
 σαντι καὶ τὸ πρακτέον ἄριστα μηχανησαμένῳ ἅπαντα 30
 D ἐς δέον ἀπέβη. ἐπειδὴ γὰρ οἱ βάρβαροι ξὺν
 βοῇ πολλῇ καὶ ἀλαλαγμῷ δρομαῖοι ἐπανελθόντες

ξυνέρραξαν τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτίκα διέσεισαν τοὺς ἐπὶ τῷ ὀμφαλῷ πρωτοστίας ἀμφὶ τὸ κένωμα ἐσ-
 πεσόντες· οὐπω γὰρ παρήσαν οἱ Ἑρμούλιοι, ἢ τε ἀρχὴ a. C. 553
Iusti-
niani 27
 διατεμουῖσα τὸ βάθος τῶν λόχων καὶ φόνον οὐ πολὺν
 5 ἐργασαμένη ὑπὲρ τοὺς οὐραγοὺς ἐξηνέχθη. ἔνιοι δὲ
 αὐτῶν καὶ περαιτέρω ἐχώρουν ὡς τὸ στρατόπεδον
 τῶν Ῥωμαίων αἰρήσοντες. τότε δὴ ὁ Ναρσῆς ἐπι-
 κάμψας ἡρέμα καὶ ὑπομηκύνας τὰ κέρα, καὶ ἐπι-
 κάμπιον ἐμπροσθίαν, ὡς ἂν οἱ τακτικοὶ ὀνομάσαιεν,
 10 τὴν φάλαγγα καταστήσας, παρακελεύεται τοῖς ἵππο-
 τοξόταις ἐφιέναι τὰ βέλη ἐκατέρωθεν ἐναλλάγδην ἐς
 τὰ μετάφρενα τῶν πολεμίων. οἱ δὲ κατὰ ταῦτα
 ῥαδίως ἐποίουν. ἄτε γὰρ πεζοὺς ὄντας τοὺς βαρβά-
 ρους ἐκ τῶν ἵππων ὑπερανέχοντες, εὐκολώτατα P. 45
 15 ἠδύναντο βάλλειν τὸ ἀφεσθηκὸς καὶ ἠπλωμένον καὶ
 ἐλεύθερον τοῦ ἐμπροσθοῦντος. καὶ ἦν οὐ χαλεπὸν,
 οἶμαι, τοῖς ἐπὶ τῶν ἄκρων ἵπποταῖς τὸ μὲν κατὰ
 σφᾶς μέρος τῶν δυσμενῶν καὶ πλησιαίτατον ὑπερ-
 βαίνειν τοῖς βέλεσι, τοὺς δὲ ἀντικρὺ φαινομένους
 20 τιτρώσκειν. διεπερονῶντο τοιγαροῦν πάντοθεν τὰ
 νῶτα οἱ Φράγγοι, τῶν μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως
 τεταγμένων Ῥωμαίων τοὺς ἐκεῖθεν λυμαينوμένων,
 τῶν δὲ ἐπὶ θάτερα τοὺς ἑτέρους. οὕτω τε οἱ ἄτρακτοι
 παραλλὰξ ἐς τὰναντία φερόμενοι καὶ ἅπαν τὸ
 25 παρεμπύπτον διαφθείροντες ἐλάνθανον, οὔτε φυλά-
 ξασθαι τῶν βαρβάρων οἷων τε γιγνομένων οὔτε ὄθεν B
 βάλλονται σαφῶς ἐπισκοπούντων. ἀντιμέτωποι γὰρ
 τοῖς Ῥωμαίοις ἐστῶτες, καὶ ἐς μόνον τὸ καθ' αὐτοὺς
 ὡς ἕκαστοι ἀποβλέποντες, καὶ πρὸς μὲν τοὺς
 30 ἐμπροσθεν ὀπλίτας ἐκ χειρὸς διαμαχόμενοι, τοὺς V. 33
 δὲ ἵπποτοξότας ὡς δὴ ὀπισθεν τεταγμένους οὐ μάλα
 ὀρῶντες, τὰ τε στέρνα οὐ βαλλόμενοι, ἀλλὰ τὰ

a. C. 553
Insti-
niani 27

νώτα, οὐκ εἶχον διαγιγνώσκειν οὐπερ ἐτύγγανον
 ὄντες κακοῦ. τοῖς δὲ πλείστοις οὐδὲ τοῦ διαπορεῖν
 καὶ ἀμφιγνοῆσαι τὰ ποιούμενα χώρα ἐρίγγετο, ἅμα
 τῇ πληγῇ τῆς τελευτῆς ἐπιφοιτώσης. πιπτόντων γὰρ
 αἰετῶν ἐκτός εὐθύς οἱ ἐνδοθεν ἀνεφαίνοντο, καὶ 5
 C τούτου θαμὰ γιγνομένου διέρρηει αὐτοῖς τὰ πλήθη
 ὡς τάχιστα καὶ ἠφανίζετο καὶ ἐς ὀλιγότητα ὑπε-
 χώρει. ἐν τούτῳ δὲ Σίνδοναλ τε καὶ οἱ Ἑρουλοὶ
 πελάσαντες τῇ μάχῃ ὑπαντιάζουσι τῶν πολεμίων
 τοῖς διαπεραιωθεῖσι τὴν παρατάξιν καὶ προαλαμέ- 10
 νοις. αὐτίκα δὴ οὖν αὐτοῖς ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔργου
 εἶχοντο· οἱ δὲ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπλαγέντες, καὶ
 μᾶλλον ἐνέδραν εἶναι τὸ χρῆμα ὑποτοπήσαντες,
 εὐθύς ἐς φυγὴν ἐτρέποντο, κατατιώμενοι τοὺς
 αὐτομολήσαντας, ὡς δὴ ὑπ' ἐκείνων ἐξηπατημένοι. 15
 οἱ δὲ ἀμφὶ Σίνδοναλ οὐκ ἀνίσταν, ἀλλ' ἐνέκειντο,
 ἕως τοὺς μὲν κατεστόρεσαν, οἱ δὲ ἐς τὰς τοῦ ποτα-
 D μοῦ ἐξέπεσον δίνας. οὕτω τε τῶν Ἑρούλων τῷ
 σφετέρῳ χώρῳ ἐγκαταστάντων, τό τε κένωμα ἐπλη-
 ροῦτο καὶ ἡ φάλαγξ ξυνεκέκλειτο, καὶ τὸ λοιπὸν 20
 οἱ Φράγγοι, καθάπερ ἐς ἄρκυς ξυνειλημμένοι,
 ἐκτείνοντο πάντοθεν. ἦ τε γὰρ τάξις αὐτοῖς τελεώ-
 τατα διελέλυτο καὶ χύδην ἐπὶ σφᾶς ὑπειλίττοντο,
 οὐκ ἔχοντες ὅ τι καὶ γένοιτο. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι οὐ
 μόνον τοῖς τόξοις αὐτοὺς διεχρῶντο, ἀλλὰ τό τε 25
 ὀπλιτικὸν καὶ οἱ ψιλοὶ ἐπήεσαν δορατία τε ἀκοντί-
 ζοντες καὶ τοῖς κόντοις διωθούμενοι καὶ ταῖς μαχαί-
 ραις κατατέμνοντες, οἳ τε ἵππεῖς ὑπερκερῶσεις
 ποιούμενοι ὑπεδέχοντο αὐτοὺς εἰσω καὶ ἀπελάμβανον.
 εἰ δέ τι αὐτῶν καὶ διέφυγε τὰ ξίφη, οἱ δὲ τῇ διώξει 30
 P. 46 ἐκβιαζόμενοι ἐς τὸν ποταμὸν κατεφέροντο, καὶ ὑπο-
 βρούχοι γιγνόμενοι ἔθνησκον· οἰμωγὴ τε ἠκούετο

ἀπανταχοῦ τῶν βαρβάρων οἰκτρότατα διολλυμένων· α. C. 553
 αὐτός τε δὴ οὖν Βουτιλίνος ὁ στρατηγὸς καὶ ὄλον Iusti-
 τὸ στράτευμα πανωλεθρία ἠφάνιστο, ἐν τοῖς καὶ οἱ niani 27
 τῶν Ἑρούλων πρὸ τῆσδε τῆς ξυμπλοκῆς μεταβάντες,
 5 καὶ οὐδεὶς ὅστις τῶν Γερμανῶν ἐς τὰ πάτρια ἐνό-
 στησεν ἦθη, ὅτι μὴ πέντε ἄνδρες ὅτω δὴ οὖν τρόπῳ
 διαδεδρακότες. πῶς δὲ οὐκ ἂν εἶη ἀρίθηνλον ὡς
 ποιναὺς ὑπέσχον τῶν ἀδικημάτων καὶ ὑπερτέρα τις
 αὐτούς μετῆλθεν ἀνάγκη; ὁ μὲν γὰρ μυρίος ἐκείνος
 10 ὄμιλος τῶν Φράγγων τε καὶ Ἀλαμανῶν καὶ τῶν ὅσοι
 δὴ αὐτοῖς τυχὸν ἕτεροι τὸν πόλεμον ξυνδιήνεγκαν
 ἄρδην ἀνήρπαστο, μόνου δὲ ὀγδοήκοντα τῶν Ῥωμαίων
 ἄνδρες ἀπέθανον, οἳ δὴ ἐτύγχανον ὑποδεξάμενοι B
 τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν πολεμίων. ἠρίστευσαν δὲ
 15 ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ τῶν μὲν Ῥωμαϊκῶν ταγματίων
 σχεδόν τι ἅπαντες, βαρβάρων δὲ τῶν ξυστρατενο-
 μένων Ἀλίεργνος ὁ Γότθος, παρῆν γὰρ καὶ ὃς ἐν
 τῇ μάχῃ, Σίνδουάλ τε ὁ τῶν Ἑρούλων στρατηγός,
 καὶ οὐδέν τι ἔλαττον ἔσχε τῶν ἄλλων. ἅπαντες δὲ
 20 τὸν Ναρσῆν ἐν ἐπαίνῳ ἐποιοῦντο καὶ ἀπεθαύμαζον,
 ὡς τῇ ἐκείνου προμηθειᾷ ἐπὶ μέγα δόξης χωρή-
 σαντες.

10. Νίκη γὰρ οὕτω λαμπρὰ καὶ διαφανὴς καὶ ἐς
 τὸδε ὑπερβολῆς προελθοῦσα οὐ ῥαδίως, οἶμαι, ἀνὰ
 25 τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἐτέρῳ τῷ ξυνηνέχθη. εἰ δὲ
 πού ἄρα καὶ ἕτεροι πρότερον παραπλήσια τοῖς C
 Φράγγοις πεπόνθασιν, ἀλλ' εὖροις γε ἂν καὶ ἐκεί-
 νους ἀδικίας ἕκατι διαφθαρέντας. Δῆτις μὲν γὰρ
 πάλαι ὁ Δαρειῶν σατραπῆς ἅμα στρατεύματι Περ-
 30 σικῶ Μαραθῶνάδε ἀφιγμένος καταστρέψασθαι τὴν
 Ἀττικὴν ᾤετο χρῆναι, καὶ μὲν δὴ καὶ ἅπασαν τὴν
 Ἑλλάδα. αἰτία δὲ ἦν τῆς ἐφόδου ὅσιον μὲν οὐδέν

a. C. 553
Iusti-
niani 27

- οὐδὲ δίκαιον, ὅτι δὲ βασιλέα Λαρεῖον, ὡς ἔοικε, τὸ
 τῆς Ἀσίας μέγεθος οὐκ ἐχώρει, ἀλλὰ δεινὰ ἐποιεῖτο
 εἰ μὴ χειρώσοιτο καὶ τὴν Εὐρώπην. ταῦτά τοι καὶ
 ἤττωντο ἀνὰ κράτος ὑπὸ Μιλτιάδου οἱ Μῆδοι. το-
 σοῦτοι γὰρ αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ ἀνήρηται ὥστε 5
 ἀμέλει πρὸ τῆς μάχης τοὺς Ἀθηναίους, λέγεται γὰρ
 D οὕτω, χιμάρους ἰσαρίθμους τῶν ἀπολουμένων δυσμε-
 νῶν τῇ Ἀρτέμιδι θύσειν ἀπειλήσαντας, ἐς τοσοῦτον
 ἵλεω ἐντυχεῖν τῇ Ἀγροτέρᾳ καὶ ἀπόνασθαι τῆς εὐ-
 θηρίας ἐς ὅσον μὴ οἴους τε γενέσθαι τὸ χαριστήριον 10
 V. 34 ἀποτίσαι, ἀλλ' ἐπιλιπεῖν θυομένας ἔτι τὰς αἰγας καὶ
 πρὸς ἀντίδοσιν μὴ διαρκέσαι. Ξέρξης δὲ ἐκεῖνος ὁ
 πάνυ καὶ τὰ τοῦ Ξέρξου θαύματα τῷ ἄρα γε τρόπῳ
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων νενίκηται ἢ ὅτι ὁ μὲν ἀλαζών τε
 ἦν καὶ ἀτάσθαλος καὶ καταδουλωσόμενος ἦει τοὺς 15
 οὐδὲν ἠδικηκότας, μόνῳ τε τῷ πλήθει πίσυνος καὶ
 τῇ τῶν ὀπλων παρασκευῇ εὐβουλίᾳ οὐ μάλα ἐχρη-
 το· οἱ δὲ ὄσια γε δρωῶντες ὑπὲρ τῆς σφετέρας ἔλευ-
 P. 47 θερίας ἠμύνοντο, οὐδὲν αὐτοῖς τῶν ἐς δύναμιν
 παρεμῆνον, ἀλλὰ βουλευόμενοί τε τὰ δέοντα καὶ 20
 ἐπιτελοῦντες; τὰ δὲ Γυλίππου τρόπαια τοῦ Σπαρ-
 τιάτου τὴν τε Νικίου καὶ Δημοσθένους κατάλυσιν
 καὶ ἅπαντα τὰ ἐν Συρακούσαις κακὰ μῶν ἄλλοθεν
 εὖροι τις ἂν γεγενημένα ἢ ἐξ ἀνοίας τε καὶ ἀδικίας;
 τί γὰρ ἠβούλουντο οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐπὶ θύραις πολε- 25
 μίους ἀφέντες, οἱ δὲ ὡς πορρωτάτῳ ἐπιστρατεύειν
 καὶ λυμαίνεσθαι τῇ Σικελίᾳ; πολλὰ μὲν οὖν καὶ
 ἕτερα ἔχοι τις ἂν ἀπαριθμεῖσθαι ἀφροσύνης τε καὶ
 ἀδικίας τοιάδε κυήματα, καὶ ὅπως σίνονται τοὺς
 χρωμένους, πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἠγοῦμαι ἀπο- 30
 B χρώντως ἐν τῷ παρόντι εἰρησθαι. τότε δε οἱ Ῥω-
 μαῖοι, ἐς γὰρ τὰ πρότερα αὐθις ἰτέον, τοὺς μὲν

σφετέρους νεκρούς, ἣ νενόμισται, καταχώσαντες, ^{a. C. 553}
 τοὺς δὲ τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, μέγα τι χρῆμα ^{Iusti-}
 ἤθροισαν ὀπλων, καταστρεψάμενοι δὲ αὐτῶν καὶ ^{niani 27}
 τὸ χαράκωμα καὶ ἅπαντα διαρπάσαντες, οὕτω δὴ τῆ ^B
 5 λεία σεσαγμένοι, καιανίζοντές τε καὶ στεφανηφο-
 ροῦντες καὶ τὸν στρατηγὸν ἐν κόσμῳ προηγούμενοι
 ἐς τὴν Ῥώμην ἐπανῆλθον. ἦν δὲ ἰδεῖν ἐπὶ πολὺ τὰ
 ἄμφι Καπύην ἅπαντα πεδία τῷ λύθρῳ περιρροέμενα
 καὶ ὑπερχειλῆ τὸν ποταμὸν τῷ ὑπερπεπλησθαι
 10 σωματίων. ἐμοὶ δὲ τις τῶν ἐπιχωρίων καὶ ἐλεγείον
 τι ἔφη ἐς κύρβιν τινὰ λιθίνην ὑπὸ τοῦ γεγράφθαι ^C
 ἄμφι τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἰδρυμένην, ὧδέ πως
 ἔχον·

15 ῥεῖθρα Κασουλίνου ποταμοῦ βεβαρημένα νεκροῖς
 δέξατο Τυρσηνῆς ἠϊόνος κροκάλῃ,
 ἠνίκα Φραγγικὰ φύλα κατέκτανεν Ἀύσονις αἰχμή,
 ὀππόσα δειλαίῳ πείθετο Βουτιλίῳ.
 ὄλβιον αὖ τόδε χεῦμα, καὶ ἔσσεται ἀντὶ τροπαίου
 αἵματι βαρβαρικῷ δηρὸν ἐρευθόμενον.

20 τοῦτο μὲν οὖν τὸ ἐπίγραμμα, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐγκε-
 χάρακται τῷ λίθῳ εἴτε καὶ ἄλλως ἀδόμενον ἐς ἐμὲ
 ἵκετο, οὐδέν, οἶμαι, τὸ κωλύον ἐνθάδε ἀναγε-
 γράφθαι. ἴσως γὰρ καὶ ἐς μαρτύριον οὐκ ἄχαρι ἂν
 εἶη τῶν ἐν τῆδε τῆ ξυμπλοκῇ γεγεννημένων. ^D

25 11. Ἐν τούτῳ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἠγγέλλετο καὶ
 τὰ ἐν Βενετία ἐπὶ Λευθαρίῳ τε καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν
 ἅπασι ξυννευχθέντα. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἳ τε
 ἄστοι καὶ τὰ στρατεύματα χορείας ἐτέλουν καὶ πανη-
 γύρεις, ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτοῖς ἀντιξουν προσγενησό-
 30 μενον, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ τὸ λοιπὸν βιοτεύσοντες. τῶν
 γὰρ ἐμβαλόντων ἐς τὴν Ἰταλίαν πολεμίων οὕτω δὴ
 ἅπανταχοῦ διολωλότων οὐκ ᾤοντο ἄλλους ἐπιβήσεσθαι.

a. C. 558
Iustitiani 27

- καὶ ταῦτα μὲν τὸ πλῆθος διανοεῖτο, οἷα οὐ τῶν ἀκριβῶν στοχάζεσθαι πεφυκότες, ἀλλ' ἐς φαστώνην ἐκβεβλημένοι καὶ πρὸς τὸ ἠδόμενον τῆς γνώμης ἅπαντα κρίνοντες. τῷ δὲ Ναρσῆ ὀρθῶς ἕκαστα
- P. 48 διασκοποῦντι ἀκολασία ἐδόκει τὸ χρῆμα καὶ παραφροσύνη, εἰ γε ᾤοντο μηκέτι ἔξιν ἀνάγκην ἐτέρους ὑποδύεσθαι πόνους, ἀλλὰ χρῆναι μᾶλλον ἐς τὸ τρυφερώτερον τῆς διαίτης ἐς αἰὲ μεταβεβλησθαι. ἐλείπετο γάρ, οἶμαι, αὐτοῖς ὑπὸ ἀβελτερίας τὰς ἀσπίδας τυχόν καὶ τὰ κράνη ἀμφορέως οἴνου ἢ καὶ βαρβίτου ἀποδόσθαι· οὕτω περιττὰ τὸ λοιπὸν καὶ ἀνόνητα ἠγοῦντο τὰ ὄπλα. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰ εἰκότα διεγίνωσκεν ὡς ἄρα καὶ αὐτίς πόλεμοι ἔσονται Φραγγικοί, καὶ ἐδεδίει μήποτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ ἀβροδίατον τραπέντες τὰ φρονήματα διαφθαρεῖεν, εἴτα εἰ παρατάξεως ἐπέλθοι καιρὸς, οἱ δὲ ὄκνῳ εἰκοντες ἀπαγορεύσαιεν τοῖς κινδύνοις. καὶ ἴσως
- B ἂν οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ τότε ξυνέβη, εἰ μὴ θᾶττον δεῖν ᾤήθη ξυγκαλεσάμενος τὰ στρατεύματα καὶ
- V. 35 παραίνεσιν προσάγων ἀρίστην ἐς τὸ σῶφρόν τε καὶ ἀνδρεῖον τὰς γνώμας μετάγειν καὶ ὑποτέμνεσθαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς μεγαλαυχίας. οὕτω δὴ οὖν ἀπάντων ξυνηθροισμένων παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξεν τοιάδε.

12. "Τοὺς μὲν ἀθρόον καὶ οὐ πάλαι ξυμβάν εὐτυχίας τινὸς μετασχόντας οὐκ ἀπεικός, οἶμαι, πρὸς ἀπειροκαλίαν ἐκκλῖναι καὶ τῷ ἀξυνήθει καταπεπληχθαι, μάλιστα ἠνίκα τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καὶ τὸ παρ' ἀξίαν προσῆ. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες, ποίαν ἂν καὶ προβάλοισθε σκηψιν, ἣν τις ὑμᾶς τῆς μεταβολῆς αἰτιῶτο; πότερον ὡς νῦν ἐγεύσασθε νίκης, οὐ πρότερον εἰωθότες; ἀλλ' ὑμεῖς οἱ Τωτίλαν τε καὶ

Τείλαν καὶ ἅπαν τὸ Γοτθικὸν ἔθνος ἐκποδῶν ποιησά-
 μενοι. ἀλλ' ὡς μείζονος ἢ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πει-
 ρᾶσθε τῆς τύχης; καὶ ποῖον ἂν μέγεθος εὐδαιμονίας
 τῇ τῶν Ῥωμαίων δόξῃ ξυμμετρηθεῖη; ξυγγενὲς γὰρ
 5 ἡμῖν καὶ πάτριον κρατεῖν αἰεὶ τῶν πολεμίων. καὶ
 τοῖνυν κρατεῖτε, καὶ οὔτε μειόνων ἢ καθ' ὅσον
 νικᾶτε ἀξιοὶ καθεστήκατε οὔτε τοῦ προσήκοντος
 καταδεεστέραν παρέχεσθε τὴν πείραν. μέτεστι δὲ
 10 τούτων ὑμῖν οὐκ ἐκ ῥαστώνης τε καὶ ἡδυπαθείας,
 ἀλλ' ἐκ πόνων συχῶν καὶ ἰδρώτων καὶ τῆς τῶν
 κινδύνων μελέτης. οὐκοῦν χρεῶν ὑμᾶς καὶ νῦν
 ἐμμένειν τοῖς προεγνωσμένοις, καὶ μὴ μόνον ἡδεσθαι
 15 τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος περὶ ὅπως D
 ὁμοιον ἔσται σκοπεῖν. τοῖς γὰρ μὴ ταῦτα λογιζο-
 μένοις οὐ μόνιμα τὰ τῆς εὐπραγίας, ἀλλὰ πρὸς
 τὸναντίον ὡς τὰ πολλὰ μεταχωροῦσιν αἱ τύχαι.
 καὶ τεκμήριον ἔστω σαφὲς τόδε τὸ τῶν Φράγγων
 πάθος, ἐφ' ᾧ νῦν ὑμεῖς δικαίως ἀνχεῖτε. εὐ γὰρ
 20 αὐτοῖς τέως τῶν πραγμάτων ἐχόντων, οἱ δὲ πρὸς
 ἀλαζονείαν τραπέντες πόλεμον ἤραντο καθ' ἡμῶν,
 οὐ προορώμενοι τὸ σφαλερὸν τῆς ἐλπίδος. ἀπολώ-
 λασι τοιγαροῦν ἅπαντες τῇ σφῶν αὐτῶν ἀβουλίᾳ
 25 μᾶλλον ἢ τοῖς ἡμῶν ὅπλοις. αἰσχρὸν τοῖνυν ὑμᾶς, P. 49
 ᾧ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ταῦτὸ παθεῖν τοῖς βαρβάροις,
 καὶ μὴ τοσοῦτον ταῖς γνώμαις αὐτῶν περιεῖναι
 ὀπόσον τῇ ῥώμῃ· μηδὲ γὰρ οἰέσθω τις ὑμῶν ὡς
 οὐδὲν ἔτι πολέμιον ἔσται, ἀπάντων δῆθεν τῶν
 δυσμενῶν διαφθαρέντων. καίτοι εἰ καὶ τοῦτο βε-
 βαίως προσῆν, ἀλλ' οὐδ' ὡς ὑμῖν μεταθετέον τοῦς
 30 τρόπους οὐδὲ τοῦ πρέποντος ἀφεκτέον. οὐ μὴν
 οὐδὲ ξυμβαίνουσιν εὖροι τις ἂν τὴν τῶν πραγμάτων
 φύσιν ταῖς ὑμετέραις ἐννοίαις. οἱ γὰρ Φράγγοι,

a C. 253
Iusti-
niani 27

πολύανθρωπόν τι γένος και μέγιστον και λίαν ὀρθῶς
 τὰ πολέμια ἤσκημένον, ἀπόμοιρα δέ τις αὐτῶν οἱ
 νενικημένοι βραχεῖα και ὄση μὴ δέος αὐτοῖς ἐμβα-
 B λειν, μᾶλλον μὲν οὖν και πρὸς ὀργήν ἀναστήσαι.
 οὐκ οὖν εἰκὸς αὐτοὺς ἠρεμήσειν οὐδὲ καθέξειν ἐν 5
 ἀπορρήτῳ τὴν ὕβριν, ἀλλὰ πλείου στρατῶ καθ’
 ἡμῶν ἤξουσι και οὐκ ἐς μακρὰν ἀναμαχοῦνται. νῦν
 οὖν ὑμεῖς, εἰ δοκεῖ, παρέντες τὴν ῥαθυμίαν ἀνα-
 νεώσασθε τὸ φιλοκίνδυνον πλεόν ἢ πρότερον, ὅσῳ
 και μείζονα τῶν φθασάντων τὰ ἐσόμενα προσδοκη- 10
 τέον. οὕτω γὰρ ὑμῶν διατελούντων, εἰ μὲν ὡς
 τάχιστα παρείεν, και δὴ παρεσκευασμένοις ὑμῖν
 προσβαλοῦσι και οἷσις μελλήσεως μὴ προσδεῖσθαι.
 εἰ δὲ και παντάπασιν ἐνδοῖεν, εἰρήσθω γὰρ ἄμφω,
 ἀλλὰ τό γε ὑμέτερον ἐν ἀσφαλεῖ κείσεται και τὰ 15
 C κράτιστα δόξοιτε ἂν βεβουλεύσθαι.” τοιαῦτα τοῦ
 Ναρσοῦ παραινέσαντος αἰδῶς ἅπαντα κατεῖχεν τὸν
 στρατόν, μεταμέλον αὐτοῖς τῆς παροινίας. και οἱ
 μὲν τὸ ἐκμελές τε και ἀκολασταῖνον τῆς γνώμης
 ἀποβαλόντες ἐς τὰ πάτρια ἦθη μετεκοσμοῦντο. 20

13. Ἀποδασμὸς δὲ τῶν Γότθων ἐς ἑπτακισχι-
 λίους ἄνδρας μαχίμους ἀποκεκριμένοι, οἱ δὲ ἐτύγ-
 χανον πολλαχοῦ τοῖς Φράγγοις προσβεβοηθηκότες,
 λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἀνήσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλ’ ἦδη 25
 και τοῖς οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσοῦνται, αὐτίκα οἷγε
 ἐς Κάμφας τὸ φρούριον ἀνεχώρουν. βέβαιον γὰρ
 ἐπιεικῶς ἦν και ἐρυμνότατον τὸ χωρίον τῷ ἐν ὄρει
 V. 36 τε κείσθαι ἀνάντει και πρὸς αὐτῇ δήπου τῇ ἀκρω-
 D νυχία πέτρας τε ἀποτόμους πάντοθεν ἀνέχειν και
 παρατετάσθαι, ὡς μὴ πολεμίοις εὐέφοδον εἶναι. 30
 ἐνταῦθα δὲ οὖν οἶδε οἱ Γότθοι ξυνειλεγμένοι ᾤοντο
 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἔσεσθαι και προσχωρεῖν τοῖς Ῥωμαίοις

οὔτι μάλα ἠβούλοντο, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ παντὶ ^{a. C. 553}
 σθένει ἀντιτετάξεσθαι, ἣν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴοι. ἐξώ- ^{Iusti-}
 τρυνε γὰρ αὐτοὺς ἐς τοῦτο καὶ ἀνεκίνει ἀνὴρ βάρ- ^{niani 27}
 βαρος, ὃς δὴ σφῶν καὶ ἠγείτο, Ῥάγναρις ὄνομα,
 5 καίτοι οὐχ ὁμογενῆς αὐτοῖς ὑπῆρχεν οὐδὲ ὁμόφυλος.
 ἦν γὰρ ἐκεῖνος ἐκ τῶν Βιτιτόρων καλουμένων,
 Οὐννικὸν δὲ τὸ ἔθνος οἱ Βίτιτορες, ἀλλὰ τῷ δεινὸς
 ἐς τὰ μάλιστα εἶναι καὶ πανουργότατος καὶ οἶος ὅτῃ
 δὴ τρόπῳ δύναμιν ἑαυτῷ περιβάλλεσθαι ἐκράτει τε ^{P. 50}
 10 τοῦ ὀμίλου καὶ ἀναμαχεῖσθαι διανοεῖτο, ὥς ἂν
 ἐνθένδε καὶ μᾶλλον ἀρίδηλος γένοιτο. εὐθύς δὴ
 οὖν ὁ Ναρσῆς ἅπαντι τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ἐχώρει,
 καὶ εἶτα ἐπειδὴ αὐτῷ οὐχ οἶόν τε ἦν ἐξ ἐπιδρομῆς
 τῷ φρουρίῳ πελάζειν καὶ ἐν δυσχωρίᾳ διακινδύ-
 15 νεύειν, ὁ δὲ ἐς πολιορκίαν καθίστατο καὶ πάντοθεν
 ἐφρούρει ὥς μηδὲν ὀτιοῦν τοῖς ἔνδον ἐσκομίζοιτο,
 μηδέ γε ἐκεῖνοι ἀδεῶς ἦ βούλοιντο ἴοιεν. ἀλλὰ γὰρ
 ἐν τοῖσδε οὐ μάλα οἱ βάρβαροι ἐπημαίνοντο. ἀφθο-
 νία γὰρ πλείστη ὄση τῶν ἀναγκαίων ἐχρῶντο, ἐπεὶ περ
 20 αὐτοῖς ἤδη ἅπαντά τε τὰ ἐπιτήδεια καὶ τῶν κτημά-
 των τὰ τιμαλφέστατα ἐν τῷδε τῷ φρουρίῳ, ὥς
 ἀλῶναί γε αὐτὸ οὐκ ἐνόν, ἐσενήνεκτο. ἀσχάλλοντες
 δὲ ὁμως ἐπὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων προσκαθεδρίᾳ, καὶ ^B
 αἰσχροὺς ἠγούμενοι, εἰ μέλλοιεν οὕτω δὴ ἐπὶ πολὺ
 25 ἐν περιβόλῳ μετρίῳ ξυνειληφθαι καὶ ἐγκατείργεσθαι,
 ἐκδρομὰς μὲν κατὰ τῶν ἀντιπάλων θαμὰ ἐποιοῦντο,
 εἰ πως ἂν αὐτοὺς ἐνθένδε ἀπώσασθαι δυνηθεῖεν,
 οὐδὲν δὲ ὅ τι καὶ μνήμης ἄξιον ἔπραττον.

14. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ χειμῶνος τριβέντος, ἅμα ^{a. C. 554}
 30 ἦρι ἀρχομένῳ ἐς λόγους ἐλθεῖν τῷ Ναρσῆ ὁ ^{Iusti-}
 Ῥάγναρις τῶν παρόντων πέρι χρῆναι φήθη, καὶ οὖν ^{niani 28}
 ἐπιτετραμμένον αὐτῷ παρῆν ἅμα ὀλίγοις ἐν μεταχειρίῳ,

a. C. 554
Iusti-
niani 28

ξυνηλθέντην τε ἄμφω ἐς ταὐτὸ καὶ πολλὰ ἄττα διελε-
γέσθην. ἰδὼν δὲ ὁ Ναρσῆς τὸν Ῥάγναριν ἐς ἀλαξο-
νειάν ἠρμένον καὶ πλείστη χρώμενον μεγαληγορία,
ὡς μειζόνων τε ἢ κατ' αὐτὸν ἐφίεσθαι κακ' τοῦ
C ὑπερτέρου ἐπικομπάξειν, διέλυσεν αὐτίκα τὴν ξυνο- 5
σίαν καὶ ἀπηγόρευσεν τῇ ξυμβάσει, καὶ ἀπέπεμπέ
γε αὐτὸν αὐθις ἐς τοῦπίσω ἄπρακτον ἐπὶ τοῖς προ-
τέροις μενούντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ ἐν τῷ λόφῳ ἐγεγόνει,
καὶ ἤδη οὐ πόρρω τοῦ τείχους ἀφίκτο, χαλεπαίνων
ὅτι δὴ αὐτῷ οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν ἐλπισθέντων ἀπέβη, 10
ἐντείνειν ἠρέμα λαθραίως τὸ τόξον, καὶ εἶτα ἀθρόον
μεταστραφείς ἀφίησι βέλος ἰθὺ τοῦ Ναρσοῦ, διή-
μαρτε δὲ τοῦ σκοποῦ. ἐτέρωθι γάρ που ἀπέπτῃ ὁ
ἄτρακτος καὶ κατέπεσεν οὐδένα σινάμενος. μετῆλθε
δὲ ὅμως ἡ δίκη εὐθύς τὴν τοῦ βαρβάρου παρανο- 15
D μίαν. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Ναρσῆν δορυφόροι ἐν ὄργῃ
τὸ ἐκείνου ποιησάμενοι θράσος ἐπιτοξάζονται ἐς
αὐτόν, καὶ πλήττεται καιρίαν ὁ δειλαιος. πῶς γὰρ
οὐκ ἤμελλεν, ἄδικόν τι καὶ ἀγεννὲς ἐγχείρημα θρά-
σας; καὶ μόλις μὲν αὐτὸν οἱ ὄπαδοι φοράδην εἰσω 20
τοῦ περιβόλου διακομίζουσιν, ἡμέρας δὲ δύο ἀρκέ-
σας ἀκλεῶς ἀπεβίω, καὶ τὰ τῆς ἀπιστίας αὐτῷ καὶ
παροιμίας ἐς τόδε κακοῦ ἐτελεύτα. ἐκείνου δὲ
διαφθαρέντος αὐτίκα οἱ Γότθοι, οὐ γὰρ ἀντέχειν
ἔτι τῇ πολιορκίᾳ οἷοί τε εἶναι ἠγοῦντο, ἐδέοντο τοῦ 25
Ναρσοῦ τὰ πιστὰ σφίσι παρασχέσθαι, ὡς τοῦ ζῆν
αὐτούς οὐκ ἀφαιρήσει. ὃ δὴ καὶ τάχιστα ὁμωμο-
σμένον, σφᾶς τε αὐτούς ἐκείνοι καὶ τὸ φρούριον
P. 51 παρέδωσαν. Ναρσῆς δὲ ἀπέκτεινε μὲν οὐδένα τῷ
ταῦτά τε ὁμωμοκέναι καὶ ἄλλως οὐχ ὅσιον εἶναι 30
τούς ἠττημένους ὠμότατα διαχειρίζεσθαι. ὡς ἂν δὲ
μὴ αὐθις νεωτερίσαιεν, ἅπαντας ὡς βασιλέα ἐς τὸ

Βυζάντιον ἔστειλεν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, ^{a. C. 554}
 Θευδιβάλδος τὸ μειράκιον, ὃς δὴ τῶν προσοικούν- ^{Iusti-}
 των τὴν Ἰταλίαν Φράγγων ἐκράτει, ἥπερ μοι εἴρηται ^{niani 28} V. 37
 πρότερον, οὗτος δὲ οἰκτρότατα ἦδη ἐτεθνήκει τῇ
 5 νόσῳ περιτακείς τῇ ξυντρόφῳ. ἐπεὶ δὲ Χιλδίβερτόν
 τε καὶ Χλωθάριον, ὡς δὴ καὶ τῷ γένει ἐγγυτάτους,
 ἐπὶ τὸν κλῆρον τοῦ παιδὸς ὁ νόμος ἐκάλει, αὐτίκα
 ἔρις αὐτοῖς ἐνέπεσεν δεινὴ καὶ οἷα μικροῦ δεῖν τῷ
 παντὶ λυμῆνασθαι γένει. Χιλδίβερτος μὲν γὰρ
 10 γηραιὸς ἦδη ὑπῆρχεν καὶ πόρρω που ἦκων τῆς ἡλι- B
 κίας, καὶ πρὸς γε ἀσθενεῖα εἶχετο πολλῇ, ὡς ξυνε-
 σκληκῆναι οἱ ἅπαν καὶ διατετῆχθαι τὸ σῶμα. παῖδες
 τε αὐτῷ ἄρρενες οὐκ ἦσαν οἱ τὴν ἀρχὴν διαδεξό-
 μενοι, ἀλλ' ἐν θυγατράσι ἐγηροκομεῖτο. Χλωθάρ-
 15 ριος δὲ ῥωμαλέος ἦν ἔτι καὶ οὐπω λίαν ἐγεγηράκει,
 πλὴν ὅσον ἐς πρώτην ἡντιὰ, υἱοὺς τε εἶχεν τέτρα-
 ρας, βούπαιδας ἦδη καὶ θαρραλέους καὶ πρὸς τὸ
 ἐνεργὸν ὠρμημένους. τοιγάρτοι οὐ μεθεκτέα ἔφασκεν
 τῷ ἀδελφῷ τῶν Θευδιβάλδου χρημάτων, ὡς οὐκ ἐς
 20 μακρὰν καὶ αὐτῆς δῆπου τῆς Χιλδιβέρτου βασιλείας
 ἐς αὐτόν τε καὶ τοὺς οἰκείους παῖδας μεταπεσου-
 μένης. καὶ τοίνυν οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ὁ γὰρ
 πρεσβύτης ἐκὼν ἐνεδίδου τοῦ κλήρου, δεδιώς, οἶμαι, C
 τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀπαλλαξείων τῆς ἐς
 25 αὐτὸν δυσμενείας. ὀλίγω τε ὕστερον αὐτὸς μὲν
 ἀπεβίω, ἅπαν δὲ τὸ τῶν Φράγγων κράτος ἐς μόνον
 Χλωθάριον κατερρόη. ἐν τοῖσδε μὲν τὰ Ἰταλιωτῶν
 καὶ Φράγγων πράγματα ἐχώρει.

15. Ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον θέρους ὦρα ἔσεισε
 30 μέγα ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πολλαχοῦ τῆς Ῥωμαίων
 ἀρχῆς, ὡς καὶ πόλεις συχνὰς νησιωτικὰς τε καὶ
 ἡπειρωτικὰς ἀθρόον ἀνατραπῆναι καὶ ἄρδην τοὺς

- a. C. 554
Iusti-
niani 28 οικήτορας διαφθεῖραι. Βηρυτὸς γοῦν ἡ καλλίστη,
τὸ Φοινίκων τέως ἐγκαλλώπισμα, τότε δὴ ἀπηγλαῖσθη
ἅπασα καὶ κατέρριπτο τὰ κλεινὰ ἐκεῖνα καὶ περιλά-
D λητα τῆς οἰκοδομίας δαιδάλματα, ὡς μηδὲν ὅτιοῦν
σχεδὸν που λειφθῆναι ἢ μόνα τῆς κατασκευῆς τὰ 5
ἐδάφη. πολὺς μὲν οὖν ὄμιλος ἰθαγενῶν τε καὶ
ἐνδαπίων ἀνδρῶν ἀπολώλασιν, ὑποπεπισμένοι τῷ
ἄχθει, πολλοὶ δὲ νέοι ἐπήλυδες εὐπατρίδαι τε καὶ
παιδείας ἄριστα ἔχοντες, οἳ δὴ παρήσαν τοὺς Ῥω-
μαίων αὐτοῦ ἀναλεξόμενοι νόμους. τοῦτο γὰρ 10
πάτριον τῇ πόλει καὶ ὥσπερ γέρας τι μέγιστον τὰ
τοιιάδε αὐτῇ ἀνεῖται διδασκαλεῖα. μετεσκευάσαντο
τοιγαροῦν ἐν τῷ τότε οἱ τῶν νόμων ὑφηγηταὶ ἐς
Σιδῶνα τὴν πόλιν τὴν γείτονα, καὶ ἐν τῇδε μετήκτο
P. 52 τὰ φροντιστήρια, ἕως πάλιν ἡ Βηρυτὸς ἀνεδομήθη. 15
καὶ γέγονεν ἥκιστα μὲν ὅποια πρότερον ἦν, πλὴν
ἄλλ' οὐχὶ ἐς ὅσον καὶ ἀγνοεῖσθαι ὡς ἐκείνη εἴη ἢ
πάλαι. ἄλλ' οὗτος μὲν ὁ τῆς πόλεως ἀνοικισμὸς καὶ
ἢ τῶν διδασκαλείων ἐπάνοδος χρόνῳ ὕστερον ἤμελλεν
ἔσεσθαι. τότε δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 20
πρὸς τῷ Νείλῳ ἰδρυμένη ποταμῷ, καὶ ταῦτα οὐκ
εἰωθὸς σείεσθαι τὸ χωρίον, ξυναίσθησις τις τοῦ
κλόνου ἐλαχίστη μὲν καὶ ἀφανροτάτη καὶ οὐ πάμπαν
ἀρίδης, γέγονε δὲ ὅμως. ἅπαντες δὴ οὖν οἱ ἐπι-
χώριοι, καὶ μάλιστα οἱ σφόδρα γεγηρακότες, ἐν 25
θαύματι μεγάλῳ τὸ ξυνενεχθὲν ἐποιοῦντο, ὡς οὐπω
πρότερον γεγεννημένον, ἔμενέν τε οἰκοὶ ὅστις οὐδεὶς,
B ἄλλ' ἀνὰ τὰς λεωφόρους τὰ πλήθη ξυνέρρει, τῷ
ἀπροσδοκῆτῳ δῆπου καὶ παραδόξῳ πέρα τοῦ μετροῦ
καταπεπληγμένοι. ἐμοὶ δέ γε καὶ αὐτῷ, ἐτύγγανον 30
γὰρ αὐτοῦ διατρίβων παιδείας ἕνεκα τῆς πρὸς τῶν
νόμων, δεδιέναι προσήει, καὶ ταῦτα ἐπὶ λίαν σμικρᾷ

τῇ κινήσει, λογιζομένῳ ὅτι δὴ αὐτοῖς αἱ οἰκοδομῖαι οὐκ ἰσχυραὶ οὐδὲ εὐρεῖαι τυγγάνουσιν οὔσαι οὐδὲ οἶαι καὶ πρὸς βραχὺ ἀνασχεσθαι δονούμεναι, ἀλλ' ἰσχυραὶ ἄγαν καὶ ἀσθενεῖς, ἐφ' ἐνὶ γὰρ ὑφαίνονται
 5 λίθῳ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅτι λόγιμον ἐν τῇ πόλει, ἐδείμαινον καὶ οἶδε, οὔτι που, οἶμαι, τὸ ἤδη παρω-
 χηκός, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς καὶ ἐσαυθις ταῦτ' οὗτο
 10 ξυμβήσεσθαι οὐκ ἀπὸ τρόπου ἐδόκει. οἱ γὰρ τὴν αἰτίαν τοῦδε τοῦ πάθους ἀναθυμιάσεις τινὰς εἶναι
 λέγοντες ξηράς τε καὶ λιγνυώδεις ὑπὸ τὰ γλαφυρὰ τῆς γῆς εἰργομένης καὶ τῷ μὴ διαπνεῖσθαι ῥαδίως
 σφοδρότερον ἔνδον περιδινομένης τὸ ἐπιπροσθῶν
 15 ἅπαν σαλεύειν, ἕως τῇ βιαίῳ φορᾷ τῆς στεγνότητος ἐνδιδούσης ἐς τοῦμφανὲς ἀναχθεῖεν, οἱ δὴ οὖν τὰ
 τοιαῦτα φυσιολογοῦντες τὴν Αἰγυπτίαν φασὶ χώραν οὐπώποτε σεῖσθαι πεφυκέναι, ὡς δὴ χθαμαλήν τε ἀτεχνῶς καὶ ὑπτίαν καὶ ἥκιστα σηραγγώδη, ἐντευθέν
 20 τε οὐκ ἐμπορομένην· εἰ δέ γε καὶ ὑποδέξαιτο, ἀλλ' αὐτομάτως ὑπὸ χαννότητος θαμὰ ἐξατμιζομένην.
 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ τότε ἦδε ἡ δόξα εὖ ποιούσα ἐπεφώ-
 25 ρατό τε καὶ ἀπελήλεγκτο μὴ σφόδρα ἐν βεβαίῳ κει-
 μένη, εἰκότως ἄρα ἐδεδίσαν οἱ γενναῖοι, εἴ γε πρὸς τὸναντίον αὐτοῖς χωρήσει τοῦπίγραμμα, καὶ κινδύ-
 30 νεύσοιεν τὸ λοιπὸν οὐ γαιηόχου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνοσίχθονος πειρᾶσθαι τοῦ Ποσειδῶνος. ἴσως μὲν οὖν εἰ καὶ τι μέρος τῆς Αἰγύπτου κεκίνηται, ἀλλ' οὐκ ἐπιλείψουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα δεινοὺς καὶ ἕτεροι λόγοι, δι' ὧν ἂν καὶ ὡς ἡ τῶν ἀτμῶν σφίσι κρατύ-
 νοιτο δόξα. ἔμοι δὲ δοκοῦσιν, ὡς μὲν οἶόν τε
 30 ἀνθρώπῳ τεκμηρίοις τισὶ χρωμένῳ τῶν ἀδήλων πέρι διανοεῖσθαι, οὐ πάμπαν διαμαρτεῖν τοῦ πιθανοῦ καὶ εἰκότος, τοῦ δέ γε ὄντος ἀληθοῦς πολλῶ ἀπολείπεσθαι.

a. C. 564
 Iusti-
 niani 23

C

V. 38

D

P. 53

A. C. 554
Iusti-
niani 28

πῶς γὰρ ἂν τις ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ ἀφανῆ καὶ ὑπέριστερα
διαγνοίη; ἀπόρη δὲ ἡμῖν, εἰ γε τοσοῦτο μόνον
εἰδείημεν ὡς θείῳ νῶ καὶ βουλῇ κρείττονι ἅπαντα
διατέτακται· φύσεως δὲ ἀρχὰς καὶ κινήσεις καὶ τὰς
ἐκάστου τῶν γιγνομένων αἰτίας σκοπεῖν μὲν τῷ 5
λόγῳ καὶ διερευνᾶν οὐ παντελῶς ἄχρηστον ἴσως
οὐδὲ ἄχαρι νομιστέον, τί γε μὴν οἰεσθαί τε καὶ
πεποιθέναι ὡς ἔνεστιν ἐφικέσθαι τοῦ ὄντος μήποτε
ἀλαξονεῖα εἴη τὸ χρῆμα καὶ ἀμαθέστερον τῆς διπλῆς
ἐκείνης ἀγνοίας. ἄλλοι μὲν οὖν τούτων ἔμοιγε. ὁ δὲ 10
λόγος αὐτῆς ἐς αὐτὸν ἐπανίτω.

16. Κατ' ἐκεῖνο γὰρ τοῦ καιροῦ καὶ ἡ Κῶς ἡ
B νῆσος ἡ πρὸς τῷ τέρματι τοῦ Αἰγαίου κειμένη, ἐλά-
χιστόν τι μέρος αὐτῆς ἐσέσωστο, ἡ δὲ ἄλλη ἅπαντα
ἐπεπτώκει, ποικίλα τε αὐτῇ καὶ ἀνήκουστα προσε- 15
γένετο πάθη. ἥ τε γὰρ θάλαττα ἐπὶ πλεῖστον
ἀρθεῖσα κατέκλυσεν τὰ παράκτια τῶν οἰκημάτων καὶ
διέφθειρεν αὐτοῖς χρήμασι καὶ ἀνθρώποις, τό τε
μέγεθος τοῦ βρασμοῦ ἐξάϊσιον οἶον γεγενημένον τὰ
ἔνθα οὐκ ἔνῃν ἀναρριχᾶσθαι τὸ ῥόθιον ἅπαντα 20
ἔρριψε καὶ κατέβαλεν. ἀπολώλασι δὲ χυδὴν σχεδόν
τι ἅπαντες οἱ ἄστοί, εἴτε ἐν ἱεροῖς ἐτύγχανον πεφευ-
γότες εἴτε καὶ οἰκοὶ διαιτώμενοι εἴτε καὶ ἄλλοσέ ποι
ξυνειλημμένοι. ἐμοὶ γοῦν ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου ὑπὸ
τὸν αὐτὸν χρόνον κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀνακομιζομένῳ, 25
C καὶ ἐν τῇδε τῇ νήσῳ, οὕτω παρασχόν, ἐν παράπλῳ
γὰρ κεῖται, κατάραντι, οἰκτρόν τι πέφηνεν θέαμα
καὶ ὁποῖον οὐκ ἂν ἀποχρώντως ὑπογράψοι ὁ λόγος.
ἅπαν μὲν γὰρ τὸ ἄστν σχεδόν που χῶμά γε ἦν ἐπὶ
μέγα ἠρμένον καὶ λίθοι κείμενοι σποράδην κίωνων 30
τε τρύφη καὶ ξύλων κατεαγόντων καὶ κόνις πολλὴ
ὑπερθεν φερομένη καὶ ἐπηλυγάζουσα τὸν ἄερα, ὡς

μηδὲ αὐτά που τὰ τῶν λεωφόρων χωρία ῥαδίως
 διαγιγνώσκεσθαι, πλὴν ὅσον ὑπονοῆσαι. ὀλίγα δὲ
 ἅττα δωμάτια εἰσθήκεσαν ἀπαθῆ, καὶ ταῦτα οὐχ ὅσα
 τιτάνῳ τυχὸν καὶ λίθῳ καὶ ταύτῃ δὴ τῇ στερεμνιω-
 5 τέρα καὶ μᾶλλον μονίμῳ κατὰ τὸ εἰκὸς ὕλη ἐξείρ-
 γαστο, μόνα δὲ τὰ ἐκ πλίνθου ἀπέφθου καὶ πηλοῦ
 ἀγροικότερον πεποιημένα. ἄνδρες δὲ σποράδην ὀλί- D
 γιστοὶ ἀνεφαίνοντο σκυθρωποὶ τε ἄγαν καὶ κατηφεῖς
 καὶ ὡσπερ τελεωτάτα τῷ σφετέρῳ βίῳ ἀπειρηκότες
 10 πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις δεινοῖς καὶ ἅπαν τὸ ἐπιχώριον
 ὕδωρ τὴν τοῦ ἀκραιφνοῦς καὶ ποτίμου φύσιν ἀθρόον
 ἀφηρημένον ἐς τὸ ἀλμυρὸν ἡρέμα καὶ ἄποτον μετε-
 βέβλητο. καὶ ἦν ἅπαντα τὰ τῆδε φευκτὰ καὶ ἀνα-
 τετραμμένα, ὡς μηδὲν ἕτερον ὑπολελειφθαι τῇ πόλει
 15 πρὸς εὐκοσμίαν ἢ μόνον τὸ κλεινὸν τῶν Ἀσκληπια-
 δῶν ὄνομα καὶ τὴν ἐφ' Ἴπποκράτει μεγαλαυχίαν.
 οἰκτεῖρειν μὲν οὖν τὰ τοιάδε οὐ πόρρω τοῦ ἀνθρω- P. 54
 πείου τρόπου εἶναι δοκεῖ, θαυμάζειν δὲ ἀτεχνῶς καὶ V. 39
 καταπεπληχθαι ἀνδρῶν ἂν εἴη οὐ μάλα τὰ παλαιὰ
 20 ἐπισταμένων, οὐδὲ ὅτι ἐς αἰεὶ τοῦτο δὴ τὸ τῆς ὕλης
 χωρίον ποικίλα παθήματα ὑποδέχεσθαι πέφυκε.
 πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον πόλεις γε ὄλαι
 σεισμῶν διεφθάρησαν, ὡς τοὺς ἀρχαίους οἰκήτορας
 ἀποβαλοῦσαι ὑφ' ἑτέροις αὐθις οἰκισταῖς ἀνορθω-
 25 θῆναι.

17. Αἰ γοῦν Τράλλεις ἢ πόλις, ἢ ἐν τῇ Ἀσία
 νῦν καλουμένην χώρα ἀγχοῦ που τοῦ Μαιάνδρου
 ποταμοῦ ἰδρυμένη, τὸ μὲν παλαιὸν Πελασγῶν γέγο-
 νεν ἀποικία, ὑπὸ δὲ τοὺς Αὐγούστου Καίσαρος χρό-
 30 νους ἐσείσθη τε ἅπασα καὶ ἀνετράπη, καὶ οὐδὲν B
 αὐτῆς ὅ τι ἐσέσωστο. οὕτω δὲ τοῦ ἄστεος οἰκτρότατα
 κειμένον, ἀγροικὸν τινά φασι τούτων δὴ τῶν

a. C. 554
Iusti-
niani 28

γεηπόνων, Χαιρήμονα τοῦνομα, σφόδρα τὴν ψυχὴν
 ἀλῶναι τῷ πάθει, καὶ οὖν οὐκ ἐνεγκόντα θαυμάσιόν
 τι ἡλίκον καὶ ἄπιστον ἔργον ἀνύσαι. μήτε γὰρ τῆς
 ὁδοῦ τὸ μῆκος ἢ τῆς πρεσβείας τὸ μέγεθος κατορθω-
 δήσαντα μήτε ὅτι μεγίστοις, ὥσπερ εἰκός, ὀμιλήσειν 5
 ἡμελλεν κινδύνοις, καὶ ταῦτα ἐπ' ἀδήλω τῇ τύχῃ,
 μήτε τῶν οἴκοι τὴν ἐρημίαν μήτε ἄλλο τι τῶν ὀπόσα
 διανοούμενοι ἄνθρωποι μεταμανθάνουσι τὰ δοκη-
 C θέντα, ἀφικέσθαι, μὴ ὅτι ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ἐς τῶν Κανταβρηνῶν τὴν χώραν, ἀμφ' αὐτὰς δήπου 10
 τὰς τοῦ Ὀκεανοῦ ἡύνας, ἐτύγγανεν γὰρ αὐτοῦ που
 ὁ Καῖσαρ ἐν τῷ τότε πρὸς τι τῶν ἐθνῶν διαμαχό-
 μενος, ἀγγεῖλαι τέ οἱ τὰ ξυνενεχθέντα καὶ οὕτως
 ἐλεῖν τὸν βασιλέα ὡς αὐτίκα δὴ μάλα ὑπατικούς
 ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς μάλιστα εὐπατριδῶν τε καὶ εὐδαι- 15
 μόνων ἀνδρῶν ἐκ τῆς Ῥώμης ἀπολεξάμενον ἅμα τῷ
 σφετέρῳ πλήθει στείλαι ἐς τὴν ἀποικίαν, καὶ τοὺς
 ὡς τάχιστα ἐν τῷ χώρῳ γενομένους χρήματά τε
 πλεῖστα ὅσα ἐπιδόντας καὶ σπουδῇ χρησαμένους
 D ἀναδομηῆσαι αὐτίς τὴν πόλιν καὶ ἐς τὸ μέχρι τοῦδε 20
 σωζόμενον ἀπεργάσασθαι σχῆμα. νῦν οὖν οἱ ἐκείνη
 ἄστοι Πελασγοὶ μὲν οὐκέτι ἂν δικαίως κληθεῖεν,
 Ῥωμαῖοι δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ τὰ τῆς φωνῆς ἐς τὸ ἑλλη-
 νικόν τε καὶ ἀττικώτερον μετεβάλοντο. πῶς γὰρ οὐκ
 ἡμελλον προσοικοῦντες τὴν Ἰωνίαν; ταῦτα δὲ οὕτω 25
 ξυνενεχθῆναι δηλοὶ μὲν που καὶ ἡ πάτριος τοῦ
 ἄστεος ἱστορία, οὐχ ἥκιστα δὲ τοῦπίγραμμα, ὅπερ
 ἔγωγε ἐκείσε ἐλθὼν ἀνελεξάμην. ἐν τινι γὰρ τῶν
 ἀμφὶ τὴν πόλιν ἀγρῶν, ὅθεν δὴ ὦν ἐτύγγανεν ὁ
 Χαιρήμων, Σιδηροῦς δὲ ὄνομα τῷ ἀγρῷ ἐκείνῳ, 30
 βωμὸς ἴδρυται ἀρχαιότατος, ἐν ᾧ δὴ πάλαι, ὡς
 εἶοικε, τοῦ Χαιρήμονος ἄγαλμα ἐφειστήκει. νῦν γὰρ

οὐδὲν ὀτιοῦν ἐν αὐτῷ φαίνεται. ἐγκεχάραται δὲ ὁμῶς ἔτι τὸ ἔλεγεῖον τῷ βωμῷ ὡδὲ πως ἔχον·

a. C. 554
Iusti-
niani 28

κλασθείσας πάτρας σεισμῷ ποτε Κάνταβρον ἐς γᾶν P. 55

Χαιρήμων ἑπτα, πατρίδα ἠυσόμενος,

5 Καίσαρι δ' εἰλιχθεῖς περὶ γούνασι τὰν μεγάλαυχον
ᾧρθωσε Τράλλιν, τὰν τότε κεκλιμέναν.

ἀνθ' ὧν συγγενέες τοῦτο βρέτας, ὄφρ' ἐπὶ βωμῷ,
οἷα δίκαι κτίσταν, τάνδε φέροιο χάριν.

καὶ τὰ μὲν τῶν Τράλλεων πέρι ὡδὲ πως ἔχειν
10 πεπίστευται. πολλὰς δὲ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ καὶ
ἄλλας πόλεις ἐν τῇ Ἀσίᾳ, Ἴωνικὰς τε καὶ Αἰολίδας,
παραπλήσια παθεῖν ξυνηνέχθη.

18. Πλὴν ἄλλ' ἔμοιγε νῦν τὰ τοιαῦτα παρέντι B
καὶ αὐθις τοῦ προτέρου λόγου ἐχομένῳ ἐπὶ τὴν τῶν

15 Λαζῶν χώραν καὶ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἰτέα,
ἐπεὶ καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐπράττετο ἕκαστα.

Ῥωμαίοις γὰρ καὶ Πέρσαις ἤδη μὲν ἐκ πλείστου
μέγιστος πόλεμος ξυνειστήκει, καὶ θαμὰ τὴν ἀλλή-
λων ἐδήουν καὶ ἐλυμαίνοντο, νῦν μὲν ἐσβολὰς ἀκη-
20 ρύκτους μηχανώμενοι καὶ ἐφόδους, νῦν δὲ πολλῶ V. 40

στρατῶ ἐς ἐμφανεῖς παρατάξεις χωροῦντες. ὀλίγῳ
δὲ ἔμπροσθεν ἐκεχειρίαν ἐπεποίητο, ἐφ' ᾧ μέντοι
οὐ τελεωτάτην ἄγειν εἰρήνην, οὐδὲ ὥστε πάντοθι
τῶν κινδύνων πεπαῦσθαι, ἀλλ' ὅσον μόνον ἀνά τὴν

25 ἔω καὶ τὰ τῆς Ἀρμενίας ὄρια ἐκατέρῳ γένει ἐσπεῖσθαι,
ἀμφὶ δὲ τὴν Κολχίδα γῆν τὸν πόλεμον διαφέρειν. C

ὅτι δὲ Λαζοὶ Κόλχοι τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο καὶ
οὗτοι ἐκεῖνοι τυγχάνουσιν ὄντες, τοῦτό γε οὐκ ἄν
τις ἀμφιγνοήσειε τεκμαιρόμενος τῷ τε Φάσιδι καὶ
30 Κανκάσῳ καὶ τῇ περὶ ταῦτα ἐκ πλείστου οἰκῆσει.
λέγεται δὲ τοὺς Κόλχους Αἰγυπτίων εἶναι ἀποίκους.
φασὶ γὰρ πολλῶ ἔμπροσθεν τοῦ ἐπίπλου τῶν ἀμφὶ

a. C. 554
Iustit-
niani 28

τὸν Ἰάσονα ἠρώων καὶ πρό γε τῆς τῶν Ἀσσυρίων
ἐπικρατείας καὶ τῶν Νίνου τε καὶ Σεμιράμιδος χρό-
νων Σέσωστρινί τινα βασιλέα Αἰγύπτιον μεγίστην
στρατιὰν ἐκ τῶν ἐπιχωρίων ἀγείραντα καὶ ἅπασαν
τὴν Ἀσίαν ἐπελθόντα καὶ καταστρεψάμενον, ἀλλὰ 5
D καὶ ἐν τῷδε ἀφικέσθαι τῷ χώρῳ, ἀπόμοιράν τε
ἐνταῦθα καταλιπεῖν τοῦ ὀμίλου, καὶ τοίνυν ἐνθὲνδε
τὸ τῶν Κόλγων κατάγεσθαι γένος. τοῦτο δὲ Διό-
δωρός τέ φησιν ὁ Σικελιώτης καὶ ἄλλοι ὡς πλείστοι
τῶν παλαιῶν ἱστοριογράφων. οἱ δὴ οὖν, εἴτε Λαζοὶ 10
εἴτε Κόλγοι εἴτε Αἰγύπτιοι μετανάσται, περιμάχητοι
ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς γεγένηται χρόνῳ, καὶ πλείστοι
ὅσοι ἀγῶνες τῆς τούτων γε ἕκατι καταβέβληνται
χώρας. Χοσρόης τε γὰρ ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἤδη
πολλὰ καὶ ἐπικαιρότατα τῶν ἐκείνη χωρίων σφετερι- 15
σάμενος καὶ κατέχων οὐκ ᾤετο δεῖν μεθιέναι, ἀλλὰ
καὶ τὰ λοιπὰ χειρώσασθαι διανοεῖτο, Ἰουστινιανῷ
τε τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι καταπροέσθαι Γουβάξην
P. 56 τὸν Λαζῶν ἐν τῷ τότε βασιλέα καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος,
κατηκόους ὄντας καὶ εὐνοὺς καὶ τὰ ἐς θεὸν ὁμογνώ- 20
μονας, οὐκ ἀνεκτὰ ἐδόκει οὐδὲ ὄσιον. μᾶλλον μὲν
οὖν καὶ ἐπειρᾶτο παντὶ σθένει ἀπώσασθαι ὡς τάχιστα
τοὺς πολεμίους. ἐλογίζετο γὰρ καὶ ἐδεδίει ὡς εἰ τῷ
πολέμῳ κρατήσαιεν οἱ Πέρσαι, καὶ ἀπάσης ἐπιλά-
βοιντο τῆς χώρας, οὐδὲν ἔσται τὸ κωλύον αὐτοὺς 25
ἀνὰ τὸν Εὐξείνου πόντον ἀδεῶς ναυτιλλομένους τὰ
ἐνδότετα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀνιχνεύειν. τοιγάρτοι
στράτευμά τε μέγιστον καὶ ἀλκιμώτατον ἐνταῦθα
ἔταξεν καὶ στρατηγούς ἐπέστησεν τοὺς ἀρίστους.
Βέσσας τε γὰρ καὶ Μαρτίνος καὶ Βούξης ἠγάετο, 30
B ἄνδρες ἐν τοῖς μάλιστα γεγεννημένοι καὶ πολέμους
συχνούς ἀγωνισάμενοι. ἔσταλτο δὲ καὶ Ἰουστίνος ὁ

Γερμανοῦ, νεάζων μὲν ἔτι κομιδῇ, τὰ δὲ πολέμια ἤδη πεπαιδευμένος.

19. Μερμερόης δὲ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς ἐπειδὴ πρότερον Ἀρχαιοπόλει τε δις προσβαλὼν ἀπεκέκρουστο καὶ ἄλλα ἄττα ἐπεπράχει ἃ δὴ ἔγωγε παρήμι, ἀποχρώντως γάρ που Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι τὰ μέγρι τῶνδε ἀναγράφαι, τότε δὴ αὐθις, ἐνθ' ἐνδε γάρ μοι ἀρχομένῳ τὰ ἐφεξῆς ἀρμοστέον, ἀφικτο μὲν ἐς Μουχειρισίν τε καὶ Κοτάϊσιν τὸ φρούριον, ἐβούλετο δὲ τὴν ἐς Τήλεφιν δυσχωρίαν παραμειψάμενος εἰσω τοῦ Φάσιδος γενέσθαι ποταμοῦ, καὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τοὺς Ῥωμαίους ἐκπλήξας διὰ πείρας ἔλθειν, εἰ πως ἂν ἔνια γοῦν τῶν τῆδε πολισμάτων παραστήσασθαι δυνηθεῖη. ταῦτα δὲ αὐτῷ πράττειν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς πορευομένῳ καὶ ἐπιόντι ἀμήχανα ἦν. Μαρτίνος γάρ ὁ στρατηγὸς ἅμα τῇ ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ ἐς τὴν Τήλεφιν ἰδρυμένος, φρούριον δὲ τοῦτο καρτερόν τε καὶ ἐχυρώτατον, διεφύλαττεν ἐπιμελέστατα τὰς ἐσόδους. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τὸ χωρίον δύσβατόν τε καὶ ἀπρόσοδον. φάραγγές τε γὰρ καὶ πέτραι ἀπερρωγνῖαι καὶ ἐς ἀλλήλας ἐπικλινόμεναι στενωτάτην ἀτεχνῶς τὴν ὑποκειμένην ἀτραπὸν ἐκτελοῦσιν. ἄλλοθεν δὲ οὐκ ἔστιν ὄψων ἔσιτητέα. τὰ γὰρ ἐχόμενα πεδία ἰλυώδη γέ εἰσι δεινῶς καὶ τεлмаτωδῆ, λόχμαι τε δασεῖαι καὶ δρυμοὶ ἀνέχουσιν, ὡς καὶ ἐνὶ ἀνδρὶ, καὶ τούτῳ εὐζώνῳ, ἄπορον εἶναι τὸ χρῆμα, μήτι γε πλήθεσιν ὀπλισμένοις. πλὴν ἀλλὰ καὶ ὡς οἱ Ῥωμαῖοι οὐδὲν ὀτιοῦν πόνου ἀνιέντες, εἴ πού τι εὖρον τῶν τόπων σφαλερόν τε καὶ βάσιμον, αὐτίκα ξύλοις τε καὶ λίθοις περιέφραττον, καὶ θαμὰ ἐν τοῖσδε ἐμόχθουν. διαπορουμένῳ δὴ οὖν ἐν τοῖς παροῦσι

a. C. 554
Iusti-
niani 28

τῷ Μερμερόῃ καὶ πλείστα διαλογιζομένῳ προσῆλθεν
διανοεῖσθαι ὡς εἰ γε ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ διαλύσοι
τὴν φρουρὰν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡρέμα ἀπόσοιτο, οὐ
πάμπαν αὐτῷ τὰ ἐς τὴν διάβασιν ἀνήνυτα ἔσται.

- P. 57 πολεμίων μὲν γὰρ τῷ χώρῳ ἐνδεδεχέστατα ἐφε- 5
δρευόντων οὐχ οἶόν τε ἦν ἅμα ἀμφοτέρων κρατῆσαι·
ἐκείνων δὲ ἀνιέντων, ἀλλὰ μόνην γε τὴν δυσχωρίαν
ἀκέσασθαι καὶ τὸ δυσέμβολον τῆς πορείας ἐς τὸ
εὐέφοδον ἀμωσγένως μετασκευάσαι οὐ λίαν ἀδύ-
νατα εἶναι ἠγείτο. ἤλπιζε γὰρ τὴν ὕλην ἐκτέμνων 10
τῇ πολυχειρίᾳ καὶ ἀνακαθαίρων καὶ τῶν πετρῶν ὅ
τι ἀντίξουν διακολάπτων καὶ παραιρούμενος οὐ
χαλεπῶς διαβήσεσθαι. ὡς ἂν οὖν ταῦτα διαπράξοιτο,
ἐπενόει τοιάδε· ἐσκήπτετο ἀθρόον νόσῳ τινὶ δεινῇ
τε καὶ ἀνηκέστῳ ἐαλωκέναι, καὶ οὖν ἀνεκέκλιτο 15
B) δυσφορῶν δῆθεν καὶ ἀσχάλλων καὶ τὸ ξυμπεσὸν
ὀλοφυρόμενος· ὅ τε λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶν αὐτίκα
ἐφοίτα τὸ στρατεύμα ὡς ὁ στρατηγὸς πονήρως τε
ἔχοι καὶ ὅσον οὐπὼ ἀπολεῖται. ὅσους τε αὐτῶν
ἠρεσκεν μισθαρεῖν τοῖς ἐναντίοις ἐπὶ τῇ τῶν οἰκείων 20
προδοσίᾳ καὶ λάθρα ἐξάγειν τὰ ἀπόρρητα, οὗτοι δὲ
τὸ μὲν ἀτρεκὲς οὐκ ἐγίνωσκον· ἀσφαλέστατα γὰρ
τὸ βούλευμα ἐκρύπτετο καὶ οὐδὲ ἐς ἅπαντας τοὺς
φιλάτους ἐξέπιπτε· μόνοις δὲ τοῖς ἐν τῷ ὀμίλῳ
περιαγομένοις ἐξηπατημένοι τοῖς Ῥωμαίοις διήγ- 25
γελλον. οἱ δὲ ῥαδίως ἐπέιθοντο, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι,
τῇ ἀγγελίᾳ ὀπόσον τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης.
- C) 20. Εὐθύς δὴ οὖν τὸ ἐνεργόν τε καὶ ξύντονον
τῆς φροντίδος ὑποχαλῶντες οὐκέτι λίαν ἀκριβῆ τὴν
φυλακὴν ἐποιοῦντο. ὀλίγα τε παρῳχῆκεσαν ἡμέραι 30
καὶ ὁ Μερμερόης ὡς δὴ τεθνηκῶς ἀπηγγέλλετο.
ἔκρυπτε γὰρ ἑαυτὸν ἐς τι δωμάτιον, ὡς καὶ παρὰ

τοῖς οἰκειοτάτοις τήνδε νικῆσαι τὴν δόξαν. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον τοῖς Ῥωμαίοις περιττόν τι ἐδόκει ἀγρυπνεῖν τε καὶ ἐπὶ πολὺ διαπονεῖσθαι. καὶ τοίνυν μεθέντες τὰς περιφράξεις καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀπεργασίαν ἐς τὸ ἀνειμένον μετέβαλλον, παννύχιόν τε καθεύδοντες καὶ ἐς τὰς ἐπαύλεις τῶν ἀγρῶν διαιωμένοι, καὶ οὔτε κατασκόπους ἔστελλον οὔτε ἄλλο τι ἐπραττον τῶν δεόντων ᾤοντο γὰρ ὡς οὐκ ἂν ποτε οἱ Πέρσαι, ἀστρατήγητοι δῆθεν γεγονότες, ἐπ' αὐτοὺς ἤξουσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὡς πορρωτάτω φευξοῦνται. ταῦτα δὲ γνοὺς ὁ Μερμερόης ἀνακαλύπτει ἐξαπιναίως τὸν δόλον καὶ ἐπιφαίνεται τοῖς Πέρσαις ὁποῖος καὶ πρότερον, καὶ εὐθύς ὡς εἶχε προθυμίας ἅπαντας κινήσας καὶ τὴν χαλεπότητα τῆς πορείας εὖ διαθείς, ἣ πάλαι διενοεῖτο, παραγέγονεν ἀγχοῦ τοῦ φρουρίου, καὶ ἤδη ἐπέλαξε τοῖς Ῥωμαίοις κατεπτηχόσι τῷ παραλόγῳ καὶ οἷοις οὐκέτι ἀμύνεσθαι. τότε δὴ οὖν ὁ Μαρτίνος ἔγνω καταλιπεῖν τὸ χωρίον, πρὶν τελεώτατα παρελθεῖν εἰσω τὸν Μερμερόην καὶ μέγα τι κακὸν τοὺς τῆδε Ῥωμαίους ἐργάσασθαι. πῶς γὰρ ἐνῆν αὐτοὺς ὀλίγους γε ὄντας ἐνεγκεῖν τὰ πλήθη τῶν πολεμίων καὶ μὴ οὐχὶ αὐτοβοεῖ διαφθαρῆναι; οὕτω δὴ οὖν καταστρατηγηθέντες ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ αἰσχίστην ποιούμενοι τὴν ἀναχώρησιν, ἠπείγοντο τοῖς ἄλλοις ἀναμιχθῆναι στρατεύμασιν. ἐτύγγανον γὰρ οἱ ἀμφὶ Βέσσαν τε καὶ Ἰουστίνον ἐν πεδίῳ τινὶ στρατοπεδευόμενοι, οὐ πόρρω Τηλέφως κειμένῳ, ἀλλὰ μόνους σταδίοις ἐπὶ διεστηκότι. ἔστι δὲ οὐδὲν ὅτιοῦν ἄλλο ἐνταῦθα ἢ μόνα χυτρῶν πωλητήρια, ὡς καὶ τὴν προσηγορίαν ἐντεῦθεν τῷ χώρῳ εἰλήφθαι· Ὀλλάρια γάρ, ὡς ἂν Λατῖνός τις φήσῃ, ἐπωνόμασται· δύναται δὲ τοῦτο

a. C. 554
Iusti-
niani 26

D

P. 58

B

V. 42

a. C. 554
Iusti-
niani 28

τῆ Ἑλλήνων φωνῇ Χυτροπώλια. ἤδη δὲ πολλῶν
 ἅμα τῷ Μαρτίνῳ προτερησάντων καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
 γενομένων, ἐβουλευόντο ἅπαντες οἱ στρατηγοὶ ἐν-
 ταῦθα τοὺς δυσμενεῖς ἐκδεξάμενοι στήσεσθαι τε ἐς
 παράταξιν καὶ διακωλύειν αὐτοὺς ἀνὰ τὰ πρόσω 5
 λόντας. ἦν δὲ τις τῶν ἐπισημοτάτων ἐν τοῖς ταξιάρχ-
 χοις Θεόδωρος ὄνομα, τὸ μὲν γένος ἔλκων ἐκ τοῦ
 ἔθνους τῶν Τζανῶν, παρὰ Ῥωμαίοις δὲ τεθραμμέ-
 νος, καὶ ἤδη τὸ βαρβαρικὸν τοῦ τρόπου, εἰ καὶ
 πάτριον ἦν, ἀποσκευασάμενος καὶ ἐς τὸ ἀστεϊότατον 10
 μετακοσμήσας. οὗτος δὴ οὖν ὁ Θεόδωρος ἅμα τῆ
 C οἰκείᾳ δυνάμει, εἶποντο γὰρ αὐτῷ οὐ μείους ἢ
 πεντακόσιοι ἄνδρες τῶν ὁμοφύλων, ἀμφὶ Τήλεφιν
 ἔτι ἐμεμενήκει, εἰρημένον αὐτῷ ὑπὸ Μαρτίνου μὴ
 πρότερον ἐνθένδε χωρῆσαι, πρὶν ἂν θεάσοιτο ἅπαν- 15
 τας τοὺς πολεμίους ἐσβεβληκότας εἰκάσοι τε αὐτούς,
 ὡς ἔνεστιν, ὅσοι εἶεν καὶ γνολῆ ὅπως ἔχουσιν ὀρμῆς
 τε καὶ γνώμης.

21. Ὁ δέ, ἦν γὰρ ἐς ἅπαντα δραστήριός τε καὶ
 θαρραλέος, καὶ δὴ κατὰ ταῦτα ἐποίησεν· καὶ εἶτα, 20
 ἐπειδὴ παρόντα εἶδε τὰ πλήθη τῶν Περσῶν ἐντὸς
 τοῦ φρουρίου, ἔγνω τε αὐτοὺς οὐ μέχρι τοῦδε στη-
 σομένους, ἀλλὰ καὶ σφόδρα πολεμησεύοντας, αὐτίκα
 ᾤχετο. εὐρών δὲ κατὰ τὴν πορείαν πολλοὺς τῶν
 Ῥωμαίων οὐκ εὐθυδρομήσαντας ἐς τὰ Χυτροπώλια, 25
 D ἤπερ αὐτοῖς διετέτακτο, ἀλλ' ἐν οἰκίμασι Λαζικοῖς
 ἐσπηδήσαντας καὶ ἀφαιρουμένους ἔλυμόν τε καὶ
 ξειᾶς καὶ ἄλλα ἅττα τῶν ἐδωδύμων, ἀπελαύνειν τε
 αὐτοὺς ἐπειρᾶτο καὶ κατεμέμφετο τῆς παρανοίας,
 ὡς οὐκ εἰδότας οὐπερ τυγγάνουσιν ὄντες κακοῦ. 30
 ὅσοι μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν οὐ λίαν λίγνοι τε καὶ
 ἀκόλαστοι, οὗτοι δὲ μεταμαθόντες τὸ λῶον ξυνεί-

ποντό τε αὐτῷ καὶ βάδην ἀπεκομίζοντο· πλὴν ἄλλ' οὐ γεγένηται χώρα τῷ Θεοδώρῳ σχολαίτερον διαγ-
 γελῆσαι τοῖς στρατηγοῖς τὴν ἐπήλυσιν τοῦ Μερμερούου.
 ἐνίων γὰρ ἔτι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῇ ἀρπαγῇ ἐγκειμένων
 5 καὶ οὐκ ἀνιέντων, ἐπιφοιτῶσιν ἀδρόον οἱ Πέρσαι,
 καὶ ὀλίγους μὲν αὐτῶν ἐκτεινον, οἱ δὲ ἄλλοι θρο-
 ματοὶ ἐφυγον, καὶ δὴ ἕξακιναίως ἐσπίπτουσιν ἀνὰ
 τὸ στρατόπεδον ξὺν οἰμωγῇ καὶ θορύβῳ, ὡς ἅπαντας
 ξυνταραχθῆναι τῷ αἰφνιδίῳ καὶ πέρα τοῦ μετρίου P. 59
 10 δειμαίνοντας ἐς ὑπαγωγὴν μετανίστασθαι. οἱ δὲ
 στρατηγοί, οὐπω γὰρ αὐτοῖς ἐς φάλαγγα ὁ στρατὸς
 ἐτετάχατο, δεδιότες καὶ οἱ μὴ σφίσι οὐ παρεσκευασμέ-
 νοις ἐπισταλεῖν οἱ βάρβαροι, περιεφρόνουν μὲν τὰ πρό-
 τερον δοκηθέντα, οὐκ εἶχον δὲ ὅτι καὶ γένοιτο·
 15 οὔτε γὰρ βουλευσασθαι αὐτοῖς περὶ τῶν παρόντων
 ὁ καιρὸς ἐνεδίδου καὶ τὸ ἤδη καταπεπληχθαι τὰς
 γνώμας. εὐθύς οὖν ἄραντες ἐκ τοῦ πεδίου καὶ
 ἅπαντα ἐπαγόμενοι τὰ στρατεύματα ᾤχοντο ἀγεννώς
 καὶ ἀκόσμως, καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο θέοντες
 20 πρὶν ἐς τὴν Νῆσον ἰκέσθαι. ἄπεστι δὲ ἡ Νῆσος ἦδε
 Τηλέφειος πέντε μάλιστα παρασάγγαις. τοςαύτην B
 ἄρα οἱ γεννατοὶ αὐθημερὸν πορείαν διήνυσαν, ὠκύ-
 τατα πεφευγότες. ἔστι γὰρ ὁ παρασάγγης, ὡς μὲν
 Ἡροδότῳ δοκεῖ καὶ Ξενοφῶντι, τριάκοντα στάδια,
 25 ὡς δὲ νῦν Ἴβηρες καὶ Πέρσαι φασίν, ἐν ἐνὶ μόνῳ
 τῶν εἴκοσι πλείονα. Λαζοὶ δὲ οὕτω μὲν καὶ αὐτοὶ
 ὁμολογοῦσιν, οὐ μὴν δὲ τῷ ὀνόματι χρῶνται, ἀλλὰ
 ἀναπαύλας καλοῦσι, καί, οἶμαι, εἰκότως. οἱ γὰρ
 παρ' αὐτοῖς ἀχθοφόροι ἕκαστον παρασάγγην
 30 περαιωθέντες τὰ τε φορτία τίθενται καὶ σφᾶς
 αὐτοὺς ἐλάχιστον ἀναπαύουσιν, ἐτέρων δὴπον ἀμοι-
 βαδᾶν διαδεχομένων, καὶ καθ' ὅσον τοῦτο δρωῶσιν,

a. C. 554 ἐς τοσοῦτον τὰς ὁδοὺς διαμετροῦνται καὶ κατα-
 Insti- τέμνουσιν. εἴτε δὴ οὖν οὕτως εἴτε ἐκείνως τὸν
 niani²⁸ C παρασάγγην κλητέον, πεντήκοντά γε καὶ ἑκατὸν
 σταδίοις ἐκ τοῦ φρουρίου ἢ Νήσος διείργεται. ἔστι
 δὲ τὸ χωρίον ἐπιεικῶς ἐχυρὸν καὶ οὐκ εὐέφοδον, 5
 ταῖς τῶν ποταμῶν περιβαλλόμενον δίναις. ὅ τε γὰρ
 Φάσις καὶ ὁ Δοκωνός, ἐκ τοῦ Κανκάσου διακριδὸν
 καταρρέοντε καὶ πολλῶν τὰ πρῶτα διεστηκότε, ἐν-
 ταῦθα τῆς τῶν τόπων θέσεως ἀναγκαζούσης ἡρέμα
 V. 43 πλησιάζετον ἀλλήλοιν καὶ οὐκέτι ἄπωθεν φέρεσθον, 10
 ὥστε ἀμέλει τῶν Ῥωμαίων διώρυγὰ τινα μηχανησα-
 μένων, καὶ ἐκ τοῦ Φάσιδος ἐκροῆν ἐς τὸν Δοκωνὸν
 μετοχετευσάντων, τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ ἐς τὰ πρὸς
 τῆς ἕω τετραμμένα τῆς Νήσου ἠνωσθαι ἄμφω τῶ
 D ποταμῶ καὶ ξυνειληφθαι τὸν χῶρον. ἐντεῦθεν δὲ 15
 αὐθις καμπάς τε καὶ περιελιγμοὺς ποιουμένῳ οὐκ
 ἐλάχιστόν τι χρῆμα τοῦ πεδίου εἰσω ἀπολαμβάνετον.
 προϊόντε δὲ ἀνὰ τὰ πρόσω ἐς θυόμενον ἤλιον ξυμ-
 βάλλετον αὐτομάτως καὶ ἀναμίγνυσθον τελεώτατα,
 ὡς ταύτη γε ἅπαν τὸ μεταξὺ νήσον ἐς τὸ ἀκριβὲς 20
 ἐκτελεῖσθαι. ἐνταῦθα μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐτύγχανον
 ξυνειλεγμένοι.

22. Ὁ δὲ Μερμερόης ἐς τὰ Χυτροπόλια παρα-
 γενόμενος, καὶ πολλὰ τῆς ἀνανδρίας ἐπιτωθίας 25
 τοὺς οὐκ αἰόντας καὶ λοιδορησάμενος, ἔγνω μὴ
 περαιτέρῳ ἰέναι μηδὲ τῇ Νήσῳ προσβάλλειν. οὔτε
 γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐμπορίζεσθαι τοσοῦτῳ στρατῷ ἐν
 μέσῃ τῇ πολεμίᾳ οἷός τε ἦν οὔτε ἄλλως παρεσκευ-
 P. 60 αστο ἐς πολιορκίαν. τοιγάρτοι ἀποπορευτέα μὲν
 αὐθις αὐτῷ ἐπὶ Τήλεφιν τε καὶ τὴν ἐκείνη δυσχω- 30
 ρίαν οὐ μάλα ἐδόκει, ξύλοις δὲ καὶ ἀκάτοις, ἃ δὴ
 ἐς τοῦτο ἐπεποιήντο, ζεύξας τὰς τοῦ Φάσιδος ὄχθας

καὶ οἶον γέφυραν τεκτηνάμενος διεβίβασεν ἀδεῶς
 ἅπαν τὸ στρατεύμα, οὐδενὸς ἐνοχλοῦντος. καὶ δὴ
 τοὺς ἐς Ὀνόγουριν Πέρσας ἰδρυμένους τὸ φρούριον,
 ὃ δὴ πρότερον αὐτὸς ἐν τῇ Ἀρχαιοπόλεως περιοικίδι
 5 ἐπιτείχισμα κατὰ τῶν Ῥωμαίων κατεστήσατο, ἀλλὰ
 τούτους γε τοὺς Πέρσας ἐπιθαροῦνας καὶ ἑτέραν
 δύναμιν ἐμβαλὼν καὶ ἅπαντα τὰ τῆδε, ὡς ἐνῆν,
 κρατυνάμενος, πάλιν ἔς τε Κοτάσιν καὶ Μουχείρισιν
 ἐπανῆκεν. αὐτίκα δὲ νόσω τινὶ πεπιεσμένος καὶ
 10 διατεθεὶς χαλεπώτατα, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ στρατοῦ B
 καὶ ἀλκιμώτατον αὐτοῦ καταλέλοιπεν διαφυλάξοντας
 τὰ οἰκεῖα, αὐτὸς δὲ ἐς Ἰβηρίαν τὴν χώραν μετήλθεν.
 καὶ τοίνυν ἐς πόλιν Μεσχιθὰ οὕτω καλουμένην μόλις
 ἤγγεμος, καὶ οὐκ ἐνεγκῶν τὸ πάθος, τότε δὴ τέθνηκεν
 15 ὡς ἀληθῶς ὁ Μερμερόης, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα παρὰ
 Πέρσαις γεγεννημένος, καὶ δεινὸς μὲν ἐς εὐβουλίαν,
 ἄριστος δὲ τὰ πολέμια καὶ σφόδρα τὴν ψυχὴν
 ἀνδρειότατος· ὃς δὴ γηραιὸς ἂν ἦδη καὶ ἐκ πλείστου
 ἄμφω τῷ πόδε πεπηρωμένος καὶ οἶος μηδὲ ἐφ' ἵππου
 20 ὀχεῖσθαι ὅμως ἐμόχθει ὥσπερ τις νεανίας ῥωμαλεώ-
 τatos καὶ οὐκ ἀπηγόρευεν πρὸς τοὺς πόρους, ἀλλὰ
 φοράδην ἐς τὰς παρατάξεις ἐφοῖτα, καὶ ταύτη τοὺς
 μὲν ἐναντίους κατέπληττεν, τοῖς δὲ οἰκείοις παραι- C
 νῶν καὶ ἐγκελευόμενος καὶ τὰ πρακτέα ὀρθῶς δια-
 25 τάττων πολλὰς ἀνεδήσατο νίκας. οὕτως ἄρα τὸ
 στρατηγεῖν οὐ σώματος ῥώμη, μᾶλλον μὲν οὖν φρο-
 νήσει δοτεόν. τότε δὴ τὸ σῶμα τοῦ Μερμερόου οἱ
 ἄμφ' αὐτὸν ἀνελόμενοι, καὶ ἐκτός που τοῦ ἄστεος
 ἀποκομίσαντες, οὕτω δὴ ἐρημόν τε καὶ ἀκάλυπτον
 30 κατὰ τὸν πάτριον ἔθεντο νόμον κυσί τε ἅμα καὶ τῶν
 ὀρνέων τοῖς ὄσα μιὰ καὶ νεκροβόρα παρανάλωμα
 γενησόμενον.

a. C. 554
Iusti-
niani 28

a. C. 554
Iusti-
niani 28

23. Ὡδε γὰρ τὰ ἐς τὴν ταφὴν οἱ Πέρσαι νομί-
ζουσι, ταύτη τε τῶν σαρκῶν ἀφαιρουμένων γυμνὰ
δὴ τὰ ὀστά πύθεται σποράδην ἀνὰ τὰ πεδία περιερ-
ριμμένα. θήκη γάρ τινι ἐμβαλεῖν ἢ λάρνακι τοὺς
D τεθνεώτας ἢ καὶ τῇ γῆ καταχωρῆσαι ἤμιστα θέμις 5
αὐτοῖς. ἐφ' ὧ τῷ δὲ ἂν σώματι μὴ θάπτον καταπταίεν
οἱ ὄρνις ἢ οἱ κύνες οὐκ αὐτίκα ἐπιφοιτῶντες δια-
σπαράξαιεν, τοῦτον δὴ ἡγοῦνται τὸν ἄνθρωπον
βέβηλον γεγονέναι τοὺς τρόπους καὶ τὴν ψυχὴν ἄδι-
κον καὶ βαραθρόωδη καὶ τῷ κακῷ δαίμονι ἀνεμμένην. 10
τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ ἐπιτήδειοι τὸν κείμενον
ὀλοφύρονται, ὡς τελεώτατα τεθνηκότα καὶ οὐ μετὸν
αὐτῷ τῆς κρείττουτος μοίρας. ὅς δὲ ἂν τάχιστα κατα-
βρωθεῖη, μακαρίζουσι τῆς εὐδαιμονίας καὶ τὴν ψυχὴν
ὑπεράγανται ὡς λίαν ἀρίστην καὶ θεοεΐκελον καὶ ἐς 15
P. 61 τὸν τοῦ ἀγαθοῦ χῶρον ἀναβησομένην. οἱ δὲ πολλοὶ
καὶ ἀσημότεροι εἰ που ἐν στρατοπέδῳ τύχοιεν νόσῳ
V. 44 τινὶ δυσκολωτάτῃ πεπιεσμένοι, ἔμπνοι ἐτι ἄγονται
καὶ νηφάλιοι. ἐπειδὴν δὲ τις οὕτως ἐκτεθείη, ἄρτου
τρώφος αὐτῷ καὶ ὕδωρ καὶ βακτηρία ξυμπαράκεινται· 20
καὶ μέχρι μὲν οἷός τε εἶη τῆς ἐδωδῆς ἀπογεύεσθαι
καὶ τι δυνάμεως αὐτῷ ὑπολείποιο, ὁ δὲ ἀμύνεται
ταύτῃ δὴ τῇ βακτηρίᾳ τὰ ἐπιόντα τῶν ζῴων καὶ
ἀποσοβεῖ τοὺς δαιτυμόνας. εἰ δὲ οὕπω μὲν πάμπαν
διαφθαρεῖη, νικῶν δὲ ὅμως τὰ τῆς νόσου ὡς μηκέτι 25
κινεῖσθαι τῷ χεῖρε, τότε δὴ τὸν δαίμονα ἡμιθνήτα
καὶ ἄρτι ψυχορραγεῖν ἀρχόμενον κατεσθίουσι καὶ
B προαφαιροῦνται τὴν ἐλπίδα τοῦ ἴσως ἂν καὶ περιέ-
σεσθαι. πολλοὶ γὰρ ἤδη ἀναρρωσθέντες ἀπενόστησαν
ἐς τὰ οἴκεια, καθάπερ ἐν σκηνῇ καὶ τραγωδίᾳ ἐκ 30
τῶν σκότου πυλῶν ἀφικόμενοι, ἰσχυροὶ τινες καὶ
ἐνερόχρωτες καὶ οἷοι δεδίττεσθαι τοὺς ἐντυγχάνοντας.

εἰ δέ τις οὕτως ἐπανήξει, ἐκτρέπονται γε αὐτὸν ἅπαντες καὶ ἀποφεύγουσιν ὡς ἐναγέστατον καὶ ὑπὸ
 τοὺς χθονίους ἐτι τελοῦντα, καὶ οὐ πρότερόν σι
 ἐφέλται τῶν ξυνηθῶν μεταλαχεῖν διαιτημάτων πρὶν
 5 ὑπὸ τῶν μάγων ἀποκαθαρθεῖν τὸ μίασμα δῆθεν τοῦ
 ἐλπισθέντος θανάτου καὶ οἷον ἀνταπολάβοι τὸ αὐθις
 βιῶναι. καὶ εὐδηλον μὲν ὅτι δὴ τῶν ἀνθρωπείων
 ἐθνῶν ὡς ἕκαστοι, εἴ γε ὅτῳ δὴ οὖν νόμῳ ἐκ
 πλείστου νευικηκότη ἐμβιοτεύσαιεν, τοῦτον δὴ ἄριστον C
 10 ἡγοῦνται καὶ θεσπέσιον, καὶ εἰ πού τι παρ' ἐκείνων
 πράττειτο, φευκτόν τε αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ καὶ κατα-
 γέλαστον καὶ ὀποῖον ἤδη καὶ ἀπιστεῖσθαι. ἐξεύρη-
 νται δὲ ὁμῶς αἰτίαι τοῖς ἀνθρώποις καὶ λόγοι τῶν
 οἰκείων περὶ νόμων ἄλλοθι ἄλλοι, τυχὸν μὲν ἀληθεῖς,
 15 τυχὸν δὲ καὶ ἐς τὸ πιθανώτερον ἐσκευασμένοι. καὶ
 οὐδέν, οἶμαι, θαυμαστόν εἰ καὶ Πέρσαι τὰ παρὰ
 σφίσι αὐτοῖς ἔθῃ αἰτιολογοῦντες ἀμείνονα πειρῶνται
 τῶν ἕκασταχοῦ ἀποφαίνειν· ἐκεῖνο δὲ καὶ λίαν θαυ-
 μύσαμι ἄν, ὅτι δὴ οἱ παλαιάτατοι τῆς χώρας οἰκή-
 20 τορες, εἶεν δ' ἄν οὗτοι Ἀσσύριοι τε καὶ Χαλδαῖοι
 καὶ Μῆδοι, ἀλλ' ἐκείνοις γε οὐ ταῦτ' ἐδόκει. καὶ
 γὰρ ἀμφὶ Νίνον τὴν πόλιν καὶ ἀνὰ τὴν Βαβυλωνίαν
 χώραν καὶ πρὸς γε ἐν τῇ Μηδικῇ τύμβοι τε καὶ D
 25 τινὰ ἢ τὸν ἡμέτερον ἀποσώζουσαι τρόπον, καὶ εἴτε
 σώματα εἴτε κόνις ἦν τὸ κρυπτόμενον, ὡς δὴ ἐκείνων
 κατὰ τὸν παρ' Ἑλλησι νόμον πυρποληθέντων, οὐδα-
 μῶς ὁμοιά γε ταῦτα τοῖς νῦν γιγνομένοις ἐτύγχανον
 ὄντα.

30 24. Οὓκουν ἐκεῖνοί γε ᾧδε ἐγίγνωσκον οὔτε
 περὶ τὰς ταφὰς οὐ μὲν οὖν ἀλλ' οὐδὲ ἐς τὴν τῆς
 εὐνής παρανομίαν ὅποια οἱ νῦν ἀκολασταίνουσιν,

- a. C. 554
Iusti-
niani²⁸ οὐ μόνον ἀδελφαῖς τε καὶ ἀδελφιδαῖς ἀνέδην μιγνύ-
μενοι, ἀλλὰ πατέρες τε θυγατράσι καὶ τὸ δὴ πάντων
ἀνοσιώτερον, ὧ νόμοι γε καὶ φύσις, υἱοὶ ταῖς τε-
κούσαις. ὅτι γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῦτο κεκαινοτόμηται
- P. 62 ἐκεῖθεν ἄν τις σαφέστατα διαγνοίη. λέγεται γὰρ 5
ποτε Σεμίραμιν τὴν πάνυ τὴν Ἀσσυρίαν ἐς τοῦτο
ἀκρασίας ἠομένην ὡς Νινύα τῷ παιδί ἐθελήσαι
ξυνηλεθεῖν ἐς ταῦτό καὶ ἤδη πειρᾶν τὸν νεανίαν. τὸν
δὲ ἀπανήρασθαι καὶ χαλεπῆναι, καὶ τελευτῶντα,
ἐπειδὴ αὐτὴν ἐώρα σφαδάζουσαν καὶ ἐγκειμένην, 10
ἀποκτεῖναί τε τὴν μητέρα καὶ τότε τὸ ἄγος ἀντ'
ἐκείνου ἐλέσθαι. καίτοι εἰ νόμῳ ταῦτα ἐφείτο, οὐκ
ἄν, οἶμαι, ὁ Νινύας ἐς τότε ὠμότητος ἦει. καὶ τί
δεῖ τὰ λίαν παλαιάτα λέγειν; ὀλίγῳ γὰρ ἔμπροσθεν
τῶν Μακεδονικῶν καὶ τῆς τῶν Περσῶν καταλύσεως 15
Ἄρταξέρξην φασὶ τὸν Δαρείου, Παρυσάτιδος τῆς
B μητρὸς παραπλήσια τῇ Σεμιράμιδι παθούσης, καὶ
ξυγγενέσθαι οἱ ἰεμένης, ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὴν
ἦκιστα, ἐκκλῖναι δὲ ὅμως ξὺν ὀργῇ καὶ ἀποσεί-
σασθαι, ὡς οὐχ ὄσιον ὄν τοῦτό γε οὐδὲ πάτριον 20
- V. 45 οὐδὲ τῷ βίῳ ξυνειθισμένον. Πέρσαις δὲ τοῖς νῦν
τὰ μὲν πρότερα ἔθνη σχεδόν τι ἅπαντα παρῆται
ἀμέλει καὶ ἀνατέτραπται, ἀλλοίοις δὲ τισὶ καὶ οἶον
νενοθυμένους χρωῶνται νομίμοις, ἐκ τῶν Ζωροάστρου
τοῦ Ὀρμάσδεως διδραγμάτων κατακληθέντες. οὗτος 25
δὲ ὁ Ζωροάστρος, ἦτοι Ζαράδης, διττὴ γὰρ ἐπ'
αὐτῷ ἡ ἐπωνυμία, ὀπηνίκα μὲν ἠκμασεν τὴν ἀρχὴν
καὶ τοὺς νόμους ἔθετο οὐκ ἔνεστι σαφῶς διαγνῶναι.
- C Πέρσαι δὲ αὐτὸν οἱ νῦν ἐπὶ Ἰστιάσπεω, οὕτω δὴ τι
ἀπλῶς, φασὶ γεγονέναι, ὡς λίαν ἀμφιγνοεῖσθαι καὶ 30
οὐκ εἶναι μαθεῖν πότερον Δαρείου πατῆρ εἶτε καὶ
ἄλλος οὗτος ὑπῆρχεν Ἰστιάσπης. ἐφ' ὅτῳ δ' οὖν καὶ

ἦνθησε χρόνῳ, ὑφηγητῆς αὐτοῖς ἐκεῖνος καὶ καθη-
 γεμῶν τῆς μαγικῆς γέγονεν ἀγιστείας, καὶ αὐτὰς δὴ
 τὰς προτέρας ἱερουργίας ἀμείψας παμμυγεῖς τινὰς
 καὶ ποικίλας ἐνέθηκε δόξας. τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν
 5 Δία τε καὶ Κρόνον καὶ τούτους δὴ ἅπαντας τοὺς
 παρ' Ἑλλησι θρυλουμένους ἐτίμων θεοὺς, πλὴν γε
 ὅτι δὴ αὐτοῖς ἡ προσηγορία οὐχ ὁμοίως ἐσώζετο,
 ἀλλὰ Βῆλον μὲν τὸν Δία τυχόν, Σάνδην τε τὸν
 Ἡρακλέα, καὶ Ἀναῖτιδα τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ἄλλως
 10 τοὺς ἄλλους ἐκάλουν, ὡς πού Βηρωσσῶ τε τῷ Βαβυ-
 λωνίῳ καὶ Ἀθηνοκλεῖ καὶ Σιμάκῳ τοῖς τὰ ἀρχαίό- D
 τата τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ Μήδων ἀναγραφεμένοις
 ἱστόρηται· νῦν δὲ ὡς τὰ πολλὰ τοῖς καλουμένοις Μανι-
 χαίοις ξυμφέρονται, ἐς ὅσον δύο τὰς πρώτας ἡγεῖσθαι
 15 ἀρχάς, καὶ τὴν μὲν ἀγαθὴν τε ἅμα καὶ τὰ κάλλιστα
 τῶν ὄντων ἀποκνήσασαν, ἐναντίως δὲ κατ' ἄμφω
 ἔχουσαν τὴν ἐτέραν· ὀνόματά τε αὐταῖς ἐπάγουσι
 βαρβαρικά καὶ τῇ σφετέρῃ γλώττῃ πεποιημένα. τὸν
 μὲν γὰρ ἀγαθὸν εἶτε θεὸν εἶτε δημιουργὸν Ὀρμισδά-
 20 την ἀποκαλοῦσιν, Ἀριμάνης δὲ ὄνομα τῷ κακίστῳ
 καὶ ὀλεθρίῳ. ἐορτὴν τε πασῶν μείζονα τὴν τῶν
 κακῶν λεγομένην ἀναίρεσιν ἐκτελοῦσιν, ἐν ἧ τῶν P. 63
 τε ἐρπετῶν πλεῖστα καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅποσα
 ἄγρια καὶ ἐρημονόμα κατακτείνοντες τοῖς μάγοις
 25 προσάγουσιν ὥσπερ ἐς ἐπίδειξιν εὐσεβείας. ταύτη
 γὰρ οἶονται τῷ μὲν ἀγαθῷ κεχαρισμένα διαπονεῖσθαι,
 ἀνιᾶν δὲ καὶ λυμαίνεσθαι τὸν Ἀριμάνην. γεραίρουσι
 δὲ ἐς τὰ μάλιστα τὸ ὕδωρ, ὡς μήτε τὰ πρόσωπα αὐτῷ
 ἐναπονίξεσθαι μήτε ἄλλως ἐπιθιγγάνειν, ὅτι μὴ ποτοῦ
 30 τε ἕκατι καὶ τῆς τῶν φυτῶν ἐπιμελείας.

25. Πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους θεοὺς ὀνομάζουσι
 καὶ ἱλάσκονται· τοῦτο Ἑλληνικόν. θυσίαις τε

n. C. 554
Iusti-
niani 28

χρῶνται καὶ ἀφαγνισμοῖς καὶ μαντεῖαις· καὶ τοῦτο
 Ἑλληνικόν. τὸ δὲ πῦρ αὐτοῖς τίμιόν τε εἶναι δοκεῖ
 καὶ ἀγιώτατον, καὶ τοίνυν ἐν οἰκίσκοις τισὶν ἱεροῖς
 B τε δῆθεν καὶ ἀποκεκριμένοις ἄσβεστον οἱ μάγοι
 φυλάττουσι, καὶ ἐς ἐκεῖνο ἀφορῶντες τάς τε ἀπορρή- 5
 τούς τελετὰς ἐκτελοῦσι καὶ τῶν ἐσομένων περὶ ἀνα-
 πυνθάνονται. τοῦτο δέ, οἶμαι, τὸ νόμιμον ἢ παρὰ
 Χαλδαίων ἢ ἐξ ἑτέρου του ἀνελέξαντο γένους· οὐ
 γὰρ δὴ τοῖς ἄλλοις ξυμβαίνει. ὧδέ πως ἄρα αὐτοῖς
 ἢ δόξα ἐκ πλείστων ὄσων ἐθνῶν ἠρανισμένη ὡς 10
 ποικιλώτατα ζύγκεται. καὶ μοι τοῦτο οὐκ ἀπὸ
 τρόπου δοκεῖ γεγενῆσθαι. ἄλλην γὰρ οὕτω πολιτείαν
 οὐκ οἶδα ἐς πλείστας μορφάς τε καὶ σχήματα μετα-
 βαλοῦσαν καὶ ἐν ταύτῳ μένειν ἐπὶ πλείστον οὐ
 διαρκέσασαν, ἀλλὰ μυρίων ἐθνῶν ἄλλοτε ἄλλων 15
 C ἐπικράτειαν δεξαμένην· τῷ τοι ἄρα καὶ εἰκότως
 πολλῶν ἰδεῶν τε καὶ νόμων γνωρίσματα σώζει.
 πρῶτοι μὲν γὰρ ὧν ἀκοῇ ἴσμεν Ἀσσύριοι λέγονται
 ἅπασαν τὴν Ἀσίαν χειρώσασθαι πλὴν Ἰνδῶν τῶν
 ὑπὲρ Γάγγην ποταμὸν ἰδρυμένων. Νίνος τε πρό- 20
 τερον φαίνεται καὶ βασιλείαν ἐνταῦθα βεβαίαν κατα-
 στησάμενος, Σεμίραμις τε αὖ μετ' ἐκεῖνον καὶ ἐξῆς
 ἅπαντες οἱ τούτων ἀπόγονοι μέχρι καὶ ἐς Βελεοῦν
 τὸν Δερκετάδου. ἐς τοῦτον γὰρ δὴ τὸν Βελεοῦν τῆς
 τοῦ Σεμιραμείου φύλου διαδοχῆς παυσαμένης, Βελη- 25
 τάρας τις ὄνομα, φντουργὸς ἀνὴρ καὶ τῶν ἐν τοῖς
 βασιλείοις κήπων μελεθωνὸς καὶ ἐπιστάτης, ἕκαρ-
 πώσατο παραλόγως τὴν βασιλείαν καὶ τῷ οἰκίῳ
 ἐνεφύτευσε γένει, ὡς που Βίωνι γέγραπται καὶ
 D Ἀλεξάνδρῳ τῷ Πολυῖστορι, ἕως ἐς Σαρδανάπαλλον, 30
 ὡς ἐκεῖνοί φασι, τῆς ἀρχῆς ἀπομαρανθείσης Ἀρβάκης
 ὁ Μῆδος καὶ Βέλεσος ὁ Βαβυλώνιος ἀφήρηται

αὐτὴν τοὺς Ἀσσυρίους, καθελόντες τὸν βασιλέα, καὶ εἰς τὸ Μηδικὸν μετέστησαν ἔθνος, ἕξ τε καὶ τριακοσίων ἤδη πρὸς τοῖς χιλίοις ἢ καὶ ὀλίγῳ πλειόνων ἐτῶν παρωχηκότων, ἕξ οὐ τὰ πρῶτα ὁ Νίνος τῶν ἐκείνη κατέσχευεν πραγμάτων. οὕτω γὰρ Κτησία τῷ Κνιδίῳ τοὺς χρόνους ἀναγραψαμένῳ καὶ Διόδωρος ξύμψησιν ὁ Σικελιώτης. Μῆδοι τοίνυν αὐτίθις ἐκράτουν, καὶ ἅπαντα τοῖς ἐκείνων ἐτάττοντο νόμοις. ἔτη δὲ καὶ τούτων ἐν τῇ ἀρχῇ διανυσάντων οὐ μείον ἢ τριακόσια, Κῦρος ὁ Καμβύσου τὸν Ἀστυάγην καταπολεμήσας ἐπὶ Πέρσας τὴν ἡγεμονίαν μετήγαγε. πῶς δὲ οὐκ ἤμελλεν, Πέρσης τε ὣν αὐτὸς ἰθαγενῆς καὶ ἅμα χαλεπαίνων τοῖς Μῆδοις διὰ τὰς ξὺν Ἀστυάγει παρατάξεις; κρατήσαντες δὲ καὶ οἱ Περσικολ βασιλεῖς ὀκτώ τε καὶ εἴκοσι καὶ διακόσια ἔτη, καὶ μέντοι καὶ ἡ τούτων ἀρχὴ τελεωτάτα διερρῆ, στρατῷ ἐπηλύτῃ καὶ βασιλεῖ ἄλλοτρίῳ καταλυθεῖσα. Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου Δαρεῖον ἀποκτείνας τὸν Ἀρσάμου τὸν βασιλέα καὶ ἅπασαν τὴν Περσίδα παραστησάμενος εἰς Μακεδονικὴν τὰ πράγματα μετέθηκε πολιτείαν. οὕτω γὰρ ἦν μεγαλουργὸς εἰς τὰ μάλιστα καὶ ἀμαχώτατος ὡς ἐπειδὴ αὐτὸν καὶ ἀποβιῶναι ξυνέβη, ὁμῶς τοὺς ἐκείνου διαδόχους, Μακεδόνας γε ὄντας, κατασχεῖν ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ὀθνεῖας καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμεως ἀφικέσθαι. καί, οἶμαι, ἄχρι καὶ εἰς τόδε τοῦ καιροῦ ἤρχον ἄν καὶ ἐπεκράτουν, τῇ τοῦ οἰκιστοῦ κρατυνόμενοι δόξῃ, εἰ μὴ εἰς ἀλλήλους στασιάσαντες καὶ θαμὰ κατὰ τε σφῶν αὐτῶν καὶ πρὸς Ῥωμαίους παραταξάμενοι τοῦ πλείονος ἕκατι διέλυσαν τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ οὐκέτι ἀνάλωτοι τοῖς πέλας ἐδόκουν. τοιγάρτοι ἄρξαντες οὐ λίαν ἐλάττονα χρόνον τῶν Μῆδων, ὅτι

a. C. 554
Iustini
niani 28
V. 46

P. 64

B

a. C. 554
Iusti-
niani 28

μὴ ἐπὶ τὰ ἔτεσι δέοντα, πειστέον γὰρ κἀνταῦθα τῷ
C Πολυῖστορι, ἐς τοσοῦτον δὴ οὖν κρατήσαντες, Παρ-
θυαῖοί γε αὐτούς, ἔθνος κατήκουον καὶ ἥμιστα ἐν τῷ
πρὸ τοῦ ὀνομασιότατον, παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς τοὺς
Μακεδόνας. καὶ εἶτα ἐκεῖνοι τῶν ὄλων πλὴν 5
Αἰγύπτου ἠγοῦντο, Ἀρσάκου μὲν πρότερον τῆς
ἀποστάσεως ἀρξαμένου, ὡς καὶ Ἀρσακίδας τοὺς
μετ' αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, Μιθριδάτου δὲ οὐ πολλῶ
ὔστερον ἐς μέγα τι κλέος τὸ Παρθυαίων ὄνομα
ἐξενεγκόντος. 10

26. Ἑβδομήκοντα δὲ ἐτῶν ἤδη ἐπὶ διακοσίους
παρωχηκότων ἀπὸ Ἀρσάκου τοῦ προτέρου ἐς Ἀρτά-
βανον τὸν ἔσχατον βασιλέα, ἠνίκα τὰ Ῥωμαίων
D πράγματα ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μαμαίας παιδί ἐτετά-
χато, κατ' ἐκεῖνο δὴ τοῦ καιροῦ τὸ Χοσρόου τοῦ 15
καθ' ἡμᾶς βασιλεύειν ἤρξατο γένος, ἧ τε μέχρι καὶ
νῦν παρὰ Πέρσαις κατέχουσα πολιτεία ἐν τῷ τότε
ἀρχὴν εἴληφε καὶ οἷον κατάστασιν πρώτην. Ἀρτα-
ξάρης γάρ τις τοῦνομα, Πέρσης ἀνὴρ, ἄδοξος μὲν
τὰ πρῶτα καὶ ἀφανέστατος, ἄλλως δὲ μεγαλοουργὸς 20
καὶ δραστήριος καὶ δεινὸς κινήσαι τὰ καθεστῶτα,
ξυνωμότας ἀγείρας καὶ ἐπιθέμενος Ἀρτάβανον μὲν
ἀναιρεῖ τὸν βασιλέα, ἐαυτῷ δὲ περιθεὶς τὴν κίδαριν
καὶ τὴν Παρθικὴν δύναμιν καταλύσας, αὐτῆς τοῖς
Πέρσαις τὴν σφετέραν ἀνενεώσατο βασιλείαν. ἦν δὲ 25
γε οὗτος τῇ μαγικῇ κάτοχος ἱερουργία καὶ αὐτουργὸς
P. 65 τῶν ἀπορρήτων. ταῦτά τοι καὶ τὸ μαγικὸν φύλον
ἐγκρατὲς ἐξ ἐκείνου γέγονε καὶ ἀγέρωχον, ὃν μὲν
ἤδη καὶ πρότερον καὶ ἐκ παλαιοῦ τήνδε τὴν ἐπί-
κλησιν ἀποσῶζον, οὐπω δὲ ἐς τοῦτο τιμῆς τε καὶ 30
παρρησίας ἠρμόνον, ἀλλ' ὅποιον ὑπὸ τῶν ἐν τέλει
ἐστὶν ἢ καὶ περιορᾶσθαι. δῆλον δέ' οὐ γὰρ ἂν οἱ

ἀμφὶ Δαρειὸν Πέρσαι, Σμέρδιος πάλαι τοῦ μάγου
μετὰ Καμβύσην τὸν Κύρου τὴν βασιλείαν ὑποσ-
λήσαντος ξυμπορᾶν ἐποιοῦντο τὸ γεγενημένον, καὶ
αὐτόν τε τὸν Σμέρδιον ἀπέκτειναν καὶ πολλοὺς τῶν
5 ὅσοι ὁμογνώμονες ἐκείνῳ ἐτύγχανον ὄντες, ὡς οὐκ
ἔξοι τοῖς μάγοις τῷ βασιλείῳ θάκῳ ἐνωραῖζεσθαι
καὶ ἰξάνειν. οὕτω δὲ αὐτοῖς οὐ μιαροὶ ἔδοξαν εἶναι 11
οἱ φόνοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ μελζονος ἄξιοι μνήμης,
ὥστε ἀμέλει τὴν στάσιν ἐκείνην Μαγοφόνια ἐορτὴν 11 V. 47
10 ὀνομασθῆναι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖσθαι χαριστηρίους.
νῦν δὲ τιμῶσιν αὐτοὺς ἅπαντες καὶ ὑπεράγανται,
καὶ τὰ τε κοινὰ ταῖς τούτων βουλαῖς καὶ προαγο-
ρεύσει διατάττεται καὶ ἰδία ἐκάστῳ τῶν ξυμβал-
λότων ἢ δίκην λαγχάνοντι ἐφίστανται διασκοποῦντες
15 τὰ ποιούμενα καὶ ἐπικρίνοντες, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν
παρὰ Πέρσαις δόξειεν ἂν ἐννομόν τε εἶναι καὶ
δίκαιον ὅγε μὴ ὑπὸ μάγου ἐμπεδωθεῖη.

27. Λέγεται δὲ τὴν τοῦ Ἀρταξάρου μητέρα
Παβέκῳ τινὶ ξυνοκηκέναι, παντάπασι μὲν ἀσημο-
20 τάτῳ καὶ σκυτοτόμῳ τὴν τέχνην, τῆς δὲ τῶν ἀστέ- C
ρων πορείας δαημονεστάτῳ καὶ οἴῳ ῥαδίως τὰ ἐσό-
μενα διασκοπεῖσθαι· ἄνδρα δὲ στρατιώτην Σάσανον
ὄνομα, διὰ τῆς Καδουσαιῶν οὕτω ξυνενεχθὲν πορευό-
μενον χώρας, ἐπιξενωθῆναι τε τῷ Παβέκῳ καὶ ἐς τὸ
25 ἐκείνου δωμάτιον καταχθῆναι· τὸν δὲ ὄτῳ δὴ οὖν
τρόπῳ, ἅτε, οἶμαι, μάντιν, ἐπιγνόντα ὡς ἢ τοῦ
ξένου γονὴ ἀρίστη τε ἔσται καὶ ἀρίδηλος καὶ ἐπὶ
μέγα εὐδαιμονίας χωρήσει, ἀλύειν μὲν καὶ ὀλοφύ-
ρεσθαι, ὅτι δὴ αὐτῷ οὔτε θυγάτηρ ὑπῆν οὔτε
30 ἀδελφή, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ ἄλλο τι γύναιον ὡς ἐγγύ-
τατα ξυνημμένον, τέλος δὲ ξυγκατακλίναί οἱ τὴν D
γαμετὴν καὶ τῆς εὐνῆς ἐπιχωρῆσαι, ὑπεριδόντα μάλα

no C. 554 γενναίως τοῦ αἰσχους καὶ τῆς παραντίκα λώβης τε
 Iusti- καὶ ἀτιμίας τὴν μέλλουσαν τύχην ἀνταλλαξάμενον.
 niani 28 οὕτω τε φύντα τὸν Ἀρταξάρην τραφήναι μὲν ὑπὸ
 τῷ Παβέκῳ· ἐπεὶ δὲ νεανίας γενόμενος καρτερώτατα
 τὴν βασιλείαν κατέσχεν, ἔριν εὐθύς καὶ νεῖκος 5
 ἐξαισίον ἀναφανδὸν Σασάνῳ τε καὶ Παβέκῳ ἀναρ-
 ραγῆναι. ἐκάτερον γὰρ ἐθέλειν πρὸς αὐτοῦ τὸν
 παῖδα ἐπονομάζεσθαι. μόλις δὲ ἄμφω ξυμβῆναι ἐφ'
 ᾧ δῆτα υἱὸν μὲν αὐτὸν Παβέκου καλεῖσθαι, ἐκ
 P. 66 σπέρματος δὲ ὅμως Σασάνου τεχθέντα. οὕτω μὲν 10
 τὸν Ἀρταξάρην γενεαλογοῦντες οἱ Πέρσαι ἀληθῆ
 ταῦτά φασι κἀθεστάναι, ὡς καὶ ἐν ταῖς βασιλείοις
 διφθέραις ἀναγεγραμμένα. ἐγὼ δὲ ἀπάντων τῶν
 ἐφεξῆς ἀπογόνων, ὅσοι δὴ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο,
 τά τε ὀνόματα ὀλίγῳ ὕστερον φράσω, καὶ πρὸς γε 15
 ὅπόσον ἕκαστος ἐκράτησεν χρόνον· καίτοι ἅπασι τοῖς
 μέχρι νῦν χρονογράφοις παρεῖται καὶ οὐ περὶ πλεί-
 στου γεγένηται τὰ τοιαῦτα διερευνησάσθαι. ἀλλὰ
 τοὺς μὲν Ῥωμαίων βασιλεῖς ἀπὸ Ῥωμύλου τυχὸν καὶ
 ἔτι πρότερον ἀπὸ Αἰνείου τοῦ Ἀγχίσου ἀρχόμενοι 20
 μέχρι Ἀναστασίου τε καὶ Ἰουστίνου τοῦ πρεσβυτέρου
 B ἀπαριθμοῦνται, τοὺς δὲ παρὰ Πέρσαις, φημὶ δὲ
 τούτους ἐκείνους, ὅπόσοι δὴ μετὰ τὴν Παρθυαίων
 κατάλυσιν ἔτυχον βεβασιλευκότες, οὐκέτι ὁμοίως
 ἀντιτιθέντες τοὺς χρόνους διενκρινήσαντο, δεῖον 25
 οὕτω ποιεῖν. ἐμοὶ δὲ τὸ ἀκριβὲς καὶ τούτων πέρι
 ἀναλέλεκται ἐκ τῶν παρὰ σφίσι ἐγγεγραμμένων,
 καὶ οἶμαι τῇ παρουσίᾳ ξυγγραφῇ μάλα προσήκειν
 ἀπάντων ἐπιμνησθῆναι· καὶ τοίνυν προτῶν ἐπιμνή-
 σομαι, ἥνίκα ἂν δεῖν ὀιηθείην, εἰ καὶ ὀνομάτων 30
 πολλῶν καὶ τούτων βαρβαρικῶν οὕτω δὴ τι ψιλῶς
 καταλόγους ποιεῖσθαι δεήσει, καὶ ταῦτα ἐνίων οὐδὲν

ὅ τι ἀξιαφήγητον εἰργασμένων· τοσοῦτον δὲ μόνον
πρὸς τὸ παρὸν εἶπομι ἂν τοῦ σαφοῦς γε ἕκατι καὶ
ἔς πλεῖστα χρησίμου, ὡς ἐννέα τε καὶ δέκα καὶ πρὸς
γε τριακόσιοι ἐνιαυτοὶ τελευτῶσιν ἔς τὸ πέμπτον τε
καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Χοσρόου τούτου βασιλείας.
καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ τε ἐν τῇ Κολχίδι χώρα πόλε-
μοι διεφέροντο καὶ τὸν Μερμερόην ἀποβιῶναι ξυνη-
νέχθη. διήνυστο δὲ ἄρα ἐν τῷ τότε Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ ὅκτω τε καὶ εἰκοσιν ἔτη Ῥωμαίων κρατοῦντι.

28. Ἀλλὰ γὰρ βραχέα ἅττα περὶ Χοσρόου διεξ-
ελθὼν ἀντίκα ἔγωγε ἀνὰ τὰ πρότερα καὶ δὴ ἐπα-
νήξω. ὕμνοῦσι γὰρ αὐτὸν καὶ ἄγανται πέρα τῆς
ἀξίας, μὴ ὅτι οἱ Πέρσαι, ἀλλὰ καὶ ἐνιοι τῶν Ῥω-
μαίων, ὡς λέγων ἐραστὴν καὶ φιλοσοφίας τῆς παρ'
ἡμῖν ἔς ἄκρον ἐλθόντα, μεταβεβλημένων αὐτῷ ὑπό-
του ἐς τὴν Περσίδα φωνῆν τῶν Ἑλληνικῶν ξυγγραμ-
μάτων. καὶ τοίνυν φασὶν ὅτι δὴ ὄλον τὸν Σταγει-
ρίτην καταπιὼν εἶη μᾶλλον ἢ ὁ ρήτωρ ὁ Παιανιεύς
τὸν Ὀλόρου, τῶν τε Πλάτωνος τοῦ Ἀρίστωνος ἀνα-
πέπλησται δογμάτων, καὶ οὔτε ὁ Τίμαιος αὐτὸν
ἀποδράσειεν ἂν, εἰ καὶ σφόδρα γραμμικῆ θεωρία
πεποικίλται καὶ τὰς τῆς φύσεως ἀνιχνεύει κινήσεις,
οὔτε ὁ Φαίδων οὔτε ὁ Γοργίας, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ
ἄλλος τις τῶν γλαφυρῶν τε καὶ ἀγκυλωτέρων διαλό-
γων, ὅποῖος, οἶμαι, ὁ Παρμενίδης. ἐγὼ δὲ οὕτως
αὐτὸν ἄριστα ἔχειν παιδείας, καὶ ταῦτα τῆς ἀκρο-
τάτης, οὐκ ἂν ποτε οἴηθείην. πῶς μὲν γὰρ οἶόν τε
ἦν τὸ ἀκραιφνὲς ἐκείνο τῶν παλαιῶν ὀνομάτων καὶ
ἐλευθέριον καὶ πρὸς γε τῇ τῶν πραγμάτων φύσει
πρόσφορόν τε καὶ ἐπικαιρότατον ἀγρία τινὶ γλώττῃ
καὶ ἀμουσοτάτῃ ἀποσωθῆναι; πῶς δὲ ἂν ἀνὴρ βασι-
λείῳ τύφῳ ἐκ παίδων καὶ κολακείᾳ πολλῇ γεγανω-

a. C. 5 54
Iusti-
niani 28

μένος, διαίτάν τε λαχὼν ἐς ὅτι βαρβαρικωτάτην καὶ
 πρὸς πολέμους ἀεὶ καὶ παρατάξεις ὀρωῶσαν, πῶς δὴ
 οὖν ὧδε βιούς ἤμελλε μέγα τι καὶ λόγου ἄξιον ἐν
 τοῖσδε ἀπονάσθαι τοῖς διδάγμασι καὶ ἐνασκηθῆναι;
 εἰ μὲν οὖν ἐπαινοίη τις αὐτόν, ὅτι δὴ βασιλεύς γε 5
 ὦν καὶ Πέρσης, ἔθνῶν τε τοσοῦτων καὶ πράξεων
 μέλον αὐτῷ, ὁ δὲ ἐφίετο γοῦν ὁμῶς ἀμηγέπη ἀπο-
 γεύεσθαι λόγων καὶ τῇ περὶ ταῦτα γάννυσθαι δόξῃ,
 B ξυνεπαινέσαιμι ἂν καὶ ἔγωγε τὸν ἄνδρα καὶ μείζονα
 θεῖην τῶν ἄλλων βαρβάρων. ὅσοι δὲ λίαν αὐτόν 10
 σοφὸν ἀποκαλοῦσι καὶ μονονουχὶ τοὺς ὄπη ποτὲ
 πεφιλοσοφηκότας ὑπερβαλλόμενον, ὡς καὶ ἀπάσης
 τέχνης τε καὶ ἐπιστήμης τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας διαγι-
 γνώσκειν, ὅποιον τὸν ἄγαν πεπαιδευμένον οἱ ἐκ τοῦ
 περιπάτου ὀρίζονται, οἱ δὴ οὖν ταῦτα οἰόμενοι 15
 ἐκείνη ἂν μάλιστα φωραθεῖεν οὐ τῶν ἀληθῶν ἐστο-
 χασμένοι, μόνη δὲ τῇ τῶν πολλῶν ἐπόμενοι φήμη.

29. Ἄνηρ γάρ τις Σύρος τὸ γένος, Οὐράνιος
 ὄνομα, κατὰ τὴν βασιλέως πόλιν ἤλατο, τέχνην μὲν
 ἐπαγγελλόμενος τὴν ἰατρικὴν μετιέναι, τῶν δὲ Ἄρι- 20
 στοτέλους δογμάτων οὐδὲν μὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐγί-
 C γνωσκεν, ἐκομψεύετο δὲ ὡς πλεῖστα εἰδέναι, βρεν-
 θυόμενος τῷ δύσερις εἶναι παρὰ τοὺς ξυλλόγους.
 πολλάκις γὰρ ἰὼν πρὸ τῆς βασιλείου στοᾶς καὶ ἐν
 τοῖς τῶν βιβλίων ἡμενος πωλητηρίοις διεπληκτιζέτο 25
 καὶ ἐμεγαληγόρει πρὸς τοὺς αὐτόθι ἀγερομένους,
 καὶ ταῦτα δὴ τὰ εἰδισμένα ῥημάτια τοῦ κρείττονος
 περὶ ἀνακνυκλοῦντας, ὅποιον δὴ τι αὐτοῖς ἢ τε φύσις
 ἐστὶ καὶ ἡ οὐσία καὶ τὸ παθητὸν καὶ τὸ ἀξύγχυτον
 καὶ ἄλλα τοιαῦδε. τούτων μὲν οὖν οἱ πλεῖστοι οὐδὲ 30
 ἐς γραμματιστοῦ, οἶμαι, φοιτήσαντες, οὐδὲ μὴν βίῳ
 ἀρίστῳ ἐνδεδιητημένοι, ἔπειτα ῥᾶδιόν τι ἡγοῦνται

- καὶ προχειρότατον ὑπερβάθμιον, τὸ λεγόμενον, ^{a. C. 554}
 πόδα τείνειν καὶ θεολογίας ἐφάπτεσθαι, πράγματος ^{Instit-}
 οὕτω μακαρίου τε καὶ ἀνεφίκτου καὶ μελζονος ἢ κατ' ^{niani 28}
 ἀνθρώπους καὶ μόνῳ τῷ ἀγνοεῖσθαι θαυμαζομένου. ^D
- 5 τοιγάρτοι τὰ πολλὰ περὶ δειλὴν ὀψίαν ἀπὸ κραιπά-
 λης, ὡς τὸ εἶκος, καὶ ἀκολασίας ξυναλιζόμενοι,
 οὕτω δὴ ἐκ τοῦ παρείκοντος ἐκείνων τῶν ὑπερτέρων
 ἀπάρχονται λόγων καὶ ζητήσεως θεσπεσίας, αἰεὶ τε
 περὶ ταῦτα στενολεσχοῦντες οὔτε πείθονται ὑπὸ
- 10 σφῶν οὔτε ἄλλως μεταμανθάνουσι τὰ προεγνωσμένα,
 ὅποια ἄττα καὶ τύχοιεν ὄντα. ἔχονται δὲ διὰ παντὸς
 τῶν αὐτῶν οἱ αὐτοὶ καὶ τελευτῶντες τῆς φιλονεικίας
 χαλεπαίνουσι κατ' ἀλλήλων καὶ ἀναφανδὸν διαλοι-
 δοροῦνται, φωνὰς ἀσχήμονας ἀφιέντες, ὥσπερ ἐν ^{P. 68}
- 15 κύβοις διαμαχόμενοι. οὕτω τε λύεται αὐτοῖς ὁ ἀγών,
 καὶ μόλις ἀπαλλάττονται, ὀνήσαντες μὲν οὐδ' ὀπωστι-
 οῦν ἢ ὀνηθέντες, ἔχθιστοι δὲ ἀντὶ φίλων γεγενη-
 μένοι. ἐν τούτοις δὲ τὰ πρῶτα λαχὼν ὁ Οὐράνιος,
 ὥσπερ ὁ παρ' Ὀμήρῳ Θερσίτης, ἐκολῶα καὶ μακροῦ- ^{V. 49}
- 20 γορῶν οὐκ ἀνίει. καίτοι οὐδὲν αὐτῷ περὶ θεοῦ
 βεβαίως ἐδόκει οὐδὲ ἠπίστατο ὅπως χρῆ ἐν τούτοις
 ἀντιφέρεσθαι τὰ εἰκότα· ὅμως νῦν μὲν τῇ πρώτῃ
 θέσει τῶν πεύσεων ἐναντιούμενος, νῦν δὲ πρὶν
 ἀποκρίνεσθαι ἀντερωτῶν τὰς αἰτίας τῶν προβλη-
- 25 μάτων, οὐ ξυνεχώρει ἐν κόσμῳ ἰέναι τὸν λόγον,
 ἀλλὰ διετάραττεν τὸ σαφὲς καὶ τὴν εὐρεσιν ἀνεσόβει. ^B
 ἠβούλετο μὲν γὰρ τὴν ἐφεκτικὴν καλουμένην ζηλοῦν
 ἐμπειρίαν κατὰ τε Πύρρωνα καὶ Σέξτον τὰς ἀπο-
 κρίσεις ποιεῖσθαι καὶ τέλος ἔχειν τὴν ἀταραξίαν τῷ
- 30 μηδὲν ὀτιοῦν οἰεσθαι ληπτὸν καθεστάναι· πλὴν ἀλλ'
 οὐδὲ ταῦτα ἀποχρῶντως ἐμεμαθήκει ἢ ὅσον ἀπομά-
 ξασθαι σποράδην καὶ ἐλάχιστόν τι θηρᾶσαι καὶ τοὺς

a. C. 564 Iustini²⁸ οὐδαμῶς παιδείας μετεληχότας ἑξαπατᾶν δύνασθαι
καὶ παράγειν. ὧν δὲ ἄρα ἐν λόγοις ἀμαθῆς, ἀλλὰ
ἀμαθέστερός γε ὑπῆρχεν τὸν βίον. ἐς γὰρ τὰ δώ-
ματα τῶν εὐδαιμόνων λαὸν καὶ σιτούμενος ἀφειδῶς
τὰ ποικιλώτερα τῶν ἐδωδύμων, θαμὰ τε ὁμιλῶν τῇ 5
Θηρικλείῳ, καὶ λόγοις χρώμενος ὑπὸ μέθης αἰσχροῖς
C τε ἄγαν καὶ ἀκολάστοις, γέλωτα ὠφλίσκανεν πλει-
στον, ὡς καὶ παῖσθαι τυχὸν ἐπὶ κόρησιν καὶ τοῖς
ἐκπώμασιν ὡσπερ τινὶ ἐωλοκρασίᾳ τὸ πρόσωπον
κατάρραίνεσθαι καὶ εἶναι κοινὸν ἄθυρμα τῶν δαι- 10
τυμόνων, οὐ μείον ἢ οἱ γελωτοποιοὶ καὶ μιμολόγοι.
ἀλλὰ γὰρ τοιοῦσδε ὧν ὁ Οὐράνιος ἤκέν ποτε παρὰ
τοὺς Πέρσας ὑπὸ Ἀρεοβλίνδου τοῦ πρεσβευτοῦ
ἀπηγμένους. ἄτε δὲ ἀπατεῶν καὶ κόθορνος καὶ οἶος
τὴν οὐκ οὖσαν ἑαυτῷ περιποιεῖν εὐκοσμίαν, αὐτίκα 15
ὄγε στολὴν μὲν ἡμίσιχετο σεμνοτάτην, ὅποσαν παρ'
ἡμῖν οἱ τῶν λόγων καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἀμ-
φιέννυνται, οὕτω δὲ σοβαρῶς δῆθεν καὶ ἐμβριθεῖ
τῷ προσώπῳ ἐσεφοίτα ὡς τὸν Χοσρόην. ὁ δὲ τῷ
D παραδόξῳ θεάματι καταπεπληγμένος, καὶ ἱερὸν τι 20
εἶναι εἰκάζων τὸ χρῆμα, καὶ φιλόσοφον αὐτὸν ὡς
ἀληθῶς ὑποτοπήσας, οὕτω γὰρ αὐτοῦ καὶ ὠνομά-
ξετο, ἄσμενός τε εἶδεν καὶ φιλοφρόνως ἐδεξιούτο.
καὶ εἶτα ξυγκαλεσάμενος τοὺς μάγους ἐς λόγους
αὐτῷ καθίστατο γενέσεώς τε καὶ φύσεως πέρι καὶ εἰ 25
τόδε τὸ πᾶν ἀτελεύτητον ἔσται καὶ πύτερον μίαν τὴν
ἀπάντων ἀρχὴν νομιστέον.

30. Τότε δὲ ὅν ὁ Οὐράνιος καιρῖον μὲν οὐδὲν
P. 69 ὅτιοῦν ἔλεγεν οὐδέ γε τὴν ἀρχὴν διανοεῖτο, μόνον
δὲ τῷ θρασύς τε εἶναι καὶ στωμυλώτατος, καθά 30
πού φησιν ὁ ἐν Γοργία Σωκράτης "οὐκ εἰδῶς ἐν
οὐκ εἰδόσιν" ἐνίκα. οὕτω τε εἶλεν τὸν βασιλέα ὁ

βώμαξ ἐκείνος καὶ ἔμπληκτος ὡς χρημάτων τέ οἱ^{a. C. 554}
 δωρήσασθαι πλήθος καὶ κοινῆς μεταδοῦναι τραπέξης^{Iusti-}
 καὶ ἀπάρξασθαι φιλοτησίας, οὐπω τοῦτο ἐπ' ἄλλω^{niani}
 τῷ γεγεννημένον, ἐπόμνυσθαι τε πολλάκις ἢ μὴν
 5 οὐπώποτε τοιόνδε ἄνδρα ἐωρακέναί. καίτοι πρό-
 τερον ἀρίστους ὡς ἀληθῶς ἐτεθέατο φιλοσόφους
 ἐνθένδε ὡς αὐτὸν ἀφικομένους. οὐ πολλῶ γὰρ
 ἔμπροσθεν Δαμάσκιος ὁ Σύρος καὶ Σιμπλίκιος ὁ
 Κίλιξ Εὐλάλιός τε ὁ Φρῦξ καὶ Πρισκιανὸς ὁ Λυδὸς B
 10 Ἑρμείας τε καὶ Διογένης οἱ ἐκ Φοινίκης καὶ Ἰσίδω-
 ρος ὁ Γαζαῖος, οὗτοι δὴ οὖν ἅπαντες τὸ ἄκρον
 ἄωτον, κατὰ τὴν ποίησιν, τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς
 χρόνῳ φιλοσοφησάντων, ἐπειδὴ αὐτοὺς ἢ παρὰ
 Ῥωμαίοις κρατοῦσα ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα οὐκ
 15 ἤρεσκεν, ᾧοντό τε τὴν Περσικὴν πολιτείαν πολλῶ
 εἶναι ἀμείνονα, τούτοις δὴ τοῖς ὑπὸ τῶν πολλῶν
 περιαδομένοις ἀναπεπεισμένοι ὡς εἴη παρ' ἐκείνοις
 δικαιοτάτον μὲν τὸ ἄρχον καὶ ὅποιον εἶναι ὁ Πλά-
 τανος βούλεται λόγος, φιλοσοφίας τε καὶ βασιλείας
 20 ἐς ταῦτό ξυνελθούσης, σῶφρον δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ
 κόσμιον τὸ κατήκοον, καὶ οὔτε φῶρες χρημάτων C
 οὔτε ἄρπαγες ἀναφύονται, ἀτὰρ οὐδὲ τὴν ἄλλην
 μετιόντες ἀδικίαν, ἀλλ' εἰ καὶ τι τῶν τιμῶν κτη-
 μάτων ἐν ὄτῳ δὴ οὖν χώρῳ ἐρημοτάτῳ καταλειφθείη,
 25 ἀφαιρεῖται ὅστις οὐδεὶς τῶν ἐντυγχανόντων, μένει V. 50
 δὲ οὕτως, εἰ καὶ ἀφύλακτον ἢ, σωζόμενον τῷ λειο-
 πότι ἔστ' ἂν ἐπανήκοι· τούτοις δὴ οὖν ὡς ἀληθέσιν
 ἀρθέντες, καὶ πρὸς γε ἀπειρημένον αὐτοῖς ἐκ τῶν
 νόμων ἀδεῶς ἐνταῦθα ἐμπολιτεύεσθαι, ὡς τῷ καθε-
 30 στῶτι οὐχ ἐπομένοις, οἱ δὲ ἀντίκα ἀπιόντες ᾧχοντο
 ἐς ἄλλοδαπὰ καὶ ἄμικτα ἦθη, ὡς ἐκείσε τὸ λοιπὸν
 βιωσόμενοι. πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ἐν τέλει ἀλαζόνας

a. C. 564 *μάλα* εὐρόντες καὶ πέρα τοῦ δέοντος ἐξωγκωμένους,
 Iusti- *ἔβδελύττοντό γε* αὐτούς καὶ ἐκάκιζον· ἔπειτα δὲ
 niani²⁸
 D *ἑώρων* ὡς τοιχωρύχοι τε πολλοὶ καὶ λωποδύται οἱ
 μὲν ἠλίσκοντο, οἱ δὲ καὶ διελάνθανον, ἅπαν δὲ
 εἶδος ἀδικίας ἡμαρτάνετο. καὶ γὰρ οἱ δυνατοὶ τοὺς 5
 ἐλάττονας λυμαίνονται, ὠμότητί τε πολλῇ χρῶνται
 κατ' ἀλλήλων καὶ ἀπανθρωπία, καὶ τὸ δὴ πάντων
 παραλογώτερον· ἐξὸν γὰρ ἐκάστω μυρίας ὄσας
 ἄγεσθαι γαμετάς, καὶ τοίνυν ἀγομένοις, ἀλλὰ μοι-
 χεῖαι γε ὁμως τολμῶνται. τούτων δὴ οὖν ἀπάντων 10
 ἕκατι οἱ φιλόσοφοι ἐδυσφόρουν καὶ σφᾶς αὐτούς
 ἠτιῶντο τῆς μεταστάσεως.

31. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῶ βασιλεῖ διαλεχθέντες
 ἐψεύσθησαν τῆς ἐλπίδος, ἄνδρα εὐρόντες φιλοσο-
 P. 70 *φείν* μὲν φρουαττόμενον, οὐδὲν δὲ ὅ τι καὶ ἐπαίοντα 15
 τῶν αἰπυτέρων, ὅτι τε αὐτοῖς οὐδὲ τῆς δόξης ἐκοι-
 νῶνει, ἕτερα δὲ ἅττα ἐνόμιζεν ὅποια ἤδη μοι εἰρηται,
 τὴν τε τῶν μίξεων κακοδαιμονίαν οὐκ ἐνεγκόντες,
 ὡς τάχιστα ἐπανήεσαν. καίτοι ἔστεργέ τε αὐτούς
 ἐκεῖνος καὶ μένειν ἤξιον, οἱ δὲ ἄμεινον εἶναι σφίσιν 20
 ἠγοῦντο ἐπιβάντες μόνον τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων
 ἀντίκα οὕτω παρασχὸν καὶ τεθνᾶναι ἢ μένοντες
 παρὰ Πέρσαις τῶν μεγίστων γερωῶν μεταλαγχάνειν.
 οὕτω τε ἅπαντες οἰκαδε ἀπενόστησαν, χαίρειν
 εἰπόντες τῇ τοῦ βαρβάρου φιλοξενία. ἀπῶναντο δὲ 25
 ὁμως τῆς ἐκδημίας, οὐκ ἐν βραχεὶ τινι καὶ ἡμελη-
 B *μένω*, ἀλλ' ὅθεν αὐτοῖς ὁ ἐφεξῆς βίος εἰς τὸ θυμῆρές
 τε καὶ ἠδιστον ἀπετελεύτησιν. ἐπειδὴ γὰρ κατ'
 ἐκεῖνο τοῦ χρόνου Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι σπονδὰς
 ἔθεντο καὶ ξυνθήκας, μέρος ὑπῆρχε τῶν κατ' αὐτὰς 30
 ἀναγεγραμμένων τὸ δεῖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας ἐς
 τὰ σφέτερα ἠθῆ κατιόντας βιοτεύειν ἀδεῶς τὸ λοιπὸν

ἐφ' ἑαυτοῖς, οὐδὲν ὅτιοῦν πέρα τῶν δοκούντων φρονεῖν ἢ μεταβάλλειν τὴν πατρῶαν δόξαν ἀνακαζομένους. οὐ γὰρ ἀνῆκεν ὁ Χοσρόης μὴ οὐχὶ καὶ ἐπὶ τῷδε συστήναι καὶ κρατεῖν τὴν ἐκεχειρίαν. λέγεται δὲ αὐτοῖς κατὰ τὴν ἀποπορείαν θαναμάσιόν τι ἡλίκον καὶ μνήμης ἄξιον ξυνηνεχθῆναι. καταλύσαντες γὰρ ἐν ἀγρῷ τινι Περσικῷ ἐθεάσαντο σῶμα νεκρὸν ἀνθρώπου νεοθανοῦς, οὕτω πως ἄταφον ἐρριμμένον. οἱ δὲ τὴν παρανομίαν τοῦ βαρβαρικοῦ νόμου κατελεήσαντες, καὶ οὐχ ὅσιον εἶναι ἠγούμενοι περιδεῖν τὸ μέρος ἀδικουμένην τὴν φύσιν, περιέστειλάν τε τὸ σῶμα ὡς οἶόν τε ἦν διὰ τῶν θεραπεόντων καὶ τῇ γῆ καταχώσαντες ἔθαψαν. ὡς δὲ ἐκάθευδον ἅπαντες ἐκείνης τῆς νυκτός, ἔδοξε

τις αὐτῶν, οὐκ οἶδα δὲ ὅστις, οὐ γὰρ ἔχω τοῦνομα φράσαι, ἔδοξε γοῦν ὁμῶς ὄραϊν κατ' ὄναρ ἄνδρα πρεσβύτην, γνώριμον μὲν οὐδαμῶς, οὐδ' ὅσον εἰκάσαι, ἄλλως δὲ σεμνὸν καὶ αἰδοῖον καὶ φιλοσοφίαν ἀσκοῦντι ἐμπερῆ τῷ τε σχήματι τῆς στολῆς καὶ τοῦ πάγωνος τῷ λίαν ἐκκρεμεῖ καὶ ἀφειμένῳ, ἐμβοᾶν τε αὐτῷ καθάπερ ἐγκελευόμενον καὶ παραινούντα τότε τὸ ἔπος·

μη θάψης τὸν ἄθραπτον, ἕα κυσὶ κῦρμα γενέσθαι.

γῆ πάντων μήτηρ μητροφθόρον οὐ δέχει ἄνδρα.

ἀφυπνισθεῖς δὲ ἀθρόον ὑπὸ τοῦ δέους ἀπήγγειλε τοῖς ἄλλοις τὸν ὄνειρον. οἱ δὲ τὸ μὲν παραντίκα διηπόρουν ἐς ὃ τι ἄρα καὶ ἀποβαίη. ἐπεὶ δὲ ἐς τὸ περιόρθρον ἀναστάντες ἐβάδιζον ἀνὰ τὰ πρόσω, παρέρποντες ἐκείνο τὸ χωρίον, οὕτω τῆς τῶν τόπων

θέσεως ἀναγκαζούσης, οὐ δὴ αὐτοῖς τὰ ἐπὶ τῇ ταφῇ ἐσχεδίαστο, εὐρίσκουσι τὸν νεκρὸν γυμνὸν αὐθις ὑπερθευ κείμενον, ὡς δὴ τῆς γῆς αὐτὸν τρόπῳ τινὶ

a. C. 554 *αὐτομάτῳ ἐς τοῦμφανῆς ἀναβαλούσης καὶ διαφυ-*
λάττειν ἀβρωῖτα μὴ ἀνασχομένης. καταπλαγέντες
 V. 51 *δὲ τῷ παραλόγῳ τῆς θεᾶς εἶχοντο τῆς πορείας, μηδὲν*
ὀτιοῦν τὸ λοιπὸν ἐπ' αὐτῷ δράσαντες τῶν σφίσι
νενομισμένων. ἀνελογίζοντο γὰρ τὸν ὄνειρον, καὶ 5
ὠμολόγουν ἐντεῦθεν ὅτι δὴ οἱ Πέρσαι ποινήν ἔχουσι
καὶ τιμωρίαν τῆς ἐπὶ ταῖς μητράσιν ἀκολασίας τὸ
ἄταφοι μένειν καὶ ὑπὸ τῶν κυνῶν ἐνδίκως διασπα-
 B *ράττεσθαι.*

32. *Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐς πείραν ἐλθῶν ὁ* 10
Χοσρόης ὁμῶς τὸν Οὐράνιον πλέον ἀγάμενος ἦν καὶ
ἐπόθει. αἰτιον δὲ τούτου ὅπερ, οἶμαι, φύσει τῷ
γένει πρόσεστι τῷ ἀνθρωπείῳ· πεφύκαμεν γὰρ
ἅπαντες τὰ μὲν καθ' αὐτοὺς καὶ παραπλήσια φίλα
ἠγείσθαι καὶ κάλλιστα, ἀλεείνειν δὲ καὶ ἐκτρέπεσθαι 15
τὸ ὑπερβάλλον. τοιγάρτοι καὶ ἐνταῦθά οἱ ἐπανελ-
θόντι γράμματά τε κεχαρισμένα ἔστελλεν καὶ δι-
δασκάλῳ ἐχρῆτο. ὁ δὲ οὐκέτι ἐφαίνετο ἀνεκτός,
βρεθνύμενος τῇ τοῦ βασιλέως φιλίᾳ, ὡς καὶ ἀπο-
κναίειν ἅπαντας ἐν τε τοῖς ξυμποσίοις καὶ ἀνά τοὺς 20
 C *ξυλλόγους, μηδὲν τι ἕτερον ἄδειν ἐθέλων ἢ ὅπως*
αὐτὸν ἐγέραιρεν ὁ Χοσρόης καὶ ὅποια ἄττα διελε-
γέσθην. καὶ πολλῷ σκαιότερος ἐπανῆκεν ἡμῖν ὁ
γεννάδας ἢ πάλαι ὑπῆρχεν, ὥσπερ τοῦδε ἕνεκα
μόνου τοσαύτην ὁδὸν ἀναμετρήσας, ὁμῶς, καίτοι 25
φαινότατος γε ὢν καὶ καταγέλαστος, ἀλλὰ τῷ
πολλάκις ὑμνεῖν τὸν βάρβαρον καὶ δι' ἐπαίνου
ποιεῖσθαι, αὐτὸς δῆπου κατὰ τὸ μᾶλλον ἐπεισε τοὺς
πολλοὺς ὡς εἴη σφόδρα πεπαιδευμένος. οἱ γὰρ ἀτα-
λαιπῶρως ἅπαντα προσιέμενοι καὶ ἀμφὶ ταῦτα δὴ 30
 D *τὰ ξένα καὶ παραλογώτερα τῶν ἀκουσμάτων δια-*
κεχηνότες φάδιως ὑπήγοντο ἐπικομπάζοντί τε αὐτῷ

καὶ σεμνολογουμένῳ μήτε ὅστις ὁ ἐπαινῶν μήτε ὅντινα ἐπαινοίη καὶ ἐφ' ὅτῳ διασκοποῦντες. εἰς μὲν γὰρ στρατευμάτων παρασκευὴν καὶ ὄπλων εὐκοσμίαν καὶ τὸ διὰ παντὸς ἐν τοῖς πολέμοις διαπονεῖσθαι 5 δικαίως ἂν τις θαυμάσειε τὸν Χοσρόην ὡς οὔτε ὄκνη εἴξαντα πώποτε οὔτε τῇ τοῦ γήρωσ ἀσθενείᾳ· λόγων δὲ πέρι καὶ φιλοσοφίας τοιοῦτον αὐτὸν ἡγήτεον ὅποσον εἶναι εἰκὸς ἄνδρα ξυνόμιλόν τε καὶ ἀκροατὴν Οὐρανίου ἐκείνου ἀποδεδειγμένον.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Γ.

137, 1—138, 15 N.

a. C. 554

Iusti-
niani 28

P. 72

V. 52

1. Τὰ μὲν οὖν παρὰ Πέρσαις νόμιμα καὶ ἡ ποι-
κίλη τῆς σφῶν πολιτείας μεταβολὴ καὶ ὅποσα χρῆναι
ᾤήθην περὶ Χοσροῦ καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν γένους
εἰρηῆσθαι, ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα, εἰ καὶ μακροτέρῳ
ἐξείργασται λόγῳ καὶ οὐ λίαν ἔχεται τῶν προτέρων, 5
ἀλλ' οὐ περιττὰ γε ἴσως δοῦναι ἂν οὐδὲ ἄχρηστα,
μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τὸ θέλγον, ὡς ἐμὲ ἠγείσθαι,
ξὺν τῷ ὠφελίμῳ ἀπειληφότα. ἐθέλω γάρ, εἰ ἐπ'
ἐμοὶ εἴη, καὶ περὶ πλείστον ποιῶμαι ταῖς Μούσαις,
B φασί, τὰς Χάριτας καταμιγνύναι. καίτοι ἐτέρωθί 10
με καθέλκουσιν αἱ φροντίδες, καὶ ἐπομαί γε οὔτι
ἐκὼν εἶναι τῇ περιαγούσῃ ἀνάγκῃ. ἡ γάρ μοι
ξυγγραφὴ, τοῦτο δὴ τὸ μέγιστόν τε καὶ σεμνότατον
ἔργον καὶ πάσης ἀσχολίας ὑπέρτερον, εἶποι ἂν ἡ
λύρα ἢ Βοιωτία, ὁδοῦ τε καὶ βίου πάρεργον γίνεταί 15
καὶ οὐκ ἔνεστί μοι ὡς ἦδιστα ἐμβιῶναι τοῖς ποθου-
P. 73 μένοις. δέον γάρ τοὺς πάλαι σοφοὺς σχολαίτερον
ἀναλέγεσθαι μιμησεως ἕκατι, ἅπαντά τε τὰ ἐκαστα-
χοῦ ξυμφερόμενα γνωματεύειν ἐς τὸ ἀκριβὲς καὶ
ἀναπνυθάνεσθαι, ἀνειμένον τε ἀμφὶ ταῦτα ἔχειν 20
τὸν νοῦν καὶ ἐλεύθερον, ἀλλ' ἔγωγε ἡμενος ἐν τῇ

βασιλείῳ στοᾶ βιβλίδια πολλὰ δικῶν ἀνάπλευα καὶ a. C. 564
Iustit-
niani 28
 πραγμάτων ἐξ ἑωθινοῦ μέχρι καὶ ἐς ἥλιον καταδύντα
 ἐκμελετῶ καὶ ἀνελίττω· καὶ λίαν μὲν ἄχθομαι τοῖς
 ἐνοχλοῦσιν, ἀνιῶμαι δὲ αὐθις εἰ μὴ ἐνοχλοῖεν, ὡς
 5 οὐχ οἷόν τε μοι ὄν τῶν ἀναγκαίων ἀποχρώντως
 ἐμπίπλασθαι ἄνευ πόνου καὶ δυσπαθείας. πλὴν
 ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνήσω τοῦμὸν οὐδὲ ἀποπανύσομαι ἔστ' B
 ἂν ὁ ἔρωσ με ἄγῃ, εἰ καὶ μοί τις νεμεσήσειεν ὡς
 ὑπερτέρων ἐφιεμένῳ καὶ τὸ λεγόμενον ἐν πίθῳ
 10 φιλεργοῦντι τὴν κεραμείαν. εἰ γὰρ τῷ καὶ δόξειεν
 εἶναι τὰμὰ νόθα γε ὡς ἀληθῶς καὶ ἀνεμιαῖα καὶ οἷα
 ψυχῆς ἐς πλεῖστα μεριζομένης κνήματα, ἀλλ' ἔμαντὸν
 γοῦν ἴσως ἀρέσκοιμι ἂν, καθάπερ τῶν ἀδόντων οἱ
 ἀμουσότατοι. ὡς ἂν δὲ μὴ περαιτέρῳ ἐκδρομᾶς
 15 ποιούμενος καὶ μεταβάσεις ἐς ἀπειροκαλίαν ἐκφέ-
 ρεσθαι δόξαιμι, αὐθις δὴ ἔμοιγε τῶν Κολχικῶν
 ἀγώνων καὶ τοῦ προτέρου λόγου μεταληπτέα.

2. Τότε γὰρ ὁ Χοσρόης, ἠγγελμένον αὐτῷ ὡς V. 53
 τεθνηκῶς εἶη ὁ Μερμερόης, περιήλγησεν μὲν, ὥσπερ C
 20 εἰκός, τῇ ξυμπορᾷ καὶ ἠνιάθῃ· ὡς ἂν δὲ τὰ ἐν
 Λαζικῇ στρατεύματα μὴ χηρεύοιεν ἠγεμόνος, αὐτίκα
 ὄγε στρατηγὸν τὸν Ναχοραγὰν ἀναδείκνυσιν, ἄνδρα
 τῶν σφόδρα λογίμων τε καὶ ὀνομαστοτάτων. καὶ
 τῷ μὲν τὰ ἐς τὴν πορείαν παρεσκευάστω καὶ ἦδη
 25 ἐχώρει. ἐν ᾧ δὲ ἦν ἐκεῖνος ἐν τούτοις, παράλογα
 ἅττα καὶ ἄθεσμα ἐν τῇ Κολχίδι χώρα ξυνέβη. ἐπειδὴ
 γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι, ὥσπερ μοι πρότερον ἐρρήθη,
 ἀκλεέστατα ἐτύγχανον πεφευγότες καὶ τὰ πράγματα
 τὸ μέρος καταπροέμενοι τοῖς πολεμίοις, Γουβάξης ὁ
 30 τῶν Λαζῶν βασιλεύς, οὐκ ἀνεκτὸν ἠγούμενος τὸ
 αἶσχος, δεδιὼς δὲ μᾶλλον μήτι καὶ πέρα τούτων
 ἀμαρτηθεῖη, αὐτίκα Ἰουστινιανῷ ἐξήγγειλεν ἕκαστα, D

a. C. 554
Iusti-
niani 28

καταιτιώμενος τοὺς στρατηγούς καὶ ἅπαν τὸ ξυνε-
νεχθὲν εἰς τὴν ἐκείνων ἀνάγων ἀβελτερίαν, καὶ
πλέον ἐπεκάλει τῷ Βέσσα, καὶ μετ' ἐκείνον Μαρ-
τίνῳ καὶ Ρουστίκῳ. οὗτος δὲ Ῥούστικος ἦν μὲν
Ἑλληνογαλάτης τὸ γένος, παρῆν δὲ αὐτόσε οὐχ ὥστε 5
στρατηγὸς ἢ ταξίαρχος ἢ ἄλλο τι εἶναι τῶν παρα-
τάξεων μέρος, ταμίαι δὲ μόνον τῶν βασιλέως χρη-
μάτων, οὐ μὴν τῶν ἐκ τῆς δασμοφορίας ἐραυιζο-
μένων, ἄλλῳ γάρ τῳ ταῦτα ἐπετέτραπτο, ἀλλὰ τῶν
ὄσα ἐκ τῶν βασιλείων θησαυρῶν ἐπεπόμφει, ἐφ' ᾧ 10

- P. 74 τοὺς ἀριστεύοντας ἐν ταῖς μάχαις τὰ προσήκοντα
κομίζεσθαι γέρα. ἐντεῦθεν τε οὐκ ἄσημος ἦν ὁ
ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν δυνατωτάτων, ὡς καὶ
κοινωνὸς εἶναι τῶν ἀπορρήτων, βέβαιά τε τότε
δοκεῖν καὶ πιστότερα τὰ παρὰ τῶν ἀρχόντων ἀναγ- 15
γελλόμενα, ἦνίκα ἂν ἐκείνον ἀρέσκη. Ἰουστινιανὸς
δὲ ἤδη καὶ πρότερον χαλεπαίνων τῷ Βέσσα, ὅτι δὴ
Πέτρας ἐλὼν τὸ φρούριον, πρὶν ἀφικέσθαι τὸν
Μερμερόην, δέον αὐτὸν τὰς ἐξ Ἰβηρίας ἐσόδους
καρτερώτατα διαφράξαι, ξυλλαμβανούσης αὐτῷ τῆς 20
φύσεως τῶν χωρίων, ταύτῃ τε ἄβατα τοῖς βαρβάροις
τὰ Λαζικῆς ὄρια καταστήσαι, ὁ δὲ τοῦτο μεθῆκεν
ὑπὸ ῥαστώνης, ἀργυρολογῶν δὲ περιενόστει τὰς
πόλεις τὰς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένας. ἐκεῖνα δὴ οὖν ὁ
B βασιλεὺς μεμνημένος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἐπέπυστο, 25
αὐτίκα ἐπέιθετο· καὶ τοίνυν παραλύσας τὸν Βέσσαν
τῆς ἀρχῆς, καὶ πρὸς γε ἀφελόμενος αὐτὸν τὰ οἰκεία
εἰς Ἀβασγούς ἐξέπεμψεν, ἐκεῖσε μενοῦντα ἕως ἂν
ἕτερόν τι ἐπ' αὐτῷ διανοηθείη. τῷ δὲ Μαρτίνῳ
πολλὰ νεμεσήσας, ὅμως αὐτῷ τὰ πρωτεῖα τῆς ἡγε- 30
μονίας παρέσχετο, καὶ ἦν ἐν τοῖς στρατηγοῖς πρῶ-
τιστος μὲν αὐτός, Ἰουστίνος δὲ δεύτερος, καὶ Βούζης

αὐ μετ' ἐκεῖνον, καὶ ἐξῆς οἱ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι. αἰεὶ
 μὲν οὖν καὶ πρότερον Μαρτίνῳ τε καὶ Ρουστίκῳ
 οὐκ ὀρθῶς τὰ ἐς Γουβάξην διέκειτο, ἀλλὰ δυσμένειά
 τις αὐτοῖς ὑπετύφετο, βαρεῖά τε καὶ δεινοτάτη ὄσφ
 5 καὶ διελάνθανε, λαβοῦσα μὲν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ φθό-
 νου καὶ βασκανίας, ἀρθεῖσα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον τῷ C
 ξυνεχεῖ καὶ ἀλογίστῳ τῆς ὑποψίας. ἅπαν γὰρ ὅτιοῦν
 ὑπ' αὐτοῦ γιγνόμενον τῷ πεπονθότι τῆς ψυχῆς
 ἐξετάζοντες, καὶ πάντως ἀχθόμενοι, ὑπέτρεφον τὸ
 10 χαλεπαῖνον καὶ ἐπερρώννυον. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ὑπο-
 τοπήσας τὸ ἔχθος, καὶ τὸ λοιπὸν ἐς τὸ ἀντιλυπεῖν
 προηγμένος, ἐκακηγόρει γε αὐτοὺς πολλάκις ὡς
 ἀνάνδρους καὶ ἀλαζόνας, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν μέλον
 αὐτοῖς τῶν πρακτέων, ἐς τε τὰ ξυμπόσια καὶ τοὺς
 15 ξυλλόγους νεμεσῶν αἰεὶ διετέλει, καὶ οὐδὲ πρεσβείας
 τυχὸν ἀφιγμένης ἐκ τῶν προσοίκων ἐθνῶν ἀνίει καὶ
 ὑπεστέλλετο· οἱ δὲ ταῦτά τε οὐκ ἐνεγκόντες καὶ
 πρὸς γε τὰς ἐς βασιλέα διαβολὰς ἐν ὀργῇ ποιησά- D
 μνοι, καὶ γιννώσκοντες ὡς οὐκ ἀνήσει διελέγχων
 20 εἰ που καὶ αὐτίς σφαλεῖεν, ἐβουλεύοντο ἐκποδᾶν
 τὸν Γουβάξην ποιήσασθαι, ὡς ἂν τίσαιντό τε αὐτὸν
 τοῦ φθάσαντος πέρι καὶ τὸ λοιπὸν οὐδὲν ὅτι δει-
 μαίνοιεν.

3. Πολλὰ δὴ οὖν κατὰ σφᾶς κοινολογησάμενοι
 25 καὶ πέρας ἐπὶ τῆδε στάντες τῇ γνώμῃ, ἐπειδὴ αὐτὸν
 οὐ πρότερον διαχειρίσασθαι ᾔοντο χρῆναι πρὶν ἂν V. 54
 καὶ τοῦ βασιλέως ἀποπειραθεῖεν, στέλλουσιν ἐς τὸ
 Βυζάντιον Ἰωάννην τὸν Ρουστίκου ἀδελφόν, ἀγγε-
 λοῦντα δῆθεν ὡς μηδίξων ὁ Γουβάξης πεφώραται. P. 75
 30 καὶ οὖν ἐς λόγους ὁ Ἰωάννης τῷ βασιλεῖ λαθραϊώ-
 τατα ἀφιγμένος διέβαλλε τὸν Γουβάξην ὡς ἀπο-
 στάντα ἤδη καὶ τοὺς Πέρσας ἐπαγόμενον καὶ οὐκ ἐς

a. C. 554 μακρὰν τὴν χώραν ἐπ' ἐκείνους μεταθήσονται, εἰ μὴ
 Iusti- θᾶττον ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ διακωλυθείη. ὁ δὲ βασι-
 niani 28 λεὺς καταπλαγείς μὲν τῷ παραλόγῳ, οὐπω δὲ τελεώ-
 τата πεπιστευκῶς, ἀλλ' ἐπὶ μέσῃς τινὸς χωρήσας
 ἐννοίας, "ἄγε" ἔφη "ὅπως τὸν ἄνδρα παρασκευάσοιτε
 ὡς ἡμᾶς ἐνθάδε γενέσθαι". δείσας δὲ ὁ Ἰωάννης
 μήποτε, εἰ γε ἐκεῖνος ἀφίκοιτο, τὰ τῆς ἐπιβουλῆς
 ἀνακαλυφθείη, "εἶεν" ἔφη "ὦ δέσποτα, τί δὲ ἄρα
 B ποιητέον ἡμῖν, εἰ γε ἐκὼν εἶναι παραγενέσθαι ἡμῖς
 ἔλοιτο;" "ἀναγκαστέον αὐτὸν" ἢ δὲ ὁ βασιλεὺς "κατή- 10
 κοον ὄντα καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐκπεμπτέον." εὐθύς δὴ
 οὖν ὑπολαβὼν ὁ Ἰωάννης "ἀναγκαζόμενος δὲ εἰ γε
 ἀντισταίῃ, τί ἂν γένοιτο ἐπὶ τούτοις;" "τί δὲ ἄλλο
 γέ" ἔφη ὁ βασιλεὺς "ἢ πείσεται τὰ τῶν τυράννων
 καὶ κάκιστα ἀπολεῖται;" "οὐδὲν οὖν ἔσται δέος" ἢ 15
 δὲ ὁ Ἰωάννης "τῷ τούτου ἀποκτενοῦντι;" "οὐ μὲν
 οὖν" ἔφη, "εἴγε ἀντιταττόμενός καὶ ἀνηκουστῶν ὡς
 πολέμιος διαφθαρείῃ". τοιαῦτα δὲ τοῦ βασιλέως
 ἀποκριναμένου καὶ παραπλήσια τούτων ἐν ἐπιστολῇ
 τοῖς στρατηγοῖς σημῆναντος, οὐδὲν ἔτι ὁ Ἰωάννης 20
 περαιτέρω ἀνεπνυθάνετο, ἀλλ' ἐπειλήφθαι ἤδη καὶ
 C ἔχεσθαι τοῦ ζητουμένου ἀποχρώντως ἠγούμενος ἐπα-
 νῆκεν αὐθις ἐς Κόλχους τὸ γράμμα τοῦτο ἐπιφερό-
 μενος· ὁ δὴ Μαρτίνος τε καὶ Ρούστικος ἀναλεξά-
 μενοι, καὶ μάλα εὐπρεπῶς ἐσκευωρήσθαι τὸ δρᾶμα 25
 εὐρόντες, εὐθύς ἐπὶ τὴν προᾶξιν ἐχώρουν. ξυγκα-
 λεσάμενοι δὴ οὖν Ἰουστίνον τε καὶ Βούξην καὶ τὸ
 μελετηθὲν ἀποκρύπτοντες, χρῆναι ἔφασαν τὴν τα-
 χίστην ὡς Γουβάξην λέναι, ξὺν αὐτῷ τε βουλευέσθαι
 ὅπως τοῖς ἐς Ὀνόγουριν Πέρσαις κοινῇ ἐπελευσό- 30
 μεθα. οἱ δὲ τούτοις πεπεισμένοι ξυνεπορεύοντο.
 εἶπετο δὲ αὐτοῖς βραχεῖά τις ἐκ τῶν ταγμάτων

ἀπόμοιρα· γνούς δὲ ὁ Γουβάξης ὡς αὐτίκα μάλα οἱ στρατηγοὶ ἐπ' αὐτὸν ἤξουσι, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἀντί-
 ξουν ὑποτοπήσας, παραγίγνεται ἀμφὶ τὸν Χωβοῦν
 ποταμόν. ἐνταῦθά τε αὐτοῖς ὁ δείλαιος ὑπαντιάζει
 5 ἀφύλακτός τε καὶ θαρραλέος καὶ λίαν ὀλίγους τῶν
 ὀπαδῶν ἐπαγόμενος, καὶ τούτους ἀνόπλους καὶ οὐκ
 ἐς μάχην παρεσκευασμένους. πῶς δὲ οὐκ ἂν οὕτως
 ἴκετο παρὰ φίλους τε καὶ ξυνήθεις καὶ φύλακας τῆς
 χώρας καὶ ἦκιστα πολεμίους, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ
 10 τῶν ὀθνείων ἐχθρῶν ἀλεξητήρας;

4. Οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων ἡμενοὶ ἅπαντες διε-
 λέγοντο ἀλλήλοις ὅπως τὰ παρόντα θετέον· καὶ τοί-
 νυν ὁ Ρούστικος "ἄγε" ἔφη "ὦ Γουβάξη, ὅπως ἡμῖν
 ξυνάροιο καὶ ξυνεπιλήψη τοῦ πόνου κατὰ Περσῶν
 15 ἰούσι, τούτων δὴ τῶν ἐς Ὀνόγουριν ἰδρυμένων.
 αἰσχροὺν γὰρ εἰ καθεδουῖνται ἀδεῶς ἐπὶ πλεῖστον ἐν
 μέσῃ τῇ ἡμετέρα χώρᾳ, καὶ ταῦτα ὀλίγιστοι ὄντες
 καὶ οὐδαμῶς ἀξιόμαχοι". "ἀλλ' ὑμᾶς γε μόνους" ἢ
 δὲ ὁ Γουβάξης "ἀνάγκη, ὦ γενναῖοι, ἐν τῷδε δια-
 20 γωνίσασθαι ὡς καὶ μόνους τῶν ξυνενεχθέντων
 αἰτιωτάτους. εἰ γὰρ μὴ φαστώνῃ πολλῇ ἀμφὶ τὰ
 πρακτέα εἴχεσθε καὶ ὀλιγωρία, οὗτ' ἂν τὸ φρούριον
 ἡμῖν τοῦτο ἐπετειχίζετο οὔτε οὕτως ἀκλεᾶ φυγῆν
 καὶ ἀσχήμονα ὑποστάντες ἐδραπετεύετε, οὔτε ἄλλο
 25 τι ἐγίγνετο τῶν οὐ προσηκόντων. νῦν δὴ οὖν, ὦ
 λῶστοι, εἰ γε δόξης ἐρασταὶ εἶναι φατε καὶ στρατη-
 γικῷ φρονήματι γάνυσθε, τὸ παρειμένον ὑμῖν
 ἀνακλητέον. ὡς ἐγῶγε οὐ ποτε ἔξομαι οὐδὲ ξυνδια-
 κινδυνεύσαιμι, πρὶν ἂν ἅπαντα ἐκθεραπευθῆίη πρὸς
 30 ὑμῶν τὰ ἡμαρτημένα". τούτων δὲ εἰρημένων, αὐ-
 τίκα, ὥσπερ τῆς ἀντιλογίας ἀποχρώσεως πρὸς ἔλεγχον
 τοῦ μηδισμού καὶ τυραννίδος μεμελετημένης, ὁ

a. C. 554¹ *Ἰωάννης ἐκεῖνος, ὁ τῶν δεινῶν ἀγγελιαφόρος, σπα-*
 Iusti-
 niani²⁸
 V. 55 *σάμενος ἠρέμα τὸ ἐγχειρίδιον παίει τὸν Γουβάξην*
ἀμφὶ τὸ στέρνον, οὐπω καιρίαν. ὁ δέ, ἐτύγχανεν
γὰρ ἐναλλάγδην ἔχων τὸ πόδε ὑπὲρ τὸν αὐχένα
τοῦ ἵππου, ἀθρόον κατέπεσεν, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, 5
τῇ πληγῇ τῆς χειρὸς ὅσον τῷ ἀπροσδοκῆτῳ κατα-
βηβλημένος. ἰλυσπώμενον δὲ αὐτὸν ἔτι καὶ ἀναστη-
σεῖοντα παραστάς ὁ τοῦ Ῥουστίκου δορυφόρος,
προστεταγμένον αὐτῷ, καὶ ξίφει πατάξας τὴν
κεφαλὴν τελεώτατα κατακτείνει. οὕτω μὲν οὖν τὸν 10
 C *Γουβάξην καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἀνηρῆσθαί φασιν οἱ τὰ*
ἀκριβέστατα γινώσκειν πεπιστευμένοι. Ἰουστίνος
δὲ καὶ Βούξης ἤσχαλλον μὲν καὶ ἐδυσφόρουν καὶ
ξυμφορὰν τὸ πραχθὲν ἐποιοῦντο, ἡσυχίαν δὲ ὁμως
ἦγον, οἰόμενοι βασιλέα Ἰουστινιανὸν ταῦτα σαφῶς 15
ἐπιστεῖλαι. ὁ δὲ τῶν Λαζῶν ὄμιλος διαταράχθη τε
ἅπας καὶ δυσθυμῖα κατεῖχοντο, ὡς μήτε ἀναμίγνυσθαι
τὸ λοιπὸν τοῖς Ῥωμαίοις μήτε ξυνεπιστρατεύειν
αἰρεῖσθαι, ἀλλὰ τὸν νεκρὸν ἢ νενομίσται καταχώ-
σαντες ἔμενον οὕτως ἀπόμαχοι, ὡς δὴ δεινὰ ὑβρισμέ- 20
νοι καὶ τὴν πάτριον δόξαν ἀποβεβληκότες.

5. Μέγιστον γὰρ ἔθνος καὶ ἀγέρωχον οἱ Λαζοὶ
 D *καὶ μεγίστων ἄλλων κρατοῦσι, τῷ τε παλαιῷ τῶν*
Κόλχων ὀνόματι βρενθύμενοι πέρα τοῦ μετρίου
μεγαλαυχοῦσι, καὶ τάχα οὐ λίαν ἀλόγως. ἐν γὰρ 25
τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὅσα ὑφ' ἐτέραν βασιλείαν τετάχεται,
οὐκ οἶδα ἔγωγε ἄλλο οὕτω κλεινόν που φύλον καὶ
εὐδαιμον, πλούτου τε ὑπερβολῇ καὶ πλήθει κατη-
κόων, τόπων τε εὐκαιρία καὶ ἀφθονία τῶν ἐπιτη-
δειῶν καὶ τῇ τῶν ἠθῶν εὐκοσμία τε καὶ δεξιότητι. 30
 P. 77 *καὶ τοίνυν οἱ μὲν πάλαι οἰκήτορες τῶν ἐκ τῆς*
θαλάττης ἀγαθῶν ἀγνώτες παντάπασιν ἐτύγχανον

ὄντες, οἷς γε οὐδὲ ὄνομα νεῶς ἠκούετο, πρὶν γε δὴ αὐτοῖς τὴν Ἀργῶ ἐκείνην ἐπιφοιτῆσαι. οἱ δὲ νῦν καὶ ναυτὶλλονταὶ γε οὕτω παρασχὸν καὶ τὰ τῆς ἐμπορίας κομίζονται κέρδη. εἰσί τε οὐ βάρβαροι τὸ
 5 λοιπὸν οὐδὲ οὕτω βιοτεύουσιν, ἀλλ' ἐς τὸ πολιτικόν τε καὶ ἔννομον μεταβέβληνται τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιμιξία· ὥστε εἴ τις τοὺς χαλκόποδας ταύρους περιέλοι καὶ τὰς τῶν γηγενῶν ἀναβλαστήσεις καὶ ὅποσα ἄλλα τερατώδη καὶ ἄπιστα τῇ ποιήσει ἀμφι
 10 τῷ Αἰήτῃ κεκόμψενται, εὖροι γε ἂν τὰ παρόντα πολλῷ τῶν προτέρων ἀμείνονα. τοιοῦτοι δὴ οὖν ὄντες οἱ Λαξοὶ εἰκότως οὐκ ἀνεκτὰ ἠγοῦντο πεπον-
 θέναι, ὡς δὴ τὸν βασιλέα σφῶν παραλόγως ἀφηρη- B
 μένοι. ἀντίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, Μαρτίνου ἔξοτρώ-
 15 νοντος, ἠπείγοντο πανσυδὶ ἐπιθέσθαι τοῖς ἐς Ὀνό-
 γουριν Πέρσαις. τήνδε δὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ παλαιοῦ ἔλαχεν τὸ χωρίον, Οὕνων ἴσως ἐν τοῖς ἄνω χρό-
 νοῖς, τῶν δὴ Ὀνογούρων ἐπιλεγομένων, αὐτοῦ που
 20 ξυμβαλόντων τοῖς Κόλχοις, καὶ εἶτα νενικημένων,
 καὶ ὥσπερ μνημείου χάριν καὶ τροπαίου τὴν ἐπί-
 κλησιν ταύτην τῶν ἐπιχωρίων ἐπενεγκόντων. νῦν
 δὲ οὐχ οὕτω παρὰ τοῖς πολλοῖς ὀνομάζεται, ἀλλ'
 ἐπειδὴ Στεφάνου τοῦ θεσπεσίου ἱερὸν ἐνταῦθα
 25 ἴδρυται, ὃν δὴ πρῶτον πάλαι φασὶν ὑπὲρ τῶν Χρι-
 στιανοῖς ἄριστα δοκούντων ἐθελοντὴν διακινδυνεύ-
 σαντα ὑπὸ τῶν ἐναντίων καταλευσθῆναι, τῷ ἐκείνου C
 ὀνόματι καλεῖσθαι τὸν τόπον νενομίσται. ἡμᾶς δὲ
 οὐδέν, οἶμαι, τὸ κωλύον ἐς γνώρισμα τῇ ἀρχαιο-
 τάτῃ χρῆσθαι προσηγορία, ἐπεὶ καὶ ξυγγραφῇ μᾶλλον
 30 προσῆκει. ὁ δὴ οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατὸς ἐς Ὀνό-
 γουριν ἰέναι παρεσκευάζοντο. οἱ γὰρ τοῦ μιάσματος
 βουληφόροι ἐς τοῦτο ἐνέκειντο, ἐλπίζοντες ὁράδιως

- n. C. 554
Iusti-
niani²⁸ τοῦτο δὴ τὸ φρούριον καταστρέψασθαι· ταύτη τε
τὸν βασιλέα, εἰ καὶ τὰ τοῦ δόλου γνοίη, μὴ λίαν
αὐτοῖς χαλεπῆναι, ἀλλὰ τῇ τελευταίᾳ πράξει ἐν
καιρῷ γιγνομένη τὸ ἐπίκλημα διαλύσαι. ἅπαντες
τοιγαροῦν οἳ τε στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις ἐν τῷ 5
Ἀρχαιοπόλεως πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι τοὺς τε
D καλουμένους σπαλίωνας ἐπεσκεύαζον καὶ τὰ τῶν
V. 56 μεγάλων λίθων ἀκοντιστήρια καὶ ἄλλα ἅττα τοιαῦτα
ὄργανα, ὡς, εἰ δεήσοι, τειχομαχήσοντες. ἔστι δὲ ὁ
σπαλίων πλέγμα ἐκ λύγων ἐς ὀροφῆς τύπον ἕξειρ- 10
γασμένον, στεγανόν τε τῇ πυκνώσει καὶ ἀμφηρεφές,
τῷ ἐκατέρωθεν τὰ πλευρὰ ἐς τὰ κάτω παρατετάσθαι
καὶ περιβάλλειν τὸ ὑπερχόμενον. δέρρεις δὲ ὑπερθεν
καὶ διφθέρας ἐπιβάλλοντες πάντοθεν περικαλύπτουσι
τὸ μηχάνημα, τοῦ μᾶλλον ἔρυμα εἶναι καὶ ἀπο- 15
κρούειν τὰ βέλη. ἄνδρες δὲ ἔνδον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
ὑποκρυπτόμενοι αἰρουσί γε αὐτὸ ἀφανῶς καὶ ἢ
βούλονται διακομίζουσιν. ἐπειδὴν δὲ προσενεχθείη
P. 78 πύργῳ τυχόν ἢ περιβόλῳ, τότε δὴ νέρθεν ἐκείνοι
τὴν προσκειμένην γῆν ἀνορύττοντες καὶ τὸν χοῦν 20
ἀνιμώμενοι, ἀπογυμνοῦσι τὰ θεμέλια, καὶ εἶτα
μοχλοῖς τε καὶ σφύραις ἐνδεδεχέστατα πλήττοντες
κατασειούσιν τὴν οἰκοδομίαν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥω-
μαῖοι τὰ ἐς πολιορκίαν παρεσκευάζοντο.

6. Ἐν τούτῳ δὲ ἀλίσκεται τις Πέρσης ἀνὴρ ὑπὸ 25
τῶν Ἰουστίνου δορυφόρων ἀνὰ τὸ φρούριον πορευό-
μενος. ἐπεὶ δὲ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκεκόμιστο,
ἠναγκάζετο μαστιγούμενος ξὺν ἀληθείᾳ ἐρεῖν τὰ
B τῶν οἰκείων βουλευματα. καὶ δῆτα ἀπήγγελλεν ὡς
ὁ μὲν Ναχοραγὰν ἐς Ἰβηρίαν ἤδη ἀφίκται, αὐτὸν 30
δὲ ἀπεσταλκῶς εἶη τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐπι-
θαρρυνούντα, ὡς αὐτίκα μάλα τοῦ στρατηγοῦ

παρεσομένου. "οἱ δὲ ἐς Μουχείρισίν τε καὶ Κοτάϊσιν a. C. 554
Iusti-
niani 28
 τεταγμένοι Πέρσαι οὐκ ἐς μακρὰν ἤξουσιν" ἔφη
 "προσβοηθήσοντες τοῖς ἐς Ὀνόγουριν ὁμοφύλοις,
 ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς ἐπ' ἐκείνους λέναι δια-
 5 νοεῖσθε." τούτων δὲ εἰρημένων, αὐτίκα οἱ τῶν
 Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐβουλεύοντο ἀμφὶ τῶν παρόν-
 των. καὶ Βούξης μὲν ἔφασκεν χρῆναι πρότερον
 παντὶ τῷ στρατῷ ὑπαντιάζειν τοῖς ἐπερχομένοις.
 τούτων γάρ, ὡς τὸ εἶκός, διὰ τὴν ὀλιγότητα νικω-
 10 μένων, ἐπόμενον εἶναι τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ τάχιστα C
 προσχωρήσειν, ἐρήμους γεγεννημένους· εἰ δέ γε καὶ
 ἀντισταῖεν, ἀλλ' οὐδενὶ πόνῳ διαφθαρήναι. ἤρθεκε
 δὲ ταῦτα καὶ Οὐλλύγαγγον, τὸν τοῦ Ἑρουλικοῦ στρα-
 τεύματος ἡγεμόνα. τοιγάρτοι ἐκείνος θαμὰ ἐπεφθέγ-
 15 γετο παροιμιῶδές τι, βαρβαρικὸν μὲν καὶ ἀφελές,
 ἐνεργὸν δὲ ὅμως καὶ χρήσιμον· ὡς δεῖ πρότερον
 ἀποσοβεῖν τὰς μελίττας, καὶ ἔπειτα τὸ μέλι σχολαί-
 τερον ἀναιρεῖσθαι. ὁ δὲ Ῥούστικος, θρασύτερος γάρ
 ἤδη ἐγεγόνει καὶ τυραννικώτερος, ὥσπερ, οἶμαι, τῷ
 20 ἀδικήματι φρουαττόμενος καὶ τῇ πρὸς Μαρτῖνον ὁμο-
 φροσύνῃ, ἔσκωπτε γε τὸν Βούξην ἀναφανδὸν καὶ
 ἐπεκερτόμει, ὡς οὐπώποτε τὰ δέοντα λογιζόμενον. D
 κράτιστον δὲ ἔλεγεν εἶναι περιττῷ μὲν πόνῳ τὸ
 στρατεύμα ἤμισα ἐπιτρίβειν, ἅπαντας δὲ τῷ φρου-
 25 ρίῳ πελάσαντας ῥαδίως γε αὐτὸ καταστρέψασθαι
 καὶ προτερῆσαι τὴν ἔξωθεν ἐπικουρίαν· ὀλίγους δέ,
 εἴ γε ἄρα, στέλλειν ἐπ' ἐκείνους, τὸ τάχος τῆς ἐφό-
 δου διακωλύσοντας. καὶ ἦν μὲν πολλῶ ἀμείνονα τὰ
 τῷ Βούξῃ βεβουλευμένα, καὶ τῆς φύσεως ἐχόμενα
 30 τῶν πραγμάτων, στρατηγία τε ἀρίστη πρέποντα καὶ
 τὸ δραστήριον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ παρεχόμενα. ἐπεὶ
 δέ, ὡς ἔοικεν, ἅπασα ἢ πληθὺς τοῦ ἄγους μετειλήφει

- a. C. 554 *Iusti-*
niaui 28 τῷ ξυνεῖναι τε καὶ ἔπεσθαι τοῖς μαιφόνοις, ἢ κακίων
τέ καὶ ἀξύμφορος νενίκηκεν γνώμη ὡς ἂν παραχρῆμα
ὑπόσχοιεν δίκας. στέλλονται μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνους
- P. 79 τοὺς ἐκ Μουχειρίσιδος ἐρχομένους ἄνδρες ἱππῶται
οὐ πλείους ἢ ἑξακόσιοι. ἠγοῦντο δὲ αὐτῶν Δαβρα- 5
γέζας τε καὶ Οὐσίγαρδος, ἄμφω μὲν βαρβάρω τὸ
γένος, Ῥωμαϊκῶν δὲ ταγματῶν προεστικότε. οἱ δὲ
ἄλλοι ἅπαντες ἅμα τοῖς στρατηγοῖς τῷ φρουρίῳ
προσβαλόντες εὐθύς ἔργου εἶχοντο. τὰς τε γὰρ
μηχανὰς ἐκίνουν καὶ τῶν πυλῶν ἀπεπειρῶντο καὶ 10
ἀμφικυκλώσαντες τῷ πλήθει τὸν περίβολον πάντοθεν
ἐσηκόντιζον. οἱ δὲ Πέρσαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ οὗτοι ἀνά
τὰς ἐπάλλξεις διαθέοντες ὡς οἷόν τε ἦν ἐκ τῶν παρόν-
των ἠμύνοντο, βέλη τε ἀφιέντες συχνὰ καὶ τὰ
- V. 57 ἕκτοσθεν φυλαττόμενοι. ὀδόνας γὰρ τινὰς καὶ 15
ἀπλοῖδας ἐκ τοῦ μετεώρου κρεμάσαντες ταύτη τὰς
B βολὰς ἀσθενεστέρας ἀπετέλουν, ἐν τοῖσδε πρότερον
περιειργομένας, σπουδῇ τε πολλῇ καὶ προθυμίᾳ κατ'
ἀλλήλων διεμάχοντο. καὶ εἴκασεν ἂν τις παρατάξει
μᾶλλον ἢ πολιορκία τὸ χρῆμα. τοσαύτη ἄρα ἦν 20
ἐκατέρωθεν ἡ ταραχὴ καὶ ἡ τῶν ἔργων ἐπίδειξις,
τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς σφῶν σωτηρίας ἀγωνιζομένων,
ὡς οὐ μετρίου περιστάντος κινδύνου, τοῖς δὲ καὶ
μάλα αἰσχρὸν εἶναι δοκοῦν ἅπαξ ἐπελθοῦσιν ἀπρά-
κτοις ἐπανίεναι καὶ μὴ οὐχὶ παραστήσασθαι τὸ ἐπι- 25
τείχισμα καὶ ἀπαλλάξαι τὴν Ἀρχαιοπόλιν γειτονή-
ματος πολεμίου.

7. Οἱ δὲ ἄλλοι Πέρσαι ἐς τρισχιλίους ἱππῶτας
μαχίμους ξυντεταγμένοι, ἄραντες ἐκ τε Κοταΐσιου
C καὶ Μουχειρίσιδος, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ὀνόγουριν. 30
πορευομένοις δὲ αὐτοῖς ἐκμελέστερον καὶ οὐδὲν ὅ τι
πολέμιον διανοουμένοις, ἐσπίπτουσιν ἀθρόον οἱ ἀμφὶ

τὸν Δαβραγέξαν καὶ Οὐσίγαρδον, καὶ τῷ αἰφνιδίῳ ^{a. C. 554}
 γε αὐτοὺς καταπλήξαντες εὐθύς ἐς φυγὴν ἔτρεψαν. ^{Iusti-}
 τούτου δὲ ἀπηγγελέμενου τοῖς πολιορκοῦσι Ῥωμαίοις, ^{niani 28}
 αὐτίκα οἶγε θαρραλεώτερον ἐπιφερόμενοι τὰ τε παρα-
 5 πετάσματα ἐκείνα καθεῖλκον καὶ ξὺν ἀκοσμίᾳ πολλα-
 χοῦ τοῦ τείχους διεσκεδάννυντο, ὡς ῥαδίως τὸ
 λοιπὸν τὰ τῆδε ἅπαντα διαρπασόμενοι, ἅτε δὴ τῶν
 ἔξωθεν δυσμενῶν πεφευγῶτων καὶ οὐδενὸς ἐτι
 ἐνοχλήσοντος. ἀλλ' ἐκεῖνοι τάχιστα καταμαθόντες
 10 ὡς οὐχ ἅπας αὐτοῖς ὁ τῶν Ῥωμαίων ἐπῆλθεν στρα- D
 τός, ἤπερ τὴν ἀρχὴν φήθησαν, ὀλίγοι δὲ σφόδρα
 καὶ ὅσοι κατάσκοποι μᾶλλον ἢ πολεμισταὶ ἀξιόχρεοι
 νομισθῆναι, ἐπιστρέφουσιν ἐξαπιναίως ἐπ' αὐτοὺς
 ἀλαλάζοντες. οἱ δὲ τὴν μεταβολὴν οὐκ ἐνεγκόντες
 15 ἐς παλίωξιν μετεχώρουν καὶ πολλῇ ἔφευγον ξὺν
 ταχυτῆτι. εἶποντο δὲ αὐτοῖς ὡς πλησιαίτατα καὶ οἱ
 Πέρσαι διώκοντες, ὥστε ἀμέλει ξυνενεχθῆναι, τῶν
 μὲν ἐλεῖν, τῶν δὲ ἀποδιδράσκειν ἐπειγομένων, ἄμφω
 τοὺς τε φεύγοντας ἅμα καὶ τοὺς ἐς τὴν δίωξιν
 20 ἐγκειμένους παρὰ τὰ ἄλλα τῶν Ῥωμαίων στρατεύ-
 ματα μιγάδην ἰκέσθαι. Θορύβου δὲ πολλοῦ, ὡς τὸ
 εἰκός, ἀναστάντος, ἅπαν δὴ τὸ πλῆθος, περιφρο- P. 80
 νήσαντες τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν ὅσον οὐπω ἐλπ-
 σθεῖσαν ἔσεσθαι πόρθησιν τοῦ φρουρίου, καὶ δὴ
 25 ξὺν τοῖς στρατηγοῖς ἀπιόντες ᾤχοντο, οὔτε διαγνῶναι
 ἀναμείναντες ὅτι ποτέ ἐστι τὸ γεγενημένον ἢ ὀπό-
 σοι ὄντες αὐτοὶ εἶτα ὑφ' ὅσων ἐλαύνονται, ἀλλ'
 ἤεσαν οὕτω δρομαῖοι καὶ διαταράττοντο, καθάπερ
 πανικοῦ δείματος ἐμπεσόντος. οἱ δὲ Πέρσαι κατὰ
 30 τὸ μᾶλλον θαρρήσαντες πλέον ἐδίωκον. ἐπεὶ καὶ οἱ
 ἐν τῷ φρουρίῳ, ἐθεῶντο γὰρ τὰ ποιούμενα, ἐκβάντες
 ἀθρόον ἀνεμίγνυντο τοῖς ἄλλοις, ὁμοσε τε τὸ λοιπὸν

- a. C. 554
Iusti-
niani 28
- ἐπισπόμενοι λαμπροτέραν τὴν φυγὴν τῶν ἐναντίων εἰργάσαντο. καὶ ὅσον μὲν ἱππικὸν τῶν Ῥωμαίων, B ῥαδίως ἐκείνοι ἔξω βελῶν ἀπεκομίσθησαν, ὠκύτατα διαθέοντες· τοῦ δὲ πεζοῦ ὀμίλου πολλοὶ ἀπεκτείνοντο πιεζόμενοι τῇ γεφύρᾳ τοῦ Καθαροῦ λεγομένου ποτα- 5 μου, δι' ἧς ἔδει πάντως πορεύεσθαι. ἐνταῦθα γὰρ διὰ τὴν στενότητα πολλοὶ ἅμα περαιοῦσθαι οὐχ οἰοί τε ὄντες ὠθίζοντο ἀλλήλους καὶ ἀντεώθουν. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐς τὰ τοῦ ποταμοῦ ἐξέπιπτον ρεῖθρα, οἱ δὲ ἀνελιττόμενοι ἐς τὰ ὀπίσω καὶ ὑπονοστιοῦντες ὑπὸ 10 τὰς τῶν πολεμίων ἐγίγνοντο χειρας. καὶ ἦν ἅπανταχοῦ κάκιστα κακίστοις ἀνακεκραμένα. ἴσως δὲ ἂν ἅπαντες ἐν τῷ τότε πανωλεθρία διεφθάρησαν, εἰ μὴ Βούξης ὁ στρατηγός, βοώντων γε αὐτῶν καὶ ὀλοφυρομένων, ξυνεῖς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, 15
- C ἐπιστρέψας ἅμα τῇ οἰκείᾳ δυνάμει καὶ ἀντιταξάμενος τοῖς βαρβάροις ἀνέκοψεν ἠρέμα τὴν δίωξιν, ἕως ἐκείνοι τὴν γέφυραν διαβάντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μόλις ἐγένοντο, ἤπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες. ἐν μὲν γὰρ V. 58 τῷ προτέρῳ στρατοπέδῳ, ὃ δὴ ἀγχοῦ Ἀρχαιοπόλεως 20 ἐπεποιήντο, οὐδεὶς ὅστις αὐτῶν ἐπανῆκε. παραδραμόντες δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δέους, καὶ ἅπαντα ὁπόσα ἐπήγοντο ἐδώδιμά τε καὶ ἄλλως ἀναγκαῖα καὶ τίμια ἐνταῦθα καταλελοιπότες καὶ ἐν τοῖς ἐνδοτέρῳ χωρίοις ἀποσεσωσμένοι, οὐ μόνον εὐκλεᾶ καὶ ἀγέρωχον, 25 μᾶλλον μὲν οὖν καὶ κερδαλέαν τὴν νίκην τοῖς πολεμίοις παρέσχοντο.

8. Οὗτοι γὰρ ἀνδρῶν ἔρημα τὰ ἐκείνη πεδία D εὐρόντες διέλυσάν τε τὸ χαράκωμα καὶ ἅπαντα τὰ ἐντὸς ληισάμενοι οὕτω δὴ γεγηθότες ἐπανῆλθον ἐς 30 τὰ οἰκεία καὶ τῆς προτέρας αὐθις χώρας ἐκράτουν. καίτοι πῶς οὐ λίαν ἀρίδηλον ὡς θεῖόν τι μῆνιμα

τοῦ ἀνοσίου αἵματος ἕκατι τὰ Ῥωμαίων ἐσφηλε πλήθη, οἳ γε ἐβουλευσαντό τε τὰ χεῖριστα καὶ ὄντες οὐ μείον ἢ πέντε μαχίμων ἀνδρῶν μυριάδες ὑπὸ τρισχιλίων Περσῶν ἀγεννῶς οὕτω πεφεύγασι, πλείστους ὅσους ἀποβεβληκότες; πλὴν ἀλλ' αὐτοὶ γε οἱ τῆς μαιφονίας ἐργάται οὐκ ἐς μακρὰν τὴν τελεωτάτην ἀνέπλησαν δίκην, ὡς προλόντες ἀφηγησόμεθα. τότε δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένου ἀνὰ τὰ πολιίσματά τε καὶ φρούρια ἅπας ὁ στρατὸς ἐσκεδάννυτο, ἧπερ ἐκάστῳ διαχειμάζειν ἐτέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ τὰ τῶν Κόλχων πράγματα ἀμφίβολά γε ἦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ τεταραγμένα. τοιγάρτοι καὶ ἅπαντες οἱ ἐν τέλει διηπόρουν τίνες ἂν γένοιτο καὶ ὅποι τραπέιεν. καὶ οὖν ὑπό τινα φάραγγα τοῦ Καυκάσου ἀγείραντες ἐν ἀπορρήτῳ τὸ πλείστον τοῦ ἔθνους, ὡς ἂν μὴ ἔκπυστα εἶη τοῖς Ῥωμαίοις τὰ μελετώμενα, βουλὴν προὔθεντο πότερον ἐπὶ Πέρσας μεταχωρητέον ἢ μενετέα ἐτι παρὰ Ῥωμαίοις. αὐτίκα δὲ πολλοὶ ἀπερρίπτοντο λόγοι, οἱ μὲν ἐπὶ τάδε, οἱ δὲ ἐπὶ θάτερα προκαλούμενοι. ἦν δὲ ἄκριτος ἡ βοή καὶ ταραχώδης, μήτε τοῦ λέγοντος ὅστις εἶη μήτε ὅ τι ποτὲ λέγοι διαγινωσκομένου σαφῶς. τότε δὲ οὖν οἱ δυνατώτατοι σιγὴν μὲν τοῖς πλήθεσιν ἔχειν παρεκελεύοντο, παριέναι δὲ τὸν βουλόμενον ἐν κόσμῳ καὶ τὸ πρακτέον διεξιέναι ὅστις ἂν οἶός τε ἦ. ἀνὴρ δέ τις τῶν λογιμωτάτων, Αἰήτης ὄνομα, ἐδυσφόρει μᾶλλον τι ἀπάντων καὶ ἐχαλέπαιεν ἐπὶ τῷ ξυνευεχθέντι, ὃν μὲν καὶ ἄλλως μισορῳμαῖος καὶ τὰ Περσῶν ἀελπροσιέμενος, τότε δὲ καὶ πλέον τῷ εὐπροσώπῳ τῆς αἰτίας ἀποχρώμενος ἐξαίρειν ἐπειρᾶτο πέρα τοῦ προσήκοντος τὸ γεγενημένον· καὶ οὐδὲ βουλῆς ἔφασκεν δεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἀλλ' εὐθύς ἐς

a C. 54
Iustil-
niani 28

P. 81

B

ς

a. C 554 ^{Iusti-} ^{niani} 28 τελεώτατον μηδισμόν καταστήναι. τῶν δὲ ἄλλων μὴ
 C χρῆναι λεγόντων οὕτω δὴ τι ἔξακίνης τὸν βίον ὅλον
 μετασκευάσασθαι, πρὶν δὴ σχολαίτερον σφίσι βου-
 λευομένοις τὸ λῶον ἀναφανείη, ὃ δὲ ἀναστὰς ξὺν
 ὄργῃ καὶ προπηθήσας ἐς μέσους ἐδημηγόρει καθάπερ 5
 ἐν δημοκρατικῷ βουλευτηρίῳ. ἦν γὰρ καὶ λέγειν
 δεινὸς πλεόν ἢ κατὰ βαρβάρους καὶ οἶος τοῖς νοή-
 μασι ῥητορεύειν φύσεως δεξιότητι. καὶ τοίνυν ἔλεξε
 τοιάδε·

9. "Εἰ μὲν ἐν λόγοις ἡμᾶς καὶ βουλαῖς ἠδίκουν 10
 Ῥωμαῖοι, καλῶς ἂν καὶ ἡμεῖς τοῖς ὁμοίοις αὐτοὺς
 ἀμυνόμενοι διετελοῦμεν· νῦν δὲ πῶς ἀνεκτὸν τοὺς
 D μὲν ἤδη τὰ πάντων δεινότερα δεδρακέναι, ἡμῖν δὲ
 τὸν τοῦ ἀντιδρᾶσαι καιρὸν ἐς τὸ μέλλειν καὶ βου-
 λεύεσθαι διαρρηῆναι; οὐ γὰρ δὴ πάρεστι λέγειν ὡς 15
 πολέμοι μὲν οὐπω τοῖς ἔργοις ὄντες πεφώρηνται,
 εἰκασθεῖεν δὲ ἂν μόνον μελετῶσι τοῦτο καὶ βουλο-
 μένοις, οὐδὲ τεκμηρίων τινῶν ἐπιμνησθῆναι δεήσει
 πρὸς ἔλεγχον δῆθεν ἐπιβουλῆς λανθανούσης. ἀλλὰ
 Γουβάξης μὲν, ὃ τηλικούτος οὕτω πως ἀθλίως ἠφά- 20
 νισται ὡσπερ τις τῶν πολλῶν καὶ ἡμελημένων. οἴχεται
 δὲ φροῦδον τὸ παλαιὸν τῶν Κόλχων ἀξίωμα καὶ τὸ
 λοιπὸν οὐ τοῦ ἄρχειν ἐτέρων ἀνθεκτέον ἡμῖν, ἀλλ'
 ἀγαπητὸν εἶπερ ἐξῆ τῶν πρώην ὑπηκόων μὴ σφόδρα
 μεισνεκτεῖσθαι. πῶς οὖν οὐ λίαν παράλογον, εἰ περὶ 25
 P. 82 τῶν οἷς ταῦτα κατείργασται καθεδούμεθα διασκο-
 V. 59 ποῦντες, πότερον αὐτοὺς ἐχθίστους ἢ φίλους εἶναι
 κρινοῦμεν; καίτοι γιννώσκειν χρεῶν ὡς οὐδὲ μέχρι
 τούτων αὐτοῖς τὸ θράσος ἐστήξει· ἀλλὰ καὶ μεθιέν-
 των ἡμῶν τὸ ἐπίκλημα οἶδε οὐκ ἀφῆξονται καὶ ἡρε- 30
 μοῦντας ἀδεέστερον λυμανοῦνται. εἰσὶ γὰρ ἀμέλει
 θαρραλεώτεροι πρὸς τοὺς ὑπέκοντας καὶ ὑπερφορο-

νειν εἰδισμένοι τὸ θεραπεῦον. ἔχουσι δὲ καὶ βασιλεῖα
 πανουργότατον καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν ἀεὶ παρόν-
 των ἠδόμενον· ὅθεν δὴ καὶ τὰ τῆς μαιφονίας ἀθρόον
 διήνυσται, τοῦ μὲν ἐμβριθῶς ἐγκλευσαμένου, τῶν
 5 δὲ προθύμως ὑπηρετησάντων. καὶ πεπορθήμεθα
 μονονουχὶ πρὸς αὐτῶν οὔτε ἀδικήματος ἄρξαντες B
 οὔτε τινὸς ἔχθους ξυμβάντος, ἀλλ' ὅποιας πρότερον
 εἶχοντο ξυνηθείας, τῆς αὐτῆς ἔχεσθαι δοκοῦντες,
 πεπράχασιν ὅμως τὰ πάντων ἀνοσιώτατα, ὥσπερ
 10 αὐθωρὸν ἀναπλησθέντες ὠμότητος καὶ μανίας καὶ
 μίσους καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν τοιῶνδε. ἀλλ' οὐ τὰ
 Περσῶν ἤθη τοιάδε, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. φίλους τε
 γὰρ οὓς ἂν ἐξ ἀρχῆς κτήσαιντο βεβαιοτάτα στέργειν
 πειρῶνται καὶ τὴν ὀργὴν πρὸς τὸ ἀντίπαλον διατη-
 15 ροῦσιν ἔστ' ἂν ἀντίπαλον ἦ. ἠβουλόμην μὲν οὖν
 τῇ Κολχικῇ πολιτείᾳ τὴν παλαιὰν δύναμιν προσγε-
 νέσθαι, ὡς μηδαμῶς αὐτὴν ξένης τινὸς καὶ ἐπήλυδος
 ἐπικουρίας προσδεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι τοῖς πᾶσιν ἐς τε
 πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην ἀνταρκεστάτην. ἐπεὶ δὲ
 20 εἴτε χρόνου διαφορᾶ εἴτε τύχης ἐναντιώμασιν εἴτε C
 καὶ ἀμφοτέροις ἐκβιασθέντες ἐς τοῦτο ἤκομεν ἀσθε-
 νείας ὡς ὑφ' ἑτέροις τετάχθαι, κράτιστον οἶμαι
 προσχωρεῖν τοῖς ἐμφρονεστέροις καὶ τὴν εὐνοίαν
 πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ ἐνσπονδον ἐν τῷ ἀτρέπτῳ παρε-
 25 χομένους. οὕτω δὲ καὶ περιεσόμεθα τῶν ὡς ἀληθῶς
 πολεμίων, τῷ μῆτε παντάπασι τὸ φθάσαν ἀτιμώρη-
 τον καταλειφθῆναι καὶ τοῦ μέλλοντος πέρι, ὅπως
 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κείσεται, τὰ δέοντα παρεσκευάσθαι.
 τὸ μὲν γὰρ ὑπουλον ἐκείνο τοῦ τρόπου καὶ βωμο-
 30 λόχον, ὃ προβαλλόμενοι μετὰ πρᾶότητος δολεραῆς καὶ
 ὁμιλίας μεμηχανημένης τοὺς πιστεύοντας ἀδικοῦσι, B
 περιττὸν ἔσται καὶ ἀνόνητον, καὶ οὐχ ἔξουσιν ὅπως

a. C. 554 Iustiani²⁸ αὐτῶ χρήσονται καθ' ἡμῶν διὰ τὸ ἄμικτον τῆς
 δυσμενείας καὶ περιφανῶς ἀποκεκριμένον. εἰ δὲ
 καὶ πολεμῆν πειραθεῖεν, ἀλλὰ πρὸς Λαζοὺς ἅμα καὶ
 Πέρσας παραταττόμενοι, καὶ ταῦτα ἐν πολεμίᾳ γῆ,
 τὸ γοῦν ἐντεῦθεν οὐκ ἂν οὐδὲ τὴν ὄρμην ὑποσταίεν, 5
 οἷ γε καὶ ἀρτίως παντὶ τῶ στρατῶ μοίρα τινὶ τῶν
 Μήδων ἐλαχίστη προσμίζαντες καὶ πρὸς φυγὴν
 εὐθύς αἰσχίστην τραπέντες μέγρι καὶ νῦν μονονουχί
 F. 83 πνευστιῶσιν ὑπὸ τοῦ δρόμου, ἅπασι μὲν ὡς εἶπειν
 τοῖς ἄλλοις ἐλαττωθέντες, μόνῳ δὲ τῶ τάχει τοὺς 10
 διώκοντας νενικηκότες.

10. "Τούτου δὲ τὸ μὲν ἐμφανὲς καὶ προχειρό-
 τατον αἴτιον ἀνανδρίαν εἰποι τις ἂν καὶ τὸ μὴ τὰ
 προσήκοντα βεβουλεῦσθαι. πρόσσεσι γὰρ αὐτοῖς ὡς
 ἀληθῶς καθάπερ οἰκεία καὶ ξυγγενῆ καὶ τὰ τοιαῦτα 15
 ὄνειδῆ· πλὴν ἀλλὰ τοῖς ἐκ φύσεως μοχθηροῖς τὸ
 αὐθαίρετον ἀδίκημα προστεθὲν ἐδιπλασίασεν αὐτοῖς
 τὸ ἀτύχημα, τῆς τοῦ κρείττονος προμηθείας διὰ τὸ
 ἄγος ἐκπεπτωκόσι. τὸ γὰρ νικᾶν οὐχ οὕτω τοῖς
 ὄπλοις ὅσον τῶ εὐσεβεῖ βεβαιοῦται, καὶ οὐκ ἂν ποτε 20
 μετεῖναι φῆσαιμι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ξυμμαχίας πονη-
 ροῖς ἀνδράσι καὶ μιαιρωτάτοις. τούτοις οὖν, εἶπερ
 B εὐ φρονουῦμεν, οὐ προσεκτέον, οἷς οὔτε τὰ τῆς
 γνώμης ἄριστα ξύγκειται καὶ τὸ σῶζειν ἅπαντα
 πεφυκὸς νεμεσᾶ. ὡς μὲν οὖν ἡ προσχώρησις ἡμῖν 25
 εὐκόλος ἔσται καὶ προσφορωτάτη καὶ τῶ κρείττονι
 κεχαρισμένη διὰ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἢ τῶν λόγων
 δεδήλωται. οὐ μὴν οὐδὲ ἀδικεῖν δόξοιμεν ἂν οὐδὲ
 ἄπιστοι καθεστάναι. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον
 ὑπὸ Ῥωμαίων προπηλακίζόμενοι ἐμμένειν καὶ ὡς τοῖς 30
 V. 60 καθεστηκόσιν ἠγνούμεθα χρῆναι, φανλότατον εἶναι
 κρίνοντες τὸ μεταβάλλεσθαι ῥαδίως ἐπὶ τισὶν αἰτίαις,

εἰ καὶ δεινότερα εἶεν, φορηταῖς δὲ ὅμως καὶ οὐ
 παντάπασιν ἀνυπολίστοις. τὸ δὲ καὶ μεγίστας βλάβας
 καὶ ἀνήκεστα πάσχοντας φέρειν διὰ παντὸς ἀταλαι-
 πώρως καὶ πρὸς μηδὲν ὅτιοῦν ἄχθεσθαι τῶν ἀνοσίων C
 5 ἔργων καὶ ἀτοπωτάτων οὐ σωφρονούντων ἀνδρῶν
 εἶναι φημι, ἀλλὰ δειλῶν καὶ ἀθλίων καὶ τὴν περὶ
 τὰ κοινὰ ῥαθυμίαν τῷ τῆς ἀπραγμοσύνης ὀνόματι
 σοφιζομένων. τούτου δὲ τοῦ τῆς μαιφονίας πάθους
 οὐκ ἄν, οἶμαι, παρ' ἑτέροις μείζον τι γένοιτο οὔτ'
 10 ἄν γενόμενον περιοφθεῖη. οὐκουν οὐδὲ ἡμῖν
 περιοπτέον, αἰσχνομένοις εἰ γε φανείημεν τοῦ
 βασιλέως ἐπιλησμένοι καὶ τοὺς ἀπεκτονότας ὑπο-
 θωπεύοντες. εἰ γὰρ οἶόν τε ἦν αὐτὸν ἐνθάδε
 παρεῖναι, πάντως ἄν ἐπεκάλει καὶ κατεμέμφετο τῆς
 15 ἡμετέρας ὀλιγορίας, ἀνθ' ὧν οἱ ἀλιτήριοι οὗτοι D
 κατὰ τὴν ἐκείνου γῆν ἐτι ἐνδαιτιῶνται καὶ οὐ πολλῶ
 πρότερον ἐξελέηλανται. ἐπεὶ δὲ οὔτε παρέσται τὸ
 λοιπὸν οὔτε φθέγγεται, ὑμεῖς ἀναλογίσασθε τὸν
 ἄνδρα, καὶ ὡς ἐν μέσῳ τοῦ ξυλλόγου παρεστῶς
 20 οὔτω ταῖς ἐννοίαις ὑμῶν ἀνατυπούσθω, ἐπιδεικνύς
 μὲν τὴν σφαγὴν καὶ τὸ στήθος καὶ τὸν ἀνχένα, ἰκε-
 τεύων δὲ τὸ ὁμόφυλον νῦν γοῦν τίσασθαι τοὺς
 πολεμίους. εἶτα τίς ἄν ὑμῶν ἀποδέξοιτο διαπο-
 ρούντων καὶ σκοπομένων εἰ δίκαιον πρὸς τῶν
 25 Κόλχων οἴκτου τυχεῖν τὸν Γουβάξην; εὐλαβητέον
 γὰρ ἡμῖν ὅπως μὴ τὸ οὐκ εὐπρεπὲς δῆθεν τῆς P. 84
 μεταστάσεως δεδιότες μεθέξομεν τοῦ μιάσματος,
 καταπροέμενοι καὶ παρέντες τὸ τιμωρεῖν τῷ τεθνη-
 κότι, καὶ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἄπιστοι δόξομεν, εἰ γε
 30 τῷ βίῳ μόνον ἐκείνου τὴν πρὸς αὐτὸν οἰκειώσιν
 ἀναμετρήσαντες ξυναποβάλωμεν αὐτῷ καὶ τὴν μνή-
 μην. καλῶς μὲν γὰρ τῶν πραγμάτων χωρούντων

a. C. 554
Iustitiani 28

πολλή ἄνοια τὰ προεγνωσμένα μεταμανθάνειν· ἐναν-
τίως δέ που φερομένων ἀξύμφορον, οἶμαι, τὸ μὴ
οὐχὶ θάττον ἀρμόζεσθαι τῷ προσπίπτοντι. τὸ γὰρ
βέβαιον ἐν τῷ εὐλόγῳ κρίνεσθαι χρή, καὶ τὸ ἐγκαρ-
τερεῖν τοῖς παροῦσιν οὐκ ἐπαινετέον αἰεί, ἀλλ' ὅτε 5
φρονήσει ξυμπαράγινεται. ἐνθα δὲ ξυμβαίνει ὧν
B μὲν δεῖ μεμνησθαι περιορᾶν, ἔχεσθαι δὲ τῶν οὐ
προσηκόντων, ἐνταῦθα τοῦ μεταβάντος ἐφ' ἕτερα ὁ
βεβηκῶς ἐπὶ τοῖς προτέροις μεμπτότερος. ταῦτα δὴ
οὐν οἱ Πέρσαι πυνθανόμενοι πρὸς ἡμῶν καὶ ξυνιέν- 10
τες στέρξουσιν ἡμᾶς εἰκότως καὶ ὑπερμαχοῦνται,
χρηστοὶ τε ὄντες καὶ μεγαλόφρονες καὶ δεινοὶ τεκμαί-
ρεσθαι τὰς γνώμας τῶν πέλας, καὶ πρὸς γε χώραν
οὕτως ἐπικαιροτάτην καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων, ἣν
αὐτοὶ πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ πόνων ἔχειν τιμῶν- 15
ται, ἐς ξυμμαχίαν αὐτεπάγγελτον προσλαμβάνοντες.
μὴ τοίνυν ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα διανοεῖσθε, ἀλλ'
εὐθύς ἐπιχειρεῖν τοῖς πράγμασι καὶ τὸ μελετηθὲν
ἀνακαλύπτειν· οὕτω γὰρ ἂν εὐκλειαν μεγίστην
C ἀροίμεθα, ὅσῳ τε δρωῶντες καὶ δίκαια καὶ πρὸς τὸ 20
ξυνοῖσον ἐξευρημένα.”

11. Τοιαῦτα τοῦ Αἰήτου εἰπόντος αὐτίκα ἅπας
ὁ ὄμιλος ἐπῆρτο καὶ ἀνεβόα, καὶ αὐθημερὸν ἵεντο
μετανίστασθαι, οὔτε τοῖς Πέρσαις προεγνωσμένον
οὔτε οὕτω παρεσκευασμένοι ὡς διαλαθεῖν τυχὸν ἢ 25
καὶ ἀμύναςθαι τοὺς Ῥωμαίους διακωλύοντας, ἀλλὰ
μηδὲν ὀτιοῦν τῶν ἐσομένων διανοοῦμενοι, μήτε ὅποι
αὐτοῖς ἐκβήσεται ἢ ἐπιχείρησις, ἀτάκτως ἠπέλιγοντο.
προσὸν μὲν τοῦτο καὶ ἄλλως τοῖς πλήθεσιν, ἥδεσθαι
τῷ νεωτερισμῷ καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν πραγμάτων, 30
οὔτοι δὲ καὶ μᾶλλον ἠρεθισμένοι οὐ μόνον οἶα δὴ
βάρβαροι, ἀλλ' ὅτι τὴν τε αἰτίαν εὐλογον εἶναι

ἡγοῦντο καὶ τοὺς λόγους ἐν μεγίστῳ θαύματι ἀ- C. 554
 ἐποιούντο, ὃ δὴ καὶ μᾶλλον αὐτοὺς ἀνεκίνει καὶ Iusti-
 διεσόβει. οὕτω δὲ αὐτῶν ταραττομένων, ἀνὴρ τις D
 Φαρτάξης ὄνομα, ὦν μὲν ἐν τοῖς μάλιστα παρὰ
 5 Κόλχοις, ἔμφρων δὲ καὶ δημοτικὸς μάλα τοὺς τρώ-
 πους, ἐπέσχεεν αὐτοὺς τῆς ὀρμῆς καὶ ἀνέκοψεν, V. 61
 ἱκετεύσας μὴ πρότερον ἐπὶ τὴν πρᾶξιν χωρῆσαι,
 πρὶν τι καὶ αὐτοῦ λέγοντος διακούσαιεν. μόλις δὲ
 αὐτῶν πεπεισμένων τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα αἰδοῖ καὶ
 10 κατὰ χώραν μεμενηκότων, παρελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς P. 85
 μέσον ἔλεξεν τοιάδε· "Εἰκότα μὲν, ὧ ἄνδρες Κόλχοι,
 πεπόνθατε, λόγων δεινότητι σφόδρα κεκομψευμένων
 τὰς γνώμας ἑκταραχθέντες. δυσμαχώτατον γάρ τι
 τὸ χρῆμα καὶ οἶον ἅπαντας ἀνθρώπους ἐκπλήττειν,
 15 οὐχ ἦμιστα δὲ τοὺς οὐπω πρότερον ἐς πείραν αὐτῶν
 καταστάνας, οὐ μὴν παντάπασιν ἀνανταγώνιστον
 σώφρονι λογισμῷ καὶ τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων κρίσεως
 ἔχομένῳ. μὴ τοίνυν ἀρεσκόντων ὑμᾶς τὰ εἰρημένα,
 λογιζομένους ὡς τῷ ἀθρόῳ μόνῳ καὶ ἀξυνήθει
 20 πεπίστευται, ἀλλ' οὐ τῷ πρόποντι καὶ ὠφελίμῳ.
 γινώσκετε δὲ μᾶλλον ὡς εἰ καὶ λίαν ὑμῖν κεχα-
 ρισμένα δοκεῖ, ἀλλ' ἔνεστι κρείττονα τούτων ἐλέσθαι· B
 καὶ τὸ θραδίως ἀναπεισθῆναι τεκμήριον ὑμῖν ἐναργὲς
 τῆς ἀπάτης γινέσθω. τῷ γὰρ τὰ ψευδῆ ξυμβου-
 25 λεύοντι μείζονός τε κόσμον καὶ ποιικιλίας φημάτων
 προσδεῖ· κἀντεῦθεν πολλῷ τῷ θέλγοντι χρώμενος
 θᾶττον ἐφέλκεται τοὺς εὐηθεστέρους. οὕτω δὲ καὶ
 ὑμεῖς τοῦ Αἰήτου σοφίσματα προθέντος ἐπαγωγὰ
 καὶ παράλογα οὐκ ἴστε ὅπως ἐφανακίσθητε· καίτοι
 30 εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἐκεῖνό γε καὶ λίαν ἐν
 προδήλῳ κείμενον εὖροι τις ἂν ὡς ἄλλης τινὸς ζητή-
 σεως ἀρχὴν ἐμβάλλειν προήχθη τῶν ἐφ' ἃ πάρεσμεν C

a. C. 554
Iustini
28

ἀλλοτριωτάτην. καθάπερ γὰρ ὑμῶν ἀπάντων οὐ
 δεινὰ καθεστάναι τὰ ξυμβεβηκότα φασκόντων καὶ
 τῆς ἀτόπου μισαιφονίας ἤκιστα καταμειφομένων καὶ
 τοῦτο μόνον διασκοπούντων εἶπερ ὡς ἀληθῶς ἡμαρ-
 τήμασιν οἱ τὸν Γουβάξην ἀπεκτονότες, παρῆλθεν 5
 κατηγορῶν ἐκείνων καὶ πλείστους ὅσους προφερό-
 μενος λόγους ἐπὶ τοῖς ἤδη διεγνωσμένοις. ἐγὼ δὲ
 καταράτους μὲν εἶναι φημι καὶ κακοδαίμονας καὶ
 οἴους ἡδιστα θεασαίμην ἂν ὀλέθρῳ τῷ πάντων
 χαλεπωτάτῳ διωλλυμένους, οὐ μόνον τοὺς πλήξαντας 10
 D καὶ τὴν σφαγὴν ταῖς χερσὶν ἐπενεγκόντας, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ὅσοι παρὸν κωλύειν ἐφῆκαν, πρὸς δὲ γε καὶ
 τοὺς ἡσθέντας καὶ τοὺς μὴ λίαν ὑπεραληθήσαντας.
 πλὴν ἀλλ' οὐκ, ἐπειδὴ ταῦτα γιννώσκω, ἤδη που
 καὶ προσχωρεῖν τοῖς Πέρσαις ξυνοίσει· οὐδὲ τοῦτο 15
 λάβοι τις ἂν ὥσπερ ἐπόμενον τῷ λόγῳ καὶ ξυνημ-
 μένον, ὡς ἐκείνων παρανομησάντων δεήσει καὶ ἡμᾶς
 τὰ οἰκεῖα νόμιμα καταπροέσθαι, οὐδὲ ὡς ἀπίστοις
 μὲν αὐτοῖς ἄχθεσθαι, παραπλησίαν δὲ κτήσασθαι
 δόξαν. νῦν γὰρ οὐ τὸ φθάσαν καὶ διηνησμένον καὶ 20
 οὐκέτι τὴν τοῦ μὴ γεγονέναι φύσιν ἐπιδεχόμενον
 ἀναλογίζεσθαι χρή, ὡς ἂν μὴ ξὺν τῷ θυμουμένῳ
 τῆς ψυχῆς καὶ χαλεπαίνοντι βουλευόμενοι λάθοιμεν
 ἑαυτοὺς τὸ κρῖνον ἐπιθολοῦντες καὶ τὴν τοῦ ἀμεί-
 νονος εὖρεσιν προαφηρημένοι, ἀλλὰ τοῦ μὲν πάθους 25
 ὑφελεῖν, ἐς ὅσον μὴ δοκεῖν ἡμεληκέναι, πρόνοιαν
 δὲ τῶν γοῦν λοιπῶν θέσθαι πραγμάτων, ὅπως
 P. 86 ἄριστα καθεστήξει. ἀνοήτων μὲν γὰρ ἀνδρῶν ἐπὶ
 τοῖς παρωχημένοις κακοῖς ἀγανακτεῖν μέχρι παν-
 τὸς καὶ ἀνιάσθαι, σωφρόνων δὲ τὰς ἀτάκτους 30
 ῥοπὰς γιννώσκειν τῆς τύχης, καὶ ταῖς μεταβο-
 λαῖς μὴ ταράττεσθαι, μηδὲ τῶν προτέρων ἔστρη-

μένους ξυνδιαφθεῖραι καὶ τὰς τῶν μελλόντων ἐλπίδας.

12. "Ἄλλ' ὁ μὲν ξύμβουλος πάλαι τὰ Μήδων φρονῶν καὶ μεθιστᾶν ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνους γλιχόμενος
 5 μορμολύττειν καθάπερ τοὺς παῖδας πειράται, ὡς δὴ τοῖς Ῥωμαίοις οὐ τῶν τετολμημένων ἀποχρησόντων, ἀλλὰ μειζόνων προσεσομένων· καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς πανουργότατος καὶ τὰ τῆς μαιφονίας αὐτὸς B
 ἐγκελευσάμενος εἶη, σπουδασθὲν ἐκ πλείστου καὶ
 10 βεβουλευμένον· καὶ ταῦτα φάσκων ἀννυμεῖ τοὺς Πέρσας καὶ ὑπεράγαται, πείθειν ἡμᾶς ἐντεῦθεν ολόμενος ἰκέτας εὐθύς καὶ αὐτομόλους γενέσθαι τῶν φύσει πολεμιωτάτων. πρὸς τοῦτο γὰρ ἅπασαν ἔχει τὴν ἀναφοράν, ὠδίνων ἐξ ἀρχῆς καὶ μηχανώμενος
 15 ὡς ἂν αὐτῷ τὰ μεμελετημένα πρὸς ἔργον ἐκβαίη, καὶ ξὺν τῷ ἀνεξετάστῳ προτρέπων τὴν τῆς βουλῆς τάξιν V. 6
 ξυγγεῖ καὶ ταράττει καὶ πρὸς τὸ ἀνόνητον μεταβάλλει. ἡ μὲν γὰρ προτερεύειν ἔλαχεν αἰὲ καὶ ἠγεῖσθαι, βάσανον ἐμποιοῦσα τοῖς οὐπῶ προδήλοισ·
 20 μόλις δὲ τοῦ πρακτέου διαγνωσθέντος, τότε δὴ C
 παρεῖναι χρεῶν τὸ ἐθέλειν τυχεῖν καὶ ἐφίεσθαι τῶν αἰρεθέντων. ὁ δὲ τὸ πέρασ ἀρχὴν πεποιήται, ἐλόμενος ἤδη πρὶν τι σαφῶς διασκοπῆσαι. ποῖον τοίνυν τὸ ἐκ τῆς βουλῆς ὠφέλιμον, εἶπερ τῆς κρίσεως ἐν
 25 ὑστέρῳ παρῆ; ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Κόλχοι, μηδαμῶς τὰς γνώμας ἐτέρῳ τῷ κατελιημμένοι καὶ πρὸς ἓν τι τέλος προδιωρισμένον ὀρῶντες οὕτως ἐπὶ τὰς ζητήσεις χωρεῖτε. πῶς γὰρ καὶ ἔνεστι τὰς τῶν πραγμάτων μεταβάσεις βιάζεσθαι καὶ πρὸς τὸ ἀρέσκον
 30 μετασκευάζειν; τούναντίον γὰρ τούτοις ἔπεσθαι κοσμίως προσήκει καὶ τὸν λογισμὸν ἐπ' αὐτὰ μεθιέναι καθαρὸν καὶ αὐτόνομον, ὥστε κατὰ σχολὴν D

a. C. 554
Insti-
niani 28

τὰ προστυχόντα διευκρινήσαντα τοῦ συνοίσοντος ἐφικέσθαι. οὕτω γὰρ ἡμῖν βουλευομένοις αὐτίκα φανείται ὡς οὔτε ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων οὔτε μὴν τῶν στρατηγῶν ἀπάντων, πολλῶ δέ γε μᾶλλον οὐδὲ τοῦ σφῶν βασιλέως τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἐπὶ 5 Γουβάξην ξυνέστη. διατεθρύληται γὰρ ἤδη παρ' αὐτοῖς καὶ ἀνωμολόγηται ὡς Ῥούστικος καὶ Μαρτίνος, βασκῆναντες αὐτῷ τῆς εὐτυχίας ἐς αὐτεπάγγελτον ἤλασαν κακοδαιμονίαν, τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐχ ὅπως ξυλλαβομένων, ἀλλὰ καὶ περιφανῶς 10 ἀνιαθέντων. ἄδικον οὖν οἶμαι καὶ πρὸς γε ἀξύμφορον ἐνὸς ἐξ ἀπάντων ἀνδρὸς ἢ καὶ δυοῖν τυχὸν ἡμαρτηκότοις ἐξυβρίσαι μὲν ἐς τοὺς κοινούς νόμους, οὓς στέργειν προυθέμεθα, πολιτείαν δὲ ξύμπασαν

P. 87 καὶ δίαιταν ξυνήθη καὶ φίλην οὕτω πως φραδίως 15 ἀποσκευάσασθαι, τῶν δὲ τὴν χώραν φρουρούντων καὶ πολλοὺς ὄσους κινδύνων ἀναδεχομένων, ὡς ἂν ἡμῖν ἐν εὐπαθείᾳ βιοτεύειν ἐξῆ, προδότας δειχθῆναι, καὶ τὸ δὴ πάντων ἀνοσιώτερον, δόξαν ὀρθὴν πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν τῶν ἱερῶν ἀπορρητῶν σεμνότητα 20 περιφρονῆσαι. πῶς γὰρ οὐ τοῦτο φανούμεθα δρώντες, εἰ προσχωρήσασμεν τοῖς τοῦ κρείττονος ἐναντιωτάτοις; εἰ μὲν γὰρ διακωλύσασμεν ἡμᾶς ταῖς αὐταῖς ἀγιστελαῖς ἐμμένειν καὶ μεταστήσασμεν πρὸς τὴν σφετέραν, τί τούτου πεισόμεθα χαλεπώτερον περιόντες 25 τε καὶ τεθνηκότες; τί δὲ κερδανούμεν ἅπασαν τὴν Περσίδα, θῶμεν γὰρ οὕτω, προσλαμβάνοντες, τὰς δὲ ψυχὰς ἐξημιωμένοι; εἰ δέ γε καὶ μεθεῖεν καὶ συγχωρήσασμεν, ἀλλ' οὐ βεβαίαν ἡμῖν τὴν εὐνοίαν ἔξουσιν, ὕπουλον δὲ μᾶλλον καὶ σφαλεράν, καὶ 30 μόνῃ τῇ χρεῖᾳ ξυμμετρομένην. ἄμικτον γὰρ αἰετοῖς ἀνθρώποις τὸ ἑτερόγνωμον, καὶ οὔτε δέους

B

προσπεσόντος οὔτε τινὸς εὐεργεσίας ἡγήσαμένης, μόνιμος αὐτοῖς ἐγγίγνεται πίστις, πλὴν εἰ μὴ καὶ ταῖς δόξαις ὁμοφρονοῖεν· τό τε ξυγγενὲς καὶ ἰδιον καὶ ὁμόφυλον, εἰ τοῦδε λειπόμενα τύχοιεν, ὀνόματι μόνῳ τὴν οἰκείωσιν ὑποφαίνει, τοῖς δὲ ἔργοις ἄλλοτριούται. ἀντὶ ποίων τοίνυν ἀγαθῶν, ᾧ ἄνδρες Κόλχοι, πρὸς Πέρσας μεταβησόμεθα, εἰ γε καὶ ὡς ἔσονται δυσμενεῖς καὶ μηδὲν ἡμῖν πλεόν ἔσται τοῦ παρόντος ἢ μόνον τὸ ῥᾶον βλάπτεσθαι πρὸς αὐτῶν, ὅσῳ τοῦ ἐμφανοῦς τὸ διαλανθάνον ἀφυλακτότερον; ἀλλὰ γὰρ, εἰ δοκεῖ, ξυγκεχωρήσθω, μήτε ἄδικον εἶναι τοῦγχείρημα μήτε τοῦ πρέποντος ἔστειρημένον, καὶ ὁμολογείσθω τὰ Περσῶν ἦθη βέβαια καὶ πιστὰ καὶ οἷα διὰ παντὸς ἐμμένειν ταῖς ἐσομέναις ξυνθή-
 15 καις. εἰ γὰρ καὶ ταῦτα δοθεῖεν, καὶ μηδὲν ἡμῖν τῶν ἄλλων ἐμποδῶν ἔσται, ἀλλὰ τὰ τῆς δυνάμεως οὐκ ἀρκέσει. πῶς γὰρ ἂν μεταχωρήσαιμεν ἐφ' ἑτέ-
 20 ρους, ἐφεστηκότων ἡμῖν τῶν Ῥωμαίων, καὶ οὕτω πολλῶν καὶ ἀνδρειοτάτων καὶ ὑπὸ κρατίστοις στρα-
 25 τηγοῖς τεταγμένων; πῶς δὲ καὶ οἷόν τε μὴ αὐχλὶ ποι-
 νὰς ὑποσχεῖν ἀνηκέστους, τῶν μὲν οὖς ἐπαμύνειν
 χρεῶν πόρρω που κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἔτι μελλόντων
 καὶ ἀνεμμένως πορευομένων, τῶν δὲ τίμωρησομένων
 τὴν τε χώραν ἅπασαν κατεχόντων καὶ ταῖς ἡμετέραις
 30 πολεσιν ἐνοικούντων;

13. "Καίτοι φησὶν αὐτοὺς ὁ γενναῖος οὐτοσί μηδὲ τὴν ὀρμὴν ὑποστήσεσθαι ἡμῶν, παραδείγματι χρώ-
 μενος τοῖς ἔναγχος ξυμβεβηκόσι. καὶ τίς ἀγνοήσειεν
 ἂν ὡς τὰς τῶν πολέμων τροπὰς οὐκ ἐπὶ ῥητοῖς
 30 ἀνάγκη ξυμβαίνειν, οὐδὲ τοὺς νῦν σφαλέντας τυχόν
 τῶν ὁμοίων ἀεὶ μεταλαγχάνειν ἀποτευγμάτων; τοῦ-
 ναντίον γὰρ ὡς τὰ πολλὰ πρὸς τοὺς ἡττηθέντας ἢ

a. C. 554
Iust-
niani 29

νίκη μέτεισι καὶ τὸ δυσφοροῦν ἐκθεραπεύει. οὐ χροῖ
 τοίνυν ἡμᾶς, καθάπερ εἰδισμένον αὐτοῖς τὸ λοιπὸν
 ἐν ἀπάσαις ταῖς ξυμπλοκαῖς ἐλαττοῦσθαι, πέρα τοῦ
 μετρίου θαρρεῖν. εἰ μὲν γὰρ τούτῳ μόνῳ νενίκηνται,
 τῷ μὴ τὰ δέοντα βεβουλεῦσθαι, προσεκτέον μὲν ἡμῖν 5
 τῷδε μᾶλλον τῷ παραδείγματι καὶ προφυλακτέον
 τοὺς ἐκ τῆς ἀβουλίας κινδύνους. οὐ μὴν πρόδηλον
 ἐντεῦθεν οἰεσθαι δεῖ τὸ ῥαδίως αὐτῶν περιέσεσθαι.
 εἰκὸς γὰρ τοὺς πρότερον ἀμαρτήσαντας, καὶ διὰ τῆς
 πείρας ὅποια φευκτέον πεπαιδευμένους, καὶ αὐτὸ 10
 B δὴ τὸ παροφθὲν ἀνακαλέσεσθαι τῇ περὶ τῶν ἐφεξῆς
 ἐσομένων ἐπιμελεία. εἰ δὲ τὸ θεῖον αὐτοῖς χαλεπαίνει
 τῆς ἐπὶ τῷ κειμένῳ παρανομίας καὶ ταύτῃ κεκάκων-
 ται, τί δεῖ καὶ ἡμᾶς παρῆναι καὶ ξυνεπιλαμβάνειν,
 ὥσπερ οὐκ ἐπαρκοῦντος ἐκείνου τὰ δίκαια δρᾶσαι, 15
 ἀλλὰ τῆς ἐξ ἡμῶν ἐπικουρίας προσδεομένου; ποῖα
 δέ τις ἂν ἀσεβείας ὑπερβολὴ ἑτέροις λελεῖψεται, εἴ
 γε τόδε τὸ ἀγαθὸν ἀτιμάσαιμεν τῇ μεταστάσει, ὅπερ
 καὶ ἡρεμούντων ἡμῶν ὑπερμαχεῖ προσηκόντως; μη-
 δεις τοῖσιν ἡμῖν τὸν τεθνεῶτα παραγέτω δῆθεν τῷ 20
 λόγῳ λίαν ἀγεννῶς ὀλοφυρόμενον καὶ ἱκετεύοντα
 τοὺς ὁμοφύλους οἴκτου τυχεῖν τῷ τὴν σφαγὴν ἐπι-
 δεικνύναι. ταῦτα γὰρ μοχθηραῖς μὲν ψυχαῖς καὶ
 C ἀνάνδροις ἴσως ἀρμόσει, οὐ μὴν προσαπτέον αὐτὰ
 βασιλεῖ καὶ Λαζῶν καὶ Γουβάζῃ. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἐν- 25
 ταῦθα παρῆν, πάντως ἂν, ἅτε δὴ θεοφιλῆς ἀνὴρ
 γεγωνῶς καὶ φρενήρης, κατεμέμφετο μὲν ἡμᾶς
 τοιαῦτα βουλευομένους· ἐκέλευεν δὲ μὴ οὕτω κατα-
 πεπτωκέναι καὶ μαλθακίζεσθαι καὶ δραπετεύειν,
 καθάπερ οἰκέτας, αἰρεῖσθαι, φρόνημα δὲ μᾶλλον 30
 Κολχικὸν καὶ ἐλεύθερον ἀναλαβόντας ἀντέχειν τῆς
 ξυμφορᾶς θαρραλέως καὶ πρὸς μηδὲν μὲν αἰσχρὸν

καὶ ἀνάξιον τῶν πατρίων ἐξάγεσθαι τρόπων, ἐμμένειν δὲ τοῖς παροῦσι καὶ πεποιθῆναι, ὡς τοῦ κρείττονος ἤμισα τὸ ἔθνος περιοψομένου. εἶτα πῶς οὐ σφόδρα παράλογον αὐτῷ μὲν τῷ βιαίως ἀνηρημένῳ ταῦτα D
 5 κατὰ τὸ εἰκὸς ἔχειν δεδύχθαι, ἡμᾶς δὲ τοὺς τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὐνοίαν σκηπτομένους τάναντία διανοεῖσθαι; ἀλλὰ δέδοικα μὴ καὶ μόνου χάριν τοῦ διαλογίζεσθαι ταῦτα καὶ διασκοπεῖν μεγίστας ὑφέξομεν δίκας. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἀδήλοις ἐλπίσι καὶ τὴν ἐφ' ἐκάτερα
 10 φροσὴν ἐπιδεχομένης τὰ τῆς ἀποστάσεως ἡμῖν ἐμελετᾶτο, ἦν μὲν ἂν καὶ τόδε δεινόν, ἐπὶ τηλικούτων πραγμάτων κινήσει μόνης ἡρτηῆσθαι τῆς τύχης, πλὴν ἀλλ' ἐξῆν ἴσως τοῖς ταῦτα προηρημένοις ἀδεέστερον γοῦν ἀναισχυνηῆσαι. εἰ δὲ πανταχόθεν προὔπτου
 15 δείκνυται τὸ κακόν, πῶς οὐ μισητέον αὐτοὺς τοιαύτην ἔννοιαν ἐμβαλόντας; ὡς μὲν οὖν ἀφεκτέον ἡμῖν ἐκεῖνων καὶ δὴ μετρίως ἐρρήθη. φημί δὲ δεῖν βασιλεῖ τῷ Ῥωμαίων τὸ ξυμβὰν ἀναγγεῖλαι, ὡς ἂν ἐνδικιώτατα μετέλθῃ τοὺς τοῦ μιάσματος αἰτιωτάτους,
 20 καὶ εἰ μὲν ἐθέλησει, πεπαῦσθαι τὸ λοιπὸν τῆς πρὸς Ῥωμαίους διαφορᾶς καὶ ξυνεργεῖν αὐτίς καὶ ξυστρατεύεσθαι καὶ τῶν προτέρων μετέχομεν ξυνδιατημάτων· εἰ δὲ ἀπώσοιτο τὴν ἀξίωσιν, τότε δὴ βουλευτέον ἡμῖν, εἴπερ ἑτέραν ὁδὸν τραπήναι ξυνοίσει.
 25 οὕτω γὰρ ποιοῦντες οὔτε τοῦ τεθυνηκότος ἐπιλεληῆσθαι δόξομεν ἂν οὔτε προπετεία μᾶλλον ἢ γνώμη τὰ ἡμέτερα διατιθέναι.”

A. C. 554
Iustiani 26

P. 89

V. 64

14. Εἰρημένων δὲ καὶ τούτων, παλινορδίαν τὸ B
 λεγόμενον ἦδον οἱ Κόλχοι καὶ μετεπείθοντο. μάλιστα
 30 γὰρ αὐτοὺς εἰς τοῦτο ξυνήλασε τὸ δεδιέναι μήποτε ἄρα, εἰ μετασταίεν, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξαν ἀφαιρεθεῖεν. ἐπειδὴ οὖν ἡ τοῦ Φαρτάξου γνώμη

a. C. 554 *ένίκα, αὐτίκα οἱ ἄριστοι καὶ εὐπατρίδαι τοῦ ἔθνους*
 Iusti-
 niani 28 *Ἰουστινιανῶ βασιλεῖ τὰ ἐπὶ Γουβάξῃ ξυννευχθέντα*
διήγγειλαν, ἅπασάν τε οἱ ἀνεκάλυψαν τὴν ἀπάτην,
ὡς ἐκεῖνος μὲν οὔτε μηδίσας πώποτε οὔτε ἄλλο τι
ἄχαρι κατὰ Ῥωμαίων βουλευσάμενος ἦλω, οἱ δὲ ἀμφὶ 5
Μαρτίνόν τε καὶ Ῥούστικον, ἐπειδὴ αὐτοῖς ὑπὸ
ῥαστώνης θαμὰ σφαλλομένοις ἐπεκάλει τε τὰ εἰκότα
 C *καὶ ἐχαλέπαινε, οἱ δὲ ταύτην τε τὴν συκοφαντίαν*
ἐμηχανήσαντο καὶ τὸν οὐδὲν ἡμαρτηκότα διέφθειραν.
ἐδέοντο δὴ οὖν τῇ τοῦ κατοικομένου ψυχῇ τοῦτο δὴ 10
παρασχεῖν τὸ χαριστήριον· ἔλεγον δὲ οὐκ ἄλλο τι
ἄρα ἢ ὥστε μὴ ἀτιμώρητον καταλιπεῖν τὸ ἀδίκημα,
βασιλέα δὲ σφίσιν ἐπιστῆσαι οὐκ ὀθνεῖόν τινα οὐδὲ
ἐπηλύτην, ἀλλὰ Τζάθην τὸν Γουβάξου νεώτερον
ἀδελφὸν ἐν Βυζαντίῳ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ δια- 15
τρίβοντα, ὡς ἂν αὐτοῖς πάλιν ὁ πάτριος διασώζοιτο
νόμος καὶ ἡ ἀνεκάθεν τοῦ βασιλείου γένους ἀκραιφνῆς
ὁμολογία. ὁ δέ, ὅσια γὰρ αὐτῷ ἐδόκει καὶ δίκαια,
ὡς τάχιστα ἐπετέλει, καὶ οὖν Ἀθανάσιον, ἓνα τῶν
 D *πρῶτα λαχόντων ἐν τῇ ξυγκλήτῳ βουλῇ, ἔστειλε 20*
διασκοπήσοντά τε τὸ πραχθὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς καὶ κατὰ
τοὺς Ῥωμαίων νόμους κρινούντα. καὶ δὴ παραγενό-
μενος Ῥούστικον μὲν εὐθύς ἐς Ἀψαροῦντα ἔστειλε
τὴν πόλιν, καὶ τῷ ἐκεῖνη δεσμοτηρίῳ ἐγκαθεύρξας
ἐφφούρει· Ἰωάννη δὲ τῷ βασιλέα μὲν φενακίσαντι, 25
αὐτουργῶ δὲ τοῦ μιάσματος γεγενημένῳ, ἀπο-
δράντι πῶς ἐν τῷ τότε λαθραιότατα καὶ φυγῇ τὴν
σωτηρίαν καρπώσασθαι πειρωμένῳ, ἀλλ' ἐκεῖνῳ γε
τῷ Ἰωάννῃ ἐπὶ τοῖσδε πορευομένῳ ὑπαντιάζει οὕτω
παρασχὸν ὁ Μετριάδος, εἰς δὲ γε ἦν οὗτος τῶν 30
 P. 90 *ἀμφὶ τὰ βασίλεια δορυφόρων, οὓς δὴ σκολίβωνας*
ὀνομάζουσιν· ἔσταλτο δὲ αὐτόσε τούτου δὴ ἔνεκα,

ἐφ' ᾧ ἐξυπηρετήσασθαι τε τῷ Ἀθανασίῳ καὶ ἄττα ^{a. C. 554}
 ἄν. ὑπ' ἐκείνου κριθείη, τόνδε ταῦτα ἐπιτελέσαι ^{Iusti-}
 ξυλλαβῶν δὴ οὖν ὁ Μετριανὸς τὸν Ἰωάννην παρὰ ^{niani 23}
 τὸν διαιτητὴν ἀπεκόμισεν. ὁ δὲ καὶ τοῦτον ἐς Ἀψα-
 6 ροῦντα ἐξέπεμψεν, ἐν εἰρκτῇ τε καὶ ποδοκάκῃ με-
 νοῦντα, ἕως ὅ ἐν ποσὶν ἀγῶν διανυσθείη.

15. Ἄμα γὰρ τῷ ἦρι ἀρξαμένῳ παρῆν ὁ Ναχο- ^{a. C. 555}
 ραγὰν ἐς Μουχείρισιν, καὶ ἀντίκα τὰ τε στρατεύ- ^{Iusti-}
 ματα ἠθροίξε καὶ πλείστη ὄση χρώμενος προθυμίᾳ ^{niani 29}
 10 τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηφύετο. τοιγάρτοι καὶ οἱ Ῥω-
 μαῖοι ἀμφὶ τὴν Νῆσον ἀγειρόμενοι παρεσκευάζοντο,
 καὶ τὰ τῆς κρίσεως εἰκότως ἀνεκόπτετο. τί γὰρ ἂν
 αὐτοῖς ἐν τῷ τότε προουργιαίτερον κατεφάνη τῆς
 περὶ τὸν πόλεμον εὐκοσμίας; ἤδη δὲ καὶ ὁ Τζάθης ^B
 15 ἄμα Σωτηρίῳ τῷ στρατηγῷ ἐκ Βυζαντίου ἀφίκτο,
 τὴν τε πατρίαν ἀρχὴν καὶ τὰ ταύτης παράσημα πρὸς
 τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, ἧπερ ἐκ παλαιοῦ νενόμισται,
 δεδεδεγμένος. εἰσὶ δέ γε ταῦτα στέφανος χρυσοῦς
 λιθοκόλλητος καὶ χιτῶνιον ποδῆρες ὑπόχρυσον πέ-
 20 διλά τε κοκκοβαφῆ καὶ μίτρα ὁμοίως χρυσῶ τε καὶ
 λίθοις πεποικιλμένη. χλαμύδα δὲ ἀλουργῆ τοῖς βασι-
 λεῦσι τῶν Λαζῶν οὐ θέμις ἀμπίσχεσθαι, λευκὴν δὲ
 μόνον· οὐ μέντοι παντάπασί γε κοινὴν οὕτω καὶ
 εἰθισμένην, ἀμφὶ γὰρ τὸ μεσαίτατον ἐκείνη χρυσῶ
 25 ὑφάσματι ἐκατέρωθεν καταλάμπεται. βασιλικὸν δὲ
 καὶ τὸ ἐμπερόνημα τῆς χλαμύδος λίθοις τε ἐκκρεμέσι ^C
 καὶ τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ. ἐπιβάντα δὴ οὖν τὸν
 Τζάθην τῆς ὑπηκόου καὶ τῇ βασιλείῳ στολῇ
 κεκοσμημένον, ἀντίκα οἱ τε στρατηγοὶ καὶ ἅπας ὁ
 30 τῶν Ῥωμαίων στρατὸς δεξιούμενοί τε καὶ τὰ εἰκότα
 γεφαίροντες προηγούντο, ἐξωπλισμένοι ὡς εὐπρε-
 πέστατα, καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων οἱ πλείστοι ὀχούμενοι.

- a. C. 5⁵ 5
Iusti-
niani 29 οἱ δὲ Λαζοὶ ἐς τὸ χαῖρον μεταβαλόντες, καὶ μόλις ἀποκαυσάμενοι τῆς ἀνίας, στοιχηθὸν οἱ παρωμά-
του, σάλπιγγές τε πανταχόθεν ἐπήχουν καὶ τὰ σημεῖα ἐς ὕψος ἐπήρτο. καὶ ἦν ἡ πομπὴ φαιδρὰ τε
- V. 65 ἐπιεικῶς καὶ γαυροτάτη καὶ πλέον ἢ κατὰ τὴν Λαζῶν βασιλείαν ἐξωγκωμένη. Τζάθης μὲν οὖν ἐς τὴν ἀρχὴν καταστάς ἔιαττεν ἕκαστα τὸ λοιπὸν καὶ διε-
D κόσμει τὸ ὁμόφυλον, ὡς αὐτῷ τε ἦν βουλομένῳ καὶ ὁ πάτριος ὑπηγόρευεν τρόπος. Σωτήριχος δὲ ὁ στρατηγὸς αὐτίκα εἶχετο τῆς πορείας, ἐφ' ἧπερ καὶ 10 ἔσταλτο. χρυσίον γὰρ ἐκ βασιλέως ἐκόμιζεν, ἐφ' ᾧ τοῖς προσοίκοις βαρβάροις κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν διανέμοι, εἰθισμένον γε τοῦτο ἐκ πλείστου καὶ ἀν' ἔτος γιγνόμενον. εἶποντο δὲ αὐτῷ καὶ τῶν παιδῶν οἱ πρεσβύτεροι, Φιλάργιός τε καὶ Ῥωμύλος, ὡς ἂν 15 εὐθύς ἀφ' ἐστίας μοχθεῖν ἐν δέοντι παιδευθεῖεν, ἐπεὶ καὶ ἐς ἡβῆς μέτρον ἦδη ἄμφω ἐληλυθέτην καὶ ἦστην οἷω διαπονεῖσθαι. ὁ γὰρ δὴ τρίτος αὐτῶν Εὐστράτιος ἐν Βυζαντίῳ ἐλέλειπτο, νέος γε ὢν ἔτι
- P. 91 κομιδῇ καὶ ἄλλως τὸ σῶμα οὐ ῥωμαλέος. ὡς δὲ ἐς 20 τὴν τῶν καλουμένων Μισιμιανῶν χώραν ὁ Σωτήριχος ἀφίκετο, οὐδὲ κατήκοι μὲν τοῦ βασιλέως τῶν Κόλχων τυγχάνουσιν ὄντες καθά που καὶ οἱ Ἀψίλιοι, γλώττη δὲ ὅμως χρῶνται ἀποκεκριμένη καὶ νόμοις ἑτέροις· εἰσὶ δὲ τούτου δὴ τοῦ Ἀψιλίων γένους 25 βορειότεροι καὶ τετραμμένοι ἠρέμα ἐς ἥλιον ἀνιόντα· ἐπειδὴ οὖν ἐς τούσδε παραγέγονεν, ἐννοιά τις αὐτοὺς ἐσηλθεν ὡς ἄρα ἐν τι τῶν σφετέρων φρουρίων ἀμφ' αὐτὰ δὴ τὰ Λαζῶν ὄρια ἰδρυμένον, ὃ δὴ Βούχλοον ὀνομάζουσιν, τοῦτο δὲ ὄγε βούλοιτο τοῖς Ἀλανοῖς 30 καταπροέσθαι, ὡς ἂν οἱ τῶν ἐθνῶν πρέσβεις τῶν ἀπωτέρω οἰκούντων αὐτοῦ ἀγειρόμενοι τὸν μισθὸν

ἀποφέρουντο, καὶ μηκέτι ἀνάγκη τις εἴη τῷ τὰ χροῖ-
 ματα παρεχομένῳ τὰς τοῦ Καυκάσου περινοστεῖν
 ὑπὸ ῥείας καὶ αὐτὸν ἐπ' ἐκείνους ἰέναι.

a. C. 555
 Iusti-
 niani 29
 B

16. Ταῦτα δὴ οἱ Μισιμιανοὶ εἶτε γνόντες εἶτε
 5 καὶ ὑποτοπήσαντες, στέλλουσιν ἄνδρας δύο τῶν
 παρὰ σφίσι λογίμων, Χάδον ὄνομα καὶ Θυάνην. οἱ
 δὲ εὐρόντες αὐτὸν ἀγγοῦ που ἐκείνου δὴ τοῦ ἐρύ-
 ματος ἀυλιζόμενον, καὶ πλεον ἐς τὴν δόκησιν
 ἐπιρρωσθέντες, "ἀλλ' οὐ δίκαια δράσειν ἡμᾶς" ἔφα-
 10 σαν "ὦ στρατηγέ, διανοήθης· χρὴ γάρ σε μηδὲ ἄλλῳ
 τῷ ἐπιέναι τὰ ἡμέτερα παραιρουμένῳ, μήτι γε καὶ
 αὐτὸν οὕτως ἐθέλειν. εἰ δέ σε ὡς ἀληθῶς μὴ ταῦτα
 ἀρέσκει, ἄγε ὅπως ἐνθένδε ὡς τάχιστα μεταβὰς ἐν
 15 ἐτέρῳ ἀποδιατρίψεις χωρίῳ, καὶ σε τὰ ἐπιτήδεια
 ἤκιστα ἐπιλείψουσιν, ἀλλ' ἡμεῖς ἅπαντα οἴσομεν.
 ἐνταῦθα γάρ σοι οὐ μενετεῖα παντάπασιν, οὐδὲ
 ἀνεξόμεθά σου μέλλοντος ἐς τότε καὶ σκηπτομένου."
 οὕτω δὲ αὐτῶν ἀυθαδιζομένων, οὐκ ἀνεκτὰ ἠγησά-
 20 μενος ὁ Σωτήριχος, εἰ τοῖς τῶν Κόλχων κατηκόοις
 ἐξείη κατὰ Ῥωμαίων θρασύνεσθαι τῶν ὑφ' οὓς οἱ
 Κόλχοι τετάχεται, παρακελεύεται τοῖς ὄπαδοῖς παλεῖν
 αὐτούς αἰς ἐπεφέροντο βακτηρίαις. οἱ δὲ καθίκοντο
 αὐτῶν ἀφειδῶς, καὶ ἐς τοῦπίσω ἡμιθνήτας ἀπέ-
 25 πεμψαν. τούτου δὲ γεγεννημένου, Σωτήριχος μὲν
 ὤρετο μηδὲν ἀντίπαλον ἔσεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἀμέλει
 οἰκέτας οἰκείους ἡμαρτηκότας διαχειρισάμενος, καὶ
 οὐδὲν ὀτιοῦν εὐλαβητέον αὐτῷ, ἔμενέ τε κατὰ χώραν,
 καὶ εἶτα νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐκάθεινδε σφόδρα ἀδεῶς
 30 καὶ ἀφυλάκτως· οὕτω δὲ οἱ τε παῖδες καὶ οἱ δορυ-
 φόροι καὶ ὀπόσον ἄλλο αὐτῷ θητικὸν εἶπετο ἢ καὶ
 δοῦλον ἐκμελέστερον καὶ οὗτοι ἅπαντες ἢ ὡς ἐν
 πολεμίων κατεσκηνημένοι ἀνεπαύοντο. ἐν τούτῳ δὲ

D

- a. C. 565
Iusti-
niani²⁹ οἱ Μισιμιανοί, τὴν ὕβριν οὐκ ἐνεγκόντες, ἐπιφοι-
τῶσιν αὐτοῖς καρτερώτατα ἐξωπλισμένοι, καὶ αὐτίκα
ἐπὶ τὸ δωματίον χωρήσαντες, οὐ δὴ ὁ στρατηγὸς
ἀνεκέκλιτο, κατακτείνουσι προτέρους τοὺς παρεν-
ναστῆρας τῶν θεραπόντων. θορύβου δέ, ὥσπερ ⁵
εἰκὸς, καὶ κατάγου πολλοῦ κινήθοντος, ξυναίσθησις
μὲν τοῦ κακοῦ αὐτῷ τε Σωτηρίῳ καὶ τοῖς ἀμφ'
αὐτὸν ἅπασιν ἐγίγνετο· καὶ τοίνυν ὑπὸ δέους ἐκ
τῶν εὐνῶν ἀνεπάλλοντο, ἔτι δὲ τῷ ὕπνῳ καρηβα-
P. 92 ροῦντες καὶ παρειμένοι ἀμύνεσθαι αὐτοῖς οὔτι μάλα ¹⁰
παρῆν. οἱ μὲν γὰρ ταῖς σισύραις τῷ πόδε περιελιττό-
μενοι εἰργοντο τῆς πορείας, οἱ δὲ καὶ ἤδη ἐπὶ τὰ
ξίφη ὀρμήσαντες καὶ σχεδιάζειν πειρώμενοι τὰ πολέ-
μια ἀλύοντες ἦσαν οἰκτρότατα οἷα ἐν σκότῳ καὶ
ἀπορίᾳ, ἔς τε τοὺς τοίχους περιρρηγνύμενοι καὶ ὄπη ¹⁵
ἐτύγγανον κείμενα τὰ ὄπλα ἐπιλελησμένοι· ἔνοι δὲ
V. 66 αὐτῶν καὶ τῷ ἤδη ξυνειληφθαι ἀπειρηκότες, οὐδὲν
ὄτι ἐμηχανῶντο, ἐβόων τε μόνον ἄλλος ἄλλοθι καὶ
ὠλοφύροντο, οὐκ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν. οὕτω
δὲ αὐτῶν καταπεπληγμένων, ἐπεισπεσόντες οἱ βαρ- ²⁰
βαροι αὐτόν τε Σωτήριον κατακτείνουσι καὶ τοὺς
B παῖδας καὶ πρὸς γε ξύμπαντας τοὺς ἄλλους, πλὴν
εἰ μὴ τις ἔκ τινος τυχὸν ἀλάμενος ὀρσοθύρας ἢ καὶ
ἐτέρῳ ὀποιῶ δὴ τρόπῳ λαθῶν διεσώθη. ταῦτα δὲ
δράσαντες οἱ ἀλιτήριοι ἐσκύλευσαν τοὺς κειμένους, ²⁵
τά τε ἄλλα ὅποσα ἐπήγοντο κτήματα, καὶ πρὸς γε
τὸ βασιλέως ἀφελόμενοι χρυσίον, καθάπερ τινὰς
πολεμίους ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' οὐχὶ φίλους τε καὶ
ἡγεμόνας ἀπεκτονότες.

17. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς τὰ τῆς μαιφονίας ἀπείργαστο, ³⁰
καὶ τὸ ἀνοιδαινον τέως τῆς γνώμης καὶ ὀργιζόμενον
τῷ ἀποπλησθῆναι τὴν ἐπιθυμίαν, ὑποχαλᾶν ἐδόκει

καὶ περιστέλλεσθαι, τότε δὴ μόνον τὸ πραχθὲν ἐφ' αὐτῷ διασκοποῦντες ἀνελογίζοντο καὶ ξυνίεσαν ὅποιος αὐτοῖς ἀνέροικτο κύβος, ὅτι τε οὐκ ἐς μακρὰν ἤξουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τιμωρησεῖοντες, καὶ ὅτι αὐτοὺς ἐκεῖνοι οὐχ ὑποστήσονται. τοιγάρτοι ἀναφανδὸν ἀποστάντες, προσεχώρουν τοῖς Πέρσαις, καὶ ἐπρεσβεύοντο, ὑποδέχεσθαι τε σφᾶς αἰτούμενοι καὶ ὡς δὴ κατηκόοις τὸ λοιπὸν ἐπαρήγειν. τούτων δὲ ἀπάντων τοῖς τῶν Ῥωμαίων στρατηγοῖς ἀπηγγελεμένων, ἐχάλεπαινον μὲν οἷγε καὶ ἐδυσφόρουν, τίσασθαι δὲ παραυτίκα τοὺς Μισιμιανούς οὐ μάλα ἠδύναντο, πιεζόμενοι τῇ περὶ τοῦ μελζονος ἀσχολίᾳ. ἤδη γὰρ ὁ Ναχοραγὰν ἐξήκοντά που χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν ἐπαγόμενος ἐπὶ τὴν Νῆσον ἐφοίτα, ἵνα Μαρτίνος τε καὶ Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ καὶ τὰ ἀμφ' αὐτοὺς στρατεύματα ἐτύγγανον ξυνειλεγμένα· οἱ δὲ ἐκ τῶν Οὐννων μισθοφόροι, τῶν δὴ Σαβείρων ὀνομαζομένων, παρήσαν γὰρ τοῖς Ῥωμαίοις ὀπλιτῶν ἀπόμοιρα οὐ πολλῶ ἐλάττους τῶν δισχιλίω· ἠγοῦντο δὲ αὐτῶν Βαλμάχ τε καὶ Κούτιλις καὶ Ἰλιγερ, ἄνδρες τῶν παρὰ σφίσιν ὀνομαστοτάτων, οὗτοι δὴ οὖν οἱ Σάβειροι ἀμφὶ τὴν Ἀρχαιοπόλιν καὶ τὰ ἐκείνη πεδία, προστεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ Μαρτίνου, ἐστρατοπεδεύσαντο, ἐφ' ᾧ τοὺς πολεμίους, ἐνθὲνδε γὰρ ἡμελλον διαβήσεσθαι, ὡς ἂν οἱοί τε εἶεν πημαίνοντες χαλεπωτέραν αὐτοῖς καὶ σφαλερωτέραν ποιήσουσι τὴν πορείαν. ὁ δὲ Ναχοραγὰν, ἐπειδὴ ἐς τοῦτο τετάχθαι τοὺς Σαβείρους ἐπέπυστο, ἀπολεξάμενος ἐκ τῶν ξυστρατευομένων Διλιμυτῶν ἄνδρας ἐς τρισχιλίους, αὐτίκα ἐπ' αὐτοὺς ἔστειλε, παρακελευσάμενος, ἦν γὰρ ἀλαζὼν καὶ ὑψηγόρος, ἄρδην ἅπαντας διαφθεῖραι, ὡς ἂν μὴ οἱ λόντι ἐπὶ τὸν

a. C. 556
Iustini-
niani 29

P. 93

a. C. 555
Iusti-
niani 29

πόλεμον ὀπισθεν ἐκεῖνοι ἐφεδρεύοντες ὑπολειφθεῖεν·
οἱ δὲ Διλιμνῖται, μέγιστον ἔθνος τῶν ἐντὸς Τίγρητος
ποταμοῦ τῇ Περσίδι χώρα προσοικούντων, μαχιμώ-
τατοί τε εἰσιν ἐν τοῖς μάλιστα καὶ οὐ λίαν τοξόται
καὶ ἐκηβόλοι, ὥσπερ ἀμέλει οἱ πλείστοι τῶν Μήδων.⁵
ξυστους τε γὰρ ἐπιφέρονται καὶ σαρίσας καὶ ξίφος
ἐκκρεμῆς ἀπὸ τοῦ ὤμου, μαχαιρίδα τε τινα ἐλαχίστην
τῷ λαῷ βραχίονι ἀναδούμενοι ἀσπίδας καὶ πέλτας
προβέβληνται· φαίης τε ἂν αὐτοὺς οὔτε παντάπασι
ψιλοὺς οὔτε μὲν οὖν ὀπίτας καὶ ἀγχεμάχους.¹⁰
πόρρωθέν τε γὰρ οὔτω τυχὸν ἀκοντίζουσι καὶ ἐκ
B χειρὸς αὐτῶν διαμάχονται, ἀγαθοὶ δὲ καὶ ξυρράξαι
φάλαγγι πολεμῖα καὶ ὠθισμῶ χρώμενοι τὰς πυκνώ-
σεις διαρρηγνύναι, ἐς τε τὸ μετατάξασθαι εὐπετεῖς
καὶ ἀρμολογεῖν τῷ προσπεσόντι. αὐτοὶ δὲ καὶ ἐς¹⁵
τὰ προσάντη γεώλοφα ῥαδίως ἀναθέοντες προκατα-
λαμβάνουσι τὰ ὑπερδέξια τῶν χωρίων, τρεπόμενοι
τε ὠκύτερα διαφεύγουσι καὶ ἐπιόντες ἑτέροις ἐμμε-
λέστατα ἐς τὴν δίωξιν ἐγκεινται, καὶ σχεδὸν τι
ἅπασαν ἰδέαν πολέμου μειόντες καὶ ἐξησκημένοι²⁰
μέγιστα σίνονται τοὺς ἀντιπάλους· ὡς δὲ ἐπὶ πλεί-
στον ξυμπολεμεῖν τοῖς Πέρσαις εἰώθασιν, οὐ μὴν
ἠναγκασμένοι, ὥσπερ κατήκοοι. αὐτόνομοί τε γὰρ
εἰσι καὶ ἐλευθεροὶ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τοῦ πρὸς βίας
οὐ πεφυκότες.²⁵

C 18. Τούτων δὴ οὖν τῶν Διλιμνιτῶν ὁ ἀπο-
V. 67 δασμὸς νυκτὸς ἐπελθούσης κατὰ τῶν Σαβείρων
ἐχώρου, ἄμεινον εἶναι δοκοῦν ἔτι καθευδουσιν
αὐτοῖς ἐπιστῆναι, οὔτω τε ἅπαντας εὐκολώτερον
κατακτεῖναι· καί, οἶμαι, οὐκ ἂν διήμαρτον τῆς ἐλ-³⁰
πίδος, εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἐσφηλε τύχη. ἴοντες γὰρ
δήπου ἐς τοῦτο, ἀνὴρ τις αὐτοῖς Κόλχος ἐν σκότῳ

καὶ ἐρημία ὧδέ πως ξυνενεχθὲν ὑπαντιάζει· καὶ τὸν ἀσμενέστατα ξυλλαβόντες ἀναγκάζουσι τῆς ἐπὶ τοὺς Σαβείρους ἡγεῖσθαι πορείας. ὁ δὲ προθυμότηα ὑποστὰς τὸ ἐπίταγμα, καὶ ἤδη προπορευόμενος, ἐπειδὴ νάπης τινὰς λασίας ἐκύρησεν, ὑφίζανει τε ἡρέμα καὶ ὑποδύεται· οὕτω τε διαδράς τοὺς ἐπομένους καὶ προτερήσας, ἤκε δρομαῖος παρὰ τοὺς Οὐννοὺς· εὐρῶν δὲ ἅπαντας ἀνειμένως οὕτως ἀναπαυομένους καὶ ὑπορρέγοντας “ὦ δείλαιοι” ἔφη “αὐτίκα μάλα ἀπολείσθῃ”, τορὸν τι ἐμβοήσας καὶ διαπρῦσιον. οὕτω τε αὐτοὺς μόλις ἀνακαλεσάμενος ἐς ἐργήγορσιν ἀγγέλλει τοὺς πολεμίους ὅσον οὐπω παρεσομένους. οἱ δὲ ξὺν θορούβῳ διαναστάντες καὶ τὰ ὄπλα περιβαλόμενοι, ἐκτὸς τοῦ χαρακώματος ἀπεχώρουν καὶ ὑπεκρύπτοντο διχῆ μεμερισμένοι· κατέλιπον δὲ τὴν τε ἔσοδον ἀφύλακτον καὶ οὕτω κατὰ χώραν ἐστῶτας τοὺς ἐκ τῶν ξύλων τε καὶ ἐφεστρίδων ἐσκευασμένους οἰκίσκους. οἱ δὲ Διλιμνῖται πλείστας μὲν ὄσας ἀτραποὺς τῇ ἀπειρίᾳ τῶν τόπων ἀναμετρήσαντες, πλὴν ἄλλ’ ἔτι ὑπὸ τὸ κνέφας ἐς τὸ τῶν Οὐννων στρατόπεδον ἀφιγμένοι ἐσβάλλουσι θαρραλέοι ἐπὶ κακῷ τῷ σφετέρῳ, καὶ εἰσω ἅπαντες γίγνονται. πάταγος δὲ οὐκ ἦν οὐδὲ βοή, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνοι ξυναίσθουντο δῆθεν καὶ ἀφνυπισθεῖεν, ἀλλ’ ἡρεμαῖοι τὰ δόρατα ἐς τε τὰς εὐνάς καὶ τὰς καλύβας ἠκόντιζον, ὡς τοὺς καθεύδοντας ἀναιροῦντες. ἤδη τε ᾤοντο ἅπαν αὐτοῖς ἠνύσθαι τὸ ἔργον, ἀλλὰ τότε οἱ Σάβειροι ἐκ τῆς ἐνέδρας ἐκατέρωθεν ὀρμηθέντες ἐσπίπτουσιν αὐτοῖς ἑξαπιναίως καὶ ἐπιφέρονται. οἱ δὲ ἀθρόον τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπλαγέντες καὶ ἐς τάναντία τῶν ἐλπισθέντων περιηγμένοι διηπόρουν καὶ ἐταράττοντο· οὔτε γὰρ φεύγειν αὐτοὺς ᾔστα B

a. C. 575
Iustl-
niant 29

P. 94

a. C. 555 *ένην έν έλαχίστω χωρίω ξυνηλημμένους ούτε μήν*
 Iusti- *ές τὸ άκριβές τούς δυσμενείς διαγιγνώσκειν, οία έν*
 niani²⁹ *νυκτομαχία και φόβω. τοιγάροττοι χύδην ύπό τών*
Σαβείρων έκτείνοντο, ούδ' όσον ές πείραν έλθειν
άμυνόμενοι· και όκτακόσιοι μέν άνδρες ένδον έν τῷ 5
στρατοπέδῳ διεφθάρησαν, οί δέ άλλοι μόλις ύπεκβάν-
τες ήλῶντο σποράδην, ούκ έπιστάμενοι όποι χωρή-
σαιεν· ήδη τε πόρρω που πεφευγέναι δοκοῦντες
αύθις ές ταύτὸν άνεκυκλοῦντο, και περιέπταιον τοίς
πολεμίοις. και ταύτα μέν τῆς νυκτός άπάσης έγίγνετο· 10
ήδη δέ τοῦ όρθρου χαραττομένου και ήμέρας έπι-
φανείσης, αύτίκα τών Διλιμνιτών οί σωζόμενοι έπε-
 C *γίγνωσκον τās πορείας, και ίθὺ τών Περσικῶν έθεον*
στρατευμάτων, έγκειμένων σφίσι και ὡς τών Σαβεί-
ρων. Βάβας δέ ό στρατηγός, ός δῆ τών έν τῇ Κολ- 15
χίδι χώρα ίδρυμένων έκ πλείστου Ρωμαίων ήγειτο,
άλλ' ούτός γε ό Βάβας, έτύγχανε γάρ έν τῷ τότε
κατὰ τήν Αρχαιόπολιν διανυκτερεύσας, τῷ μέν
θορούβῳ και τῇ βοῆ πάντοθεν περιεβομβείτο. έως
δέ σκότος ήν και άδηλία τών ποιουμένων, ό δέ 20
άφασία είχετο πολλῇ και ένδον ήρέμει· ὡς δέ τοῦ
ήλιου έπαυγάσαντος τās άκρωρείας κατείδε τὸ άτρε-
κές τών τελουμένων, και τούς Διλιμνίτας ύπό τών
Σαβείρων έλαννομένους, τότε δέ και αύτός έκδρα-
μῶν τοῦ άστεος άμα τῷ ξυμπαρόντι όμίλῳ ούκ έλά- 25
 D *χιστόν τι αύτῶν διεχρήσατο μέρος, ὡς μόλις έκ το-*
σούτων οὔπω χιλίους τούς ξύμπαντας παρὰ τὸν
Ναχοραγάν άφικέσθαι.

19. Ό δέ, έπειδή τῆσδε διήμαρτεν τῆς πείρας,
 αύτίκα ὤχετο έπὶ τήν Νῆσον, και άγχου που τών 30
 Ρωμαίων στρατοπεδευσάμενος προυκαλείτο ές λόγους
 άφικέσθαι οί τὸν Μαρτίνον. και παραγενομένῳ "σύ

δὲ ἔφη ὦ στρατηγέ, ἐς τοσοῦτον ἀγγινοῦστατός γε a. C. 555
Iusti-
niani 29
 ὦν καὶ φρενήρης καὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δυνατω-
 τάτων εἶτα οὐκ ἐθελήσεις ἀποκαῦσαι πόνου τε καὶ
 δυσμενείας ἄμφω τῷ βασιλέε, ἀλλὰ μεθῆκας αὐτούς·
 5 οὕτω δὴ ἐπὶ πλείστον τὴν ἀλλήλων ἐπιλυμαινομένου. V. 68
 εἰ δὴ οὖν νῦν γοῦν ἐστὶ σοι βουλομένῳ διαλλαγὰς
 ποιήσασθαι καὶ ξυνθήκας, ἄγε ὅπως αὐτὸς μὲν ἐς
 Τραπεζοῦντα τὴν πόλιν τὴν Ποντικὴν ἅμα τῷ
 στρατῷ μεταβῆσῃ, ἐνθάδε δὲ ἡμεῖς μενούμεν οἱ
 10 Πέρσαι· οὕτω τε τὰ τῆς ἐκεχειρίας σχολαίτερον δια-
 λεξόμεθα, πιστοῖς χρώμενοι ἀγγελιαφόροις. εἰ γὰρ P. 95
 μὴ ἐκῶν εἶναι ἀπάξεις ἐνθένδε τὸ στρατεύμα, ἴσθι,
 ὦ γενναῖε, ὡς πρὸς ἀνάγκης ἀπελαθῆσῃ. βεβαιότατα
 γὰρ ἐγὼ τὴν νίκην ἔχω, καὶ περιβέβλημαι οὐ χαλε-
 15 πώτερον ἢ τόδε τὸ κτήμα." καὶ ἅμα λέγων τὸν
 δακτύλιον ἐπεδείκνυεν ὃν ἐπεφέρετο. πρὸς ταῦτα
 δὲ ὑπολαβὼν "ἀλλ' ἔμοιγε" ὁ Μαρτίνος "εὐκτὸν μὲν
 ἢ εἰρήνη δοκεῖ καὶ τιμιώτατον, καὶ ξυλλήφομαί σοι
 προσαγομένῳ τε αὐτὴν καὶ καθιστῶντι· ἄμεινον δέ,
 20 οἶμαι, ταῦτα δράσοιμεν ἄν, εἰ γε σὺ μὲν ὡς τάχιστα
 ἐς Ἰβηρίαν μεταχωρήσεις, ἐγὼ δὲ ἐλεύσομαι ἐς
 Μουχερίσιν, οὕτω τε τὰ ἐν ποσὶ διασκεψόμεθα. τῆς
 δὲ νίκης πέρι σοὶ μὲν ἐξέστω μεγαλαυχεῖν τῷ λόγῳ
 καὶ ἀνθαδίζεσθαι καὶ τῶν ἀγοραίων αὐτὴν καὶ ἀ-
 25 θαιρέτων ἡγείσθαι κτημάτων· ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτό B
 φημι τῇ τοῦ κρείττονος ταλαντεύεσθαι γνώμῃ, καὶ
 οὐ παρὰ τοὺς μέγα βρενθυομένους ἰέναι, ἀλλ' ἐφ'
 οὓς ἂν ὁ πάντων προαγωγὸς ἐπινεύσῃ." οὕτω δὲ
 τοῦ Μαρτίνου ἀνδρειότατά τε καὶ μάλα ὀσίως ἀπο-
 30 κριναμένου καὶ τῇ τοῦ βαρβάρου νεμεσήσαντος
 ἀλαξονείᾳ, οὐδὲν δὲ ὀτιοῦν προελθὼν εἰρηναῖον,
 διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ὁ μὲν ἐς τὸ στρατό-

a. C. 67-5
Iustli-
niani 29

πεδον ἐπανῆκε, Μαρτίνος δὲ ἐς τὴν Νῆσον. τῷ δὲ
Ναχοραγὰν μενετέα μὲν αὐτοῦ ἦκιστα ἐδόκει, ἐς δὲ
τὸν Φᾶσιν τὴν πόλιν λέναι διανοεῖτο, ἐκεῖσέ τε μᾶλλον
ἐκκαλέσασθαι τοὺς Ῥωμαίους. ἐπιμαχώτατον γὰρ τὸ
ἐκείνη ἔρουμα εἶναι ἐπέπυστο, ἄτε δὴ ξύλοις ἅπαν 5
C ἐσκενασμένον, καὶ τὰ ἐχόμενα πεδία εὐόμαλα τε καὶ
ἀγαθὰ ἐνστρατοπεδεύσασθαι. ἤδη δὲ ἡ πόλις ὁ
Φᾶσις ἅπασιν, οἶμαι, διαδηλότατον ὡς ἐκ τοῦ ποτα-
μοῦ εἴληφε τὴν ἐπωνυμίαν, πλησιαίτατα ὑπορρέοντος
καὶ ἀμφ' αὐτὴν ἐς τὸν Εὐξείνου πόντον ἀπερευγο- 10
μένου. πρὸς γὰρ τῷ αἰγιαλῷ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τὸ
πόλισμα ἴδρυνται· ἀφέστηκε δὲ τῆς Νήσου ἕξ μάλιστα
παρασάγγαις ἐπὶ δυόμενον ἥλιον.

20. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναχοραγὰν πόρρω τῶν
νυκτῶν τὰς ἀκάτους ὀπόσας ἐφ' ἀμαξῶν ἐπήγετο, 15
D ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ξυξεύξας, λανθάνει
τοὺς Ῥωμαίους γέφυρὰν τέ τινα ἐξ αὐτομάτου πηξά-
μενος καὶ ἅπαν τὸ πλῆθος ἐς τὸ ἀντιπέραν διαβι-
βάσας· ἐβούλετο γὰρ ἐς τὰ πρὸς νότον ἄνεμον
ικέσθαι τοῦ ἄστεος, ὅθεν δὴ αὐτῷ οὐδαμῶς ἤμελλε 20
τὰ ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ κάλυμα ἔσεσθαι τῷ περι-
βόλῳ πελάζοντι· ὑπὸ γὰρ τὸ ἀρκτῶν καταρρεῖ καὶ
παρατείνεται μέρος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ τὸ περίορθρον
ἄρας ἐκ τῆς ὄχθης εἶχετο τῆς πορείας, καὶ τὴν
Νῆσον ὡς ἀπωτάτω παραμειψάμενος ἀνὰ τὰ πρόσω 25
ἐχώρει· μόλις δὲ περὶ πλῆθουςαν ἀγορὰν οἱ Ῥωμαῖοι
τὴν διάβασιν ἐγνωκότες διαταράχθησάν τε καὶ περὶ
πλείστου ἐποιοῦντο προτερῆσαι ἀνὰ τὸ ἄστει 30
P. 96 πολεμίους. τοιγάρτοι τὰς τε τριήρεις καὶ ὅσοι τρια-
κόντοροι παρῶρμον πληρώσαντες ὀξύτατα τοῦ ποτα-
μοῦ τῷ ῥῶ κατεφέροντο. ἀλλὰ φθάσας ὁ Ναχοραγὰν
ἀμφὶ τὸ μεσαίτατον τῆς τε Νήσου καὶ τοῦ ἄστεος

ἐτύγγανεν ἤδη ξύλοις τε καὶ λέμβοις τὸ εὖρος ἅπαν
 τῆς δίνης διαφραζάμενος τό τε τῶν ἐλεφάντων στίφος
 ὅπισθεν ἐπιστήσας, ἐς ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς τῆς
 βάσεως ἐφικνεῖσθαι. ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων στόλος
 5 ταῦτα πόρρωθεν ἰδόντες αὐτίκα πρῦμναν ἐκρούοντο,
 πολλῇ τε χρώμενοι ἐς τοῦμπαλιν τῇ εἰρεσίᾳ χαλε-
 πώτατα πρὸς τὸ ἀντίπορόν τε καὶ ῥοῶδες τῆς φορᾶς
 ἀνταναγόμενοι ἀπεχώρησαν. δύο δὲ ὄμως ναῦς κενᾶς
 τῶν ἐμπλεόντων εἶλον οἱ Πέρσαι. οἱ γὰρ δὴ ἄνδρες
 10 ξυλλαμβάνεσθαι μέλλοντες τοῖς ὕδασι παραδοῦναι B
 σφᾶς αὐτοὺς εὐτολμώτατα κατεθάρρησαν, ἀντὶ τοῦ
 μείζονος, οἶμαι, καὶ προύπτου κινδύνου τὸ ἔλαττον
 δεινὸν δῆπου ἐλόμενοι, καὶ μετέσχον μᾶλλον τῶν ἐκ
 τῆς τύχης ἀδήλων. τοιγάρτοι ἀφήλαντό τε κουφό-
 15 τατα καὶ ὑποβρύχιοι ἐπὶ πλεῖστον διανηζάμενοι μόλις
 ὡς τοὺς οἰκείους ἀπεκομίσθησαν. τότε δὴ οὖν οἱ V. 69
 Ῥωμαῖοι Βούζην μὲν τὸν στρατηγὸν ἀνά τὴν Νῆσον
 κατέλιπον, ἅμα τῷ οἰκείῳ στρατεύματι ἐπιμελησό-
 μενόν τε τῶν τῆδε ἀπάντων καὶ ἀλεξήσοντα ἐς ὃ τι
 20 δεήσοι· οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες κατὰ τὸ ἐγκάρσιον τὸν
 ποταμὸν περαιωθέντες, καὶ διὰ τῆς χέρσου ἐτέραν
 τινὰ ὁδὸν πορευόμενοι, ὡς μὴ κατ' αὐτὰ τοῖς πολε-
 μίοις χωρῆσαι, παραγίνονται ἐς ἐκεῖνο δὴ τὸ τοῦ
 Φάσιδος ἐπώνυμον ἄστν καὶ εἰσω τῶν πυλῶν παρελ- C
 25 θόντες διεδάσαντο στοιχηδὸν οἱ στρατηγοὶ τὴν
 φρουρὰν τοῦ περιβόλου. οὐ γὰρ ᾤοντο ἀξιομαχοὶ
 ἔσεσθαι, εἴ γε ξυστάδην παρατάξασθαι πειραθεῖεν.
 πρῶτος μὲν οὖν Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ καὶ ὁ ἀμφ'
 αὐτὸν ὄμιλος ἐν τῷ ἀκροτάτῳ μέρει τῷ πρὸς θά-
 30 λατταν νεύοντι ἐτετάχατο· βραχὺ δὲ τι ἀπωτέρω
 Μαρτίνος εἰστήκει ὁ στρατηγὸς καὶ αἱ Μαρτίνου
 δυνάμεις· ἀμφὶ δὲ τὸ μεσαίτατον Ἀγγίλας μὲν ἔχων

a. C. 555
Iusti-
niani 29

Μαυρουσίους πελταστάς και λογχοφόρους, Θεόδωρος δὲ Τζάνους ὀπλίτας και Φιλομάθιος Ἰσαύρους σφενδονήτας και ἀκοντοβόλους. ὀλίγω δὲ τούτων ἀποκεκριμένοι ἐφρούρουν Λογγιβάργων ἀπόμοιρα και D Ἐρούλων, Γίβρος δὲ ἠγεῖτο ἀμφοτέρων. τὸ δὲ λοιπὸν 5 ἅπαν τοῦ τείχους και πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον ἀπολήγον τοῖς ἐφοῖς τάγμασιν ἐπεφρόντιστο, ὑπὸ Βαλεριανῶ στρατηγῶ τεταγμένοις. οὕτω μὲν ὑπὲρ τοῦ ἐρύματος ἢ τῶν Ῥωμαίων στρατιὰ ἐν κόσμῳ παρίστατο.

21. Ἦν δὲ αὐτοῖς και χαράκωμα ἐμπροσθεν 10 καρτερώτατα ἐξεργασμένον, ὡς ἀντέχειν εὐθὺς πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς και ὃν ἐν προβόλου μοῖρα ἐγκεῖσθαι τῷ τείχει. ἐδεδίεσαν γὰρ εἰκότως ἐπ' αὐτῷ, ἅτε δὴ ξύλοις τε πεποιημένῳ και ἄλλως ὑπὸ χρόνου πολλοῦ διερρηνηκότι. τῷ τοι ἄρα αὐτοῖς και τάφρος 15 μάλα εὐρεῖα πέριξ ὠρώρυκτο, ὕδατός τε ἤδη μεστή και ὑπερχειλῆς ἐγεγόνει, ὡς και τοὺς σκύλοπας, οἷ P. 97 δὴ ἐτύγχανον ξυνεχέστατα ἐμπεπηγότες, διαλανθάνειν και ἀποκεκρύφθαι· τῆς γὰρ λίμνης, ἣν δὴ σμικρὰν θάλατταν ὀνομάζουσι, τὴν ἐς τὸν Εὐξείνου 20 Πόντον ἐκροὴν φερομένην ἐνταῦθα μετοχτετεύσαντες, ῥαδίως ἅπαντα ἐπλησαν. νῆες δὲ φορτίδες μεγάλαι πρὸς τῇ κυματῶγῃ τῆς θαλάττης και ταῖς ἐμβολαῖς τοῦ Φάσιδος πλησιαίτατα τοῦ ἄστεος ἐφορμουῖσαι, μετεώρους εἶχον τὰς ἀκάτους, και ἀμφ' αὐτὰ δῆπου 25 τὰ καρρήσια τῶν ἰστῶν ἀνιμηθείσας και βεβαιοτάτα αἰωρουμένας, ὡς πολλῶ ἀνέχειν τὰ μεγέθη τῶν πύργων και ὑπερφέρεσθαι. ἄνω δὲ στρατιῶται εἰστήκεσαν και τῶν ναυτῶν ὀπόσοι εὐθαρσεῖς τε και πολεμικώτεροι, τόξα τε φέροντες και σφενδόνας, 30 μηχανὰς τε ἐκηβόλους ἐνθήμενοι, πρὸς τὸ ἐνεργὸν B ἤδη ἐσκευασμένας. ἀλλὰ γὰρ και ἕτεραι νῆες διὰ

τοῦ ποταμοῦ ἀνηγμέναι ἐπὶ θάτερον μέρος παρήσαν, ᾧ δὴ Βαλεριανὸς ἐφειστήκει, ὁμοιότατα ταῖς ἄλλαις
 ἐξηρτυμέναι, ὡς ἂν ἐκατέρωθεν οἱ πολέμιοι ἐξ ὑπερ-
 δεξίων βαλλόμενοι ἀποκρούοιντο, πελασειόντες τῇ
 5 πολιορκίᾳ. ὥστε δὲ ταύτας δὴ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ
 ναῦς ἦκιστα ὑπὸ του πημαίνεσθαι, Δαβραγέξας,
 Ἄντης ἀνὴρ, ταξίαρχος, καὶ Οὐννὸς τις λοχαγός,
 Ἐλμίγγειρος ὄνομα, οὗτοι δὴ, προστεταγμένον αὐτοῖς
 ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἐπακτριίδας τινὰς ἀμφιπρῦμνους
 10 δέκα πληρώσαντες ἐκ τῆς αἰεὶ σφίσιβ ἐπομένης δυνά-
 μεως, καὶ ὡς ἀνωτέρω προελθόντες, ἐφρούρουν ξὺν
 ἀγρυνπνία καὶ περιεσκόπουν τὰς διαβάσεις ἐπιπλέον-
 τες, νῦν μὲν ἐν μέσῳ τῷ ῥεῖθρῳ, νῦν δὲ ἐφ' ἐκα- C
 τέρας τῆς ὄχθης. καὶ τοίνυν ἐνταῦθα ξυνηνέχθη
 15 τερπνόν τι λίαν καὶ ἐπίχαρι ὡς ἐν πολέμῳ καὶ παρα-
 τάξει. ἔτι γὰρ τούτων ἀνωτέρω αἱ Ῥωμαῖκαὶ δύο
 τριακόντοροι, ἃς δὴ ἔμπροσθεν ἔφην κενὰς ἀνδρῶν
 ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀφηρησθαι, αὐταὶ δὴ οὖν αἱ τρια-
 κόντοροι, ὀπλίτας ἔχουσαι Μήδους, ἐν τῷ ποταμῷ
 20 ἐναυλοχοῦντο καλωδίαις τῆς γῆς ἐξημμέναι. νυκτὸς
 δὲ ἐπιλαβομένης, οἱ μὲν ἄνδρες ἐν αὐταῖς ἐκάθειδον
 ἅπαντες· τοῦ δὲ ῥοῦ πολλοῦ φερομένου, καὶ τὰ
 πείσματα διατείνοντος τῇ ὑπαγωγῇ τῶν ὀκλάδων,
 ἀπορρήγνυται τῇ μιᾷ ὁ δεσμὸς ἐξαπιναίως· ἄφετον V. 70
 25 δὲ αὐτὴν ἢ δίνη λαβοῦσα καὶ ἐλευθέραν, καὶ οὔτε
 εἰρεσίας ἀντιπραττούσης οὔτε πηδαλίου ἐτέρωθι που D
 ἰθύνοντος, κατάγει πῶς αὐτὴν ὀξύτατα ἐς τὸ πρόσω
 καὶ παραδίδωσι τοῖς ἀμφὶ Δαβραγέξαν Ῥωμαίοις. οἱ
 δὲ ἐσιδόντες ἄσμενοι εἶλον τὸ θήραμα, καὶ ἐπετέρ-
 30 πουτο τῇ ξυντυχίᾳ, ὅτι γε αὐτοῖς ἦδε ἡ ναῦς κενὴ
 πρότερον ἀπελθούσα τότε δὴ ἀνδρῶν ἀνάπλεως
 ἐπανῆκεν.

a. C. 555
Iusti-
niani²⁹

22. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἀπάσῃ τῇ δυνά-
μει ἄρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῷ ἄστει ἐπέλαξεν,
ἀκροβολίσασθαι τε βουλόμενος καὶ ἀπόπειραν ποιή-
σασθαι τῶν Ῥωμαίων, εἰ ἐπέξιασι, ταύτῃ τε σαφέ-
στατα διαγνῶναι ὅπως αὐτῷ ἐς ἑτέραν τὰ ἐς τὸν 5
πόλεμον παρασκευαστέα. τότε δὴ οὖν οἱ Πέρσαι,
ἐπειδὴ ἐς τόξου βολὴν ἀφίκοντο, ἀντίκα οἶγε, τοῦτο
δὴ αὐτοῖς τὸ εἰθισμένον, θαμὰ ἐπετοξάζοντο· πολλοὶ
τε τῶν Ῥωμαίων τρωθέντες, οἱ μὲν ἔτι ἀμυνόμενοι

P. 98 ἀντεῖχον, ἔνιοι δὲ καὶ ἀπόμαχοι ἐγίννοντο. Ἀγγίλας 10

δὲ καὶ Φιλομάδιος καὶ τῶν ἄμφ' αὐτούς ταγμάτων
ἄνδρες ἐς διακοσίους, καὶ ταῦτα προειρημένον ἀπάσῃ
τῇ στρατιᾷ ὑπὸ Μαρτίνου μένειν ἕκαστον κατὰ
χώραν, καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀπομάχεσθαι, οἱ δὲ
τὴν καθ' αὐτούς πύλην ἀναπετάσαντες κατὰ τῶν 15
πολεμίων ἐχώρουν. Θεόδωρος δὲ ὁ τοῦ Τζανικοῦ
ὀμίλου ταξίαρχος ἐπέιχε μὲν τὰ πρῶτα καὶ ἀνέκοπτε
τὴν ὀρμὴν, νεμεσῶν αὐτοῖς τῆς προπετείας. ἐπεὶ
δὲ οὐκ ἐλείθοντο, ὑπήγετο καὶ αὐτὸς τοῖς πλείστοις

B οὔτι ἐκῶν καὶ ἐνεδίδου, εὐθύς τε ἐφοῖτα ξὺν ἐκεί- 20

νοῖς, ὥς μὴ ἀποδειλιᾶν νομισθεῖν, τούτου τε ἔνεκα
μόνου τὸ εὐπρεπὲς τῆς εὐβουλίας προῖσχεσθαι·
ἤρεσκε μὲν γὰρ αὐτὸν οὐδαμῶς τὰ ποιούμενα, μετέ-
χειν δὲ ὁμῶς αὐτῶν ἠνείχετο ἐς ὃ τι ἄρα καὶ τελευ-
τήσαιεν. καὶ μικροῦ γε ἅπαντες αὐτοῦ διεφθάρησαν, 25
εἰ μὴ τις αὐτούς ἑτέρα διέσωσε γνώμη ἐκ τοῦ κρείτ-
τους ἐπιρρωσθεῖσα. οἱ γὰρ Λιλιμνῖται ἀνὰ τὸν
ἐκείνην χώρον ἐστῶτες καὶ ἐς φάλαγγα ξυντεταγμένοι,
ἐπειδὴ κατεῖδον τὴν ὀλιγότητα τῶν ἐπερχομένων,
ὑπεδέχοντό γε αὐτούς ἡσυχῇ καὶ ἀνέμενον. ὥς δὲ 30
ἀγγοῦ ἤδη παρήσαν, ἀντίκα οἶγε ἠρέμα τὰ κέρα ἐπι-
C κολπῶσαντες περιβάλλουσιν ἅπαντας καὶ ἐς ἀκριβῆ

κύκλωσιν ἐγκατεῖργον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντοθεν
 περιειλημμένοι, δρᾶσαι μὲν τὸ λοιπὸν οὐδὲν ὄτιοῦν
 τοὺς πολεμίους διανοοῦντο· εὐκτὸν δέ τι αὐτοῖς
 ἐδόκει καὶ ἄπιστον, εἰ γε ἀμωσγέπως διαδράσαιεν.
 5 καὶ δὴ ἐπὶ σφᾶς ἐλιχθέντες καὶ τὰ δόρατα προβεβλη-
 μένοι ἐπίπτουσιν ἀθρόον τῶν πολεμίων τοῖς πρὸς
 τῷ ἄστει ἐφεστηκόσιν. οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς πολλῇ
 τῇ ῥύμῃ φερομένους καὶ οἶον ταῖς ἐλπίσιν ἀπειρη-
 κότητας, διέστησαν εὐθύς ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπεκρί-
 10 θησαν, οὐκ ἐνεγκόντες ἄνδρας δυσθανατοῦντας καὶ
 ὅποι αὐτοῖς τὸ θράσος χωρήσει οὐ λογιζομένους.
 οὕτω δὲ ἐκείνων ἐφέντων, ἐκδραμόντες οἱ Ῥωμαῖοι D
 κατὰ τὸ παρεῖκον ἄσμενοι αὐθις εἰσω τοῦ περιβόλου
 ἐγένοντο καὶ τὴν πύλην προσήραξαν. παρὰ τοσοῦτον
 15 μὲν κινδύνου ἵκοντο οὐκ ἐπ' ἄλλω τῷ ἀριστεύσαντες
 ἢ μόνω τῷ διαφυγεῖν καὶ ἀποσωθῆναι.

23. Τοῖς δὲ τῶν Περσῶν ἀχθοφόροις ἐκ πλεί-
 στου διαπονουμένοις ἐς τὸ τὴν τάφρον καταγωννύ-
 ναι, τότε δὴ ἅπανα αὐτοῖς ἀνεπέπληστο καὶ ξυνῆπτο
 20 ἀπανταχόθεν τὸ ἀπερρωγὸς καὶ μεμερισμένον, ὡς
 καὶ βάσιμον εἶναι τὸ χωρίον στρατιᾷ τειχομαχούσῃ
 καὶ τὰς ἐλεπόλεις μηχανὰς οὐ χαλεπῶς ἐνθένδε
 προσάγεσθαι. μακρὸς δὲ αὐτοῖς ἢ κατὰ τὴν πολυ-
 χειρίαν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ χρόνος ἐτρίβη. λίθους γὰρ
 25 κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ χοῦν ἐμβαλόντες οὐ ραδίως πρὸς
 τὰς ξυγκλείσεις ἐξήρκουν, ξύλων οὐ μάλα παρόντων, P. 99
 ὅτι μὴ ὅποσα πόρρωθεν ἐκ τῆς νάπης κατατέμνοντες
 ξὺν πόνῳ πολλῷ διεκόμιζον. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἐτύγ-
 χανον ἤδη πρότερον ἅπαντας τοὺς ἀμφὶ τὸ ἄστυ
 30 ἀγροὺς ἐμπρήσαντες καὶ πρὸς γε τὰς τῶν ὀδοιπόρων
 καταλύσεις καὶ εἰ τι ἕτερον ἐνδιαίτημα ὡς πλησιαί-
 τατα ἴδρυτο. τοῦτο δὲ ἔδρασαν, ὡς ἂν μὴ τὴν

- a. C. 556
Iustiani²⁰ ἐνθένδε ὕλην οἱ πολέμιοι πρόχειρον ἔχοντες εὐκόλως
τὰς ἐπιτεχνήσεις τῶν ἔργων ποιοῦντο. ἐκείνης μὲν
- V. 71 οὖν τῆς ἡμέρας οὐδέν τι ἀξιαφήγητον ἄλλο ἐπράχθη,
ἀλλὰ νυκτὸς ἐπιφοιτώσης ὁ Ναχοραγὰν ἅμα τοῖς
πλήθεσιν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανῆκεν. τῇ δὲ ὕστε- 5
- B ραία ὁ Μαρτῖνος τά τε τῶν οἰκειῶν φρονήματα
ἐπιρρῶσαι βουλόμενος καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπλήξαι,
ἤθροισε μὲν ἐς ταῦτὸ ἅπασαν τὴν τῶν Ῥωμαίων
στρατιάν, ὡς δὴ τι τῶν παρόντων περὶ διασκεψό-
μενος· ἐσφοιτᾶ δὲ ἀθρόον ἐς μέσον, οὕτω πρὸς 10
αὐτοῦ μεμελετημένον, ἀνὴρ τις τῶν οὐ λίαν γνωρί-
μων, κοινορτοῦ τε ἀνάπλεως καὶ οἶος ἐκ μακρᾶς
ὀδοιπορίας εἰκάζεσθαι, ἦκειν τε ἔλεγεν αὐτίκα ἐκ
Βυζαντίου καὶ γράμμα τοῦ βασιλέως ἐπιφέρεισθαι.
λαβὼν δὲ τοῦτο ἀσμενέστατα δῆθεν ὁ στρατηγὸς καὶ 15
ἀνελίξας οὐκ ἐν ἀπορρήτῳ καθ' αὐτὸν ἀνελέγετο
οὐδὲ μόνοις τοῖς ὄμμασιν ἡσυχῇ διὰ τῷ νῶ ἐσῆγε
- C τὰ γεγραμμένα, ἀλλ' ἀνεβόα λαμπρᾶ τῇ φωνῇ, ὡς
ἂν ἅπαντες ἐπατοῖεν. καὶ τῷ μὲν βιβλιδίῳ ἐκείνῳ
ἴσως ἄλλο τι ἐνεγέγραπτο, ἦν δὲ ὅμως τὰ βοώμενα 20
τάδε· "ἐστάλκαμέν σοι καὶ ἑτέραν στρατιάν οὐ μείονα
τῆς προσούσης· καίτοι εἰ καὶ πολλῶ πλείους οἱ
δυσμενεῖς τυγχάνοιεν ὄντες, ἀλλ' οὐκ ἐς τοσοῦτον
ὑμᾶς ὑπερβαλοῦνται τῷ πλήθει ὀπόσον ὑμεῖς τῇ
ἀνδρείᾳ, ὥστε ξυμβήσεται τὴν τε ὀλιγότητα καὶ τὴν 25
ἀμετρίαν τῶν ἴσων μὴ ἀφεστηκέναι. ὡς ἂν δὲ μηδὲ
ταύτη ἐκείνοι μεγαλαυχότεν, δέχου καὶ τοῦτον δὴ
τὸν στρατόν, ὥσπερ φιλοτιμίας μᾶλλον καὶ ἐπιδεί-
ξεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ἀναγκαίου χάριν ἀπεσταλμένους.
θαρρεῖν τοίνυν καὶ ἔργου ἔχεσθαι ξὺν προθυμίᾳ, 30
- D ὡς ἡμῶν οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν δεόντων περιοψομένων."·
εὐθύς δὴ οὖν ἀνεπνυθάνετο ὅπη εἴη τὸ στρατεύμα.

ὁ δὲ "οὐ πόρρω" εἶπεν "ἀφεστήκασιν, ἢ μόνον
 τέτταρσι Λαζικοῖς παρασάγγαις." καταλελοιπένας
 γὰρ αὐτοὺς ἀμφὶ τὸν Νέοκνον ποταμὸν ἐτι ἀυλι-
 ζομένους. καὶ ὁ Μαρτῖνος ὀργήν τινα τῷ προσώπῳ
 5 ὑποκρινόμενος, "ἀπίτωσαν αὐτίς" ἔφη "ὡς τάχιστα,
 καὶ οἴκαδε ἀναστρεφόντων, ὡς ἔγωγε οὐκ ἄν ποτε
 αὐτοῖς ἐφείην ἐνθάδε γενέσθαι. δεινὸν γὰρ εἰ τῶνδε
 τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ πλείστου ἡμῖν ξυστρατευομένων,
 πολὺν ὅσον χρόνον διαπονηθέντων καὶ πολλάκις
 10 πρὸς τοὺς πολεμίους παραταξαμένων, ἤδη τε οὐ
 πόρρω ἠκόντων ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὸ ἀντίπαλον
 καὶ τελεωτάτην ἀναδήσασθαι νίκην, οἱ δὲ οὕτω P.100
 κατόπιν τοῦ ἀναγκαίου παρέσονται καὶ μόνον οὐχὶ
 ἀπογευσάμενοι τῶν κινδύνων εἶτα τὴν ὁμοίαν ἀποι-
 15 σονται δόξαν καὶ ἐς ἐκείνους ἀνενεχθεῖν τὸ πέρασ,
 καὶ τὸ δὴ πάντων ἀδικώτερον, τὰ γέρα ἐπ' ἴσης καρ-
 πώσονται τοῖσδε. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αὐτοῦ μενετεῖα
 ἐς ὅσον ἐς τὴν ἀποπορείαν παρασκευάσασθαι, ἀπο-
 χρήσουσι δὲ ἡμῖν οὗτοι τὸ λειπόμενον τοῦ πολέμου
 20 ἄριστα κατεργάσασθαι." καὶ ἅμα ἐς τὰ πλήθη ἐπι-
 στραφεὶς· "ἢ οὐχὶ καὶ ὑμῖν ταῦτα" ἔφη "δοκεῖ, ὧ
 ἄνδρες ξυστρατιῶται;" οἱ δὲ ἐπευφήμησαν ζῦν βοῆ
 καὶ δίκαια εἶναι ἀνέκραγον τὰ τῷ στρατηγῷ βεβου-
 λευμένα. καὶ οἱ μὲν θαρραλεώτεροι ἐγεγένητο καὶ
 25 οἶον ἐτέρων οὐ δεῖσθαι προσβοηθησόντων. μάλιστα B
 γὰρ αὐτοὺς ἐς ἔριν ἐκίνει καὶ φιλοτιμίαν ἢ τῶν
 λαφύρων ἐλπίς καὶ ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐς μακρὰν ἅπαντα
 ᾤοντο κομιεῖσθαι, ὥσπερ ἤδη τοὺς δυσμενεῖς ἀνε-
 λόντες, καὶ τοῦτο μόνον πεφροντισμένον αὐτοῖς
 30 ὅπως τὴν λείαν διανεμοῦνται.

24. Ἀπέβη δὲ ὁμοῦ καὶ θάτερον τῶν Μαρτίνου
 διανοημάτων. ὁ γὰρ λόγος οὗτος διὰ τοῦ πλήθους

- a. C. 555
 Iusti-
 niani 29
- ἔξολισθήσας καὶ πανταχοῦ περιηγμένος καὶ παρ'
 αὐτοὺς ἀφίκεται τοὺς Πέρσας, ὡς ἄρα στρατιὰ ἕτερα
 Ῥωμαϊκὴ πρὸς τῷ Νεόκνω ποταμῷ παραγέγονε καὶ
 ὅσον οὐπω τοῖς προτέροις ἀναμεμίζεται. ἀφασία δὴ
 οὖν ἅπαντες εἶχοντο, δεδιότες εἰ μέλλοιεν τοσοῦτοις 5
 ἤδη πόνοις τετραχωμένοι πρὸς νέους ἄλλους καὶ
 C ἀκμήτας παρατάττεσθαι πολεμίους. ὁ δὲ Ναχοραγὰν
 οὐδὲν τι μελλήσας καὶ ἰλην τινὰ μετρίαν ἐκ τῶν
 Περσικῶν ἔστειλε ταγματῶν ἀνὰ τὴν ἀτραπὸν ἐκεί-
 νην, καθ' ἣν ᾤετο διαβήσεσθαι τοὺς περὶ ὧν ἐτύγ- 10
 χανε τῇ φήμῃ ἐξηπατημένος. οἱ δὲ παραγενόμενοι
 σπουδῇ τε καὶ ἀγρυπνία οὐκ ἐν δέοντι ἐχρῶντο.
 καταλαβόντες γὰρ τὰ ἐπίκαιρα τῶν χωρίων ὑπε-
 κρύπτοντο αὐτοῦ καὶ ἀνέμενον τοὺς οὐδαμῶς
 παρεσομένους, γνώμην ἔχοντες ἀφυλάκτως αὐτοῖς 15
 V. 72 τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τυχὸν προῖοῦσιν ἐπιπεσεῖσθαι καὶ
 τὸ τάχος ἀνακόψαι τῆς πορείας, ἕως οἱ ἐν τῷ ἄστει
 ἐκπολιορκηθεῖεν. οὕτω μὲν οὖν δύναμις οὐ λίαν
 D ἐλαχίστη τῶν Περσῶν μάτην ἠσχόλητο, τοῦ ἄλλου
 πλήθους ἀφηρημένη. εὐθύς δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἐξῆγε 20
 καὶ ὡς τὸν στρατόν, φθάσαι τὴν ἐπήλυσιν δῆθεν
 βουλόμενος τῶν οὐδαμῶς παρεσομένων, καὶ πολλῶν
 ξὺν φρονήματι κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐχώρει, ἐπικομπά-
 ζων ἀναφανδὸν καὶ ἐπομνύμενος ἢ μὴν αὐθημερὸν
 τὴν πόλιν ἅπασαν αὐτοῖς ἀνδράσιμ ἐμπρῆσαι. ἐπε- 25
 λέληστο γάρ, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ ἀνθαδείας ὁ ἔμπληκτος
 ὡς ἄρα ἐπὶ πόλεμον ἦει, πρᾶγμα οὕτως ἀφανές τε
 καὶ ἀδηλότατον καὶ πολλὰς ἐπιδεχόμενον ἐφ' ἐκάτερα
 ῥοπὰς καὶ μεταβάσεις, μάλιστα τε πάντων θείας
 τινὸς καὶ ὑπερτέρας ἀνάγκης ἀπηρητημένον, ὅσον 30
 P. 101 καὶ σμικρὸν οὐδὲν ἐν ταύτῳ γίγνεται, ἀλλ' ἔθνη
 τε ἀνθρώπων μυρία καὶ πόλεις συχναὶ καὶ πολιτεία

ξύμπασα οὕτω παρασχὸν ἀνακινεῖται καὶ διαταράτ-
 5 τεται, καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ὄλων ἐλπίδας σαλεύει. ὁ
 δὲ ἐς τοσοῦτον ἐπήρτο ἀλαζονείας ὡς καὶ τοῖς ἐργο-
 πόνοις καὶ ὑπηρέταις, οἳ δὴ ἀνὰ τὴν ὕλην σκεδαν-
 10 νύμενοι τὰ δένδρα κατέτεμνον, τυχὸν μὲν ξυλείας
 ἔνεκα, τυχὸν δὲ καὶ ἐπισκευῆς τῶν πολεμικῶν μηχαν-
 ημάτων, τούτοις δὴ οὖν ἅπασιν ἐκέλευεν, ἐπειδὴν
 καπνὸν ἀρθέντα θεάσοιντο, τοὺς δὲ γιγνώσκειν ὡς
 πῦρ ἦδη τῶ τῶν Ῥωμαίων περιβόλῳ εἶη ἐμβεβλη-
 15 μένον, καὶ μεθεῖναι μὲν τὰ ἐν χερσὶν ἔργα, δρο-
 μαίους δὲ ὡς αὐτὸν ἦκειν καὶ ξυνεπιβάλλειν τὴν
 φλόγα, ὡς ἂν φασίως ἅπαντα πυρποληθεῖη. καὶ ὁ B
 μὲν τοιαῦτα ἐφ' ἑαυτῷ βρενθυόμενος εἶχετο τῆς
 ἐφόδου. Ἰουστίνον δὲ τὸν Γερμανοῦ, οὐ γὰρ ᾤετο
 20 ἐν τῷ τότε τὸν Ναχοραγὰν παρέσεσθαι, ἔννοιά τις
 θεόθεν, οἶμαι, ἐσηλθε πρὸς τινὰ νεῶν τῶν παρὰ
 Χριστιανοῖς σεμνοτάτων, οὐ πόρρω τῆς πόλεως
 ἀφεστηκότα, παραγενέσθαι ὡς τάχιστα καὶ ἐπι-
 25 θειάσαι. καὶ τοίνυν ἀπολεξάμενος ἐκ τῆς Μαρτίνου
 καὶ τῆς οἰκείας δυνάμεως ὅ τι καρτερόν τε καὶ μαχι-
 μώτατον καὶ πεντασχιλίους ἰππότητας ἀγείρας, ἅπαν- C
 τὰς τε ὡς ἐς πόλεμον ἄριστα ἐξοπλίσας, ὁ δὲ ξὺν
 ἐκείνοις ἀπήλαυνε, τῶν τε σημείων οἱ ἐπομένων καὶ
 τῆς ἄλλης στρατηγικῆς εὐκοσμίας. οὕτω δὲ ξυνε-
 25 νεχθέν, οὔτε οἱ Πέρσαι κατειδὸν τούτους πορευομέ-
 νους, οὐ μὲν οὖν οὐδὲ οἱ ἀμφὶ Ἰουστίνον ἐκείνους
 ἐπιφοιτῶντας, ἀλλ' ἐτέρωθεν γὰρ ἀφιγμένοι, ἀθρόου
 τῷ περιβόλῳ προσέβαλλον, πλείονί τε ἢ πρότερον
 τοξεία ἐχρῶντο, ὡς οὕτω δὴ καὶ μᾶλλον τοὺς Ῥω-
 30 μαίους ἐκπλήξοντες καὶ τάχιστα τὴν πόλιν ἀρπα-
 σόμενοι.

25. Τοιγάρτοι βέλη ἐφέρετο ἅμα συχνά, καὶ εἶτα D

a. C. 555
Iusti-
niani 29

ἕτερα καὶ ἄλλα ἐπὶ τούτοις ἅπαντά τε τὸν μεταξὺ
 ἀέρα ἐπεκάλυπτον τῇ ξυνεχείᾳ, ὥσπερ ἀλλήλοις
 ξυμπεφυκότα. εἶκασεν ἄν τις τὸ χρῆμα νιφετῶ
 μεγάλῳ ἢ χαλάξῃ πολλῇ ξὺν βιαίῳ πνεύματι καταρ-
 ραγείσῃ. ἄλλοι δὲ τὰς τε μηχανὰς ἐκίνουν καὶ βέλη 5
 πυρφόρα ἠκόντιζον, ἔς τε τοὺς καλουμένους σπα-
 λίαντας ὑπεισδυόμενοι πελέκεσι κατὰ τοῦ τείχους
 ἐπεφέροντο, ὡς ξύλινόν τε ὄν καὶ ταύτῃ ῥαδίως
 διατεμνόμενον. οἱ δὲ τὸ δάπεδον διορύττειν ἐπει-
 ρῶντο καὶ τῆς πρώτης βάσεως ἐφικνεῖσθαι, οὕτω τε 10
 ἀνατρέπειν καὶ διασπαράττειν τὸ ξυμπεπηγὸς καὶ
 ἐνηρμοσμένον. ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἔς τε τοὺς
 πύργους καὶ τὰς ἐπάλλξεις ἐστῶτες, ἀντεῖχον ξὺν
 προθυμίᾳ καὶ ἀπεμάχοντο, ὥσπερ τῇ πείρᾳ δεικνύ-
 ναι βουλόμενοι τὸ μὴ χρῆναι αὐτοῖς ἐτέραν δύναμιν 15
 προσγενέσθαι. ἢ τε τοῦ Μαρτίνου ἀπάτη ἐν αὐτῷ
 P. 102 δὴ τῷ ἔργῳ διεφάνη ὡς χρήσιμός τε ἦν καὶ ἐνεργο-
 τάτη. ἅπαντες γὰρ ἀφειδῶς διεπονοῦντο, οὐδένα
 ὄντινα τρόπον ἀμυντήριον μεθιέντες. δόρατα μὲν
 γὰρ πολλὰ ἐκ τοῦ μετεώρου ἀκοντιζόμενα τοὺς πολε- 20
 μίους ἐτίτρωσκεν, ἅτε δὴ πλήθει γυμνῶ ἐρμμάτων
 προσπίπτοντα καὶ οὐδὲ ἐνὸν ἐτέρωθι φέρεσθαι,
 λίθοι δὲ ἀμαξιαῖοι κατὰ τῶν σπαλιῶνων ἐρρίπτοντο
 τὰ πλέγματα καταγνύντες. μείονές τε ἄλλοι διασφεν-
 δονώμενοι τὰ κράνη τῶν Μήδων καὶ τὰς ἀσπίδας 25
 κατέθρανον, πελάζειν τε αὐτοῖς ἐν χρωῖ τῷ τείχει
 οὐ μάλα ἐφίεσαν, βιαιότερον ἐνοχλοῦντες. τῶν δὲ
 V. 73 ταῖς ἀκάτοις, ἣπερ μοι ἤδη ἐρρήθη, ἐφεστηκότων,
 οἱ μὲν τόξοις χρώμενοι πλείστους ἐσίνοντο, ἅτε
 B ἄνωθεν βάλλοντες, οἱ δὲ τῶν μηχανῶν δαημο- 30
 νέστατα ἤπτοντο, τὰ τε ὑπόπετρα ἐκεῖνα τὰ καὶ ἔς
 τοῦτο ἐσκευασμένα δοράτια, πολλῇ ξὺν ἀνάγκῃ

ἔκτινασόμενα ἐπὶ πλεῖστον ἐφέρετο, ὡς καὶ πολλοὺς τῶν βαρβάρων πόρρωθεν ἔτι ἐπερχομένους ἐκ τοῦ ἀφανοῦς αὐτοῖς ἵπποις διαπερονᾶσθαι καὶ καταπίπτειν ἑξαπιναιῶς. βοή τε ἐπὶ μέγα ἐπήροτο καὶ σάλπιγγες ἑκατέρωθεν πολεμιστήριόν τι μέλος ἐπήδον· οἱ δὲ Πέρσαι καὶ τοῖς τυμπάνοις ἐβόμβουν καὶ σφοδρότερον ἐπηλάλαζον ἐκπλήξεως ἕνεκα, ὃ τε τῶν ἵππων χρεμετισμὸς καὶ τῶν ἀσπίδων ὁ πάταγος καὶ αἱ τῶν θωράκων ξυντριψεῖς παμμιγῆτινα καὶ ἄγριον ἀνέπλεκον ἤχον. ἐν τούτῳ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμανοῦ ἐκ τοῦ νεῶ ἐκτανιόντι ξυναίσθησις γίγνεται τῶν δρωμένων τῇ τε ταραχῇ καὶ τῷ κτύπῳ. καὶ ἀντίκα τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἵπποτας ξυστρέψας καὶ ἐς τάξιν τινὰ ἐν κόσμῳ καταστησάμενος τά τε σημεῖα ἐς ὕψος ἀρθῆναι ἐκέλευε καὶ ἅπαντας ἔχεσθαι ἔργον, γιγνώσκοντας ὡς οὐκ ἀθεεὶ ἔτυχον τοῦ ἄστεος ἕξεληλυθότες, ἀλλ' ἐφ' ᾧ δεδίξασθαι τοὺς πολεμίους τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καὶ ἀπελάσαι τῆς πολιορκίας. ὡς δὲ βραχὺ τι προελθόντες κατείδον τοὺς Πέρσας ἐγκείμενους τῷ περιβόλῳ, τότε δὴ ἀθρόον ἐμβοήσαντες ἐμβάλλουσι τῷ μέρει τῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ παρατεταμένῳ· ἐνθὲνδε γὰρ καὶ ἐτύγγανον ἀφιγμένοι. καὶ ἀντίκα οἱ μὲν κοντοῖς, οἱ δὲ σαρίσαις, οἱ δὲ καὶ ξίφεσι παίοντες, τὸ παρεμπίπτον διέφθειρον, βιαιοτέρως τε τὰς ἐπελάσεις ἀνὰ τὰς στίχας τῶν ἐναντίων ποιούμενοι καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἐξωθοῦντες παρερρήνυσαν τὸ ξυνεχὲς καὶ ξυντεταγμένον.

26. Οἱ δὲ Πέρσαι τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν στρατὸν ὑποτοπήσαντες ὃν δὴ παρέσεσθαι ἠκηκόεσαν, καὶ ὅτι διαλαθόντες τοὺς ἐς τοῦτο ἀποκεκριμένους ἀφίκοντο, θοροῦβου καὶ δέους ἐνεπίμπλαντο, καὶ χύδην ἐς ἑαυτοὺς ἀνελιττόμενοι ἀπεχώρουν ἠρέμα

A. C. 535 *Iustitiani* 29 ἐς τὰ ὀπίσω καὶ ἐς ὑπαγωγὴν ἐκινουῦντο. ταῦτα δὲ πόρρωθεν οἱ Διλιμνῖται θεασάμενοι, ἀμφὶ γὰρ τὸ μεσαιτατον τοῦ τείχους ἐμάχοντο, ὀλίγους μὲν P. 103 αὐτοῦ κατέλιπον, οἱ δὲ ἄλλοι ἐχώρουν ἐπὶ τὸ πονοῦμενον. Ἀγγίλας δὲ καὶ Θεόδωρος οἱ τῶν Ῥωμαίων 5 ταξίαρχοι, ὧν δὴ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, ἐπιφρασάμενοι τὴν ὀλιγότητα τῶν μεμενηκότων ἐπεξίασιν ἀθρόον τοῦ ἄστεος ξὺν ἀποχρώσει δυνάμει καὶ τὸ μὲν τι αὐτῶν διαφθείρουσιν, ἔνιοι δὲ ἀποδράντες ὦχοντο· τούτους τε οἱ Ῥωμαῖοι διώκοντες 10 οὐκ ἀνέσταν. οἱ δὲ ἄλλοι Διλιμνῖται ταῦτα ἰδόντες, οἷπερ ἦεσαν ὡς δὴ τοῖς Πέρσiais πιεζομένοις ἐπαμνούντες, ἐπιστρέφουσιν αὐτίκα ἐπὶ θάτερα, ὑπαντιάζειν βουλόμενοι τοῖς Ῥωμαίοις, ἄμεινον εἶναι ἡγούμενοι εἰ μᾶλλον τοῖς ὁμοφύλοις ἐς ὃ τι τάχιστα 15 ἐπαρήξαιεν, σπουδῇ τε ἀτάκτῳ καὶ δρόμῳ πολλῶ ἐφέροντο, ὡς φεύγουσι μᾶλλον ἀπρεπῶς ἢ ὅτι ἐτέροις ἐπέρχονται εἰκασθῆναι. ἔθεον μὲν γὰρ ὡς δὴ B τοῖς οἰκείοις προσβοηθήσοντες, πλέον δέ τι ὑπήρχεν ἐν αὐτοῖς τοῦ ὀργιζομένου τὸ ταραττόμενον. ἢ δὲ 20 τῶν Περσῶν στρατιά, ὀπόση δὴ ὡς πλησιαίτατα παρετάττετο, ἰδόντες τοὺς Διλιμνῖτας οὕτω δὴ τι ξὺν ταραχῇ καὶ ἀκοσμίᾳ φοιτῶντας, ἕτερόν τε οὐδὲν ἢ ὅτι ἀποδιδράσκουσι διανοηθέντες, καὶ λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἂν ποτε ἐκεῖνοι ἐς τοῦτο αἰσχους ἀφίκοντο, 25 μὴ μεγάλου τινὸς καὶ ἀνυποίστου περιεστηκότος κινδύνου, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ τραπέντες ἀγεννῶς ἐσκεδάννυτο. ἢ δὲ μελετωμένη τέως φυγῇ καὶ ὑπολανθάνουσα τότε δὴ αὐτοῖς ἐς τοῦμφανὲς ἀνερράγη. ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Διλιμνῖται ταῦτὰ περὶ τῶν Περσῶν 30 οἰηθέντες ξυνεῖποντό γε αὐτοῖς καὶ ξυνεξέθεον, C ἀπατήσαντές τε ἅμα καὶ ἐξηπατημένοι. τούτων δὲ

γιγνομένων, πλείστοι ὅσοι τῶν Ῥωμαίων τοῦ περι- a. C. 555
Iusti-
niani 29
 βόλου διεκβάντες λαμπροτέραν τοῖς πολεμίοις εἰρ-
 γάσαντο τὴν ἀναχώρησιν, ἐπισπόμενοί τε αὐτοῖς
 καὶ τὸ αἶλ λειπόμενον ἀναιροῦντες. ἄλλοι δὲ ἄλλο-
 5 θεν ἐπεξιόντες πρὸς τὸ ἀντέχον ἔτι καὶ ξυνεστηκὸς V. 74
 διεπονοῦντο. τὸ μὲν γὰρ λαῖον κέρας τῶν βαρβάρων
 οὕτω δὴ τι περιφανῶς ἐκεκμήκει καὶ διελέλυτο. οἱ
 δὲ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ ξυντεταγμένοι καρτερώτατα ἀπεμά-
 χοντο. οἱ τε γὰρ ἐλέφαντες ἀντ' ἐρύματος προβε-
 10 βλημένοι καὶ ἐπεισπηδῶντες διετάραττον αὐτίκα
 τὸν ξυνασπισμὸν τῶν Ῥωμαίων εἴ που ξυσταίη· οἱ
 τε ὑπὲρ τούτων ὀχούμενοι τοξόται λίαν ἐσίοντο D
 τοὺς ἐπιόντας, οἷα ἐς ὕψος ἠρμένοι καὶ τῷ ὑπερα-
 νέχειν εὐσκοπώτατα βάλλοντες, αἷ τε τῶν ἰππέων
 15 ἴλαι διεκτρέχουσαι ῥαδίως προσέβαλλον καὶ ἠνώχλουν
 ἀνδράσι περὶ καὶ ἐμβριθέστερον ὠπλισμένοις, ἤδη
 τε οἱ ταύτη Ῥωμαῖοι ἐς φυγὴν ἐκκλίναντες ἀπη-
 λαύνοντο.

27. Ἀνὴρ δέ τις ἐν αὐτοῖς τῶν Μαρτίνου δορυ-
 20 φόρων, Ὀγναρις ὄνομα, ἐν στενωπῷ χωρίῳ ξυνεί-
 λημμένος, ὡς μὴδὲ τὸ ἀποδιδράσκειν αὐτῷ ἐλεύθερον
 εἶναι καὶ ἐφειμένον, αὐτίκα ὄγε ἀπειρηκὸς τοῖς
 ξυνενεχθεῖσι καὶ ὥσπερ τῆς τύχης ἀποπειρώμενος
 ἐπιόντα οἱ δεινῶς τὸν θρασύτερον τῶν ἐλεφάντων
 25 πλήττει βιαίως ἀνὰ τὴν ὀφρυῦν τῷ δόρατι καὶ ἐμπή- P. 104
 γνυσι τὴν αἰχμὴν, ὡς ἅπαν τὸ λοιπὸν ἀπρωρῆσθαι.
 ὁ δὲ πρὸς τε τὴν πληγὴν δυσανασχετῶν καὶ πρὸς γε
 τοῦ δορατίου ἀμφὶ τὸν ὀφθαλμὸν κραδαιομένου
 ἐκταραττόμενος, ὑπεξήγετο ἀθρόον ἐς τοῦ μπαλιν
 30 ἀνασκιρτῶν καὶ περιδονούμενος, τὴν τε προνομαίαν
 νῦν μὲν ὥσπερ ὕσπληγγα περιτινάσσων ἐπληττε
 πολλοὺς τῶν Περσῶν καὶ ἐξηκόντιζε, νῦν δὲ ἐς

a. C. 555
Iusti-
niani 29

- μῆκος ἐκτείνων τραχύν τινα καὶ ἄγριον ἤχον ἀφίει.
 αὐτίκα δὲ τοὺς ὑπερθεὺς ἐστῶτας ἀποσεισάμενος
 κατέβαλε καὶ ἐμπατήσας διέφθειρεν. ἔπειτα δὲ καὶ
 ἅπαντα τὸν Περσικὸν ὄμιλον ἀνεσόβει, τοὺς τε ἵππους
 ἀναχαιτίζων οἷς ἂν ἐμπελάσειε καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὸ
 B ἐπιψαῦον διατεμνόμενος καὶ ἀναχαράττον. καὶ ἦν
 ἅπαντα ὀλοφυρμοῦ ἀνάπλεα καὶ θορόβων. οἱ μὲν
 γὰρ ἵπποι τῇ χαλεπότητι τοῦ θηρίου ἐπτοημένοι οὐ
 μάλα τοῖς ῥυτῆρσιν ἐπεΐθοντο, ἀλλὰ τὰς ἐμπροσθίους
 μετεωρίζοντες ὅπλας ἐξεκύλιον τοὺς ἐλατῆρας, οὕτω
 τε ἄτακτα διὰ τοῦ πλήθους ἐξήλλοντο, πνευστιῶντες
 θαμὰ καὶ φριματτόμενοι. τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐς ἑαυτοὺς
 ἀναχωρούντων, ἀπάντων τε ὠθούντων ἀλλήλους καὶ
 παραγκωνιζομένων, καὶ ἐκάστου προτερῆσαι τὸν
 πέλας ἐπειγομένου, πλείστοι ὅσοι ἐκτείνοντο ὑπὸ
 15 σφῶν, τοῖς τῶν φιλτάτων τε καὶ ὁμοφύλων ξίφεσι
 περιπταίοντες. οὕτω δὲ τῆς ταραχῆς ἐπὶ μέγα λούσης,
 C οἱ Ῥωμαῖοι, ὅπόσοι τε ἤδη ἐτύγγανον ὑπεκβάντες
 τοῦ περιβόλου καὶ εἰ πού τι αὐτῶν ἐνδον ἐλέλειπτο,
 τότε δὴ ἅπαντες ἐς μίαν τιὰ φάλαγγα ξυσπειρα-
 20 θέντες, καὶ τὸ μέτωπον ὡς καρτερώτατα ταῖς ἀσπίσι
 φραξάμενοι, ἐμπίπτουσι ξυγκεχυμένοις ἔτι τοῖς πολε-
 μίοις. οἱ δὲ τῷ ἤδη προπεπονημέναι τὴν προσβολὴν
 οὐκ ἐνεγκόντες ὠκυτότατα ἔφυγον, οὐδὲ τοῦτο δρωῦ-
 ντες ἐν τάξει, οὐδὲ ὥστε καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας,
 25 ἀλλ' ἐσκεδάννυντο ἄλλος ἄλλοθι ὡς πη ἐκάστῳ
 προυχώρει. ὁ δὲ Ναχοραγὰν ἀλλὰ γὰρ καὶ αὐτὸς
 τῷ παραλόγῳ τῶν γιγνομένων καταπεπληγμένος ἐς
 τὰ ὀπίσω δρομαῖος ἀπήλαυνε, σημαίνων ἅπασιν τῇ
 μάστιγι καὶ ἐγκελευόμενος ὡς τάχιστα φεύγειν, τοῦτο
 30 D δὴ τὸ πρὸς ἐκείνων ἤδη πραττόμενον. οὕτως ἄρα
 αὐτῷ τὰ τῆς ὑψηγορίας ἐς τοῦναντίον ἀπέβη. οἱ δὲ

Ῥωμαῖοι οὐ πρότερον ἀνῆκαν διώκοντες τοὺς βαρβάρους καὶ ἀναιροῦντες· πρὶν γε δὴ ὁ Μαρτίνος, ἀποχρῆναι ἡγούμενος, ἀνεκαλεῖτό τε αὐτοὺς ὑπὸ τῆ σάλπιγγι καὶ τὸν θυμὸν ἐξημέρου. οὕτω δὲ οἱ Πέρσαι μόνις εἰς τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον ἀπεσώθησαν, οὐ μείον ἢ δέκα χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ ἀποβεβληκότες.

28. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς διώξεως ἐπανελθόντες τοὺς τε σπαλίωνας ἐνέπρησαν καὶ ὅποσα ἄλλα Περσικὰ μηχανήματα ἀμφὶ τὸ τεῖχος ἐλέλειπτο. ἐντεῦθεν δὲ φλογὸς μεγάλης ἀρθείσης, οἱ τὴν ὕλην κατατέμνοντες ὑπηρέται τῶν Περσῶν καὶ ἀχθοφόροι, ἰδόντες πόρρωθεν καπνὸν ἐς ὕψος ἀνέρποντα καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦ ἀέρος ἀνελιττόμενον, αὐτίκα οἱ δελαιοὶ ἐπὶ τὸ ἄστυ ἐχώρουν, οἰηθέντες, ὡς πού τῷ Ναχοραγὰν πρότερον ἐκεκόμπαστο, τὸν περιβόλον πυρπολεῖσθαι. τοιγάρτοι ξὺν πολλῷ τῷ δρόμῳ ἐφέροντο, δεδιότες, οἶμαι, μὴ σφᾶς παραδράμοι ὁ τοῦ ἔργου καιρὸς καὶ ἅπαντα τεφρωθεῖη, πρὶν δὴ αὐτοὺς ἀφικέσθαι. ἅμιλλά τε ἦν αὐτοῖς ὑπὲρ τοῦ τάχους, οὐκ ἐπισταμένοις ὡς τῷ νικῶντι ξυμβήσεται πρῶτω τεθνᾶναι. ἅπαντες γὰρ ἀμοιβαδὸν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀλισκόμενοι κατεκτείνοντο, ὥσπερ τοῦδε γε ἔνεκα μόνου παραγιγνόμενοι. ἀπολώλασι τοιγαροῦν οὐ πολλῷ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. τοσοῦτοις ἀνδράσιν ἐργοπόνοις καὶ τὰ πολέμια ἤκιστα μεμελετηκόσιν ἔς τε παράταξιν οὐπώποτε ἀφιγμένοις αὐτομάτου τινὸς καὶ παραλόγου ὀλέθρου ὁ Ναχοραγὰν αἰτιώτατος γέγονεν, ἀνόητα παρακελευσάμενος. οὕτως ἄρα ἡ ἀλαξονεῖα οὐ μόνον αὐτοὺς σίνεται τοὺς κεκτημένους, ἀλλὰ γὰρ καὶ οὓς ἂν ἐκείνοις ὑπηρετεῖν ξυμβαίη καὶ πείθεσθαι. τούτων δὲ ὧδε ξυνεγεχθέντων, οἱ

a. C. 555
Iusti-
niani 29

P. 105

V. 75

B

- a. C. 555 ^{Iusti-}
niani²⁹ μὲν Ῥωμαῖοι εὐέλπιδες ὑπῆρχον ἐς τὰ μάλιστα, ὡς
καὶ αὐθις ῥαδίως περιεσόμενοι εἰ γε ἄρα καὶ ἀνα-
C μαχεῖσθαι οἱ βάρβαροι πειραθεῖεν. ὅσοι δὲ αὐτῶν
ἐν τῇ μάχῃ ἐτεθνήκεσαν, ἦσαν δὲ οὐ πλείους ἢ
διακόσιοι, τούτους δὴ εὐπρεπέστατα ἔθαψαν, ὑπερα- 5
γάμενοι τῆς προθυμίας, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀπο-
δεδειγμένους· τοὺς δὲ τῶν πολεμίων νεκροὺς σκυ-
λεύσαντες ὄπλων τε ἄφθονον πλῆθος καὶ ἄλλων
χρημάτων περιεβάλλοντο. οὐ γὰρ μόνον ἀσπίδας καὶ
θώρακας τυχόν καὶ γωρντοὺς βελῶν ἐνιοι τῶν κει- 10
μένων ἐπεφέροντο, ἀλλὰ στρεπτοὺς γὰρ παγχρύσους
καὶ περιδέφαια καὶ ἐλλόβια καὶ ἄλλα ἅττα τοιαῦτα
D ἐντιμότεροι τῶν Μήδων ἐναγλαῖζονται τοῦ μᾶλλον
εἶναι ἀρίδηλοι καὶ τοῦ ἄλλου ὀμίλου ἀποκεκρίσθαι. 15
ὁ δὲ Ναχοραγάν, ἐπειδὴ αὐτὸν τά τε ἐπιτήθεια ἐλε-
λοῖπει καὶ ἤδη χειμῶνος ὥρα ἐπεγίγνετο, ἐφόκει μὲν
αὐθις πολεμησεῖοντι καὶ ἐς τόδε ξυσκευαζομένῳ. οὐ
μὴν ἔργῳ τὸ βούλευμα ἐπετέλει, ἀλλὰ τὸ τῶν Διλι-
μνιτῶν στίφος τῇ ὑστεραία ἐκπέμψας ἀνὰ τὸ στα- 20
διον καὶ ἐς ἐκείνους ὄραν τοὺς Ῥωμαίους ἀναπείσας,
ταύτη τε δόκησιν παρασχόμενος τοῦ ἐπελεύσεσθαι,
αὐτίκα ὄγε σχολαίτερον ἅμα τοῖς ἄλλοις στρατεύ-
μασιν ἐπὶ Κοτάϊσιν καὶ Μουχείρισιν ἐπορεύετο. ὡς
δὲ πλείστον ἤδη τῆς ὁδοῦ προεληλύθει, τότε δὴ καὶ 25
οἱ Διλιμνῖται λύσαντες τὴν τάξιν εὐκολώτατα ἀπε-
χώρουν, ἅτε δὴ κούφως, ἀεὶ ἐσταλμένοι καὶ ἄλλως
ἄλκιμοι καὶ ποδώκεις. παρῆσαν δὲ αὐτοῦ καὶ ἡ
ἄλλη Περσικὴ ἀπόμοιρα, οἱ δὲ ἐτύγγανον παρὰ τὸν
P. 106 Νέοκνον ποταμὸν πρότερον ἀπεσταλμένοι διὰ τὴν 30
Μαρτίνου ἀπάτην, ἥπερ μοι ἤδη ἐρρήθη. γνόντες
γὰρ ὡς ἐνενίκηθη μὲν οἱ Πέρσαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι

ἀπάσης ἤδη τῆς χώρας ἐκράτουν, αὐτίκα οἷγε
 πορείαν τινὰ διαλανθάνουσαν καὶ τῶν λεωφόρων
 ἀποκεκριμένην διανύσαντες ἐς Μουχείρισιν ἴκοντο,
 τῶν μὲν ἀγώνων ἤκιστα μετασχόντες, τοῦ δὲ τῆς
 5 φυγῆς αἰσχους πολλῷ ἔτι ἀκλειέστερον μετειληφότες.
 ἐπειδὴ οὖν ἅπας ὁ στρατὸς ἐνταῦθα ἐτύγχανε ξυνα-
 γηγευμένος, τότε δὴ τὸ πλεῖστον τῆς ἰπικῆς δυνά- B
 μως καταλιπὼν ἰλάρχην τε αὐτοῖς ἐπιστήσας Οὐά-
 φρίξην, ἄνδρα τῶν παρὰ Πέρσας γνωριματάτων,
 10 αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ἐς Ἴβηρίαν ἀπενόστησεν, ὡς ἐκεῖσε
 διαχειμάσων.

a. C. 555
 Iusti-
 niani 29

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Δ.

206, 1—206, 18 N.

a. C. 555
Iusti-
niani 29
P. 107
V. 76

1. Ἐς τοῦτο δὲ νίκης τοῖς Ῥωμαίοις τοῦ πολέ-
μου κεχωρηκός, καὶ ὡσπερ ἀνακωχῆς τῶν δεινῶν
γεγεννημένης, τῶν τε ὄπλων τὸ παραυτίκα ἡρεμηκό-
των, τότε δὴ ἐς ζήτησιν ἤγετο τὰ ἐπὶ Γουβάξῃ πρό-
τερον τετολμημένα. καὶ τοίνυν ὁ Ἀθανάσιος ἐπὶ 5
θάκου τινὸς ὑψηλοῦ καθῆστο εὐπρεπῶς, γλαμύδα
ἐνεμμένος, ὡσπερ ἀμέλει οἱ ἀστικώτατοι τῶν ἡγεμό-
νων. παρῆσαν δὲ αὐτῷ ἄνδρες γράφειν τε ἐς τάχος
πεπαιδευμένοι καὶ ἐπιτροχάδην ἀναλέγεσθαι τὰ γε-
γραμμένα· ἄλλοι τε ὑπηρεταὶ σοβαρώτεροι καὶ θαη- 10
B μονέστατοι τῆς τῶν δικαστηρίων κομψείας, κήρυκές
τε μεγαλοβόαι καὶ οἱ τῶν μαστίγων ἐπιστάται. ἅπαν-
τες δὲ οὗτοι ἐκ τῶν ἐν Βυζαντίῳ ἀρχείων ἐτύγχανον
ἀπολελεγμένοι. ἐπεφέροντο δέ, οἷς τοῦτο ἀνεῖτο,
δεσμούς τε σιδηροῦς περιανχενίους κλινοστροφία τε 15
καὶ ποδοστράβας, καὶ ἄλλα ἅττα ὄργανα κολαστή-
P. 108 ρια. καὶ μοι δοκεῖ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς οὐκ ἀπει-
κὸς οὐδὲ αὐτομάτως, ἀλλ' ἐμφρονέστατα τοῦ δέοντος
ἔστοχασμένος ξὺν τοιαῦδέ τινι τάξει καὶ εὐκοσμία
τὴν κρίσιν προελθεῖν παρακελεύεσθαι, οὐ μόνον 20
ὅπως οἱ ἐκείνη βάρβαροι, τῶν Ῥωμαϊκῶν σφίσι νο-

μίμων κομπωδέστερον ἀναδεικνυμένων, θαυμάζοιεν
 τε αὐτὰ καὶ ἐπὶ πλέον ἄρχεσθαι ὑπὸ τούτων ξυνεθι-
 σθειεν, ἀλλὰ καὶ ὅπως, εἰ μὲν ὡς μηδίσας πρότερον
 ὁ Γουβάξης δικαιοτάτα φανείη ἀνηρημένος, μηκέτι
 5 ἀνιῶντο οἱ Κόλχοι, μηδὲ ὡς τι δεινὸν πεπονηότες
 ἀγανακτοῖεν. εἰ δέ γε ἅπαντα καταψευσάμενοι καὶ
 ἄδικον μίσημα δράσαντες ἀλοῖεν οἱ ἀπεκτονότες,
 οὕτω τε καταδαιτηθέντες καὶ ὑπὸ κήρυκι πομπῶ
 ἀνὰ τὰ πλήθη περιηγμένοι, εἶτα τῷ παλαμναίῳ ξί- B
 10 φει ἀπάντων θεωμένων καρατομηθεῖεν, τότε δὴ
 μείζον τι δόξειεν εἶναι τὸ πέρας καὶ διπλασίῳ ἢ
 τιμωρία. ἠπίστατο γὰρ ὡς, εἰ μὲν οὕτω πως ἐν
 ἀπορρήτῳ βαρβαρικώτερον Ῥούστικόν τε καὶ Ἰωάν-
 νην διαφθαρήναι παρακελεύσοιτο, οὐκ ἀποχρώντως
 15 ἠγήσασθαι ἂν τοὺς Κόλχους τὴν ὕβριν αὐτοῖς ἀπε-
 σκευάσθαι οὐδὲ προσήκουσαν ποινὴν κομίσασθαι
 τῶν ἡμαρτημένων. δικαστηρίου δὲ καταστάντος,
 καὶ ἀντιλογίας ἐκατέρωθεν προελθούσης, καὶ τῶν
 ὑπηρετῶν ἄνω τε καὶ κάτω διαττόντων, καὶ ὅπως
 20 τῶν κρινομένων ἕκαστος ἐν κόσμῳ ἐστήξει καὶ ἀπο-
 κρινεῖται διαταττομένων, ὄγκου τε δικαστικοῦ φαι- C
 νομένου καὶ μεγαληγορίας ἀκουομένης, καὶ ἐπὶ τού-
 τοις τοῦ ὀλέθρου φρικωδέστερον ἐπιγιγνομένου,
 τούτων δὴ οὖν οὕτω πραττομένων ἕτερόν τι αὐτοῖς V. 77
 25 μείζον καὶ μάλα εἰκότως φανεῖσθαι τὸ χρεῖμα ἐγί-
 γνωσκε καὶ τάχα τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπικλήματος ὑπερ-
 βάλλον. ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀστούς,
 καίτοι θαμὰ ἐκείσε γιγνόμενα, καταπλήττει καὶ ἐξί-
 στησι τῶν φρονημάτων, μήτι γε βαρβάρους καὶ οὐκ
 30 εἰδισμένους. τούτων μὲν οὖν ἕνεκα, οἶμαι, Ῥωμαϊ-
 κὸν δικαστήριον, μᾶλλον μὲν οὖν Ἀττικώτατον, ὑπὸ
 τῷ Καυκάσῳ ξυνεκροτήθη.

a. G. 555
Iusti-
niani 29

2. Τότε δὲ Ῥούστικός τε καὶ Ἰωάννης, ἐκ τοῦ
 δεσποτηρίου ἡγμένω, ἀνὰ τὸ λαϊὸν μέρος ἐστήκατον,
 D οἷα δὴ φεύγοντε. ἐπὶ θάτερα δὲ παρῆσαν κατηγο-
 ρησεῖοντες τῶν Κόλχων οἱ ἐμφρονέστατοι καὶ ἤδη
 ἐκ πλείστου τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐκμεμαθηκότες. 5
 ἐδέοντο δὲ πρότερον τὴν παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴν
 ἐν κοινῷ ἀνακηρύττεσθαι, ἣν περ ἐτύγχανε πρότε-
 ρον ὁ Ἰωάννης τούτων δὴ περὶ τοῖς στρατηγοῖς δια-
 κομίσας· ἀλλὰ γὰρ καὶ τῷ διαιτητῇ ξυνδοκοῦν, γε-
 γωνότερόν τις αὐτὴν τῶν ἐς τοῦτο τεταγμένων διεξ- 10
 ἦει, ὧδέ πως ἔχουσιν· “ἄπιστον μὲν καὶ παράλογον
 τὸ πρὸς ὑμῶν ἀνηγγελεμένον ὡς ἄρα βουλομένῳ ἐστὶ
 τῷ Γουβάξῃ τὰ πάτρια ἔθνη καταπροεμένῳ καὶ τοὺς
 ἐν ἅπασιν ὁμόφρονας καὶ ἀνέκαθεν ἡγεμόνας, τοὺς
 P. 109 Ῥωμαίους φαμέν, ἐπὶ τοὺς ἐχθίστους τε καὶ ἄλλο- 15
 τριωτάτους καὶ πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν ἑτερογνώμονας
 μεταχωρῆσαι, καὶ ταῦτα οὐδὲν ὅτιοῦν ἐξ ἡμῶν
 ἄχαρι προπεπονθότι. πλὴν ἄλλ’ ἐπειδὴ γινώσκο-
 μεν τὰ ἀνθρώπεια καλίμβολά τε καὶ ὀλισθηρὰ καὶ
 τῇ ποικιλίᾳ τῶν παρεμπιπτόντων ξυμπεριάγεσθαι 20
 πεφυκότα, οὐ παντάπασιν ἀπιστεῖν ὠήθημεν χρῆ-
 ναι, οὐδὲ μεθεῖναι μὲν τὸ φυλάξασθαι τὰ παρ’ ἐκεί-
 νου εἴτε ἴσως εἴτε πάντως βεβουλευμένα, καταλιπεῖν
 δὲ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς φροντίδα περιττὴν καὶ ἀμφοφό-
 πους ἐννοίας, ἐπ’ ἀδήλω ἔτι κειμένου τοῦ τέλους. 25
 καίτοι ἀλλόκοτόν τι καὶ ταραχῶδες τὸ μηδαμῶς ἐφ’
 ὄψωῦν βεβαιότατα πεποιθέναι, ἀλλ’ ὑποψίας αἰεὶ
 καὶ δειμάτος εἶναι μεστόν, καὶ ἐπ’ αὐτοῖς δῆπου
 B τοῖς ξυνηθεστάτοις. ὅμως, ἐν ἅπασιν γὰρ τοῦτο νικᾷ, 30
 ἐπόμεθα καὶ ἡμεῖς τῇ φύσει, καὶ ἀπιστοῦμεν. ὡς ἂν
 δὲ μήτε προπετῶς ὠμόν τι καὶ ἀπηνὲς δράσοιμεν
 ἐπὶ Γουβάξῃ, μήτε τῷ οὐκ εἰκότι δῆθεν ἀναπεπει-

σμένοι μαλθακισθείμεν, ἀλλ' ἐκφύγοιμεν τὰς ἐκα-
 τέρωθεν μεταμελείας, εὐβουλόν τι ἡμῖν κατεφάνη
 καὶ μέσως πως ἔχον ἐνταῦθα τὸν ἄνδρα παραγενέ-
 σθαι. στέλλειν τοίνυν αὐτὸν τὴν ταχίστην, εἴτε
 5 βουλόμενον εἴτε ἠναγκασμένον. εἰ δέ γε ὑμᾶς
 ταῦτα ἐθέλειν ἐγνωκῶς ἀντισταίη καὶ ἀπαναίνοιτο
 τὴν πορείαν, ἐπιλαμβανομένων τε ὑμῶν καὶ ἐλκόν-
 των, καὶ γὰρ τοῦτο ποιεῖν ὑμῖν τούντεῦθεν ἐξέσται,
 εἰ δὲ διωθοῖτο καὶ ἀντεπιφέροιτο, καὶ ἕτω οὖν τρό- C
 10 πῶ τὰς χεῖρας ἀντάροι, τότε δὴ ἔξομεν περιφανεῖς
 τοὺς ἐλέγχους τῶν μελετωμένων καὶ τὸ λοιπὸν ἐν
 τοῖς πολεμιωτάτοις τετάξεται, ὥστ', εἰ πού τις αὐ-
 τὸν τοιαῦτα τολμῶντα καὶ ἀποκτεῖνοι, οὐδὲ τοῦτο
 ἡμῖν ἐσόμενον ἀπὸ τρόπου, οὐκοῦν οὐδὲ ποινὰς ὁ
 15 δράσας ὑφέξει τοῦ ἐγχειρήματος. οὐ γὰρ ὡς μαι-
 φόνον αὐτὸν κολαστέον, ἀλλ' ὡς τυραννοκτόνον
 ἐπαινετέον." ἡ μὲν οὖν παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴ
 τοιάδε ἄττα ἐγκελευσαμένη διέγνωστο.

3. Αὐτίκα δὲ οἱ ἄνδρες τῶν Κόλχων, οἳ δὴ
 20 πρὸς τὸ κατηγορεῖν ἐτετάχато, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ δι-
 καστής ἐψηφίζετο τὰ σφέτερα αὐτῶν δικαιώματα ἢ
 βούλοιντο προτιθέναι, οἳ δὲ προθύμως εἶχοντο τοῦ D
 ἐπικλήματος, καὶ ἔλεξαν τοιάδε· "Ἀπόχρη μὲν, ὧ
 δικαστά, τὸ τετολμημένον, εἰ καὶ μηδὲν ὅτιοῦν φή-
 25 σαιμεν, ποινὰς ταῖς μεγίσταις ὑπάγειν τοὺς δεδρα-
 κότας· πλὴν ἀλλὰ τοῖς ὑμετέροις νόμοις δοκοῦν τὸ
 χρῆναι καὶ τῶν ἐμφανῶν πέρι καὶ μεγίστων ἀδικη-
 μάτων μὴ πρότερον τὰς κρίσεις ἐκφέρειν, πρὶν ἂν
 καὶ λόγῳ τὰ πραχθέντα διαγορευεῖν, ἦκομεν νῦν
 30 ἐροῦντες μόνον ἀμωσγέπως τὰ γεγενημένα. οὕτω
 γὰρ ἂν καὶ ἡμῖν διανυσθῆσεται τὸ νενομισμένον, εἰ
 καὶ τὰ τῶν λόγων εἶεν ἀπλᾶ καὶ ἦκιστα κεκομψευ-

μένα, καὶ οἷα τοῦ μεγέθους τῶν εἰργασμένων μὴ
 ἐξικνεῖσθαι. ποῖα γὰρ αὐτοῖς λελείψεται σκῆψις,
 ἄνδρα τοσοῦτον, φίλον ὑμῖν καὶ ξυνήθη καὶ ξύμ-
 μαχον καὶ ὁμοδίαιτον καὶ ὁμόσπουδον καὶ ταῦτά
 περὶ τὸ κρεῖττον φρονοῦντα, καὶ τί δὲ οὐχὶ τῶν οἰ- 5
 κειοτάτων κεκτημένον, ἀνέδην οὕτω διαχειρισάμε-
 νοις καὶ πολλῇ τῇ δυσμενεῖα χρησθαι καθ' ὑμῶν
 φωραθεῖσι, τῷ τοῦς ἐχθροὺς τεθεραπευκέναι; βασι-
 λεὺς γὰρ ὁ ἀνηρημένος, ὧ δικαστά, καὶ ἔθνοὺς οὐκ
 ἀγευνοῦς καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐνεργότατος καὶ τὰ Ῥω- 10
 μαίων στέργων ἀεὶ πολλῶ μᾶλλον τῶν ἀπεκτονότων.
 ἀνατετράφαται δὲ τὰ Κόλχων πράγματα καὶ διερ-
 B ρύη, ἀληθέστερον δὲ τὰ κοινά, εἰ γε μέρος τι καὶ
 ἡμεῖς οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὑπηκόου τυγχάνομεν ὄντες.
 καὶ διόλωλεν ὑμῖν τὸ ἀκραφνὲς τῶν καθεστῶτων 15
 καὶ ἄπταιστον καὶ κατὰ πολὺ τῆς οἰκείας δυνάμεως
 μειονεκτεῖσθε· πολιτεία δὲ μὴ διὰ πάντων ἐρρω-
 μένη, ἀλλὰ βραχεῖα γοῦν τιμὴ μοῖρα σφαλεῖσα οὐκέτι
 ξυνεστάναι δόξειεν ἂν προσηκόντως, τοῦναντίον μὲν
 οὖν καὶ αὐτὴν ψεύδεσθαι τὴν ἐπωνυμίαν τὸ ἐντελῶς 20
 ἔχειν ἀφηρημένη. ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα δράσαντες
 οὐ φασι δεῖν ὑμᾶς τὸ πραχθὲν εἰ καὶ δεῖνόν εἴη
 σκοπεῖν, μόνην δὲ τὴν γνώμην καθ' ἣν εἰργασται
 C διερευνᾶν καὶ προσέεισθαι, καὶ διὰ τινῶν ἀφανῶν
 τεκμηρίων καὶ οἷον εἰκότων χωροῦντας, ἀναπλάτ- 25
 τειν ταῖς ἐννοίαις εὐεργεσίαν ὑμῖν αὐτοῖς ἐντεῦθεν
 προσγεγενημένην, ἣ τῷ σαφεῖ μᾶλλον τῆς βλάβης
 καὶ τοῖς ἔργοις ἀποδεδειγμένῳ πιστεύειν αἰρεῖσθαι.
 ταῦτα γὰρ δὴ τὰ σοφίσματα καὶ πρὸ τῆς δίκης
 πολλάκις διαθρολῶντες παράγειν τοὺς πλείστους 30
 ἡγοῦντο. εἰ τοίνυν καὶ παρὰ τοὺς ἀγῶνας τοιαῦτα
 προσθίτεον, γινωσκόντων, ὧ δικαστά, ὡς οὐ Ῥωμαῖ-

κὸν οὐδὲ δίκαιον τὸ μὲν ἐμφανὲς οὕτω καὶ προὔ-
 πτον ἀδίκημα παραλιπεῖν, ἀδήλοισ δὲ μᾶλλον αἰτίαις
 ἄλλως αὐτοῖς μεμηχανημέναις ἐξαπατηθῆναι. οὐ γὰρ
 ἀνεκτέον αὐτῶν ὡς μὲν ἀπεκτόνασι τὸν ἄνδρα διαρ-
 5 ρῆθην φασκόντων, ὠφέλειαν δὲ μεγίστην ἐνθύνδε D
 τοῖς κοινοῖς πεπορίσθαι πράγμασι τερατευομένων.
 πῶς γὰρ ἂν τάναντία ξυσταίεν σφίσιν αὐτοῖς, ἢ
 πῶς τὴν προᾶξιν δεινὴν ἀποκαλοῦντες ἐπαινεσόμεθα
 τὴν δράσασαν γνώμην, ὡς τοῦ ξυνοίσοντος ἐστοχα-
 10 σμένην; πάλαι γὰρ ἀλλήλοιν ἀποκεκριμένῳ τυγχά-
 νετον ὠφέλεια καὶ παρανομία, ὠμότης τε καὶ δι-
 καιοσύνη διεστηκότα καὶ ἄμικτα καὶ ὁμόσε χωρεῖν
 οὐπώποτε πεφυκότα.

4. "Εἰ δέ γε καὶ γυμνὴν τὴν διάνοιαν ἐξετα-
 15 στέον, φανήσονται καὶ ταύτῃ δύσνοι καὶ κάκιστοι,
 ὡς δὴ τὰ τοὺς Πέρσας ἀρέσκοντα βεβουλευμένοι
 ὥστε οὐδὲ Ῥωμαίους ὀνομάζειν τούσδε τοὺς μαιφύ-
 νους προσήκει οὐδὲ ὡς ὁμοφύλοις μετ' εὐνοίας δια-
 τητέον αὐτοῖς, ὅτι μὴ καθάπερ λίαν ἐχθίστοις, ἐπεὶ P. 111
 20 καὶ ἤδη τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ μεμερισμένοι
 τυγχάνουσι, κἂν μήπω τῷ παρ' ὑμῖν γεγραμμένῳ.
 τὸ γὰρ ἀντίπαλον καὶ ἀλλότριον τοῖς ἔργοις γνωρί-
 ξεσθαι χρὴ οὐ τῷ πορρωτέρῳ τετάχθαι. ὁ δέ, οἷς ἂν
 ἤσθετεν οἱ δυσμενεῖς, ταῦτα προὔργου ποιούμενος,
 25 πολέμιος ἂν κριθείη δικαίως, κἂν ξυμπαρῆ κἂν
 ξυστρατεύοιτο κἂν ὡς ἐγγύτατα τῷ γένει ξυνηῆται.
 ἀλλὰ γὰρ οὐ φίλον οὐδὲ βασιλέα φασὶν ἀπεκτονέειν,
 πολέμιον δὲ μᾶλλον καὶ τύραννον καὶ τὰ Περσῶν
 σπ/ ἐξουδακότα. πρὸς τοῦτο γὰρ ἐληλάκασι παρανομίας,
 30 ὡς μηδισμοῦ διώκειν τὸν κείμενον· καὶ περιέστηκε
 τῷ δειλαίῳ μηδὲ τεθνηκότι τῶν δεινῶν ἀπηλλάχθαι,
 ἀλλὰ νῦν προδοσίας φεύγειν γραφὴν ὅτε μηδὲν B

n. C. 555
Iusti-
niani²⁹

πλέον ἔξει νικῶν. ποτος δὲ νόμος ἢ παρ' ὑμῖν ἢ
 παρὰ βαρβάροις ἐπαινέσειεν ἂν κατηγορίαν ἐν ὑστέ-
 ρῳ τῆς κρίσεως γιγνομένην; κριταὶ γὰρ αὐτοὶ καὶ
 δυσμενεῖς καὶ κατήγοροι καὶ ἅμα πάντα καταστάν-
 τες, τιμωρίαν μὲν ἀνεξετάστως τῷ μηδὲν ἡμαρτη- 5
 κότι προσήγαγον, ὁποῖαν εἰκὸς ἦν ὑποσχεῖν τὸν ὡς
 ἀληθῶς τυραννίδος ἀλόντα. ἤκουσι δὲ νῦν, δέον
 ἀπολογεῖσθαι, κατατιώμενοι τὸν ἡδικοημένον· καίτοι
 ἐχρῆν αὐτοὺς πρὶν ἀνελεῖν, εἰ γε ταῖς αἰτίας ἐπε-
 ποίθεσαν, ἐμφανῶς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐνστήσασθαι 10
 δίκην, καὶ πρῶτους ἐγκαλεῖν, ἀλλὰ μὴ νῦν κατηγο-
 ρημένους ἀντεγκαλεῖν. εἰ γὰρ τοῦτο πᾶσιν ἐφέλται,
 V. 79 τί δήποτε ἄρα μὴ καὶ ἡμεῖς τούσδε τοὺς μαιφόνους
 αὐτοχειρία διεχρησάμεθα; παρὸν ἡμῖν, πρὸς δίκην
 τυχὸν ἀγομένοις, ἀντεπιφέρειν αὐτοῖς καὶ τεθνη- 15
 κόσι τὰ παρ' αὐτῶν πρότερον ἡμαρτημένα, καὶ ταύτη
 πειρᾶσθαι δεικνύειν τὸ εὐλόγως ἀνθημαρτηκῆναι;
 μᾶλλον γὰρ ἡμεῖς ἐπὶ σαφέσι τοῖς προὔπηργμένοις
 χαλεπήναντες, ἐνδίκως ἂν ἡμυνόμεθα τούτους, καὶ
 τὰ τῆς ἀντιλογίας προσηκόντως ἐχώρει. ἀλλ' οὐδὲ 20
 πρὸς ἡμῶν οὐδὲ πρὸς ἐτέρων τὰ τοιαῦτα τολμᾶσθαι
 χρεῶν, εἰ γε κατὰ τοὺς πατέρας ὑμῖν νόμους πολι-
 D τευτέον. φέρε γὰρ εἰ τοῖς βουλομένοις ἐξῆ τούτους οἰ-
 κείους δυσμενεῖς οὕτω πως ἀθρόον ἀποκτινύναι,
 καὶ τοῦτο πολλάκις γιγνόμενον μέχρι τοῦ ἐπ' ἄπει- 25
 ρον ἤδη τολμᾶσθαι προσενεχθεῖη, πῶς ἂν ὑμῖν τὸ
 γοῦν κρίνειν ἀδεῶς ἐν βεβαίῳ διαμένοι; ἀπάντων
 γὰρ ἀναιρῶντων τε καὶ ἀναιρομένων καὶ ταῖς ἀν-
 τεπιβουλαῖς χρῆσθαι κατ' ἀλλήλων θαρρῶντων, οὐκ
 ἂν φθάσοιτε τὰς τιμωρίας ἐπάγοντες, ἀλλὰ διαφθα- 30
 ρεῖται μὲν εἰκῆ τὸ ὁμόφυλον, προαφαιρήσει δὲ τὸν

τῆς ἐξετάσεως καιρὸν ἢ τῶν ἀντιδρῶντων ἐκάστοτε
 παρανομία.

5. "Καίτοι τί δεινὸν εἶναι φασιν, εἴπερ ἑνὸς ἀν-
 δρὸς καὶ τούτου προδύτου διαφθαρέντος ἅπαν ὑμῖν
 5 τὸ ξυμμαχικὸν σωφρονέστερον καθεστήξει; προδο-
 τῶν μὲν οὖν ὡς ἀληθῶς καὶ πλείστων ὄσων ἀπολ-
 λυμένων, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον τῶν ὠφελίμων τοῖς P. 112
 ἀνηρηκόσι προσγένοιτο, ἀλλ' αὐτό γε τὸ τοῦς τοιού-
 τους θνήσκειν ἀρκούντως ἔχει πρὸς ὄνησιν. εἰ δὲ
 10 προδοσίας μηδαμῶς ἀποδεδειγμένης ἠφάνισται τις
 ἀθρόον τῶν σφόδρα λογίμων καὶ τετιμῶρηται, κα-
 θάπερ διαφανῶς ἐγνωσμένος, πῶς ἂν ὑμῖν ἐνθένδε
 τὸ ξυμμαχικὸν σωφρονήσειε; πῶς δὲ οὐκ ἂν μᾶλλον
 καὶ διαλύσαιεν τὰ ξυγκείμενα, εἰ γε κοινωνοὺς ὑμᾶς
 15 ὑπάρχειν τοῦ μιάσματος οἰηθεῖεν; λογιζόμενοι ὡς εἰ
 γε πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους ὑμῖν καὶ ξυνηθῆεις φει-
 δοῦς ἦκιστα μέτεστι καὶ δικαιοσύνης, σχολῇ γε ἂν
 βέβαιοι διαμενεῖτε πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς καὶ ὀθνεί-
 ουσ καὶ τῆς προσπεσούσης χρείας οὐ περαιτέρω
 20 γνωριζομένους. ἀλλ' οὔτε μετειλήφατε τοῦ βουλεύ-
 ματος οὔτε τὸ τούτοις ἰδίᾳ προσκείμενον ἄγος ἐπὶ τὸ B
 ξύμπαν τῶν Ῥωμαίων ἔθνος ἀναδραμεῖται· οὔτε τὴν
 πάλαι περὶ ὑμῶν κρατήσασαν δόξαν, ὡς ἄρα πιστοὶ
 τὰ ἦθη καὶ βέβαιοι καθεστήκατε καὶ δικαίοις χρῆ-
 25 σθε νόμοις, ἢ τούτων νικήσει κακοδαιμονία. τούν-
 αντιον γὰρ καὶ ἡγούμεθα τὸ παρὸν δικαστήριον
 ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ γένους εὐκλείας ξυνεστηκέναι,
 ὅπως ἂν ἅπαντες ἄνθρωποι γνοῖεν ὡς οὐδαμῶς ἦν
 ὑμῖν βουλομένοις τοιαῦτα τοὺς Κόλχους δεινὰ καὶ
 30 βίαια πεπονθέναι. νῦν μὲν γὰρ ἴσως ἐφ' ἐκάτερα
 τῶν πολλῶν φοιτῶσιν αἱ γυνῶμαι, καὶ τὰ τῆς δοκῆ-
 σεως ἐπ' ἀδήλω φέρεται τρόπῳ. ἐκ δὲ τῆς σῆς, ὧ

a. C. 555
Iusti-
niani 29

δικαστά, κρίσεως τούτων ὅσον οὐπω διαφθειρομέ-
νων, γενήσεται καὶ νῦν γνωριμώτερον ὡς οὐ προ-
C δόται τῶν οἰκείων, ἀλλὰ σωφρονισταὶ τῶν ἀδι-
κούντων εἶναι πεφύκατε. εἰ γὰρ καὶ τοῖς λόγοις
ἀπολογεῖσθαι δοκοῦσιν, ἀλλ' ἔργῳ κατηγοροῦντες 5
σφῶν αὐτῶν ἀποδείκνυνται καὶ τὸ παράλογον τῆς
μαιφονίας ὁμολογοῦντες. τὸ μὲν γὰρ βασίλειον
γράμμα παρακελεύεται τοῖς στρατηγοῖς στέλλειν
κατὰ τὸ Βυζάντιον τὸν Γουβάξην, πειθοῖ μὲν τὸ
πρῶτον, ἀνηκουστοῦντα δὲ καὶ πρὸς ἀνάγκης, ἐναν- 10
τιούμενον δὲ καὶ βιαζομένους· ἀποκτεῖναι δὲ μηδα-
μῶς πρὶν ἂν ἐκεῖνος ἐς τελεωτάτην ἀπόστασιν ἀφι-
γμένος τὰ πολεμίων δρᾶν προαχθεῖη. οἱ δέ, καὶ
ταῦτα μῆτε στρατηγοὶ καθεστῶτες μῆτε ἄλλως ἐφει-
μένον αὐτοῖς ἀδεῶς ἢ βούλοιντο πράττειν, παρα- 15
χρῆμα τὸν δαίλαιον ἀπεκτόνασιν, οὔτε κατὰ τὸ Βυ-
D ζάντιον αὐτὸν γενέσθαι προτρέψαντες οὔτε μὴν
ᾧσπερ ἀπειθοῦντι μετρίαν γοῦν ἀνάγκην ἐπαγαγόν-
τες οὔτε τὴν ἀρχὴν ἐς πειρᾶν τινα καταστάντες,
εἶπερ ὄτω δὴ οὐν τρόπῳ τοῦ προστάγματος ὀλιγω- 20
ρήσει. καίτοι μεγαλαυχῶσι καὶ βρενθύνονται, ὡς τὰ
βασιλεῖ δοκοῦντα διανύσαντες, οἷγε καὶ τὴν ἐκείνου
περιορῶντες πεφήνασι γνώμην, ψευδέσι τε χρῆσθαι
πρότερον κατὰ Γουβάξου διαβολαῖς τετολμηκότες,
καὶ τὰναντία τῶν εὐ διατεταγμένων αὐτεπαγέλτως 25
ἐξειργασμένοι, καὶ τὸ δὴ πάντων παρανομώτερον
V. 80 οὐδὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδείξαντες, ᾧσπερ τῶν ἐγγε-
P. 113 γραμμένων γνωσθέντων τὸ πρακτέον ἐλέσθαι.

6. "Πῶς οὖν οὐ παντὸς ὀλέθρου καὶ τιμωρίας
ὑπέριερα πάσης τὰ τετολμημένα δόξοιεν ἂν; ἀδικία 30
γὰρ καὶ κατ' ἄλλου του γιγνομένη φευκτόν τι καὶ
ἀπειρημένον, μάλιστα δὲ εἰ φίλον καὶ εὐνον καὶ

πολλάκις προκεκινδυνευκότα τῶν πέλας εἶναι ξυμ-
 βαιή τὸν ἡδικημένον. τίς γὰρ ὁ τοῦ Περσῶν πλού-
 του καὶ τῶν προτεινομένων ἀπάντων τὴν πρὸς ὑμᾶς
 εὖνοιαν ἀλλαξάμενος; τίς ὁ τὴν Χοσρόου φιλίαν
 ὑπεριδῶν, καὶ παρὸν ἐκείσε πρὸς μεγίστην εὐδαι-
 μονίαν χωρῆσαι τὸ παρ' ὑμῖν ἔλαττον ἀγαπήσας;
 τίς ὁ πρότερον τῆς χώρας ὑπὸ Μήδων ἐπὶ πλείστον B
 χρόνον πιεζομένης καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἐπικουρίας
 ἔτι μελλούσης, μεταστὰς ἀθρόον καὶ μετοικισάμενος
 10 ἐπ' αὐτὰς δῆπου τὰς ὑπερβολὰς τοῦ Κανκάσου ἐν-
 ταυθά τε θηριώδη τινὰ διαίταν μᾶλλον ὑποστὰς με-
 τιέναι ἢ προσηκάμενος τὴν τῶν πολεμίων φιλοφρο-
 σύνην καὶ καταβάς οἴκοι μένειν ἐν εὐπαθείᾳ; τίς δὴ
 οὗν οὗτος; ἐκεῖνος ὁ μηδὲν τῶν δεινῶν, ἦν τι κα-
 15 θεῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει, κατορρωδήσας, Γουβάξης, ὃ
 νόμοι καὶ δίκη, ὁ μηδίσας, ὁ τύραννος, ὁ τὰ Ῥω-
 μαίων καταπροέμενος· καὶ τέθνηκεν ὑπὸ Ῥουστίκου
 τε καὶ Ἰωάννου, βδελυρῶν οὕτω καὶ καταπτύστων
 ἀνθρώπων, ἀνὴρ βασιλεύς· ᾧπερ εἰ καὶ τοιούτου
 20 μετὴν ὡς ἀληθῶς ἐπικλήματος, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τού- C
 των αὐτὸν ἐχρῆν εὐθύς ἀνηρπάσθαι, κριθέντα δὲ
 μᾶλλον σχολαίτερον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ Ῥωμαίων τε καὶ
 Κόλχων βασιλέως, ἄτε δὴ μεγίστου καὶ τῶ παντὶ
 κρείττονος, προσηκόντως τιμωρηθῆναι. ἀλλ' ἐπειδὴ
 25 ταύτης δὴ τῆς μαιφουρίας αἰτία μὲν αὐτοῖς ἔνδικος
 οὐχ ὑπῆν, δυσμένεια δὲ μᾶλλον παράλογος ὑπὸ βα-
 σκανίας ἐς τοῦτο κακοῦ προηγμένη, εἰκότως εὐβου-
 λία μὲν καὶ λογισμῶ σῶφρονι καὶ τῇ τοῦ ξυνοίσου-
 τος ἐπιγνώσει οὐδένα παρῆκαν καιρὸν, μόνῳ δὲ τῶ
 30 αὐθαδιζομένῳ τῆς ψυχῆς καὶ χαλεπαίνοντι πολλὴν
 παρέσχον αὐτονομίαν, καὶ τὸ μελετηθὲν ἐκ πλείστου
 καὶ ὠδινόμενον οὕτω πως ἐκ τοῦ παρείκοντος ἔδρα- D

a. C. 555
Iusti-
niani 29

σαν, ὡς μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ παρόντος χρόνου φυ-
λάξασθαι μήτε μὴν διανοηθῆναι. πολέμου γὰρ το-
σοῦτου περιεστηκότος, ἐμφρόνων μὲν ἀνδρῶν ἔργον
ἂν ἦν καὶ τὰ ξένα καὶ οὐπω γνώριμα τῶν ἐθνῶν
εὐνοία προσάγεσθαι. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς πρῶην οί- 5
κειοτάτους ἐκπολεμῶσαι Ῥωμαίοις περὶ πλείστου
πεποίηται· καὶ τό γε ἦκον ἐς αὐτοὺς προσκεχωρή-
καμεν τοῖς ἐναντίοις, ἐπιβουλεύομεν τοῖς πάλαι φιλ-
τάτοις, ἢ χώρα Περσῶν, τὰ πατρῶα νόμιμα φροῦδα,
πάντα ξυμβέβηκεν ἀτεχνῶς, ὅποσα στάσεώς τε καὶ 10
P. 114 ταραχῆς ἐμφυλίας γνωρίσματα μανιώδη. οὐκοῦν ὡς
τούτων ἀπάντων ἔργῳ προελθόντων καὶ πανταχό-
θεν ἡμῖν τῶν πραγμάτων διαρρυσθέντων, οὕτω ποι-
νὰς ἀξίας αὐτοῖς, εἴπερ ἄρα καὶ εὐρεῖν ἐνεστιν,
ἐπακτίον. εἰ γὰρ καὶ ἡμεῖς πιστοὶ πρὸς Ῥωμαίους 15
καὶ βέβαιοι τυγχάνομεν ὄντες, ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὧ
δικαστά, τῆς ἡμετέρας ἐπιεικειᾶς τούτους ἀπόνασθαι,
καὶ ἥττον τι πάθειν ἢ καθ' ὅσον ἢ τοῦ ἐγγειφήμα-
τος βούλεται φύσις.”

7. Οὕτω δὲ τῶν κατηγορῶν τοῖς ἐπικλήμασι 20
χρησαμένων τὰ πλήθη τῶν Κόλχων, αὐτοῦ γὰρ ξυν-
ῆθροιστο, ἐπατεῖν μὲν οὐ μάλα ἠδύναντο τῆς τῶν
λόγων ἀπαγγελίας ἢ τῆς τῶν νοημάτων δεινότητος·
ὅμως δὲ τὸ χρῆμα γινώσκοντες ἐφ' ᾧπερ ἕκαστα
B ἐτύγγανε προηγημένα, ἀγωνιζομένοις τε αὐτοῖς ἔτι 25
ξυνεμόχθουν τῇ προθυμίᾳ καὶ ξυμπεριήγοντο ταῖς
μεταβολαῖς τῶν σχημάτων· οὕτω τε τὰς ψυχὰς διέ-
κειντο ὡς ἂν αὐτοῖς ἐκεῖνοι φρονήματος ἔχειν ἢ
οἴκτου ἐδόκουν. καὶ εἶτα ἐπειδὴ τοῦ ῥητορεύειν
ἐπέπαυντο, αὐτίκα οἷγε ἐπισχόντος βραχὺ τοῦ δι- 30
καστοῦ καὶ βουλευομένου κατεμέμφοντο ἡσυχῇ καὶ
ἠγανάκτουν ὅτι δὴ μὴ εὐθύς οἱ ἐναντίοι ἀνήρητο·

τοῦ δὲ παρακελευσαμένου καὶ λέγειν αὐτοῖς ἅττα
 ἂν ἐθελήσαιεν, τότε δὴ καταβοᾶν ἐς τὸ ἐμφανὲς ἰεντο,
 καὶ ἤδη ὑπετονθόρουζον, καὶ ἤδη ἡ φωνὴ ἐς τὸ σα-
 φέστερον διεκρίνεται. ἀλλ' οἱ πρὸς τὸ κατηγορεῖν
 5 τεταγμένοι ταῖς χερσὶ καταπαύοντες ἀνέκοψαν τὴν
 περαιτέρω φορὰν τοῦ θορύβου. καὶ τοίνυν σιγῆς V. 81
 γεγενημένης, παρελθὼν καὶ Ῥούστικος ἐν μέσῳ ἅμα C
 Ἰωάννη τῷ ἀδελφῷ ἔλεξε τοιαύδε· "Μετήγαγε μὲν
 ἡμῖν ἀθρόον καὶ περιέστησεν ἐς τοῦναντίον τὰς τῶν
 10 δοκηθέντων ἐκβάσεις ἢ τύχη, καὶ δέον μεγίστων γε-
 ρῶν ἀπόνασθαι πάρεσμεν θανάτου φευξοῦμενοι δί-
 κην· πλὴν ἀλλ' ἡδιστος ἡμῖν ὁ ἀγὼν καταφαίνεται
 καὶ πλείστης ὄσης μεγαλαυχίας ἀνάπλεως. γενήσε-
 ται γὰρ ἅπασι γνωριμώτερον ὡς μόνοις ἡμῖν διή-
 15 νυσται τὸ προδότην ἄνδρα καὶ τύραννον ἀπολωλέναι
 καὶ τὰ βασιλείως πράγματα τὸ μέρος διασεσῶσθαι·
 ὥστε εἰ καὶ τεθνάναι ξυμβαίη, στέρξοιμεν ἂν καὶ
 ὡς ἄσμενοι καθάπερ τι προσφιλὲς καὶ αὐθαίρετον τὸ
 ἀνιαρὸν καὶ ἠναγκασμένον· καὶ οἴχησόμεθα κάλλι- D
 20 στον τοῦτο πρὸς εὐθυμίαν ἐφόδιον ἔχοντες, τὸ γι-
 γνώσκειν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ὡς τοὺς Ῥωμαίους κρα-
 τοῦντας ἔτι τῶν Κόλχων καταλελοίπαμεν καὶ οὐπω
 παρ' ἐτέρων ἀφηρημένους. εἰ μὲν γὰρ Περσικὸν ἦν
 τὸ παρὸν δικαστήριον, καὶ παρ' ἐκείνοις ἐκρινόμεθα,
 25 πάντως ἂν ἡμῖν ἀρνήσεώς τε προσέδει τῶν εἰργα-
 σμένων, καὶ δεδιέναι παρῆν τοὺς ἐλέγχους, καὶ δε-
 δειγμένοι τυχὸν διαπορεῖν ὁποίοις ἂν καὶ χρησαί-
 μεθα λόγοις ὑπὸ δικασταῖς πολεμιοτάτοις, καὶ τῷ
 πραχθέντι λίαν ἀχθομένοις τῷ τῆς ἐλπίδος ἡμαρτη-
 30 κέναι. Ῥωμαίου δὲ ἀνδρὸς διαιτῶντος, τίνος ἂν
 χάριν ἡμῖν τὸ γεγενημένον ἀπαρνηθείη; τί δὲ καὶ P. 115
 ἀπολογεῖσθαι χρεῶν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν

a. C. 555
Iusti-
niani²⁹

ὕμᾱς εὖ πεποσήκαμεν τὸν τύραννον ἀνελόντες;
οὐδὲ γὰρ μεταδοτέον αὐτῷ τοῦ σεμνοῦ τῆς βα-
σιλείας ὀνόματος, ἀλλοτριωτάτῳ διὰ τῶν ἔργων
φανέντι· καίτοι μέγα κεκράγασι οἱ κατήγοροι καὶ
δεινὰ τετολμῆσθαι φασιν, ὡς δὴ βασιλέως ἀνηρη- 5
μένου· χρηὴ δὲ οὐ τῆς πόρπη καὶ τῷ χλαμυδίῳ καὶ
τοῖς ἐκτὸς φαινομένοις ἐγκαλλωπίσμασι ταύτην προσ-
νέμειν τὴν ἐπωνυμίαν, ἀλλ' ἐνθα τὸ δίκαιον ἐνερ-
γὸν καὶ τοῦ προσήκοντος μὴ ὑπερφρονοίῃ τὸ ἐφίε-
μενον καὶ μόνοις τοῖς καθεστῶσι τὸ φρόνημα τῆς 10
ψυχῆς ἀναμετροῖτο. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτον ἀπεκτόνα-
B μεν ἄνδρα, παράνομα τετολμήκαμεν, ἐνδικὸς ἢ κα-
τηγορία, εἰκότως βίαιοι καὶ ἀλαζόνες καὶ μαιυρόνοι
παρὰ τῶν Κόλχων ὀνομαζόμεθα. εἰ δὲ τούτων μὲν
ὡς πορρωτάτῳ τοῖς τρόποις ἀπώκιστο, μέτριον δὲ 15
οὐδὲν ἦν αὐτῷ βεβουλευμένον, ἀλλ' ἢ τοὺς Πέρσας
καθ' ἡμῶν λαθραίως ἐπάγειν καὶ καταπροέσθαι τὴν
χώραν ἐκείνοις· πῶς οὐ μᾶλλον ἐχρηὴν φθάσαι τὸν
τοῦ δεινοῦ καιρὸν τῷ προτερήματι ἢ τὴν βασιλείον
στολὴν αἰδεσθέντας ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι; 20
τοῖς γὰρ κίνδυνόν τινα μελετώμενον ὑπὸ τοῦ προε-
γνωκόσιν, ἐνὸν μὲν ἐκκλίνει τὸ παραντίκα τὴν ἐπι-
βουλήν καὶ τὸ παρὸν ἀμωσγέπως παρακρουσαμέ-
νοισι σχολαίτερον ἐν ὑστέρω τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρ-
C μόσασθαι, πολλὴ ἰσχύος προεπιφέρειν τὴν τιμωρίαν 25
καὶ μὴ μᾶλλον ἀρκεῖσθαι τῇ τοῦ ἀντεπιβουλεύειν
τυχὸν ἐξουσίᾳ. ἐνθα δέ, τῶν βεβουλευμένων ἐς ἔρ-
γον ἀχθέντων, οὐδὲν ἔτι λείπεται πρὸς ἐπικουρίαν,
ἀλλ' ἄρδην εὐθύς ἅπαντα οἴχεται, ξυναφαιρουμένων
τῇ κοινῇ σωτηρίᾳ καὶ αὐτῶν δήπου τῶν ὑπὲρ ταύ- 30
της ἐλπίδων, ἐνταῦθα τὸ τάχος αἰρετέον τοῖς ἐμ-

φροσι, καὶ ὅπως μηδὲν ὀτιοῦν τῶν ἀνηκέστων πε-
 σονται παρασκευαστέον.

a. C. 555
 Iusti-
 niani 29

8. "Εἰ τοίνυν καὶ διαρραγεῖεν οἱ κατήγοροι,
 μίασμα βοῶντες καὶ ἄγος καὶ μαιφονίαν καὶ τοῖς
 5 τοιούτοις ὀνόμασιν ἐκτραγωδοῦντες τὸ γεγενημένον,
 καὶ πρὸς μόνον τὸ πραχθὲν ἀφορᾶν ἐκβιαζόμενοι·
 ἀλλὰ σὸν ἔργον, ὧ δικαστά, μνήμην ποιείσθαι τῶν
 προῦπαρξάντων, τὰς αἰτίας ἀναθεωρεῖν δι' ὧν ἐπὶ
 τὴν πρᾶξιν ὠρμήθημεν, καὶ τῷ εὐλόγῳ τοῦ ἐγγει-
 10 ρήματος τὸ εὖνουν διαγιγνώσκειν τῆς γνώμης. ἐπεὶ
 καὶ πολλαχοῦ κατὰ τὰς πόλεις ἀγύρτας τινὰς τυχόν
 ἢ καὶ λωποδύτας ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν ἀνοσίων ἔργων
 πεπλημμεληκότας, ὀρῶντες νῦν μὲν τῆς κεφαλῆς
 ἀφαιρουμένους, νῦν δὲ τῷ πόδε διατεμνομένους, οὐ
 15 τοῦ φαινομένου κατηγοροῦμεν, καὶ ταῦτα λίαν ἀπάν-
 θρωπον εἶναι δοκοῦν, οὐδὲ τοῖς ἄρχουσιν, οἷς τὰ
 τῶν τιμωριῶν τούτων ἀνέλται, νεμεσῶμεν, ἐναγεῖς P. 116
 αὐτούς καὶ μιαρούς καὶ κακοδαίμονας ἀποκαλοῦντες,
 ἀλλὰ τὰ πρότερον παρ' ἐκείνων τετολημημένα λογι-
 20 ζόμενοι, καὶ ὡς ποινὰς τίνουσι τῶν ἀδικημάτων ἐπι- V. 82
 μνησθέντες, ἡδόμεθα τῇ ὠμότητι. οὐ γὰρ εἰκὴ τὸ
 κολάζον ἐξεύρηται, τοῦ ἁμαρτάνοντος ἥμιστα πανο-
 μένου. ἀνήρηται τοίνυν πρὸς ἡμῶν ὁ Γουβάξης·
 καὶ τί δεινόν, εἰ προδότην ἄνδρα καὶ πολέμιον ἀπε-
 25 κτόναμεν; καίτοι τὴν τοῦ δυσμενοῦς ἐπωνυμίαν οἱ
 κατήγοροι διευκρινήσαντες οὐ τῷ πορρωτέρῳ ταχ-
 θέντι προσήκειν φασίν, ἀλλ' ὄτω ἄν, εἰ καὶ ὁμό-
 φυλος ἦ, τὰ τοῖς ἐναντίοις κεχαρισμένα σπουδάξοιτο·
 καὶ τήνδε τὴν δόξαν καὶ ἡμεῖς ἀρίστην ἡγούμεθα
 30 καὶ ἀληθεστάτην καὶ οἶαν τῆς τοῦ πράγματος φύ-
 σεως ἔστοχάσθαι. οὐκοῦν, ἐκατέρους οὕτως ἀρέ-
 σκον, φέρε πολέμιον ἀποδείξωμεν τὸν Γουβάξην τῷ B

a. C. 555
Iustit-
niani 29

δοθέντι χρώμενοι τεκμηρίω. τούτου γὰρ ταύτη καὶ
 δὴ δεικνυμένου, καὶ τὸ δικαίως αὐτὸν ἀνηρῆσθαι
 ξυναναφανείται. ἅπαν μὲν οὖν ἀεὶ βάρβαρον φῦ-
 λον, εἰ καὶ κατήκοον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ τῆς
 γνώμης ἄλλοτριωτάτῳ διεστηκὸς καὶ τῇ τάξει τῶν 5
 νόμων ἀχθόμενον, ἐπὶ τὸ νεωτεροποιῶν καὶ ταρα-
 χῶδες φέρεσθαι πέφυκεν· καὶ ἥδιστα μὲν ἂν ἐφ'
 ἑαυτοῦ βιοῦν διατελοῖη μηδαμῶς ὑφ' ἑτέροις ταττό-
 μενον, ὡς μηδὲ τῶν ἀδικημάτων εὐθύνας ὑπέχειν.
 εἰ δὲ τοῦτο μὴ οἶόν τε, τὸ γοῦν τὰ ὁμοδαίαια τῶν 10
 ἔθνῶν καὶ μᾶλλον τοῖς οἰκείοις πλησιάζοντα τρόποις
 ἐπάγεσθαι προὔργου ποιοῦνται. πλὴν ἄλλ' εἰ καὶ
 C τούτοις ἀτεχνῶς ὁ Γουβάξης ὑπῆκτο τοῖς πάθεσι,
 τῷ βάρβαρός τε πεφυκέναι καὶ τὴν κοινὴν τοῦ γέ-
 νους νοσεῖν ἀπιστίαν, ὁ δὲ καὶ πρὸς τοῦτο κακίας 15
 ἐχώρει καθ' ἡμῶν, ὡς μηκέτι διαλανθάνειν οἴεσθαι
 δεῖν, τούναντίον μὲν οὖν καὶ πρὸς ἔργον ἄγειν
 ἐπιέγεσθαι τὴν προσπεπηγυῖαν τέως τῷ νῶ καὶ
 ὑποκρουπτομένην δυσμένειαν. ἡμῶν γὰρ διαπονου-
 μένων καὶ πάντα κίνδυνον μετιόντων ὡς ἂν τοῖς 20
 πολεμίοις μηδὲν ὀτιοῦν τῶν κατὰ γνώμην ἐκβαίη,
 αὐτὸς οἴκοι μένειν ᾧετο δεῖν ξὺν τοῖς ὁμοφύλοις καὶ
 πολλῶ τοῦ μοχθεῖν ἀφεστάναι. πλὴν ἄλλ' ἐπετήρει
 ξὺν ἀκριβείᾳ καὶ ἀνεπυνθάνετο τὰς τῶν ἀγώνων
 κινήσεις, ἐς ὅπερ ἂν καὶ χωρήσαιεν. εἰ μὲν οὖν μέ- 25
 γιστόν τι κατὰ τοὺς πολέμους τοῖς Ῥωμαίοις διή-
 νυστο, καὶ τοῦ νικᾶν ἐνεργόν τε καὶ ἀληθεστάτην
 D ἦραντο δόξαν, ὁ δὲ τὸ δυσμενὲς τῆς ψυχῆς καὶ βα-
 σκαῖνον ἐπιδεικνύς διακωμῶθειν εὐθύς ἐπειράτο καὶ
 διαλύειν τὴν ἐκ τῶν ἔργων σεμνότητα, φανύλην μὲν 30
 τὴν ἐγγχείρησιν, φανυλότατον δὲ τὸ πέρας ἀποκαλῶν,
 καὶ οὐδὲ τοῦτο ἡμέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀλογίστου τῆς

τύχης. εἰ δὲ που τυχὸν καὶ σφαλείημεν, πῶς δὲ οἶόν τε τὸ ἀνθρώπειον μὴ οὐχὶ καὶ πρὸς τὰναντία μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ βεβηκέναι; ὁ δὲ καθάπερ τις αὐτόματος τῶν γιγνομένων κριτής, 5 τὴν μὲν τύχην εὐθύς ἀφίει τῶν ἐγκλημάτων ἀνεύθυνον, ὡς οὐ μετὸν αὐτῇ τοῦ συμβάντος· ἦν δὲ πάντως αὐτῷ προεσκεμμένον καὶ ἐγκριθὲν μηδὲν ἄλλο δοκεῖν αἴτιον εἶναι τοῦ ἐνδεῶς ἡμῖν τι πεπραχῆθαι ἢ μόνον ἀνανδρίαν γνώμης καὶ χειρῶν ἀσθένειαν 10 καὶ βουλευμάτων ἀβελτερίαν. τὸ γὰρ παλίμβολον τῆς τύχης καὶ ἄτακτον καὶ ἀλόγιστον, καὶ οἷς καθ' ἡμῶν αὐτὴν διελοιδορεῖτο οὐδαμῶς ἐπήγε τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐκ τούτων ἡμᾶς, οὕτω παρασχόν, ὑπερβαλλομένοις.

9. "Καὶ τοίνυν ἀνεβόα ταῦτα περιφανῶς, καὶ γινῶναι παρείχεν οὐ μόνον τοῖς στρατεύμασι τῶν Περσῶν, οἷς δὴ καὶ ἕκαστα διεπονεῖτο καὶ ἐπραττεν, ἀλλ' εὐθύς ἀγγελιαφόροι σταλέντες πρὸς αὐτοῦ διεκλήρυττον ἐς Ἰβηρίαν, ἐς Ἀλανούς, τῷ γένει τῶν 20 Σουανῶν, τοῖς ὑπὲρ τὸν Καύκασον οἰκοῦσι βαρβάρους, τοῖς πόρρω τούτων, τοῖς ἐκείνων ἔτι πορρωτέρω, τὰς ἐσχατίας ἀπάσης τῆς γῆς εἰπερ αὐτῷ περινοστεῖν ἐνῆν, τούτου γε χάριν οὐκ ἂν ἐνεδίδου. ἦν δὲ τὸ ἄγγελμα· Ῥωμαῖοι κακοὶ τὰ πολέμια καὶ 25 τῶν βαρβάρων ἡττῶνται. καὶ τὴν περὶ ταῦτα σπουδὴν οὐχ ὥστε μόνον πρὸς ὄνειδος ἄγειν τὸ τῶν Ῥωμαίων γένος μετήει· καίτοι καὶ τοῦτο δεινὸν καὶ λίαν ἐναργὲς γνώρισμα ψυχῆς πολεμίας· τὸ δὲ ἐφ' ᾧ πλέον ἐμόχθει καὶ παρεσκεύαστο, ἕτερόν τι καὶ 30 τοῦδε μεῖζον ὑπῆν. τὴν γὰρ ὑπὲρ βασιλείως τοῦ μεγίστου παρὰ τοῖς ἔθνεσι νικήσασαν δόξαν ὡς ἄρα δυνάμει τε κράτιστος καὶ πλήθει τροπαίων κεκοσμη-

μένος, διαλύειν τὸ αὐτοῦ μέρος ἐρίγνωσκε χρῆναι, καὶ
 αὐτῆ πρὸς θράσος κινεῖν καὶ ἀνθάδειαν τὸ τέως
 κατεπτηχὸς καὶ θαυμάζον. ἄρα πολέμιος ἂν ὁ ταῦτα
 δρωὼν καλοῖτο δικαίως ἢ μᾶλλον φίλος καὶ εὖνους
 καὶ βασιλεὺς καὶ ὑπόσπονδος καὶ ὅσα τοῖς κατηγό- 5
 ροῖς ἐπὶ τῷ τυράνῳ κεκόμψενται; καίτοι κοινῇ
 δοθὲν ἑκατέροις, οὐκ ἄλλως διακριτέον τὸ φίλον
 D ἀπὸ τοῦ δυσμενοῦς ἢ μόνῳ τῷ πρὸς τὰς ἐκβάσεις
 τῶν παρεμπιπτόντων εὖ τε τυχόν ἢ ἐτέρως δια-
 κείσθαι τὰς γνώμας. ἐπειδὴ οὖν ἀπελήλεγκται καὶ 10
 νῦν ὁ Γουβάζης ὡς ἠνιάτο μὲν οἷς ἐκρατοῦμεν,
 ἦδετο δὲ οἷς ἡμαρτάνομεν, τί δήποτε καταβοῶσι τῶν
 παρὰ Ῥωμαίοις νόμων οἱ βάρβαροι, καθ' οὓς κολά-
 ζειν εἰώθαμεν ἢ καὶ ἀναιρεῖν, οὕτω παρασχόν, τοὺς
 τὸ καθεστὸς τῆς πολιτείας κινουῦντας τὸ μέρος καὶ 15
 λυμαινομένους; ἀλλ' εἰ δοκεῖ, τεκμήρια μὲν καὶ
 γνωρίσματα καὶ τοὺς ἐκ τῶν εἰκότων ἐλέγχους
 παρῶμεν, μόνην δὲ τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπισκε-
 ψώμεθα πείραν, οὐπερ ἡμᾶς ἄγουσα φέρει. κατεί-
 χετο γὰρ ὑπὸ Περσῶν τὸ φρούριον ἢ Ὀνούγουρις, ἐκ 20
 τῆς κατὰ τὴν Ἀρχαιοπόλιν περιουικίδος παρηρημένη
 καὶ ἦν αἰσχος οὐ φορητὸν στράτευμα δυσμενὲς εἰσω
 περιβόλων ἐν τοῖς ἡμετέροις χωρίοις βεβαίως ἰδρῦ-
 P.118 σθαι. ἐνίκα βουλὴ παρὰ τοῖς στρατηγοῖς φοιτᾶν ἐπ'
 αὐτοὺς ἅπαντα τῷ στρατῷ καὶ καθελεῖν ἢ καὶ ἀπώ- 25
 σασθαι τὸ λυποῦν ἐκ πλείστου καὶ ἐφεδρεῦον. ἔδει
 πάντως ἡμῖν καὶ στρατιᾶς Κολχικῆς, ὡς ἂν μὴ
 μόνον τῇ τῶν τόπων ἐμπειρίᾳ πλέον τι τῶν οὐκ
 ἐπισταμένων πρὸς τὸ ξυνοῖσον διανοηθεῖεν, ἀλλὰ
 καὶ μαχομένοις ἡμῖν πρὸς ἄνδρας ὀπλίτας ἐξ ἐρυ- 30
 μάτων παραταττομένους, καὶ πρὸς γε τοὺς ἐκ Μου-
 χειρίσιδος κατὰ τὸ εἶκος ἠΐξοντας, ξυνεπιλάβουιντο καὶ

ξυμπαρασταίεν. τί οὖν ἐπὶ τούτοις ἔδει πράττειν
 τοὺς στρατηγούς; ἀντιβολεῖν, ὡς ἔοικε, τὸν ἡγεμόνα
 τοῦ γένους, καὶ πρὸς ξυμμαχίαν αἰτεῖν, ἀποδει-
 κνύντας καὶ τὸ εὐλογον τῆς αἰτήσεως· καὶ τοῖνυν
 5 ἀντεβόλουν καὶ ἀπεδείκνουν. ὁ δέ, καθάπερ ὡς
 ἀληθῶς βασιλεύς τις εἶναι πεπιστευκῶς καὶ ὡς ἔξοδον B
 αὐτῷ κατ' ἐξουσίαν βιοῦν, ξυστρατεύεσθαι μὲν ἡμῖν
 ἐπὶ τὸ φρούριον οὐδὲ μέχρι τοῦ παρεῖναι γοῦν μόνον
 ἠνείχετο. οὐ μὴν οὐδὲ σκήψεις τινάς, εἰ καὶ ἀπρε-
 10 πείς, ἀλλ' ἐς προκάλυμμά γε ὅμως τῆς ἀπορρησεως
 εὐπρόσωπον ἐμηχανᾶτο· ἀπεπέμπετο δὲ μάλα σεμνῶς
 καὶ σοβαρώτερον ἢ κατὰ μισθωτὸν ὑπήκοον τὴν
 ἀξίωσιν. καὶ πρὸς γε νεμεσῶν διετέλει τοῖς στρατη-
 γοῖς, καὶ δυσμενῶς μὲν ἐς αὐτοὺς ἀφυβρίζων,
 15 ὥσπερ ἀνδρείαν τοῦτο ἡγούμενος καὶ βασιλεῦσι
 πρέπον· ἢ γὰρ τὸ διαρρηθῆναι ὑπὲρ τῶν ἤδη μεμελε-
 τημένων ἀναισχυνητῆσαι. εἶτα διαμέλλειν ἐχρῆν καὶ
 μείζονας ἀναμένειν ἐλέγχους καὶ τὸ βασίλειον γράμμα
 δεικνύειν, ἐφ' ᾧ κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι τὸν C
 20 μὴδὲ τῆς οἰκείας χώρας ἐντὸς βραχεῖάν τινα δια-
 νύσαι πορείαν ἐλόμενον; καὶ πῶς οἶόν τε ἦν, εἰ γε
 στέλλειν αὐτὸν οὕτω χαλεπαίνειν καθ' ἡμῶν προηγ-
 μένον ἐπετηδεύσαμεν, μὴ οὐχὶ ταραχάς τε μυρίας
 καὶ φόνους πολλοὺς ἐμφυλίους καὶ μεταχώρησιν
 25 ἐμφανῆ καὶ τῶν Περσῶν ἐσφοιτήσεις ἀθρόους γε-
 νέσθαι, ἀπειθοῦντος μὲν ἀνέδην τοῦ δυσμενοῦς
 καὶ διαμαχομένου, τοῦ δὲ παντὸς ἔθνους καὶ μάλα
 τὴν στάσιν προσιεμένου, τῷ πρὸς τὴν κίνησιν τῶν
 καθεστῶτων βαρβαρικώτερον ὀρμῆς πεφυκέναι, καὶ
 30 πρὸς γε πλησίον ἔχειν τοὺς ἀνθεξομένους; τοιγάρτοι D
 τὸν ἀρχηγὸν ἡμεῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνελόντες, τοσοῦ-
 των ξυμφορῶν ἐσμὸν παρόντα ἤδη καὶ ὠδινόμενον

a. C. 555 οὕτω πως εὐκολώτατα κατεπαύσαμεν, ὡς νῦν ἀπι-
Iusti-
niani²⁹ στεῖσθαι περιφανῶς εἶπερ ὅλως τι καὶ ἤμελλεν
ἔσεσθαι.

10. "Μὴ τοίνυν, ὦ δικαστά, τὴν ἐπιστολὴν
προφερόντων μηδὲ κακίζόντων ἡμᾶς ὡς δὴ τοῖς ἐν 5
αὐτῇ γεγραμμένοις οὐδαμῶς ἠκολουθηκότας. τῷ
γὰρ οὐ λίαν εὐδηλον ὡς τὸ γεγράφθαι χρῆναι πρὸς
τὴν βασιλέως αὐτὸν πόλιν ἰέναι ἀπόπειρα μὲν ὄν
ὑπῆρχε καὶ βάσανος, εἶπερ ἀνθαιρέτως εἰκοι τοῖς
P. 119 προσσταττομένοις, ὥστε δικαίως ἀρμόσασθαι; γνωσθὲν 10
V. 84 τοίνυν ῥαδίως ἡμῖν τὸ ἀνήκουστον τῆς γνώμης καὶ
ἀμιλλώμενον, δι' ὃ τὸ ἕλαττον ἀπεσεύσατο, πῶς
ἐπὶ τὸ μεῖζον ἔδει προτρέπειν, καὶ μὴ θᾶττον ἐς
ἐκεῖνο τὸ πέρασ ἐλθεῖν, ἐς ὅπερ, πολλῶν ἐν μέσῳ
ξυμβεβηκότων δεινῶν, πρὸς ἀνάγκης καὶ ὡς περιή- 15
χθημεν ἄν; οὐ γὰρ ἔνεστι τοὺς τὴν ἀκμὴν τοῦ
καθήκοντος καιροῦ περιορῶντας καὶ μὴ τοῖς πρακτέοις
ἀρμοζομένους, ἐν ὑστέρῳ τὸ παρειμένον ἀνακαλεῖσθαι.
ἐλείπετο δὴ οὖν, ὡς ἔοικε, καθά φασιν οἱ κατή-
γοροι, δίκην τινὰ κινεῖν πρὸς Γουβάξην καὶ ληρώ- 20
δεις ἀγῶνας ἐγείρειν, καὶ τῆς τῶν πραγμάτων
ἀσφαλείας ἀνθαιρεῖσθαι μᾶλλον τὴν ἐπὶ τοῖς λόγοις
B κομψείαν. ἀλλ' οὐ ξυνεχώρουν, ὦ κακοδαίμονες,
οἱ Πέρσαι παρόντες καὶ τοῖς ἔργοις ἐγκείμενοι, καὶ
τῆς Κολχικῆς χώρας ἀπάσης ταῖς τούτου βουλαῖς 25
ἐπιλαμβάνεσθαι παρεσκευασμένοι. ἐπεὶ δὲ παντα-
χόθεν ὁ Γουβάξης ἀποδέδεικται πολέμιός τε καὶ προ-
δότης καὶ πρὸς τυραννικὰς ἐλπίδας ἠρμένος, τί δια-
φέρειν οἴονται σφίσι οἱ Κόλχοι εἴτε παρ' ἡμῶν εἴτε
παρ' ἐτέρων ἀνήρηται; οὐ γὰρ στρατηγοῖς μόνοις ἢ 30
τοῖς ἄλλως δυνατωτάτοις ὁ τῆς εὐνοίας ἐθέλει σκο-
πὸς ἐμφύεσθαι καὶ προσιζάνειν· ἀλλὰ παντὶ τῷ

βουλομένῳ βατὸν δήπου καὶ προσῆκον τῆς ἐν ἧ' τέτακται πολιτείας ὑπεραλεῖν καὶ τὸ κοινῇ ξυνοῖσον ἐς δύναμιν κατορθοῦν. οὐκοῦν εἰ καὶ βδελυροὶ κατ' αὐτούς καὶ κατάπτυστοι καθεστήκαμεν, ἀλλὰ πιστό- C
5 τατοι βασιλεῖ καὶ φιλορρώμαιοι καὶ οἴοι τοῖς ἐπιβουλεύειν πειρωμένοις μὴ ἐπιέναι. εἰ δὲ δεῖ τι καὶ πλέον εἰπεῖν, ἴσθι σαφῶς, ὧ' δικαστά, καλὸν μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ δίκαιον τὸ παρ' ἡμῶν ἐν δέοντι τολμηθέν, οὐκ ἄνευ δὲ τῆς τοῦ Μαρτίνου γνώμης
10 γεγεννημένον."

11. Εἰρημένων δὲ καὶ τούτων ὁ Ἀθανάσιος τὸ μὲν παραντίκα οὐχ ἦττον τοὺς Ῥουστίκου ἀπεδέχετο λόγους. ξυστάσης δὲ καὶ δις ἀγωνίας, ἐπειδὴ ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς γνωματεύων καὶ ἀνερευνώ-
15 μενος οὐδέν τι αὐτῷ ἐναργὲς προδοσίας ἢ τυραννί- D
νος ἐγγείρημα ἡμαρτηῆσθαι ὑπὸ τοῦ Γουβάζου ἐδέδεικτο, ἄδικος δὲ μᾶλλον καὶ παρανομώτατος ὁ φόνος γεγεννημένος, ὡς καὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ὀνόγουριν ξυστρατείας οὐ μῆδισμοῦ χάριν ἀπαγορευθείσης,
20 ἀλλὰ τῷ ἄχθεσθαί γε αὐτὸν κατὰ τῶν στρατηγῶν, ἀνθ' ὧν αὐτῆς καὶ ἀπεστέρηντο ὁραστώνῃ πολλῇ καὶ ἐκμελείᾳ κεχαυνωμένοι· ἐπειδὴ οὖν ταῦτα ἐγίνωσκε, τότε δὴ τὸ μὲν ἐπὶ Μαρτίνῳ λεχθὲν ὡς ἄρα καὶ ἐκείνῳ μετῆν τῶν ἐς τοῦτο βεβουλευμένων, ἀνοίσειν
25 βασιλεῖ διανοεῖτο. τοῖς γε μὴν τὸ ἀπεκτονέναι περιφανῶς ὠμολογηκόσι κρίσιν ἐπῆγεν ἀνάγραπτον, ἐν ἧ' διέταττε θᾶπτον αὐτούς διαφθαρῆναι, ὑπὸ τὴν P. 120
δικαστικὴν μάχαιραν γιγνομένους καὶ τὰς κεφαλὰς ἀφαιρουμένους. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τοῖς ὄρεῦσιν ἤμενοι
30 καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους περιενεχθέντες μέγιστον θέαμα τοῖς Κόλχοις εἶναι ἐδόκουν καὶ πλειίστης ἄξιον εὐλαβείας. ἐτεθήπεσάν τε καὶ ἐπὶ τῷ κήρῳ τορῶν

a. C. 555
Iusti-
niani 29)

τι μάλα βοῶντι καὶ διαπρύσιον, καὶ παρεγγυῶντι
δεδιέναι τοὺς νόμους καὶ φόνων ἀδίκων ἀπέχεσθαι.
ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς καὶ ἀπετέμνητο οἱ αὐχένες, τότε δὴ
ἅπαντες εἰς οἶκτον ἐτράποντο, ἀποβεβληκότες τὸ
χαλεπαῖνον. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐλέλυτο μὲν ὁ ἀγών· οἱ 5
δὲ Κόλχοι αὐθις διετέλουν εὖνοι ὄντες εἰς τὰ μάλιστα
Ῥωμαίοις καὶ τὸν πρότερον ἀνανεούμενοι τρόπον.

B 12. Τούτων γεγενημένων, τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων
στρατόπεδα διεχείμαζεν ἀνὰ τὰ πολισμάτα τε καὶ
φρούρια, ὡς πη ἐκάστῳ διετέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ 10
ἄνδρες τῶν παρὰ Μισιμιανοῖς δυνατωτάτων εἰς
Ἰβηρίαν παρὰ τὸν Ναχοραγὰν ἀφικόμενοι, ἅπαντά
οἱ διήγγειλαν τὰ ἐπὶ Σωτηρίῳ πρὸς αὐτῶν τετολ-
μημένα, τὴν μὲν ἀληθεστάτην αἰτίαν ἡρέμα ὑπο-
κρυπτόμενοι, λέγοντες δὲ ὡς ἐπειδὴ ἐκ πλείστου τὰ 15
Περσῶν ἐτύγχανον ἡρημένοι, προπηλακίζεσθαι σφᾶς
ὑπὸ τε Κόλχων αὐτῶν καὶ Ῥωμαίων καὶ ἐν τοῖς
ἀτιμοτάτοις τετάχθαι, πέρας δὲ Σωτήριχον αὐτοῖς

C ἐπιστῆναι, λόγῳ μὲν ὡς δὴ χρυσίον τοῖς ξυμμάχοις
διατεμοῦντα, ἔργῳ δὲ τὰ ἐπὶ λύμῃ τε καὶ καθαιρέσει 20
τοῦ παντὸς γένους διαπραξόμενον. "Παρὸν τοίνυν
V. 85 ἡμῖν" ἔφασαν οἱ πρέσβεις "ἢ ἄρδην ἀπολωλέναι ἢ
προτερήσασι δόξαν μὲν τινα ἴσως παρ' ἐνίοις ἀπε-
νέγκασθαι προπετείας καὶ ὡς τοιοῦδε κακίζεσθαι,
βιοτεύειν δὲ ὅμως ἐτι κατ' ἐξουσίαν, καὶ τὰ ἡμέτερα 25
αὐτῶν ἢ ἂν ξυνοίσειν δοκοίη διατιθέναι, εἰλόμεθα
τὰ ἀμείνονα καὶ τοῦ ἀνθρωπείου μᾶλλον ἐχόμενα
τρόπου, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ κατηγορημάτων
ὀλίγα φροντίσαντες, περὶ πλείστου δὲ ποιησάμενοι
τὴν σωτηρίαν. Σωτήριχόν τε γὰρ ἀπεκτείναμεν καὶ 30
τοὺς ἅμα αὐτῷ εἰς τοῦτο ἐλληλυθότας, ὡς ἂν ἐκείνους

D μὲν τισαίμεθα τῆς ἀδικίας, πίστιν δὲ εὐνοίας βεβαιο-

τάτην ἐνθ' ἐνδε τοῖς Πέρσαις παρασχόμενοι, εὐκλεέστερον προσχωρήσαιμεν. ἐπεὶ δὲ τούτων τε ἀπάντων καὶ μάλιστα τοῦ μηδισμού ἔνεκα οὐκ ἀνήσουσι χαλεπαίνοντες οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ τάχιστα ἡμῖν ἐπιπεσοῦνται, καὶ ἅπαντας, τό γε ἐς αὐτούς ἤκον, διαφθεροῦσι, προσήκει δὴ σοι, ὦ στρατηγέ, δέχεσθαι τε ἡμᾶς εὐμενῶς καὶ ἐπαμύνειν, τῆς τε χώρας περὶ ὡς οἰκείας τὸ λοιπὸν καὶ κατηκόου τὰ προσήκοντα διανοεῖσθαι· καὶ μὴ περιδεῖν οἰχῆσεσθαι κινδυνεῦον γένος οὐ σμικρὸν οὐδὲ ἄσημον, ἀλλὰ καὶ πλείστην ὄσσην ὠφέλειαν τῇ Περσῶν ἐπικρατεία προσφέρεσθαι ἱκανώτατον. πολέμων τε γὰρ ἡμᾶς ἰδρίας ὄντας ἀμωσγέπως εὐρήσοιτε ἂν καὶ καρτερώτατα ξυναγωνιζομένους, ἢ τε χώρα, ἐν ὑπερτέρῳ τῶν Κόλχων κειμένη, γενήσεται ὑμῖν ὀρητήριον ἀσφαλές καὶ οἶον ἐπιτείχισμα κατὰ τῶν πολεμιῶν". ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ναχοραγὰν προσίετό τε αὐτούς ἀσμενέστατα καὶ ἐπῆνει τῆς μεταστάσεως, καὶ θαρροῦντας ἰέναι ἐκέλευσεν, ὡς τῆς Περσικῆς ἐπικουρίας ἐν δέοντι τευξομένους. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἐς τὰ οἰκεία ἐπανελθόντες καὶ ἕκαστα διαγγείλαντες μεγίστων ἀνέπλησαν τὸ ἔθνος ἐλπίδων.

13. Τοῦ δὲ ἤρως ἀρχομένου, ἀντίκα οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐς ταυτό που ξυνηλθόντες ἔγνωσαν κατὰ Μισιμιανῶν ἐπιστρατεύειν. ἀλλὰ Βούξης μὲν καὶ Ἰουστίνος ἀνὰ τὴν Νῆσον μένειν ἐτετάχατο, φρουρήσοντες τὰ ἐνθάδε καὶ ἀπάντων ἐπιμελησόμενοι. ἐστέλλοντο δὲ ἐπὶ τὸν πόλεμον ἄνδρες ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ ἅμα καὶ ἰππῶται· ἐν τοῖς ἄλλοι τε ἦσαν τῶν γνωριμωτάτων ἄγαν καὶ Μαξέντιός τε καὶ Θεόδωρος ὁ τῆς Τζανικῆς δυνάμεως πρωτοστάτης, ὧς μοι πολλάκις ἐρρήθη, ἄμφω

a. C. 555
Iustini-
niani²⁹

P. 121

a. C. 556
Iustini-
niani³

B

a. C. 556
Iusti-
niani 90

πολεμικῶ καὶ ταξιαρχῶ. καὶ οἱ μὲν εἶχοντο τῆς
 ἐξόδου· ἤμελλε δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐς μακρὰν καὶ ὁ Μαρ-
 τίνος ἐπιστήσεσθαι ὡς ἠγησόμενος. ὡς ἂν δὲ μηδὲ
 πρὸς βραχὺ γοῦν ἀστρατήγητοι εἶεν, ἄρχειν τῶν
 ὄλων ἐλαχέτην, ἕως ἔτι διὰ τῆς ὑπηκόου πορεύοιντο, 5
 Βαράξης τε ἀνὴρ Ἀρμένιος καὶ Κόλχος Φαρσάντης,
 C οὔτε πόνων ἀρετῇ οὔτε τῇ ἄλλῃ ἀξιώσει ἀπάντων
 τῶν ξυστρατευομένων προήκοντες, μᾶλλον μὲν οὖν
 ἐνίων καὶ ἐλαττούμενοι. ὁ μὲν γὰρ ἐν λοχαγοῖς
 ἐτέλει ὁ Βαράξης, ἄτερος δὲ τῶν μὲν ἐν τῇ αὐλῇ 10
 ταγματῶν τοῦ Λαζῶν βασιλέως ἠγεῖτο· μάλιστα
 ὄνομα τῇ ἀρχῇ· νενόμισται γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῖς
 ταύτῃ βαρβάροις· οὐ μὴν ἐς τοσοῦτον αὐτῷ φρονή-
 ματός τε μετῆν καὶ παρρησίας ὡς καὶ στρατεύματι
 Ῥωμαϊκῷ θαρραλεώτερον ἐγκελεύεσθαι. οὗτος δὴ 15
 οὖν ὁ στρατὸς θέρους ἤδη ἐπιγιγνομένου ἐς τὴν
 τῶν Ἀψιλίων ἵκοντο χώραν. βουλομένοις τε αὐτοῖς
 ἀνὰ τὰ πρόσω λέναι κώλυμα γέγονεν ὄμιλος Περ-
 σικὸς αὐτοῦ που ξυνειλεγμένος. ξυναισθόμενοι γὰρ
 τῆς τῶν Ῥωμαίων παρασκευῆς, καὶ ὅτι ἐπὶ τοὺς 20
 D Μισιμιανούς ἐχώρουν, ἄραντες ἔκ τε Ἰβηρίας καὶ
 τῶν ἀμφὶ Μουχείρισιν πολισμάτων ἦεσαν καὶ οἱ
 ἐπ' ἐκείνους, προκαταληψόμενοι τε τὴν χώραν καὶ
 ἐς δύναμιν ἐπαρήξοντες. τῷ τοι ἄρα οἱ Ῥωμαῖοι
 ἀνὰ τὰ φρούρια τῶν Ἀψιλίων ἀποδιατρέβοντες παρα-
 κρούεσθαι τὸ παρὸν καὶ διαμέλλειν ἐπειρῶντο, ἕως
 ἢ τοῦ θέρους ὥρα ἐξήκοι. Πέρσαις τε γὰρ ἅμα καὶ
 Μισιμιανοῖς ἀντιτάττεσθαι ἀνόνητόν τι αὐτοῖς ἐδόκει
 καὶ σφαλερώτατον. οὕτω δὴ οὖν ἀμφοτέρω τὰ στρα-
 τεύματα ἠρέμει, καὶ οὐδὲ ὀπότεροι ἐς τὸ περαιτέρω 30
 φοιτᾶν διανίσταντο, ἀλλ' ἐπετήρουν ἀλλήλους καὶ
 ἀνέμενον, εἰ γέ τις πρότερος ὀρμηθεῖη. παρήσαν

δὲ τοῖς Πέρσαις καὶ Οὐννοὶ Σάβειροι ἐπὶ μισθοφορᾷ ^{a. C. 556}
 προσβροθήσουτες. τοῦτο γὰρ τὸ γένος μέγιστόν τε ^{Iusti-}
 ἐστὶ καὶ πολυάνθρωπον, φιλοπόλεμόν τε ἐς τὰ μά- ^{diani³⁰}
 λιστα καὶ ἀρπαλέον καὶ οἶον δὴ οὖν αἰὲ τῶν ὀθνείων ^{P. 122}
 ἐφίεσθαι, μισθοῦ τε ἔνεκα μόνου καὶ τῆς ἐπὶ τῇ ^{V. 85}
 λείᾳ ἐλπίδος νῦν μὲν τούτοις, νῦν δὲ ἐκείνοις, νῦν
 δὲ ἄλλῳ τῷ ξυμμαχεῖν καὶ ξυνδιακινδυνεύειν ἐς
 τάναντία μεταβαλλόμενον. πολλάκις μὲν γὰρ τοῖς
 Ῥωμαίοις, πολλάκις δὲ τοῖς Πέρσαις κατ' ἀλλήλων
 10 παραταττομένοις ξυνήραυτο τοὺς ἀγῶνας, ἐν ὀλίγῳ
 τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐφ' ἑκατέρους τραπέντες καὶ
 μισθαυρήσαντες. καὶ οὖν ἡ προτέρα μάχη κατὰ
 Περσῶν αὐτοῖς ἐπολεμήθη, ὅτε πολλοὺς τῶν Διλι-
 μνιτῶν ἐπελθόντας σφίσι κατέκτειναν ἐν τῇ νυκτο- ^B
 15 μαχίᾳ, ὡς μοι ἕκαστα προδεδιήγηται. ἐκείνου δὲ
 τοῦ ἔργου πέρας λαβόντος, ἀφίεντο μὲν ὑπὸ Ῥω-
 μαίων τὰ ξυγκείμενα κομισάμενοι, πάλιν δὲ τοῖς
 ὀλίγῳ ἔμπροσθεν πολεμιωτάτοις ξυνείποντο, τυχὸν
 μὲν οἱ αὐτοί, τυχὸν δὲ ἕτεροι, Σάβειροι δὲ ὁμως
 20 ὄντες καὶ ἐκ τοῦ σφετέρου ἔθνους ἐς τὴν ξυμμαχίαν
 ἀπεσταλμένοι.

14. Τούτων δὴ οὖν τῶν Σαβείρων ἄνδρες ἐς
 πεντακοσίους ἐν ὑπαίθρῳ τινὶ περιανλίσματι πόρρω
 25 πού τῶν ἄλλων στρατευμάτων ἐτύγχανον ἐσκηνη-
 μένοι. ὃ δὴ Μαξεντίῳ τε καὶ Θεοδώρῳ σαφέστατα
 ἐγνωσμένον καὶ ὅτι ἄνοπλον οὕτω πως καὶ ἀνει-
 μένην τινὰ δίαιταν ἄγοντες διατελοῦσιν, ἤλαυναν
 εὐθύς ἐπ' αὐτοὺς τριακοσίους ἐπαγόμενοι ἰππότας.
 περιστάντες δὲ κύκλῳ τὸ ἔρκος, ἣν γὰρ οὐ λίαν ἐς ^C
 30 ὕψος ἀνέχον, ἀλλ' ἐς ὅσον ἰππότου ἀνδρὸς ἔκτοσθεν
 ἐφεστηκότης τὸ πρόσωπον ὑπερφαινέσθαι, τούτῳ δὴ
 οὖν πελάσαντες, ἐβαλλον πάντοθεν τοὺς βαρβάρους

a. C. 556
Iusti-
niani⁹⁰

ἀκοντίοις τε καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι καὶ παντὶ τῷ
 πρῶστυχόντι. αἰὲ οὖν πλείους εἶναι τοὺς ἐπελθόντας
 ἢ κατὰ τὸ ἀτρεκέες ὑποτοπήσαντες, ἅμα δὲ καὶ τῷ
 ἀδοκῆτῳ καταπεπληγμένοι, ἀμύνεσθαι μὲν ἤκιστα
 διενουοῦντο, φεύγειν δὲ αὐτοῖς οὐ μάλα ἐξῆν τῷ⁵
 θριγκῷ περιεχομένοις, οἳ μὲν οὖν ἄλλοι ἅπαντες
 χύδην αὐτοῦ διεφθάρησαν, μόνοι δὲ τετταράκοντα
 ἄνδρες παραλόγως διαλαθόντες, καὶ ἐπὶ τοὺς τοί-
 χους ἀναρριχώμενοι, εἶτα ἐπὶ θάτερα διεκπεσόντες,
 D ὑπὸ τὸ λάσιον τῆς ἐχομένης ἐκρύπτοντο ὕλης. πλήν¹⁰
 ἀλλὰ καὶ τούτους οἱ Ῥωμαῖοι ἀνιχνεύειν ἐπειρῶντο.
 τούτων δὲ τοῖς Πέρσαις ἀπηγγελεμένων, αὐτίκα οἷγε
 ἴλας ἰππέων στέλλουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐς δισμυρίους
 ἄνδρας ξυντεταγμένους. οἳ δὲ Ῥωμαῖοι, εἰξαντες
 τῷ πλήθει καὶ ὡσπερ ἀρκούμενοι τῷ γεγεννημένῳ,¹⁵
 ἀπεχώρουν δρομαῖοι, καὶ αὐθις ἐς τὸ πρότερον
 φρούριον ἐσδραμόντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καθίσταντο,
 τῷ μὲν πραχθέντι μεγαλαυχοῦντες, ἀνιώμενοι δὲ
 μόνον ἐπὶ Μαξεντίῳ· ἐτύγχανεν γὰρ τῶν ἀνὰ τὴν
 ὕλην δύντων βαρβάρων ὑπὸ τοῦ βιαιότατα τετρω-²⁰
 μένος, ὡς καὶ φοράδην ἀχθεῖς ἐπὶ κλίνης κρεῖττον
 P. 123 ἀπάσης ἐλπίδος ἀποσωθῆναι. ἐπειδὴ γὰρ ἐβέβλητο,
 αὐτίκα οἱ ὀπαδοὶ ἀράμενοι αὐτὸν ᾤχοντο μετὰ
 τάχους, πρὶν ἅπαντας ἐπελθεῖν τοὺς πολεμίους. ὡς
 δὲ ἤκον καὶ ἐπεφέροντο, τότε δὴ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι²⁵
 ἐφ' ἐτέραν τινὰ φεύγοντες πορείαν, καὶ κατὰ σφῶν
 τοὺς διώκοντας ἐπισπώμενοι, χώραν παρέσχον ἐκείνῳ
 ἐν τῷ ἐρύματι σχολαίτερον ἀποκομισθῆναι.

15. Ἐν τούτῳ δὲ Ἰουστινὸς ὁ Γερμανοῦ ἕνα
 τῶν ἀμφ' αὐτὸν ταξίαρχων ἄνδρα Οὐννον τὸ γένος,³¹
 Ἐλμινζοῦρ ὄνομα, ἐστειλεν ἐκ τῆς Νήσου ἐς τὴν
 Ῥοδόπολιν ἅμα δισχιλίους ἰππόταις. ἦδε δὲ ἡ Ῥοδό-

πολις ἔστι μὲν πόλισμα Κολχικόν, ὑπὸ Περσῶν δὲ ὅμως ἐν τῷ τότε κατεῖχeto, ἐλόντος αὐτὴν πολλῶν ἔμπροσθεν χρόνῳ τοῦ Μερμερούου καὶ φρουρὰν Περσικὴν ἐγκαταστήσαντος. ταῦτα δὲ ὁποῖον τινα κατεῖργαστο τρόπον οὐ μοι εἰρήσεται, ὡς δὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι σαφῶς ἀναγεγραμμένα. ἐνταῦθα δὴ οὖν τῷ Ἐλμινζοῦρ ἀφιγμένῳ αἰσία τις ξυνελάβετο τύχη. ἐτύγγανον γὰρ οἷ τε τῶν Περσῶν φρουροί, οὕτω ξυνενεχθέν, ἐκτός που τοῦ ἄστεος διατρίβοντες καὶ τὸ πλῆθος τῶν οἰκητόρων ἄλλος ἄλλοθι διεσκεδασμένοι. τοιγάρτοι ἀκονιτὶ παρελθὼν εἴσω καὶ τὴν πόλιν παραστησάμενος ὁ δὲ καὶ τὴν περιοικίδα κατέδραμεν· καὶ ὄσσην μὲν Περσικὴν εὗρεν ἀπόμοιραν, τούτους δὴ πανωλεθρία διέφθειρε, τὸ δὲ ἰθαγενὲς ἅπαν καὶ ἐπιχώριον, ἐπειδὴ αὐτοὺς διέγνω τῷ ὀθνείῳ δέει μᾶλλον ἢ τῇ σφῶν ἀπιστία μηδίσαντας, ἐνοικεῖν αὐθις τῇ οἰκείᾳ ἐφῆκε πατρίδι, ὁμήρους τε λαβὼν ἐς τὸ πιστότερον καὶ ἕκαστα ἐν δέοντι κρατυνάμενος. οὕτω τε αὐθις ἡ Ῥοδόπολις ἐς τὰ πρότερα ἐπανῆκτο, στέργουσά τε τὰ πάτρια νόμιμα καὶ βασιλεῖ Ῥωμαίων ὑποκλινομένη. τούτου μὲν οὖν τοῦ θέρους οὐδέν τι ἄλλο ἐπράχθη ὁποῖον καὶ ἐς λόγου φέρεσθαι μνήμην. τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένου, οἱ μὲν Πέρσαι εὐθύς μετανίσταντο, καὶ ἐπανήσαν ἐς τε τὸ Κοτάϊσιν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ὡς δὴ ἐνταῦθα διαχειμάζειν βουλόμενοι, χαίρειν πολλὰ εἰπόντες τῇ πρὸς Μισιμιανοὺς ἐπικουρίᾳ· οὐ γὰρ ἔννομον αὐτοῖς οὐδὲ πάτριον κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ἐς ἐκδήμους στρατείας διαπονείσθαι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν ἐφεδρευόντων ἀπαλλαγέντες καὶ δὴ τῆς προτέρας εἶχοντο αὐθις πορείας. γενομένοις δὲ αὐτοῖς ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Τιβέλεος, οὕτω καλούμενον, ὃ δὴ

a. C. 556
 Iust-
 niani 30

B

5

10

15

20

25

30

C

V. 87

D

a. C. 556 *Iusti-*
 niani 30 τὴν τε τῶν Μισιμιανῶν χώραν καὶ Ἀψιλίων διορίζει
 καὶ ἀποτέμνεται, ἐφίσταται ὁ Μαρτίνος, ἐφ' ᾧ ἐς
 τὰ λοιπὰ ἡγεῖσθαι καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα διατάττειν.
 ἀλλὰ νόσος τις αὐτῷ ἐνσκήψασα μοχθηρὰ παρείλετο
 καὶ ἀνέκοψε τὴν προθυμίαν. καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ ἔμε- 5
 μενήκει, ὡς ὀλίγω ὕστερον ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν
 ἐπανήξων καὶ τὰ ἐκείνη πολίσματα. οἱ δὲ καὶ ὡς
 ἀνὰ τὰ πρόσω ἐχώρουν, ὑπὸ τοῖς προτέροις πάλιν
 ἀγόμενοι ἡγεμόσιν. πρῶτα μὲν οὖν ᾤήθησαν χρῆναι
 P. 124 ἀποπειρᾶσθαι τῶν Μισιμιανῶν, εἴ που ἄρα ἐθε- 10
 λούσιοι ἐς τὸ σῶφρον μεταβαλοῖεν καὶ τοὺς οἰκείους
 ἄρχοντας ἐπιγυρόντες μεταμελήσοι αὐτοῖς τότε γοῦν
 τῶν ἡμαρτημένων καὶ σφᾶς τε αὐτοὺς τοῖς Ῥωμαίοις
 ἐγχειρίσαιεν καὶ τὰ χρήματα ὁπόσα τὸν Σωτήριχον
 ἀφείλοντο, ἀλλὰ καὶ ταῦτά γε ἀποδοῖεν. καὶ τοίνυν 15
 ἐκ τοῦ Ἀψιλίων γένους λογίμους ἄνδρας, ὡς οἶόν
 τε ἦν, ἀπολεξάμενοι, στέλλουσιν ἐς ταῦτα πρεσβευ-
 σομένους. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ τοσοῦτον ἐδέησαν τῆς
 ὠμότητος ὑφελεῖν καὶ τοῖς ἐπιγυνομένοις τὸ τοῦ
 φθάσαντος ἄτοπον μετακοσμηῆσαι ὥστε ἀμέλει οἱ 20
 B ἀθέμιστοι καὶ ἐναγεῖς καὶ κακοδαίμονες καὶ ἅπαν
 ἄλλο ἄξιοι ἀκούειν ὅ τι ἂν τις αὐτοὺς νεμεσῶν ἀπο-
 καλέσοι, παρωσάμενοι καὶ ἐμπατήσαντες τὰ κοινὰ
 τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων νόμιμα, τοὺς πρέσβεις
 ἀθρόον ἀπέκτειναν, καὶ ταῦτα Ἀψιλίου γε ὄντας 25
 ὁμοδιαίτους καὶ ἀγχιτέρμονας, καὶ ὧν μὲν ἐπεκά-
 λουν ἐκείνοι Ῥωμαίοις τε καὶ Σωτηρίχῳ οὐπώποτε
 μετελληχότας, παραίνεσιν δὲ φιλίαν ἐς τὸ ξυνοῖσον
 ἄγουσιν οὐ ξὺν χαλεπότητι ἀπαγγείλαντας.

16. Οὕτως ἄρα ἐκ παρανοίας τὸ πρότερον καὶ 30
 ἀνοσίων ἔργων ἀρξάμενοι τῶν αὐτῶν εἶχοντο διὰ
 παντὸς ἐγχειρημάτων ἢ καὶ πολλῷ ἀνοσιωτέρων. καὶ

γὰρ ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς οἱ Πέρσαι ἀπιόντες
 ᾤχοντο, καὶ κατὰ τὸ ξυγκείμενον οὐκ ἐπαμύνουσιν, u. C. 556
Iusti-
niani 30
 ἀλλὰ τῇ τῶν τόπων δυσχωρίᾳ πεποιθότες καὶ τῷ
 οὐποτε δυνήσεσθαι τοὺς Ῥωμαίους παραμείψασθαι C
 5 τε αὐτὴν καὶ ὑπερβαλέσθαι, οἱ δὲ τὰ δεινότερα
 ἔδρασαν. ἔστι γὰρ τι ὄρος προβεβλημένον τῆς χώρας,
 αἰπὺ μὲν οὐ λίαν, οὐδὲ ἐπὶ μέγα ἠομένον, ἄναντες
 δὲ σφόδρα καὶ ὄρθιον καὶ πέτραις ἀποτόμοις ἐκατέ-
 ρωθεν πεπυκνωμένον· βραχεῖα δὲ ὁδὸς ἐν μέσῳ καὶ
 10 ἀτριβῆς ὑποφαίνεται καὶ ὅποια μῆδὲ ἐνὶ ἀνδρὶ ἀδεέ-
 στερον πορευομένῳ βατὴ εἶναι ῥαδίως καὶ εὐεπί-
 δρομος, ὡς εἰ γέ τις ἐπιστὰς τῇ ἀκρωνυχίᾳ διακω-
 λύοι τοὺς ἐπιόντας, μήποτε διαβήσεσθαι πολεμίους,
 μῆδὲ εἰ πλήθος εἶεν ἀνάριθμον, μῆδὲ εἰ κοῦφοι
 15 ἅπαντες καὶ εὐσταλεῖς, ὁποίους φασὶ τοὺς Ἰσαύρους.
 τούτῳ δὴ οὖν τῷ χώρῳ πίσυνοι ἐς ἀπόνοιαν ἐτρέ-
 ποντο βιαιοτάτην. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ μιάσματος D
 ἀπηγγελημένου, ἐν ὄργῃ ἐποίησαντο τὸ γεγεννημένον.
 καὶ δὴ τῶν βαρβάρων μελλόντων καὶ οὐπω φρουρὰς
 20 τῷ λόφῳ καταστησάντων, προτερήσαντες κρατουῖσι
 τῆς ἄκρας ῥαχίας, καὶ οὐδενὸς εἰργοντος ὑπερβάν-
 τες ἐς τὰ ἰππάσιμα τῆς χώρας ἅπαντες καὶ ἀνα-
 πεπταμένα παρῆλθον πεδία. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ
 ἐπειδὴ τῆσδε διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀντίκα τὰ
 25 πλείστα γε καὶ περιττὰ τῶν σφετέρων φρουρίων
 ἐμπρήσαντες, ὡς οὐχ οἷόν τε ὄν ἅπασιν ἀρκέσαι, ἐς
 ἔν τι μόνον, ὅπερ ὀχυρώτατον αὐτοῖς ἐδόκει, ἅπαν- V. 88
 τες ξυνελέγοντο. τοῦτο δὲ Τζάχαρ μὲν ἐκ παλαιοῦ
 ὀνομάζεται, Σιδηροῦν δὲ αὐτὸ διὰ τὸ στερρόν τε
 30 καὶ ἀνάλατον ἐπίκλην ἀποκαλοῦσιν. ὀλίγοις δέ τισι
 τῶν Ῥωμαίων καὶ οὐ πλέον ἢ τετταράκοντα ἰππεῦσι P. 125
 ξυνηθροισμένοις, ἦσαν δὲ οὐ τῶν πολλῶν, ἀλλ'

a. C. 556 ^{Iusti-} ^{niani} 30 ἔξοχοι ἐς τὰ μάλιστα καὶ τάγμασιν ἐφεστηκότες,
 τούτοις δὴ οὖν ἀποκριδὸν τοῦ ἄλλου ὀμίλου πορευ-
 ομένους ἐπιφοιτῶσιν ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς ἕξα-
 κοσίους, πεζοὶ ἅμα καὶ ἰππῶται, οἰόμενοι ἅπαντας
 τῷ πλήθει ξυλλαβόντες ραδίως διαχειριεῖσθαι. οἱ 5
 δὲ τῇ τῶν πολέμων ἐμπειρίᾳ ἐς γεώλοφόν τι ἀνα-
 δραμόντες ἀρετῆς ἐπεδείκνυντο ἔργα. καὶ ἦν ἐπὶ
 πολὺ ἢ μάχη καρτερὰ καὶ ἀμφίβολος, τῶν μὲν
 κύκλωσίν τινα ποιήσασθαι πειρωμένων, τῶν δὲ
 Ῥωμαίων νῦν μὲν ἀθρόον ἐπισπηδῶντων, ὡς καὶ 10
 B διασπᾶν καὶ ἀναταράττειν ἅπασαν τὴν φάλαγγα τῶν
 πολεμίων, νῦν δὲ αὐτίς ἀναθεόντων καὶ ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ γιγνομένων. ἐν τούτῳ δὲ τῆς ἄλλης στρα-
 τίας ἀνωθεν ἐξ ὑπερέρου τινὸς ὄρους ἐπιφανείσης,
 ἐνέδραν εἶναι καὶ δόλον οἱ βάρβαροι τὸ χρεῖμα ὑπο- 15
 τοπήσαντες εὐθύς ἐφευγον προτροπάδην. ἀλλ' ὁ
 τῶν Ῥωμαίων στρατός, ἐτύγγανον γὰρ ἤδη ἅπαντες
 ἀλλήλοις ἀναμεμιγμένοι, ἐνέκειντο μάλα διώκοντες,
 ἕως τοὺς πλείστους πολεμίους ἀπέκτειναν, ὡς μό- 20
 νους ἐκ τοσούτων ὀγδοήκοντα ἄνδρας ἐς τὸ Σιδη-
 ροῦν ἐκεῖνο φρούριον ἀποσώθῃναι. εἰ μὲν οὖν
 αὐτίκα ὅπως εἶχον ὄρμης οἱ Ῥωμαῖοι ἐπῆλθον τῷ
 ἐρύματι, καταπεπληγμένων τῶν βαρβάρων τοῖς
 C ξυνενεχθεῖσιν, πάντως ἄν, οἶμαι, αὐτοβοεῖ γε
 ἅπαντας εἶλον καὶ αὐθήμερόν ὁ πόλεμος ἐτελεύτα. 25
 νῦν δὲ τῷ μὴ παρεῖναι αὐτοῖς στρατηγὸν τῶν ὀνο-
 μαστοτάτων δυνάμει τε καὶ φρονήματι προύχοντα,
 ἴσους δὲ σχεδόν τι ἅπαντας καθεστάναι, ὡς καὶ
 ἀντεγκαλεῖν ἀλλήλοις τυχὸν καὶ ἀντιπαρακελεύεσθαι
 καὶ ὅποια ἄττα τις φήσειεν τοιαῦδε καὶ ἐπατεῖν ἀτελῆ 30
 καὶ οὐ λίαν ἀξιέπαινα ὑπῆρχε τὰ ἐγχειρήματα. ἐς
 γὰρ διάφορόν τινα γνώμην μεμερισμένοι, καὶ τοὺς

μὲν τοῦτο, τοὺς δὲ ἄλλο τι ἀρέσκον, ἐπράττετο μὲν οὐδὲ ὀπότερον τῶν βεβουλευμένων· ἕκαστος δὲ χαλεπαίνων, ὅτι μὴ τὸ οἰκεῖον ἐνίκα, ἐκμελῶς πως καὶ ἀταλαιπώρως προσήει τοῖς ἔργοις, καὶ μᾶλλον ἦδετο τοῖς ἀποτεύγμασιν, ὡς ἂν ἔχοι μεγαλαυχεῖν ὕστερον καὶ παρρησιάζεσθαι πρὸς τοὺς πέλας καὶ τοῦ ἐνδεδουῆς αἰτίαν οὐκ ἄλλο τι ἀποφαίνεσθαι ἢ τὸ μὴ τὰ οἱ δόξαντα διαπραχθῆναι.

17. Ἐν τούτοις δὴ οὖν ὄντες πόρρω πον τῶν πολεμίων ἢ ὡς ἐν πολιορκίᾳ ἐστρατοπεδεύσαντο, καὶ πρὸς γε οὐδὲ ἀμφὶ τὸ περίορθρον γοῦν ἰόντες τὰς προσβολὰς ἐν δέοντι ἐποιοῦντο, ἀλλὰ ὄκνη εἰκότες καὶ ῥαθυμία ὀδοῦ πάρεργα ἠγοῦντο τὰ σπουδαῖα καὶ ἐπικαιρότατα, κατόπιν μὲν τοῦ προσήκοντος καιροῦ ἐπιφοιτῶντες τοῖς ἐναντίοις, πρωιαίτερον δὲ ἐπανερχόμενοι. ταῦτα δὲ μαθὼν ὁ Μαρτίνος ἐκπέμπει ὡς τάχιστα ἐπ' αὐτοὺς ἄρξοντά τε ἀπάντων καὶ ἠγησόμενον, ἄνδρα Καππαδόκην μὲν τὸ γένος, ἀξιώματι δὲ στρατηγικῷ ἐκ πλείστου τετιμημένον, ᾧ δὴ ὄνομα ἦν Ἰωάννης, Δακνᾶν δὲ αὐτὸν προσεπωνόμαζον. ἔσταλτο δὲ ἐς Κόλχους οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν ἐκ βασιλέως, τὸ Ῥουσίτικον ἔχων ἐπίταγμα, ἐφ' ᾧ ἕκαστά τε τὰ ποιούμενα ἐς τὸ ἀκριβὲς διαγγέλλειν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀριστεύοντας βασιλείοις δώροις φιλοφρονεῖσθαι. οὗτος δὴ οὖν ὁ Ἰωάννης ἐς Μισιμιανούς ἀφιγμένος καὶ ἐπιστὰς τῶν Ῥωμαίων στρατεύματι εὐθύς ἀμφὶ τὸ φρούριον ἅπαντας ἴδρυσεν καὶ πολιορκεῖν ἐπειράτο, ἅμα δὲ καὶ τοῖς ἔκτοσθεν διατρωμένοις ἐπιθέσθαι καὶ τὸ ξύμπαν διαταράξει. τῶν γὰρ οἰκήσεων αἱ πλείσται οὐκ ἐν αὐτῷ δήπου τῷ περιβόλῳ ἐτύγγανον οὔσαι, ἀλλ' ἐπὶ σκοπέλῳ τινὶ ἀγχοῦ παρατεταμένῳ, φάραγ-

a. C. 556
 Iusti-
 niani 90

γες δὲ ἐν αὐτῷ καὶ πέτραι ἀπερρωγυῖαι, ἐπὶ πλεῖ-
 στον διήκουσαι, δυσπρόσοδα λίαν καὶ ἄπορα τοῖς
 ὀθνεῖοις καὶ οὐκ εἰδισμένοις τὰ τῆδε ἅπαντα ἐκτε-
 λούσιν. τό γε μὴν ἐπιχώριον ἐμπειρία τῶν τόπων
 ἐκ τινος στενωτάτης ὁδοῦ καὶ ὑπολανθανούσης, 5
 μόλις μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ πεπονημένως καταφέρονται

V. 89 δὲ ὅμως, εἴ που δεήσοι, καὶ αὐθις ἀνέρπουσιν. ὑπὸ
 δὲ τὸν πρόποδα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ χθαμαλῷ καὶ ἠπλω-
 μένῳ πίδακες ποτίμου ὕδατος ἀναβλύζουσιν, ὅθεν

C ὕδρευόνται οἱ τῷ κολωνῷ ἐνοικοῦντες. τότε δὴ οὖν, 10
 ἐπετήρουν γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀπειργον τὸ μέρος,
 νύκτωρ οἱ βάρβαροι κατιόντες ἠρῦοντο. Ἰσαυρος
 δὲ τις ἀνὴρ, Ἰλλοῦς ὄνομα, ἐπὶ τῆδε τῇ φρουρᾷ
 τεταγμένος, ἐπειδὴ κατεῖδε πλείστους τῶν Μισιμια-
 νῶν πόρρω που τῶν νυκτῶν ἐς τοῦτο καταβεβηκό- 15
 τας, ὁ δὲ ὑποκρυπτόμενος ἡσυχῇ ἔμενε καὶ ξυνε-
 χῶρει· ὡς δὲ ἐκεῖνοι τὰς κάλπεις ἐμπλήσαντες
 ἀπεπορεύοντο, εἶπετο λάθρα ὁ Ἰσαυρος καὶ ξυνα-
 νῆει, ἕως ἐπ' ἄκρου γενόμενος τὴν τε τοῦ χωρίου
 θέσιν, ὡς οἶόν τε ἦν ἐν σκότῳ, ἄριστα ἐπεφράσατο 20
 καὶ ὅτι οὐ πλείους ἢ ὀκτῶ ἄνδρες ἐτετάχατο ἐς τὸ
 κατασκοπεῖν τὴν ἄνοδον καὶ διαφυλάττειν. ταῦτα

D τοίνυν ἅπαντα καταγνοὺς ἀντίκα ὑπαναχωρεῖ, καὶ
 τῷ στρατηγῷ ἕκαστα διαγορεύει. ὁ δὲ ἦσθη τε ἄγαν
 τῷ ἀγγέλματι καὶ τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἄνδρας ἕκα- 25
 τὸν ἀπολεξάμενος ἀλκίμους τε καὶ θαρραλέους ἔστει-
 λεν ἐπὶ τὴν ἐφοδον, κατασκοπήσοντάς τε τὸν χῶρον
 καὶ ἐπιθησομένους ὅπῃ παρείκοι. εἰρητο δὲ αὐτοῖς,
 ἐπειδὴν βεβαιοτάτα ἀναβαῖεν, τότε δὴ σημαίνειν τῇ
 σάλπιγγι, ὥστε καὶ τοῦ ἄλλου στρατοῦ τῷ τείχει 30
 προσβάλλοντος ἐκατέρωθεν τοὺς πολεμίους διακυ-
 κηθῆναι.

18. Ὁ μὲν οὖν Ἴλλοῦς προπορευόμενος ἤγειτο τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν ἀνάβασιν, ὡς ἤδη αὐτῷ τῇ πείρᾳ καὶ διεγνωσμένην. εἶπετο δὲ εὐθύς Ζίπερ ὁ Μαρκελλίνου δορυφόρος, καὶ μετ' εἰκείνου Λεόντιος ὁ Δαβραγέξου, καὶ ἐπ' αὐτῷ Θεόδωρος ὁ τῶν Τζάνων ταξίαρχος· καὶ οὕτως ἐξῆς ἅπαντες οἱ ἄλλοι ἀνήγοντο στοιχηδὸν ἀλλήλοις παρομαρτοῦντες. ἤδη δὲ αὐτῶν ὑπὲρ τὸ μεσαίτατον ἐλληλυθότων, ἐώρων μάλα σαφῶς οἱ προτεταγμένοι τὴν τε πυρὰν τῶν φρουρῶν ἀναπτομένην καὶ αὐτούς ὡς πλησιαίτατα κατακεκλιμένους· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ περιφανῶς ἐκάθειδον, καὶ ὑπορρέγοντες ἔκειντο. εἷς δὲ γε μόνος ἐπ' ἀγκῶνος ἐρηρισμένος ὥσπερ ἐργηγορῶς διετέλει. ξυνείχετο γὰρ καὶ ὅς τῷ ὕπνῳ καὶ ἐκαρηβάρει· καὶ οὐπω δῆλος ἦν ὅποι χωρήσει, ἐπινυστάζων θαμὰ καὶ ἀναπαλλόμενος. ἐν τούτῳ δὲ Δεόντιος ὁ Δαβραγέξου ὑπὲρ τέλματός τινος ὀλισθήσας καταπίπτει ἀθρόον καὶ ὑποφέρεται καὶ περιρρήγνυσι τὴν ἀσπίδα. πατάγου δὲ ὥσπερ εἰκὸς μεγάλου ἀρθέντος, ἀνέθορον ἅπαντες οἱ φρουροὶ διεπτοημένοι καὶ ὑπὲρ τῆς εὐνῆς ἡμενοὶ τὰ τε ξίφη ἐσπάσαντο καὶ κατεσκόπουν ἀπανταχοῦ τοὺς αὐχένας περιδινοῦντες· ξυμβάλλειν δὲ οὐκ εἶχον ὅ τι ποτὲ ἐστὶ τὸ γεγεννημένον· τῷ τε γὰρ πυρὶ καταυγαζόμενοι τοὺς ἐν τῷ σκότῳ ἐστῶτας διορᾶν οὐκ ἠδύναντο καὶ ὁ κτύπος αὐτοῖς καθεύδουσι προσπεσῶν οὐ μάλα ἐναργῆς ἦν οὐδὲ ἀποκεκριμένος οὐδὲ ὁποῖος ὄπλα παραδηλῶσαι κατενεχθέντα· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἕκαστα κατεθεῶντο. τοιγάρτοι τὸ βάδισμα ἐπισχόντες ἀτρέμα ἔμενον, ὥσπερ τῇ γῆ ἐνερορίζομενοι, καὶ οὔτε φωνῆς ἤχος ἐψιθυρίζετο οὔτε τοὺς πόδας μετρίως γοῦν μετεκίνουν, ἀλλ' οὕτως ὥσπερ

a. C. 556
Iusti-
niani 30

εἶχον προσεπεπήγεσαν, εἴτε πέτρα ὀξεῖα τυχὸν εἴτε
θάμνω τινὶ ἐτύγχανον ἐπιβεβηκότες. εἰ γὰρ μὴ οὐ-
τως ἐποίουν καὶ τις ξυναίσθησις τοῦ δρωμένου τοῖς
φύλαξιν ἐγεγόνει, πάντως ἂν πέτραν τινὰ μεγάλην
ἐπαφιέντες κατὰ τοῦ πρानοῦς ἐξεκύλιον, ὡς ἄπαν- 5
τας ἐπιτρέψαι τοὺς ἐπερχομένους. τῷ τοι ἄρα ἐκεῖ-
νοι ἄπανθοὶ τε εἰστήκεσαν καὶ ἀδόνητοι, καὶ αὐτὴν
δὴ τὴν τοῦ πνεύματος φορὰν ξυστέλλοντες ἠρέμα
καὶ ταμιευόμενοι. καὶ ἄγαμαί γε αὐτοὺς ἐγῶγε τῆς
εὐκοσμίας, ὅτι δὴ ἄπαντες ἅμα ὥσπερ ἐκ ξυνοθήμα- 10
τος ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τοῦ ξυνοίσουτος ἐστοχασμένοι
ἐνεκαρτέρουν τῇ τάξει, καὶ διεννοοῦντο ἐν ἑαυτοῖς
D ὅποσα φθέγγεσθαι ὁ καιρὸς οὐκ ἐδίδον. οἱ δὲ βάρ-
βαροι, ἐπειδὴ αὐτοῖς μὴδὲν ὀτιοῦν δεινὸν ὑπεφαί-
νετο, πάλιν ἐς τὸ προσφιλεῖς ἐτράποντο, ἀσμενέστατα 15
καταδαρθέντες.

19. Τότε δὴ οὖν οἱ Ῥωμαῖοι οὕτω δὴ τι αὐτοῖς
ἀνεμιένως ἀναπαυομένοις ἐπιβάντες ἀπέκτειναν τοὺς
τε ἄλλους καὶ πρὸς γε ἐκεῖνον τὸν ἡμίαγρουπνον, ὡς
ἂν τις αὐτὸν ἐπιτωθάζων ἐπικαλέσοι. καὶ τὸ λοιπὸν 20
ἀδεῶς ἀνὰ τὰ πρόσω χωρήσαντες ἀμφὶ τὰς λαύρας
V. 90 τῶν οἰκήσεων ἐσκεδάννυντο, καὶ ἅμα ἢ σάλπιγγ
ἐπῆδε τὸ ἐνυάλιον. ἀκούσαντες δὲ οἱ Μισιμιανοὶ
κατεπλήττοντο μὲν τῷ παραλόγῳ· τὰ δὲ παρόντα οὐ
ξυνιέντες ὅμως ἀνεγρόμενοι ἐπ' ἀλλήλους φοιτᾶν 25
ἴεντο καὶ ξυναθροίζεσθαι, ἄλλος ἄλλοθεν διεκπη-
P. 128 δῶντες. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐν αὐτοῖς δὴ τοῖς προθύ-
ροις ὑπαντιάζοντες, καὶ ὥσπερ τοῖς ξίφεσιν αὐτοὺς
δεξιούμενοι, πλεῖστον ὅσον εἰργάζοντο φόνον. οἱ
μὲν γὰρ ἤδη ἐκβάντες εὐθύς ἀνήρηντο, ἕτεροι δὲ 30
παρῆσαν καὶ ἄλλοι ἤμελλον, καὶ λώφησις οὐκ ἦν τοῦ
κακοῦ, ἀπάντων ἐπειγομένων. ἤδη δὲ καὶ γύναια

πολλὰ διαναστάντα θύραζε ξυνέρρει ὀλοφυρόμενα· ἀτὰρ οὐδὲ τούτων ἀπείχοντο οἱ Ῥωμαῖοι ὀργῇ φερόμενοι, ἀλλ' ὠμότατα καὶ αὐταὶ κτεινόμεναι ἀπέλανον τῆς τῶν ἀρρένων ἀτασθαλίας. μία δέ τις τῶν κομ-
 5 φοτέρων δᾶδα κατέχουσα καιομένην ἐμφανέστατα ἐπορεύετο· καὶ ἡ μὲν δορατίῳ τὴν γαστέρα διατορηθεῖσα οἰκτρότατα ἐτεθνήκει, τῶν δέ τις Ῥωμαίων ἀνελόμενος τὸ λαμπάδιον ἐμβάλλει πῦρ τοῖς περι-
 10 αυλίσμασι. τὰ δέ, ξύλοις γὰρ καὶ φορυτῶ ἐτύγγαρον ἐσκευασμένα, τάχιστα ἐνεπίμπρατο· ἢ τε φλόξ ἐς τοσοῦτο μεγέθους ἐξήρθη ὥς καὶ τῷ Ἀψιλίων ἔθνη καὶ τοῖς πορρωτέρω ἔτι τὰ ποιούμενα διαγγέλλειν. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ βάρβαροι χυδὴν ἀπώλλυντο. οἱ μὲν γὰρ οἶκοι μεμενηκότες ἐπυρπο-
 15 λοῦντο ἢ κατεχώννυντο· τοῖς δὲ πρὸς τὰ ἐκτὸς διεκκίπτουσιν ἐτοιμότερος ὁ ἐκ τῶν ξιφῶν ὄλεθρος ἐφειστήκει. παῖδες δὲ πολλοὶ κλαυθμυριζόμενοί τε καὶ τὰς τεκούσας ἀναβοῶντες ἠλίσκοντο· καὶ τούτων τοὺς μὲν κατὰ τῶν πετρῶν ἀφειδῶς ἀκοντίζον-
 20 τες διεσπάραττον· ἔνιοι δὲ ὥσπερ ἐν παιδιᾷ ἐς ὕψος ἀνεφρίπτοντο, καὶ εἶτα τῷ ἄχθει ἀντιφερόμενοι ὀρθίοις τοῖς δόρασιν ὑποδεχθέντες ἐν τῷ μετεώρῳ διεπερονῶντο. καὶ ἦν μὲν οὐ πόρρω τῶν εἰκότων χαλεπαίνειν σφόδρα τοὺς Ῥωμαίους τῷ τῶν Μισι-
 25 μιανῶν γένει τοῦ τε Σωτηρίχου ἑκατι καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς πρέσβεσι παρανομίας. ἔδει δὲ ὅμως οὐχ ὅσον καὶ ἐς αὐτὰ δὴ τὰ νεογνὰ βρέφη καὶ τῶν τοῖς γονεῦσι τετολμημένων οὐδὲν ἐπιστάμενα παροινεῖν οὕτω καὶ ἀφυβρίζειν. οὐκουν αὐτοῖς οὐδὲ ἀποινὶ
 30 τοῦτο ἡμάρτηται.

20. Τῆς γὰρ νυκτὸς ἀπάσης ἐν τοιοῖσδε κακοῖς διανυσθείσης, ἥδη τε δόξαντος τοῦ χωρίου ἐκπεπορ-

a. C. 556
Iusti-
niani 30

θῆσθαι, τότε δὴ ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς πεντα-
 κοσίους εὖ μάλα τεθωρακισμένοι, τοῦ φρουρίου ἐκ-
 βάντες ἐς αὐτὸ δὴ τὸ λυκαυγὲς ἐπέρχονται τοῖς
 D Ῥωμαίοις ἀφυλάκτως διακειμένοις, διὰ τὸ οἰεσθαι
 τελεώτατα κεκρατηκέσαι. καὶ πλήττουσι μὲν τοὺς 5
 πλείστους, ἅπαντας δὲ ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο, βιαϊό-
 τερον ἐξωθοῦντες. οἱ δὲ ξὺν ταραχῇ ἐπὶ τὸ κάταν-
 τες ὑπαγόμενοι συχνῶν τε καὶ ποικίλων τραυμάτων
 ἀνάπλευι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανῆλθον, τοῖς τε
 ἀκοντίοις τῶν πολεμίων βληθέντες καὶ τῷ περιπταί- 10
 ειν θαμὰ ταῖς πέτραις διακεχαραγμένοι τὰ σκέλη·
 καὶ ἐπ' ἐκείνον μὲν αὐτίς τὸν σκοπέλον ἀνέρπειν
 ἤκιστα διανοοῦντο, τῷ δὲ περιβόλῳ ἐπιφέρεσθαι ἢ
 μᾶλλον ἐπίμαχος εἶναι ἐδόκει καὶ ἅμα τὴν τάφρον
 καταγωννύσαι. καὶ τοίνυν οἰκίσκους τινὰς καὶ κα- 15
 P. 129 λύβας πλησιαιότερον τεκτηνάμενοι ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 ἔτειχομάχουν, μηχαναῖς τε χρώμενοι καὶ τοξεία καὶ
 ἄλλῳ ὄρωον τρόπῳ χαλεπωτάτην τοῖς ἔνδον καὶ
 ἀνύποιστον ποιούμενοι τὴν πολιορκίαν. οἱ δὲ βάρ- 20
 βарοι ἐμόχθουν μὲν σφόδρα καὶ ἐπιέζοντο, πλὴν
 ἀλλ' οὐπω ἀνίσταν ἀμυνόμενοι. ἤδη γάρ τινες
 σπαλίωνα κομίζοντες ἐπ' ἐκεῖνα δὴ τὰ τῶν Ῥωμαίων
 ἔρηκ ἐχώρουν ὡς ἅπαντα καταβαλοῦντες. πρὶν δὲ
 δὴ πελάζειν αὐτοὺς καὶ ὑποκρύπτεσθαι, Σουαρού- 25
 νας τις ὄνομα, Σκλάβος ἀνὴρ, ἀφίησι δόρυ τῷ μάλ-
 λον προφαινομένῳ, καὶ πλήττει καιρίαν. πεσόντος
 δὲ ἐκείνου αὐτίκα ἐξετινάχθη ὁ σπαλίων, καὶ ἠρή-
 ριπτο ἀνατετραμμένος, καὶ πῶς ἐς τὰναντία τοῦ κύ-
 τους περιηγμένου ἀνεκαλύπτοντο οἱ ἄνδρες καὶ ἀπε- 30
 B γυμνοῦντο. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ῥαδίως οἱ Ῥωμαῖοι
 κατακοντίζοντες ἐκτείναν, εἰς δὲ γε ἀποδραῖς ὄχτεο
 καὶ ἤδη ἀγχοῦ ἐγεγόνει, καὶ δὴ ἐπέβαινε τῆς πυλί-

5 δος. ἀλλὰ τότε ἀθρόον τοξευθεὶς διαφθείρεται. καὶ αὐτοῦ καταπεσὼν ὑπὲρ τὸν οὐδὸν ἔκειτο, ὀλίγον μὲν τι τοῦ σώματος μεθεὶς, τῷ δὲ πλείονι μέρει πρὸς τὰ ἔνδον παρατεταμένος. τοῦτο δὲ ἰδόντες οἱ Μισι-
 10 μιανοί, καὶ σημειὸν τι, οἶμαι, τῶν ἐσομένων πέρι φευκτὸν τε καὶ ἀπαισίον ἠγησάμενοι, ἄλλως τε καὶ ἀπειρηκότες τοῖς πόνοις, καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας ἀπαλλαξίοντες, μάλιστα ὅτι αὐτοῖς οὐδὲ ἢ ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τὸ ξυγκείμενον ἀφίκτο
 15 ἐπικουρία· ταῦτα δὴ οὖν ἀναλογισάμενοι, καὶ τὴν οἰκείαν ἀναμετρήσαντες δύναμιν καὶ ὅτι οὐκ ἀξιό-
 20 μαχοὶ ἔσονται οὐδὲ περαιτέρω τὸν πόλεμον ὑπομε-
 νοῦσι μόλις ἐν τῷ τότε γοῦν ἀναμνησθέντες, εὐθύς ἐπρεσβεύοντο πρὸς Ἰωάννην, καὶ ἰκέτενον μὴ σφᾶς
 25 πανωλεθρία διαφθεῖραι μηδὲ ἀνάρπαστον ἄρδην ποιήσασθαι γένος ἐκ παλαιοῦ κατήκοον καὶ ὁμόδο-
 ξον τὰ ἐς τὸ θεῖον καὶ πλείστα ὅσα προηδικημένον, οὕτω τε ἐλήλυθός ἐς τὸ ἀντιδρᾶσαι, βαρβάρῳ καὶ τοῦτο ἀνοία· οὐ μὴν παντάπασί γε φειδοῦς καὶ ξυγ-
 30 γνώμης ἀνάξιοι ἔφασκον εἶναι τοσαῦτα ἤδη δεινὰ πεπονθότες καὶ μεγίστας ποινὰς ἀναπλήσαντες, κα-
 ταφλεχθείσης μὲν αὐτοῖς τῆς τοῦ φρουρίου περιου-
 35 κίδος, ἀνδρῶν δὲ ἡβώντων οὐ μείον ἢ πεντακισχι-
 λίων ἀπολωλότων, γυναικῶν δὲ πολλῶ πλειόνων,
 40 καὶ παίδων ἔτι πλειόνων, ὡς ὀλίγου γε δεῖν ἅπαν διαρρηῆναι τὸ φῦλον. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀσμενεστάτα προσήκατο τὴν ἰκετείαν, τοῦ τε μὴ ἐπὶ πλείστον ἐν
 45 χωρίῳ ἐρήμῳ καὶ δυσχειμέρῳ ἅμα τῇ στρατιᾷ δια-
 κινδυνεύειν, καὶ ὅτι ἀποχρώντως ὡς ἀληθῶς οἱ
 50 ἡμαρτηκότες ἐτετιμώρητο. τοιγάρτοι ὁμήρους λα-
 βῶν καὶ τὰ χρήματα ὁπόσα ὁ Σωτήριχος ἐπέφερετο,
 55 τά τε ἄλλα καὶ πρὸς γε τὸ ἐκ βασιλέως χρυσίων· ἦν

a. C. 556
Iustit-
niani³⁰

δὲ ἐν νομίσμασιν ἐντελέσει τε καὶ ἀκιβδήλοις δισμυ-
ρίοις τε καὶ ὀκτακισχιλίοις πρὸς ἑτέροις ὀκτακοσίοις·
ταῦτα δὴ οὖν ἀπειληφῶς καὶ λείαν πολλὴν περιβα-
λόμενος, ἐφῆκε μὲν αὐτοῖς ἀδεῶς αὐτίς τὰ σφέτερα
νέμεσθαι καὶ τὸν πρότερον ἀνανεώσασθαι βίον, αὐ- 5
τὸς δὲ ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν ἐπανῆκεν, κλεινὸν ἄμα
καὶ ἀγέρωχον καὶ μόνοις τριάκοντα ἀνδράσιν ἐξη-
μιωμένον ἀποκομίσας τὸ στρατεύμα.

21. Μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανός, κα-
θελὼν παντάπασι τῆς ἀρχῆς τὸν Μαρτίνον, ὁ δὲ 10
Ἰουστίνον τὸν Γερμανοῦ καθίστησιν ἀντ' αὐτοῦ στρα-
τηγὸν αὐτοκράτορα τῶν τε κατὰ τὴν Κολχίδα χώραν
καὶ τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ ταγμαίων. ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ
καὶ πρότερον οὐ μάλα πρὸς θυμοῦ πρωτεύειν ἐκεῖ-
B νον ἀπάντων καὶ ἐξηγεῖσθαι, ὡς δὴ τῆς κατὰ Γου- 15
βάξου ἐπιβουλῆς οὐκ ἐλάχιστον μέρος γεγεννημένον.
κατεῖχε δὲ τέως τὴν γνώμην καὶ ὑπελάνθανε, μὴ
χρῆναι οἰόμενος ἀνακινῆσαι τὸ ἄρχον καὶ μετασκευά-
σασθαι ταραττομένον ἐτι τῶν τῆδε πραγμάτων, καὶ
μάλιστα τῆς στρατιᾶς ἡδομένων τῷ Μαρτίνῳ διὰ τε 20
τὴν τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἕκαστα
ἐν δέοντι διατάττειν. οὐ δὴ ἔνεκα, οἶμαι, καὶ διε-
σέσωστο, ἐπεὶ ἂν καὶ αὐτὸς Ἰωάννη τε καὶ Ῥουστί-
κῳ ξυνετεθνήκει· νῦν δὲ ὥσπερ αἰδοῖ τῶν τροπαίων
καὶ τῆς εὐβουλίας, ἧ δὴ παρὰ τοὺς κινδύνους 25
ἐχρῆτο, ὑφελὼν ἡρέμα καὶ ὑποχαλάσας τοῦ νόμου τὸ
λίαν ἀκριβὲς καὶ ἀτιθάσειτον, ἐφῆκε μὲν τὸ ἐπίκλημα.
C ἄρχειν δὲ οὐ ξυνεχώρει, ἀλλὰ ἰδιωτεύειν ἐκέλευεν,
ἀρκεῖν ἡγούμενος ἀτιμία γε αὐτὸν τιμωρήσασθαι, εἰ
καὶ τοσοῦτου μιάσματος μετειλήχει. ἐπειδὴ οὖν οἱ 30
τε Πέρσαι ἡρέμουν καὶ ἐκεχειρία ἐώκει τὸ χρῆμα,
τότε δὴ τὸν μὲν ἀπέώσατο, Ἰουστίνον δὲ προσήκοντά

τέ οἱ ὡς ἐγγύτατα κατὰ γένος καὶ ἄλλως ὀνομαστό-
 τaton ἐν τῷ τότε εἶναι δοκοῦντα μετάκλητον ἐν Βυ-
 ζαντίῳ ποιησάμενος ἅπασάν τε αὐτῷ παραδίδωσι
 τὴν ἀρχὴν καὶ αὐτίς ἐς Κόλχους ἐκπέμπει τοῖς ἐφε-
 5 ξῆς ἀρμοσόμενον. ἦν δέ τις ἐν τῷ ἄμφ' αὐτὸν ὀμί-
 λῳ Ἰωάννης ὄνομα, Λίβυς ἀνήρ, ἀφανῆς μὲν τὰ
 πρῶτα καὶ πενιχρότατος, ὡς καὶ τοῦ ἀποζηῖν ἔνεκα
 μισθαρεῖν ἐτέρῳ τῷ καὶ ξυνέπεσθαι τῶν δορυφό-
 ρων καὶ τὰς τῶν θεραπεόντων στέγειν ὀδύνας, οὐ
 10 πολλῷ δὲ ὕστερον ἐπὶ μέγα πλούτου τε καὶ ἀλαξο-
 νείας ἤρμενος. πλείστα γὰρ ὅσα μηχανησάμενος,
 καὶ διὰ ποικίλης χωρήσας ἐννοίας, γνωρίζεται οὐκ
 ἐς μακρὰν τῷ Ἰουστίνῳ, κάκιστος δὲ ὢν καὶ πανουρ-
 γότατος καὶ οἶος οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν ἀδίκων τε καὶ
 15 ἀνοσίων ἐγχειρημάτων κέρδους ἕκατι ἀπαναίνεσθαι,
 ῥητόν τι μέτρον χρυσοῦ αἰτεῖ τὸν στρατηγόν, ὁμο-
 λογῶν, εἰ κομίσοιτο, αὐτῷ τε τῷ παρασχόντι ἐς ὅσον
 ἂν ἔλοιτο χρόνον τὰ ἐπιτήδεια προσφόρως ἐκποριεῖ-
 σθαι, καὶ πρὸς γε ὀπόσον παρῆν θητικόν τε καὶ
 20 δοῦλον, καὶ ὅσοι ἄλλοι ὀπαδοὶ τε καὶ ὑπηρέται καὶ
 δορυφόροι, ἀλλὰ καὶ τούσδε ἅπαντας τῆς προσηκού-
 σης τροφῆς ἐμπιπλάναι. ταῦτα δὲ πράττων ἐπηγγέλ-
 λετο οὐ μόνον ἀποσώσειν τὸ χρυσίον ἅπαν καὶ ἀν-
 τικαθεῖναι ὀπόσον ἂν λάβοι ἐντελὲς καὶ ἀλώβητον,
 25 ὥσπερ ἐκδεθαιεσμένον, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕτερον προσ-
 επιδοῦναι. καὶ ἐδόκει μὲν τοῖς πολλοῖς κόμπος εἶναι
 καὶ οἶον αἰνίγμα τὸ εἰρημένον· ὁ δὲ Ἰουστίνος, καί-
 τοι δέον αὐτὸν νεμεσῆσαι τῇ τοῦ Λίβυος ἀβελτερίᾳ,
 ἐπιστάμενον ὡς οὐκ ἂν τὴν ὑπόσχεσιν διανύσειεν
 30 μὴ ἄδικα θρῶν καὶ βίαια ἔργα, καὶ παρανόμοις τισὶν
 ἐμπορίαις λυμαινόμενος ἅπαντας οἷς ἂν ὀμιλήσειεν·
 ὁ δὲ προσήκατό τε τοὺς λόγους, καὶ τὸ χρυσίον πα-
 B

a. C. 556
Iusti-
niani 30
ραδούς ἐπὶ ταῖς ξυνθήκαις ἐφήσιν αὐτῷ πράττειν
ὅ τι καὶ βούλοιο.

22. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἰωάννης ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
κώμαις ἐπιφοιτῶν, ὁπόσαι ἀνὰ τὴν πορείαν ἐτύγγα-
νον ἰδρυμέναι, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀγείρων, οὐ μὲν
βόες ἄφθονοι οὐκ ἦσαν, ὁ δὲ τούτων δεῖσθαι τὸ
στρατόπεδον ἐδημηγόρει. καὶ τοίνυν εἰκοσι τάλαντα
προφέρων "τοσοῦτων ὑμᾶς" ἐφασκεν "ἀνάγκη χρη-
μάτων ἀποδόσθαι καὶ μείον οὐκ ἔνεστιν. ἀλλὰ τὸ
τίμημα δέχεσθε πρότερον, καὶ ὅπως μοι τὴν ταχί- 10
στην ἅπαντας τοὺς βόας ἀποκομείτε." τῶν δὲ ἰκε-
τευόντων ἀνεῖναι καὶ ἐπομνυμένων ἢ μὴν μηδὲ ὅσον
ἀροῦν τὰ λήια ἀποχρώντως κεκτῆσθαι, ἀνένευε μάλα
C σεμνῶς ὁ κατάρατος καὶ δεινὰ ἐποιεῖτο εἰ μηδὲ πρί-
ασθαι τῷ στρατηγῷ ἐξείη τὰ ἐπιτήδεια. καὶ ἐς το- 15
σοῦτον ἐνέκειτο χαλεπαίνων, ἕως ἐκεῖνοι τὰ τιμιώ-
τατα τῶν κτημάτων ἀπεμπολήσαντες καὶ χρυσίον
ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς ξυνερανισάμενοι παρέσχον
τῷ κακοδαίμονι λύτρα τοῦ ἐπιτάγματος. πάλιν δὲ
ἐνθένδε ἰὼν καὶ ἐτέρωθι παραγενόμενος, ἐνθα κα- 20
μήλων τυχὸν ἢ ὀρέων οὐδὲ ὄνομα ἠκούετο, ὁ δὲ
τούτων ἕνεκα ἦκειν ἐβόα, καὶ τοῖς ὁμοίοις χρώμενος
πάλιν ἐπεδείκνυε χρυσίον καὶ πάλιν λαβὼν ἀπεχώ-
ρει. οὕτω δὴ οὖν ἀπανταχοῦ περινοστῶν καὶ ἀνα-
ζητῶν τὰ μὴ παρόντα, καὶ μηδὲν μῆτε ἀπεμπολήσας 25
D πώποτε μῆτε πριάμενος μῆτε ἄλλως πως ξυμβάλων
ἠργυρολόγει καὶ ἐσέπραττε τοὺς μηδὲν ὀτιοῦν ἐπω-
φληκότας, τάχιστα τε ἦδη τὸ ἀρχαῖον ἐδιπλασιάζετο
τοῖς προσγιγνομένοις. ἐπειδὴ δὲ ἐς Κόλχους ἀφί-
κετο, ταῦτά τε ἔπραττε, καὶ πρὸς γε ναῦς φορτίδας 30
οὐκ οἶδα ὅπως ἐπικτησάμενος καὶ τοὺς καρπούς
τοὺς ἐπιχωρίους βιαιότατα ξυναθροίζων, καὶ πολλὰ

ἐλαχίστου ἄνουόμενος, ἐς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξεφόρει
 καὶ διεπίπρασκε. σπάνις μὲν οὖν τῶν ἀναγκαίων
 εἰκότως ἐπεγίγνετο τοῖς στρατεύμασιν, ὡς καὶ πόας
 εἶναι ἄνιους. ὁ δὲ μιαιρὸς ἐκεῖνος μεταβολεὺς καὶ
 5 παλιγκάπηλος μέγιστα κέρδη προσεποιεῖτο. ἐκ τού-
 των δὴ οὖν τῶν πόρων τὰ ξυγκείμενα πρὸς Ἰουστι-
 νον ἐπετέλει, τὰς τε τροφὰς παρεχόμενος καὶ τῶ P. 132
 προτέρῳ χρυσίῳ προσεπιβάλλων. ὁ δὲ, καίτοι γι-
 γνώσκων τὰ ποιούμενα, πολλάκις τε τῶν λεηλατου-
 10 μένων ὡς αὐτὸν ἰόντων καὶ ξὺν ὀλοφυρμῶ προκαλι-
 δουμένων, λῶφησίιν τε γενέσθαι σφίσι τῶν κακῶν
 ἀντιβολούντων, ὅμως τῶν ὀδυρμῶν καὶ δακρύων
 ὀλίγα φροντίσας ἤσθιεν ἀδεῶς ἐκ τῶν ἀδικημάτων,
 καὶ ἦδετο μὲν ἀπριάτην εὐωχούμενος, καὶ πρὸς γε
 15 μεστὸν κατὰ τὸ πλεόν καὶ ἐμβριθέστερον ποιῶν τὸ
 φασκάλιον. ἤμελλε δὲ ἄρα χρόνῳ ὕστερον ποιναῖς
 μεγάλας ἡλίκας ἀποτινύναι. εἰ γὰρ καὶ μυθίους
 μετὰ ταῦτα διήνυσσε πόνους καὶ μέγιστον ἤρατο
 κλέος ἀμφὶ τὸν Ἰστρον ποταμόν, τὰς τῶν βαρβάρων
 20 ἐπιδρομὰς ἀνακόπτων, ἀλλ' οὐδὲν ἐνθένδε ἢ τοῦ B
 κρείττονος ἐθωπέυετο δίκη οὐδὲ τούτοις ἐκεῖνα ἐπε-
 καλύπτετο. ἔμενε δέ, οἶμαι, ἡρεμοῦντα καὶ ἐφυλάτ-
 τετο μόνιμα καὶ ἀνάγραπτα μέχρι τοῦ καιροῦ τοῦ
 καθήκοντος. οὐ γὰρ ἅμα τῶ πλημμελεῖν καὶ τὰς V. 93
 25 τιμωρίας ἀναμετρεῖσθαι πεφύκαμεν, μετὰ χρόνον δὲ
 ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἴσως ἡνίκα τῶν εἰργασμένων ἐπι-
 λελήσμεθα, καὶ ἀνιώμεθα μὲν τὸ παραντίκα τοῖς
 καθ' ἡμῶν γιγνομένοις, ὡς παραλόγως καὶ οὐκ ἐν
 δίκη ξυμβεβηκόσι, καὶ κατατιωόμεθα φθόνους ἀν-
 30 θρωπέιους τυχὸν καὶ δυσμενεῖας, ὡς ἐκ τούτων οὐ
 προσήκοντα πεπονθότες· τὸ δὲ ξυνέχον ἡμᾶς καὶ
 διατάττον ἐπίσταται τὸ πρέπον ἐκάστῳ καὶ ὀφειλό-

a. C. 556
Iusti-
niani 30
C

μενον, και τρόπῳ ὄτῳ και βούλεται μέτεισι και ἀνι-
χνεύει τὰ πολλῶ ἔμπροσθεν ἡμαρτημένα. ἀλλ'
ὅποια μὲν ἄττα ἐπὶ Ἰουστίνῳ ὕστερον ξυνηνέχθη
και ὅπως αὐτῷ ἢ τοῦ βίου και τῆς τοσαύτης εὐδαι-
μονίας κατάλυσις ἀδόκητος ἐπεγένετο, εἰρήσεται μοι 5
ἐς τὸ ἀριβὲς ἕκαστα, ἡνίκα ὁ λόγος ὁδῶ ἰῶν ἀκο-
λούθῳσ και διὰ τῶν ἀει ἔχομένων φερόμενος ἐς
ἐκεῖνο τοῦ χρόνου περιενεχθεῖη. νῦν δὲ ἀνὰ τὰ
πρότερά μοι ἐπανιτέον, και τοῖς ἐξῆς ἐπιχειρητέα.

23. Ὡδε γὰρ τῶν ἐν Λαζικῇ πραγμάτων ἐχόν- 10
των, και Ἰουστίνου ἐπὶ πᾶσι στρατηγῶ καταστάν-
τος, οὔτε οἱ Πέρσαι ὡς ἀναμαχοῦμενοι παρεσκευά-
ζοντο, και μέντοι οὐδὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπήεσαν· ἀλλὰ
προφυλακὰς μὲν ἀμφοτέροι ἐποιοῦντο, και τὰ ἀλλή-
λων βουλευμάτα ἐς ὅσον ἐνῆν ἀπεσκόπουν και διε- 15
πυνθάνοντο· μάχης δὲ οὐδὲ ὀπότεροι ἤρχοντο, ἀλλ'
ἔμενον ἡσυχῇ, αὐτομάτως, ὥσπερ ἀμέλει τοῦτο
ξυνδοκοῦν, διωρισμένον. Χοσρόης δὲ ὁ Περσῶν βα-
σιλεύς, ἐπειδὴ ἐπέπυστο τὰ πρὸς τῷ Φάσιδι ξυμβε-
βηκότα και ὅτι φυγὰς ἐκ τῆς μάχης ὁ Ναχοραγὰν 20
ἐγεγόνει, αὐτίκα ἐξ Ἰβηρίας αὐτὸν μετακαλεσάμενος
ᾠμότατα μετῆλθε κατὰ τὸν πάτριον νόμον. οὐ γὰρ
ἀποχρῶσαν ᾤετο εἶναι ποινὴν τῆς ἀνανδρίας τὸ
οὔτω γοῦν αὐτὸν ἀπλῶς ἀποκτεῖναι, ἀλλ' ἐκ τοῦ
αὐχένος τὸ δέρμα διαχαράξας ἀπέδειρεν ἅπαν μέχοι 25
P. 133 τοῖν ποδοῖν, και ἀφείλετο τῶν σαρκῶν πρὸς τὰ ἐν-
δον ἀνεστραμμένον, ὡς και τοὺς τύπους τῶν μορίων
ἐς τοῦμπαλιν ἀποφαίνεσθαι και δίκην ἀσκού ἡρέμα
ἐμπνευσθὲν ὑπὲρ σκόλοπός τινος ἀνηρησθαι, οἰκ-
τρόν τι θέαμα και μιαρῶτατον, και πρώτῳ, οἶμαι, 30
Σαπῶρη ἐκεῖνῳ τῷ πολλῶ ἔμπροσθεν Χοσρόου Περ-
σῶν βασιλευκότη τετολημμένον. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ

Μαρσύα θρυλούμενα τῷ Φρυγί, ὡς ἔρις αὐτῷ πρὸς Ἀπόλλωνα ξυνέστη ὑπὲρ τῶν ἀύλων καὶ τῆς ἀύλητικῆς ἐπιστήμης, ὅτι τε ἠττήθη ἀνὰ κράτος ὁ Μαρσύας, καὶ μάλα δικαίως, ἅτε δῆθεν, εἰ μὴ λίαν εὐῆθες εἰπεῖν, οἰκείῳ θεῷ ἀνταυλήσας, καὶ ὡς τήνδε ἀνέπλησε τὴν τιμωρίαν τῆς προπετείας ὑπὸ τοῦ νε- νικηκότος, ἀποδαρὲν αὐτῷ ἅπαν τὸ δέρμα καὶ ἐπὶ δένδρου ἠωρημένον· ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα ποιητῶν ἂν εἴη τερατεία καὶ μῦθοι καὶ παλγνία, οὔτε τῶν ἀληθῶν οὔτε τῶν εἰκότων ἔστοχασμένα. εἰ γε ἀ- λητὴν φασὶ τὸν Ἀπόλλω γεγονέναι καὶ ἀμιλλώμενον ἐπὶ τῇ τέχνῃ, καὶ ἐς τοσοῦτο μετὰ τὴν νίκην χαλε- πήναντα ὡς ἀνοσίαν οὕτω καὶ μανιώδη ποιὴν ἐπαγαγεῖν τῷ ἠττημένῳ· πῶς δὲ ἂν καὶ ἤρσεκεν αὐτὸν ἐκ τοῦ μετεώρου φαινόμενον τῆς ἀπανθρω- πίας τὸ κατηγόρημα; ταῦτα γὰρ οἷ τε πρότερον ποιηταὶ ἄδουσι καὶ οἱ νέοι παραλαβόντες ξυνάδου- σιν. ὦν δὴ καὶ Νόννος ὁ ἐκ τῆς Πανὸς τῆς Αἴγυ- πτίας γεγεννημένος ἐν τιμῇ τῶν οἰκείων ποιημάτων, ὅπερ αὐτῷ Διονυσιακὰ ἐπωνόμασται, οὐκ οἶδα ἐφ' ὅτῳ ὀλίγα ἄττα τοῦ Ἀπόλλωνος περὶ ἀφηγησάμενος, οὐ γὰρ δὴ τῶν προηγουμένων ἐπῶν ἐπιμύθημαι, εἶτα ἐπάγει,

ἔξοτε Μαρσύαο θεημάχον ἀύλῳ ἐλέγξας

25 δέρμα παρηώρησε φυτῷ κολπούμενον αὔραις.
ὡς μὲν οὖν ἐξ ἐκείνου τὸ μίασμα τοῦτο οὐπω τῷ ἀνθρωπείῳ γένει διέγνωστο σαφῆ τὰ τεκμήρια καὶ ἀποχρῶντα παρὰ τοῖς ὀρθῶς ἀναθεωρεῖν καὶ τεκ- μαίρεσθαι τὰ παλαιτάτα πεφυκόσιν, ἀλλὰ μὴ ποιη- 30 τικῇ θεολογίᾳ παρακρουομένοις. ὁ δὲ Σαπώρης ἄδικός τε ὦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ μαιφόνος, ὄξυς μὲν ἐς ὄργην καὶ ὠμότητα, βραδύς δὲ πρὸς φειδῶ καὶ

a. C. 556
Iustini
niani³⁰
D

V. 94 ξυγγνώμην, εἰ μὲν καὶ ἐφ' ἑτέροις αὐτῷ πρότερον
τόδε τὸ ἄγος ἐξείργασται, οὐκ ἔχω σαφῶς ἀπισχυρί-
σασθαι· ὅτι δὲ Βαλεριανὸν τὸν Ῥωμαίων ἐν τῷ τότε
βασιλέα προσπολεμήσαντά οἱ καὶ εἶτα νενικημένον
ὁ δὲ ζωργεῖα ἐλὼν τόνδε τὸν τρόπον ἐτιμωρήσατο, 5
πολλὴ μαρτυροῦσα ἢ ἱστορία. καὶ τάχα οἱ πρώτιστοι
τῶν μετὰ τὴν Παρθυαίων κατάλυσιν τῆς βασιλείας
τῆς Περσικῆς ἐπιλαβομένων, Ἀρταξέρης φημι καὶ
Σαπώρης, μιᾶρῷ γε ἦσθιν ἄμφω καὶ ἀδικωτάτῳ, εἰ
γε ὁ μὲν τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἀπεκτονῶς τυραννι- 10
κὴν τε καὶ βιαίαν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο, ἄτερος
δὲ τιμωρίας ἤρξεν οὕτω δεινῆς καὶ μύσους ἀνοσιω-
τάτου.

P. 134

24. Ἐπεὶ δέ μοι ὁ λόγος διὰ τῶν ἀεὶ παρεμπι-
πτόντων φερόμενος πάλιν εἰς Ἀρταξέρην ἀφίκετο, 15
καιρὸς ἂν εἴη ἐκπληροῦν νῦν τὸ πρότερον ἐπηγγελ-
μένον καὶ τῶν ἐφεξῆς βασιλέων ἐπιμνησθῆναι. οὕ-
τος μὲν οὖν ἐξ ὧν τε ἔφην καὶ ὅπως καὶ ὄντινα τρό-
πον τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο ἤδη μοι εἰς τὸ ἀκριβὲς
προαφήγηται. ἐκεῖνο δὲ μόνον προσθεῖην ἂν ἐπ' 20
αὐτῷ, ὡς ἔτεσιν ὕστερον ὀκτώ τε καὶ τριάκοντα καὶ
πεντακοσίοις Ἀλεξάνδρου τοῦ πάνυ τοῦ Μακεδόνος,
τετάρτῳ δὲ εἶτι τῆς θατέρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μα-
μαίας ἀρχῆς, τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας ἐπιλαβο-
μένῳ τῷ Ἀρταξέρῃ, καθ' ὃν πρότερον ἀπήγγελλται 25
B τρόπον, διήνυσται χρόνος ἐν αὐτῇ ἐνιαυτῶν πεντε-
καίδεκα, δυοῖν μηνοῖν ἐνδεόντων. διαδέχεται δὲ τὸ
κράτος Σαπώρης ἐκεῖνος ὁ ἐναγέστατος, καὶ διεβίω
πρὸς τῷ ἐνὶ τριάκοντα τοὺς πάντας ἐνιαυτούς, πλει-
στα ὅσα τοὺς Ῥωμαίους λυμαινόμενος. ἄτε γὰρ τὸν 30
βασιλέα σφῶν ἀνελών, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν κώλυμα
ἔσεσθαι διανοούμενος, ὁ δὲ ἀνά τὰ πρόσω ἐχώρει,

καὶ δὴ τὴν τε μέσσην τῶν ποταμῶν ἐδήλωσε χώραν, καὶ εἶτα τὴν ἐφεξῆς ἐχομένην, Κίλικας τε ἐλήισατο καὶ Σύρους, καὶ μέχρι τῶν Καππαδοκῶν ἐλάσας ἐξάισιον πλῆθος φόνων κατείργασται, ὡς καὶ τὰ 5 σφραγγώδη καὶ κοῖλα χωρία τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι φραγμῶν τοῖς σώμασιν ἀναπληροῦν τῶν πεπτωκότων ἀνθρώπων, καὶ πρὸς ἰσότητα φέρειν τῶν λόφων τὰ διεστῶτα καὶ ἐξανέχοντα, καὶ οὕτω καθι- C πεύειν ἐν αὐτοῖς, καὶ διαβαίνειν ὥσπερ ἐφ' ὀμαλοῦ τὰς ἀκρωρείας. τοῦτον μὲν οὖν οἴκαδε αὐτῆς ἀφι- 10 γμένον, καὶ οὐ μετρίως χρησάμενον οἷς ἀσεβήσας ἐτύγχανεν, ἀλλὰ πρὸς ἀλαξονείαν ἀρθέντα πολλὴν ἀπέπαυσεν οὐκ ἐς μακρὰν τοῦ φρουράματος Ὀδέναθος ὁ Παλμυρηνός, ἀνὴρ ἀφανῆς μὲν τὰ πρῶτα καὶ 15 ἄγνωστος, ταῖς δὲ Σαπώρου ξυμφοραῖς καὶ οἷς ἐδρα- σεν ἐπ' αὐτῷ μεγίστην ἀράμενος δόξαν καὶ πολλοῖς τῶν πάλαι ξυγγραφέων ἀξιαφήγητος γεγεννημένος. τεθνηκότος δὲ τοῦ Σαπώρου Ὀρμισδάτης ὁ τούτου παῖς τὴν βασιλείαν παραλαμβάνει, καὶ διεβίω ἐν 20 αὐτῇ χρόνον ἐς ὃ τι ἐλάχιστον· ἐνιαυτὸν γὰρ ἕνα D καὶ δέκα ἡμέρας τῆς τύχης ἀπώνατο, μηδὲν ὀτιοῦν δράσας ὁποῖον καὶ ἐς λόγου φέρεσθαι μνήμην, καθάπου καὶ ὁ μετ' ἐκείνον Οὐαραράνης, τρισὶν ἔτεσι βασιλεύσας. ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου ὁμώνυμος μὲν ἦν 25 τῷ γεγεννηκότι, ἑπτακαίδεκα δὲ κατὰ τὴν βασιλείαν μεμένηκεν ἔτη. ὁ δὲ τρίτος Οὐαραράνης ἐς μῆνας μὲν τέτταρας μόνους ἀπεγεύσατο τῆς βασιλείας, Σεγὰν δὲ σαὰ ἐπεκλήθη, οὐκ ἀπεικός, οἶμαι, οὐδὲ αὐτομάτως, ἔθους τινὸς παλαιοῦ μετασχὼν καὶ πα- 30 τρίου. οἱ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ἠνίκα μέγιστον ἔθνος τῶν πλησιοχώρων καθέλοιεν προσπολεμήσαντες καὶ τῆς ἐκείνων ἐπιλάβοιντο χώρας, οὐκέτι

a. C. 556 μὲν ἀναιροῦσι τοὺς ἠττημένους, ἐς δὲ φόρου ἀπα-
 Iusti- γωγὴν ἅπαντας ὑποτιθέντες ἐφιαῖσιν ἐνοικεῖν τε καὶ
 ziani³⁰
 P. 135 ἀροῦν τὴν δοριάλωτον, πλὴν ἀλλὰ τοὺς προτέρους
 τοῦ γένους ἠγεμόνας οἰκτρότατα καταλύοντες οἱ δὲ
 τοῖς σφετέροις παισὶ τὴν τῆς ἀρχῆς προσηγορίαν 5
 ἀπονέμουσι, μνήμης, ὡς ἔοικεν, ἕκατι καὶ κόμπου
 τῆς ἐπὶ τῷ τροπαίῳ μεγαλαυχίας. ἐπειδὴ οὖν καὶ
 τὸ τῶν Σεγεστανῶν ἔθνος Οὐαραράνη τῷ τοῦδε
 πατρὶ ἐδεδούλωτο, εἰκότως ἄρα ὁ παῖς Σεγανσαὶ
 ἐπωνόμαστο· δύναται γὰρ τοῦτο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ 10
 Σεγεστανῶν βασιλεύς.

25. Τούτου δὲ θάττον διαφθαρέντος Ναρσῆς
 εὐθύς τὴν βασιλείαν ἐνιαυτοῖς μὲν ἐπτά, μῆσι δὲ
 πέντε μετῆλθε. διαδέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν Ὀρμισδά-
 τῆς ὁ παῖς, καὶ κληρονομεῖ τοῦ πατρὸς οὐ μόνον 15
 V. 95 τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ χρόνου ἰσορροπίας.
 B καὶ γὰρ θαυμάσειεν ἂν τις, ὅτι δὴ ἕκατέρῳ ἔτεσι τε
 καὶ μῆσι τοῖς αὐτοῖς τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιμελέστατα
 ἐμετρήθη. ἀλλὰ Σαβῶρ μετὰ τούτους ἐπὶ πλεῖστον
 ὅσον καὶ μῆκιστον χρόνον ἀπώνατο τῆς βασιλείας, 20
 τοσοῦτοις ἔτεσι κρατήσας ὀπόσοις καὶ διεβίω. ἔτι
 γὰρ αὐτὸν κνούσης τῆς μητρὸς ἢ μὲν τοῦ βασιλείου
 γένους διαδοχὴν ἐκάλει πρὸς τὴν ἀρχὴν τὸ τεχθησό-
 μενον. ἦν δὲ τὰ τῶν ὠδίνων ἀμφίβολα ἐς ὁποίαν
 γονὴν ἂν ἀποβαίεν. τοιγάρτοι ἅπαντες οἱ ἐν τέλει 25
 ἄθλα προτίθεισαν καὶ γέρα τοῖς μάγοις ἐπὶ τῇ
 προαγορεύσει τῶν ἐσομένων· καὶ τοίνυν ἦγον ἐς
 μέσον κύνουσαν ἵππον, καὶ ὡς πλησιαίτατα προελ-
 θοῦσαν τοῦ τόκου, ἐκέλευόν τε αὐτοὺς ἐπ' αὐτῇ
 πρώτη μαντεύεσθαι, ἅπερ ᾤοντο ξυννεχθῆναι. οὕτω 30
 C γὰρ ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις γνώσεσθαι ἠγοῦντο τὴν
 πρόρρησιν ἐς ὃ τι χωρήσει, ταύτῃ τε εἰκάζειν παρα-

πλησίως ἐκβήσεσθαι καὶ ὅποσα σφίσιν ἐπὶ τῇ ἀν-
 θρώπῳ προαγορευθείη. ἃ μὲν οὖν αὐτοῖς ἐπὶ τῇ
 ἵπῳ μεμάντευται, οὐκ ἔχω σαφῶς ἀποφήνασθαι.
 οὐ γὰρ μοι τὸ ἀκριβὲς τούτου γε πέρι ἀπήγγελλται·
 5 πλὴν ἀλλ' οὕτως ἕκαστα προύβη ὅπως ἐκείνοις ἐτύγ-
 χανεν εἰρημένα. γνόντες δὲ ἐνθένδε οἱ ἄλλοι ὡς
 ἄγαν τοῖς μάγοις διηκρίβωτο τὰ τῆς τέχνης, πρού-
 τρεπον καὶ ἐπὶ τῷ γυναικῷ ἅττα ἔσσεσθαι γνοῖεν διεξ-
 ιέναι. τῶν δὲ φησάντων ἄφρενα παῖδα τεχθήσε-
 10 σθαι, οὐκέτι ἐμέλλησαν, ἀλλὰ τῇ γαστρὶ περιθέντες D
 τὴν κίδαριν ἀνεῖπον βασιλέα τὸ ἔμβρυον, ὀνόματι
 τε ἀπέκριναν τὸ ἄρτι ἐκτυπωθὲν καὶ διωργανωμέ-
 νον, ἐς ὅσον, οἶμαι, διάττειν ἔνδον ἡρέμα καὶ ὑπο-
 πάλλεσθαι. οὕτω δὲ τὸ ἀφανὲς τῇ φύσει καὶ ἄδη-
 15 λον ἐς τὸ βέβαιόν τε καὶ ἀνωμολογημένον τῇ δοκῆσει
 μεταλαβόντες, ὅμως οὐ διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ
 καὶ λίαν ἔτυχον τοῦ σκοποῦ, πολλῶ πλεον τῶν δο-
 κηθέντων. τίκτεται γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν ὁ Σαβώρης
 ξὺν τῇ βασιλείᾳ, ἐννεάζει τε αὐτῇ καὶ ἐγγηράσκει,
 20 ἐς ἑβδομήκοντα αὐτῷ ἔτη διανυσθέντος τοῦ βίου.
 κατὰ δὲ τὸν τέταρτόν τε καὶ εἰκοστὸν τῆς τοῦδε ἀρ-
 χῆς ἐνιαυτὸν Νίσιβις ἢ πόλις ὑπὸ Πέρσας γεγένη-
 ται, Ῥωμαίων μὲν πάλαι οὕσα κατήκοος, Ἰοβιανοῦ
 δὲ τοῦ σφῶν βασιλέως παραδόντος καὶ προεμένου.
 25 ἐν αὐτοῖς γὰρ δῆπου τοῖς ἐνδοτέρῳ χωρίοις τῆς P. 136
 Περσικῆς ἐπικρατείας Ἰουλιανοῦ τοῦ προτέρου Ῥω-
 μαίων αὐτοκράτορος ἀθρόον διαφθαρέντος, αὐτὸς
 ἀναγορεύεται ὑπὸ τε τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν στρα-
 τευμάτων καὶ τοῦ ἄλλου ὀμίλου. ἄτε δὲ τῆς ἀρχῆς
 30 αὐτῷ ἄρτι καθισταμένης, καὶ τῶν πραγμάτων, ὥσπερ
 εἰκός, ταραττομένων, καὶ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ,
 οὐχ οἷός τε ἦν τὰ παρόντα ἐν τῷ δέοντι σχολαίτερον

a. C. 556
Iustitiani 30

διαθεῖναι. τοιγάρτοι ἀπαλλαξείων τῆς ἐν ὀθνεῖα
καὶ δυσμενεῖ χώρᾳ διαίτης καὶ μόνης τυχεῖν τῆς ἐς
τὰ οἰκειῶτα ἐπανόδου θάττον ἰέμενος, ξυνθήκας τί-
θεται ἀγεννεῖς καὶ ἀσχήμονας καὶ ὁποίας μέχρη καὶ
νῦν τῇ Ῥωμαίων λυμαίνεσθαι πολιτεία, περιστέλλων
ἐς τὰ ὀπίσω καινοῖς ὀρίοις καὶ ὑποτεμνόμενος τῆς
B οἰκείας ἀρχῆς τὸ περαιτέρω ἐκβαῖνον. τὰ μὲν οὖν
κατ' ἐκείνο τοῦ καιροῦ ξυννευεχθέντα πολλοῖς ἤδη
τῶν προτέρων ξυγγραφῶν ἰστόρηται· ἐμοὶ δὲ οὐ
περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβειν σχολή, ἀλλὰ τοῦ προτέρου
λόγου ἐκτέον.

26. Μετὰ γὰρ Σαβώρην Ἀρταξήρ ἀδελφὸς ὦν
αὐτῷ καὶ μετασχὼν τῆς βασιλείας τεττάρων ἐτῶν
χρόνον κατ' αὐτὴν ἀπεβίω. ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου,
Σαβῶρ καὶ αὐτὸς ἐπεκέκλητο, ἐν ἔτεσι πέντε τὸ οἰ-
15 κεῖον ἠρίθμησε κράτος· ἐν διπλασίωσι δὲ τούτων καὶ
πρὸς γε ἐνὶ ἑτέρῳ ἐνιαυτῷ Οὐαραράνης ὁ παῖς, ὃς
δὴ καὶ Κερμασαὰ ὠνομάζετο. τῶν δὲ τοιούτων ἐπι-
κλήσεων ἡ αἰτία ἤδη μοι εἰρηται. καὶ γὰρ Κερμα
ἔθνη τυχὸν ἢ χώρας ὑπῆρχεν ἐπωνυμία· ταύτης
20 C δὲ τῷ πατρὶ τοῦ Οὐαραράνου δεδουλωμένης, εἰκό-
τως ὁ παῖς τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτήσατο, καθά που πρό-
τερον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ μὲν Ἀφρικανὸς τυχὸν, ὁ
δὲ ἐξ ἄλλου του γένους νενικημένου ἐπεκλήθη. ἐπὶ
τούτοις Ἰσδιγέρδης ὁ Σαβώρου τὴν Περσικὴν ἠγε-
25 μουλίαν παραλαμβάνει, ὁ πολὺς παρὰ Ῥωμαίοις καὶ
V. 96 περιλάλητος. φασὶ γὰρ Ἀρκαδίον τὸν βασιλέα πρὸς
τῷ θανάτῳ γεγεννημένον, καὶ τὰ μετ' αὐτόν, ὡς πη-
τοῖς ἀνθρώποις νενόμισται, διατάττοντα, τούτῳ δὴ
φύλακι χρῆσασθαι καὶ κηδεμόνι ἐπὶ τε τῷ παιδί
30 Θεοδοσίῳ καὶ πάσῃ τῇ Ῥωμαϊκῇ καταστάσει. ἄδε-
ται γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἐπιπλεῖστον ἐν ἡμῖν ἐκ

παλαιού τῆ μνήμη παραδοθεὶς τοῖς ἐφεξῆς, καὶ μέχρι
 οὖν παρά τε τοῖς λογίμοις καὶ τῷ δήμῳ περιαγό-
 μενος· γραφῆ δέ τιμ καὶ λόγοις ἱστορικοῖς οὐκ οἶδα
 εὐρῶν-τοῦτο φερόμενον, οὐδὲ παρ' οἷς τυχὸν τὰ
 5 τῆς Ἀρκαδίου τελευτῆς ἀπεμνημόνευται, ὅτι μὴ
 μόνον ἐν τοῖς Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι ξυγγεγραμμέ-
 νοις. καὶ οὐδὲν, οἶμαι, θαυμαστὸν ἐκείνου μὲν ὡς
 πλεῖστα μεμαθηκότα καὶ πᾶσαν, ὡς εἶπεῖν, ἱστορίαν
 ἀναλεξάμενον καὶ τήνδε παραλαβεῖν τὴν ἀφήγησιν
 10 ἐτέρῳ πρότερον ἐκπεποιημένην, ἐμὲ δὲ αὐτὴν μη-
 δαμῶς ἔτι ἐλεῖν ἐλάχιστα εἰδότα, εἰ γε ἄρα δὴ καὶ
 ἐλάχιστα, ἀλλ' ἐκείνο καὶ μάλα θαύματος ἄξιον
 εἶναι ἠγοῦμαι, ὅτι διεξιῶν τὰ περὶ τούτων οὐχ
 ἀπλῶς οὕτω τὰ ἐγνωσμένα διεξιεισιν, ἀλλ' ἐπαινεῖ
 15 τὸν Ἀρκαδίον καὶ ἀποσεμνύνει, ὡς ἀρίστη χρησά- P. 137
 μενον εὐβουλίᾳ. φησὶ γὰρ αὐτὸν οὐ λίαν ἀγχίνου-
 εῖναι τὰ ἄλλα πεφυκότα, ἐν τούτῳ δὴ μόνῳ φρενήρη
 τε καὶ προμηθέστατον ἀποδεδειχθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ
 ὁ τοῦτο ἀγάμενος οὐ τῆ πρώτῃ ὀρμῇ τοῦ βουλευ-
 20 ματος τὸ εὐλογον κρίνειν, ἀλλὰ τῷ ὕστερον ἀπο-
 βεβηκότι. ἐπεὶ πῶς ἂν εἶχεν καλῶς ἀνδρὶ ὀθνεῖῳ
 καὶ βαρβάρῳ καὶ γένους ἄρχοντι πολεμικαίου καὶ
 ὅπως αὐτῷ μετῆν πίστεως τε καὶ δικαιοσύνης ἠγνοη-
 μένῳ, καὶ πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν πεπλανημένῳ καὶ
 25 ἀλλογνώμονι, τὰ φίλτατα παραδοῦναι; εἰ δὲ μηδὲν
 ὀτιοῦν ἐπὶ τῷ βρέφει ἠμάρτηται, ἀλλὰ μεμένηκεν ἢ
 τούτου βασιλείᾳ βεβαιότατα πρὸς τοῦ κηδεμόνος
 φυλαττομένη, καὶ ταῦτα ἔτι ὑπὸ μαζῶ τιθηνομένου, B
 ἐκείνον ἂν μᾶλλον ἐπαινετέον τῆς εὐγνωμοσύνης ἢ
 30 Ἀρκαδίον τοῦ ἐγχειρήματος. τούτων μὲν οὖν ἔνεκεν,
 ὡς πη ἕκαστος γνώμης τε καὶ ἀκριβείας ἔχει, ὧδε
 κρινέτω. ὁ δὲ Ἰσδιγέρδης εἴκοσι πρὸς τῷ ἐνὶ βασι-

a. C. 556
Iusti-
niani 90

λεύσας ἐνιαυτούς οὐδένα πώποτε κατὰ Ῥωμαίων ἤρατο πόλεμον οὐδὲ ἄλλο τι κατ' αὐτῶν ἄχαρι ἔδρασεν, ἀλλὰ μεμένηκεν ἐς αἰεὶ εὖνους τε ὧν καὶ εἰρηναῖος, εἴτε οὕτω ξυμβάν εἴτε καὶ ὡς ἀληθῶς φειδοῖ τοῦ παιδὸς καὶ τῶν κοινῶν τῆς κηδεμονίας νομίμων. 5

27. Ἐκείνου δὲ τεθνηκότος, Οὐαραράνης ὁ υἱὸς προστάς τῆς ἀρχῆς ἐσβολὴν μὲν κατὰ Ῥωμαίων πεποιήται· φιλίως δὲ αὐτὸν καὶ ὑφειμένως τῶν ἐν τοῖς ὀρίοις ἰδρυμένων στρατηγῶν προσδεξαμένων, ὁ δὲ θᾶττον ἀπηλλάγη καὶ ἐς τὴν ὑπήκοον ἐπανῆκεν, οὔτε προσπολεμήσας τοῖς πέλας οὔτε ἄλλως τὴν χώραν σινάμενος. εἴκοσι δὲ κρατήσας ἐνιαυτούς παραδίδωσι τὴν βασιλείαν Ἰσδιγέρδη θιατέρῳ τῷ οἰκίῳ παιδί, ᾧ δὴ χρόνος ἐν τῇ βασιλείᾳ διηνούσθῃ ἐτῶν ἑπτακαίδεκα καὶ μηνῶν δῆπου τεττάρων. Περόζης δὲ μετ' ἐκείνον ἀναδείκνυται βασιλεύς, ἀνὴρ τολμητίας μὲν ἄγαν καὶ φιλοπόλεμος καὶ πρὸς τὸ μεγαλοργόν τῆς γνώμης αἰεὶ τετραμμένος· λογισμῷ δὲ στερρῷ καὶ βεβηκότι οὐ μάλα ἐχρήτο, ἀλλὰ πλέον ἦν αὐτῷ τοῦ βουλευομένου τὸ θρασύνον. ἀπόλωλε δὲ ἡ οὖν κατὰ τῶν Νεφθαλιτῶν ἐπιστρατεύσας, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, τῇ ῥώμῃ τῶν δυσμενῶν ὀπόσον τῇ οἰκοθεν ἀκοσμία· δέον γὰρ αὐτὸν ζῆν τῷ ἀσφαλεῖ κατὰ τὴν πολεμίαν πορεύεσθαι τὰς ἀδήλους ἐπιβουλάς προδιασκοποῦντα καὶ φυλαττόμενον, ὁ δὲ λέληθεν ἑαυτὸν ἐνέδραις ἀθρόον περιπεσὼν καὶ βόθροισι καὶ διώρυξιν ἐπὶ μήκιστον τοῦ πεδίου πρὸς τὸ ἀπατηλὸν μεμηχανημέναις, αὐτοῦ τε ζῆν τῇ στρατιᾷ διεφθάρη τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τῆς βασιλείας ἐνιαυτῷ καὶ καταλύει τὸν βίον ἀκλεῶς, ἅτε δὴ ὑπὸ τῶν Οὐννων κατεστρατηγημένος· Οὐννικὸν γὰρ

γένος οἱ Νεφθαλιται. Βάλας δὲ ὁ τούτου ἀδελφός ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀναβὰς οὐδέν τι φαίνεται ἀξιαφήγητον δράσας πολέμων ἔνεκα καὶ παρατάξεων, οὐ μόνον τῷ πρῶτος εἶναι τοὺς τρόπους καὶ ἥπιος καὶ πρὸς ὁρμὰς ἀλόγους καὶ δυσμενείας οὐ μάλα διανιστάμενος, ἀλλ' ὅτι καὶ βραχὺν ἐπεβίω χρόνον. τέτταρα γὰρ αὐτῷ μόνον ἔτη κατὰ τὴν βασιλείαν διέδραμεν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Καβάδης ὁ Περόξου, τῶν Περσικῶν πραγμάτων κρατήσας, πολλοὺς μὲν κατὰ Ῥωμαίων πολέμους διήνεγκε, πολλὰ δὲ κατὰ βαρβάρων τῶν προσοικούντων ἔστησε τρόπαια, καὶ χρόνον οὐδένα παρήκε ταραχαῖς τε καὶ κινδύνοις ἐγκαλινδούμενος. ἦν δὲ ἄρα καὶ πρὸς τὸ ὑπήκοον ἀπηνῆς τε καὶ δυστιθάσεντος καὶ οἷος ἀνακινεῖν τὰ καθεστῶτα ἔς τε τὴν πολιτικὴν δίαιταν καινουργεῖν καὶ παρατρέπειν τὰ πάλαι ξυνειθισμένα. λέγεται δὲ ὡς καὶ νόμον ἔθετο κοινὰ τοῖς ἀνδράσι προκεῖσθαι τὰ γύναια, οὐ κατὰ τὸν Σωκράτους, οἶμαι, καὶ Πλάτωνος λόγον καὶ τὴν ἐν τῷ λόγῳ κεκρυμμένην ἀφ᾿ ἑλείαν, ἀλλ' ὥστε τῷ προστυχόντι ἐξεῖναι πρὸς ἦν ἂν ἐθέλοι χωρεῖν καὶ τῆς εὐνῆς μεταλαγχάνειν, εἰ καὶ ἐτέρῳ τῷ ξυνοικοῦσα καὶ ἀποκεκριμένη ἐτύγχανε.

28. Καὶ τοίνυν θαμὰ τοῦτο ἐννόμως ἐξημαρτάνετο, χαλεπαινόντων περιφανῶς τῶν δυνατῶν, καὶ οὐκ ἀνεκτὸν ἡγουμένων τὴν ἀτιμίαν. ἀλλ' οὗτος γὰρ αὐτῷ ὁ φεσμός ἐπιβουλῆς τε καὶ καταλύσεως αἰτιώτατος γέγονε. τοιγάρτοι ξυμφραξάμενοι ἅπαντες καὶ διαναστάντες καθαιροῦσί γε αὐτὸν τῆς ἀρχῆς τῷ ἐνδεκάτῳ ταύτης ἐνιαυτῷ καὶ ἔς τὸ τῆς Ἀθήνης ἐμβάλλουσι φρούριον. τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος μετάγουσιν ἐπὶ Ζαμάσφην, Περόξου καὶ

- a. C. 556
Iusti-
niani 30
- αὐτὸν παῖδα γεγεννημένον, καὶ ἄλλως πρῶτότης τε
καὶ δικαιοσύνης ἄριστα ἔχειν δοκοῦντα. οὕτω τε
ῶντο καλῶς αὐτοῖς ἅπαντα κατειργάσθαι, ὡς ἐξὸν
τὸ λοιπὸν ἐν εὐκολίᾳ τε καὶ ῥαστώνῃ πολιτεύεσθαι
καὶ βιοτεύειν. ἀλλ' ὁ Καβάδης οὐκ ἐς μακρὰν ἀπο- 5
δράς, εἴτε τῆς γαμετῆς αὐτῷ ξυλλαβομένης τοῦ
δόλου, ὡς Προκόπιός φησι, καὶ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου
θάνατον ὑπελθεῖν ἐλομένης, εἴτε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ
χρησάμενος, ἀποδράς δὲ οὐν ὁμῶς, καὶ ὑπεκβὰς τοῦ
D δεσποτηρίου, ῥῆγτο παρὰ τοὺς Νεφθαλίτας, καὶ 10
γίγνεται τοῦ ἐκείνων βασιλέως ἱκέτης. ὁ δὲ τὰς
ἀτάκτους τροπὰς τῆς τύχης διανοησάμενος προσίετό
γε αὐτὸν μάλα εὐμενῶς καὶ διετέλει παρηγορῶν καὶ
παραιρούμενος τῆς γνώμης τὸ ἀνιώμενον, τὰ μὲν
πρῶτα θωπεία τε ἀγαθῇ καὶ παραινέσει πρὸς τὰ 15
ἀμείνονα τὸ φρονοῦν ἀναρρωννύση, καὶ πρὸς γε
τραπέξῃ δαψιλεῖ καὶ φιλοτησίᾳ θαμὰ προτεινομένη,
καὶ ἐφεστρίσι τιμίαις, καὶ τούτοις δὴ ἅπασιν τοῖς ἐς
φιλοξενίαν προχειροτάτοις· ὀλίγῳ δὲ ὕστερον καὶ
τὴν θυγατέρα κατεγγυᾷ πρὸς γάμον τῷ ξένῳ, καὶ 20
στρατιὰν αὐτῷ πρὸς τὴν κάθοδον ἀποχρῶσαν παρα-
δοὺς ἔστειλεν αὐθις τό τε ἀντιστατοῦν καθελοῦντα
καὶ τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν ἀνακτησόμενον. ἐπεὶ
δὲ πεφύκασιν πρὸς τὰναντία πολλάκις ξυμφύρεσθαι
P. 139 τοῖς ἀνθρώποις αἱ τῶν δοκηθέντων ἐκβάσεις, τοιόνδε 25
τι καὶ τότε ξυνέβη, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπήν
τε καὶ κίνησιν ἐπὶ πολλῷ τῷ διαλλάττοντι ὁ τοῦ
Καβάδου βίος ἐταλαντεύθη, καὶ ταῦτα ἐν χρόνῳ
μετρίῳ. ἐκ μὲν γὰρ βασιλέως πρότερον ὑπόδικος
γέγονε καὶ δεσμώτης, ἀπαλλαγείς δὲ τῆς εἰρκτῆς 30
φυγὰς καὶ μέτοικος καὶ ἱκέτης, ἐκ δὲ ἱκέτου καὶ
ξένου κηδεστῆς βασιλέως καὶ οἰκειότατος, εὐθύς δὲ

κατελθὼν ἐς τὰ πάτρια ἤθη ἀνείληψε πάλιν τὴν ἀρχὴν πόνων ἐκτὸς καὶ κινδύνων, ὥσπερ οὐδαμῶς αὐτὴν ἀφηρημένος, ἀλλ' εὐρῶν ἔτι σχολάζουσιν καὶ οἶον ἐκδεχομένην. ὁ γὰρ Ζαμάσφης ἐκὼν ἀπέστη
 5 τοῦ θάκου, καὶ μεθεῖναι μᾶλλον ἔγνω τὴν βασι-
 λείαν, τέτταρας ἐνιαυτοὺς ἤσθεις ἐν αὐτῇ, καὶ ἀπα-
 γορεῦσαι μὲν τῷ γαυρουμένῳ τῆς ψυχῆς καὶ φιλο-
 δοξοῦντι, τὸ δὲ ἄπραγμον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἀνθε-
 λέσθαι· καὶ προύλαβε τὴν ἀνάγκην ἢ εὐβουλία. ὁ
 10 δὲ Καβάδης ἐγκρατῆς γεγενημένος πλέον ἢ πρό-
 τερον, ἐς τριάκοντα ἑτέρους ἐνιαυτοὺς διέμεινε
 τῆς μοναρχικῆς δυναστείας ἐχόμενος πρὸς τοῖς
 ἕνδεκα τοῖς προτέροις, ὡς τετταράκοντα πρὸς τῷ
 ἐνὶ τοὺς ξύμπαντας καθεστάναι ὀπόσους ἐν αὐτῇ
 15 ἐπεβίω.

29. Τὸ μὲν οὖν ἀκριβὲς τῶν ἐπ' αὐτῷ πρότερόν
 τε καὶ ὕστερον ξυμπεσόντων ἤδη τοῖς πάλαι σοφοῖς
 ἐν ἱστορίας διεκπεπόνηται τρόπῳ. ὁ δὲ τοῖς μὲν
 20 προτέροις παρῆται, ἄξιον δὲ οἶμαι γινώσκειν καὶ
 ἐπισημῆνασθαι, καλὸν ἂν εἴη προσθεῖναι. θαυμά-
 σαιε γὰρ ἂν τις ὅτι δὴ κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ παρά
 25 τε Ῥωμαίοις καὶ Πέρσαις παραπλήσια ἅττα ξυνελ-
 θεῖν ξυνέβη, ὥσπερ αὐτομάτως ἐν ἑκατέρῃ πολιτείᾳ
 κατὰ τῶν κρατούντων ἐναντίας τινὸς περιφορᾶς
 ἐνσκηψάσης. ἐλαχίστου γὰρ ἔμπροσθεν χρόνου καὶ
 Ζήνων ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ὁ Ἰσαυρος, ὃς δὴ
 πρῶτον Ταρσισκωδίσαιος ἐπωνομάζετο, ὑπὸ Ἰλλοῦ
 30 τε καὶ Βασιλίσκου καὶ Κόνωνος ἐπιβουλευθεὶς,
 ξυνεργούσης ἐς τὰ μάλιστα καὶ Βηρόνης, ἐκπέπτωκε
 τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξελήλαται, καὶ μόλις ἐς τὴν Ἰσαυρίαν
 ἀπεσώθη· πλὴν ἀλλ' ἐπανῆκεν αὐθις ἐς τὰ βασίλεια
 καὶ Βασιλίσκον τὸν τυραννήσαντα οὐ πλέον ἢ ἔτεσι

a. C. 556
Iustini
niani³⁰

δύο καθελῶν καὶ τοῦ σχήματος ἀφελόμενος, διετέλει
 πάλιν ἐχόμενος τῆς ἀρχῆς καὶ πάντα διατάττων,
 οὐκ ἐπὶ πλεῖστον μὲν χρόνον, ἐν αὐτῇ δὲ ὅμως
 ἀπεβίω. κατ' αὐτὸν δὲ καὶ Νέπως ὁ τῆς Ἑσπέρας
 βασιλεὺς ὁμοίαις ἢ καὶ μείζοσιν ὠμίλησε ξυμφοραῖς. 5
 ὑπὸ γὰρ Ὀρέστου φενακισθεὶς πέφευγεν ἐκ τῆς
 Ἰταλίας, ἀποβεβληκῶς μὲν τὴν ἀλουργίδα, οὐκέτι
 δὲ αὐτὴν ἀντανείλετο, ἀλλ' ἐν ἰδιώταις τελῶν
 διεφθάρη. οὕτως ἄρα ἐν τῷ τότε μεταβολὰς παρα-
 λόγους κατὰ τῶν κρατίστων δυνάμεων ξυνηλθεῖν 10
 ξυνηνέχθη. ζητούντων μὲν οὖν τὴν τούτων αἰτίαν
 οἱ τὰς τῶν ἀθλήων ὑπενεῦν ἀρχὰς εἰθισμένοι, καὶ
 λεγέτωσαν ὁποίας καὶ βούλονται, ἐμοὶ δὲ τῆς προ-
 τέρας ἐκδρομῆς καὶ αὐθις μεταληπτέον. τεθνηκότος
 γὰρ τοῦ Καβάδου κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς Ἰου- 15
 P. 140 στινιανοῦ παρὰ Ῥωμαίοις βασιλείας, Χοσρόης ὁ
 πάνυ ὁ καθ' ἡμᾶς διαδέχεται τὴν πατρῶϊαν ἀρχήν,
 καὶ πέπραχε πλεῖστα ὅσα καὶ μέγιστα, ὧν ἕνια μὲν
 Προκοπίῳ τῷ φήτορι προαναγράφεται, τῶν δὲ
 λοιπῶν ἔμοιγε τὰ μὲν εἰρηται ἦδη, τὰ δὲ ἀκολούθως 20
 εἰρήσεται. ὥς ἂν δὲ τὸ ξυνεχὲς τῶν χρόνων τελεώ-
 τατα διαφυλαχθεῖη, τοσοῦτον ἐρῶ πρὸς τὸ παρὸν
 ὥς ἐς ὀκτώ τε καὶ τετταράκοντα ἑνιαυτούς τοῦ κρά-
 τος ἐχόμενος πολλὰς ἀνεδήσατο νίκας, καὶ γέγονεν
 ὁποῖος οὐπὼ πρότερον ἄλλος τῶν παρὰ Πέρσαις 25
 βεβασιλευκότων ἀναδέδεικται, εἰ γε τῷ παντὶ ἐκάστῳ
 ξυγκρίνοιτο, οὐδὲ εἰ Κῦρον εἰποι τις ἂν τὸν Καμ-
 B βύσου, οὐδὲ Δαρεῖον Ἰστάσπεω, οὐδὲ μὴν Ξέρξην
 ἐκεῖνον τὸν ἱππῆλατον μὲν δεικνύντα τὴν θάλατταν,
 ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι ναυτιλλόμενον. πλὴν ἀλλὰ τοιοῦτός 30
 γε ὧν ἀκλεῆς γε αὐτῷ ἢ τοῦ βίου καταστροφὴ γέ-
 γονεν καὶ οἰκτρὰ καὶ τῶν φθασάντων ἀλλοτριωτάτη.

ἐτύγγανε μὲν γὰρ ἐν τῷ τότε ἀμφὶ τὰ Καρδούχεια^{a. C. 556}
 ὄρη ἐς κώμην Θαμανῶν διὰ τὴν τοῦ θέρους ὥραν<sup>Instit-
niant 30</sup>
 καὶ τὴν τῶν τόπων εὐκρασίαν μεταβάς τε καὶ
 ἐνδιαιωόμενος. Μαυρίκιος δὲ ὁ Παύλου, ὑπὸ Τιβε-
 5 ρίου Κωνσταντίνου τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος
 ἄρχειν τῶν κατὰ τὴν ἕω ταγμάτων προστεταγμένος,
 ἐσέβαλεν ἀθρόον ἐς τὴν Ἀραξιανηνὴν χώραν πρόσ-
 οικον οὖσαν τῇ τῆς κώμης περιοικίδι καὶ ἀγγιτέρ-
 μονα· καὶ δῆτα οὐκ ἀνίει δηῶν ἄπασαν ἀφειδῶς καὶ
 10 ληξιόμενος. περαιωθεὶς δὲ τὰ φεῖθρα τοῦ Ζίρμα C
 ποταμοῦ ἀνὰ τὰ πρόσω ἔτι ἐχώρει καὶ τὰ ἐν ποσὶν
 ἐλεηλάτει καὶ ἐνεπίμπρα. οὕτω δὲ αὐτοῦ ἄρδην
 ἄπαντα καταστρεφομένου καὶ ξυγκυκῶντος, ὁ
 Χοσρόης, οὐ πόρρω γὰρ ἦν, ἀλλ' ὄσον ἀρθεῖσαν
 15 ἤδη θεᾶσθαι τὴν φλόγα, οὐκ ἤνεγκεν τὴν ὄψιν τοῦ
 πολεμίου πυρός, ἐπεὶ μήπω πρότερον ἐωράκει. τοι-
 γάρτοι αἰδοῖ τε καὶ δέει καταπεπληγμένος οὔτε
 ἀντεξῆει οὔτε ἡμύνετο, ἀλλὰ τοῖς προσπεσοῦσι
 20 πέρα τοῦ μετρίου περιαλήσας καὶ οἶον ἀπειρη-
 κῶς ταῖς ἐλπίσιν, αὐτίκα νόσφ ἤλω ὑπὸ δυσθυ-
 μίας δεινῆ τε καὶ ἀνηκέστῳ. καὶ τοίνυν φοράδην D
 ἀχθεὶς μετὰ τάχους πολλοῦ εἰς τὰ ἐν Σελευκείᾳ
 καὶ Κτησιφῶντι βασιλεία, καὶ φυγὴν τὴν ἀνα-
 χώρησιν ποιησάμενος, οὐκ ἐς μακρὰν καταλύει
 25 τὸν βίον.

30. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα ὄντινά με τρόπον ἢ τοῦ
 λόγου φορὰ παραλαβοῦσα καὶ τῷ ἀξιαγαστῳ, οἶμαι,
 τῶν πράξεων ἠδομένη ἐς τόδε ἤγαγε προπετείας,
 ὡς τὰ ἐν μέσῳ ὑπερβάντα τῶν πορρωτάτω ἐπι-
 30 μνησθῆναι. οὐκοῦν ἐπειδὴ νῦν γοῦν ἐπέγνων ὅποι
 ἀφίγμαι καὶ ὄθεν ἐξέβην, ἐκεῖνα μὲν ἐατέον πρὸς
 τὸ παρόν, ἐν τοῖς οἰκείοις ἀναγραφησόμενα χωρίοις,

- a. O. 556
Iusti-
niani 30
- έπανήξω δὲ αὐτίς ἐς τὸ ξυνεχὲς καὶ ἀκόλουθον τῶν
προτέρων. ἢ τε γὰρ τῶν Περσικῶν βασιλέων δια-
P. 141 δοχὴ καὶ ὁ τῶν ἐνιαυτῶν κατάλογος καί, ξυλλήβδην
φάναι, ἅπαν μοι τὸ ἐπηγγελμένον ξυντελέσθη.
- V. 99 οἶμαι δὲ ἄγαν ἀληθῆ ταῦτα καθεστάναι καὶ ἐς τὸ 5
ἀκριβὲς ἐκπεποιημένα, ὡς δὴ ἐκ τῶν Περσικῶν
βίβλων μεταληφθέντα. Σεργίου γὰρ τοῦ ἐρμηνέως
ἐκεῖσε γενομένου, καὶ τοὺς τῶν βασιλικῶν ἀπομνη-
μονευμάτων φρουρούς τε καὶ ἐπιστάτας μεταδοῦναι
οἱ τῆς περὶ ταῦτα γραφῆς ἐκλιπαρήσαντος, πολλάκις 10
γὰρ αὐτὸν ἐς τοῦτο προτρέψας ἐτύγχανον, προσθέν-
τος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, ὡς οὐκ ἄλλου του χάριν
ζητοίη τῶνδε τυχεῖν ἢ ὥστε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνάγραπτα
ἔσεσθαι τὰ σφίσι ἐγνωσμένα καὶ τίμια, παρέσχον
εὐθύς εὖ γε ποιοῦντες ἐκεῖνοι, οὐκ ἄχαρι τὸ χρῆμα 15
ἠγούμενοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐκλείας τοῖς σφῶν
- B βασιλεῦσιν ἐσόμενον, εἰ μέλλοιεν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις
γινώσκεσθαι ὅποιοί τε γεγόνασι καὶ ὀπόσοι καὶ
ὅπως ἢ τοῦ γένους αὐτοῖς ἀποσέσωσται τάξις. λαβὼν
οὖν ὁ Σέργιος τὰ τε ὀνόματα καὶ τοὺς χρόνους καὶ 20
τῶν ἐπ' αὐτοῖς γεγενημένων τὰ καιριώτατα, καὶ
μεταβαλὼν εὐκόσμως ἐς τὴν Ἑλλάδα φωνήν, ἣν γὰρ
δὴ ἐρμηνέων ἄριστος ἀπάντων καὶ οἶος ὑπ' αὐτοῦ
Χοσροῦν θαυμάζεσθαι, ὡς ἐν ἑκατέρᾳ πολιτείᾳ τὰ
πρωτεῖα λαχὼν τῆς ἐπιστήμης, εἰκότως οὖν ἀκρι- 25
βεστάτην ποιησάμενος τὴν μετάφρασιν, ἀπεκόμισέ τέ
μοι ἅπαντα μάλα πιστῶς καὶ φιλίως καὶ προύτρεψε
- C διανύειν τὴν αἰτίαν, ἐφ' ἧπερ αὐτὰ καὶ παρείληψε.
καὶ τοίνυν διήνυσται. ὥστε εἰ καὶ Προκοπίῳ τῷ
ῥήτορι ἕνια τῶν ἐπὶ Καβάδῃ ἀφηγηθέντων ἐτέρως 30
ἀπήγγελλται, ἀλλ' ἡμῖν ἀκολουθητέον τοῖς Περσικοῖς
χρονογράφοις, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φερομένων ὡς

ἀληθεσιτέρων ἀντιληπτέον. τοσούτου δὴ οὖν ἡμῖν τοῦ πόνου τελεώτατα ἐξειργασμένου, φέρε πρὸς αὐτὴν αὐθις ἐπανίωμεν τὴν τῆς ἱστορίας ξυνέχειαν, ἣν ἐκ τῶν ἀμφὶ τὴν Λαζικήν γεγενημένων διατε-
 5 μόντες ἐς τὰδε ἀφίγμεθα. οὕτω μὲν δὴ οὖν ὁ Ναχο-
 ραγὰν διὰ τὸ ἀγεννὲς τοῦ τρόπου καὶ τὸ νενικῆσθαι ἀνὰ κράτος ὑπὸ Μαρτίνου τε καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 στρατευμάτων καὶ τὴν ἐς Ἰβηρίαν αἰσχροὺν ἀναχώ-
 ρησιν ὠμότατα διεφθάρη καθ' ὃν ἤδη μοι πρότερον
 10 εἰρηται τρόπον. λογιζόμενος δὲ ὁ Χοσρόης ὡς οὐχ
 οἶόν τε αὐτῷ ἀνὰ τὴν Κολχίδα γῆν πρὸς Ῥωμαίους
 παρατάττεσθαι, τῶν μὲν τῆς θαλάττης κρατούντων, D
 καὶ ἅπαντα, ὧν ἂν δέοιντο, ῥαδίως ἐνθένδε μετα-
 πεμπομένων, αὐτοῦ δὲ διὰ μακρᾶς ὁδοῦ καὶ ἐρήμου
 15 μόλις τοῖς στρατοπεδεύουσιν ἐλάχιστα γοῦν τῶν
 ἐδωδύμων ὑπὸ ἀχθοφόροις ἀνδράσι τε καὶ ὑποζυγίοις
 χαλεπώτατα στέλλειν ἀναγκαζομένου· ταῦτα δὴ οὖν
 ἐπισκοπῶν, ἔγνω τὸν ὄλον πόλεμον καταθέσθαι, ὡς
 ἂν μὴ ἐπὶ πλείστον αὐτοῖς ἢ εἰρήνην χωρίοις τισὶ
 20 περιοριζομένῃ, ἀτελῆς καὶ οἶον σκάζουσα διαμένει,
 ἀλλ' ὁμοίως ἀπανταχοῦ ἐπιρρωσθεῖη. καὶ τοίνυν
 ἐκπέμπει ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἐς τὸ Βυζάντιον ἄνδρα
 Πέρσην τῶν σφόδρα παρ' αὐτοῖς λογιμωτάτων, P. 142
 ὄνομα δὲ ἦν αὐτῷ Ζίχ. οὗτος δὲ ὁ Ζίχ ἀφικόμενος
 25 καὶ παρελθὼν ὡς Ἰουστινιανὸν βασιλέα πολλὰ μὲν
 ἔφη τῶν παρόντων περὶ, πολλὰ δὲ ἀκήκοε· καὶ πέρας
 ἐς τὸδε ξυνηλθέτην ἐφ' ᾧ Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσας
 κατέχειν μὲν ἅπαντα, ὧν ἤδη ἐτύγγανον κατὰ τὴν
 Λαζῶν χώραν πολέμου θεσμῷ ἐπειλημμένοι, εἴτε
 30 πολίσματά γε εἴτε φρούρια εἶεν, ἡσυχίαν δὲ ἄγειν
 ἐφ' ἑαυτῶν καὶ ἥκιστα κατ' ἀλλήλων παρατάττεσθαι, B
 ἕως ἐς ἕτερόν τι μείζον καὶ τελεώτερον τὸ ἐκατέρω-

a. C. 556
Iusti-
niani³⁰

θεν ἄρχον ξυμβαίη. ὁ μὲν οὖν Ζίχ οὕτω τὰ τῆς
πρεσβείας διαπραξάμενος ἀπενόστησεν ἐς τὰ οἰκεία.
τούτων δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀπηγγελεμένων, ἔμενον
αἱ δυνάμεις ἐπὶ χρόνον συχνὸν πάμπαν ἀπόλεμοι,
καὶ τὸ πρότερον αὐτομάτως γιγνόμενον τότε δὴ οὖν
ὑπὸ ξυνθήκαις ἐβεβαιούτο.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ε.

278, 1—17 N.

1. Οὕτω μὲν οὖν τὰ μεγάλα καὶ ἀμφήριστα γένη^{a. C. 557}
κατὰ τὸ ξυγκείμενον τὰ ὄπλα ἔθεντο καὶ ἤρεμοῦντα^{Iusti-}
ἐπὶ μακρότατον διετέλουν, ὡς μηδὲν ὅτιοῦν τότε^{nianus 31}
ἐπ' ἐκείνοις ὀπότερον γοῦν αὐτῶν διαπονεῖσθαι. ἐν^{P. 143}
5 τούτῳ δὲ οἱ Τζάνοι τὸ ἔθνος· οἰκοῦσι δὲ τὰ πρὸς
νότον ἄνεμον τοῦ Εὐξείνου πόντου ὑπὸ Τραπε-
ζοῦντα τὴν πόλιν· οὗτοι δὴ οὖν οἱ Τζάνοι, καίτοι
ἐκ παλαιῶν ὑπόσπονδοί τε καὶ κατήκοοι τῶν Ῥω-
μαίων γεγενημένοι, ἀλλὰ τότε τὸ μὲν τι αὐτῶν
10 εἶχετο τῶν προτέρων, καὶ ἀκολασταίνειν οὐ λίαν
ἐγνώκει, οἱ δὲ γε πολλοὶ παρέντες τὰ καθεστῶτα
ληστρικώτερον ἐβίότενον, καὶ καταθέοντες τὰ ἀμφὶ
τὸν Πόντον χωρία τούς τε ἀγρούς ἐλεηλάτουν καὶ
τούς ὁδοιπόρους ἐσίνοντο· ἐπέβαινον δὲ καὶ Ἀρμε-
15 νίας, ὅπη παρείκοι, καὶ ἀρπαγὰς ἐποιοῦντο, καὶ
οὐδὲν ὅτιοῦν ἐφρόνουν ἀλλοτριώτερον τῶν διαφα-
νῶν πολεμίων. τοιγάρτοι στέλλεται ἐπ' αὐτοὺς
Θεόδωρος, ὁ σφῶν μὲν ὁμόφυλος, τὰ δὲ πρωτεῖα
φερόμενος ἐν τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ταξιαρχοῖς· πολλάκις^{P. 144}
20 δέ, οἶμαι, τούτου καὶ πρότερον ἐπεμνήσθη. ἄτε

a. C. 557
Iusti-
niani 31

γὰρ τῆς οἰκείας χώρας δαημονέστατος, καὶ ὄθεν ἐμβάλλειν ἄριστα ἤμελλε καὶ ὅποι ἐναυλίσασθαι καὶ ὅπως τοὺς δυσμενεῖς ἀνιχνεύσαι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐπι-
στάμενος, εἰκότως ἄρα ἐκεῖνος, ἐκ βασιλέως αὐτῷ προστεταγμένον, ἐπὶ τῆνδε τὴν πρᾶξιν ἐχώρει. ἄρας 5
δὴ οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος γῆς ξὺν ἀποχρώσῃ στρατιᾷ, καὶ τὰ ἐκτὸς Φάσιδος ποταμοῦ παραμειψάμενος ὄρια ἐπὶ δυνόμενῃν ἥλιον, αὐτίκα ἐς τὰ ἐνδότεα τῆς τότε πολεμίας ἐφοῖτα. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἀμφὶ Θεο-
δωριάδα τὴν πόλιν καὶ τὸ Ῥίζαιον καλούμενον, 10 αὐτοῦ τε χαράκωμα τῷ στρατῷ περιβαλλόμενος, τὸ μὲν ἠρεμοῦν ἔτι καὶ φίλον καὶ οὐπω παρατετραμμένον μετακαλούμενος δώροις τε ἐφιλοφρονεῖτο καὶ ὑπεραγάμενος ἦν τῆς εὐβουλίας· τοὺς δὲ ἀποστάν-
τας ἀνέδην καὶ παρασπονδήσαντας τίσασθαι ὡς 15 τάχιστα τῷ πολέμῳ παρεσκευάζετο. ἀλλ' ἐκεῖνοι οὐδὲν τι μελλήσαντες προεπήρσαν τῷ ἐρύματι, καὶ δὴ ἐπὶ λόφῳ τινὶ ἀγχοῦ που ὑπερανέχοντι ἐς πληθὸς ξυναγεθέντες κατηκόντιζον τῶν Ῥωμαίων ἐξ ὑπερ-
δεξίων καὶ κατετόξενον, ὡς ἅπαν τὸ στράτευμα 20 διαταραχθῆναι τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς τόλμης. πολλοὶ δὲ ὅμως ὑπεκβάντες ἀντεπεφέροντο μὲν προθυμότεα τοῖς ἐναντίοις, οὐ μὲν ἐν τάξει ἐχώρουν, οὐδὲ ἀνέ-
V.101 μενον ὅπως αὐτοὺς ἐς τὸ χθαμαλὸν τοῦ πεδίου ἐκκαλέσοιντο, ἀλλ' ὀργῇ ἐχόμενοι καὶ ἀκοσμίαι 25 ἐγκαρσίους πως τὰς ἀσπίδας ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς προυβέβληντο, ἠρέμα ὑποκεκυφότες καὶ πρὸς τὸ ἄναντες ἐπειρῶντο ἀναρριχᾶσθαι. οἱ δὲ Τζάνοι θαμὰ βάλλοντες ἐκ τοῦ μετεώρου δόρασί τε καὶ πέτραις κυλινδουμέναις ῥαδίως αὐτοὺς ἀπεκρού- 30 σαντο, καὶ ἐπεκδραμόντες μέχρι μὲν τετταράκοντα ἀνδρῶν ἐκτειναν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐς φυγὴν ἔτρεψαν

ἀκκλεστάτην. ἀρθέντες δὲ οἱ βάρβαροι τῷ παρα-
 λόγῳ τοῦ προτερήματος ἐν χρῶ τῷ στρατοπέδῳ ἐπέ-
 λαζον· ἐνταῦθά τε μάχη ξυνέστη καρτερὰ, τῶν μὲν
 εἰσω παρελθεῖν ἰεμένων καὶ ἅπαντας ἀναρπάσασθαι,
 5 τῶν δὲ Ῥωμαίων αἰσχροὺς εἶναι ἡγουμένων, οὐ μόνον
 εἰ μὴ θᾶττον ἀπελάσαιεν τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ
 καὶ μὴ ἄρδην αὐτοὺς διαφθείρωσιν. ὠθούμενοί τε
 ἐκάτεροι ἀλλήλους καὶ ἀντερείδοντες, καὶ ταῖς χερσὶ D
 ξυμπλεκόμενοι, οὐδὲν ὅτι ἀνίσταν εὐψυχίας· ἀλλ'
 10 ἦν οὕτως ἐπὶ πλείστον τὰ τοῦ ἀγῶνος ἀγχώματα,
 πατάγου τε πολλοῦ καὶ βοῆς ξυμμίκτου ἀνάπλευα καὶ
 οὐπω διακεκριμένα.

2. Θεόδωρος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων ταξίαρχος ὄρων
 τοὺς δυσμενεῖς ἀστρατηγῆτους τε ὄντας καὶ οὐ μάλα
 15 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ παραταττομένους, οὐδὲ πολλαχοῦ
 τοῦ περιφράγματος ἐφεστηκότας καὶ ἐγκειμένους,
 ἀλλὰ πάντας ἅμα ἐς ἓν τι μέρος ξυννενευκότας,
 ἐνίους μὲν τῶν ἀμφ' αὐτὸν οὕτω κατὰ χώραν ἐστά-
 ναι καὶ ἀντιπροσώπους διαμάχεσθαι παρακελεύεται·
 20 ἀπόμοιραν δὲ ὡς πλείστην ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἔστειλεν P. 145
 ὀπισθεν τοῖς βαρβάροις ἐπιπεσουμένους. οἱ δὴ
 λαθραιότατα πορευόμενοι, καὶ κατὰ νότου ἐπιφα-
 νέντες, ἠλάλαξαν ἀθρόον τορὸν τι λίαν καὶ ἐννά-
 λιον, ὥστε ἀμέλει τοὺς Τζάνους διακυνηθέντας
 25 μηδὲν τι ἕτερον ἐν βουλῇ θέσθαι ἢ τὸ ἀγεννώως
 δραπετεύειν. οὕτω δὲ φεύγοντας αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι
 καὶ ὥσπερ παράφρονας ὑπὸ τοῦ δέους γεγενημένους
 ῥᾶστα διεχειρίζοντο, καὶ δισχίλους μὲν αὐτῶν
 ἀπεκτόνασι, τὸ δὲ λειπόμενον ἄλλος ἄλλοθι ἐσκε-
 30 δάννυντο. οὕτω δὲ ἀνά κράτος ἅπαν τὸ γένος ἤρη-
 κῶς ὁ Θεόδωρος, ὁ δὲ βασιλεὶ διήγγειλε τὰ ξυνε-
 νεχθέντα, καὶ ἀνεπνυθάνετο ὃ τι καὶ βούλοιο ἐπὶ

a. C. 567
Iusti-
niani 81

- τούτοις. ὁ δὲ δασμοφορίαν αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τακτὴν
 B διακελεύεται ἀν' ἕκαστον ἔτος ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον
 τελεσθῆσομένην, ὡς ἐν ταύτῃ γοῦν διαγνοῖεν κατη-
 κόους σφᾶς εἶναι καὶ ὑποτελεῖς καὶ παντάπασι
 δεδουλωμένους. καὶ τοίνυν ἀνάγραπτοί γε αὐτίκα 5
 ἐγίνοντο ἅπαντες καὶ φόρου ἀπαγωγῇ ἐπιέζοντο·
 ἐξ ἐκείνου τε μέχρι καὶ νῦν οὕτω τὰς ἐσφορὰς
 ἄγοντες διατελοῦσι. βασιλέα δὲ Ἰουστινιανὸν ὥσπερ
 τι, οἶμαι, τῶν μεγίστων ἔργων μάλα ἤρσεσε τὸ γεγε-
 νημένον. τοιγάρτοι ἐν τινι τῶν οἰκείων νόμων, οὓς 10
 δὴ νεαροὺς ἐπονομάζομεν, τὰς ἄλλας ἀπαριθμού-
 μενος νίκας καὶ τοῦδε τοῦ ἔθνους ἐν τοῖς μάλιστα
 ἐπεμνήσθη. τὰ μὲν οὖν τῆς Τζανικῆς ἀλαξονείας
 ᾧδὲ πως ἐτελεύτα, καὶ αὐτίς ὁ Θεόδωρος ἀνὰ τὴν
 τῶν Λαζῶν χώραν παρὰ τοὺς στρατηγούς ἐπανῆκε. 15
 C 3. Τούτων δὲ οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν πάλιν ἐν
 Βυζαντίῳ ἐξαίσιόν τι σεισμοῦ χρῆμα ἐνέσκηψεν, ὡς
 μικροῦ ἅπασαν ἀνατετράφθαι καὶ διαρρηῆναι τὴν
 πόλιν. γέγονε μὲν γὰρ καὶ καθ' αὐτὸν μέγιστος
 ἡλίκος καὶ ὁποῖος, οἶμαι, οὐπώποτε πρότερον, τῇ τε 20
 τραχύτητι τοῦ βρασμοῦ καὶ τῶ μονίμῳ τοῦ σάλου.
 ἔτι δὲ αὐτὸν φρικωδέστερον ὁ καιρὸς ἀπέδειξε καὶ ἡ
 τῶν ἐπιξυμβάντων ἀνάγκη. ἠνίκα γὰρ ἐκείνου τοῦ
 ἔτους ἡ τοῦ φθινοπώρου ἔληγεν ὥρα, ἔτι τε τὰ ὑπὲρ
 τῶν ὀνομάτων ξυμπόσια ἐτελεῖτο, ἤπερ τοῖς Ῥω- 25
 μαίοις νενόμισται, κρύος μὲν ἤδη ὑπῆρχεν, ὅποιον
 εἶναι εἰκὸς τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὰς τροπὰς ἐλαύνοντος
 τὰς χειμερίους καὶ πρὸς τὸν αἰγοκέρωτα φερομένου·
 D καὶ μάλιστα ἐν τῷ κλίματι δήπου τῶ ὀγδόῳ καλῶς
 εἶχεν, ὅπερ, οἶμαι, ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου παρὰ 30
 τοῖς ταῦτα σοφοῖς ἐπικέκληται. τότε δὲ ἀμφὶ μέσην
 τῆς νυκτὸς φυλακὴν ὑπνῶ μὲν οἱ ἄστοι εἶχοντο καὶ

ἡρεμία, ἐνέπεσε δὲ ἑξαπίνης τὸ δεινὸν καὶ ἄπαντα ^{a. C. 557}
 εὐθύς ἐκ βάθρων αὐτῶν ἐδονεῖτο, ἧ τε κίνησις ^{Iusti-}
 βιαιότατα κατ' ἀρχὰς ἐσβαλοῦσα ἐπὶ μείζον ἐτι ηὔξά- ^{niani 30}
 νετο καὶ ἐπηξάνετο, ὥσπερ ἐς ἐπίδοσίν τινα καὶ
 5 ὑπερβολὴν τοῦ πάθους χωροῦντος· οὕτω δὴ οὖν V.102
 ἀπάντων ἀφυπνισθέντων κωκυτὸς ἤκουετο πάντοθεν
 καὶ ὀλολυγὴ καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀναβοᾶσθαι αὐτο-
 μάτως ἐν τούτοις εἰωθυῖα φωνή· ἐπεὶ καὶ ἡχὸς τις
 βαρὺς καὶ ἄγριος, ὥσπερ χθονία βροντὴ ἐκ τῆς γῆς
 10 ἀναπεμπομένη ἐπηκολούθει τῷ κλόνῳ καὶ ἐδιπλα-
 σίαζε τὰς ἐκπλήξεις, ὃ τε περίγειος ἀῆρ ὀμίχλη P.146
 καπνώδει οὐκ οἶδα ὅθεν ἀναχθείσῃ κατεμελαίνετο·
 καὶ ἦν ἅπασ ζοφερὸς καὶ οἶον γεγανωμένος. τοι-
 γάρτοι ἀλόγῳ τιμὴ τὸ ἀνθρώπειον καὶ ἀνεξετάστῳ
 15 ὑπὸ τοῦ δειμάτος ἐχόμενοι γνώμη ὑπεξήρισαν τῶν
 οἰκημάτων. καὶ αὐτίκα αἶ τε ἀγνία καὶ οἱ σκευῶποι
 ἐνεπίμπλαντο τοῦ ὀμίλου, ὥσπερ οὐχὶ καὶ ἐνταῦθα
 ἐνόν, εἰ οὕτω τύχοι, διαφθαρεῖναι. ξυνεχεῖς γὰρ
 ἀπανταχοῦ αἱ οἰκοδομίαι τῆς πόλεως καὶ ξυνημμένοι
 20 ἀλλήλαις, καὶ σπανιαίτατα ἴδοι τις ἂν χωρίον ὑπαι-
 θρον καὶ ἀναπεπταμένον καὶ παντάπασιν ἐλεύθερον
 τοῦ ἐπιπροσθοῦντος. ὅμως τῷ ἄνω τὰς ὄψεις ἰθύ-
 νειν καὶ τὸν οὐρανὸν ἀμωσγέπως ἐπιθεᾶσθαι, οὕτω
 τε τὸ θεῖον ἰλάσκεσθαι, ταύτῃ γοῦν αὐτοῖς ἡρέμα B
 25 ὑποχαλᾶν ἐδόκει τὸ δεδιὸς τῆς ψυχῆς καὶ ταραττό-
 μενον. καίτοι νιφετῷ ὀλίγῳ ὑπερραίνοντο καὶ ὑπὸ
 τοῦ κρύους ἐπιέζοντο· ἀλλ' οὐδ' ὡς ὑπωρόφιοι
 ἐγίγνοντο, πλὴν εἰ μὴ ὀπόσοι ἐν ἱεροῖς ἔρκεσι κατα-
 φεύγοντες ἐκαλινδοῦντο. γύναια δὲ πολλὰ, μὴ ὅτι
 30 τῶν ἡμελημένων, ἀλλ' ἤδη που καὶ τῶν ἐντιμοτά-
 των, ξυνηλᾶτο τοῖς ἀνδράσι καὶ ἀνεμίγνυτο, τάξις
 τε ἅπασα καὶ αἰδῶς καὶ ἡ τῶν γερῶν μεγαλαυχία

a. C. 557
Iustl-
niani 51

καὶ ὅ τι ἐνθένδε ὑπερανέχον καὶ ἀποκεκριμένον ἀνε-
 τετάρακτο ἐν τῷ τότε καὶ ἐπεπάτητο. οἷ τε γὰρ
 δοῦλοι τοὺς κεκτημένους περιεφρόνουν καὶ τῶν
 ἐπιταγμάτων ἀνηκουστοῦντες ἐς τὰ ἱερὰ ξυνήεσαν,
 ὑπὸ τοῦ μείζονος νικώμενοι δέους, οἷ τε ἐλάττονες 5
 C πρὸς τοὺς ἐν τέλει ἐς ἰσοτιμίαν καθίσταντο, ὡς δὴ
 κοινοῦ ἐπιπεσόντος κινδύνου καὶ ἀπάντων οἰομένων
 οὐκ ἐς μακρὰν ἀπολεισθαι. συχνὰ μὲν οὖν ἐκείνης
 τῆς νυκτὸς οἰκίαι καταβέβληνται, καὶ μάλιστα ἐν
 τῷ Ῥηγίῳ, ἐπίνειον δὲ τοῦτο τῆς πόλεως, πολλά τε 10
 καὶ ἄπιστα θαύματα ξυνηνέχθη. πῆ μὲν γὰρ αἱ
 ὄροφαί, εἴτε λίθοις εἴτε ξύλοις ἐτύγχανον ἐσκευα-
 σμένοι, διέστησαν ἀπ' ἀλλήλων, ἀρνησάμεναι τὴν
 ξυνέχειαν καὶ διαχανοῦσαι, ὡς τὸν τε ἀέρα καὶ τοὺς
 ἀστέρας καθάπερ ἐν ὑπαίθρῳ χωρίῳ διοραῖσθαι, καὶ 15
 αὐτίς ἀθρόον ἐς τὴν προτέραν ξυνήεσαν ἁρμονίαν·
 πῆ δὲ κίονες ἐν ὑπερφῶ τινι δωματίῳ ἰδρυμένοι
 D ἀνηκοντίζοντο τῇ βίᾳ τοῦ βρασμοῦ καὶ τοὺς ἐχομέ-
 νους οἴκους ὑπεραλάμενοι ἐπὶ τοὺς πορρωτέρῳ,
 καθάπερ διασφενδονηθέντες, ἐκ τοῦ μετεώρου κατε- 20
 φέροντο καὶ ἅπαντα διερρήγνουν· πῆ δὲ ἄλλα ἄττα
 φρικωδέστερα ξυνέβαινε, γενόμενα μὲν πολλάκις
 πρότερον καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἔστ' ἂν γῆ τε ἢ καὶ
 φύσεως ἀμαρτήματα, τότε δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἅπαντα
 ἅμα ξυνενηνεγμένα. συχνοὶ δὲ ἄνθρωποι τεθνήκασι 25
 τῶν πολλῶν τε καὶ ἡγνοημένων· τῶν γε μὴν δυνα-
 τῶν καὶ ἐν τῇ ξυγκλήτῳ βουλῇ ἀναγεγραμμένων
 Ἀνατόλιον μόνον διαφθαρῆναι ξυνέβη, ἄνδρα τῆ τε
 τῶν ὑπάτων ἀξία τετιμημένον καὶ πρὸς γε τὸ φρον-
 τίδα τίθεσθαι καὶ ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέως οἴκων τε 30
 καὶ κτημάτων ἀρχὴν εἰληχότα. κουράτωρας δὲ τού-
 τους καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ἐκεῖνος δὴ οὖν ὁ Ἀνατόλιος

ἐτύγχανε μὲν καθεύδων ἐν τῷ εἰθισμένῳ θαλάμῳ, a. C. 557
Iusti-
niani 31
P. 147
 μάρμαρον δέ τι τῶν πλησιαίτατα τῆς κλίνης προσπε-
 πηγότων τῇ οἰκοδομίᾳ καὶ εὐπρεπῶς παρατεταμένων,
 ὅποια πολλὰ ἐς κόσμου καὶ πολυτελείας ἐπίδειξιν
 5 κατακολλῶσι τοῖς τοίχοις οἱ πρὸς ταῦτα δὴ τὰ
 περιττὰ καὶ οὐκ ἀναγκαῖα ποικίλματα πέρα τοῦ
 μετρίου διακεχνηότες, ἐκεῖνο δὴ οὖν τὸ ἄχθος
 ἀπορραγὲν ὑπὸ τοῦ σάλου καὶ ἀφειμένον ἐμπίπτει
 γε αὐτῷ ἀμφὶ τῇ κεφαλῇ καὶ κατέαξεν ἅπασαν. καὶ
 10 ὁ μὲν ἐς τοσοῦτον μόνον ἀρκέσας ἐπὶ τῇ πληγῇ ἐς
 ὅσον ἀνοιμῶξαι βαρὺ τι καὶ ὑποκάρδιον πάλιν ἐπ'
 αὐτῆς ἔκειτο τῆς εὐνῆς, τῷ θανάτῳ πεπιλημένος.

4. Ἦδη δὲ ἡμέρας ἐπιφανείσης ἀσμενέστατα
 ἐθεῶντο ἀλλήλους ὑπαντιάζοντες οἱ φίλτατοι καὶ B
 15 ξυνηθῆεις καὶ ξὺν ὀλοφυρμῷ ἐμπλεκόμενοι ἠσπάζοντο
 σφᾶς ὡς ἕκαστοι, ἠδόμενοί τε ἅμα καὶ ἀπιστοῦντες. V. 103
 ἐπεὶ δὲ Ἀνατόλιος νεκρὸς ἐφέρετο καὶ ἐπὶ τὴν ταφὴν
 ἀπεχώρει, τότε δὴ ἔνιοι τοῦ ὀμίλου διεθρύλουν ὡς
 ἄρα ἐνδικαίτατα εἶη ἀνηρημένος, ἄδικός τε ἐς τὰ
 20 μάλιστα γεγωναὶ καὶ πολλοὺς πολλὰ ὅσα τῶν οἰκείων
 ἀφηρημένος, ὅτι τε αἱ γραπταὶ σανίδες ἐκεῖναι καὶ
 τὰ ῥάκη τὰ ὑποπόφυρα ἐς τόδε αὐτῷ ἀπετελεύτη-
 σαν, ἃ δὴ πολλὰ τοῖς τῶν εὐδαιμόνων οἴκοις θαμὰ
 ἐπέβαλλε, τὴν ἐς βασιλέα εὐνοίαν προῖσχύμενος, καὶ
 25 ταύτῃ ἅπαντα ἐσφτερίζετο, βιαζόμενος μὲν ἀνέδην C
 καὶ ἀναρρηγνύς τὰ βουλευμάτα τῶν ἀποιομένων,
 χαίρειν δὲ πολλὰ λέγων τοῖς νόμοις, οἳ δὴ τοὺς
 παῖδας κληρονομεῖν ἐθέλουσι τῆς τῶν φυσάντων
 περιουσίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς πλήθεσιν ἐψι-
 30 θυρίζετο, καὶ ἐδόκει διαφανῶς ἢ αἰτία τοῦ ξυνε-
 νεχθέντος εὐρῆσθαι. ἐγὼ δὲ ἀμφὶ ταῦτα λίαν δια-
 πορῶ καὶ οὐκ ἔχω ἀπισχυρίσασθαι ὅτῳ δὴ τρόπῳ

ξυμβαίνει. ἡ γὰρ ἂν εὐκτόν τι χρῆμα ἦν ὁ σεισμός
 καὶ πολλοῦ ἄξιος ἐπαίνου, εἴ γε διακρίνειν ἠπίστατο
 τοὺς μοχθηροὺς ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοὺς μὲν
 ἀνῆρει κακῶς, τοῖς δὲ ἐσπένδετο καὶ ξυνεχώρει.
 καίτοι εἰ καὶ ἄδικον ὡς ἀληθῶς δοίημεν ἐκεῖνον γε- 5
 γουέναι, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἄλλοι ὡς πλεῖστοι ἀνὰ τὴν
 D πόλιν παραπλήσιοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀδικώτεροι·
 πλὴν ἀλλ' ὁ μὲν ἀνῆρ παστο ἐξαπίνης, οἱ δὲ ἀπα-
 θεῖς μεμενήκασιν. οὐκουν, οἶμαι, δῆλον οὐδὲ ῥά-
 διον διαγνωσθῆναι ἀνθ' ὅτου μόνος ἐξ ἀπάντων 10
 Ἀνατόλιος ἀπεβίω· ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτωνος λόγος
 ἀθλίους κατὰ τὸ μᾶλλον εἶναι φησι καὶ κακοδαίμο-
 νας τοὺς ὅσοι κάκιστα βιοῦντες μὴ ἐνταῦθα δίκας
 ἀποτίσαιεν τῶν ἡμαρτημένων ἢ ὀλέθρῳ βιαίῳ ἢ ἄλ-
 λως πῶς τετιμωρημένοι, ἀλλ' οὕτως ἀπέλθοιεν κα- 15
 θάπερ οἱ στιγματῖαι τῶν οἰκειῶν τοῖς ἀδικήμασι
 πεπελιδνωμένοι καὶ τὸ μὴ ἐκκεκαθάρθαι ἀποκερ-
 δάναυτες· ὥστε εἰ τοῦτο θετέον, εὐτυχέστερος ἄρα
 ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πεπονθὼς τοῦ σεσωσμένου. ἀλλ'
 ἐκείνην μὲν προσεῖναι τὴν δόξαν ταῖς τῶν ἀνθρώ- 20
 P. 148 πων ψυχαῖς καὶ ἐμπεπηγέναι ὡς μάλιστα ἐατέον.
 ἴσως γὰρ ἂν ἐνιοι τῶν πονηρῶν δέει γοῦν τοῦ κακῶς
 ἀπολεῖσθαι μεταβάλλοιτο ἐπὶ τὰ μέτρια. εὐδηλον
 δὲ ὡς οὔτε, εἰ περιῆ τις ἐπιπολὺ καὶ ἀδεῶς εὐήμε-
 ροίῃ, ἀπόχρη τοῦτο ἐς ἀπόδειξιν δικαιοσύνης, οὔτε 25
 πάντως τὸ τεθνάναι, εἰ καὶ ὠμότατα, ἔλεγχος ἂν
 εἶη τοῦ πλέον ἀδίκου, ἀλλὰ τὴν ἀληθεστάτην βάσα-
 νόν τε καὶ ἀντίδοσιν τῶν ἐνταῦθα βεβιωμένων, ἥτις
 ποτέ ἐστιν, ἐκείσε ἐλθόντες εἰσόμεθα. λεγόντων μὲν
 οὖν περὶ τούτων ἄλλοι τυχὸν μὲν ταῦτα, τυχὸν δὲ 30
 ἕτερα, ὡς πη ἐκάστῳ ἢ βουλομένῳ· ἐμοὶ δὲ τοῦ προ-
 τέρου λόγου μεταληπτέον.

5. Τότε γὰρ καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας ^{A. C. 557}
 κίνησις τῆς γῆς ἐγίγνετο, βραχεῖα μὲν καὶ οὐχ οἶα ^{Iusti-}
 τὴν ἀρχὴν ἐπῆλθε, ἱκανὴ δὲ ὅμως τὰ λειπόμμενα ^{niani 31}
 διακυκῆσαι· τερατεῖαί τε ἐνεδήμουν εὐθύς καὶ προ-
 5 αγορεύσεις παράλογοι, ὡς αὐτίκα μάλα καὶ τοῦ παν-
 τὸς κόσμου ἀπολουμένου· ἀπατεῶνες γὰρ τινες καὶ
 οἷον θεοπρόποι αὐτόματοι περιφοιτῶντες ἅττα ἂν
 ἐδόκει αὐτοῖς ἐχρησιμῶδουν, καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς
 πολλοὺς ἐξεδειμάτουν, τῷ ἤδη κατεπτηχῆναι ῥαδίως
 10 ἀναπειθομένους· οὗτοί τε οἱ μαίνεσθαι εἰκῆ καὶ
 δαιμονᾶν ὑποκρινόμενοι δεινότερα ἐπεφήμιζον, ὡς
 δὴ ὑπὸ τῶν προσπεφυκότων αὐτοῖς φασμάτων τὰ
 ἐσόμενα δεδιδαγμένοι, καὶ μάλα ἐπὶ τῇ κακοδαιμο-
 νίᾳ μεγαλαυχοῦντες. ἄλλοι δὲ ἀστέρων φορὰς καὶ
 15 σχήματα ἐκλογιζόμενοι μείζονας ξυμφορὰς καὶ κοι- C
 νὴν μονονουχὶ ἀνατροπὴν τῶν πραγμάτων ἐδήλουν
 καὶ ὑπηνίττοντο. εἶωθε γὰρ ἐν τοῖς δεινοῖς αἰεὶ ὁ
 τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἐσμός ἀναφύεσθαι. ἐψεύ-
 σατο δὲ ὅμως εὖ ποιούσα ἑκατέρα μαντεία. ἐχρῆν
 20 γὰρ, οἶμαι, καὶ ἀσεβείας φεύγειν γραφὴν τοὺς τὰ
 τοιάδε ὄνειροπολοῦντας, καὶ μηδὲν ὀτιοῦν πλέον
 γνώσεως πέρι τῷ κρείττονι καταλιμπάνοντας. ἀλλὰ
 γὰρ οὐδεὶς ὅστις ἦν ἐν τῷ τότε ὁ μὴ λίαν δεδιῶς
 καὶ ἐκπεπληγμένος. λιταὶ τοιγαροῦν ἑκασταχοῦ καὶ
 25 ᾠδαὶ ἱκετήριοι ἠκούοντο, ἀπάντων ἐς τοῦτο ἀγειρο-
 μένων· τὰ τε λόγῳ μὲν αἰεὶ ἐπαινούμενα, ἔργῳ δὲ D
 σπανιώτερον βεβαιούμενα, τότε δὴ προθυμότερα V. 104
 ἐπράττετο· δίκαιοί τε γὰρ ἀθρόον ἀπεδείκνυντο
 ἅπαντες ἐς τὰ συμβόλαια τὰ πρὸς ἀλλήλους, ὡς καὶ
 30 τοὺς ἄρχοντας τὸ κερδαλέον ἀποβεβληκότας μετὰ
 τῶν νόμων τὰς δίκας ποιεῖσθαι· τοὺς τε ἄλλως δυ-
 νατοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἠρεμοῦντας ὅσιά τε δρᾶν καὶ

u. C. 557
Iusti-
niani 31

ἀπέχεσθαι τῶν αἰσχίστων. ἔνιοι δὲ καὶ παντάπασι
τὴν διαίταν ἐξαλλάξαντες μονήρη τινὰ καὶ ὄρειον
ἠσπάσαντο βίον, καὶ τιμὰς καὶ χρήματα καὶ ὅποσα
ἠδιστα παρ' ἀνθρώποις μεθέντες καὶ ἀνηνάμενοι.
πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἱεροῖς προσήγετο δῶρα, καὶ νύ- 5

P. 149 κτωρ οἱ κράτιστοι τῶν ἀστῶν περινοστοῦντες τὰς
λεωφόρους ἐδωδῆ τε ἀφθόνῳ καὶ περιβολαίοις ἐφι-
λοφρονοῦντο τούτους δὴ τοὺς ἀχρεῖους καὶ οἰκτρο-
τάτους, ὅποιοι πολλοὶ τὰ σώματα πεπηρωμένοι ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους ἐρρίφεται, τὰ ἀναγκαῖα ἐραυίζόμενοι. 10
ταῦτα δὲ ἅπαντα ῥητῶ τινι χρόνῳ ἀνεμετρεῖτο, ἕως
ἐναυλον ἔτι τὸ δέος ὑπῆρχεν· ἐπεὶ δὲ λώφησις τις
καὶ ἀνακωχὴ τοῦ κινδύνου ὑπεφαίνεται, αὐτίκα οἱ
πλείστοι ἐπανήεσαν ἐς τὰ εἰθισμένα. καλοῖτο δὲ
ἂν ἡ τοιαύτη ὀρμὴ σὺ δικαιουσύνῃ ὡς ἀληθῶς οὐδὲ 15
εὐσέβεια στεργά τε καὶ ἐνεργός, ὅποια ὑπὸ δόξης
ὀρθῆς καὶ προθυμίας ἐμβριθεστάτης τῶ λογισμῶ
B πέφυκεν ἐντυποῦσθαι, ἀλλὰ μηχανὴ τις ἄτακτος καὶ
οἶον ἐμπορία σφαλερωτάτη, ἐφ' ᾧ τὸ παρὸν δῆθεν
ἐκφυγεῖν καὶ παρακρούσασθαι. τῶν μὲν οὖν ἀγα- 20
θῶν ἔργων οὕτω δὴ τι πρὸς ἀνάγκης ἀπογευόμεθα
ἔστ' ἂν τὸ δεδιέναι παρῆ.

6. Πάλιν δὲ ἐν τῷ τότε οἱ περὶ τῶν ἀναθυμιά-
σεων λόγοι ἐλέγοντό τε καὶ ἀντελέγοντο· καὶ ἦν πο-
λὺς ἀνὰ τοὺς ξυλλόγους ὁ Σταγειρίτης ὀνομαζόμε- 25
νος, νῦν μὲν ὡς ὀρθότατα εἶη περὶ τούτων φυσιο-
λογήσας καὶ διαγνοὺς τὰς αἰτίας, νῦν δὲ ὡς ἥκιστα
τοῦ ἀληθοῦς ἐστοχασμένος. ἔνιοι δὲ τὴν ἐκείνου
βεβαιοῦν οἰόμενοι δόξαν, ὅτι δὴ πνεῦμα παχὺ καὶ
καπνῶδες ὑπὸ τοὺς σήραγγας τῆς γῆς περιειργόμε- 30
C νον τὰς τοιάσδε ποιεῖται κινήσεις, προυτίθεσαν ἐν
τῷ λόγῳ τοῦτο δὴ τὸ ὑπὸ Ἀνθεμίου πρότερον με-

μηχανημένον. οὗτος γὰρ δὴ ὁ Ἀνθέμιος, πατρὶς a. C. 557
Iusti-
niani 31
μὲν αὐτῷ ὑπῆρχεν αἱ Τράλλεις ἢ πόλις, τέχνη δὲ τὰ
τῶν μηχανοποιῶν εὐρήματα, οἳ δὴ τὴν γραμμικὴν
θεωρίαν ἐπὶ τὴν ὕλην κατάγοντες μιμήματά τινα
5 καὶ οἷον εἰδῶλα τῶν ὄντων δημιουργοῦσι. γέγονε
δὲ ἄριστος ἐν αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἐς ἄκρον
ἦκων τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, καθά ποιν καὶ ἐν
τοῖς καλουμένοις γραμματικοῖς ὁ ἀδελφὸς τούτου
Μητροδόωρος. καὶ μακαρίζομαι ἂν ἔγωγε αὐτῶν τὴν
10 μητέρα, οὕτω ποικίλης παιδείας ἀνάπλεων γονὴν
ἀποκνήσασαν. τούτω τε γὰρ τῷ ἄνδρι τέτοκε καὶ
Ὀλύμπιον, νόμων τε ἀσκήσει καὶ ἀγῶνων δικαστι- D
κῶν ἐμπειρία προσεσχηκότα, καὶ πρὸς γε Διόσκορον
καὶ Ἀλέξανδρον, ἄμφω ἰατρικῆς δαημονεστάτω.
15 τούτων δὲ Διόσκορος μὲν ἐν τῇ πατρίδι κατεβίω, τὰ
ἐκ τῆς τέχνης μάλα εὐστόχως ἐπιδεικνύμενος ἔργα·
ἄτερος δὲ ἐν τῇ πρεσβύτιδι Ῥώμῃ κατώκησεν ἐντι-
μότατα μετακεκλημένος. Ἀνθελμίου δὲ καὶ Μητρο-
δώρου τὸ κλέος ἀπανταχοῦ περιηγόμενον καὶ ἐς αὐ-
20 τὸν ἀφίκται τὸν βασιλέα. τοιγάρτοι μετὰπεμπτοι ἐν
Βυζαντίῳ παραγενόμενοι, καὶ αὐτοῦ τὸν λειπόμενον
διανύσαντες βίον, μέγιστα ἐκάτερος τῆς ἰδίας ἀρε-
τῆς γνωρίσματα παρεστήσατο, ὁ μὲν νέους πολλοὺς
τῶν εὐπατριδῶν ἐκπαιδύσας καὶ τῆς παγκάλης P. 150
25 ἐκείνης μεταδούς διδασκαλίας, ὡς καὶ πόθον ἅπασι
τὸ μέρος ἐμβαλεῖν τῆς ἀμφὶ τοὺς λόγους ἐπιμελείας·
ὁ δὲ θαυμάσια ἡλίκᾳ δημιουργήματα κατὰ τε τὴν
πόλιν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τεκτηνάμενος, ἅπερ οἶ-
μαι, εἰ καὶ μηδὲν ὀτιοῦν περὶ αὐτῶν λέγοιτο, πλὴν
30 ἀποχρήσει οἱ ἐς ἀείμνηστον δόξαν ἔστ' ἂν ἐστήκοι
καὶ σώζοιτο. ἀλλὰ γὰρ ὅτου ἔνεκα τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς
ἐπεμνήσθην, ἐκεῖνό μοι καὶ δὴ αὐτίκα λελέξεται.

a. C. 557
Iusti-
niani 31

ἀνὴρ τις ἐν Βυζαντίῳ Ζήνων ὄνομα, τῷ μὲν τῶν
δητόρων καταλόγῳ ἀναγεγραμμένος, ἄλλως δὲ δια-

φανῆς καὶ βασιλεὶ γνωριμώτατος, κατώκει ἀγχοῦ
που τοῦ Ἀνθεμίου, ὡς δοκεῖν ἐκατέρῳ ἠνώσθαι τῷ

B οἴκῳ καὶ ὑφ' ἐνὶ τέρματι διαμετρεῖσθαι. προελθόν- 5
τος δὲ χρόνου ἔρις αὐτοῖς ἐνέπεσε καὶ δυσκολία ἢ
τοῦ διοπτρεύεσθαι χάριν, τυχὸν οὐ πρότερον εἰδισμέ-
V. 105 νον, ἢ νεωτέρας οἰκοδομίας πέρα τοῦ μετροῦ ἐς
ὑψος ἀρθείσης καὶ τῷ φωτὶ λυμαινομένης ἢ ἄλλου
του πέρι, ὅποια πολλὰ τοῖς πλησιαίτατα προσοικοῦσι 10
διαφιλονεικεῖσθαι ἀνάγκη.

7. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἀνθέμιος ὑπὸ τοῦ ἐναντίου
ἄτε δικηγόρου καταρρητορευόμενος καὶ οὐχ οἴος τε

ᾧν τῇ δεινότητι τῶν ῥημάτων ἐκ τῶν ὁμοίων ἀντι-
φέρεσθαι, ὁ δὲ ἐκ τῆς οἰκείας αὐτὸν ἀντελύπησε 15
τέχνης τρόπῳ τοιῶδε. δόμον τινὰ ὑπερφῶν ὁ Ζή-
νων ἐκέκτητο, εὐρύν τε λίαν καὶ διαπρηπῆ καὶ πε-

C ριεργότατα πεποικιλμένον, ἐν ᾧ δὴ τὰ πολλὰ ἐμφι-
λοχωρεῖν εἰώθει καὶ ἐστιᾶν τοὺς φιλιτάτους. τούτου

δὲ τὰ πρὸς τῷ ἐδάφει ἐνδαιτηήματα τῆς Ἀνθεμίου 20
ὄντα ἐτύγχανε μοίρας, ὡς τὸ μεταξὺ τέγος τῷ μὲν
ἐς ὄροφὴν, τῷ δὲ ἐς βᾶσιν παρατετάσθαι. ἐνταῦθα

δὴ οὖν λέβητας μεγάλους ὕδατος ἐμπλήσας διακρι-
δὸν ἔστησε πολλαχοῦ τοῦ δωματίου, αὐλοὺς δὲ αὐ-
τοῖς ἐξωθεν σκυτίνους περιβαλὼν, κάτω μὲν εὐρυ- 25
νομένους ὡς ἅπασαν τὴν στεφάνην περιβεβύσθαι,
ἐξῆς δὲ καθάπερ σάλπιγγα ὑποστελλομένους καὶ ἐς

D τὸ ἀναλογοῦν τελευτῶντας, ἐνέπηξε ταῖς δοκοῖς καὶ
ταῖς σανίσιν τὰ ἀπολήγοντα καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐνεπε-
30 ρόνησεν, ὡς καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀπειλημένον ἄερα
ἀφετὸν μὲν ἔχειν τὴν ἄνω φορὰν διὰ τῆς κενότητος
ἀνιόντα καὶ γυμνῆ προσψαύειν τῇ ὄροφῇ κατὰ τὸ

παρείκον καὶ τῇ βύρσῃ περιεχόμενον, ἥμισθα δὲ ἐς
 τὰ ἐκτὸς διαρρεῖν καὶ ὑπεκφέρεσθαι. ταῦτα δὴ οὖν
 ἐκ τοῦ ἀφανοῦς καταστησάμενος πῦρ ἐνήκε σφοδρὸν
 ὑπὸ τοὺς τῶν λεβήτων πυθμένας καὶ φλόγα ἐξῆψε
 5 μεγάλην· αὐτίκα δὲ τοῦ ὕδατος διαθερομένου καὶ
 ἀνακαχλάζοντος ἀτμὸς ἐπῆρτο πολὺς καὶ ἀνεροπί-
 ζετο παχύς τε καὶ πεπυκνωμένος· οὐκ ἔχων δὲ ὄπη
 διαχυθείη ἐπὶ τοὺς αὐλοὺς ἀνείρπε, καὶ τῇ στενό-
 τητι πιεζόμενος βιαιότερον ἀνεπέμπετο, ἕως τῇ στέγῃ P. 151
 10 προσπταίων ἐνδελχεστάτα ἐδόνησεν ἅπασαν καὶ
 διέσεισεν, ὅσον ὑποτρέμειν ἡρέμα καὶ διατετριγέ-
 ναι τὰ ξύλα. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζήνωνα ἐταράττοντο καὶ
 ἐδείμαινον, καὶ ἀμφὶ τὴν λεωφόρον ἐξέπιπτον ποτνι-
 ώμενοι καὶ βοῶντες καὶ τῷ δεινῷ καταπεπληγμένοι,
 15 φοιτῶν τε ἐκεῖνος ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνεπυθάνετο
 τῶν γνωρίμων ὅπως αὐτοῖς τὰ τοῦ σεισμοῦ κατε-
 φάνη καὶ μὴ τι σφᾶς ὅτῳ δὴ οὖν τρόπῳ διεδηλή-
 σατο. τῶν δὲ “εὐφήμει” λεγόντων, “ὦ τᾶν” καὶ
 “ἄπαγε”, καὶ “μήποτε γένοιτο”, καὶ πρὸς γε νεμε-
 20 σῶντων αὐτῷ ὡς δὴ τοιαῦτα φευκτὰ καὶ ἀπαΐδια τε-
 ρατευομένῳ, οὐκ εἶχεν ὅ τι καὶ διανοηθείη. οὔτε γὰρ
 ἀπιστεῖν ἑαυτῷ οἷός τε ἦν ἐφ’ οἷς ἠπίστατο ἀρτίως B
 γεγεννημένοις καὶ διαμάχεσθαι κατηδεῖτο ἐπὶ πολὺ
 τοσοῦτοις ἀνδράσι καὶ οὕτω καταμεμφομένοις.
 25 8. Τούτῳ δὴ οὖν πολλῷ τῷ λόγῳ ἐχρῶντο οἱ
 τὰς ἀναθυμιάσεις καὶ τὰ λιγνυώδη πνεύματα γένε-
 σιν τῶν σεισμῶν ἀποκαλοῦντες. “καὶ γὰρ ὁ μηχα-
 νοποιὸς” ἔφασαν “τὴν αἰτίαν διαγνοὺς ὅθεν τὴν
 γῆν κινεῖσθαι ξυμβαίνει, παραπλήσια ἔδρασε καὶ τῇ
 30 τέχνῃ τὴν φύσιν ἀπεμιμήσατο.” καὶ ἔλεγον μὲν τι,
 οὐ μέντοι γε ὅσον ᾤοντο. ἐμοὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα πι-
 θανὰ μὲν εἶναι δοκεῖ καὶ κομψότερόν πως ἐξευρη-

- μένα, οὐπω δὲ ἐναργῆ γνωρίσματα τῶν ὡς ἀληθῶς
 γιγνομένων. οὐ γὰρ ὅτι τὰ κυνίδια ταῦτα δήπου τὰ
 Μελιταῖα ἐπὶ ταῖς στέγαις διέρποντα σείουσί τε αὐ-
 τὰς καὶ ἀνακινούσι, καὶ ταῦτα ἐπὶ βαδίσματι κου-
 φοτάτω, ἤδη που ὁμοιον φήσειεν ἂν τις εἶναι τὸ
 χρῆμα, καὶ τούτῳ καθάπερ ἱκανῶ παραδείγματι
 χρῶτο. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν παίγνια τῆς μηχανοποιίας,
 οὐ φαῦλα μέντοι οὐδὲ ἀτερπῆ νομιστέον, τῶν δὲ
 τῆς ὑλῆς ἀμαρτημάτων ἄλλα ἅττα, εἶπερ ἄρα καὶ
 δεῖ, ζητητέον τὰ αἰτία. ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτο μόνον Ἀν-
 θέμιος ἐπὶ Ζήνωνι ἐμηχανήσατο, ἀλλ' ἄρα ὅγε κα-
 τήστραψέν γε αὐτοῦ καὶ κατεβρόντησε τὸ δωμάτιον.
- D δίσκον μὲν γάρ τινα ἐσόπτρου δίκην ἐσκευασμένον
 καὶ ἠρέμα ὑποκοιλαινόμενον ταῖς τοῦ ἡλίου ἀντερεί-
 δων ἀκτίσιν ἐνεπίμπλα τῆς αἴγλης· καὶ εἶτα μετά-
 γων ἐφ' ἕτερα πολλὴν ἀθρόον αὐτῷ κατηκόντιζε
 λαμπηδόνα, ὡς ἀπάντων ἐφ' οὓς ἂν φέροιτο ἀμ-
 βλύνεσθαι τὰς ὄψεις καὶ σκαρδαμύττειν· συντρίψει
- V. 106 δέ τινας καὶ ἀντιτυπίας σωμαίων ἐπινοῶν βαρυη-
 χοτάτων κτύπους ἀπετέλει σφοδρούς καὶ βροντώδεις²⁰
 καὶ οἴους ἐκπληῆξαι τὴν αἰσθησιν, ὡς ἐκείνον μόλις
 γοῦν διαγνόντα ὄθεν ἕκαστα γίνεται, προκαλινδεῖ-
 σθαι ἀναφανδὸν ἀμφὶ τῷ πόδε τοῦ βασιλέως καὶ
 κατηγορεῖν τοῦ γείτονος, ὡς κακοῦ καὶ ἀδικωτάτου·
 ὥστε ἀμέλει καὶ χάριέν τι ὑπ' ὀργῆς ἐπεφθέγγετο. ἄ-
 ποιητικὰ γὰρ παρῶδει θημάτια καὶ ἀνεβόα ἐπὶ τῆς
 συγκλήτου βουλήσ ὥσπερ εἰρωνευόμενος, ὡς οὐχ
 οἶόν τε αὐτῷ μόνῳ γε ὄντι ἀνθρώπῳ κατὰ ταῦτόν
- P. 152 ἄμα πρὸς τε Δία τὸν ἀστεροπητὴν καὶ ἐρίγδουπον
 καὶ πρὸς γε Ποσειδῶνα τὸν ἐννοσίγαιον διαμάχε-
 σθαι. καλὰ μὲν οὖν τῆσδε τῆς τέχνης καὶ αὐτὰ δή-
 που τὰ ἀθύρματα· οὐ μὴν ἀνάγκη τὴν φύσιν ἔπε-

σθαι τούτοις καὶ ἐξισοῦσθαι. πλὴν ἄλλ' ἕκαστος μὲν ἐχέσθω καὶ τῶνδε περὶ ὁποίας ἂν καὶ βούλοιτο γνώμης· ἐμοὶ δὲ ἐς τὸν πρότερον λόγον ἐπανιτέα.

9. Ἐκείνου μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖσδε ἡ πόλις ἐτύγγανεν οὔσα, καὶ ἅπασιν ἐπὶ πλείστας ἡμέρας σείεσθαι πῶς ἐδόκει τὸ ἔδαφος, καὶ ταῦτα ἀτρεμοῦν ἤδη καὶ πεπαυμένον. ἔναυλον γὰρ ταῖς ψυχαῖς ὑπήρχε τὸ πάθος, καὶ ὑποψία ἐνέκειτο ὑποθολοῦσα τὸ λογιζόμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς πολλὰ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν σαθρὰ καὶ ἀσθενῆ γεγενημένα, ἔνια δὲ ἤδη καὶ καταπεπτωκότα, ἐπανορθοῦν ἐπειρᾶτο. ἐπεφρόντιστο δὲ οἱ ἐς τὰ μάλιστα ὁ μέγιστος τοῦ θεοῦ νεῶς· τοῦτον δὲ πρότερον ἐμνησθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου σφόδρα περιφανῆ καὶ θαυμάσιον ἤλικον ἐκ βάθρων αὐτῶν καὶ κρηπίδων ἀνεδομήσατο, μεγέθους τε ὑπερβολῇ καὶ σχήματος εὐπρεπείᾳ καὶ ποικιλίᾳ μετάλλων ἐπικοσμήσας· ἤρψε δὲ αὐτὸν ἐκ πλίνθου ὀπτῆς καὶ τιάνου, πολλαχοῦ καὶ σιδήρω ξυνδήσας, ξύλοις τε ἤμιστα χρησάμενος, ὡς ἂν μηκέτι εὐκολώτατα πυρπολοῖτο. Ἀνθέμιος δὲ ἦν οὗτος ἐκείνος, οὗ δὴ ἀρτίως ἐμνησθῆναι, ὁ ἕκαστα μηχανησάμενος καὶ δημιουργήσας. τότε δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κλόνου τὸ μεσαίτατον μέρος τῆς ὀροφῆς καὶ ἅπαντα ὑπερβάλλον ἀποβεβληκότα ἐπεσκεύασέ τε αὐτίς ὁ βασιλεὺς βεβαιότερον καὶ ἐπὶ μείζον ὕψος ἐξῆρε· καίτοι Ἀνθέμιος μὲν ἐκ πλείστου ἐτεθνήκει, Ἰσίδωρος δὲ ὁ νεὸς καὶ οἱ ἄλλοι μηχανοποιοὶ τὸ πρότερον ἐν ἑαυτοῖς ἀναθεωρήσαντες σχῆμα καὶ τῶ σωζομένῳ τὸ πεπονθὸς ὁποῖόν τε ἦν καὶ ἐς ὃ τι δήπου ἡμάρτητο ἐπιφρασάμενοι, τὴν μὲν ἑώραν τε καὶ ἐσπερίαν ἀψίδα οὕτω μένειν κατὰ χῶραν ἐφῆκαν· τῆς δὲ ἀρκτέας τε καὶ

- a. C. 557
Iusti-
niani 31
- νοτίας τὴν ἐπὶ τοῦ κυρωμάτων οἰκοδομίαν πρὸς τὰ
 ἔνδον παρατείναντες καὶ εὐρυτέραν ἡρέμα ποιησά-
 μνοι ὡς μᾶλλον ἀρμοδιώτατα ταῖς ἄλλαις ξυνε-
 D νευκέναι καὶ ὁμολογεῖν τὴν ἰσόπλευρον ἀρμονίαν,
 περιστεῖλαι ταύτῃ δεδύνηται τὴν τοῦ κενώματος 5
 ἀμετρίαν καὶ ὑποκλέψαι βραχὺ τι τῆς ἐκτάσεως μέ-
 ρος, ὅπόσον ἑτερόμηκες ἀπετελεῖτο σχῆμα, οὕτω τε
 ἐπ' αὐτῶν ἠδρασαν πάλιν τὸν ἐν μέσῳ ὑπερανέ-
 χοντα, εἴτε κύκλον εἴτε ἡμισφαίριον εἴτε ὄτῳ δὴ οὖν
 ὀνόματι παρ' αὐτοῖς ἐπικεκλημένον. καὶ γέγονεν 10
 ἐντεῦθεν εἰκότως ἰθύτερος μὲν καὶ εὐεπίστροφος
 καὶ πανταχόθεν τῇ γραμμῇ ἐξισάζων, στενώτερος δὲ
 καὶ ὄξυτενῆς καὶ οἶος οὐχ οὕτω λίαν ἐκπλήττειν
 τοὺς θεωμένους ὡς πάλαι, πολλῶ δὲ ὅμως πλεον ἐν
 τῷ ἀσφαλεῖ βεβηκέναι. ὧν μὲν οὖν ἔδει ἐν ξυγ- 15
 P. 153 γραφῇ τοῦ νεῶ περὶ ἐπιμνησθῆναι καὶ ἐφ' ἃ ἡ τοῦ
 λόγου φορὰ ἵκετο ἀκολούθως περιηγομένη, ταῦτα
 ἔμοιγε ἀποχρώντως ἐκδεδιήγηται. ἐγκωμιάζειν γὰρ
 ἕκαστα τῶν τοῦδε θαυμάτων καὶ ἐπιδεικνύειν τῷ
 λόγῳ περιττὸν ἂν εἴη καὶ οὐ τοῦ παρόντος ἰδίου 20
 ἔργου. εἰ δέ τις ἐθέλοι πόρρω που τυχὸν τῆς πό-
 λεως ἀπωκισμένος ἔπειτα γιννώσκειν σαφῶς ἅπαντα,
 καθάπερ παρῶν καὶ θεώμενος, ἀναλεγέσθω τὰ Παύ-
 λῳ τοῦ Κύρου τοῦ Φλώρου ἐν ἑξαμέτροις πεπονη-
 μένα, ὅς δὴ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς ἀμφὶ τὸν βα- 25
 σιλέα σιγῆς ἐπιστάταις, γένους τε κοσμούμενος δόξη
 V. 107 καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ προγόνων διαδεξάμενος,
 ὅμως παιδεία γε αὐτῷ καὶ λόγων ἄσκησις διεσπού-
 δαστο, καὶ ἐπὶ τοῖσδε μᾶλλον ἠΰχει καὶ ἐσεμνύετο.
 καὶ τοίνυν πεποιήται οἱ καὶ ἄλλα ὡς πλείστα ποιή- 30
 B ματα μνήμης τε ἄξια καὶ ἐπαίνου, δοκεῖ δέ μοι τὰ
 ἐπὶ τῷ νεῷ εἰρημένα μείζονός τε πόνου καὶ ἐπιστή-

μης ἀνάπλευα καθεστάναι, ὅσῳ καὶ ἡ ὑπόθεσις θαν-
 μασιωτέρα. εὐρήσεις γὰρ ἂν ἐν αὐτοῖς τὴν ὄλην
 τῆς θέσεως εὐκοσμίαν, καὶ τὰς τῶν μετὰλλων φύ-
 σεις λεπτότατα κατεξήτασμένας, τῶν τε προτεμενι-
 5 σμάτων τὸ εὐπρεπὲς ἅμα καὶ ἀναγκαῖον, μεγέθη τε
 καὶ ὑψώματα καὶ ὅσα ἰθύγραμμα σχήματα καὶ ὅσα
 κυκλικὰ καὶ ὅσα ἐκκρεμῆ καὶ προτεταμένα. γνολῆς
 δὲ ἂν ἐκ τῶν ἐπῶν καὶ ὅπως ἀργύρω τε καὶ χρυσῷ
 τὸ ἱερώτερον χωρίον καὶ τοῖς ἀπορρήτοις ἀποκεκρι-
 10 μένον πολυτελέστατα καταπεποικιλται, καὶ εἴ τι ἄλλο
 πρόσεστι μέγα ἢ ἐλάχιστον γνώρισμα, οὐ μεῖον ἢ οἱ
 θαμὰ ἐν αὐτῷ περιπάτους ποιούμενοι καὶ ἅπαντα
 διασκοποῦντες. ἀλλὰ γὰρ ἦδε μὲν ἡ δευτέρα τοῦ
 νεῶ ἐπισκευὴ καὶ ἀνόρθωσις ὀλίγῳ ὕστερον χρόνῳ
 15 ἀπείργασται καὶ ξυνετελέσθη.

10. Ἐκείνου δὲ τοῦ ἔτους ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ ἡ
 λοιμώδης νόσος αὐτίς τῇ πόλει ἐνέπεσε καὶ μυρία
 διέφθαιρε πλήθη, λήξασα μὲν ἐς τὸ παντελὲς οὐδ'
 ὀπωστιοῦν, ἐξ οὗ δὴ τὴν ἀρχὴν, φημὶ δὴ κατὰ τὸ
 20 πέμπτον ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας, ἐν τῇ καθ'
 ἡμᾶς ἐσῆρθησεν οἰκουμένη. μεταβᾶσα δὲ πολλάκις
 μεταξὺ ἄλλοτε ἄλλοθι καὶ τόπον ἐκ τόπου λυμνη-
 μένη, καὶ ταύτῃ τοῖς λειπομένοις ἀνακωχῆς τινος
 μεταδοῦσα, τότε δὴ οὖν πάλιν ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 25 νῆκεν, ὥσπερ, οἶμαι, τὸ πρότερον ἐξηπατημένη, καὶ
 θᾶπτον δῆπου τοῦ δέοντος ἐνθένδε ἀπαλλαγείσα.
 ἔθνησκον τοιγαροῦν πολλοὶ ἐξαπιναίως καθάπερ
 ἀποπληξία ἰσχυρᾶ κάτοχοι γεγεννημένοι· οἱ δὲ γε
 πλείστον διαρκοῦντες μόλις πεμπταῖοι ἀπώλλυντο.
 30 ἡ δὲ τῆς νόσου ἰδέα παραπλησία τῇ πρεσβυτέρα
 ἐτύγγανεν οὐσα. πυρετοὶ γὰρ ἐπὶ βουβῶσιν ἀνή-
 πτοντο συνεχεῖς καὶ οὐκ ἐφήμεροι οὐδὲ μετριῶς

a. C. 557
Iusti-
niani 31a. C. 558
Iusti-
niani 32

D

- a. C. 558
Iusti-
niani³² γοῦν ὑποχαλῶντες, μόνη δὲ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀλόντος
ἀποκαυόμενοι. ἔνιοι δὲ μήτε θέρμης ἡγησαμένης
μήτε ἄλλου ἀλγήματος, ἀλλὰ θρῶντες ἔτι τὰ εἰδι-
P. 154 σμένα οἴκοι τε καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους οὕτω παρα-
σχὸν κατέπιπτον καὶ ἀθρόον ἄπνοι ἐγίγοντο, ὥσπερ 5
τὸν θάνατον σχεδιάσαντες· καὶ ἅπανσα μὲν ἡλικία
χύδην ἐφθείρετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀκμάζον τε καὶ ἡβά-
σκον, καὶ ἐν τούτῳ πλέον οἱ ἄρρενες· τὸ γὰρ δὴ
θῆλυ οὐ μάλα ὅμοια ἔπασχε. τὰ μὲν οὖν παλαιάτατα
τῶν Αἰγυπτίων λόγια καὶ οἱ παρὰ Πέρσαις ἔτι τῆς 10
τῶν μετεώρων κινήσεως δαημονέστατοι χρόνων τι-
νῶν περιόδους ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰῶνι ξυμφέρεσθαι λέ-
γουσι, νῦν μὲν ἀγαθὰς καὶ εὐδαίμονας, νῦν δὲ
μοχθηρὰς καὶ ἀποφράδας, εἶναι τε τὴν παροῦσαν
περιφορὰν ἐκ τῶν κακίστων ἐκείνων καὶ ἀπαισιῶν· 15
ἐντεῦθεν τοιγαροῦν πολέμους τε ἀπανταχοῦ ξυνί-
B στασθαι καὶ στάσεις ταῖς πόλεσι καὶ τὰ λοιμῶδη
πάθη μόνιμά τε εἶναι καὶ ξυνημμένα. ἕτεροι δὲ ὄρ-
γῆν τοῦ κρείττονος αἰτίαν εἶναι φασὶ τῆς φθορᾶς,
μετιοῦσαν ἀξίως τὰ τοῦ ἀνθρωπέλου γένους ἀδική- 20
ματα καὶ τὸ πλῆθος ὑποτεμνομένην. ἐμοὶ δὲ διαι-
τῶν ἑκατέρῃ δόξῃ καὶ ἀποφαίνεσθαι τὴν ἀληθεστά-
την οὐκ ἐγχειρητέα, τυχὸν μὲν οὐδὲ ἐπισταμένῳ,
τυχὸν δέ, εἰ καὶ εἰδείην, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον τοῦτό
γε εἶναι δοκοῦν οὐδὲ τῷ παρόντι λόγῳ προσῆκον· 25
μόνου γὰρ μοι τοῦ ξυμβεβηκότος εἰ καὶ διὰ βραχέων
ἐπιμνησθέντι ὁ τῆς ἱστορίας ἐκτεθεράπευται νόμος.
11. Τούτων δὲ οὕτω ξυνενεχθέντων ἐπεγένετο
C καὶ ἄλλα ἅττα τῇ πόλει κατ' ἐκείνο τοῦ καιροῦ, τα-
ραχῆς τε καὶ θορύβου ἀνάμεσα καὶ οὐχ ἦττον τῶν 30
εἰρημένων ἀνιαρότατα. ὅποια δὲ ταυτὰ ἐστὶν αὐ-
τικά ἐρῶ, βραχύ τι πρότερον διεξιελθὼν τῶν ἀρχαιο-

τέρων. οἱ Οὐννοι τὸ γένος τὸ μὲν παλαιὸν κατῶ- a. C. 558
 κουν τῆς Μαιώτιδος λίμνης τὰ πρὸς ἀπηλιώτην Iustl-
 ἄνεμον, καὶ ἦσαν τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἀρκτικώ- niani 32
 τεροι, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα βάρβαρα ἔθνη, ὅποσα
 5 ἐντὸς Ἰμαίου ὄρους ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ἐτύγγανον ἰδρυ- V. 108
 μένα. οὗτοι δὲ ἅπαντες κοινῇ μὲν Σκύθαι καὶ Οὐν-
 νοὶ ἐπωνομάζοντο· ἰδίᾳ δὲ κατὰ γένη, τὸ μὲν τι
 αὐτῶν Κοτρίγουροι, τὸ δὲ Οὐτίγουροι, ἄλλοι δὲ
 Οὐλίτζουροι, καὶ ἄλλοι Βουρούγουνδοι, καὶ ἄλλοι
 10 ὡς ἂν αὐτοῖς πάτριόν τε ἦν καὶ εἰθισμένον. γε- D
 νεαῖς δὲ πολλαῖς ὕστερον διέβησαν ἐς τὴν Εὐρώ-
 πην, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐλάφου τινὸς κατὰ τοῦτο
 δὴ τὸ θρυλούμενον τὰ πρῶτα ἠγῆσαμένης εἴτε
 καὶ ἀλλοίᾳ χρησάμενοι τύχῃ, καὶ τὴν ἐκροήν τῆς
 15 λίμνης τὴν ἐς τὸν Εὐξεινον Πόντον φερομένην,
 ἄπορον τέως δοκοῦσαν, τότε δὴ ὅτω οὖν τρόπῳ δια-
 περαιωθέντες, ἀλώμενοι δὲ ὅμως ἀνὰ τὴν ὀθνεΐαν,
 πλεῖστα ὅσα τὸ ἰθαγενὲς ἐλυμήναντο, ἀπροσδόκητα
 προσπεσόντες, ὡς καὶ τοὺς προτέρους οἰκήτορας
 20 ἀπελάσαντες αὐτοὶ τὴν ἐκείνων κατέχειν. ἤμελλον
 δὲ ἄρα οὐκ ἐπὶ μακρότατον διαμένειν, ἀλλὰ πρόρρι-
 ζοι τὸ λεγόμενον ἀπολεισθαι. ἀντίκα γοῦν Οὐλί-
 ζουροὶ τε καὶ Βουρούγουνδοι μέχρι μὲν Λέοντος τοῦ P. 155
 αὐτοκράτορος καὶ τῶν ἐν τῷ τότε Ῥωμαίων γνώρι-
 25 μοί τε ὑπῆρχον καὶ ἄλκιμοι εἶναι ἐδόκουν· ἡμεῖς δὲ
 οἱ νῦν οὔτε ἴσμεν αὐτούς, οὔτε, οἶμαι, εἰσόμεθα,
 τυχὸν μὲν διαφθαρέντας, τυχὸν δὲ ὡς πορρωτάτω
 μεταναστάντας. ἐκείνου γε μὴν τοῦ ἔτους, ἐν ᾧ δὴ
 ἔφην τὴν λοιμώδη νόσον τῇ πόλει ἐνσκηῖναι, τὰ
 30 λοιπὰ τῶν Οὐννων γένη ἐσώζετο, καὶ ἦσαν ἐτι ὄνο-
 μαστότατα. κατιόντες δὲ ὅμως οἱ Οὐννοι ἐς τὰ πρὸς
 νότον ἄνεμον, οὐ πόρρω τῆς ὄχθης τοῦ Ἰσθμοῦ πρὸς

a. C. 558
Iusti-
niani 32

ταμοῦ ἠϋλίζοντο, ἠνίκα ἦν αὐτοῖς βουλομένοις. τότε δὴ οὖν τοῦ χειμῶνος ἐπιλαβομένου, τὰ μὲν ρεῖθρα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸ εἰωθὸς ὑπὸ τοῦ κρύους ἐπήγνυτο ἐς βάθος, καὶ ἦσαν ἤδη σκληρὰ καὶ βάρσιμα καὶ ἱππήλατα. Ζαβεργάν δὲ ὁ τῶν Κοτρίγούρων Οὔννων ἡγεμῶν ξὺν πλείστοις ὅσοις ἱππόταις ἐπιδραμῶν καθάπερ χέρσον τὰς δίνας, ἐς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν εὐκολώτατα διαβαίνει· ἔρημά τε εὐρῶν τὰ ἐκείνη χωρία, καὶ μηδενὸς αὐτῷ κωλύματος γιγνομένου ἀνὰ τὰ πρόσω πορευομένου, αὐτίκα ὄγε Μυσίαν τε καὶ Σκυθίαν παραμειψάμενος τῇ Θράκῃ προσέβαλεν. ἐνταῦθα δὲ διελὼν τὸν οἰκῆλον στρατὸν ἀπόμοιραν μὲν τινα ἔστειλεν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καταδραμουμένους τὰ ἀφύλακτα τῶν τῆδε χωρίων καὶ λεηλατήσοντας, ἑτέρους δὲ ἐς τὴν Χερρόνησον τὴν Θρακίαν.

12. Τῆσδε δὲ τῆς Χερρονήσου τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον νενευκότα καὶ εὐρόνοτον ἄνεμον καὶ μέχρι τοῦ μεσημβρινοῦ κέντρον τῷ Ἑλλησπόντῳ παρατείνεται. περιορεῖ γὰρ σχεδὸν τι ἅπασαν, καὶ ταῖς κάμπαῖς τῶν ἡόνων ξυμπεριάγεται βραχεῖ τι μέρει τῆς ἠπείρου, καὶ μόνοις τετταράκοντά που σταδίους εἰργόμενος τοῦ νῆσον αὐτὴν ἀπεργάσασθαι. ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἰσθμῷ τεῖχος ἑκταδὸν ἴδρυται ξυνεχὲς ἐφ' ἑκατέρα θαλάττῃ προβεβλημένον· πόλεις τε ἔνδοθεν αὐτῷ προσπεπηγυῖαι τυγχάνουσιν Ἀφροδισιάς τε καὶ Θῆσκος καὶ Κίβηρις. τούτων δὲ ὡς ἀπωστάτω ἀμφ' αὐτὸν δῆπου τὸν πορθμὸν καὶ τοὺς παρακτίους ἀγκῶνας Σηστός γέ ἐστι πόλις ἣ περιλάλητος τῇ ποιήσει καὶ ὀνομαστοτάτῃ, οὐκ ἄλλου του ἔνεκα, οἶμαι, ἢ μόνον ἐπὶ τῷ λύχνῳ τῆς Ἡροῦς ἐκείνης τῆς Σηστιδος καὶ τῷ Λεάνδρου ἔρωτι καὶ

θανάτω. οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς καὶ ἕτερόν τι κεῖται a. C. 558
Iusti-
niani 32
 πολίχνιον, ἐλάχιστον μὲν καὶ ἀκαλλές, καὶ οὐδὲν
 ὁτιοῦν ἐπέραστον ἔχον, Καλλίπολις δὲ ὅμως ἐπονο-
 μαζόμενον· τὰς γε μὴν περιοικίδας κοσμοῦσιν ἀγροί
 5 τε καὶ ἐπίνεια καὶ δένδρων ποικίλων ἐσμός καὶ ῥεί-
 θρων ποτίμων, γῆ τε εὐαρδῆς ἄγαν καὶ κάρπιμος
 κὰν τοῖς ἀναγκαίοις διαρκεστάτη. τοσαῦτα ἄρα πο-
 λίσματα καὶ χώραν ὡς πλείστην ἔνδον ἐναπολαμβάνει
 τὸ ἔρουμα, ὡς μὴ πολεμίοις εὐέφοδα εἶναι. τότε
 10 δὴ οὖν ὁ Ζαβεργάν ἐὺωχούμενος τῶν ἐλπίδων διε-
 νοεῖτο καθ' αὐτὸν ὡς, εἰ γε τὸ τεῖχος καθέλοι καὶ P. 150
 τοῖς ἔνδον ὀμιλήσει χωρίοις, δυνήσεται θᾶπτον καὶ
 τῆς θαλάττης κρατῆσαι· ἐντεῦθεν τε ὠνειροπόλει
 νεῶν αὐτῶ παρέσσεσθαι πλῆθος καὶ ὅτι διαβήσεται
 15 κατὰ τὴν Ἀσίαν, τὸν μεταξὺ πόρον στενωτάτου ὄντα
 καὶ οὐ μάλα τραχεῖ κύματι χαραττόμενον εὐκολώ-
 τατα διαπλεύσας, καὶ ὡς εὐθὺς τὴν Ἄβυδον λυμα-
 νεῖται καὶ τὸ ἐν αὐτῇ πορθήσει δεκατεντήριον. τοῦ- V. 109
 τοις δὴ οὖν μάτην τοῖς βουλευμάσιν ἐξηρεθισμένος
 20 ἔστειλε δύναμιν ἀνὰ τὴν Χερρόνησον, ὀπόσῃν ἀπο-
 χρήσειν ἐς τὸδε τὸ ἔργον ἠγείτο· αὐτὸς δὲ ξὺν
 ἑπτακισχιλίοις ἰππόταις ἰθὺ τῆς Κωνσταντίνου πό-
 λεως πορευόμενος τοὺς τε ἀγρούς ἐδήου καὶ τῶν
 πολισμάτων ἐπειράτο καὶ ἅπαντα ἐκίνει χύδην καὶ B
 25 ξυνετάραττεν. αἰτία δὲ ἦν τῆς ἐφόδου τῶ μὲν ἀλη-
 θεστάτῳ λόγῳ ἀδικία βαρβαρική καὶ πλεονεξίας ἐπι-
 θυμία, σκῆψιν δὲ ὅμως τινὰ καὶ προκαλύμμα ἐποι-
 εῖτο τὴν πρὸς τοὺς Οὐτιγούρους δυσμένειαν· Σάν-
 διλχος γάρ τις ὄνομα Οὐννος ἀνὴρ ἠγείτο μὲν
 30 ἐκείνου τοῦ γένους, εὐνους δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ
 ἔνσπονδος ὑπῆρχεν Ῥωμαίοις. τοιγάρτοι βασιλεὺς
 ἔστειργέ τε αὐτὸν καὶ ἐγέραιρε καὶ δώροις θαμὰ ἐφι-

a. C. 558
Iustit-
ianus 32

λοφρονεῖτο. οἱ δὲ Κοτρίγουροι ἄτε δὴ οὐ τῶν ὁμοίων
μετέχοντες, ἀλλὰ παντάπασι περιπεφρονημένοι καὶ
περιφανῶς προπηλακιζόμενοι, τήνδε ποιείσθαι τὴν
C ἐκστρατείαν ᾠήθησαν χρῆναι, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ δῆ-
θεν φοβεροὶ τε καὶ λόγου ἄξιοι ἀποδειχθεῖεν καὶ 5
οἶοι μὴ ἐφίεναί τῳ ἀτιμάζοντι.

13. Καὶ τοίνυν, οὐδὲν γὰρ ὀτιοῦν αὐτοῖς ἀντί-
παλον ἐμποδῶν εἰστήκει οὐδὲ ὑπηντίαζε, κατέτρεχον
ἀφειδῶς καὶ ἐλεηλάτου τὴν χώραν, λείαν τε ἄφθο-
νον περιβαλλόμενοι καὶ αἰχμαλώτων ἀθροίζοντες 10
πλήθη· ἐν τοῖς καὶ γυναῖα πολλὰ τῶν εὐ γεγυνομένων
καὶ σώφρονα δόλαιταν ἡρημένων ὠμότατα ἤγοντο,
καὶ ξυμφορὰν πασῶν μείζονα ἐδυστύχουν, ἐς ἀκο-
λασίας ἀμετρίαν ὑπηρετεῖν ἀναγκαζόμενα· ἐνιαὶ δὲ
καὶ ἀπειρηκυῖαι ἤδη ἐκ παιδῶν γάμοις τε καὶ φιλο- 15
κοσμῖα καὶ ταύτῃ δὴ τῇ περὶ τὸν βίον ἀναστροφῇ
D καὶ ὁμιλίᾳ ἐν ἀποκεκριμένῳ τινὶ καὶ τῇ πρὸς τὸ
θεῖον ἱκετεῖα προσήκοντι ὑπεκρύπτοντο δωματίῳ,
τὸ ἀμιγές τε καὶ ἐλεύθερον καὶ παντάπασιν ἀκοινῶ-
νητον τῆς μετ' ἀνδρῶν ξυνουσίας περὶ πλείστου 20
ποιούμεναι καὶ μόνῳ τῳ ἡρεμεῖν ἀνειμένα. οἱ δὲ
καὶ ἐς ταύτας ἐξύβριζον ἀφαιρούμενοι τοῦ ἱεροῦ
παρθενῶνος καὶ ἀπρεπῶς αὐταῖς πρὸς βίαν ξυγκα-
λινδούμενοι· ἄλλαι δὲ πολλαὶ τῶν ἄρρεσιν ἐς ταῦτὸ
ἰέναι οὐκ ἀνηγαμένων, κύνουσαι ἐν τῳ τότε οὕτω 25
παρασχὸν εἴλκοντο, καὶ εἶτα, ἐπειδὴ παρῆν ἡ τοῦ
τόκου ἀνάγκη, οὕτω δὴ τι ἐν μέσῃ τῇ πορείᾳ ἐμφα-
νέστατα ἐτικτίον, οὔτε τὰ αἰσχυνητῆλὰ τῶν ὠδίνων
ἐπικαλύπτειν δυνάμεναι οὔτε περιστεῖλαι, ὡς θέμις,
P. 157 καὶ ἀνελέσθαι τὰ βρέφη· ἀλλ' αἱ μὲν καὶ ὡς ἐσύ- 30
ροντο, μηδὲ ἀλγῆσαι αὐταῖς, εἰ οἶόν τε φάναι, ξυγ-
κεχωρημένον, τὰ δὲ δειλαῖα ἐκείνα ἐπ' ἐρημίας ἐλεί-

πετο κυσί τε καὶ οἰωνοῖς σπαραττόμενα, ὥσπερ τοῦδε
 ἔνεκα μόνου ἐς φῶς προαχθέντα καὶ μάτην τοῦ φῦ-
 ναι ἀπογευσάμενα, ἐς τοῦτο γὰρ τύχης τὰ Ῥωμαίων
 πράγματα ἠληλάκει ὡς ἐν αὐτῇ δήπου τῇ περιοικίδι
 5 τῆς βασιλίδος πόλεως τοιαῦτα δεινὰ πάσχειν ὑπὸ
 βαρβάρων σφόδρα ὀλίγων. τοῖς δὲ οὐ μέχρι τούτων
 ἐτελεύτα τὸ θράσος, ἀλλ' ὁδῶ ἴοντες εἰσω τῶν μα-
 κρῶν ὀνομαζομένων τειχῶν ῥαδίως παρήλθον καὶ
 τοῖς ἔνδον φρουρίοις ἐπέλαξον. πολλαχοῦ γὰρ ὑπὸ
 10 χρόνου καὶ ἀτημελείας ἐπεπτώκει καὶ διελέλυτο ἢ B
 τοῦ μεγίστου ἐρύματος οἰκοδομία· ἔνια δὲ μέρη καὶ
 αὐτοὶ καταβελήκασιν ἀδεῶς οὔτω καὶ ἀταλαιπώ-
 ρως, ὥσπερ οἰκίας καταστρεφόμενοι. καὶ οὐδὲν ἦν
 τὸ ἀπείργον τῶ μῆτε φρουρὰν στρατιωτικὴν ἐνθάδε
 15 ἰδρῦσθαι μῆτε ἀμυντήρια μηχανήματα καὶ τοὺς
 ταῦτα κινεῖν ἐπισταμένους, ἀλλὰ μῆτε κυνῶν ὑλα-
 κὴν ἀκούεσθαι, εἰ μὴ λίαν καταγέλαστον εἰπεῖν, ὡς
 γοῦν ἐν συφεῶσι καὶ μάνδραις. τὰ γὰρ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατεύματα οὐ τοσαῦτα διαμεμενηκότα ὀπόσα
 20 τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν πάλαι βασιλέων ἐξεύρηται, ἐς
 ἐλαχίστην δὲ τινα μοῖραν περιελθόντα, οὐκέτι τῶ
 μεγέθει τῆς πολιτείας ἐξήρκουν. δέον γὰρ ἐς πέντε C
 καὶ τετταράκοντα καὶ ἑξακοσίας χιλιάδας μαχίμων
 ἀνδρῶν τὴν Ἑλλην ἀγείρεσθαι δύναμιν, μόλις ἐν τῶ
 25 τότε ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν περιειστήκει. καὶ
 τούτων αἱ μὲν ἐν Ἰταλίᾳ ἐτετάχατο, αἱ δὲ κατὰ τὴν
 Λιβύην, ἕτεραι δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ ἄλλαι περὶ τοὺς V. 110
 Κόλχους καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Θήβην
 τὴν Αἴγυπτίαν. ἐκάθηντο δὲ ὀλίγοι καὶ πρὸς τὰ
 30 ἑῶα τῶν Περσῶν ὄρια· οὐ γὰρ δήπου ἔδει ἐκεῖσε
 πλείονων διὰ τὰς σπουδὰς καὶ τὸ βέβαιον τῆς ἐκε-
 χειρίας. ὥδέ πως ἄρα ἐς βραχύτατον μέρος περιέ-

a. C. 558
Iusti-
niani 32

σταλτο τὰ πλήθη καὶ ὑπετέμνητο τῇ τῶν κρατούντων ὀλιγωρία.

D

14. Ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐπειδὴ πρότερον Ἰταλίαν ξύμπασαν ἐχειρώσατο καὶ Λιβύην καὶ τοὺς μεγίστους ἐκείνους πολέμους διήνυσε, καὶ πρῶτος ὡς εἶπειν 5 ἐν τοῖς κατὰ τὸ Βυζάντιον βεβασιλευκόσι Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ὀνόματί τε καὶ πράγματι ἀπεδέδεικτο· ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ταῦτά τε καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοις νεάζοντι ἔτι καὶ ἐρρωμένῳ ἐξείργαστο, τότε δὴ ἀμφι 10 τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου πορείαν, ἥδη γὰρ καὶ ἐγεγῆ- ράκει, ἀπειρήκῆναι τοῖς πόνοις ἐδόκει, καὶ μᾶλλον τι αὐτὸν ἤρεσκε ξυγκρούειν ἐν σφίσι τοὺς πολεμίους, δώροις τε αὐτούς, εἴ πη δεήσοι, καταθωπεύειν, καὶ ταύτη ἀμωσγέπως ἀποκρούεσθαι, ἢ ἐφ' ἑαυτῷ πε- 15 ποιθέναι καὶ μέχρι παντὸς διακινδυνεύειν. τοιγάρτοι

P. 158

καὶ περιεώρα τὰς τάξεις διαφθειρομένης, ὡς δὴ τὸ λοιπὸν ἦκιστα γε αὐτῶν προσδεησόμενος. καὶ τοίνυν ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς ῥαθυμίας οἱ τὴν δευτέραν ἀρχὴν τῶν σκήπτρων διέποντες, οἷς δὴ φορολογεῖν τὴν ὑπήκοον καὶ εἶτα διανέμειν τοῖς στρατεύμασι τὰ 20 ἐπιτήδεια ἐκπεφρόντισται, οὗτοι δὲ τὰ μὲν περιφανῶς ἀπεστέρουν, τὰ δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον ἢ ὀπη- νίκα ἐχρῆν ἀπεδίδοσαν· δοθέντος δὲ ὅμως ὀψὲ γοῦν τοῦ ὀφλήματος, εὐθύς οἱ τὴν πανοῦργον ταύτην καὶ δημῶδη λογιστικὴν ἠσκημένοι ἐφίσταντο τοῖς κατα- 25

B

λόγοις καὶ ἀνεκαλοῦντο τὰ πεπορισμένα. τοῦτο γὰρ αὐτοῖς γέρας τε ὑπῆρχε καὶ ἀξίωμα, τὸ τοῖς στρα- τιώταις ἐγκλήματα ἐπάγειν ἄλλοτε ἄλλα καὶ τῆς ἐδω- δῆς αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι· καὶ καθάπερ ἐν παλιρροίᾳ ὑδάτων αὐτὸ δῆπου τὸ μέτρον τῆς παρασχεθείσης 30 τοῖς τάγμασι δασμοφορίας οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον ἐς τοῦμπαλιν μετωχετεύετο καὶ ἐπανῆει ὄθεν ἐρροῦη·

καὶ οὕτω μὲν τὸ ὑπερμαχοῦν καὶ παραταττόμενον
κατημέλητο καὶ τροφῆς ἀπορία πιεζόμενοι κατελίμ-
πανον τοὺς ἀγῶνας, οἷς ἐτύγγανον ἐντεθραμμένοι·
καὶ ἄλλοι ἄλλοθι ἀπεχώρουν, ὡς ἕτερόν τινα μετε-
5 λευσόμενοι βίον· ἐς δὲ γυναῖκας ἀκόσμους ὡς τὰ
πολλὰ καὶ ἠνιόχους καὶ ἄνδρας ἀγεννεῖς μὲν ἐν τοῖς
ἀναγκαίοις καὶ ἀβροδιαίτους, μόνον δὲ πρὸς τὰς C
ἐμφύλους ταραχὰς καὶ τὴν περὶ τὰ χρώματα ἔριν
ἐμμανεῖς καὶ θαρραλέους καὶ ἄλλους ἔτι τούτων
10 ἀχρειοτέρους, τὰ στρατιωτικὰ ἐσκεδάννυντο χρήματα.
ταῦτά τοι ἦ τε ἄλλη Θράκη καὶ τὰ πρὸς αὐτῇ τῇ
βασιλίδι πόλει χωρία ἔρημά τε ἦν καὶ ἀφύλακτα, ἐς
ὅσον καὶ τοῖς βαρβάροις βατὰ εἶναι καὶ εὐεπίδρομα·
ἐς τοῦτο γὰρ ἐκεῖνοι ἤρθησαν ἀλαζονείας ὡς καὶ
15 ἀμφὶ Μελαντιάδα τὴν κώμην στρατοπεδεύσασθαι,
οὐ πολλῶ τῆς πόλεως διεστηκυῖαν, ὅτι μὴ τετταρά-
κοντα καὶ ἑκατόν που σταδίους. παραρρεῖ δὲ αὐτὴν
Ἄθύρας ποταμός, ὃς δὴ ὀλίγον τι προελθὼν καὶ ἐπὶ
ἄνεμον καικίαν ἠρέμα ἐκκλίνας ἐς τὴν Προποντίδα D
20 τὸν ροῦν ἀπερεύγεται· ὅθεν δὴ καὶ τὸ πρὸς τῇ ἀκτῇ
καὶ ταῖς ἐκβολαῖς παρατεταμένον ἐπίνειον τὴν ἐκεί-
νου φέρεται προσηγορίαν. οὕτω δὲ τῶν πολεμίων
ὡς ἐγγύτατα ἀνελιζομένων εὐθύς ἀνὰ τὸ Βυζάντιον
τὰ πλήθη τῶν ἀστῶν ἐδεδίει καὶ κατεπέπληκτο, καὶ
25 τὰ δεινὰ οὐ μόνον ὅποια παρῆν, ἀλλ' ἔτι μελζονα
διενοοῦντο, πολιορκίας τε ὄνειροπολοῦντες καὶ
ἐμπρήσεις καὶ σπάνιν τῶν ἀναγκαίων καὶ διαρρηῆεις
τοῦ περιβόλου. τοιγάρτοι πολλάκις καὶ ἐν ταῖς
ἐνδοτέρῳ λεωφόροις φυγαὶ ἀθρόοι τῶν ἐκ τοῦ ὀμί-
30 λου ἐγίννοντο καὶ ὠθισμοὶ καὶ πτοῖαι παράλογοι,
ὥσπερ ἤδη τῶν βαρβάρων ἐσβεβληκότων. πάταγός
τε πολὺς ἤρετο ἐν τοῖς πωλητηρίοις, τῶν θυρῶν

a. C. 558 βιαιότερον προσαραττομένων. οὐ μόνον δὲ τοῖς
Iustiani³² πολλοῖς καὶ ἡγνοημένοις τὸ ἀνιάσθαι προσῆν καὶ
P. 159 δειμαίνειν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἅπασιν τοῖς ἐν τέλει· καὶ
βασιλεὺς δέ, οἶμαι, αὐτὸς οὐ μάλα τὰ ξυννευχθέντα
περιεφρόνει. ἀπεκοσμοῦντο τοιγαροῦν, πρὸς αὐτοῦ 5
V. 111 ἐπιτετραμμένον, τὰ ἱερὰ ὅποσα ἐκτὸς τοῦ ἄστεος
ἴδρυνται κατὰ τὰ Εὐρωπαῖα μέρη καὶ τὸν παράκτιον
χωρὸν, ὃς δὴ ἄρχεται μὲν ἐκ τῶν καλουμένων Βλα-
χερῶν καὶ τοῦ Κέρως, μέχρι δὲ τοῦ Εὐξείνου
Πόντου παρατεινόμενος τῷ Βοσπόρῳ ξυναπολήγει. 10
τούτων δὴ οὖν ἀπάντων τά τε ἔντιμα τῶν ἀναθη-
μάτων καὶ τὴν ἄλλην ἀφαιρούμενοι κατασκευὴν οἷς
ταῦτα ἀνεῖτο, τὰ μὲν ἐφ' ἀμαξῶν φέροντες εἰσω
τῆς πόλεως ἀπετίθεντο, τὰ δὲ ἀκάτοις ἐμβάλλοντες
καὶ τὸν μεταξὺ πορθμὸν διαπεραιούμενοι ἐς τὴν 15
κατ' ἀντικρὺ ἠπειρον ἀπεκόμιζον. καὶ ἦν ἐν τῷ
B τότε θεάσασθαι τοὺς ἐκείνη νεῶς γυμνοὺς καὶ
ἀπηγλαισμένους, ὥσπερ οὐπω τῆς ἀγιστείας μετει-
ληχότας, ἀλλ' ἄρτι καθίστασθαι ἀρχομένους.

15. Οὕτω δὲ φοβεροὶ τε καὶ μέγιστοι κίνδυνοι 20
ἐπίδοξοι ἦσαν ὡς πάντως ἐσόμενοι ὥστε ἀμέλει τῷ
τε ἐν Συκαῖς τείχει καὶ τῇ Χρυσῇ καλουμένῃ πύλῃ
λοχαγοὶ τινες καὶ ταξίαρχοι καὶ ὀπλίται πολλοὶ
ἐφειστήκεσαν, ὡς δὴ προθύμως ἀμννούμενοι τοὺς
δυσμενεῖς, εἴ που ἐπίοιεν. ἦσαν δὲ οὐ μάχιμοι ὡς 25
ἀληθῶς οὐδὲ μετρίως γοῦν τὰ τοιαῦτα πεπαιδευ-
μένοι, ἀλλ' ἐκ τῶν ταγματῶν ἐκείνων, οἱ ἐς το
διημερεύειν τε καὶ διανυκτερεύειν ἐν τῇ αὐλῇ ἀπε-
κέκριντο, οὓς δὴ σχολαρίους ἀποκαλοῦσιν. οὗτοι δὲ
C στρατιῶται μὲν ὀνομάζονται, καὶ ἐγγεγράφαται τοῖς 30
τῶν καταλόγων βιβλίοις· εἰσὶ δὲ οἱ πολλοὶ ἀστικοὶ
τε καὶ φαιδροεῖμονες, καὶ μόνον, οἶμαι, ὄγκου τοῦ

βασιλείου ἔνεκα καὶ τῆς ἐν ταῖς προόδοις μεγαλαυ-
 χίας ἐξευρημένοι. καὶ τὸ μὲν παλαιὸν οὐκ ἄλλους
 τινὰς ἐν τοῖσδε θεμιτὸν ἦν κατατάττεσθαι ἢ τοὺς
 αὐτουργεῖν τὰ πολέμια ἡσκημένους. καὶ τοίνυν
 οὐδὲ χρήματα ἐσῆγον ἐφ' ᾧ ἐνστρατεύσασθαι, ἀλλὰ
 χαριστηρίαν διαφανῶς καὶ ἀξίμιον ἐδέχοντο τὴν
 τιμὴν, ἅτε δὴ ἄξιοι ἐκ τῶν προηγωνισμένων ἀνα-
 δειχθέντες. Ζήνων δὲ φαίνεται πρῶτος ὁ Ἰσαυρος
 μετὰ τὴν τῆς βασιλείας ἀνάκτησιν πολλοὺς τῶν ὁμο-
 φύλων τοῖσδε τοῖς τάγμασιν ἐναριθμήσας, ἦκιστα
 μὲν ἐν ξυμπλοκαῖς ἀριστεύσαντας ἢ ὅλως ἐμπείρους
 γεγεννημένους, ἄλλως δὲ πῶς γνωρίμους αὐτῷ καὶ
 ξυνήθεις. εἶτα δοθέντος ἐν τῷ τότε καὶ παρελημ-
 μένου τοῦ ἐξεῖναι οὐ μόνον ἀντὶ μόχθων τε καὶ
 ἀγώνων καὶ τῆς ἐν μάχαις ἀρετῆς, ὡς ἐν ἀμοιβῆς
 τρόπῳ καὶ γέρωσ ἐγκαταλέγεσθαι τοὺς ἀξίους, ἀλλὰ
 καὶ τοὺς παντάπασιν ἀπολέμους τῶν ὁμοίων μετα-
 λαγνάνειν οὐ πρὸς ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν· δοθέν-
 τος δὴ οὖν τούτου τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν εἰκότως ἐς
 μέσον ἐξ ἐκείνου καὶ ἐκ τῶν λημμάτων ἐπικουρία,
 ἢ πασῶν, ὡς ἔοικε, τῶν ἄλλων ἐγκρατεστέρα, καὶ
 τὸ λοιπὸν ἐς ἐμπορίαν μετέστη τὸ χρήμα, ὡς μηκέτι
 ἄλλως ἐν τοῖσδε τοῖς στρατεύμασι καταλέγεσθαι τοὺς
 βουλομένους, πρὶν ἂν χρυσίου τι μέτρον καταθεῖ-
 ναι· τοῦτο δὲ ἀποτίσαντες εὐθύς ἐγχαράττονται
 ἀνεξετάστως καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει ἐναριθμοῦνται, εἰ
 καὶ παντάπασι πολεμικῶν ἔργων ἀνεπιστήμονες
 τύχοιεν ὄντες. οὕτω τε τῆς κρίσεως ἡμελημένης,
 εἰκότως ἄρα ἦκιστα διαπονεῖσθαι καταναγκάζονται,
 ὡς δὴ ὦνιον ἐλόντες τὸ γέρας, καὶ πλείστου ὄσου
 πριάμενοι τὴν ἀργίαν. τοιοῦτοι δὴ οὖν ἄνδρες ἀπο-
 ρία τῶν ἐν πολέμοις ἀνατεθραμμένων τοῖς τείχεσιν

D

P. 160

a. C. 558
Iusti-
niani 32

ἐφεδρευόντες φυλάττειν ἐδόκουν. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ ἢ μὲν πόλις ἐν Θορύβῳ ὑπῆρχεν, οἱ δὲ βάρβαροι οὐκ

- B ἀνέεσαν τὰ ἐν ποσὶ ληζόμενοι, τότε δὴ Βελισάριος ὁ στρατηγὸς κεκμηκῶς ἤδη ὑπὸ τοῦ γήρως στέλλεται ὅμως ἐπ' αὐτοὺς ἐκ βασιλέως. καὶ τοίνυν ὁ 5 πρεσβύτης διὰ μακροῦ αὐθις χρόνου θώρακά τε ἐνδύς καὶ κράνος ἀναδησάμενος, καὶ ἅπαν τὸ ἐκ παίδων αὐτῷ ξυνειθισμένον περιβαλόμενος σχῆμα, ἀνευεῦθό τῃ μνήμῃ τὰ φθάσαντα, καὶ ἐνέαξε τῇ προθυμίᾳ· τοῦτον γὰρ τὸν ἀγῶνα ὕστατον ἐν τῷ 10 οἰκείῳ βίῳ ἀπεργασάμενος οὐχ ἤττον ἀπηνέγκατο κλέος ἢ ὅποτε τὰ κατὰ Βανδίλων τε καὶ Γότθων ἀνεστήσατο τρόπαια. ἡ γὰρ τῶν προξυμβεβηκότων ἀνάγκη καὶ ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀμηχανία τὴν τε ἐγχείρησιν μείζονα ἔδειξε καὶ γανροτέραν καὶ τὴν 15
- C νίκην ἀσμενεστάτην. εἰρήσεται δέ μοι αὐτίκα ἐς τὸ ἀκριβὲς ὅπως ἕκαστα διηνύσθη.

V. 112

16. Ὑπεξελθὼν γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀλίγον τοῦ ἄστεος, καὶ ἐν Χέττου κώμῃ τῷ χωρίῳ στρατοπεδευσάμενος, ἐμπειρίαν τε ἐς τὰ μάλιστα ἐπεδείκνυτο 20 καὶ τόλμαν πολλῷ κρείττονα τῆς ἡλικίας. γηραιὸς μὲν γὰρ ἦν ἤδη καὶ ἀσθενεῖα ὡσπερ εἰκὸς εἶχετο πολλῇ· οὔτε δὲ ἐνδιδούς τοῖς πόνοις ἐφαίνετο οὔτε ἄλλως φιλοψυχῆσας. εἶποντο δὲ ὀπλίται μὲν ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐς ἀλκὴν καὶ ξὺν αὐτῷ ἕνια τῶν ἀγῶνων 25 πεπονηκότες, ὅποσα δὴ ἐν Ἑσπέρα ἐτύγχανε διανύσας, οὐ πολλῷ πλείους τῶν τριακοσίων· τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος ἄνοπλόν τε ἦν περιφανῶς καὶ ἀπόλεμον καὶ μόνῳ τῷ ἀπίρως ἔχειν ἠδίστους ἡγούμενοι τοὺς κινδύνους, θέας τε ἔνεκα μᾶλλον ἢ 30 παρατάξεως ἀφιγμένοι. ξυνέρρει δὲ ἀμφ' αὐτὸν καὶ ὁ τῶν πλησιοχώρων ἀγροίκων ὄμιλος. πεπορθημέ-

νων γὰρ αὐτοῖς ἤδη τῶν ἀγρῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 οὐκ ἔχοντες ὅποι τραπέειν, ὡς Βελισάριον ἀντίκα
 ἠθροίζοντο. ὁ δὲ τῶ πλήθει τῶν ἀγροίκων ἐν δέοντι
 προσχηρσάμενος τάφρον εὐρείαν περιεβάλετο, καὶ
 5 κατασκόπους θαμὰ ἔστελλε, τὰς τῶν ἐναντίων δυνά-
 μεις εἰκάσοντας ὡς οἶόν τε καὶ ἐξαριθμησομένους,
 καὶ εἴ τι ἕτερον ἔλειν δυνηθεῖεν ἀπαγγελοῦντας.
 οὕτω δὲ διετέλει ἕκαστα γνωματεύων καὶ διανοού- P. 161
 μενος· νυκτὸς δὲ ἐπιγιγνομένης φρουκτωρίας ἀνήπτε
 10 πολλὰς ἐπὶ μέγα τοῦ πεδίου σκεδαννυμένας, ἵνα δὴ
 οἱ πολέμιοι ὀρῶντες οἴηθεῖεν μέγιστον εἶναι τὸ
 στρατεύμα, ταῖς πυραῖς ἀναμετροῦντες· καὶ τοίνυν
 οὕτω δὴ ᾤοντο, καὶ δεδιότες ἠρέμουν. ἀτὰρ οὐκ
 ἐπὶ πλεῖστον ταῖς τοιαύταις ἀπάταις καταστρατη-
 15 γούμενοι ἠσυχίαν ἤγον· ἠκηκόεσαν γὰρ ἤδη ὡς ἐλά-
 χιστος εἶη ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς καὶ ἥμιστα αὐτοῖς
 ἀξιόμαχος· πλὴν ἀλλ' οἱ στρατιῶται πολλῆς εἶχοντο
 προθυμίας, περιφρονοῦντες μὲν τοὺς ἀντιπάλους, εἰ
 καὶ μυριοὶ ὅσοι ἐπιφοιτήσαιεν, τῇ σφετέρᾳ δὲ ἀρετῇ
 20 μάλιστα πεποιθότες, ἅτε δὴ Ῥωμαῖοί γε ὄντες καὶ B
 ἐμπειρία μεγάλων ἤδη κινδύνων τὰ πολέμια ἐκμελε-
 τήσαντες. ξυναισθόμενος δὲ ὁ Βελισάριος τῆς τῶν
 ἀνδρῶν μεγαλοφροσύνης καὶ ὅτι μειζόνως ἤπερ ἐχρῆν
 ἐπὶ τοῖς φθάσασι πόνοις βρενθυόμενοι τῶν ἐν ποσὶ
 25 κατολιγωροῦσιν, ἐδεδίει μήποτε ἄρα ἐντεῦθεν με-
 γίστην εὐρυχωρίαν ταῖς ἐλπίσι παράσχοιεν, παρεσ-
 δῦναί τε αὐτούς καὶ ἀπάγειν ὅποι καὶ βούλονται
 τῶ ῥαδίας καὶ προσηνεῖς ὑποφαίνειν τὰς τῶν ἐγγει-
 ρημάτων ἐκβάσεις. οἷς ἂν οὖν μὴ οὕτω ταῦτα
 30 ξυμβαλεῖν, ἠθροισεν ἅπαντας ἐς ταῦτό, ὥσπερ ἤδη
 τοῦ ἀγῶνος ἐφεστηκότος· καὶ φανεῖς ἐς μέσον ἔλεξε C
 τοιάδε.

a. C. 558
Iusti-
niani³²

17. "Οὐχ ὡς ἐκ δέους ὑμᾶς, ὡς ἄνδρες, πρὸς τὸ θαρρεῖν ἀναστήσω, τοῦτο δὴ τὸ πρὸ τῶν κινδύνων γιγνόμενον, ἦκω τοῖς εἰωθόσι χρησόμενος λόγοις· ἡ γὰρ ἂν καὶ ἐπιλελησθαι τῶν πρότερόν μοι τῆ πείρα γνωσθέντων δόξαιμι ἂν, εἰ γε στρατιώταις 5 Ῥωμαίοις, ἐν ξυμπλοκαῖς αἰεὶ τεθραμμένοις καὶ πολιτείας ὡς εἰπεῖν μεγίστων ἔθνῶν καθελούσιν, εἴτα νῦν παραταττομένοις πρὸς βαρβάρους ἀλήτας, καὶ τούτους Οὐννοὺς καὶ Κοτριγούρους, παραινεσὶν τινα πρὸς τὸ μὴ δεδιέναι προθειήν. ἀλλ' ὄρων ἐν 10 D ὑμῖν πολὺ τὸ ὑπερφρονοῦν καὶ θρασυνόμενον καὶ πέρα τοῦ καθεστῶτος ἠρμένον, οὐκ ἄλογον εἶναι τὸ δεῖν ἀναμνησθαι τῆς ἀρχαίας ὑμῶν εὐκοσμίας ᾧήθην. τὸ γὰρ ἔκμετρον πανταχοῦ φυλακτέον τοῖς ἔμφοροισιν, εἰ καὶ πρὸς τι τῶν ἐπαινουμένων φερόμενον τύχοι· 15 καὶ τὸ μεγαλιωχεῖν ἐς τοσοῦτον τοῖς προὔπηργμένοις ἐς ὅσον τῶν ὁμοίων διὰ παντὸς τυγχάνειν πεπεισθαι, τὴν ἐκ τοῦ λογισμοῦ προμήθειαν ἀποβάλλειν φιλεῖ καὶ πρὸς ἀλαζονείαν ἐξάγειν. τοῖς δὲ πρὸς τοῦτο παρανοίας ἐλληλοκόσιν ὡς μηδὲν ὀτιοῦν 20 ἐν νῶ τίθεσθαι τῶν μετρίων καὶν αὐτὸ τὸ κρεῖττον ἀντιτάττεσθαι προαχθείη· καίτοι κάκεινο σκοπεῖσθαι χρεῶν ὡς εἰ καὶ πολλῶ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας ἠττώμενοι τύχοιεν, ἀλλὰ τῷ πλήθει κρατούσι. καὶ εἶπερ τὸ ἐκατέρωθεν πλεονάζον ἀντεξετάσοιμεν, πρὸς 25 P. 162 ἰσότητα χωρήσει τὰ τῆς ἀμετρίας. πῶς οὖν οὐκ V. 113 αἰσχροὺς ἡμᾶς ἐξ ἀγγωμάλου παρασκευῆς ἀγωνιζομένους οὕτω λίαν ἔχειν τὸ προπετεὺς καὶ ἀκάθεκτον ὡς μηδὲ καιρὸν ἢ τάξιν ἢ τὰς ἀτάκτους τῆς τύχης ῥοπὰς ἐν λόγῳ ποιεῖσθαι; δυνάμει γὰρ χειρῶν οὐκ 30 ἂν τις, οἶμαι, περιέσοιτο πολεμίων, ἦν μὴ προσῆ τὸ κρῖνον ὀρθῶς καὶ λογιζόμενον. ἐπεὶ πῶς ἂν οἶον

τε ἦν ἔμοιγε ἐς τόδε πολιᾶς ἦκοντι καὶ οἶον ἐξώρω
 τὰ πολέμια γεγεννημένω παρατάξεσιν ὀμιλεῖν καὶ κιν-
 δύνοις, εἰ μὴ τοῖς τῆς εὐβουλίας ἀγαθοῖς ἐνῆν
 ἀμωσγέπως πεποιθέναι; εἰ τοίνυν καὶ γήρως ἀσθέ-
 5 νειαν γνώμη στεργὰ καὶ τῶν προσηκόντων ἐφιμεμένη
 κρατύνει καὶ διανίστησι πρὸς τὸ ξυνοῖσον, ἀναπλη- B
 ροῦσα τῇ προμηθείᾳ τὸ ἐκ τῆς ἡλικίας ἐνδέον, πῶς
 οὐ μᾶλλον ὑμᾶς ὀνήσει νεότητι ξυμπαροῦσα καὶ τῇ
 τοῦ σώματος ῥώμῃ; τὰς μὲν γὰρ ἐκ τύχης τινὸς ἢ
 10 χειρὸς ἀγεννοῦς ἀποτεύξεις ἴσως ἂν λογισμὸς ἀσφα-
 λῆς καὶ οἶος τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρμόσασθαι μετα-
 σκευάσειε πρὸς τὸ ξυμφέρον καὶ θεραπεύσειε τὸ
 ἡμαρτημένον. ἔνθα δὲ γνώμης σφαλείσης τῷ μὴ τὰ
 δέοντα διανοηθῆναι τῶν ἀβουλήτων τι ξυνενεχθεῖν,
 15 πόθεν ἂν ληπτέον τὸ σῶζον καὶ ἀνακαλούμενον, εἰ
 γε πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ταῦτα τίπτειν πεφυκὸς παρα-
 τραπεῖη; καίτοι θαυμάσειεν ἴσως ἂν τις ἐμοῦ τῆς
 ἐπὶ τῇ παραινέσει καινοτομίας. δέον γὰρ προσεξαί-
 ρειν καὶ διανιστᾶν τὸ πεποιθὸς ἐν ὑμῖν καὶ προθυ-
 20 μούμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τούναντιον C
 καὶ παραινοῦμαι, καὶ λογισμοὺς ἐμβάλλων καὶ
 ὄκνους καὶ ἀμφιβόλους ποιῶν τὰς ἐλπίδας.

18. "Πλὴν ἀλλ' ἔμοιγε μὲν καὶ τοῦτο θυμῆρες
 εἶναι δοκεῖ, καὶ πρὸς τὸ εὖελπι φέρον, εἰ γε τοιού-
 25 τοις ἀνδράσιν ἦκω ξυμπολεμήσων, οὓς εἰ πείσαιμι
 βραχὺ γοῦν ὑφελεῖν τοῦ δραστηρίου, δεινὸς ἂν ἐν
 λόγοις, οἶμαι, κριθεῖην. ἴστω δὲ πᾶς τις ὑμῶν ὡς
 ἀνδρείας ὄρματς οὐκ ἀναθετέον τὰς ἄνευ φρονήσεως
 ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ θρασύτητι καὶ προπετείᾳ καὶ παρα-
 30 τροπῇ τοῦ καθήκοντος τρόπου· ὥστε τὸ μὲν πρό-
 θυμον τῆς ψυχῆς μενέτω παρ' ὑμῖν καὶ κατὰ τὸ D
 μᾶλλον ἐνακμαζέτω· λογισμῷ δὲ σώφροσι καὶ τῶν

a. C. 558
Iusti-
niani 32

προσηκόντων ἐχομένῳ τὸ ὑπερβάλλον τῆς τόλμης
καὶ πρὸς ἀνθάδειαν ἀνάγον ὑποτεμνέσθω. οὐ γὰρ
ὄκνον ἐντίθησι καὶ δειλίαν τὸ λογίζεσθαι καὶ σκοπεῖν
ὅπως τοῖς παροῦσι χρηστέον, ἀλλὰ σεμνότητα καὶ
παρρησίαν, οὕτω γὰρ τῶν ὠφελίμων διαγνωσθέν- 5
των ἔπεται πάντως τὸ δικαίως θαρρεῖν, ὡς οὐ πρὸς
ἀδήλους τύχας εἰκῆ προηγμένον, ἀλλὰ τῇ κρίσει τὸ
βέβαιον ἔχειν καταληφθὲν καὶ πεπιστευμένον. ἀλλ'
ἴσως ἐρεῖ τις ὑμῶν ὡς οὐχ οἶόν τε φύσιν γενναίαν
εὐλόγως ὀρμῶσαν καὶ τοῦ μοχθεῖν διὰ παντὸς ἐφιε- 10
P. 163 μένην, εἶτα νῦν ἀθρόον ἐπέχειν καὶ βιάζεσθαι πρὸς
τὸ ἡρεμοῦν καὶ ὑφειμένον καὶ πέρα τῆς ἀνάγκης
μέλλον καὶ βουλευόμενον, μάλιστα δυσανασχετοῦσαν
ἐφ' οἷς καθ' ἡμῶν οἱ βάρβαροι παροinouῖσι, φέροντες
ἀνέδην ἅπαντα καὶ παρ' αὐτὴν δῆπου τὴν βασιλίδα 15
πόλιν τὰς ἐκδρομὰς ποιεῖσθαι τολμῶντες. ἔχει μὲν
οὖν οὕτω ταῦτα καὶ βεβαιοῦται τῇ πείρᾳ τὸ προση-
κόντως ὑμᾶς τοῖς πολεμίοις ὀργίζεσθαι. οἷς γὰρ ξυν-
εκεχώρητο πρότερον, οὐ μετρίως ἐχρήσαντο· πλὴν
ἀλλὰ καὶ λίαν ἐφικτὸν, οἶμαι, τοῖς ἔμφοροις, 20
περιελεῖν μὲν τοῦ θυμοῦ τὸ μεμνηνὸς καὶ ταραχῶδες
καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἐγχειρεῖν ἀνεξετάστως ἰμέ-
B νον, κατέχειν δὲ μόνον αὐτοῦ τὸ μεγαλοργόν τε
καὶ ἄτρεπτον καὶ πρὸς τὰς ἐναντιώσεις ἀντέχον.
τῶν γὰρ τῆς ψυχῆς κινήματων τὰ μὲν ὅσα πεφύκασι 25
καθαρὸν ἔχειν καὶ ἀκραφνὲς τὸ αἰρετὸν καὶ καθῆ-
κον, τούτων ἐντελῶς καὶ δὴ ἀνθεκτέον. οἷς δὲ
μέτεστι καὶ τῆς πρὸς τὰναντία τροπῆς καὶ ἐκνεύ-
σεως, τούτοις οὐ διὰ πάντων χρηστέον, ἀλλ' ἐς ὅσον
ἔχουσι τὸ ξυμφέρον. τὸ μὲν οὖν φρονοῦν ἀμιγῆς 30
ἀγαθὸν καὶ ἀνόθεντον ἅπαντες εἶναι φήσοιτε ἄν,
τῆς δὲ ὀργῆς τὸ μὲν δραστήριον εὐκλεές, τὸ δὲ

θράσος φευκτὸν καὶ ἀξύφορον. οὐκοῦν τὸ μὲν ὄλον, τῆς δὲ τὸ βέλτιστον ἐξαιρούμενοι καὶ φρονήσει τὸ κατορθοῦν ἀναμιγνύντες, ἴωμεν οὕτω ξὺν παρρη- C
σία κατὰ τῶν δυσμενῶν, ὡς οὐδενὸς ἡμῖν τῶν δεόν-
5 των περιοφθέντος. γινώσκειν γὰρ μόνον χρεῶν ὡς ἀγωνιστέον πρὸς ἄνδρας βαρβάρους, ἐπιέναι μὲν V.114
ληστρικήτερον εἰθισμένους καὶ λαθραίας ἐφόδους ποιείσθαι, πρὸς δὲ παρατάξεις ἐμφανεῖς οὐ μάλα γεγυμνασμένους οὐδὲ ταῖς ξυμπλοκαῖς ἐγκαρτερεῖν
10 παιδευθέντας. ὄρωντες δὲ νῦν σταδίαν μάχην κατ' αὐτῶν παρεσκευασμένην, ἐρυμάτων τε καὶ περιβόλων ἐκτὸς τὸ ἀντιστατοῦν καὶ ἀμυνόμενον ἐπὶ στρατοπέδου συντεταγμένον, ἀποβαλοῦσι μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς τὰ ξυνειθισμένα, περιαχθήσονται δὲ πρὸς τὸ
15 ἐμίξαι καὶ προσπελάσαι καὶ συστάδην διαγωνί- D
ζεσθαι, διδασκούσης αὐτοὺς τῆς ἀνάγκης· πλὴν ἀλλὰ σωφρονούντων ἡμῶν καὶ τῇ πατρίῳ τάξει χρωμένων καὶ μετ' εὐβουλίας ἐπὶ τὰ πρακτέα χωρούντων, εἰσονται διὰ τῆς πείρας ὡς τῷ παντὶ
20 κρεῖττον αἰεὶ τὸ προησκημένον καὶ τὸ ἀνθαίρετον τοῦ αὐτοσχεδίου καὶ ἠναγκασμένου."

19. Τοσαῦτα μὲν ὁ Βελισάριος εἶπεν. οἱ δὲ στρατιῶται μεταμαθόντες τὸ λῶον εἶχοντο μὲν καὶ ὡς τῆς ἀνδρείας, πλεόν δέ τι ἦν ἐν αὐτοῖς τοῦ
25 γανρουμένου τὸ εὐλαβούμενον. τοιούτου τε, οἶμαι, φρονήματος μετ' εὐκοσμίας ἐνεπίμπαντο, ὡς ἐλάχιστα μεγάλοις εἰκάσαι, ὁποῖω δὴ πάλαι φασὶ τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδαυ Λακεδαιμονίους ἐν Θερμοπύλαις, P.164
30 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν πανωλεθρία διεφθάρησαν, μόνω τούτῳ εὐδοκμήσαντες τῷ μὴ ἀγεννώως ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πολλοὺς πρότερον τῶν Περσῶν ἀποκτείναντες·

a. C. 558
Iusti-
niani⁸⁹

οἱ δὲ ἀμφὶ Βελισάριον Ῥωμαῖοι παρρησίᾳ μὲν ἐχρῶντο Λακωνικῇ· πάντας δὲ τοὺς πολεμίους ἐτρέψαντο ἀνὰ κράτος καὶ πλείστους ὄσους διεχειρίσαντο, οὐδὲν αὐτοὶ ἄχαρι πρὸς αὐτῶν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον πεπονθότες. ἐπειδὴ γὰρ ἀθρόον ἐκ τοῦ σφετέρου στρατοπέδου οἱ βάρβαροι ἐς δισχιλίους ἰππότητας ἀποκεκριμένοι ἔθειον ξὺν βοῇ, ὡς ῥᾶστα τοὺς ἐναντίους ἀναρπασόμενοι, αὐτίκα ὁ Βελισάριος, ὡς οἱ κατάσκοποι ἤκον ἐπιδεικνύντες αὐτοὺς μονονουχὶ καὶ ὄσον οὐπω παρέσεσθαι διεξιόντες, ἀντεξῆγε τοὺς ἀμφ' αὐτόν, σοφίζόμενος ὡς οἶόν τε τὴν ὀλιγότητα καὶ ἐπικρύπτων. ἀπολεξάμενος γὰρ διακοσίους ἰππότητας πελτοφόρους τε καὶ ἀκοντιστὰς ἐς ἐνέδρας ἐμέριξεν ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῇ νύκτῃ, ὅθεν ᾤετο τὴν προσβολὴν ἐσεσθαι τῶν βαρβάρων, προειρημένον ὥστε, ἐπειδὴν αὐτοῖς ἐγκελεύσῃται καὶ σημήνη, τοὺς δὲ εὐθύς ἐπιέναι ἀκοντίζοντας τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων, ὅπως δὴ πιεζομένη ὑποστέλλοιτο, ἄχρηστον τε αὐτοῖς εἶη τὸ πλῆθος, παρατείνεσθαι μὴ δυνάμενον, ἀλλ' ἐς ἑαυτὸ περιελιττόμενον. τοὺς δὲ ἀγροίκους ἐκέλευε καὶ τῶν ἀστῶν τοὺς [πολλοὺς τοῖς] πολεμίοις ἐπιβοῶντας τορὸν τι καὶ ἐπικροτοῦντας ἔπεσθαι αὐτῶ ἔνθα καὶ ἴοι. ἅμα γὰρ τοῖς λοιποῖς ἐς μέσον εἰστήκει, ὡς τὴν ἐσβολὴν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐκδεχόμενος. ὡς δὲ ἤκον ἤδη καὶ ἐς τὰ πρόσω χωροῦντες εἶσω τῶν λόχων οἱ πλείστοι ἐγγύοντο, αὐτίκα Βελισάριος ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτόν ἀντιμέτωπος ὑπαντιάσας ξυνέροαξέ σφισιν ἐρωμενέστατα· οἱ τε ἄγροικοὶ καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος ἐμβοῶντες καὶ ἐπικτυποῦντες τοῖς ξύλοις, ἃ δὴ ἐς τοῦτο ἔφερον, παρεθάρρυνον τοὺς μαχομένους. δοθέντος δὲ τοῦ ξυνθήματος, καὶ δὴ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν

κρυπτιῶν ἀναθορόντες τοὺς καθ' αὐτοὺς ἑκάτεροι a. C. 558
Iusti-
niani 32
 κατὰ τὸ ἐγκάρσιον ἔβυλλον· βοή· τε ἐγίγνετο καὶ
 ταραχὴ μείζων ἢ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου. οἱ
 δὲ βάρβαροι πάντοθεν ἀκοντιζόμενοι, τοῦτο δὴ ὅπερ D
 5 Βελισάριος διενεόθη, ἐς ἑαυτοὺς ἀνεχώρουν, καὶ ἐς
 στενότητα ξυνεσπειραμένοι ἀμύνασθαι οὐκ ἠδύνατο·
 οὔτε γὰρ τοξεύειν αὐτοῖς εὐπετέες ὑπῆρχε τῷ μηδὲ
 χῶραν εἶναι τοῖς βέλεσιν, ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐκδρομάς
 τοῖς ἵπποις καὶ ὑπερκερώσεις ποιεῖσθαι, κύκλω τε
 10 ἐδόκουν ἔχεσθαι ὡς δὴ μεγίστῳ στρατεύματι ἀπει-
 λημένοι. οἱ τε γὰρ ὀπισθεν ξὺν ἀλαλαγμῷ ἐπιφε-
 ρόμενοι καὶ πατάγῳ ἐκπληξιν παρεῖχον, ὃ τε κονιορ-
 τὸς ἐς ὕψος αἰρόμενος οὐ ξυνεχώρει διαγιγνώσκεσθαι
 τοὺς ξυμπλεκόμενους ὀπόσοι ἐτύγγανον ὄντες. πρῶ-
 15 τος δὲ Βελισάριος πολλοὺς τῶν ἀντιπαραταττομένων
 διαφθείρας καὶ τὸ οἰκτεῖον μέρος ἀπώσάμενος φεύγειν
 ἠνάγκασεν. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων P. 165
 ἐγκειμένων στρέψαντες τὰ νῶτα οἱ βάρβαροι ὄχοντο V. 115
 ξὺν ἀκοσμία, σποράδην σκεδαννύμενοι καὶ ἥμισα
 20 ἀλλήλους ὀπισθοφυλακοῦντες, ἀλλ' ὡς ἂν αὐτῶν
 ἕκαστος ᾤετο ἄκύντατα ἀποδράσειν. ἐπισπόμενοι δὲ
 οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τάξει τοὺς ἐν χερσὶν εὐκολώτατα
 διεχρῶντο, φόνος τε ἐγίγνετο τῶν βαρβάρων πολὺς
 ἀμεταστρεπτὶ ἀπελαννόντων· τὰ τε γὰρ ἠνία τοῖς
 25 ἵπποις ἅπαντα μεθίστο, καὶ πρὸς γε αἱ μάστιγες
 κατεπείγουσαι προανέστελλον τοῦ τάχους τὸ ἐνδό-
 σιμον· ἐπελελοίπει δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ
 αὐτὸ δὴ ἐφ' ὅτῳ μέγα φρονοῦσι τὸ ἐπιτήδευμα·
 φεύγοντες γὰρ οὔδε οἱ βάρβαροι μᾶλλον ἀμύνονται
 30 τοὺς ἐς τὴν δίωξιν ἐγκειμένους, μεταστροφάδην ἐπι- B
 τοξεύοντες. τότε γὰρ καὶ βιαιότερον κατὰ σκοποῦ
 φερόμενα τὰ βέλη ἐμπήγνυται, ἠνίκα τὰ μὲν πολλῇ

a. C. 558
Iusti-
niani³²

τῇ φύμῃ φέρεται ἰθὺ τῶν διωκόντων, οἱ δὲ ἀντίξοι καταθέοντες ἀντεμπίπτουσι καὶ ἀντεπιφέρονται, σφοδροτέραν τε τὴν πληγὴν σφίσιν αὐτοῖς ἐκτελοῦσι τῷ ὑπαντιάζειν καὶ ὡς πλησιαίτατα ὑποδέχεσθαι.

20. Ἀλλὰ τότε γε ἅπαντα τοῖς Οὐννοῖς ἀμή-
χана εἶναι ἐδόκει καὶ οὐδὲ ἐς πείραν ἐλθεῖν τέχνης
τινὸς ἠβούλοντο ἀμυντηρίας. ἐτεθνήκεσαν δὲ αὐτῶν
μὲν ἀμφὶ τοὺς τετρακοσίους, Ῥωμαίων δὲ ὅστις
οὐδεῖς· μόνον δὲ τραυματῖαι ὀλίγοι ἐγεγένητο.
μόλις δὴ οὖν Ζαβεργάν τε ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἐκφυ-
C γόντες ἄσμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον ἵκοντο· οἱ γὰρ δὴ
τῶν Ῥωμαίων ἵπποι πρὸς τὴν δίωξιν ἀπειρηκότες
αἰτιώτατοι αὐτοῖς τοῦ περιεῖναι γεγένηται, ἐπεὶ ἂν
αὐτοβοεῖ ἅπαντας κατειργάσαντο. νῦν δὲ οἱ μὲν τοῖς
χαρὰκώμασι ξὺν πλείστον θορύβῳ ἐμβαλόντες ξυνε-
15 κύησαν ἅπαν τὸ λοιπὸν στρατεύμα, ὑποτοπήσαντας
αὐτίκα μάλα διαφθερεῖσθαι. οἰμωγὴ τε ἠκούετο
μακρὰ βαρβαρική· τοῖς γὰρ ξιφιδίοις τὰς παρειὰς
καταξαίνοντες ὠλοφύροντο κατὰ τὸν πάτριον νόμον.
Ῥωμαῖοι δὲ ξὺν Βελισαρίῳ ἀπεχώρουν ἐς τὰ ὀπίσω,²⁰
κρεῖττονα μὲν ἐλπίδος ὡς ἐκ τῶν παρόντων διαπρα-
D ξάμενοι, ἄξια δὲ ὅμως τῆς τοῦ στρατηγοῦ προμη-
θείας. τούτου δὲ τοῦ πάθους τοῖς βαρβάροις ξυνε-
νεχθέντος, αὐτίκα οἷγε ἄραντες ἐκ Μελαντιάδος
ᾤχοντο ἐς τὰ ὀπίσω πεφοβημένοι. Βελισάριος δὲ²⁵
καίτοι κατὰ τὸ εἰκὸς οἷός τε ὦν αὐτοὺς πορευομένους
μᾶλλον τι διαχειρίσασθαι καὶ πημῆναι, ἐπισπόμενος
ἀνθρώποις ἤδη κατεπτηχόσι καὶ οἶον φυγὴν τὴν
ἀναχώρησιν ποιουμένοις· ὁ δὲ εὐθύς ὅμως ἀνὰ τὴν
πόλιν ἐπανήει οὐ μάλα ἐκῶν, ἀλλ' ἐκ βασιλέως αὐτῷ³⁰
προστεταγμένον. ἐπειδὴ γὰρ ἅπας ὁ δῆμος, τοῦ
ἔργου σφίσιν ἀπηγγελημένου, ἠδὸν τε αὐτὸν καὶ

ἀνύμνουν κατὰ ξυλλόγους, ὡς ὑπ' ἐκείνου περιφρα-^{a. C. 558}
 νέστατα σεσωσμένοι, τοῦτο δὴ ἔδακε πολλοὺς τῶν ^{Iusti-}
 ἐν τέλει καὶ ἠνίασε φθόνῳ ληφθέντας καὶ βασκανία, ^{niani 32}
 πάθεσιν οὕτω δεινοῖς καὶ αἰεὶ τὰ κάλλιστα λυμαινο-
 5 μένοις. τοιγάρτοι διέβαλλον τὸν ἄνδρα ὡς μεγα- P. 166
 λανχοῦντα καὶ διαθρυπτόμενον ἐπὶ τῇ τοῦ ὀμίλου
 εὐνοίᾳ καὶ ἐς ἄλλας ὀρωῶντα ἐλπίδας. ὧν δὴ ἔνεκα
 τάχιστα τε ἀφίεται, ὡς μὴ τελεώτατον ἄροιτο κλέος.
 καὶ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἤδη πεπονημένοις τιμῆς ἀπάνωτο
 10 τῆς προσηκούσης· ἀλλὰ διέρρει αὐτῷ τὰ τῆς νίκης,
 τό γε ἐπ' ἐκείνοις, φροῦδα καὶ ἄμισθα καὶ παντά-
 πασι σεσιγημένα. ὡς μὲν οὖν τῶν ἀρίστων ψυχῶν
 ἀμβλύνεται τὸ δραστήριον, ἠνίκα μὴ ἐπαινοῦντο μηδὲ
 τοῦ πρέποντος ἀπολαύειν, καὶ ὅπως ἐνθύνδε τὰ
 15 κοινὰ καταδεέστερα γίννεται τῷ μὴ ὀρθῶς ἀσκεῖσθαι
 τὰ ἀτιμαζόμενα, εἴτε πολέμων εἴεν ἀγῶνες εἴτε
 λόγων παιδεῖαι εἴτε ἄλλο τι τῶν οἴτω καιριωτάτων,
 εἴρηται μὲν ἤδη τοῖς πάλαι σοφοῖς καὶ ἀποδέδεικται, B
 ῥάδιον δέ, οἶμαι, καὶ παντὶ τῷ προστυχόντι δια-
 20 γιννώσκειν ἐκ τῶν ὀσημέραι ξυμφερομένων. οἱ δὲ
 Οὐννοὶ τὰ μὲν πρῶτα δίωξίν τινα ὑποτοπήσαντες
 καὶ ξὺν θορύβῳ πολλῶ τῶν μακρῶν καλουμένων
 τειχῶν ὑπεκβάντες, ἐπειδὴ ἔγνωσαν ὡς Βελισάριος
 μετάπεμπος ἐγεγόνει καὶ οὐδὲ ἕτερός τις αὐτοῖς
 25 ἐπεφοίτα, κάλιον σχολαίτερον ἐπορεύοντο.

21. Ἐν τούτῳ δὲ ἄτερος τῶν βαρβάρων ἀπο-
 δασμός, οἱ δὲ ἐτύγγανον ἐφεδρεύοντες τῇ Χερρο- V. 116
 νήσῳ, πολλάκις μὲν τῷ περιβόλῳ προσέβαλλον κλί-
 μακάς τε προσάγοντες καὶ τὰς μηχανὰς τὰς ἐλεπόλεις·
 30 πολλάκις δὲ ὑπὸ τῶν ἐνδον ὄντων Ῥωμαίων ἀπε-
 κρούοντο σθένει παντὶ ἀμυνομένων. ἠγείτο δὲ τού-
 των Γερμανὸς ὁ Δωροθέου, νέος μὲν γε ὧν κομιδῇ C

a. C. 558 καὶ πρῶτος ἤδη ὑπηνήτης, φρονήματι δὲ στρατηγικῶ
 Iusti- διαπρέπων καὶ πολλῶ πλέον τῆς ἡλικίας τὸ μεγα-
 niaui 32 λουργὸν κεκτημένος. πατρὶς δὲ ἦν αὐτῷ πόλις
 Ἰλλυρικῆ, Βεδεριάνα μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνομαζομένη,
 ὕστερον δὲ Πρώτη Ἰουστινιανῆ μετακληθεῖσα· Ἰου- 5
 στινιανὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς, ἅτε δὴ κατ' αὐτὴν ἐς
 φῶς προηγμένος, ἐκόσμησέ τε εἰκότως τὴν πατρίδα
 ἔργοις ποικίλοις καὶ ἐξ ἀφανοῦς εὐδαίμονα ἐξειργά-
 σατο καὶ τῆς οἰκείας αὐτῇ μεταδέδωκεν προσηγορίας.
 ἐκ τούτου δὲ τὸ γένος ἔλκων ὁ Γερμανὸς σφόδρα 10
 οἱ ἐπεφρόντιστο. τοιγάρτοι ὀκταετῆ χρόνον ἐκ γενε-
 τῆς διανύων ἤχθη πρὸς αὐτοῦ ἐς πόλιν τὴν βασι-
 λίδα, καὶ τημελείας ἀπώνατο πάσης. τοῖς τε γὰρ
 D τῶν γραμματιστῶν ὠμίλει διδασκαλείους καὶ πρὸς γε
 ἀνὰ τὰ φροντιστήρια φοιτῶν τῆς τῶν Λατίνων με- 15
 τέσχε παιδείας. ἐπεὶ δὲ ἐς ἡβῆς μέτρον ἀφίκετο,
 ἔστειλέ γε αὐτὸν αὐτίκα ἐν Χερρονήσῳ, ἄρχοντα
 τοῦ τῆδε στρατοῦ καταστησάμενος, ὡς ἂν αὐτῷ
 εὐδὺς τὸ τῆς νεότητος ὄξυ καὶ ταχύροπον καὶ πρὸς
 τὰς δόξας ἡρμένον ἐν τοῖς προσήκουσι καὶ ἀναγκαίοις 20
 ἀποπιμπλάνοιτο, ἀλλὰ μὴ προθέοι καὶ ἀνασκιρτῶν
 πρὸς κινήσεις ἀλόγους καὶ δημῶδεις ὀρμὰς καὶ ἵππων
 ἀμίλλας τοῖς χρώμασι μεμερισμένας, ἐν οἷς ὡς τὰ
 πολλὰ τὸ νέον, εἰ μὴ ἐς ἕτερόν τι τῶν χρησίμων
 P. 167 ἐνασχοληθεῖν, ῥαδίως ῥέπει καὶ ἐκταράττεται. τότε 25
 δὴ οὖν τῶν Οὐννων τῇ Χερρονήσῳ προσκαθημένον
 καὶ ἐνοχλούντων οὐκ ἀνίει ὁ νεανίας τὰς τε προσβο-
 λὰς ἀνακόπτων καὶ πᾶσαν βουλὴν ἀμυντηρίαν δια-
 νοούμενος. αὐτὸς τε γὰρ οἰκοθεν τῷ ἐπηβόλῳ τῆς
 φύσεως εὐστοχάτατα διεγίνωσκε τὸ ξυνοῖσον, καὶ 30
 τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ πολλοῖς ἤδη
 πρότερον πόνοις τοὺς τῶν πολέμων ἀγῶνας ἐκμεμε-

λετηκόσι μάλα ξυν εύκολία ἐπέιθτετο τὰ πρακτέα
 ὑψηρομένοις. ἐπεὶ δὲ οὐδέν τι πλέον εἶχον ἀνύειν
 οἱ βάρβαροι, οὔτε ὡς ἐν πολιορκίᾳ ἐφεδρεύοντες τῷ
 ἐρύματι οὔτε πρὸς τειχομαχίαν ἐγκείμενοι, ἔγνωσαν
 5 τρόπου ἑτέρου ἀνθάδους τε καὶ γενναίου καὶ λίαν
 πρὸς τὸ φιλοκίνδυνον ἄγοντος ἀποπειραθῆναι, οὕτω B
 τε ἢ θᾶττον ἐλεῖν τὸ χωρίον ἢ μεθεῖναι τὸ λοιπὸν
 καὶ ἀποπαύσασθαι καὶ ἐς τὰ σφέτερα ἦθη ἀπονο-
 στησαι. καὶ τοίνυν καλάμους ὡς πλείστους ἀθροί-
 10 σαντες εὐμήκεις τε ἄγαν καὶ ἐς ὃ τι στερροὺς καὶ
 παχίστους, καὶ τούτους ἐπ' αὐτοῖς ἐναρμοσάμενοι
 καὶ ξυνθήσαντες καλωδίους τε καὶ τολύπαις κώμυθας
 πολλὰς ἀπειργάσαντο. τότε δὲ ξύλα ἰθυτενῆ καθά
 που ζυγὰ καὶ ἐγκαινίδας ὑπερθεν κατὰ τὸ ἐγκάρσιον
 15 ἐνθέντες, οὐ διὰ παντός, ἀλλὰ μόνον ἀμφὶ τὰ ἄκρα
 καὶ τὸ μεσαίτατον, καὶ μείζοσι δεσμοῖς περισφίγγαν-
 τες ξυνῆπτον ἀλλήλαις αὐτὰς καὶ ξυνεμίγνυνον, λίαν
 ἐν χροῶ πεπιεσμένας, ὡς τρεῖς τυχὸν ἢ καὶ πλείους C
 ἐς μίαν ἀποτελεῖσθαι σχεδίαν, εὖρος ἔχουσαν ἀρκούν
 20 πρὸς ἀνδρῶν τεττάρων ὑποδοχὴν καὶ ἐπίβασιν, καὶ
 τῷ βάθει ἐς τοσοῦτον δυκνουμένην ἐς ὅσον φέρειν
 βεβαίως τὰ ἄχθη καὶ τῇ λεπτότητι μὴ καταδύεσθαι.
 τοιαύτας δὴ οὖν οὐ μείον ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
 ἔτεκτῆναντο σχεδίας. ὡς ἂν δὲ αὐτοῖς πλωιμώτεραι
 25 εἶεν, οἱ δὲ τὰ ἐμπρόσθια τούτων ἠρέμα πρὸς τὸ
 μετέωρον ἐς πρῶρας τύπον περιαγαγόντες καὶ ὑπο-
 κάμψαντες καὶ ὡσπερ ἀκροστόλια καὶ προέμβολα
 ἐκμιμησάμενοι, κωπητήρας ἐφ' ἑκατέρᾳ πλευρᾷ καὶ
 οἶον παρεξειρεσίας αὐτομάτους ἐμηχανήσαντο.

30 22. Καὶ τοίνυν οὕτως ἕκαστα ὡς οἶόν τε ἦν D
 αὐτοῖς, ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καταστησάμενοι ἐνήκαν
 ἀπάσας τῇ θαλάττῃ λαθραίως ἀμφὶ τὴν ἐσπερίαν

- a. C. 558 τοῦ κόλπου ἀκτὴν τοῦ πρὸς τῇ Αἴνῳ τῇ πόλει.
 Iusti- περιαιγνυμένου· ἐμβάντες δὴ οὖν ἐν αὐταῖς ἄνδρες
 niani³² ἐς ἑξακοσίους, καὶ πτύα ὡς πλεῖστα ταῖς ἐπισκαλμί-
 σιν ἐντροπωσάμενοι, καὶ ἀμαθέστερόν πως ταύτη
 ἐρέττοντες, ἀνήγοντο ὡς ἀπωτάτω τῆς χέρσου, ἕξω- 5
 πλισμένοι τε εὐ μάλα καὶ πρὸς τὸ ἐνεργὸν ἐστηκότες.
 οὕτω γὰρ ᾤοντο πελάγιοι ἡρέμα γιγνόμενοι ὀφθαλμῶς
 ὑπερβαλέσθαι καὶ περιπλεῦσαι τὸν ἀγκῶνα τοῦ τεί-
 χους τὸν μέχρι τοῦ βάρους ἐκτεταμένον καὶ τὸ
 V. 117 λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιβήσεσθαι τῶν ἐνδοτέρῳ χωρίων, 10
 ὡς δὴ οὐδαμῶς ἐρύμασι περιεχομένων ἢ μόνῳ τῷ
 Ἑλλησπόντῳ. ταῦτα δὴ ὁ Γερμανὸς ἐκ τῶν κατα-
 P. 168 σκόπων πυθόμενος, καὶ γινώσκων ὡς οὐκ ἐς μα-
 κρὰν ὁ τῶν καλάμων στόλος ἐπιφοιτήσει, ἐπεκερτό-
 μησε μὲν τοὺς πολεμίους τῆς ἀβουλίας, μάλα δὲ 15
 ἤσθη ἐπ' αὐτῇ, ὡς δὴ πρὸς αὐτοῦ ἐσομένη. αὐτίκα
 γὰρ ἐπακρίδας εἴκοσι πολυήρεις τε καὶ ἀμφιπρύ-
 μνους ἀνδρῶν ἐμπλήσας σιδήρῳ τεθωρακισμένων,
 ἀσπίδας τε φερόντων καὶ τόξα καὶ πρὸς γε δορυ-
 δρέπανα, τοὺς τε ἐρέττοντας ἐμβαλὼν καὶ τοὺς τοῖς 20
 πηδαλίοις ἐφεστηκότας ὑπὸ τὴν ἐνδον παρατεινο-
 μένην τῆς θαλάττης γλωχίνα καθάπερ εἰς ἐνέδραν
 καθορμίσας, ἐνέκρουσεν, ὡς ἂν μὴ πόρρωθεν
 προοφθεῖεν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι ἤδη ὑπερβάντες
 τὸ προπετὲς τοῦ τείχους καὶ ἀπολήγον καὶ τοῦ 25
 B αἰγιαλοῦ προεξέχον ἐνέκλινον πρὸς τὰ εἰσω καὶ ἐπε-
 φέροντο φρονήματι ξὺν πολλῷ καὶ παρρησίᾳ, τότε
 δὴ καὶ τῶν Ῥωμαίων ὀλκάδες ἀντανήγοντο καὶ ἀντε-
 πήγασαν· καὶ πῶς αὐταῖς τοῦ ῥοῦ ξυλλαμβανομένου
 ἀντίπρωροι κατιοῦσαι βιαιότερον προσπίπτουσι ταῖς 30
 ἐκ τῶν καλάμων σχεδίαις. καὶ δῆτα αἱ μὲν τῇ
 προσκρούσει περιετρέποντο ἐς τοῦμπαλιν ὑπὸ τοῦ

σάλου καὶ ἐκαλινδοῦντο ὡς μηκέτι ἀσφαλῆ τὴν βᾶσιν
 παρέχεσθαι τοῖς ἐφεστηκόσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν τοῖς
 κύμασιν ἀποβληθέντας ἀπόλλυσθαι, τοὺς δὲ ξυνη-
 ζάνειν ἐν αὐταῖς πρὸς ἀνάγκης καὶ διαπορεῖν ὅ τι
 5 καὶ δράσαιεν. οἳ γε μὴν ἐτι ἐστηκότες διαταράττοντο
 ὑπὸ τοῦ κλυδωνίου, μετρίου μὲν ὄντος καὶ ἐλα-
 χίστου ὡς ἐς νηῶν κίνησιν καὶ ἀκάτων, τοῖς δὲ
 καλάμοις διὰ τὴν κουφότητα καὶ μάλα χαλεπωτάτου. C
 τοιγάρτοι μετέωροί τε θαμὰ ἐγίνοντο ὑπὸ κυρτῶ
 10 αἰρόμενοι τῷ ῥοθίῳ, καὶ ξυγκαθειέκοντο αὐτῶν κοι-
 λαινομένων. καὶ τοίνυν οἱ ἄνδρες διαμάχεσθαι μὲν
 οὐδὲ ἐπειρῶντο, ἦν δὲ αὐτοῖς οὐδέν τι ἕτερον
 εὐκτόν τε καὶ ἐσπουδασμένον ἢ ὅπως ἂν ἐστάναι
 γοῦν μόνον δύναιντο καὶ βεβηκέναι. οὕτω δὲ τῶν
 15 βαρβάρων ἐν θορύβῳ τε καὶ ἀφασίᾳ καθεστηκότων,
 οἱ Ῥωμαῖοι διέκπλους, ὅποι παρεῖκοι, ποιούμενοι,
 ὠθισμοῖς τε ἐχρῶντο καθάπερ ἐν πεζομαχίᾳ καὶ
 ταύτῃ πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατέβαλλον, ἅτε δὴ
 αὐτοὶ βεβαιότατα ἐν ταῖς ὀλκάσιν ἐρηρσισμένοι·
 20 ἐνίοις δὲ τοῖς ξίφεσιν ἐκ χειρὸς πλήττοντες ἐκτεινον.
 ἐπεὶ δὲ γε αὐτῶν πολλαχοῦ καὶ ἀφειστήκεσαν καὶ D
 οὐπω ἐπέλαζον, ἐνταῦθα τοῖς δορατίοις ἐφικνούμε-
 νοι καὶ τὰς θρεπανώδεις τούτων αἰχμὰς ταῖς μηρίν-
 θοις ἐκείναις, αἷς δὴ οἱ κάλαμοι ἐτύγχανον ξυμ-
 25 πεπλεγμένοι, ἐμβάλλοντες, ἐξέτεμον στοιχηδὸν
 ἀπάσας καὶ διέλυον τὴν ξυνέχειαν. τότε δὴ οὖν οἱ
 μὲν δόνακες ἀποτμηγέντες ἀλλήλων καὶ σποράδην
 ἐπινηχόμενοι ἄλλος ἄλλοθι ἀπεπτύετο. οἱ δὲ Οὐννοι,
 τῆς βάσεως αὐτοῦς ἐπιλειπούσης, ἀθρόον κατε-
 30 δύοντο ἐν τῷ βάθει καὶ ἔθνησκον ἀχρήστου ποτοῦ
 ἐμπιπλάμενοι. οὕτω τε ἅπαντες διεφθάρησαν, καὶ
 οὐδεὶς ὅστις αὐτῶν ἀνὰ τὴν ἡπειρον ἐπανῆκεν.

- a. C. 558
Iustitiani 32
P. 169
23. *Αὐτίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ὄπλα τῶν δυσμενῶν ἀνελόμενοι, ὅποσα γε ἄνω ἔτι ἐφέρετο καὶ ἐπέπλει, καὶ ἐς τὰ πρότερα χωρία κατάραντες, μερίστης ἡδουῆς καὶ θυμηδίας ἅπαντα ἐπλησαν τὸν στρατὸν, γεγηθότας ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι. καὶ οὖν ἄθροισθέντες ἅπαντες ἐς ταὐτὸ ἀποχρήσασθαι ᾤοντο χρήναι κἂν τοῖς ἐφεξῆς τῷ καιρῷ καὶ τῇ τάξει τοῦ προτερήματος. τοιγάρτοι ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις εὖ μάλα καθοπλισθέντες ἐκδρομὴν ἀθρόον ἐκ τοῦ περιβόλου πεποίηται, καὶ προσβάλλουσι τῷ λοιπῷ πλῆθει τῶν ἐφεδρευόντων βαρβάρων ἀνιωμένων ἔτι ἐπὶ τῇ ξυμφορᾷ καὶ κατεπτηχότων. τότε δὴ οὖν ὁ Γερμανὸς, ἅτε δὴ νεώτατος ᾔν καὶ οὐπω ἐντελῶς τὰς τῆς φύσεως ἐπέχειν ὁρμᾶς καὶ ἐγκατείργειν δυνάμενος, ἀλλὰ πλέον τοῦ προμηθεῦς καὶ βεβηκό-*
- B *τος τῷ φιλοδοξοῦντι τοῦ τρόπου καὶ προθυμουμένῳ πέρα τοῦ μετρίου ἐγκείμενος, ἀφειδῶς ἐπήει τοῖς*
- V. 118 *πολεμίοις καὶ προουκινδύνει, οὐ στρατηγικῶς ἐπέιγων καὶ διατάττων, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον ξυμπλεκόμενος· τῷ τοι ἄρα καὶ πλήττεται βέλει τὸν μηρὸν, ὡς μικροῦ δεῖν μελλῆσαι ἀπόμαχος ἔσεσθαι· πλὴν ἀλλ' ἢ τῶν ἐφεστηκότων πραγμάτων ἀνάγκη καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκειρήματος ἐγκρατέστερα τῆς ὀδύνης γεγένηται· καὶ οὐ πρότερον ἀνῆκεν αὐτός τε μοχθῶν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγκελευόμενος πρὶν σφόδρα πημῆναι τὸ δυσμενὲς καὶ πολλοὺς ὄσους διαχειρίσασθαι. τότε μὲν οὖν διελύετο ἡ μάχη· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐθις εἰσω*
- C *τοῦ ἐρύματος ἐπανῆλθον, γινώσκοντες ὡς οὐκ ἀσφαλὲς αὐτοῖς οὐδὲ εὐβουλον κατὰ πολὺ τῷ πλῆθει ἐλαττουμένοις εἶτα μέχρι παντὸς συστάδην διαγωνίζεσθαι. ἐς τοῦτο δὲ ὁμως οἱ βάρβαροι ἤλασαν ἀπορίας ἐπὶ τε τῇ ἐκ τῶν ναυαγίων φορᾷ καὶ ὅτι*

ἀθρόον οἱ Ῥωμαῖοι κατ' αὐτῶν προσβολὴν ἐποιή-
 σαντο, ὡς μεθεῖναι αὐθημερόν τὰ ἀμφὶ τὴν Χερρό-
 νησον πεδιά, καὶ πρὸς τὸν Ζαβεργάν τε καὶ τὸν
 ἀμφ' αὐτὸν ὄμιλον ἀφικέσθαι, ἡττημένοι πρὸς ἡττη-
 5 μένους. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πρότερον ἐσταλμένοι
 οὐδέν τι ἀξιαφήγητον ἔδρασαν, μήτε τῷ Ἴσθμῳ
 προσβαλόντες, μηδέ γε τὴν ἀρχὴν τὰς Θερμοπύλας D
 παραμειψάμενοι διὰ τὴν φρουρὰν τῶν ἐκεῖσε ἰδρῦσθαι
 τεταγμένων Ῥωμαίων. τοιγάρτοι ἀποχωρήσαντες καὶ
 10 οἶδε τῆς ἐπὶ τὴν Θράκην εἶχοντο πορείας, ὡς ἐν
 αὐτῇ κατὰ τὸ εἰκὸς τοῖς ὁμοφύλοις προστεθησόμενοι,
 καὶ κοινῇ τὸ λοιπὸν ἐς τὰ σφέτερα ἐπανήξοντες. οἱ
 δὲ ἀμφὶ τὸν Ζαβεργάν οὐ πρότερον ἀποστήσεσθαι
 ἔφασαν πρὶν ἂν χρήματα ὡς πλεῖστα παρὰ Ῥωμαίων
 15 κομίσαιντο, καθάπερ οἱ Οὐτίγουροι· τοὺς τε αἰχμα-
 λώτους, εἰ μὴ θάττον πρίαντο οἱ ἐπιτήδειοι, ἀπο-
 σφάττειν αὐτίκα ἠπειλουν. ὁ δὲ βασιλεὺς χρυσίον
 αὐτοῖς ἔστειλεν, ὅποσον ἀποχρῆν ᾤετο ἐς τε τὰ
 20 λοιπὸν ἀπαλλαγεῖεν τῆς χώρας. καὶ δὴ ἄλλους τε
 πολλοὺς ἀπέδοντο καὶ δὴ Σέργιον τὸν Βάκχον τὸν
 στρατηγόν· ἐαλώκει γὰρ ὀλίγου ἔμπροσθεν καὶ αὐ-
 τὸς ἀπαισία τινὶ χρησάμενος τύχῃ, καὶ ἐν τοῖς P. 170
 αἰχμαλώτοις ἐτέλει. οὕτω τε μόλις ἐπαύοντο λεηλα-
 25 τούντες καὶ τῆς οἰκαδὲ εἶχοντο πορείας, ἀναλαβόντες
 οὐκ ἐς μακρὰν καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀφικομένους.

24. Τοῖς μὲν οὖν τῆς πόλεως τῆς βασιλίδος
 ἀστοῖς αἱ τοιαῦται ξυνθῆκαι ἀγεννεῖς εἶναι ἐδόκουν
 καὶ αἰσχροὶ καὶ ἀνελεύθεροι, εἰ γε ὥσπερ οὐ φορη-
 30 τὸν ὑπάρχον, ὅτι δὴ πλησιαίτατα τῆς πόλεως οἱ
 πολέμιοι ἀφικόμενοι καὶ ἐγγελάσαντες οὐκ αὐτοὶ
 πανωλεθρία διεφθάρησαν, ἀλλ' ἐτι καὶ χρυσίον

- a. C. 558
Iusti-
niani³² ἐκομίσαντο χαριστήριον, ὥσπερ ἡμῶν ἐς αὐτοὺς
πεπλημμεληκότων. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γνώμη ἐς
- B ἄλλο τι μείζον ἐώρα, ὅπερ οὐκ ἐς μακρὰν ἀποβὰν
ἔπεισε τοὺς πρότερον νεμεσῶντας ὑπεράγασθαι αὐ-
τὸν ὡς ἄγαν προμηθῆ καὶ ἀγγινούστατον· ἔγνω γὰρ 5
χρῆναι μᾶλλον ἀπάσῃ μηχανῇ ξυγκρούεσθαι τὸ βάρ-
βαρον ἐφ' ἑαυτὸ καὶ ἐκπολεμουῦσθαι. ὡς ἂν δὲ τοῦτο
ξυμβαίῃ, αὐτίκα, ἕως οἱ ἀμφὶ Ζαβεργὰν μαλθακώ-
τερον ἐπορεύοντο, ἔστειλε γράμμα παρὰ Σάνδιλχον
τὸν ἕτερον ἡγεμόνα ἐνσπουδόν τέ οἱ ὄντα καὶ 10
μισθοφόρον. ἐδήλου δὲ τοιάδε ἄττα τὸ γράμμα· “Εἰ
μὲν ἐπιστάμενος τὰ παρὰ τῶν Κοτριγούρων ἐφ' ἡμᾶς
μεμελετημένα εἶτα ἐκὼν ἤρεμεῖς, θαυμάσαιμι ἂν
εἰκότως σοῦ μὲν τῆς ἀπιστίας, ἡμῶν δὲ αὐτῶν τοῦ
- C μὴ τῆς σῆς γνώμης ὀρθότατα ἐστοχάσθαι, ἀλλὰ περὶ 15
τὴν κρίσιν διαμαρτεῖν· εἰ δὲ οὐπω μεμαθηκώς,
ξυγγνωστέον μὲν, ἐπιδείξεις δὲ ἂν οὐκ ἄλλως τὴν
ἐπὶ τοῦ φθάσαντος ἄγνοιαν ἢ μόνῳ τῷ μὴ μετὰ
ταῦτα μελλῆσαι. παραγεγόνασι γὰρ ἐνθάδε οὐ τοῦτο
μέλον αὐτοῖς καὶ ἐσπουδασμένον ὅτι μὴ ὡς ὁδοῦ 20
πάρεργον τὸ δεῖν λυμήνασθαι τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ διὰ
τῶν ἔργων δηλώσουντες ὅτι δὴ τοὺς μείζονάς τε καὶ
ἀρίστους παρέντες ἐξηπατήμεθα, τὸ ἐπὶ σοὶ πεποι-
θέναι προὔργου ποιούμενοι. οὐδὲ γὰρ ἀνεκτὸν εἶναι
ἡγοῦνται, ἦν τις αὐτοὺς ἴσους τε καὶ ἀμφηρίστους 25
- V.119 τοῖς Οὐτιγούροις ἀποκαλέσοι, οὐδὲ εἰ μετρίῳ τινὶ
D ὑπερβάλλειν, μόλις δὲ εἰ γε σφόδρα πολλῶ. καὶ
τοίνυν οὐκ ἀνῆκαν ἀνὰ τὴν Θράκην ἀλώμενοι, πρὶν
τὸ χρυσίον ἅπαν ὀπόσον σοὶ ἀν' ἔτος ἕκαστον
μισθοῦ χάριν δωρεῖσθαι εἰώθαμεν αὐτοὶ ἐκομίσαντο· 30
καίτοι ῥάδιον ἦν ἡμῖν ἢ ἄρδην ἅπαντας ἀποκτεῖναι
ἢ τὸ γοῦν ἔλαττον ἀπράκτους σφᾶς ἀποπέμψασθαι.

ἐφήκαμεν δὲ ὄμως ἑκάτερα τῆς σῆς πειρώμενοι δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀνδρειότερος εἶ καὶ φρενήρης καὶ οἶος μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς τὰ σὰ σφετεριζομένοις, οὐδὲ νῦν ἔλαττον ἔξεις. πάρεστι γάρ σοι ἐν καιρῷ τὸ δυσμενὲς ἀμύνασθαι καὶ τῇ μάχῃ κεκρατηκότι τοὺς οἰκειοὺς μισθοὺς ἀπολαβεῖν, ὥσπερ δι' αὐτῶν σοι ἀπεσταλμένους. εἰ δὲ καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτῶν ὑβρισμένος ἡσυχίαν ἄγειν ἐθέλεις, δεδιώς, οἶμαι, καὶ τὴν αἰσχίστην ἐλόμενος ἀπραγμοσύνην, σὺ μὲν, ὡ γενναῖε, ἀπόμισθος ἔση, ἐκείνοις δὲ τὰ παρ' ἡμῶν δεδωρήσθω· καὶ τὸ λοιπὸν μέθες, εἰ δοκεῖ, τὸ φρόνημα καὶ τοῖς κρείττοσιν εἶκειν διδάσκον. εὐ γὰρ ἴσθι, ὡ φέριστε, ὡς καὶ τὰς ξυνθήκας μεταθετέον ἡμῖν ἐπ' αὐτούς, ἄς δὴ πρὸς σὲ καὶ τὸ σὸν ἐθέμεθα γένος. ἀνόητον γὰρ καὶ ἄλλως τοῖς ἠττωμένοις ξυναδοξεῖν, παρὸν τὸ κρατοῦν οἰκειώσασθαι.”

25. Ταῦτα ὁ Σάνδιλος διὰ τῶν ἐρμηνέων ἀναλεξάμενος εὐθύς ἐχαλέπαινε καὶ ἐλύττα καὶ κατέχειν οὐ μάλα οἶός τε ἦν τὴν ὄργην, ἀλλ' ἀνθημερὸν ἔτεο τίσασθαι τοὺς Κοτριγούρους τῆς ἐς αὐτὸν παροινίας. πῶς δὲ οὐκ ἤμελλεν ὀφθίως τοῖσδε τοῖς ῥήμασι διαταραχθῆναι ψυχὴν βάρβαρος καὶ ἀνθάδης καὶ ἀεὶ κερδῶν γλιχομένη; τοιγάρτοι κινήσας τὸν οἰκεῖον στρατὸν πρῶτα μὲν ἐμβάλλει ἀθρόον τοῖς τῶν πολεμίων χωρίοις· καταπλήξας τε τοὺς αὐτοῦ μεμενηκότας τῷ ἀπροσδοκῆτῳ γύναια πολλὰ καὶ παῖδας ἠνδραποδίσατο. ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἐκ Θράκης ἐπανερχομένοις ἄρτι τὸν Ἰστρον ποταμὸν διαπεραιωθεῖσιν ὑπαντιάζει ἑξαπιναῖα· καὶ πολλοὺς ὄσους ἀποκτείνας τὰ τε χρήματα αὐτούς τὰ παρὰ βασιλέως καὶ ἅπασαν τὴν λείαν ἀφαιρεῖται. μόλις δὲ οἱ σεσωσμένοι ἐς τὰ σφέτερα ἦθη ἀπονοστήσαντες καὶ κατ' αὐτὸ τοῖς

a. C. 558
Iusti-
niani¹³²

ἄλλοις γενόμενοι ἐς πόλεμον τοῖς ἐναντίοις καθί-
 σταντο· οὕτω τε ἐξ ἐκείνου ἐπὶ πλείστον ἑκάτεροι
 C διετέλουν κατ' ἀλλήλων τρεπόμενοι καὶ τὴν δυσμέ-
 νειαν ἐμπεδοῦντες. νῦν μὲν γὰρ ἐφόδους καὶ λεηλα-
 σίας ἐποιήσαντο, νῦν δὲ ἐς ἐμφανῆ μάχην παρετάτ- 5
 τοντο, ἕως ἑκατέρωθεν αἱ δυνάμεις διαρρυσθῆναι
 ἀνάστατοι ἄρδην γεγένηται, ὡς καὶ αὐτὴν δῆπου
 τὴν πάτριον ἐπωνυμίαν ἀποβεβληκέναι. ἐς τοῦτο
 γὰρ συμφορᾶς τάδε τὰ Οὐννικὰ ἔθνη ἐξώκειλεν ὡς
 εἶπερ ἄρα τι αὐτῶν καὶ μεμένηκεν μέρος, σποράδην 10
 D ἐτέροις δουλεύειν καὶ ἐς τὸ ἐκείνων ὄνομα μετα-
 βεβλήσθαι. οὕτω δὲ τι αὐτοὺς ἐνεργότατα μετήλθον
 αἱ ποιναὶ τῶν προτέρων ἀσεβημάτων. ἀλλ' ἢ μὲν
 παντελῆς τοῖνδε τοῖν γενοῖν ἀνατροπὴ καὶ κατάλυσις
 χρόνῳ ὕστερον ξυνηνέχθη, καὶ μοι εἰρήσεται ἕκαστα 15
 προσηκόντως ἀρμοζομένῳ ὡς οἷόν τε τῇ τῶν χρόνων
 ὁμολογίᾳ. τῆς δὲ στάσεως ἔτι ἀκμαζούσης καὶ κατὰ
 τὸ Βυζάντιον ἀπαγγελλομένης, τότε δὲ ἅπασιν ἀνω-
 μολόγητο καὶ διαδηλοτάτῃ ἐδείκνυτο ἢ τοῦ βασιλέως
 προμήθεια καὶ εὐβουλία, ὅτι δὲ τῶν βαρβάρων ὑπὸ 20
 σφῶν διαφθειρομένων αὐτοὺς ὄπλα μὴ κινῶν πάντως
 ἐνίκα τῇ γνώμῃ ἐφ' ἑκατέρω ἄσπερ τοῦ πολέμου, καὶ
 ἀπέλαυε τῆς ἐλπίδος. ἐπειδὴ γὰρ ἐμόχθουν ἑκάστοτε
 τοῖς οἴκοι δεινοῖς ἐνησχολημένοι, οὐκέτι κατὰ Ῥω-
 μαίων χωρεῖν διανοοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅποι γῆς ἐτύγ- 25
 χανον ὄντες τοῖς πλείστοις ἠγνόηντο.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ἘΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑ.

1. (Anth. Gr. ex editione Fr. Jacobsii IV, 3.)

Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ Ἀσιανσοῦ Μυριναίου συλλογὴ νέων ἐπιγραμμάτων ἐκτεθεῖσα ἐν Κωνσταντίνου πόλει πρὸς Θεόδωρον Δεκουρίωνα τὸν Κοσμᾶ· εἴρηται δὲ τὰ προοίμια μετὰ τὰς συνεχεῖς ἀκροάσεις τὰς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ γενομένας.

Οἶμαι μὲν ὑμᾶς, ἄνδρες, ἐμπεπλησμένους
ἐκ τῆς τοσαύτης τῶν λόγων πανδαισίας,
ἔτι που τὰ σιτία προσκόρως ἐρυγγάνειν·
καὶ δὴ κάθησθε τῇ τρυφῇ σεσαγμένοι.
λόγων γὰρ ἡμῖν πολυτελῶν καὶ ποικίλων 5
πολλοὶ προθέντες παμμειγεῖς εὐωχίας
περιφρονεῖν κείθουσι τῶν εἰθισμένων.
τί δὲ νῦν ποιήσωμεν; τὰ προυξειργασμένα
οὕτως ἑάσω συντετῆχθαι κείμενα,
ἢ καὶ προθῶμαι τῆς ἀγορᾶς ἐν τῷ μέσῳ 10
παλιγκαπήλοις εὐτελῶς ἀπεμπολῶν;
καὶ τίς μετασχεῖν τῶν ἐμῶν ἀνέξεται;
τίς δ' ἂν πρῖαιτο τοὺς λόγους τριωβόλου,
εἰ μὴ φέροι πως ὅτα μὴ τετρημένα;

- ἀλλ' ἐστὶν ἔλπις εὐμενῶς τῶν δρωμένων
 ὑμᾶς μεταλαβεῖν κού κατεβλακευμένως. 15
 ἔθος γὰρ ὑμῖν τῇ προθυμίᾳ μόνη,
 τῇ τῶν καλούντων, ἔμμετρειν τὰ σιτία·
 καὶ πρὸς γε τούτῳ δεῖπνον ἠρανισμένον
 ἦκω προθήσω ἐκ νέων ἡδυσμάτων. 20
 ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔνεστιν ἐξ ἑμοῦ μόνου
 ὑμᾶς μεταλαβεῖν, ἄνδρες, ἀξίας τροφῆς,
 πολλοὺς ἔπεισα ξυλλαβεῖν μοι τοῦ πόνου,
 καὶ ξυγκαταβαλεῖν καὶ ξυνεστιᾶν πλέον.
 καὶ δὴ παρέσχον ἀφθόνως οἱ πλούσιοι 25
 ἐξ ὧν τρυφῶσι, καὶ παραλαβὼν γνησίως
 ἐν τοῖς ἐκείνων πέμμασιν φρονάττομαι.
 τοῦτο δέ τις αὐτῶν προσφόρως, δεικνὺς ἐμὲ,
 ἴσως ἔρει πρὸς ἄλλον, ἀρτίως ἑμοῦ
 μᾶζαν μεμαχότος μουσικῆν τε καὶ νέαν, 30
 οὗτος παρέθηκε τὴν ὑπ' ἑμοῦ μεμαγμένην.
 ταῦτ' οὖν ἔρει τις, οὐδὲ τῶν σοφωτάτων,
 τῶν ὀψοποιῶν, ὧν χάριν δοκῶ μόνος
 εἶναι τοσαύτης ἡγεμῶν πανδαισίας.
 θαρρῶν γὰρ αὐτοῖς λιτὸν οἰκοθεν μέρος 35
 καὐτὸς παρέμιξα, τοῦ δοκεῖν μὴ παντελῶς
 ξένος τις εἶναι τῶν ὑπ' ἑμοῦ ξυνηγμένων.
 ἀλλ' ἐξ ἑκάστου σμικρὸν εἰσάγω μέρος,
 ὅσον ἀπογεῦσαι. τῶν δὲ λοιπῶν εἰ θέλοι
 τυχεῖν τις ἀπάντων καὶ μετασχεῖν ἐς κόρον, 40
 ἴστω γε ταῦτα κατ' ἀγορὰν ζητητέα.
- Κόσμον δὲ προσθεῖς τοῖς ἑμοῖς πονήμασιν,
 ἐκ τοῦ βασιλέως τοὺς προλόγους ποιήσομαι·
 ἅπαντα γὰρ μοι δεξιῶς προβήσεται.
 καὶ μοι μεγίστων πραγμάτων ὑμνουμένων 45
 εὐρεῖν γένοιτο καὶ λόγους ἐπηρμένους.

Μή τις ἐπαυχενίοιο λιπῶν ζωστῆρα λεπάδνου
 βάρβαρος ἐς βασιλῆα βημάχον ὄμμα τανύσση,
 μηδ' ἔτι Περσὶς ἀναλκὶς ἀναστείλασα καλύπτρην
 ὄρθιον ἀθρήσειεν· ὑποκλάζουσα δὲ γαίῃ, 50
 καὶ λόφον ἀυχήμεντα καταγνάμπτουσα τευόντων,
 Αὔσουίοις ἄκκλητος ὑποκλίνοιτο ταλάντοις.
 Ἐσπερίῃ θεράπαινα, σὺ δ' ἐς κρηπίδα Γαδείρων,
 καὶ παρὰ πορθμὸν Ἰβηρα καὶ Ὀκεανίτιδα Θούλην,
 ἦπιον ἀμπνεύσειας, ἀμοιβαίων δὲ τυράννων 55
 κράατα μετρήσασα τεῆ κρυφθέντα κονίη,
 θαρσαλέαις παλάμησι φίλην ἀγκάζεο Ῥώμην.
 Καυκασίῳ δὲ τένοντι καὶ ἐν ῥηγμῖνι Κυταίῃ,
 ὀππόθι ταυρείοιο ποδὸς δουπήτορι χαλκῷ
 σκληρὰ σιδηρεῖης ἐλακίζετο νῶτα κονίης, 60
 σύννομον Ἀδριάδεσσιν ἀναπλέξασα χορείην
 Φασιᾶς εἰλίσσοιτο φίλῳ σκιρτήματι νύμφη,
 καὶ καμάτους μέλψειε πολυσκήπτρου βασιλῆος,
 μόχθον ἀπορρίψασα γιγαντείου τοκετοῖο.
 μηδὲ γὰρ ἀυχήσειεν Ἰωλκίδος ἔμβολον Ἄργος, 65
 ὅτι πόρους ἦρωος ἀγασσαμένη Παγασαίοι
 οὐκέτι Κολχλὶς ἄρουρα, γονῆ πλησθεῖσα Γιγάντων,
 εὐπτολέμοις σταχύεσσι μαχήμονα βῶλον ἀνοίγει.
 κεῖνα γὰρ ἢ μῦθός τις ἀνέπλασεν, ἢ διὰ τέχνης
 οὐχ ὀσίης τετέλεστο, πόθων ὅτε λύσσαν ἐλοῦσα 70
 παρθενικῆ δολόεσσα μάγον κίνησεν ἀνάγκην.
 ἀλλὰ δόλων ἔκτοσθε καὶ ὄρφναίου κυκεῶνος
 Βάκτριος ἡμετέροισι Γίγας δούπησε βελέμοις.
 οὐκέτι μοι χῶρός τις ἀνέμβατος, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
 Ἐρκανίου κόλποιο, καὶ ἐς βυθὸν Αἰθιοπῆα 75
 Ἰταλικαῖς νήεσσιν ἐρέσσεται ἡμερον ὕδαρ.
 ἀλλ' ἴθι νῦν ἀφύλακτος ὄλην ἠπειρον ὀδεύων,
 Αὔσῳιε, σκίρτησον, ὀδοίπορε, Μασσαγέτην δὲ

ἀμφιθέων ἀγκῶνα, καὶ ἄξενά τεμπεα Σούσων,
 Ἴνδῶης ἐπίβηθι κατ' ὀργάδος· ἐν δὲ κελεύθοις 80
 εἶποτε διψήσειας, ἀφύεο δοῦλον Ἰθασπιν·
 ναὶ μὴν καὶ κυανωπὸν, ὑπὲρ δύσιν ἄτρομος ἔρπων
 κύρβιας Ἀλκείδαο μετέρχεο· θαρσαλέως δὲ
 ἰχنيὸν ἀμπαύσειας ἐπὶ ψαμάθοισιν Ἰβήρων,
 ὀππόθι, καλλιρέεθρον ὑπὲρ βαλβίδα θαλάσσης, 85
 δίξυγος ἠπειροῖο συναντήσασα κεραίη
 ἐλπίδας ἀνθρώποισι βατῆς εὐνήσε πορείης.
 ἐσχατιὴν δὲ Λίβυσσαν ἐπιστεῖβων Νασαμῶνων
 ἔρχεο καὶ παρὰ Σύρτιν, ὅπη νοτίησι θυέλλαις
 ἐς κλίσιν ἀντίπρωρον ἀνακλασθεῖσα Βορῆος, 90
 καὶ ψαφαρὴν ἄμπωτιν ὑπερ ῥηγμῖνι ἀλίπλοις
 ἀνδράσι διὰ θάλασσα πόρον χερσαῖον ἀνοίγει.
 οὐδὲ γὰρ ὀθνεῖης σε δεδέξεται ἦθεα γαίης,
 ἀλλὰ σοφοῦ κτεάνοισιν ὀμιλήσεις βασιλῆος,
 ἔνθα κεν αἰξείας, ἐπεὶ κυκλώσατο κόσμον 95
 κοιρανίη· Τάναϊς δὲ μάτην ἠπειρον ὀρίζων
 ἐς Σκυθίην πλάζοιτο καὶ ἐς Μαιωτίδα λίμνην.
 τοῦνεκεν, ὀππότε πάντα φίλης πέπληθε γαλήνης,
 ὀππότε καὶ ξείνοιο καὶ ἐνδαπίοιο κυδοιμοῦ
 ἐλπίδες ἐθραύσθησαν ὑφ' ἡμετέρῳ βασιλῆϊ, 100
 δεῦρο, μάκαρ Θεόδωρε, σοφὸν στήσαντες ἀγκῶνα
 παίγνια κινήσωμεν ἀοιδοπόλοιο χορείης.
 σοὶ γὰρ ἐγὼ τὸν ἄεθλον ἐμόχθηον· ἐς σὲ δὲ μύθων
 ἐργασίην ἤσκησα, μῆ δ' ὑπὸ σύζυγι βίβλω
 ἐμπορίην ἠθροῖσα πολυξείνοιο μελίσσης, 105
 καὶ τόσον ἐξ ἐλέγιοι πολυσπερὲς ἄνθος ἀγείρας,
 στέμμα σοι εὐμύθοιο καθήρμωσα Καλλιοπεῖης,
 ὡς φηγὸν Κρονίωσι, καὶ ὀλκάδας Ἐννοσιγαίῳ,
 ὡς Ἄρει ζωστήρα, καὶ Ἀπόλλωνι φαρέτρην,
 ὡς χέλυν Ἐρμάωσι, καὶ ἡμερίδας Διονύσῳ. 110

οἶδα γὰρ ὡς ἄλληκτον ἐμῆς ἰδρωῖτι μερίμνης
εὐχος ἐπιστάξειεν ἐπωνυμίη Θεοδώρου.

Πρῶτα δέ σοι λέξαιμι, παλαιγενέεσσιν ἐρίζων,
ὄσσαπερ ἐγράψαντο νέης γενετῆρες ἀοιδῆς,
ὡς προτέροις μακάρεσσιν ἀνειμένα· καὶ γὰρ ἐώκει 115
γράμματος ἀρχαίοιο σοφὸν μίμημα φυλάξαι.

Ἄλλὰ πάλιν μετ' ἐκεῖνα παλαιότερον εὐχος αἰερεῖ
ὄσσαπερ ἢ γραφίδεσσι χαράξαμεν, ἢ τιμι χῶρῳ,
εἶτε καὶ εὐποίητον ἐπὶ βρέτας, εἶτε καὶ ἄλλης
τέχνης ἐργοπόνοιο πολυσπερέεσσιν ἀέθλοις. 120

Καὶ τριτάτην βαλβίδα νεήνιδος ἔλλαχε βίβλου
ὄσσα θέμις τύμβοισι· τάπερ θεὸς ἐν μὲν ἀοιδῇ
ἐκτελέειν νεύσειεν, ἐν ἀτρεκίῃ δὲ διώκοι.

Ὅσσα δὲ καὶ βιότοιο πολυσπερέεσσι κελεύθοις
γράψαμεν, ἀσταθέος δὲ τύχης σφαλεροῖσι ταλάντοις, 125
δέρκεό μοι βίβλοιο παρὰ κρηπίδα τετάρτην.

Ναὶ τάχα καὶ πέμπτοιο χάρις θέλξειεν ἀέθλου,
ὀππόδι κερτομέοντες ἐπεσβόλον ἤχον ἀοιδῆς
γράψαμεν· ἐκταῖον δὲ μέλος κλέπτουσα Κυθήρη
εἰς ὄαρους ἐλέγοιο παρατρέψειε πορείην 130
καὶ γλυκεροὺς ἐς ἔρωτας· ἐν ἑβδομάτῃ δὲ μελίσση,
εὐφροσύνας Βάκχοιο, φιλακρήτους τε χορείας
καὶ μέθυ καὶ κρητῆρα, καὶ ὄλβια δειπνα νοήσεις.

2. (Ibid.)

Τοῦ αὐτοῦ Ἀγαθίου.

Στῆλαι καὶ γραφίδες καὶ κύρβιες, εὐφροσύνης μὲν
αἷτια τοῖς ταῦτα κτησαμένοις μεγάλης·
ἀλλ' ἐς ὅσον ζῶουσι· τὰ γὰρ κενὰ κύδεα φωτῶν
ψυχᾶς οἰχομένων οὐ μάλα συμφέρεται·
ἢ δ' ἀρετῇ σοφίης τε χάρις καὶ κεῖθι συνέρπει, 5
κάνθ' αὖτε μιμνάξει μνηστίν ἐφελκομένη.
οὕτως οὐτε Πλάτων βρενθύεται οὐτ' ἄρ' Ὀμηρος

χρώμασιν ἢ στήλαις, ἀλλὰ μόνη σοφίη.
 ὄλβιοι ὧν μνήμη πινυτῶν ἐνὶ τεύχεσι βίβλων,
 ἀλλ' οὐκ ἐς κενεὰς εἰκόνας ἐνδιαίει.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ.

3. (I, 34.)

Εἰς εἰκόνα τοῦ ἀρχαγγέλου ἐν Πλάτῃ.

Ἄσκοπον ἀγγελίαρχον, ἀσώματον εἶδει μορφῆς,
 ἃ μέγα τολμήεις, κηρὸς ἀπεπλάσατο·
 ἔμπης οὐκ ἀχάριστον, ἐπεὶ βροτὸς εἰκόνα λεύσσω
 θυμὸν ἀπιθύνει κρείσσοι φαντασίῃ·
 οὐκέτι δ' ἄλλοπρόσαλλον ἔχει σέβας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ
 τὸν τύπον ἐγγράψας ὡς παρεόντα τρέμει·
 ὄμματα δ' ὀτρύνουσι βαθὺν νόον· οἶδε δὲ τέχνη
 χρώμασι πορθμεῦσαι τὴν φρενὸς ἰκεσίην.

4. (I, 35.)

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐν τῷ Σωσθενίῳ.

Καρικὸς Αἰμιλιανός, Ἰωάννης τε σὺν αὐτῷ,
 Ῥουφίνος Φαρίης, Ἀγαθίης Ἀσίης,
 τέτρατον, ἀγγελίαρχε, νόμων λυκάβαντα λαχόντες,
 ἄνθεισιν εἰς σέ, μάκαρ, τὴν σφετέρην γραφίδα,
 αἰτοῦντες τὸν ἔπειτα καλὸν χρόνον· ἀλλὰ φανείης
 ἐλπίδας ἰθύνων ἐσσομένου βίотου.

5. (I, 36.)

Εἰς εἰκόνα Θεοδώρου Ἰλλουστρίου καὶ δις ἀνθυπάτου, ἐν
 ἣ γέγραπται παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου δεχόμενος τὰς ἀξίας
 ἐν Ἐφέσῳ.

Ἰλαθι μορφωθεὶς, ἀρχάγγελε· σὴ γὰρ ὀπωπὴ
 ἄσκοπος· ἀλλὰ βροτῶν δῶρα πέλουσι τάδε·
 ἐκ σέο γὰρ Θεόδωρος ἔχει ζωστήρα μαγίστρου
 καὶ δις ἀεθλεύει πρὸς θρόνον ἀνθυπάτων·

τῆς δ' εὐγνωμοσύνης μάρτυς γραφίς· ὑμετέρην γὰρ ὁ
 χρώμασι μιμηλὴν ἀντετύπωσε χάριν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ.

6. (V, 216.)

Εἰ φιλέεις, μὴ πάμπαν ὑποκλασθέντα χαλάσσης
 θυμὸν ὀλισθηρῆς ἔμπλεον ἰκεσίης.
 ἀλλὰ τι καὶ φρονέεις στεγανώτερον, ὅσσον ἐρύσσαι
 ὀφρύας, ὅσσον ἰδεῖν βλέμματι φειδομένῳ.
 ἔργον γὰρ τι γυναιξὶν ὑπερφιάλους ἀθερίζειν 5
 καὶ κατακαγχάζειν τῶν ἄγαν οἰκτροτάτων.
 κείνος δ' ἔστιν ἄριστος ἐρωτικὸς ὃς τάδε μίξει,
 οἶκτον ἔχων ὀλίγη ξυνὸν ἀγνηρορίη.

7. (V, 218.)

Τὸν σοβαρὸν Πολέμωνα, τὸν ἐν θυμέλῃσι Μενάνδρου
 κείραντα Γλυκέρας τῆς ἀλόχου πλοκάμους,
 ὀπλότερος Πολέμων μιμήσατο καὶ τὰ Ῥοδάνθης
 βόστρυχα παντόλμοις χερσὶν ἐληΐσατο,
 καὶ τραγικοῖς ἀχέεσσι τὸ κωμικὸν ἔργον ἀμείψας 5
 μᾶστιξεν ῥαδιῆς ἄψα θηλυτέρης.
 ξηλομανὲς τὸ κόλασμα· τί γὰρ τόσον ἤλιτε κούρη,
 εἰ με κατοικτεῖρην ἤθελε τειρόμενον;
 σκέτλιος, ἀμφοτέρους δὲ διέτμαγε, μέχρι καὶ αὐτοῦ
 βλέμματος ἐνστήσας αἰθοπα βασκανίην. 10
 ἀλλ' ἔμπης τελέθει μισούμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
 δύσκολος οὐχ ὀρόων τὴν περιχειρομένην.

8. (V, 220.)

Εἰ καὶ νῦν πολιή σε κατεύνασε, καὶ τὸ θαλυκρὸν
 κείνο κατημβλύνθη κέντρον ἐρωμανίης,
 ὦφελος, ὦ Κλεόβουλε, πόθους νεότητος ἐπιγνοῦς,
 νῦν καὶ ἐποικτεῖρην ὀπλοτέρων ὀδύνας,

μηδ' ἐπὶ τοῖς ξυνοῖς κοτέειν μέγα, μηδὲ κομάων 5
 τὴν ῥαδινὴν κούρην πάμπαν ἀπαγλαῖσαι.
 ἀντίπατρος τῇ παιδί πάρος μεμέλησο ταλαίνῃ,
 καὶ νῦν ἐξαπίνης ἀντίπαλος γέγονας.

9. (V, 222.)

Εἰς Ἀριάδην κιθαρῖστρίδα.

Εἰ ποτε μὲν κιθάρης ἐπαφήσατο πλήκτρον ἑλουῖσα
 κούρη, Τερψιχόρης ἀντεμέλιξε μίτοις·
 εἰ ποτε δὲ τραγικῶ ῥοιζήματι ῥήξατο φωνὴν,
 αὐτῆς Μελπομένης βόμβον ἀπεπλάσατο·
 εἰ δὲ καὶ ἀγλαῖης κρίσις ἴστατο, μᾶλλον ἂν αὐτῇ 5
 Κύπρις ἐνικήθη κἀνεδίκαζε Πάρις.
 σιγῇ ἐφ' ἡμείων, ἵνα μὴ Διόνυσος ἀκούσας
 τῶν Ἀριαδνείων ζῆλον ἔχοι λεχέων.

10. (V, 237.)

Πᾶσαν ἐγὼ τὴν νύκτα κινύρομαι· εὔτε δ' ἐπέλθῃ
 ὄρθρος ἔλινῦσαι μικρὰ χαριζόμενος,
 ἀμφιπεριτρυφῶσι χελιδόνες, ἐς δέ με δάκρυ
 βάλλουσιν, γλυκερὸν κῶμα παρωσάμεναι.
 ὄμματα δὲ σταλάοντα φυλάσσεται· ἢ δὲ Ῥοδάνθης 5
 αὐθις ἐμοῖς στέρνοις φροντὶς ἀναστρέφεται.
 ὦ φθονεραὶ παύσασθε λαλητρίδες· οὐ γὰρ ἐγωγε
 τὴν Φιλομηλεῖην γλῶσσαν ἀπεθρισάμην.
 ἀλλ' Ἴτυλον κλαίετε κατ' οὔρεα, καὶ γοαίετε
 εἰς ἔποπος κραναὴν αὐλὴν ἐφεζόμεναι, 10
 βαιὸν ἵνα κνώσσοιμεν· ἴσως δέ τις ἦξει ὄνειρος,
 ὃς με Ῥοδανθείοις πῆγῃσιν ἀμφίβαλοι.

11. (V, 261.)

Εἰμὶ μὲν οὐ φιλόοινος· ὅταν δ' ἐθέλῃς με μεθύσσαι,
 πρῶτα σὺ γενομένη πρόσφερε, καὶ δέχομαι.

εἰ γὰρ ἐπιψαύσεις τοῖς χεῖλεσιν, οὐκέτι νήφειν
 εὐμαρές, οὐδὲ φυγεῖν τὸν γλυκὺν οἴνοχόον·
 πορθμεύει γὰρ ἔμοιγε κύλιξ παρὰ σοῦ τὸ φίλημα,
 καὶ μοι ἀπαγγέλλει τὴν χάριν ἣν ἔλαβεν.

12. (V, 263.)

Μήποτε, λύχνε, μύκητα φέροις, μηδ' ὄμβρον ἐγείροις,
 μὴ τὸν ἐμὸν παύσης νυμφίον ἐρχόμενον.
 αἰεὶ σὺ φθονεῖς τῇ Κύπριδι, καὶ γὰρ ὄθ' Ἑρῶ
 ἤρμοσε Λειάνδρῳ . . . θυμέ, τὸ λοιπὸν ἔα.
 Ἥφαιστου τελέθεις, καὶ πείθομαι, ὅτι χαλέπτων 5
 Κύπριδα θωπεύεις δεσποτικὴν ὀδύνην.

13. (V, 267.)

^α Τί στενάχεις; ^β φιλέω. ^α τίνα; ^β παρθένον· ^α ἢ ῥά
 γε καλήν;
^β καλήν ἡμετέροις ὄμμασι φαινομένην.
^α ποῦ δέ μιν εἰσενόησας; ^β ἐκεῖ ποτὶ δεῖπνον ἐπελθὼν
 ξυνηκεκλιμένην ἔδρακον ἐν στιβάδι.
^α ἐλπίζεις δὲ τυχεῖν; ^β ναὶ ναὶ φίλος· ἀμφαδίην δὲ 5
 οὐ ζητῶ φιλήν, ἀλλ' ὑποκλεπτομένην.
^α τὸν νόμιμον μᾶλλον φεύγεις γάμον; ^β ἀτρεκέες ἔγνω
 ὅτι γε τῶν κτεάνων πούλῳ τὸ λειπόμενον;
^α ἔγνω; οὐ φιλέεις, ἐψεύσαο· πῶς δύναται γὰρ
 ψυχὴ ἐρωμανεῖν ὀρθὰ λογιζομένη; 10

14. (V, 269.)

Δισσῶν θηλυτέρων μοῦνός ποτε μέσσος ἐκείμην,
 τῆς μὲν ἐφιμείρων, τῇ δὲ χαριζόμενος.
 εἶλεκε δὲ μ' ἡ φιλέουσα· πάλιν δ' ἐγώ, οἶά τέ τις φῶρ,
 χεῖλεϊ φειδομένῳ τὴν ἐτέρην ἐφίλου,
 ζῆλον ὑποκλέπτων τῆς γείτονος, ἧς τὸν ἔλεγχον 5
 καὶ τὰς λυσιπόθους ἔτρεμον ἀγγελίας.

ὀχθήσας δ' ἄρ' ἔειπον· ἔμοι τάχα καὶ τὸ φιλεῖσθαι
ὡς τὸ φιλεῖν χαλεπὸν, διςσὰ κολαζομένην.

15. (V, 273.)

Ἡ πάρος ἀγλαΐῃσι μετάρσιος, ἡ πλοκαμίδας
σειομένη πλεκτὰς καὶ σοβαρευομένη,
ἡ μεγαλαυχήσασα καθ' ἡμετέρης μελεδῶνης,
γῆραι ῥικνώδης τὴν πρὶν ἀφῆκε χάριν.
μαζὸς ὑπεκλίνθη, πέσον ὄφρυες, ὄμμα τέτῃται, 5
χείλεα βαμβαίνει φθέγματι γηραλέῳ.
τὴν πολιὴν καλέω Νέμεσιν Πόθον, ὅτι δικάζει
ἐννομα, ταῖς σοβαραῖς θᾶσσον ἐπερχομένη.

16. (V, 276.)

Σοὶ τόδε τὸ κρήδεμνον, ἐμὴ μνήστειρα, κομίζω,
χρυσαιοπηνήτῳ λαμπόμενον γραφίδι.
βάλλε δὲ σοῖς πλοκάμοισιν· ἐφεσσαμένη δ' ὑπὲρ ὤμων
στήθει παλλεύκῳ τήνδε δὸς ἀμπεχόνην.
ναὶ ναὶ στήθει μᾶλλον, ὅπως ἐπιμάξιον εἶη 5
ἀμφιπεριπλέγδην· ἐς σὲ κεδαννύμενον.
καὶ τόδε μὲν φορέοις ἄτε παρθένος· ἀλλὰ καὶ εὐνήν
λεύσσοις καὶ τεκέων εὖσταχυν ἀνθοσύνην,
ὄφρα σοὶ ἐκτελέσαιμι καὶ ἀργυφῆν ἀναδέσμην
καὶ λιθοκολλήτων πλέγματα κεκρυφάλων. 10

17. (V, 278.)

Αὐτῇ μοι Κυθέρεια καὶ ἱμερόεντες Ἔρωτες
τήξουσιν κενεῖν ἐχθομένῳ κραδίην,
ἄρσενας εἰ σπεύσω φιλέειν ποτέ. μήτε τυχήσω,
μήτ' ἐπολισθήσω μείζοσιν ἀμπλακίαις.
ἄρκια θηλυτέρων ἰλιτήματα, κεῖνα κομίσσω, 5
καλλείψω δὲ νέους ἄφροσι Πιτταλάκῳ.

18. (V, 280.)

Ἡ ῥά γε καὶ σύ, Φίλινα, φέρεις πόνον, ἡ ῥα καὶ αὐτῇ

κάμνεις, ἀναλέοις ὄμμασι τηκομένη;
 ἢ σὺ μὲν ὕπνον ἔχεις γλυκερώτατον, ἡμετέρης δὲ
 φροντίδος οὔτε λόγος γίνεται οὔτ' ἀριθμός;
 εὐρήσεις τάχ' ὅμοια, τήν δ', ἀμέγαρτε, παρειήν 5
 ἀθρήσω θαμινοῖς δάκρυσι τεγγομένην.
 Κύπρις γὰρ τὰ μὲν ἄλλα παλίγκοτος· ἐν δέ τι καλὸν
 ἔλλαχεν, ἐχθαίρειν τὰς σοβαρευομένας.

19. (V, 282.)

Ἡ ῥαδινὴ Μελίτη ταυαοῦ ἐπὶ γήραος οὐδῶ
 τὴν ἀπὸ τῆς ἠβης οὐκ ἀπέθηκε χάριν,
 ἀλλ' ἔτι μαρμαίρουσι παρηΐδες, ὄμμα δὲ θέλγειν
 οὐ λάθῃ· τῶν δ' ἐτέων ἢ δεκάς οὐκ ὀλίγη.
 μίμνει καὶ τὸ φρύαγμα τὸ παιδικόν· ἐνθάδε δ' ἔγνων 5
 ὅτι φύσιν νικᾶν ὁ χρόνος οὐ δύναται.

20. (V, 285.)

Εἰργομένη φιλέει με κατὰ στόμα δία Ῥοδάνθη
 ζώνην παρθενικὴν ἐξετάνυσσε μέσην,
 καὶ κείνην φιλέεσκεν· ἐγὼ δέ τις ὡς ὀχετηγὸς
 ἀρχὴν εἰς ἑτέραν εἶλκον ἔρωτος ὕδωρ,
 ἀνερύων τὸ φίλημα· περὶ ζωστήρα δὲ κούρης 5
 μάστακι ποππύζων τηλόθεν ἀντεφίλων.
 ἦν δὲ πόνου καὶ τοῦτο παραίφασις· ἡ γλυκερὴ γὰρ
 ζώνη πορθμὸς ἔην χεῖλεος ἀμφοτέρου.

21. (V, 287.)

Σπεύδων εἰ φιλέει με μαθεῖν εὐῶπις Ἐρευθῶ,
 πείραζον κραδίην πλάσματι κερδαλέῳ·
 βήσομαι ἐς ξελήνην τινά που χθόνα· μίμνε δὲ κούρη
 ἀρτίπος, ἡμετέρου μνηστίν ἔχουσα πόθου.
 ἦ δὲ μέγα στονάχησε καὶ ἤλατο, καὶ τὸ πρόσωπον 5
 πλῆξε καὶ εὐπλέκτου βότρουν ἔρηξε κόμης,
 καὶ με μένειν ἰκέτευσεν. ἐγὼ δέ τις ὡς βραδυπειθῆς

ὄμματι θρυπτομένῳ ξυγκατένευσα μένειν.
 ὄλβιος ἐς πόθον εἰμί· τὸ γὰρ μενεαῖνον ἀνύσσαι
 πάντων, ἐς μεγάλην τοῦτο δέδωκα χάριν. 10

22. (V, 289.)

Ἡ γραῦς ἢ τρικόρωνος, ἢ ἡμετέρους διὰ μόχθους
 μοίρης ἀμβολίην πολλάκι δεξαμένη,
 ἄγριον ἤτορ ἔχει, καὶ θέλγεται οὔτ' ἐπὶ χρυσῷ
 οὔτε ζωροτέρῳ μείζονι κισσυβίῳ.
 τὴν κούρην δ' αἰεὶ περιδέρεται· εἰ δέ ποτ' αὐτὴν 5
 ἀθρήσει κρυφίοις ὄμμασι ρεμβομένην,
 ἃ μέγα τολμήεσσα, ῥαπίσμασιν ἀμφὶ πρόσωπα
 πλήσσει τὴν ἀπαλὴν οἰκτρὰ κινυρομένην.
 εἰ δ' ἔτεὸν τὸν Ἄδωνιν ἐφίλαο, Περσεφόνηια,
 οἰκτειρον ξυνηῆς ἄλγεα τηκεδόνος. 10
 ἔστω δ' ἀμφοτέροισι χάρις μία· τῆς δὲ γεραϊῆς
 ῥύεο τὴν κούρην, πρὶν τι κακὸν παθεῖν.

23. (V, 292.)

Ἀγαθίου πέραν τῆς πόλεως διάγοντος διὰ τὰ λύσιμα τῶν νό-
 μων, ὑπομνηστικὸν πεμφθὲν πρὸς Παῦλον Σιλεντιάριον.
 Ἐνθάδε μὲν χλοάουσα τεθηλότι βῶλος ὀράμνῳ
 φυλλάδος εὐκάρπου πᾶσαν ἔδειξε χάριν·
 ἐνθάδε δὲ κλάζουσιν ὑπὸ σκιεραιῶν κυπαρίσσοις
 ὄρνιθες δροσερῶν μητέρες ὀρταλίχων·
 καὶ λιγυρὸν βομβεῦσιν ἀκανθίδες· ἢ δ' ὀλολυγῶν 5
 τρύζει, τρηχαλαῖαις ἐνδιάουσα βάτοις.
 ἀλλὰ τί μοι τῶν ἡδῶς, ἐπεὶ σέο μῦθον ἀκούειν
 ἦθελον, ἢ κιθάρης κρούσματα Δηλιάδος;
 καὶ μοι δισσοὺς ἔρωσ περικίδναται. εἰσοράαν γὰρ
 καὶ σὲ μάκαρ ποθέω, καὶ γλυκερὴν Δάμαλιν, 10
 ἧς με περισμύχουσι μεληδόνες· ἀλλὰ με θεσμοὶ
 εἰργουσιν ῥαδινῆς τηλότι δορκαλίδος.

24. (V, 294.)

Ἡ γραῦς ἢ φθονερὴ παρεκέκλιτο γείτονι κούρη
 δόχμιον ἐν λέκτρῳ νῶτον ἐρεισαμένη.
 προβλῆς ὡς τις ἐπαλξίς ἀνέμβατος· οἶα δὲ πύργος
 ἔσκεπε τὴν κούρην ἀπλοῖς ἔκταδίη.
 καὶ σοβαρὴ θεράπαινα πύλας σφίγγασα μελάθρου 5
 κείτο χαλικρῆτῳ νάματι βριθομένη.
 ἔμπης οὐ μ' ἐφόβησαν· ἐπεὶ στρεπτήρα θυρέτρου
 χερσὶν ἀδουπήτοις βαιὸν ἀειράμενος
 φρυκτοὺς αἰθαλόεντας ἐμῆς ῥιπίσμασι λώπης
 ἔσβεσα, καὶ διαδὺς λέχριος ἐν θαλάμῳ 10
 τὴν φύλακα κνώσσουσαν ὑπέκφυγον· ἦκα δὲ λέκτρον
 νέρθην ὑπὸ σχοίνοις γαστέρι συρόμενος,
 ὠρθομένην κατὰ βαιόν, ὅπη βατὸν ἐπλετο τεῖχος·
 ἄγχι δὲ τῆς κούρης στέρνον ἐρεισάμενος
 μαζοὺς μὲν κρατέεσκον· ὑπεθρύφθην δὲ προσώπῳ 15
 μάλιστα παιῶν χεῖλεος εὐαφίη.
 ἦν δ' ἄρα μοι τὰ λάφυρα καλὸν στόμα, καὶ τὸ φίλημα
 σύμβολον ἐννυχίης εἶχον ἀεθλοσύνης.
 οὐπω δ' ἐξαλάπαξα φίλης πύργωμα κορείης·
 ἀλλ' ἔτ' ἀδηρῆτῳ σφίγγεται ἀμβολίη. 20
 ἔμπης ἦν ἑτέροιο μόθου στήσωμεν ἀγῶνα,
 ναὶ τάχα πορθήσω τείχεα παρθενίης,
 οὐδ' ἔτι με σχήσουσιν ἐπάλξεις· ἦν δὲ τυχήσω,
 στέμματα σοὶ πλέξω, Κύπρι τροπαιοφόρε.

25. (V, 296.)

Ἐξότε τηλεφίλου πλαταγήματος ἠχέτα βόμβος
 γαστέρα μαντῶου μάξατο κισσυβίου,
 ἔγνω ὡς φιλέεις με· τὸ δ' ἀτρεκέλις αὐτίκα πείσεις
 εὐνῆς ἡμετέρης πάννυχος ἀπτομένη.
 τοῦτό σε γὰρ δείξει παναληθέα· τοὺς δὲ μεθυστὰς 5
 καλλεῖψω λατάγων παίγμασι τεροπομένους.

26. (V, 297.)

Ἡϊθέοις οὐκ ἔστι τόσος πόνος, ὀππόσος ἡμῖν
 ταῖς ἀταλοψύχοις ἔχραε θηλυτέραις.
 τοῖς μὲν γὰρ παρέασιν ὀμήλικες, οἷς τὰ μερίμνης
 ἄλγεια μυθεῦνται φθίγματι θαρσαλέφ·
 παλγυιά τ' ἀμφιέπουσι παρήγορα, καὶ κατ' ἀγυιᾶς 5
 πλάζονται γραφίδων χρώμασι θεμβόμενοι.
 ἡμῖν δ' οὐδὲ φάος λεύσσειν θέμις, ἀλλὰ μελάθροισ
 κρυπτόμεθα, ζοφεραῖς φροντίσι τηκόμεναι.

27. (V, 299.)

“Μηδὲν ἄγαν” σοφὸς εἶπεν· ἐγὼ δέ τις ὡς ἐπέραστος,
 ὡς καλός, ἠέρθην ταῖς μεγαλοφροσύναις,
 καὶ ψυχὴν δοκέεσκον ὅλην ἐπὶ χερσὶν ἐμεῖο
 κείσθαι τῆς κούρης, τῆς τάχα κερδαλέης.
 ἢ δ' ὑπερηέρθη, συβαρήν θ' ὑπερέσχεθεν ὄφρυν, 5
 ὥσπερ τοῖς προτέροις ἦθεσι μεμφομένη.
 καὶ νῦν ὁ βλοσυρωπός, ὁ χάλκεος, ὁ βραδυπειθής,
 ὁ πρὶν ἀερσιπότης, ἤριπον ἑξαπίνης·
 πάντα δ' ἐναλλα γέροντο· πεσῶν δ' ἐπὶ γούνασι
 κούρης
 ἰαχον· “ἰλήκοις, ἤλιτεν ἢ νεότης.” 10

28. (V, 302.)

Ποίην τις πρὸς ἔρωτας ἴοι τρίβον; ἐν μὲν ἀγυιαῖς
 μαχλάδος οἰμῶξεις χρυσομανεῖ σπατάλη.
 εἰ δ' ἐπὶ παρθενικῆς πελάσοις λέχος, ἐς γάμον ἦξεις
 ἔννομον ἢ ποιναὺς τὰς περὶ τῶν φθορέων.
 κουριδίαις δὲ γυναιξὶν ἀτεροπέα κύπριον ἐγείρειν 5
 τίς κεν ὑποτλαίη, πρὸς χρέος ἐλκόμενος;
 μοίχια λέκτρα κάκιστα καὶ ἔκτοθεν εἶσιν ἐρώτων·
 ὦν μετὰ παιδομανῆς κείσθω ἀλιτροσύνη.
 χήρη δ', ἢ μὲν ἄκοσμος ἔχει πάνδημον ἔραστην,

καὶ πάντα φρονέει δήνεα μαχλοσύνης· 10
 ἥ δὲ σαοφρονέουσα μόλις φιλότῃ μιγείσα
 δέχνυται ἀστόργου κέντρα παλιμβολίης,
 καὶ στυγεί τὸ τελεσθέν· ἔχουσα δὲ λείψανον αἰδοῦς,
 ἄψ' ἐπὶ λυσιγάμους χάζεται ἀμβολίας.
 ἦν δὲ μιγῆς ἰδίῃ θεραπεαινίδι, τλῆθι καὶ αὐτὸς 15
 δοῦλος ἐναλλάγδην δμῶιδι γιγνόμενος·
 εἰ δὲ καὶ ὀθνεῖη, τότε σοι νόμος αἰσχος ἀνάψει,
 ὕβριν ἀνιχνεύων δώματος ἀλλοτρίου.
 πάντ' ἄρα Διογένης ἔφυγεν τάδε, τὸν δ' Ἰμμέναιον
 ἦειδεν παλάμη, Λαῖδος οὐ χατέων. 20

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.

29. (VI, 32.)

Δικραῖρῳ δικέρῳτα, δασυκνάμῳ δασυχαίταν,
 ἴξαλον εὐσκάρθμῳ, λόχμιον ὑλοβάτα,
 Πανὶ φιλοσκοπέλῳ λάσιον παρὰ πρῶνα Χαρικλῆς
 κνακὸν ὑπηνήτα τόνδ' ἀνέθηκε τράγον.

30. (VI, 41.)

Χαλκὸν ἀροτρητήν, κλασιβῶλακα, νειοτομῆα,
 καὶ τὴν ταυροδέτιν βύρσαν ὑπαυχενίην,
 καὶ βούπληκτρον ἄκαιναν, ἐχετλήεντά τε γόμφον
 Διοῦ Καλλιμένης ἄνθετο γειοπόνος,
 τμήξας εὐαρότου ῥάχιν ὀργάδος· εἰ δ' ἐπινεύσεις 5
 τὸν στάχυν ἀμῆσαι, καὶ δρεπάνην κομίσω.

31. (VI, 59.)

Τῇ Παφίῃ στεφάνους, τῇ Παλλάδι τὴν πλοκαμίδα,
 Ἀρτέμιδι ζώνην ἄνθετο Καλλιφῶ.
 εὔρετο γὰρ μνηστῆρα τὸν ἠθέλε, καὶ λάχεν ἦβην
 σῶφρονα, καὶ τεκέων ἄρσεν ἐτικτε γένος.

32. (VI, 72.)

Εἶδον ἐγὼ τὸν πτώκα καθήμενον ἐγγὺς ὀπώρης
 βακχιάδος, πουλὺν βότρον ἀμεργόμενον.
 ἀγρονόμῳ δ' ἀγόρευσα καὶ ἔδρακεν· ἀπροϊδῆς δὲ
 ἐγκέφαλον πλήξας ἐξεκύλισε λίθῳ.
 εἶπε δὲ καὶ χαίρων ὁ γεωπόνος· ἅ τάχα Βάκχῳ 5
 λοιβῆς καὶ θυένων μικτὸν ἔδωκα γέρας.

33. (VI, 74.)

Βασσαρῖς Εὐρυνόμη σκοπελοδρόμος, ἧ ποτε ταύρων
 πολλὰ τανυκραίρων στέρνα χαραξαμένη,
 ἧ μέγα καρχαίρουσα λεοντοφόνοις ἐπὶ νίκαις,
 παίγνιον ἀτλήτου θηρὸς ἔχουσα κάρη,
 ἰλήκοις Διόνυσε, τεῆς ἀμέλησα χορείης, 5
 Κύπριδι βακχεύειν μᾶλλον ἐπειγομένη.
 θῆκα δέ σοι τάδε ῥόπτρα· παραρρήψασα δὲ κισσὸν
 χεῖρα περισφίγξω χρυσοδέτῳ σπατάλῃ.

34.* (VI, 76.)

Σὸς πόσις Ἀγκίσης, τοῦ εἵνεκα πολλάκι, Κύπρι,
 τὸ πρὶν ἐς Ἰδαίην ἔτρεχες ἠϊόνα,
 νῦν μόλις εὗρε μέλαιναν ἀπὸ κροτάφων τρίχα κόψαι,
 θῆκε δὲ σοι προτέρης λείψανον ἠλικίης.
 ἀλλὰ θεά, δύνασαι γάρ, ἧ ἠβητῆρά με τεῦξον, 5
 ἧ καὶ τὴν πολιὴν ὡς νεότητα δέχου.

35. (VI, 79.)

Ἄσπορα, Πὰν λοφιῆτα, τάδε Στρατόνικος ἀροτρεὺς
 ἀντ' εὐεργεσίης ἀνθετο σοι τεμένη.
 "βόσκε δ'" ἔφη "χαίρων τὰ σὰ ποίμνια, καὶ σέο
 χῶρον
 δέφεο, τὴν χαλκῷ μηκέτι τεμνομένην.
 αἰσιον εὐρήσεις τὸ ἐπαύλιον· ἐνθάδε γάρ σοι 5
 Ἕχῳ τερπομένη καὶ γάμον ἐκτελέσει."

36. (VI, 80.)

*Δαφνιακῶν βίβλων Ἀγαθίου ἐννεάς εἰμι·
 ἀλλὰ μ' ὁ τεκτῆνας ἄνθετο σοί, Παφίη.
 οὐ γὰρ Πιερίδεσσι τόσον μέλω ὄσσον Ἐρωτι,
 ὄργια τοσσατίων ἀμφιέπουσα πόθων.
 αἰτεῖ δ' ἀντὶ πόνων, ἵνα οἱ διὰ σεῖο παρείη 5
 ἢ τινα μὴ φιλέειν, ἢ ταχὺ πειθομένην.*

37. (VI, 167.)

*Σοί, μάκαρ αἰγίκναμε, παράκτιον εἰς περιωπᾶν
 τὸν τράγον, ὧ δισσᾶς ἀγέτα θηροσύνας —
 σοὶ γὰρ καστορίδων ὑλακὰ καὶ τρίστομος αἰχμῇ
 εὖαδε, καὶ ταχινῆς ἔργα λαγωσφαγίης,
 δίκτυά τ' ἐν ῥοθίοις ἀπλούμενα, καὶ καλαμευτὰς 5
 κάμνων, καὶ μογερωῶν πεῖσμα σαγηνοβόλων —
 ἄνθετο δὲ Κλεόνικος, ἐπεὶ καὶ πόντιον ἄγραν
 ἄννε, καὶ πτώκας πολλάκις ἐξεσόβει.*

38. (VI, 172.)

Sine auctoris nomine in cod. Palatino; Agathiae tributum in Anth. Planudea.

*Πορφυρὶς ἢ Κνιδίη τὰ στέμματα, καὶ τὸ δίθυρον
 τοῦτο τὸ λογχωτόν, καὶ τὸ περισφύριον,
 οἷς ἀνέδην βάκχευεν, ὅτ' εἰς Διόνυσον ἐφοῖτα
 κισσωτὴν στέρνοις νεβρίδ' ἀναπτομένη,
 ἄβροκόμη Διόνυσε, πρὸ παστάδος ἠώρησεν 5
 ταῦτα τὰ τοῦ κάλλεος κόσμια καὶ μανίης.*

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

39. (VII, 204.)

*Οὐκέτι που τλήμων, σκοπέλων μετανάστρια πέφδιξ,
 πλεκτὸς λεπταλέως οἶκος ἔχει σε λύγοις,*

οὐδ' ὑπὸ μαρμαρυγῆ θαλερώπιδος Ἡριγενείης
 ἄκρα παραιθύσσεις θαλπομένων πτερύγων.
 σὴν κεφαλὴν αἰλουρος ἀπέθρισε· τᾶλλα δὲ πάντα 5
 ἦρπασα, καὶ φθουερῆν οὐκ ἐκόρεσσε γένυν.
 νῦν δέ σε μὴ κούφη κρύπτοι κόνις, ἀλλὰ βαρεῖα,
 μὴ τὸ τεὸν κείνη λείψανον ἐξερῶσῃ.

40. (VII, 205.)

Οἰκογενῆς αἰλουρος ἐμὴν πέρδικα φαγοῦσα
 ζῶειν ἡμετέροις ἔλπεται ἐν μεγάροις;
 οὐ σέ, φίλη πέρδιξ, φθιμένην ἀγέραστον εἶσω,
 ἀλλ' ἐπὶ σοὶ κτενέω τὴν σέθεν ἀντιβίην.
 ψυχὴ γὰρ σέο μᾶλλον ὀρίνεται, εἰσόκε ῥέξω 5
 ὄσσ' ἐπ' Ἀχιλλῆος Πύρρος ἐτευξε τάφῳ.

41. (VII, 220.)

Ἔρπων εἰς Ἐφύρην τάφον ἔδρακον ἀμφὶ κέλευθον
 Λαῖδος ἀρχαίης, ὡς τὸ χάραγμα λέγει.
 δάκρυ δ' ἐπισπείσας, "χαίροις γύναι· ἐκ γὰρ ἀκουῆς
 οἰκτεῖρω σε" ἔφην "ἦν πάρος οὐκ ἰδόμην.
 ἅ πόσον ἠὲ θῆων νόον ἦκαχες· ἀλλ' ἴδε Λήθην 5
 ναίεις, ἀγλαῖην ἐν χθονὶ κατθεμένην."

42. (VII, 551.)

Λητόιος καὶ Παῦλος ἀδελφεὼ ἄμφω ἔοντε
 ξυνήν μὲν βιότου ξυζυγίην ἐχέτην,
 ξυνὰ δὲ καὶ Μοίρης λαχέτην λίνα, καὶ παρὰ θίνα
 Βοσπορίην ξυνήν ἀμπεβάλοντο κόνιν.
 οὐδὲ γὰρ ἀλλήλοιν ζῶειν ἀπάνευθε δυνάσθην, 5
 ἀλλὰ συνετρεχέτην καὶ παρὰ Φερσεφόνην.
 χαίρετον, ὧ γλυκερῶ καὶ ὁμόφρονε· σήματι δ' ὑμέων
 ὦφελεν ἰδρῦσθαι βωμὸς Ὀμοφροσύνης.

43. (VII, 552.)

^α Ὡ ξένε, τί κλαίεις; ^β διὰ σὸν μόρον. ^α οἶσθα τίς εἰμι;

^β οὐ μὰ τόν· ἀλλ' ἔμπης οἰκτρὸν ὄρω τὸ τέλος.
 ἐσσι δὲ τίς; ^α Περικλεία· ^β γυνὴ τίνος; ^α ἀνδρὸς
 ἀρίστου,

ὀήτορος ἐξ Ἀσίης, οὔνομα Μειμονίου.

^β πῶς δὲ σὲ Βοσπορίη κατέχει κόνις; ^α εἶρεο Μοῖραν, 5
 ἢ μοι τῆλε πάτρης ξεῖνον ἔδωκε τάφον.

^β παῖδα λίπες; ^α τριέτηρον, ὃς ἐν μεγάροισιν ἀλύων
 ἐκδέχεται μαζῶν ἡμετέρων σταγόνα.

^β αἶθε καλῶς ζῶοι. ^α ναὶ ναί, φίλος, εὖχεο κείνω,
 ὄφρα μοι ἠβήσας δάκρυ φίλον σταλάοι. 10

44. (VII, 567.)

Κανθαύλου τόδε σῆμα· Δίκη δ' ἐμὸν οἶτον ἰδοῦσα
 οὐδὲν ἀλιτραίνειν τὴν παράκοιτιν ἔφη.

ἤθελε γὰρ δισσοῖσιν ὑπ' ἀνδράσι μηδὲ φανῆναι,
 ἀλλ' ἢ τὸν πρὶν ἔχειν, ἢ τὸν ἐπιστάμενον.

ἦν ἄρα Κανθαύλην παθεῖν κακόν· οὐ γὰρ ἂν ἔτλη 5
 δεῖξαι τὴν ἰδίην ὄμμασιν ἀλλοτρίοις.

45. (VII, 568.)

In Anth. Planudea p. 262. HSt. ἄδηλον.

Ἐπτά με δις λυκάβαντας ἔχουσαν ἀφήρπασε δαίμων,
 ἦν μούνην Διδύμῳ πατρὶ Θάλεια τέκεν.

^α Μοῖραι, τί τοσοῦτον ἀπηνέες, οὐδ' ἐπὶ παστοῦς
 ἠγάγετ', οὐδ' ἐρατῆς ἔργα τεκνοσπορίης;

οἱ μὲν γὰρ γονέες με γαμήλιον εἰς Ἰμέναιον 5
 μέλλον ἄγειν· στυγεροῦ δ' εἰς Ἀχέροντος ἔβην.

ἀλλὰ θεοί, λίτομαι, μητρός γε γόους πατέρος τε
 παύσατε, τηκομένων εἵνεκ' ἐμεῦ φθιμένης.

46. (VII, 569.)

Ναὶ λίτομαι, παροδίτα, φίλω κατάλεξον ἀκοίτη,

εὖτ' ἂν ἐμὴν λεύσσης πατρίδα Θεσσαλίην·

κάτθανε σὴ παράκοιτις, ἔχει δέ μιν ἐν χθονὶ τύμβος,

αἰ̄ αἰ̄, Βοσπορίας ἐγγύθεν ἠΐονος·
 ἀλλά μοι αὐτόθι τεῦχε κενήριον ἐγγύθι σεῖο, 5
 ὄφρ' ἀναμμνήσκη τῆς ποτε κουριδίης.

47. (VII, 572.)

Οὐχ ὀσίοις λεχέεσσιν ἐτέρπετο λάθριος ἀνὴρ,
 λέκτρον ὑποκλέπτων ἀλλοτρίης ἀλόχου·
 ἐξαπίνης δὲ δόμων ὀροφῇ πέσε, τοὺς δὲ κακούργους
 ἔσκεπεν, ἀλλήλοις εἰσέτι μισγομένους.
 ξυνή δ' ἀμφοτέρους κατέχει παγίς· εἰν ἐνὶ δ' ἄμφω 5
 κεῖνται, συζηγίης οὐκέτι πανόμενοι.

48. (VII, 574.)

Θεσμοὶ μὲν μεμέληντο συνήθεες Ἀγαθονίκω·
 Μοῖρα δὲ δειμαίνειν οὐ δεδάηκε νόμους·
 ἀλλά μιν ἀρπάξασα σοφῶν ἡμερσε θεμίστων,
 οὐ̄πω τῆς νομίμης ἔμπλεον ἡλικίης.
 οἰκτρὰ δ' ὑπὲρ τύμβοιο κατεστονάχησαν ἑταῖροι 5
 κείμενον, οὐ̄ θιάσου κόσμον ὀδυρόμενοι.
 ἡ δὲ κόμην τίλλουσα γόῳ πληκτιζέτο μήτηρ,
 αἰ̄ αἰ̄, τῶν λαγόνων μόχθον ἐπισταμένη.
 ἔμπης ὄλβιος οὗτος, ὃς ἐν νεότητι μαρανθεῖς
 ἔκφυγε τὴν βιότου θᾶσσον ἀλιτροσύνην. 10

49. (VII, 578.)

Τὸν κρατερὸν Πανοπῆα, τὸν ἀγρευτῆρα λεόντων,
 τὸν λασιοστέρνων κέντορα καρδαλιῶν,
 τύμβος ἔχει· γλαφυρῆς γὰρ ἀπὸ χθονὸς ἔκτανε δεινὸς
 σκορπίος, οὐτήσας ταρσὸν ὀρεσσιβάτην.
 αἰγανέη δὲ τάλαινα, σίγυνά τε παρ χθονὶ κείται, 5
 αἰ̄ αἰ̄, θαρσαλέων παίγνια δορκαλίδων.

50. (VII, 583.)

Ἄβαλε μηδ' ἐγένοντο γάμοι, μὴ νύμφια λέκτρα,
 οὐ γὰρ ἂν ὠδίνων ἐξεφάνη πρόφασις.

νῦν δ' ἢ μὲν τριτάλαινα γυνὴ τίκτουσα κάθηται,
 γαστρὶ δὲ δυσκόλῳ νεκρὸν ἔνεστι τέκος·
 τρισσὴ δ' ἀμφιλύκη δρόμον ἤνυσεν, ἔξοτε μίμνει 5
 τὸ βρέφος ἀπρήκτοις ἐλπίσι τικτόμενον.
 κούφη σοὶ τελέθει γαστήρ, τέκος, ἀντὶ κοινῆς·
 αὕτη γὰρ σε φέρει, καὶ χθονὸς οὐ χατέεις.

51. (VII, 589.)

Μηδὲν ἀπαγγείλειαις ἐς Ἀντιόχειαν, ὀδίτα,
 μὴ πάλιν οὐλώξῃ χεύματα Κασταλῆς.
 οὔνεκεν ἑξαπίνης Εὐστόργιος ἔλλιπε μοῦσαν,
 θεσμῶν τ' Αὔσουϊων ἐλπίδα μαψιδίην,
 ἑβδόματον δέκατόν τε λαχὼν ἔτος· ἐς δὲ κοινήν 5
 ἡμείφθη κενεὴν εὐσταχυς ἡλικίη.
 καὶ τὸν μὲν κατέχει χθόνιος τάφος, ἀντὶ δ' ἐκείνου
 οὔνομα καὶ γραφίδων χρώματα δερκόμεθα.

52. (VII, 592.)

A Brunckio inter Iuliani epigrammata editum.

Αὐτὸς ἀναξ νεμέσησε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
 κύμασιν, Ἵπατίου σῶμα καλυψαμένοις·
 ἤθελε γὰρ μιν ἔχειν γέρας ὕστατον, οἷα θανόντα,
 καὶ μεγαλοφροσύνης κρύψει θάλασσα χάριν.
 ἔνθεν, πρηϋνύου κραδίης μέγα δεῖγμα, φαιινὸν 5
 τίμησεν κενεῶ σήματι τῷδε νέκυν.

53. (VII, 593.)

Τὰν πάρος ἀνθήσασαν ἐν ἀγλαΐᾳ καὶ αἰοιδᾷ,
 τὰν πολυκυδίστου μνάμονα θεσμοσύνας,
 Εὐγενίαν κρύπτει χθονία κόνις· αἱ δ' ἐπὶ τύμβῳ
 κείραντο πλοκάμους Μοῦσα, Θέμις, Παφίη.

54. (VII, 596.)

Ἐπὶ Θεοδότῳ τῷ γαμβρῷ, ἐπ' ἐχθρᾷ τετελευτηκότῃ τῆς
 ἰδίας γαμετῆς.

Ναὶ μὰ τὸν ἐν γαίῃ πύματον δρόμον, οὔτ' ἐμ' ἄκοιτις

ἔστυγεν, οὐτ' αὐτὸς Θεύδοτος Εὐγενίης
 ἐχθρὸς ἐκὼν γενόμεν, ἀλλὰ φθόνος ἢ τις ἄτη
 ἡμέας ἐς τόσσην ἤγαγεν ἀμπλακίην.
 νῦν δ' ἐπὶ Μινῶην καθαρὴν κρηπίδα μολόντες
 ἀμφότεροι λευκὴν ψῆφον ἐδεξάμεθα.

55. (VII, 602.)

Εὐστάθιε, γλυκερὸν μὲν ἔχεις τύπον· ἀλλὰ σε κηρὸν
 δέφομαι, οὐδ' ἔτι σοι κείνο τὸ λαρὸν ἔπος
 ἔξεται ἐν στομάτεσσι· τεῆ δ' εὐάνθεμος ἦβη,
 αἰ' αἰ', μαψιδίη νῦν χθονός ἐστι κόνις.
 πέμπτου καὶ δεκάτου γὰρ ἐπιψαύσας ἐνιαυτοῦ, 5
 τετράκις ἕξ μούρους ἔδρακες ἡλείους.
 οὐδὲ τεοῦ πάππου θρόνος ἤρκεσεν, οὐ γενετῆρος
 ὄλβος· πᾶς δὲ τετὴν εἰκόνα δερκόμενος
 τὴν ἄδικον Μοῖραν καταμέμφεται, οὐνεκα τοίην,
 ἃ μέγα νηλεῖς, ἔσβεσεν ἀγλαίην. 10

56. (VII, 612.)

Φεῦ φεῦ, τὴν δεκάτην Ἐλικωνίδα, τὴν λυραιοῖδον
 Ῥώμης καὶ Φαρίης, ἧδε κέκενθε κόνις.
 ὦλετο φορμίγγων τερετίσματα, λῆξαν αἰοδαί,
 ὥσπερ Ἰωάννη πάντα συνολλύμενα.
 καὶ τάχα θεσμὸν ἔθηκαν ἐπάξιον ἐννέα Μοῦσαι, 5
 τύμβον Ἰωάννης ἀνθ' Ἐλικῶνος ἔχειν.

57. (VII, 614.)

Ἑλλανὶς τριμάκαιρα καὶ ἃ χαρίεσσα Λάμαξι
 ἦστην μὲν πάτρας φέγγεα Λεσβιάδος.
 ὄγκα δ' Ἀθηναίησι σὺν ὀλκάσιν ἐνθάδε κέλσας
 τὰν Μυτιληναίαν γὰν ἀλάπαξε Πάχης,
 τᾶν κουρᾶν ἀδίκως ἠράσσατο, τὼς δὲ συνεύνας 5
 ἔκτανεν, ὡς τήνας τῆδε βιησόμενος.
 ταὶ δὲ κατ' Αἰγαίῳ ῥόου πλατὺ λαῖτμα φερέσθην,

καὶ ποτὶ τὰν κραναῶν Μοψοπίαν δραμέτην·
 δάμω δ' ἀγγελέτην ἀλιτήμονος ἔργα Πάχητος,
 μέσφα μιν εἰς ὄλοήν κῆρα συνηλασάτην. 10
 τοῖα μὲν, ὦ κούρα, πεπονήκατον· ἄψ δ' ἐπὶ πάτραν
 ἦκετον, ἐν δ' αὐτᾷ κείσθον ἀποφθιμένα·
 εὖ δὲ πόνων ἀπόνασθον, ἐπεὶ ποτὶ σᾶμα συνεύων
 εὔδετον, ἐς κλεινᾶς μνᾶμα σαοφροσύνας·
 ὑμνεῦσιν δ' ἔτι πάντες ὁμόφρονας ἠρωῖνας, 15
 πάτρας καὶ ποσίων πῆματα τισαμένας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΑ.

58. (IX, 152.)

Ἄδε ποθ' ἄ κλεινὰ Πριάμου πόλις, ἂν ἀλαπάξει
 Ἑλλάνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασεν ἄρης
 ἀμφαδόν, ἀλλ' ἵπποιο κακὸν ξύλον. αἶθε δ' Ἐπειὸς
 κάτθανε, πρὶν τεῦξαι δουρατέαν παγίδα.
 οὐ γὰρ ἂν, Ἄτρειδᾶν ὀροφηφάγον ἀψαμένων πῦρ, 5
 οὕτω ἔφ' ἀμετέροις λάεσιν ἠριπόμαν.

59. (IX, 153.)

Ἦ πόλι, πῆ σέο κείνα τὰ τείχεα; πῆ πολύολβοι
 νηοί; πῆ δὲ βοῶν κράατα τεμνομένων;
 πῆ Παφίης ἀλάβαστρα καὶ ἡ πάγχρυσος ἐφεστρίς;
 πῆ δὲ Τριτογενοῦς δαίκελον ἐνδαπίης;
 πάντα μὸδος χρονίη τε χύσις καὶ Μοῖρα κραταιή 5
 ἦρπασεν, ἀλλοίην ἀμφιβαλοῦσα τύχην·
 καὶ σε τόσον νίκησε βαρὺς φθόνος. ἀλλ' ἄρα μῶνον
 οὖνομα σὸν κρύψαι καὶ κλέος οὐ δύναται.

60. (IX, 155.)

Εἰ μὲν ἀπὸ Σπάρτης τις ἔφυσ, ξένε, μή με γελάσσης·
 οὐ γὰρ ἐμοὶ μούνη ταῦτα τέλεσσε Τύχη.

εἰ δέ τις ἐξ Ἀσίης, μὴ πένθει· Λαρδανικοῖς γὰρ
 σκήπτροις Αἰνεαδῶν πᾶσα νένευκε πόλις.
 εἰ δὲ θεῶν τεμένη, καὶ τείχεα, καὶ ναετῆρας 5
 ζηλήμων δηῶν ἐξεκένωσεν ἄρης,
 εἰμὶ πάλιν βασιλεια· σὺ δ', ὦ τέκος, ἄτρομε Ῥώμη,
 βάλλε καθ' Ἑλλήνων σῆς ζυγόδεσμα δίκης.

61. (IX, 154.)

Ἰλήκοις, πολιοῦχε, σὲ μὲν χρυσαυγεί νηῶ,
 ὡς θέμις, ἢ τλήμων Ἴλιος ἡγασάμην.
 ἀλλὰ σὺ με προλέλοιπας ἐλώριον· ἀντι δὲ μήλου
 πᾶσαν ἀπεθρέψω τείχεος ἀγλαΐην.
 ἄρκιον ἦν θνήσκειν τὸν βουκόλον· εἰ γὰρ ἄθεσμος 5
 ἐπλετο, τῆς πάτρης οὐκ ἀλίτημα τόδε.

62. (IX, 204.)

Μὴ με τὸν Αἰάντειον ἀνοχμάσσειας, ὀδίτα,
 πέτρον, ἀκοντιστὴν στήθεος Ἐκτορέου.
 εἰμὶ μέλας τρηγὺς τε· σὺ δ' εἴρεο θεῖον Ὀμηρον,
 πῶς τὸν Πριαμίδην ἐξεκύλισα πέδῳ,
 νῦν δὲ μόλις βαιὸν με παροχλίζουσιν ἀρούρης 5
 ἄνθρωποι, γενεῆς αἰσχεα λευγαλέης·
 ἀλλὰ μέ τις κρύψειεν ὑπὸ χθονός· αἰδέομαι γὰρ
 παίγμιον οὐτιδανοῖς ἀνδράσι γιγνόμενος.

63. (IX, 442.)

Γριπεύς τις μογέεσκεν ἐπ' ἰχθύσι· τὸν δ' εἰσιδοῦσα
 εὐκτέανος κούρη θυμὸν ἔκαμνε πόθῳ,
 καὶ μιν θῆκε σύννευον. ὁ δ' ἐκ βιότοιο πενιχροῦ
 δέξατο παντοίης ὄγκον ἀγνηρορίας.
 ἡ δὲ Τύχη γελώσα παρίστατο, καὶ ποτὶ Κύπριν, 5
 "οὐ τεὸς οὗτος ἀγών, ἀλλ' ἐμός ἐστιν" ἔφη.

64. (IX, 482.)

Εἰς τὰ Λυτὰ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως.

Οὐτιδανοὶ μερόπων, εἰ καὶ μέγα ῥέξαμεν ἔργον,

οὔτινος ἐς μνήμην δηρὸν ἐπερχόμεθα·
 οἱ δ' ἀγαθοί, κῆν μηδέν, ἀναπνεύσωσι δὲ μοῦνον,
 ὡς Λίβυς εἶπεν ἀνὴρ, τοῦτ' ἀδάμαντι μένει.
 δῆποτε γὰρ Ζήνωνα πολιissoῦχον βασιλῆα 5
 παίγνιον ἀφράστων ἐκτελέοντα κύβων,
 τοίη ποικιλότευκτος ἔλεν θέσις, εὐτ' ἀπὸ λευκοῦ,
 τοῦ καὶ ὀπισθιδίην εἰς ὁδὸν ἐρχομένου.
 ἐπὶ μὲν ἔκτος ἔχεν, μίαν εἰνατος· αὐτὰρ ὁ σοῦμμος
 δισσαὺς ἀμφιέπων ἴσος ἔην δεκάτῳ· 10
 ὅς τε πέλει μετὰ σοῦμμου ἔχεν δύο, μουνάδα δ' ἄλλην
 ψῆφον τὴν πυμάτην ἀμφιέπεσκε δίβος.
 ἀλλὰ μέλας δισσαὺς μὲν ἐν ὀγδοάτῳ λίπε χῶρῳ,
 καὶ τόσσας ἑτέρας ἐς θέσιν ἐνδεκάτην.
 ἀμφὶ δυωδέκατον δὲ διέπρεπον εἰκελοι ἄλλαι, 15
 καὶ τρισκαιδεκάτῳ ψῆφος ἔκειτο μία·
 δίξυγες Ἀντίγονον διεκόσμεον· ἀλλὰ καὶ αὐτῷ
 ἴσος ἔμιμνε τύπος πεντεπικαιδεκάτῳ,
 ὀκτωκαιδεκάτῳ πανομοίος· εἰσέτι δ' ἄλλας
 εἶχεν διχθαδίας τέτρατος ἐκ πυμάτου. 20
 αὐτὰρ ἄναξ λευκοῖο λαχὼν σημήα πεσσοῦ,
 καὶ τὴν ἔσσομένην οὐ νοέων παρίδα,
 τριχθαδίας ἀδόκητα βαλὼν ψηφίδας ἀπ' ἠθμοῦ
 πύργου δουρατέον κλίμακι κενθομένην,
 δοιὰ καὶ ἕξ καὶ πέντε κατήγαγεν· αὐτίκα δ' ὀκτῶ 25
 ἄξυγας εἶχεν ὅλας πρόσθε μεριζομένης.
 τάβλην φεύγετε πάντες, ἐπεὶ καὶ κοίρανος αὐτὸς
 κείνης τὰς ἀλόγους οὐχ ὑπάλυξε τύχας.

65. (IX, 619.)

Εἰς λουτρὸν ἐν Βυζαντίῳ ἔχον Ἀφροδίτην λουομένην.
 Νῦν ἔγνω, Κυθέρεια, πόθεν νίκησας ἀγῶνα,
 τὴν πρὶν Ἀλεξάνδρου ψῆφον ὑφαρπαμένη.
 ἐνθάδε γὰρ τέγγουσα τεὸν δέμας εὖρες ἐλέγξαι

Ἦρην Ἰναχίους χεύμασι λουσαμένην.
 νίκησεν τὸ λοετρόν· ἔοικε δὲ τοῦτο βοώσῃ
 Παλλάς· ἐνικήθη ὕδασι, οὐ Παφίῃ.”

5

66. (IX, 631.)

Εἰς τὰ θερμὰ τὰ Ἀγαμεμνόνια ἐν Σμόρῃ.
 Χῶρος ἐγὼ Δαναοῖς μεμελημένος, ἐνθα μολόντες
 τῆς Ποδαλειρείης ἐξελάθοντο τέχνης.
 ἔλκεα γὰρ μετὰ δῆριν ἔμοις ἀκέσαντο φεέθροις,
 βαρβαρικῆς λόγχης ἰὸν ἀπώσάμενοι.
 ἐνθεν ἀεξήθη ὄροφηφόρος· ἀντὶ δὲ τιμῆς
 τὴν Ἀγαμεμνονέην εὐρον ἐπανυμῖν.

5

67. (IX, 641.)

Εἰς γέφυραν τοῦ Σαγγαρίου.
 Καὶ σὺ μεθ' Ἑσπερίην ὑψαύχενα, καὶ μετὰ Μήδων
 ἔθνεα, καὶ πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀγέλην,
 Σαγγάριε, κρατερῆσι ῥοὰς ἀψίσι πεδηθεῖς,
 αὐτὸς ἐδουλώθης κοιρανικῇ παλάμῃ.
 ὁ πρὶν δὲ σκαφέεσσιν ἀνέμβατος, ὁ πρὶν ἀτειφής,
 κεῖσαι λαϊνῆ σφιγκτὸς ἀλυκτοπέδῃ.

68. (IX, 632.)

Εἰς σωτήρια ἐν Μυρίνῃ ἐν προαστείῳ.
 Πᾶν τὸ βροτῶν σπατάλημα καὶ ἡ πολυόλβος ἐδωδὴ
 ἐνθάδε κρινομένη τὴν πρὶν ὄλεσσε χάριν.
 οἱ γὰρ φασιανοὶ τε καὶ ἰχθύες, αἶθ' ὑπὲρ ἰγδιν
 τρίψεις, ἢ τε τόση βρωματομιξαπάτη,
 γίγνεται ἐνθάδε κόπρος· ἀποσσεύει δ' ἄρα γαστήρ
 ὁππόσα πειναλὴ δέξατο λαυκανίη.
 ὁψὲ δὲ γιγνώσκει τις, ὅτ' ἄφρονα μῆτιν αἰείρων
 χουσοῦ τοσσατίου τὴν κόνιν ἐπρίλατο.

69. (IX, 643.)

Εἰς τὸ αὐτό.
 Τί στενάχεις κεφαλὴν κεκακωμένος; ἐς τί δὲ πικρὰ

οίμῳξεις, μελέων πάγχυ βαρυνομένων ;
 ἐς τί δὲ γαστέρα σεῖο ῥαπίσμασιν ἀμφιπατάσσεις,
 ἐκθλίψαι δοκέων μάστακος ἐργασίην ;
 μόχθων τοςσατίων οὐ σοι χρέος, εἰ παρὰ δαιτὶ 5
 μὴ τοῦ ἀναγκαίου πούλῳ παρεξετάθης,
 ἀλλ' ἐπὶ μὲν στιβάδος φρονέεις μέγα, καὶ στόμα
 τέρπεις
 βρώμασιν, εὐτυχίην κείνα λογιζόμενος·
 ἐνθάδε δ' ἀσχάλλεις· μούνη δ' ἀλιτήματα λαιμοῦ
 ἢ γαστῆρ ἵνει πολλάκι τυπτομένη. 10

70. (IX, 644.)

Εἰς τὸ αὐτό.

Εὐγε μάκαρ τλήθυμε γεωπόνε· σοὶ βίος αἰεὶ
 μῖμνειν καὶ σκαπάνης ἄλγεα καὶ πενήτης·
 λιτὰ δέ σοι καὶ δειπνα, καὶ ἐν ξυλόχοισι καθεύδεις,
 ὕδατος ἐμπλήσας λαιμὸν ἀμετροπότην.
 ἔμπης ἀρτίπος ἐσσί, καὶ ἐνθάδε βαιὰ καθεσθεις 5
 αὐτίκα γαστέρα σὴν θῆκας ἐλαφροτάτην.
 οὐδὲ καταψήχεις ἱερὴν ῥάχιν, οὐδέ τι μηρούς
 τύπτεις, αὐτομάτως φόρτον ἀπωσάμενος.
 τλήμονες οἱ πλουτοῦντες ἰδ' οἱ κείνοισι συνόντες,
 οἷς πλέον ἀρτεμῆς εὐαδεν εἰλαπίνη. 10

71. (IX, 653.)

Εἰς οἶκον κείμενον ἐν ὕψει ἐν Βυζαντίῳ.

“Τῆς ἀρετῆς ἰδρωῶτα θεοὶ προπάρουθεν ἔθηκαν”
 ἐννεπεν Ἀσκραῖος, δῶμα τόδε προλέγων,
 κλίμακα γὰρ ταναὴν περόων κεκαφηότι ταρσῶ
 ἰδρωῶτι πλαδαρὴν ἀμφεδίηνα κόμην·
 ὑπόθι δ' εἰσενόησα θαλασσαίην περιωπήν. 5
 ναὶ τάχα τῆς Ἀρετῆς πιστότατος θάλαμος.

72. (IX, 662.)

Χῶρος ἐγὼ τὸ πρὶν μὲν ἔην στυγερωπὸς ἰδέσθαι,
 πηλοδόμοις τοίχοις ἀμφιμεριζόμενος·
 ἐνθάδε δὲ ξείνων τε καὶ ἐνθαπίων καὶ ἀγροίκων
 νηθὺς ἐπεγδούπει λύματα χενομένη.
 ἀλλὰ πατήρ με πόληος ἐναλλάξας Ἀγαθίας, 5
 θῆκεν ἀρίζηλον τὸν πρὶν ἀτιμότετον.

73. (IX, 665.)

Εἶξον ἐμοὶ Δάφνης ἱερὸν κλέτας, ἔκτοθι πόντου
 κείμενον, ἀγραύλου κάλλος ἐρημοσύνης.
 ἐνθάδε γὰρ Νύμφαι δενδρίτιδες, αἷ τ' ἐνὶ πόντῳ
 Νηρείδες ξυνήν θέντο συνηλυσίην.
 ἀμφ' ἐμὲ γὰρ μάρναντο· δίκασσε δὲ Κυανοχαίτης, 5
 καὶ με παρ' ἀμφοτέραις μέσσον ἔθηκεν ὄρον.

74. (IX, 677.)

Τεῦξέ με πολλὰ καμῶν Μουσώνιος, οἶκον ἀγητὸν
 τηλικόν, ἀρκτώοις ἄσθμασι βαλλόμενον.
 ἔμπης οὐκ ἀπέειπεν ἀφεγγέα δώματα Μοίρης,
 ἀλλὰ με καλλείψας ἐν χθονὶ ναιετάει.
 καὶ ῥ' ὁ μὲν εἰς ὀλίγην κεῖται κόνιν· ἡ δὲ περισσὴ 5
 τέρψις ἐπὶ ξείνοισι ἀνδράσιν ἐκκέχυμαι.

75. (IX, 766.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄθλον.

Εἰς κωνωπεῶνα.

Πλέγμασι μὲν σκοπὸς ἐστὶ περισφίγξαι πετεηνῶν
 ἔθνεα, καὶ ταχινούς ἐνδοθεν ὄραταλίχους·
 αὐτὰρ ἐγὼ σεύειν ἐπιτέρπομαι, οὐδὲ καλύπτω
 ἐνδοθεν, ἀλλ' εἰργω μᾶλλον ἐπειγομένους.
 οὐδέ μέ τις λήσειε, καὶ εἰ βραχὺς ἐπλετο, κώνωψ 5
 ἡμετέρης διαδὺς πλέγμα λινοστασίης.
 ὄρνεά που σῶζω· μερόπεσσι δὲ λέκτρα φυλάσσω.
 ἢ ῥά τις ἡμείων ἐστὶ δικαιοτέρος;

76. (IX, 767.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄδηλον; a Brunckio Paulo
Silentiario tributum.

Εἰς τὰβλαν.

Ἐξόμενος μὲν τῆδε παρ' εὐλάϊγγι τραπέξῃ
παίγνια κινήσεις τερπνὰ βολοκτυπίης.
μήτε δὲ νικήσας μεγαλίξο μήτ' ἀπολειφθεῖς
ἄχνησο, τὴν ὀλίγην μεμφόμενος βολίδα.
καὶ γὰρ ἐπὶ σμικροῖσι νόος διαφαίνεται ἀνδρός' 5
καὶ κύβος ἀγγέλλει βένθος ἐχεφροσύνης.

77. (IX, 768.)

Pauli Silentiarii apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Παίγνια μὲν τάδε πάντα· Τύχης δ' ἑτερότροπος
ὄρμη
ταῖς ἀλόγοις ταύταις ἐμφέρεται βολίσιν.
καὶ βροτέου βιότου σφαλερὸν μίμημα νοήσεις,
νῦν μὲν ὑπερβάλλων, νῦν δ' ἀπολειπόμενος.
αἰνέομεν δὴ κείνον, ὃς ἐν βιότῳ τε κύβῳ τε 5
χάρματι καὶ λύπῃ μέτρον ἐφηρομόσατο.

78. (IX, 769.)

Pauli Silentiarii apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Τοῖς μὲν πρηϋνόοις τάδε παίγνια· τοῖς δ' ἀκολάστοις
λύσσα καὶ ἀμπλακίη καὶ πόνος αὐτόματος.
ἀλλὰ σὺ μὴ λέξης τι θεημάχον ὕστατος ἔρπων,
μηδ' ἀναροιβδήσης ἕνοβόλῳ πατάγῳ.
δεῖ γὰρ μήτε πονεῖν ἐν ἀθύρμασι, μήτε τι παίξειν 5
ἐν σπουδῇ, καιρῷ δ' ἴσθι νέμειν τὸ πρέπον.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

79. (X, 14.)

Εὐδία μὲν πόντος πορφύρεται· οὐ γὰρ ἀήτης
 κύματα λευκαίνει φρικτὴν χαρασσόμενα.
 οὐκέτι δὲ σπιλάδεσσι περικλασθεῖσα θάλασσα
 ἔμπαλιν ἀνταπὸς πρὸς βάθος εἰσάγεται.
 οἱ ζέφυροι πνεύουσιν· ἐπιτρύζει δὲ χελιδῶν 5
 κάρφεσι κολλητὸν πηξαμένη θάλαμον.
 θάρσει ναυτιλῆς ἐμπείραμε, κἄν παρὰ Σύρτιν,
 κἄν παρὰ Σικελικὴν ποντοπορῆς κροκάλην.
 μῦνον ἐνορμίταο παραὶ βωμοῖσι Πριήπου
 ἢ σκάρων ἢ βῶκας φλέξον ἐρευθομένους. 10

80. (X, 64.)

Ἢ ρά γε ποῦ τὸ φρύαγμα τὸ τηλίκον; οἱ δὲ περισσοὶ
 πῆ ἔβαν ἐξαίφνης ἀγκίποροι κόλακες;
 νῦν γὰρ ἐκὰς πτόλιος φυγὰς ᾤχεο· τοῖς πρότερον δὲ
 οἰκτροῖς τὴν κατὰ σοῦ ψῆφον ἔδωκε Τύχη.
 πολλὴ σοί, κλυτοεργὲ Τύχη, χάρις, οὔνεχ' ὁμοίως 5
 πάντας ἀεὶ παίζεις, κείσεται τερπόμεθα.

81. (X, 66.)

Εὐτέ τις ἐκ πενίης πλούτου τύχοι ἠδὲ καὶ ἀρχῆς,
 οὐκέτι γινώσκει τίς πέλε τὸ πρότερον.
 τὴν ποτε γὰρ φιλίην ἀπαναίνεται. ἀφρονέων δὲ
 τέρψιν ὀλισθηρῆς οὐ δεδάηκε Τύχης.
 ἥς ποτε γὰρ πτωχὸς ταλαπείριος· οὐκ ἐθέλεις δέ, 5
 αἰτίσσας ἀκόλους, νῦν ἐτέροις παρέχειν.
 πάντα, φίλος, μερόπεσσι παρέρχεται· εἰ δ' ἀπιθήσεις,
 ἔμπαλιν αἰτίζων, μάρτυρα σαντὸν ἔχῃς.

82. (X, 68.)

Καλὸν μὲν στυγόδεμονον ἔχειν νόον· εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη,
 ἀρσενικὴ φιλότης μήποτε σε κλονέοι.

θηλυτέρας φιλέειν ὀλίγον κακόν, οὔνεκα κείναις
 κυπριδίους ὀάρους πότνα δέδωκε φύσις.
 δέρεο τῶν ἀλόγων ζώων γένος· ἦ γὰρ ἐκείνων 5
 οὐδὲν ἀτιμάζει θέσμια συζυγίης.
 ἄρσει γὰρ θήλεια συνάπτεται· οἱ δ' ἄλεγμοι
 ἄνδρες ἐς ἀλλήλους ξεῖνον ἄγουσι γάμον.

83. (X, 69.)

Τὸν θάνατον τί φοβεῖσθε, τὸν ἡσυχίης γενετῆρα,
 τὸν παύοντα νόσους καὶ πενίης ὀδύνας;
 μῦνον ἅπαξ θνητοῖς παραγίγνεται, οὐδέ ποτ' αὐτὸν
 εἶδέν τις θνητῶν δεύτερον ἐρχόμενον.
 αἱ δὲ νόσοι πολλαὶ καὶ ποικίλαι, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον 5
 ἐρχόμεναι θνητῶν καὶ μεταβαλλόμεναι.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ.

84. (XI, 57.)

Γαστέρα μὲν σεσάλακτο γέρον εὐώδει Βάκχῳ
 Οἶνοπίων, ἔμπης δ' οὐκ ἀπέθηκε δέπας.
 ἀλλ' ἔτι διψῶν ἰδίῃ κατεμέμφετο χειρὶ,
 ὡς ἀπὸ κρητῆρος μηδὲν ἀφυσσαμένη.
 οἱ δὲ νέοι φέγγουσι, καὶ οὐ σθένος οὐδ' ἀπ' ἀριθμοῦ 5
 τὰς κύλικας γνῶναι τὰς ἔτι πινομένας.
 πινε, γέρον, καὶ ζῆθι· μάτην δ' ἄρα θεῖος Ὅμηρος
 τείρεσθαι πολιὴν ἐκ νεότητος ἔφη.

85. (XI, 64.)

Ἡμεῖς μὲν πατέοντες ἀπείρονα καρπὸν Ἰάκχου
 ἄμμιγα βακχευτὴν φυθμὸν ἀνεπλέκομεν.
 ἦδη δ' ἄσπετον οἶδμα κατέρρεεν· οἶα δὲ λέμβοι
 κισσύβια γλυκερῶν νήχεθ' ὑπὲρ ῥοθίων,
 οἷσιν ἄρυσσάμενοι σχέδιον ποτὸν ἤνομεν ἦδη 5

θερμῶν Νηϊάδων οὐ μάλα δευόμενοι.
 ἦ δὲ καλὴ ποτὶ ληνὸν ὑπερκύπτουσα Ῥοδάνθη
 μαρμαρυγῆς κάλλους νᾶμα κατηγλάισεν.
 πάντων δ' ἐκδεδόνηντο θοαὶ φρένες, οὐδέ τις ἡμέων
 ἦεν, ὃς οὐ Βάκχῳ δάμνατο καὶ Παφίῃ. 10
 τλήμονες· ἀλλ' ὁ μὲν εἶρπε παραὶ ποσὶν ἄφθορος
 ἤμιν·

τῆς δ' ἄρ' ὑπ' ἐλπωρῇ μούνον ἐπαιζόμεθα.

86. (XI, 350.)

Εἰς δικολόγον ἀδικοῦντα.

Νήπιε, πῶς σε λέληθε Δίκης ζυγόν, οὐ νοεῖς δὲ
 ἀνδράσιν οὐχ ὀσίοις ψῆφον ὀφειλομένην;
 φήτρῃ πιστεύεις πυκινόφρουι, σῆ τε μενοινῆ
 ποικίλον αὐδῆσαι μῦθον ἐπισταμένη.
 ἐλπίζειν ἔξεστι· Θέμιν δ' οὐκ οἶδεν ἀμείψαι 5
 τῆς σῆς ἠλεμάτου παίγνια φαντασίης.

87. (XI, 352.)

In Anth. Plan. p. 68. ἀδέεποτον.

Τὸν σοφὸν ἐν κιθάρῃ, τὸν μουσικὸν Ἀνδροτίωνα
 εἰρετό τις τοίην κρουματικὴν σοφίην·
 "δεξιτερὴν ὑπάτην ὅποτε πλήκτροισι δόνησας,
 ἢ λαιῇ νῆτη πάλλεται αὐτομάτως
 λεπτὸν ὑποτρύζουσα, καὶ ἀντίτυπον τερέτισμα 5
 πάσχει, τῆς ἰδίης πλησσομένης ὑπάτης·
 ὥστε με θαυμάζειν πῶς ἄπνοα νεῦρα ταθέντα
 ἢ φύσις ἀλλήλοις θήκατο συμπαθέα."
 ὃς δὲ τὸν ἐν πλήκτροισιν Ἀριστόξεινον ἀγητὸν
 ὤμοσε μὴ γινῶναι τήνδε θεημοσύνην· 10
 "ἔστι δ'" ἔφη "λύσις ἦδε. τὰ νευρία πάντα τέτυκται
 ἐξ ὄϊος χολάδων ἄμμιγα τερσομένων.
 τοῦνεκέν εἰσιν ἀδελφά, καὶ ὡς ξύμφυλα συνηχεῖ,

ξυγγενὲς ἀλλήλων φθέγμα μεριζόμενα.
 γνήσια γὰρ τάδε πάντα, μῆς ἄτε γαστρός ἔοντα, 15
 καὶ τῶν ἀντιτύπων κληρονομεῖ πατάγων.
 καὶ γὰρ δεξιὸν ὄμμα κακούμενον ὄμματι λαϊῶ
 πολλάκι τοὺς ἰδίους ἀντιδίδωσι πόνους."

88. (XI, 354.)

Palladae in Anth. Plan. p. 188.

Ἄλλον Ἀριστοτέλην, Νικόστρατον, ἰσοπλάτωνα,
 σκινδαλαμοφράστην αἰπυτάτης σοφίης,
 τοῖα περὶ ψυχῆς τις ἀνείρετο· "πῶς θέμις εἰπεῖν
 τὴν ψυχὴν, θνητὴν ἢ πάλιν ἀθάνατον;
 σῶμα δὲ δεῖ καλέειν ἢ ἀσώματον; ἐν δὲ νοητοῖς 5
 τακτέον ἢ ληπτοῖς, ἢ τὸ συναμφοτέρον;
 αὐτὰρ ὃ τὰς βίβλους ἀνελέξατο τῶν μετεώρων
 καὶ τὸ περὶ ψυχῆς ἔργον Ἀριστοτέλους,
 καὶ παρὰ τῷ Φαίδωνι Πλατωνικὸν ὕψος ἐπιγνοῦς
 πᾶσαν ἐνησκήθη πάντοθεν ἀτρεκίην. 10
 εἶτα περιστέλλων τὸ τριβώνιον, εἶτα γενείου
 ἄκρα καταψήχων, τὴν λύσιν ἐξέφερεν·
 "εἵπερ ὅλως ἔστι ψυχῆς φύσις, οὐδὲ γὰρ οἶδα,
 ἢ θνητὴ πάντως ἔστιν ἢ ἀθάνατος,
 στεγνοφυῆς ἢ αὔλος· ὅταν δ' Ἀχέροντα περήσης, 15
 κείθι τὸ νημερτὲς γνώσειαι, ὡς ὁ Πλάτων.
 εἰ δ' ἐθέλεις, τὸν παῖδα Κλεόμβροτον Ἀμβρακιώτην
 μιμοῦ, καὶ τεγέων σὸν δέμας ἐκγάλασον.
 καὶ κεν ἐπιγνοῖης δίχα σώματος αὐτίκα σαυτὸν,
 μοῦνον ὅπερ ζητεῖς τοῦθ' ὑπολειπόμενος. 20

89. (XI, 365.)

In Anth. Plan. p. 133. ἄδηλον.

Καλλιγένης ἀγροῖκος, ὅτε σπόρον ἐμβαλε γαίῃ,
 οἶκον Ἀριστοφάνους ἦλθεν εἰς ἀστρολόγου,

ἦτε δ' ἐξερέειν εἶπερ θέρος αἴσιον αὐτῷ
 ἔσται καὶ σταχύων ἄφθονος εὐπορίη.
 ὃς δὲ λαβὰν ψηφίδας, ὑπὲρ πίνακός τε πυκάζων 5
 δάκτυλά τε γνάμπτων, φθέγγετο Καλλιγένει·
 "εἶπερ ἐπομβρηθῆ τὸ ἀρούριον, ὄσσον ἀπόχρη,
 μηδὲ τιν' ὑλαίην τέξεται ἀνθοσύνην,
 μηδὲ πάγος ῥήξη τὴν αὐλακα, μηδὲ χαλάξῃ
 ἄκρον ἀποδρυφθῆ δράγματος ὀρνυμένου, 10
 μηδὲ νεβροὶ κείρωσι τὰ λήϊα, μηδὲ τιν' ἄλλην
 ἤερος ἢ γαίης ὄψεται ἀμπλακίην,
 ἐσθλὸν σοὶ τὸ θέρος μαντεύομαι, εὖ δ' ἀποκόψεις
 τοὺς στάχνας· μούνας δείδιθι τὰς ἀκρίδας."

90. (XI, 372.)

Lucillii in Anth. Plan. p. 158.

Σῶμα φέρων σκιοειδές, ἀδερχέει σύμπνοον αὔρη,
 μή ποτε θαρσῆσης ἄγχι τινὸς πελάσαι,
 μή τις ἔσω μυκτῆρος ἀναπνεύων σε κομίσσῃ,
 ἄσθματος ἡερίου πολλὸν ἀφαιρότερον.
 οὐ σὺ μόρον τρομέεις· τότε γὰρ πάλιν οὐδὲν
 ἀμείψας 5
 ἔσσει αἰσάντως φάσμα, τάπερ τελέθεις.

91. (XI, 376.)

Ammiani in Anth. Plan. p. 171.

Ῥήτορα πρὸς Διόδωρον ἀνὴρ δειλῆος ἀπελθὼν
 εἶρετό μιν τοίης ἀμφὶ δικασπολίης·
 "ἡμετέρη θεράπαινα φύγεν ποτέ· τὴν δὲ τις εὐρών,
 ἀλλοτρίην τ' εἶναι λάτριον ἐπιστάμενος,
 ξεῦξεν ἐφ' θεράποντι· τέκεν δ' ὑπὸ παιδας ἐκείνω· 5
 καὶ τίνι δουλεύειν εἰσὶ δικαιοτέροι;"
 ὃς δ' ὅτε μερμήριξε καὶ ἔδρακε βίβλον ἐκάστην,
 εἶπεν ἐπιστρέψας γυρὸν ἐπισκύνιον·
 "ἦ σοὶ ἦ τῷ ἐλόντι τὴν θεράπαιναν ἀνάγκη

δουλεύειν κείνους, ὧν χάριν ἐξερέεις· 10
 δίζεο δ' εὐμενέοντα δικασπόλον, αἴψα δ' ἀποίσεις
 ψῆφον ἀρειοτέραν, εἴ γε δίκαια λέγεις."

92. (XI, 379.)

Οὗ τις ἀλοιητῆρας ἰδεῖν τέτληκεν ὀδόντας
 ὑμετέρους, ἵνα σοῖς ἐν μεγάροις πελάσῃ·
 εἰ γὰρ αἰεὶ βουβρωστικὸν ἔχεις Ἑρυσίχθονος αὐτοῦ,
 ναὶ τάχα δαρδάψεις καὶ φίλον ὄν καλέεις.
 ἀλλ' οὐ σεῖο μέλαθρά με δέξεται· οὐ γὰρ ἐγωγε 5
 βῆσομαι ὑμετέρῃ γαστρὶ φυλαζόμενος.
 εἰ δέ ποτ' ἐς τεὸν οἶκον ἐλεύσομαι, οὐ μὲν' ἄνυσσεν
 Λαρτιάδης Σκύλλης χάσμασιν ἀντιάσας·
 ἀλλ' ἔσομαι πολύτλας τις ἐγὼ πλέον, εἰ σὲ περήσω,
 Κύκλωπος κρυεροῦ μηδὲν ἐλαφρότερον. 10

93. (XI, 382.)

Κεῖτο μὲν Ἀλκιμένης κεκακωμένος ἐκ πυρετοῖο,
 καὶ περὶ λαυκανίην βραγχὰ λαρυγγιῶν,
 νυσομένουσ' τε τὸ πλευρὸν ἄτε ξιφείεσσιν ἀμυχθέν,
 καὶ θαμὰ δυσκελάδοις ἄσθμασι πνευστιῶν·
 ἦλθε δὲ Καλλίγνωτος ὁ Κώϊος, ὁ πλατυλέσχης, 5
 τῆς παιωνιάδος πληθόμενος σοφίης,
 πᾶσαν ἔχων πρόγνωσιν ἐν ἄλγεσιν, οὗ τι περισσὸν
 ἄλλο προαγγέλλων ἢ τὸ γενησόμενον.
 Ἀλκιμένους δ' ἐδόκευεν ἀνάκλισιν, ἐκ τε προσώπου
 φράζετο, καὶ παλάμης ψαῦεν ἐπισταμένως. 10
 καὶ τὸ περὶ κρισίμων φαέων ἐλογίζετο γράμμα,
 πάντ' ἀναπεμπάζων, οὐχ ἑκάς Ἴπποκράτους.
 καὶ τότε τὴν πρόγνωσιν ἐς Ἀλκιμένην ἀνεφώνει
 σεμνοπροσωπήσας καὶ σοβαρουσάμενος.
 "εἴ γε φάρυγξ βομβεῦσα καὶ ἄγρια τύμματα πλευροῦ 15
 καὶ πυρετῶ λήξῃ πνεῦμα δασυνόμενον,

οὐκέτι τεθνήξει πλευρίτιδι. τοῦτο γὰρ ἡμῖν
 σύμβολον ἐσσομένης ἐστὶν ἀπημοσύνης.
 θάρσει· τὸν νομικὸν δὲ κάλει, καὶ χρήματα σαυτοῦ
 εὖ διαθείς βιότου λῆγε μεριμνοτόκου, 20
 καὶ με τὸν ἱητρὸν προρρησίος εἵνεκεν ἐσθλῆς
 ἐν τριτάτῃ μοίρῃ κάλλιπε κληρονόμον”

ANTHOLOGIAE PLANUDEAE EPIGRAMMATA
 QUAE IN CODICE PALATINO NON REPERIUNTUR.

94. (36.)

Εἰς εἰκόνα τινὸς σοφιστοῦ ἐν Περγάμῳ δοθεῖσαν ἐπὶ
 πρεσβείᾳ πολιτικῇ.

Τὰς μὲν ὑπὲρ μύθων τε καὶ εὐτροχάλοιο μελίσσης
 εἰκόνας ἰλήκοις δηρὸν ὀφειλόμενος·
 νῦν δ' ὑπὲρ ἰδρωμάτων τε καὶ ἀστυόχοιο μερίμνης,
 τῆδ' ἐ σε τῇ γραφίδι στήσαμεν, Ἡράκλαμον.
 εἰ δ' ὀλίγον τὸ γέρας, μὴ μέμφεο· τοῖσδε γὰρ ἡμεῖς 5
 αἰεὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀμειβόμεθα.

95. (41.)

Εἰς εἰκόνα ἀνατεθεῖσαν ἐν τοῖς Πλακιδίαις ὑπὸ τῶν τοῦ
 νέου σκρινίου.

Θωμᾶν, παμβασιλῆος ἀμεμφέα κηδεμονῆα,
 ἀνθεσαν οἱ τὸ νέον τάγμα μετερχόμενοι,
 θεσπεσίης ἄγχιστα συνωρίδος, ὄφρα καὶ αὐτῇ
 εἰκόνι χῶρον ἔχη γείτονα κοιρανίης.
 αὐτὸς γὰρ ζαθέοιο θρόνους ὕψωσε μελάθρου, 5
 πλοῦτον ἀεξήσας, ἀλλὰ μετ' εὐσεβίης.
 εὐγνωμον τὸ πόνημα. τί γὰρ γραφὶς οἶδεν ὀπάσσαι,
 εἰ μὴ τοῖς ἀγαθοῖς μνηστὶν ὀφειλομένην;

96. (59.)

Εἰς Βάκχην ἐν Βυζαντίῳ.

Οὐπω ἐπισταμένην τάχα κύμβαλα χερσὶ τινάξαι
 Βάκχην αἰδομένην στήσατο λαοτύπος.
 οὕτω γὰρ προνέενυκεν· ἔοικε δὲ τοῦτο βοώσῃ·
 "ἔξιτε, καὶ παταγῶ, μηδενὸς ἰσταμένου."

97. (80.)

Μαχλὰς ἐγὼ γενόμενῃ Βυζαντίδος ἐνδοθὶ Ῥώμης,
 ὀνητὴν φιλήνῃ πᾶσι χαριζομένη·
 εἰμὶ δὲ Καλλιρρόη πολυδαίδαλος, ἣν ὑπ' ἔρωτος
 οἰστρηθεὶς Θωμᾶς τῆδ' ἔθετο γραφίδι,
 δεικνὺς ὄσσον ἔχει πόθον ἐν φρεσίν· ἴσα γὰρ αὐτῷ
 κηρῶ τηκομένῳ τήκεται οἱ κραδίη.

98. (109.)

Εἰς Ἰππόλυτον διαλεγόμενον τῇ τροφῷ τῆς Φαίδρας.

Ἰππόλυτος τῆς γρηὸς ἐπ' οὐατι νηλέα μῦθον
 φθέγγεται· ἄλλ' ἡμεῖς οὐ δυνάμεσθα κλύειν·
 ὄσσον δ' ἐκ βλεφάροιο μεμνηνότες ἐστὶ νοῆσαι,
 ὅττι παρεγγυᾶ μηκέτ' ἄθεσμα λέγειν.

99. (244.)

Εἰς εἰκόνα Σατύρου πρὸς τῇ ἀκοῇ τὸν αὐτὸν ἔχοντος καὶ ὥσπερ ἀκρωμένου.

Αὐτομάτως, Σατυρίσκε, δόναξ τεὸς ἦχον ἰάλλει,
 ἢ τί παρακλίνας οὔας ἄγεις καλάμῳ;
 ὅς δὲ γελῶν σίγησεν· ἴσως δ' ἂν φθέγγετο μῦθον,
 ἄλλ' ὑπὸ τερπωλῆς εἴχετο ληθεδόνι.
 οὐ γὰρ κηρὸς ἔρυκεν· ἐκῶν δ' ἠσπάζετο σιγῆν,
 θυμὸν ὄλον τρέψας πηκτίδος ἀσχολίη.

100. (331.)

Εἰς εἰκόνα Πλουτάρχου.

Σεῖο πολυκλήεντα τύπον στήσαντο, Χερωνεῦ

Πλούταρχε, κρατερῶν υἱέες Ἀῦσονίων·
 ὅτι παραλλήλοισι βίοις Ἑλληνας ἀρίστους
 Ῥώμης εὐπολέμοις ἤρμους ἐνναέταις.
 ἀλλὰ τεοῦ βιότοιο παράλληλον βίον ἄλλον
 οὐδὲ σὺ γ' ἂν γράψαις· οὐ γὰρ ὅμοιον ἔχεις.

5

101. (332.)

Εἰς εἰκόνα Αἰσώπου.

Εὖ γε ποιῶν, Λύσιππε γέρον, Σικυῶνιε πλάστα,
 δεικέλον Αἰσώπου στήσαο τοῦ Σαμίου
 ἐπὶ σοφῶν ἔμπροσθεν, ἐπεὶ κεινοὶ μὲν ἀνάγκην
 ἔμβαλον, οὐ πειθῶ, φθέγμασι τοῖς σφετέροις·
 ὃς δὲ σοφοῖς μύθοις καὶ πλάσμασι καίρια λέξας,
 παίζων ἐν σπουδῇ, πείθει ἔχεφρονέειν.
 φευκτὸν δ' ἢ τρηχεῖα παραίνεσις· ἢ Σαμίου δὲ
 τὸ γλυκὺ τοῦ μύθου καλὸν ἔχει δέλεαρ.

5

EPIGRAMMATA

QUAE IN PLANUDEA AGATHIAE, IN ANTHOLOGIA
 CONSTANTINI CEPHALAE

ALIIS SCRIPTORIBUS TRIBUUNTUR.

102. (V, 241.)

Παύλου Σιλεντιαρίου.

Σώξεο σοὶ μέλλων ἐνέπειν, καλίνορσον ἰωῆν
 ἄψ ἀνασειράξω, καὶ πάλιν ἄγχι μένω.
 σὴν γὰρ ἐγὼ δασπλήτα διάστασιν, οἷά τε πικρὴν
 νύκτα καταπτήσσω τὴν Ἀχεροντιάδα.
 ἤματι γὰρ σέο φέγγος ὁμοίον· ἀλλὰ τὸ μὲν που
 ἄφθογγον· σὺ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις
 κεινο, τὸ Σειρήνων γλυκερώτερον, ᾧ ἐπι πᾶσαι
 εἰσὶν ἐμῆς ψυχῆς ἐλπίδες ἐκκρεμέες.

5

103. (VI, 87.)

Ἄθλον.

Ἄνθετό σοι κορύνην καὶ νεβρίδας ἡμέτερος Πάν,
 Εὖτε, καλλείψας σὸν χορὸν ἐκ Παφίης.
 Ἢχὼ γὰρ φιλέει, καὶ πλάζεται ἄλλα σύ, Βάκχε,
 Ἰλαθι τῷ ξυνήν ἀμφιέποντι τέχνην.

104. (VII, 323.)

Ἀδέσποτον.

Εἷς δὴ ἀδελφειοῦς ἐπέχει τάφος· ἔν γὰρ ἐπέσχον
 ἡμαρ καὶ γενεῆς οἱ δύο καὶ θανάτου.

105. (XI, 402.)

Λουκιανῷ.

Μηδεῖς μοι ταύτην, Ἐρασίστρατε, τὴν σπατάλην σου,
 ποιήσειε θεῶν, ἧ σὺ κατασπαταλᾷς,
 ἔσθων ἐκτραπέλως στομάχων κακά, χεῖρονα λιμοῦ,
 οἷα φάγοιεν ἐμῶν ἀντιδίκων τεκνία.
 πεινάσαιμι γὰρ αὐθις ἔτι πλέον ἢ πρὶν ἐπεινῶν, 5
 ἢ χορτασθεῖην τῆς παρὰ σοὶ σπατάλης.

106. (XI, 377.)

Παλλαδᾶ.

Ὅρνεον ἡσθίομεν κεκλημένοι ἄθλιον ἄνδρες,
 ἄλλων ὀρνίθων βρώματα γιγνόμενοι.
 καὶ τὸν μὲν Τιτυὸν κατὰ γῆς δύο γυῖπες ἔδουσι,
 ἡμᾶς δὲ ζῶντας τέσσαρες αἰγυπιοί.

107. (XI, 357.)

Τοῦ αὐτοῦ.

Τίος καὶ γενετῆρ δῆριν φιλόνεικον ἔθεντο,
 τίς πλέον ἐκδαπανῶν κλῆρον ἅπαντα φάγη.

καὶ μετὰ τὴν βρωῶσιν τὴν χρηματικὴν μάλα πᾶσαν
ὑστατον ἀλλήλους λοιπὸν ἔχουσι φαγεῖν.

108. (XI, 401.)

Λουκιανῶ.

Ἰητήρ τις ἔμοι τὸν ἐὸν φίλον υἱὸν ἐπεμψεν,
ὥστε μαθεῖν παρ' ἔμοι ταῦτα τὰ γραμματικά.
ὡς δὲ τὸ "Μῆνιν ἄειδε" καὶ "ἄλγεα μυρὶ ἔθθηκεν"
ἔγνω, καὶ τὸ τρίτον τοῖσδ' ἀκόλουθον ἔπος,
"πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν," 5
οὐκέτι μιν πέμπει πρὸς με μαθησόμενον,
ἀλλὰ μ' ἰδὼν ὁ πατήρ, "σοὶ μὲν χάρις" εἶπεν "ἔταίρε·
αὐτὰρ ὁ παῖς παρ' ἔμοι ταῦτα μαθεῖν δύναται.
καὶ γὰρ ἐγὼ πολλὰς ψυχὰς ἄϊδι προΐάπτω,
καὶ πρὸς τοῦτ' οὐδὲν γραμματικῶν δέομαι." 10

30 MAR 1872

005789303

INDEX IN MENANDRUM*).

(Numeri paginarum sunt editionis Lipsiensis).

- Abir (Σαβειρ Vales.) 83.
 Accaga nomen Scythicae regionis 85.
 Aetis regia in Phasi opp. 2.
 Agathias continuatus a Menandro 2.
 Alamundarus ab Ambro bello petitus 45.
 Alani socii Romanorum 2. 83. a Turcis devicti 87.
 Alania 55.
 Albani a Romanis sedibus suis exciti 80.
 Albania a Romanis invasa 80. 83.
 Alboinus, rex Longobardorum, Avarum auxilium contra Gepidas quaerit 56.
 Ambrus Alamundari filius, rex Saracenorum, legatos mittit ad Iustinum Imp. 42. 44. Alamundarum incursione vexat 45. a Romanis tributum poscit 20. 28. „Sed hic non idem cum superiore esse videtur.“ NIEB.
 Ammigus Francus bellum contra Romanos renovat 7.
 Anagaeus, dux Utigurorum 85. dux Turcorum (fort. non diversus a praecedente) 89.
 Anancastes, legatus Turcorum 84.
 Andigan, Persa, legatus Hormisdas 114. 115. 116. dolus eius 117.
 Antae ab Avaribus eversi 5. 6.
 Antiochia a Persis capta 11. 119.
 Apamea, a Persis oppugnata 119.
 Apatures, nomen corruptum gentis alicuius 85.
 Aphumon, castellum Armeniae in confiniis Romanorum et Persarum 105. 109.
 Apsich, legatus Avarum ad Romanos 69. mox dux in bello adversus eosdem 129.
 Apsilia regio 56.
 Arabessi, populus Armeniae 81.
 Aral lacus (λίμνη ἄπλετος καὶ εὐρεῖα) 54.
 Arreston, pagus (in Sophene?) 79.
 Arsilas, dux Turcorum 85.
 Arzanene provincia sub Persarum ditioe 105. 109. 111. 115.

*) Ex editione Bonnensi excerptus.

- Assyrius, h. e. Persicus 22.
 Asterius notarius (ἀστυγο-
 φεὺς) captus et a Chosroë
 interfectus 91.
 Athroëlon, castellum in confi-
 niis Romani et Persici impe-
 rii, ubi legati conveniunt 92.
 Attilas, fluvius (Volga, Ethel) 54.
 Attisas fl. (Athesis) 7.
 Avars, Romanorum amicitiam
 petunt 4. societate cum Ro-
 manis inita, Utiguros et alias
 Hunnicas gentes invadunt 5.
 Antarum legatum interficiunt
 8. legatos mittunt ad Iusti-
 num Imp. tributum petitorios
 35. qui infecta re revertuntur
 36. pars eorum Turcis sub-
 iecta 48. foedus componunt
 cum Francis 56. iterum tri-
 butum poscunt a Romanis 66.
 victo Tiberio, duce Rom., pa-
 cem ab Iustino impetrant 70.
 legatos mittunt ad Tiberium
 Caesarem 125. legatus eorum
 rediens a Sclaviis occiditur
 126. magna eorum multitudo
 in fines Romanos contra Scla-
 vinos advocatur 99. sub Ti-
 berio Imp. bellum renovant 129.
 Azarephthi octingenti equi albi
 114.
 Badiana, provinciæ Armeniæ 81.
 Baianus, chaganus Avarum, Ro-
 manis infestus 8. a Sigisberto
 Franco auxilium implorat 56.
 ipse ab Alboino Longobardo
 auxilio vocatus 57. legatos
 Romanorum in viucula conii-
 cit 58. de Sirmio tradendo
 agit cum Romanis 59. reiecta
 conditione Cotriguros in fines
 Romanorum inimitit 62. foedus
 ictum statim violat 121.
 Saum fl. traicere conatur 122.
 iureiurando ad pacem servan-
 dam ad sese obstringit 123.
 Sirmium sibi tradi postulat
 127. Targitium Byzantium mit-
 tit 62. cum Theoguide, duce
 Rom., iterum de Sirmio tra-
 dendo agit 128. frustra 129.
 Sirmium in deditionem acci-
 pit 130. eius uxor ib.
 Betharmais oppidum Persidis 25.
 Binganes Persa, praefectus
 Chlomaronis castelli 111. 112.
 Bochanus, dux Turcorum sub
 Turxantho 89.
 Bonus (Βῶνος, Agath. p. 54,
 9. Βόνος), dux domesticarum
 copiarum sub Iustiniano 8. 65.
 Sirmium contra Avars defen-
 dit 59. vulneratus ib. Baiani
 legatis respondet 60. 70.
 Bosphorus, urbs a Turcis op-
 pugnat 89. capta 90.
 Bunus, comes rei privatae Im-
 peratoris sub Iustiniano (ὁ
 προσετώς τῆς αὐτοῦ βασι-
 λέως περιουσίας) 77.
 Camboses, Ambri frater, Sara-
 cenus 45.
 Candich, legatus Avarum ad
 Iustinianum 4.
 Casia et Carbonaria, insulae in
 Istro fl., in quibus Baianus
 et Theognis conveniunt 128.
 Caspiae pylae 21.
 Catulphus, Ephthalita, gentem
 suam Turcis prodit 46. ad
 Persas profugus ib. in Chos-
 rois consilio plurimum valet
 ib. eius facete dictum 9.
 Celagastus Anta 5.
 Chaganus Avarum 6. 125. V.
 Baianus.
 Cherchis, gens barbara, ex qua
 serva a Dizabulo Zemarcho
 dono oblata 52. (Kirgisii.)
 Cherson, urbs a Turcis oppu-
 gnata 84. 125.
 Chliatae s. Choalitae, gens Turcis
 subiecta, legatos mittit ad Ro-
 manos 52. 54.
 Chlomarou, castellum in Arza-

- nene prov., a Romanis obsessum 104.
- Chorutzon, castellum in faucibus Caucasi 21.
- Chosroës, rex Persarum 41. Sogdaïtarum preces repudiat 46. Turcorum societatem recusat 46. 47. ad Iustinum Imp. mittit qui tributum poscant 73. Iacobum legatum de pace Byzantium mittit 75. titulus eius 16. in Armeniam incursionem facit 80. 81. Pherogdathem Byzantium mittit 105. eius mors 106.
- Christi natalitia 25.
- Christiani quomodo a Persis tractandi sint 24.
- Citharizon, castellum in confinis Persarum et Romanorum 103.
- Colchis frustra a Persis invasa 2.
- Comitas, legatus Romanus ab Avaribus in vincula coniectus 59.
- Conimundus, rex Gepidarum, a Longobardis bello petitus 56. auxilii petendi causa ad Iustinum mittit 57. perfidus et periurus 58.
- Coustantina, urbs Mesopotamiae 91. 117. 119.
- Cophen, fluvius (Kuma) 55.
- Cotragegus Avaris contra Antas instigat 6.
- Cotriguri (s. Cutriguri) Hunni Thraciam vastant 3. a Baiano in Dalmatiam immissi 63. eius subditi, quibus quondam Iustinianus stipendium pendebat 63.
- Cursus dux Rom. in Asia 80.
- Cyrus fluvius 80.
- Daich fluvius (Ialk) 54.
- Dalmatia 62. a Cotriguris vastata 28. ab Avaribus infestata 129.
- Damianus, dux Rom. 70.
- Danapris fluvius 87.
- Daras, oppidum munitissimum in confinis Romanorum et Persarum 91. 92. a Chosroë expugnatum Tiberius pro reddenda Persarmenia poscit 22. 95.
- Darina regio (ἡ Δαρεινή) 55.
- Daurentius s. Dauritas, dux Sclavinorum 100.
- Ditatus, (dub.) dux Romanorum in Suania 18.
- Dizabulus (s. Dilzibulus 86, Silzibulus in Excc. de Sentent. 9, Silxibulus ap. Suidam s. h. v.), supremus princeps Turcorum 46. 48. bis legationem mittit ad Persas 46. 47. legatis suis veneno necatis, Persas odio persequitur 47. legatos mittit ad Romanos de serico vendendo 47. legatos Iustini excipit 51. eius tentorium 51. 52. bella gerit cum Avaribus 9. cum Ephthalitis ib.
- Draus fl. 58.
- Dubium, oppidum Armeniae 113.
- Ectag, aureus mons, (sed Akdag montem album significat. NIEB.) 50. idem ut videtur cum monte Ectel 90.
- Ephthalitae, olim Sogdaïtarum domini 45. mox Turcis subiecti 48. eorum vitae descriptio ib. a Persis vicii 17.
- Ephanaiae festum 25.
- Episcopus Chlomarionis castelli 111.
- Euphratas, Menandri historici pater 1.
- Eusebius, comes Petri Patricii in legatione ad Persas 16. 21.
- Eusebius, dux Rom. in Asia 77.
- Euty chius, legatus ad Turcos 84.
- Exisatus, dux Rom. in Suania (idem qui 18 Ditatus appellatur) 19.

- Ferri pennria apud Turcos 50.
 Franci foedus faciunt cum Avaribus 56.
 Furdigan, festum Persarum (*νέκρια*) 37.
 Gelimer, rex Vandalorum, ab Iustiniano victus 4.
 Georgius inter legatos Romanorum ad Turcos 54.
 Gepidae (*Γήπαιδες*) a Longobardis bello petiti 56. a Romanis adiuti 57. 64. ab Avaribus invasi 62. excisi 127. olim ab Iustiniano in Sirmiana regione recepti 64.
 Gothi ab Iustiniano superati 67.
 Hebrus fluvius 87.
 Herodianus, legatus ad Turcos 84.
 Herodotus, propinquus Menandri historici 1.
 Heruli, olim Pannoniae incolae (*τῆς Παιονίας*) 7. V. Praef. p. IV.
 Hesiodus citatur 72.
 Hormisdas, Chosrois fil., regnum suscipit 106. eius superbia 110.
 Iacobus, legatus Chosrois ad Romanos 75.
 Iberiam Persae a Romanis repetunt 93. 94. 105.
 Ich fluvius (*Iemba*) 54.
 Idarizius Anta 5.
 Iesdegusnaph, cubicularius, supremus legatus (*Zich*) Persarum ad pacem componendam cum Petro convenit 10. 16. 39.
 Illyricum praefectura (*ἡ Ἰλλυριῶν* s. *ἡ Ἰλλυρίς*) 98. 126. 128.
 Induciae factae inter Romanos et Persas 3. 10. cum Francis 7.
 Ioannes, Illyrici et insularum praefectus sub Iustino, Baianum et Avars in ripam Romanam contra Sclavinos transducit 99.
 Ioannes Comentiolus, Iustino Imp. a secretis 41. legatus ad Persas de tradenda Suania 36. in oppido Daras aquarum ductus reficiendos curat 36. nihil apud Chosroem assecutus revertitur 40. haud benigne ab Imperatore exceptus 41. eius mors 42.
 Ioannes, Consularis, legatus Romanorum ad Persas 91.
 Iobulidas, nobilis inter Avars 62.
 Isaozites, olim Magus, tum Christianus, in Perside in crucem actus 71.
 Ister fluvius 122.
 Iustinianus Imp. legatus Avarum Byzantium vocat 4. senex signior factus ib. Avarum legatos Byzantii detinet 8. Sandilchum Utigurum contra Zaberganem Cotigrinum sollicitat (Agath. p. 332, 4.) 3. Petrum Patricium ad Chosroem mittit de pace acturum 10.
 Iustinianus, dux Orientalium copiarum sub Iustino Imp. 80.
 Iustinus Minor, post Iustinianum Imperator 33. legatos Avarum tributum petentes cum contemptu remittit 35. Avaribus infestissimus 57. Gepidis auxilium negat 58. item Longobardis ib. a Turcis ad bellum cum Persis sollicitatur 68. Sebochtham, legatum Persarum, cum superbia excipit 73. eumque infecta re remittit 75. mentis imbecillitate laborat ib. Ioannem Comentiolum ad Persas mittit 36.
 Iustinus, Germani filius, exercitus in Lazica praefectus 4. 7. Lazica, induciis cum Chosroë factis sub Romanorum ditione manet 129.

- Legatio minor apud Persas 90. (De maiore legatione vid. Constantin. Cerimon. L. I. c. 89.)
- Locustae agros circa Tigridem fl. vastant 108.
- Longobardi (*Λογγίβαρδοι* et *Λογγόβαρδοι*) Gepidis bellum inferunt 56. Avarum societatem ambiunt 57. ab Iustino Imp. auxilium contra Gepidas petisse dicuntur 58. Italiam ingressi vastant 101. 120. aliquot duces eorum Tiberii donis capiuntur 51.
- Macrabandon, Armeniae regio 81.
- Maniach, legatus Sogdaitarum ad Persas 46. 47. 49. mox ad Romanos missus 47. eius mors 53. filius eius item legatus ad Romanos ib.
- Mardis, opp. Romanum in Mesopotamia (*Merdin*) 115.
- Marepticon, clima, in Armenia 80.
- Martinus, dux Romanorum in Lazica 19.
- Mauricius, Pauli fil., plurimum valet apud Tiberium Caesarem 97. bellum gerit cum Persis 107. 111. 112. 113. 114. 117. 119. acie victus 120. Imperator factus 2. litterarum amans ib. eius morum laudes 111.
- Mebodes Sannachoërygas, legatus Chosrois ad Iustinum 42. ab Imperatore contemptus ib. iterum missus 78. 92. 95. cum Traiano, legato Romano, paciscitur 101. apud Hormisdam magna gratia floret 109.
- Menander Christianum se profitetur 24. Attici sermonis studiosus 32. epigramma composuit in Isaozitam 71. Agathiam continuat 2. ipsius de vita sua testimonium 1.
- Mermeroës, dux Persarum 28.
- Mezamerus, Anta, legatus ad Avares 5. ab iis occisus 6.
- Mindimiani (Misimiani Agath. p. 173, 10.) 55.
- Monocarton, regio Mesopotamiae 117.
- Mygdonius, fl. prope Nisibin 117.
- Nachoërgan (Nachoragan Agath. p. 139, 11.) dux Persarum 28.
- Nadoës, Persarum legatus (*ἐς τὴν λεγομένην μικρὰν πρεσβείαν χειροτονηθεὶς*) 90.
- Narses, dux Rom., Francos repellere conatur 7.
- Nisibis 22. 91.
- Odigar Hunnus ap. Suidam s. v. *ἀνάπανλα*.
- Oecunimon. Avarum legatus ad Iustitianum 8.
- Oich fluvius (*Iaxartes*) 54.
- Oromoschi, in Caucaso, gens latrocínio assueta 55.
- Pacis leges inter Romanos et Persas compositae sub Iustiano 16. 21.
- Pamphronius, patricius ex urbe Roma, a Narsete legatus ad Ammigum Francum missus 7. Tiberii Caesaris auxilium Italiae ferendum implorat contra Longobardos 100.
- Pannonia (Paeonia dicta) 99. Avarum sedes 99. (Paeonia) secunda 7. superior 122.
- Papa Romanus simul cum Senatu legatos ad openi implorandam Cplin mittit 120.
- Patricii, *οἱ βασιλέως* s. *βασιλεῖοι πατέρες* 7. 77. 101.
- Paulus Cilix, legatus ad Turcos 84.
- Persae in Armenia Romanos vincunt 96.
- Persarmenia seditionibus turbata 73. 74. ad Romanos desiccit ib. a Romanis vastatur 90. eam

- Chosroës cum exercitu recuperat 81. reddendam offert Tiberius 115.
- Persarmenii Christiani 74.
- Persicum bellum sub Iustino magna contentione geritur 125.
- Persici belli sub Iustino Imp. causae 68. 79.
- Petri historiae dicitio parum compta 32. ad rerum cognitionem idonea ib.
- Petrus, exconsul, inter legatos Tiberii ad Persas 91.
- Phasis fluvius 56.
- Phasis oppidum (*Poti*) 3.
- Pherogdathes, legatus Persarum 105.
- Praestigiatores apud Turcos, qui sese averruncos ferunt (*Schamani*) 50.
- Procopius historicus a Menandro egregie laudatus 71.
- Publicorum equorum cursus (*στέλλεσθαι τῆ ταχύτητι τῶν δημοσίων ἵππων*) 20. 21.
- Quinquaginta annorum induciae inter Romanos et Persas constitutae 21. 24. 72.
- Rogatorium, locus haud procul a Phasi flumine 56.
- Roma vetus (*ἡ πρεσβυτέρα Ρώμη*), Longobardorum incursionibus vexata 101. 120.
- Sabiri (iisdem qui Abires 83.) ab Avaribus victi 5. 83. a Romanis vexati 80. sedibus suis exciti ib.
- Sacae: sic olim Turci nominabantur 49.
- Sandilchus (v. Agath. p. 303, 11.), dux Utigurorum Hunnorum, ab Iustiniano contra Cotriguros incitatur 3.
- Sapoës, Maerani s. Meaerani fil., dux Persarum 103.
- Saraceni stipendium poscunt ab Iustino Imp. 42. legati eorum non admittuntur ib. pace cum Persis facta includuntur 21. partim Persis, partim Romanis subiecti ib.
- Sarapa, castellum Lazorum 30. (Sarapanis Nov. 28.)
- Sarosius (s. Sarodius), dux Alanorum 4. 55.
- Saus fluv., Romani imperii terminus 62. 121.
- Scamares (of *Σκαμάρεις ἑγχωρίως ὀνομαζόμενοι*) subditi Romanis impedimenta Avaram atrociantur 70.
- Scendes, castellum Lazorum 50. (Scandis, vel Scandias Nov. 28).
- Sclavini (*Σκλαβηνοί*) Thraciam et Graeciam vastant sub Iustini imperio 98. 122.
- Sebanum, monasterium in confinis Romanorum et Persarum 15.
- Sebochthes, legatus Chosroïs ad Iustinum 73. vir insigni prudentia 74.
- Senatus Cpolititanus (*ὁ ἱερός ἐπίλλογος*) 5.
- Senatus Romanus per legatos opem Imp. implorat 120.
- Sericum (*μέταξα*) a Sogdaitis Persis venditum 46. ab his crematur ib.
- Sethus, Singedonis praefectus 122. 123. Baiani legatos admittit 124.
- Sigisbertus, rex Francorum, exercitum Avaram comiteatu sustentat 56.
- Silzibulus. V. Dizabulus.
- Singara (*Σήγγαρα*), opp. munitum prope Nisibin 109.
- Singedon opp. 121. 122.
- Sinope 85.
- Sirmiana insula 122. 127.
- Sirmium opp. sub ditione Gepidarum 58. 66. 127. ab Avaribus oppugnatum 58. 60. 121.

126. 130. Avaribus deditur 130.
- Sogdaïtae, Turcis subiecti, sericum Persis vendere capiunt 45.
- Solachus, Avarum ad Tiberium II. Imp. legatus 126.
- Solomo, praefectus Sirmii ab Avaribus oppugnati 130.
- Sophia, Iustini Imp. uxor 75. cum Tiberio imperium administrat 75, 76.
- Snani magnae inter Romanos et Persas contentionis causa 41. Romanorum praesidia eiiciunt 19.
- Snania 42. lis de ea inter Persas et Romanos 18. 26. Lazorum regno subiecta inde a Theodosii Imp. tempore 26. 30. 31.
- Surenas Persa, Armeniae praefectus, occisus 72.
- Surenas, comes Iesdegusnaphi in pacis componendae negotio 19. 21.
- Tagma, Turcus, dignitate Tarchan, legatus Dizabuli ad Romanos 53.
- Talas, opp. in Persarum et Turcorum confiniis 53.
- Tanchosro, vel Tanchosdro (ita enim ubique scribi debuisset nomen, quod *alterum Chosroem, Chosroem ipsum*, vel eum, qui *aequalis est Chosroï* significat, plane ut sub Sapore supremus Persicarum copiarum dux *Zamsapor* vocatur: honoris nomen, non hominis proprium, sicut *Zich. NIEB.*) exercitus Persici dux, fines Romanos invadit 78. 101. 103. 110. 117. vulneratur 120.
- Tarannon, *κλίμα* Armeniae 81.
- Tardn, Turcus, Turxanthi frater 89.
- Targitius, Avarum ad Romanos legatus 62. 66. infecta re remissus 66. 121.
- Thannarius, castellum Romanum a Persis occupatum 103.
- Theodorus, Bacchi fil., legatus Rom. ad Chosroem 9. 81. 90.
- Theodorus, Petri fil., comes largitionum, legatus ad Persas 91.
- Theodorus, comes Zachariae in legatione ad Persas 104.
- Theodorus, dux Romanorum in Asia 80.
- Theodorus medicus 59.
- Theodosiopolis in Armenia 81. frustra a Chosroë oppugnata 83.
- Theognis, dux Rom. contra Avars 128. de pace agit cum Baiano 130.
- Tiberius, dux copiarum sub Iustino 66. ad pacem cum Avaribus componendam propensus 69. victus ab Avaribus 70. ab Iustino in imperii societatem adscitus 75. Longobardorum proceres allicere conatur 101. cum Avaribus foedus facit 121. Sirmiam Baiano cedere constanter recusat 128. magna copiarum penuria laborat 98. 125. 128. Theodorum, Bacchi fil., legatum mittit ad Chosroem 79. Valentinum ad Turcos mittit 84. Baianum contra Sclavinos excitat 99.
- Timotheus, legatus ad Persas 41.
- Traianus patricius et quaestor, legatus ad Chosroem 77. 78. cum Mebode de pace agit 101.
- Trapezus 56.
- Turci, olim Sacae appellati 49. legationem mittunt ad Romanos 46. Persarum societatem petunt 47. legati eorum a Persis veneno necantur 48.

- sacri eorum ritus 50. gentis reique publicae descriptio 48. foedus cum Romanis ineunt 49. Iustinianum ad bellum cum Persis incitant 68. ipsi in Persarum fines incurrunt ib. Chersonem obsessam tenent 125. in parentalibus regum servos immolant 89.
- Turxanthus, Dizabuli fil., unus e regulis Turcorum 85. 86. superba eius ad legatos Rom. oratio ib. et 88.
- Tzathius, regulus Suanorum 18.
- Uguri (f. Utiguri), Turcorum subditi 55.
- Usdibadus, Gepida, ad Romanos profugus, a Baiano in captivitatem vindicatur 60. 63. 66.
- Utiguri, Hunnica natio 3. 5. ab Avaribus victi 63. a Turcis debellati 87.
- Valentinus, legatus Iustiniani ad Avaros 5.
- Valentinus, satelles Imp., legatus Tiberii ad Turcos 5. 88. a Turxanthio superbe exceptus 90.
- Varanes, rex Persarum 31.
- Varchonitae: sic Avaros a Turcis appellantur 87. Turcis victi 86. 87.
- Vitalianus, legatus et interpres, a Baiano in vincula coniectus 58. 62.
- Vitiges Gothus ab Iustiniano victus 4.
- Zabergan, dux Hunnorum Cotrigurorum 10. ab Iustiniano tributum accipit 3. (Agath. p. 301, 6. 330, 21.)
- Zacharias, regius medicus, legatus ad Chosroem 76. 91. 96. inducias componit 76. iterum missus cum Traiano 77. 101. expraefecti dignitate ornatur 104. tertium missus ad Hormisdam 114.
- Zali, Hunnica gens 5.
- Zemarchus Cilix, legatus Iustini Imp. ad Turcos 49. 54. eius iter 49. 54. 55. per Alaniam 55. per Darinam et Ap-siliam 56. Dizabulum contra Persas ducentem comitatur 52.
- Zich, non hominis, sed officii nomen 10. Zich, legatus Persarum ad Iustinum, Nisibi moritur 41. 42. 43. Petrum de-ceperat circa Suaniam 98.

INDEX SCRIPTORUM

QUI IN AGATHIAE HISTORIIIS CITANTUR.

Numerus prior paginam, alter versum ed. Bonn. indicat.

Agathiae Daphniaca 6, 8.	(Legitur in Anth. Pal. 9, 498,
Alexander Polyhistor histori-	ubi codex Palat. <i>θαπρε</i> , recte
cus 120, 2. 121, 12.	vero <i>θαψης</i> Planudes, ut apud
Aristoteles 126, 7. 289, 13.	Agathiam legitur.)
Asinius Quadratus de rebus	Herodotus 110, 19.
Germanicis 27, 1.	Iustiniani Novellae 281, 14.
Athenocles de rebus gestis	Nonni Panopolitani Diony-
Assyriorum et Medorum 117,	siaca 257, 13.
20.	Paulus Silentarius Cyri Flori
Berosus Babylonius 117, 20.	filius 296, 22.
Bion historicus 120, 2.	Pindarus 138, 9.
Callimachus (non nominatus,	Plato 6, 18. 126, 8. 130, 19.
sed verbis <i>ἄκρον ἄκρον κατὰ</i>	286, 10.
<i>τὴν ποίησιν</i> indicatus) 131, 9.	Procopius rhetor 11, 9. 105, 5.
Ctesias Cnidius 120, 9.	237, 6. 264, 18. 268, 13. 271,
Diodorus Siculus 104, 2. 120, 10.	12. 274, 10.
Euripides (non nominatus)	Simacus de rebus Assyriis et
138, 5.	Medicis 117, 21.
Epigramma sepulcrale 134, 7.	Xenophon 110, 19.

INDEX RERUM ET NOMINUM

IN AGATHIAE HISTORIIS MEMORABILIMUM.*)

- Abasgi, gens Lazis finitima 140, 22.
Aetiae Colchi (nomen fictum) concio, qua suadet defectio-
nem ad Persas 210, 9 sqq.
Aemilia regio 36, 20. 45, 21.
69, 9.
Aenus oppidum Thraciae 326,
17.
Aera ab Alexandro supputata
259, 3.
Agathias scripsit poemata
Daphniaca 6, 7. collegit re-
centiorum epigrammata 6, 10.
eius patria, genus et ars 8, 18.
Iustino iuniore regnante hi-
storiam scribere incipit 11, 4.
librum quartum scribebat
post mortem Chosrois (a. 577)
271, 22 sqq. Alexandriae
litteris operam dedit, unde
se Constantinopolin a. 554
transtulit 97, 1. eius occupa-
tiones forenses 138, 15.
Alamannorum origo 27, 1. mo-
res et religio 28, 1 sqq. rap-
inae et sacrilegia 65, 6.
eorum et Francorum strages
83, 21 sqq.
Alamannici vates 77, 17.
Alexander medicus, frater
Anthemii 290, 7.
Alani Lazis finitimi 173, 18.
224, 22.
Alexander, Philippi f. 120, 19.
259, 3.
Alexander Severus, Mamaeae
f. 122, 2. 259, 5.
Alexandria praeter solitum
terrae motu concussa 96, 14.
Aligernus Gothus Fredigerni
f. frater Teiae, Gothorum
regis, Cumas obtinet 31, 15
sqq. eius robur 32, 44. Cu-
mas Narseti tradit et ad Ro-
manos transit 65, 20 sqq. in
proelio ad Casulinum fortiter
pugnat 85, 6.
Alpiscottia regio 69, 9.
Anaëtis nomen Veneris apud
Persas 117, 19.
Avaxavla sive mansiones
quid sint 110, 22.
Anatolius, exconsul, Curator

*) Ex editione Bonnensi, cuius paginarum in hoc ut in
praecedente indice servati numeri in summis paginis edi-
tionis Lipsiensis sunt indicati.

- in aula CP. ob iniustitiam et
 rapinas infamis, terrae motu
 periit 284, 14.
- Augilas, dux Maurorum in
 exercitu Romauro 184, 21.
 187. 21. 197. 14.
- Angonumsive pilorum, quibus
 Franci utuntur, descriptio
 74, 11.
- Anthemius Trallensis insignis
 mathematicus 289, 19. eius
 et Zenonis contentio 291, 1.
 terrae motum et fulgura
 arte imitatur 292, 1. 294,
 1. templum S. Sophiae
 aedificat 295, 15. pridem
 ante a. 557 mortuus 295,
 20.
- Antiochus, dux Romanorum
 sub Narsete 52, 9.
- Apsaruntum opp. Lazicum
 171, 2.
- Appulia a Fraucis et Alaman-
 nis vastatur 64, 20.
- Aphrodisias opp. in Cherso-
 nesio 302, 2.
- Apsilii Lazorum dicto audien-
 tes 173, 12. pro Romanis le-
 gatos ad Misimianos mittunt
 238, 20.
- Araxianene (fortasse Arza-
 uene, regio circa oppidum
 Arze, hodie Erzerum. Cf.
 fragm. Ioann. Epiphaniens.
 ab Hasio editum p. 173.)
 272, 6.
- Arbaces Medorum regnum
 condit 120, 4.
- Arcadius Isdigerden, Persa-
 rum regem, Theodosio tuto-
 rem instituit 264, 9.
- Archaeopolis, oppidum Col-
 chidis, quod Romani tenent
 105, 4. 112, 12.
- Areobindus, legatus Romano-
 rum ad Persas 130, 5.
- Arimanes 29, 7. 118, 7.
- Ariminum 59, 3, 8.
- Armenia a Tzanis infestata
 278, 12.
- Arsaces Parthici regui condi-
 tor 121, 15.
- Artabaues, dux Romanorum
 sub Narsete 36, 18. 46, 6. 67,
 12. 80, 7.
- Artabanus, Parthorum rex ul-
 timus 122, 1.
- Artaxares, a Sasano genera-
 tus, Pabeci filius dictus, Per-
 sarum regnum restituit 122,
 6 sqq. ab a. p. C. n. 226—241
 regnavit 259, 7.
- Artaxer, Persarum rex (378—
 382) 263, 18.
- Artaxerxes, Darii filius 116, 19.
- Aruth nobilis inter Herulos
 57, 20.
- Assyrii primi Asiam occupa-
 runt 119, 11. quamdiuregnum
 eorum floruerit 120, 6.
- Astyages 120, 13.
- Athanasius, Senator CP. quae-
 sitor de caede Gubazis 170,
 20. 206, 5.
- Athyras, fluvius haud procul
 a Byzantio 308, 6. eiusdem
 nominis navale ad ostium
 eius situm 308, 10.
- Augustus Tralles urbem terrae
 motu deiectam suscitandam
 curat 101, 14.
- Avares capillis impexis 20, 3.
*Colubrimodis Avarum gens dura
 capillis: Corippus fragm. Pa-
 neg. in laud. Iust. 4. Avares
 habebant comas retortas, pro-
 lixas valde, vinctas prandiis
 atque perplexas: Auastas.
 hist. p. 65. ed. Par.*
- Babas, dux Romanorum in
 Colchide 180, 16.
- Balas, Persarum rex (480—
 484.) 262, 2.
- Balmach, dux Hunuorum in
 exercitu Romano 177, 4.

- Barazes Armenius, dux Romanorum in Colchide 233, 15.
- Basilica (*ἡ βασιλεία στοά*: v. Gyllium topogr. II. 19. p. 114 ed. Lugd. 1561.) ubi versabantur Sophistae 127, 20. atque Agathias ipse inter caudicidicos 138, 15.
- Basiliscus Zenonem Isaurum imperio deiecit 270, 14.
- Bederiana, oppidum Illyricum, Iustiniani patria, inde postea Primalustiniana dicta 324, 9.
- Beletaras Assyriae regnum post Beleum occupat 119, 17.
- Belesys Babylonius, socius Arbacis Medi 120, 4.
- Beleus, Dercetadis filius, ultimus Assyriae rex ex Semiramidis stirpe 119, 15.
- Belisarius senex in Hunnos mittitur 311, 14. eius ad milites concio 314, 1. strategema 319, 16. Hunnos fundit 321, 2. laus eius ab invidis imminuta 323, 3.
- Belus, nomen Iovis apud Persas 117, 18.
- Berytus, Romanarum legum schola, terrae motu eversa 95, 21.
- Bessas, dux Romanorum in Colchis 104, 20. in exilium missus 140, 21.
- Bittores, natio Hunnica 92, 12.
- Blachernae, regio Byzantii ad portum sita 309, 5.
- Bonus, dux Romanorum in Moesia 54, 9.
- Bruttiorum fines a Francis invasi 64, 17.
- Bubali descriptio 22, 10.
- Buchloun, castellum Misi-
mianorum 173, 17.
- Burguziones, Gothica natio 19, 12.
- Burugundi, Hunnica natio, Agathiae aetate deleta 300, 4, 15.
- Butilinus et Leutharis fratres, duces Alamanorum, societatem cum Gothis ineunt 26, 15. Italiam devastant 64, 7. Butilinus castris haud procul a Capua ad Casulinum fluvium positus 71, 21. acie victus occumbit 84, 16.
- Buzes, dux Romanorum in Colchide 104, 20.
- Byzantii ingens terrae motus factus 281, 19. nullus locus aedificiis vacuus 283, 2. pestilentia grassatur 297, 21.
- Cabades, Persarum rex (484—495. et iterum 499—529.) Romanis infestissimus 267, 9. regno submotus ex vinculis ad Hunnos fugit 268, 5 sqq. eius varia fortuna 269, 10. ab Hunnis in regnum restitutus 269, 15.
- Cadusaei, gens Persis finitima 123, 17.
- Caesena oppidum 58, 3.
- Calabria a Francis vastata 64, 20.
- Callipolis, oppidum in Chersoneso 302, 10.
- Campaunia a Francis vastata 64, 16. 71, 6.
- Campsae castellum a Ragnare, Gothorum duce, defenditur 92, 1. Narseti deditur 94, 13.
- Cancellariorum munera 55, 12.
- Cantabrini (pro Cantabris) 101, 10.
- Capitalis supplicii apud Romanos forma 230, 15.
- Cappadocia a Sapore, Persarum rege, invasa 259, 14.
- Capua urbs 71, 21. 87, 8.
- Carduchii montes 272, 1.
- Casulinus fluvius (Vultur-
nus) 71, 22.

- Catharus, fluvius in Colchide 152, 10.
- Cenéta, oppidum Venetiae 69, 11.
- Centumcellae, Tusciae opp. Narseti deditur 36, 6.
- Ceras, portus et aestuarium maris prope Byzantium 309, 5.
- Cermasaa cur dictus Vararanes quartus, Persarum rex 264, 1.
- Chadns, legatus Misimianorum 174, 3.
- Chaeremon rusticus legati ad Augustum officio functus Tralles instaurat 101, 18.
- Charanges Armenius, dnx Romanorum sub Narsete 76, 12.
- Chersonesi Thraciae descriptio 301, 16. urbes 302, 2. Hunni inde recedunt 330, 13.
- Chetti vicus (Χέττου κώμη) prope Byzantium 312, 5.
- Childibertus, Francorum rex 19, 7. senex moritur 95, 15.
- Chlotharius, rex Francorum 19, 7. omnes Francici regni partes coniunctas tenet 95, 15.
- Chlothaeus, Franc. rex. 19, 9.
- Chlothomerus, Franc. rex 19, 8. a Burguzionibus occisus 19, 15.
- Chobus, fluvius Lazicens 143, 16.
- Chosroes, Persarum rex (529—577.) 104, 6. falsa eruditionis fama clarus 126, 1 sqq. philosophos Graecos hospitio excipit et tuetur 132, 19. Uranio delectatur 135, 5. omnes Persarum reges rerum gestarum gloria sperat 271, 10. eius legatio ad Iustinianum de pace 275, 1 sqq. eius mors in gloria 272, 11.
- Chytropolia s. Ollaria in Lazica 108, 17.
- Ciberis, oppidum Chersonesi 302, 3.
- Cilices a Sapore rege Persarum depopulati 259, 14.
- Classibus, suburbano Ravennae oppido, Narses hibernat 57, 5.
- Clima, geographorum mensura 282, 7.
- Colchi Aegyptiorum colonia 103, 15. gens maxima et opulentissima 145, 15. olim navigationis et mercaturae ignari 146, 3. eorum tumultus ob caedem Gubazis 153, 21.
- Conon Zenonem Isaurum imperio pellit 270, 14.
- Convivia natalitia Romanorum 282, 3.
- Copiarum militarium per totum Romanorum imperium numerus olim institutus sub Iustiniano quis fuerit 306, 1.
- Cos insula ingenti terrae motu concussa 99, 16.
- Cotaesium, opp. Lazicum, a Persis tenetur 105, 8. 150, 22.
- Cotriguri, Hunnica natio, Zaberghanis subditi 300, 3. 301, 6.
- Cumarum situs 31, 2. earum oppugnatio 32, 3 sqq. Narses eas recipit 57, 12.
- Curatorum mnera et officia in aula Byzantina 284, 17.
- Cutilzis, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5.
- Cyrus, Cambysis f. 120, 13.
- Dabragezas, natione Anta, dux Romanorum 150, 2. 186, 11.
- Damascius Syrus, philosophus, exsul cum aliis in Persiam profectus mox in patriam revertitur 131, 6.
- Darius, Arsamis filius, rex Persarum 120, 19.
- Darius, Hystapsis f. 16, 20. 85, 15.
- Deorum gentilium diversa apud Persas nomina 117, 18.
- Dilimnitae, bellicosissima na-

- tio 177, 16. eorum armatura 177, 20. clades in castris Sabirorum 180, 4. fugantur cum exercitu Persarum in pugna ad Phasin opp. 188, 12.
- Diogenes Phoenix, philosophus 131, 7.
- Dioscorus Trallensis, medicus. Anthemii frater in patria urbe artem snam profitetur 290, 7.
- Doconus, fluvius e Cancaso profuens 111, 14.
- Dysenteria in Francorum exercitu ex nimio uvarum immaturarum usu orta 69, 17.
- Elaëtiens sinus 9, 17.
- Elmingirus, dux Hunnorum apud Romanos 186, 12.
- Elminzur Hunnus, dux Romanorum 236, 23. (fortasse idem cum praecedente).
- Epigramma de clade Francorum 87, 13. in Chaeremonem 102, 12.
- Eulamius Phryx philosophus 131, 9.
- Eustratius, Soterichi filius 173, 8.
- Entychianus, Agathiae fautor 7, 18.
- Fabulae in gynaeceis decantatae (*τὰ ἐν γυναικωνίτιδι παρὰ τὴν θαλασίαν ἀδόμενα μυθολογήματα*) 29, 19.
- Factiones Circenses coloribus distinctae 307, 20. 325, 3.
- Fanum, oppidum Piceni 67, 8. 69, 5.
- Faventia, Flaminiae oppidum 51, 10.
- Ferrem castellum, alias Tzazar dictum, in Misimianis 240, 15.
- Florentia Narseti deditur 36, 6. 37, 16.
- Floriornum gens (*οἱ Φλωρίδαι*) 8, 2.
- Franci, olim Germani dicti, Italiae contermini, Romanorum legibus et moribus utuntur 16, 14 sqq. quo pacto regnum suorum controversias componant 18, 3. hiemelibentins quam aestate bella gerunt 54, 18. Francorum institia et concordia 17, 15. reges intonsi 19, 19. eorum auxilium Gothi implorant 23, 16. eorum armatura 73, 21. acies cuneata et suis caput prae se ferens 81, 12. eorum et Alamanorum strages 83, 21 sqq.
- Fulcaris, Herulorum dux 36, 15. 43, 8. eius caedes 45, 13.
- Gepidae a Theudiberto ad bellum contra Romanos sollicitati 21, 11.
- Gepidicus, Iustiniani titulus 21, 15.
- Germanus, Dorothei filius, oppido Instiniana ortus, Iustiniano carus 324, 6. Chersonesi praefectus 324, 20. pro ea dum fortiter pugnat, sagitta ictus 329, 22.
- Giber, dux Longobardorum apud Romanos 185, 3.
- Gothi pacem cum Romanis componunt 14, 17. Transpadani bellum renovant et Francorum auxilium implorant 16, 7. 23, 16. reliqui quoque a Romanis deficient 45, 21. reliquiae quae Campsas insederunt Narseti se dedunt 94, 10.
- Gubazes, Lazorum rex 139, 18. eius caedes 144, 20.
- Hermeas Phoenix, philosophus 131, 7.
- Herulorum sub Narsete militantium clades ad Parmam 44, 8.
- Hormisdates, rex Persarum,

- prior (272—273) 260, 6. secundus (301—308.) 261, 10.
- Hunorum gens Onoguri dicti 146, 18. Hunni Sabiri modo apud Romanos 177, 2. modo apud Persas mercenarii 234, 17. Hunni Nephthalitae Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt 266, 16. Cabadem in regnum restitunt 269, 15. Hunnorum variae gentes 300, 2. quae loca habitant 299, 20. Hunni Cotriguri Istrum traiciunt 301, 6. pars in Graeciam, pars contra Chersonesum procedunt 301, 13. eorum saevitia et supra 304, 1 sqq. a Belisario fugantur 321, 2. ratibus factis Chersonesum invadere tentant 326, 17. a Romanis obviam navigantibus merguntur 329, 2. quo facto a Chersoneso recedunt 330, 13. stipendio accepto Romanis finibus exeunt 330, 22. mutua cum Utriguris clade ad interuicium usque deproeliantur 334, 21. (v. Utriguri.)
- Hydruntum, urbs Calabriae 64, 21.
- Hystaspes, Persarum rex, sub quo Zoroastrum vixisse ipsi tradunt 117, 9.
- Iberia, provincia regni Persici 148, 11. 224, 22. 231, 8.
- Iliger, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5.
- Illus cum aliis Zenonem Isaurum imperio submovet 270, 14.
- Illus Isaurus castellum Misi-mianorum capit 244, 12.
- Imaeus mons (Imaus) 299, 22.
- Ioannes, Vitaliani filius, dux Romanorum sub Narsete 36, 17. 46, 5.
- Ioannes Dacnas, Cappadox, Romanorum dux 242, 17.
- Ioannes, Rustici frater, Gubazi insidias struit 142, 4. eum iuterimit 144, 20. fingens deprehenditur 171, 12. in iudicium vocatus 208, 5. supplicio afficitur 230, 15.
- Ioannes Afer qua fraude provinciales expilaverit 252, 3.
- Iovianus, Imperator Romanorum, turpi pace inita Nisibin urbem Persis tradit 263, 1.
- Isdigerdes prior, Saboris filius, Persarum rex (398—419.) tutor Theodosii ab Arcadio institutus 264, 7.
- Isdigerdes alter, Vararanis filius, Persarum rex (439—456.) 266, 9.
- Isidorus aspidem aedis S. Sophiae collapsam reficit 295, 20.
- Isidorus Gazaeus, philosophus 131, 8.
- Ister 334, 6.
- Iudicii publici apparatus 206, 5 sqq.
- Iustinianus Imperator Laeos adversus Persas tuetur 104, 9. eius epistola ad Martinum et Rusticum 208, 13. novellae constitutiones 281, 14. aedes sacras instaurat 295, 5. senex res bellicas negligit 306, 16. eius patria Bederiana 324, 10. captivos ab Hunnis redimit, 331, 3. eius epistola ad Sandilchum, Hunnorum ducem 332, 6.
- Iustinus, Germani filius, dux Romanorum in Colchidem missus 105, 1. Gubazis caedem aversatur 145, 7. Persas Phasin oppidum oppugnantes a tergo adortus caedit 196, 14. in Martini locum infectus 250, 22. Ioannis Afri fraudibus delectatur 254, 20. post praecleara ad Istrum edita facinora poenas luit 255, 17.

- (ab Iustino Imp. Alexandriam in exilium missus, ac deinde necatus: cf. Evagrium VI, 2.)
 Latina eruditio (*ἡ τῶν Λατίνων παιδεία*) i. e. linguae legumque Romanarum cognitio 324, 19.
 Lazi olim Colchi dicti 103, 11.
 Lazorum regis insignia 172, 2.
 Leone imperante Hunnorum gentes cunctae incolomes 300, 15.
 Leontius, Dabragezæ filius 244, 15.
 Lethes s. oblivionis castellum apud Persas 268, 6.
 Leutharis, dux Alamannorum 26, 15. Italiam vastat 64, 19. domum cum praeda petit 66, 18. prope Fanum oppidum a Romanis fugatur 67, 15. furiosus ad Cenetam moritur 70, 5.
 Liguria a Gothis tenetur 15, 23.
 Longobardi a Theudiberto contra Romanos concitati 21, 15. eorum pars 185, 2.
 Longobardicus, Iustiniani titulus 21, 15.
 Lucae obsidio 38, 4. 50, 5. 52, 21. deditio 54, 3.
 Lucania a Francis vastata 64, 16.
 Luna oppidum Narseti deditur 38, 1.
 Macedones quamdiu in Asia regnaverint 121, 10.
 Maeotis palus 299, 20.
 Magistri dignitas 233, 20.
 Magi de ventre reginae gravi-dæ consulti 261, 20.
 Magophonia, festum Persarum 123, 5.
 Manichaeorum religio Persicae similis 118, 2.
 Martius, summus Romanorum in Lazica dux 104, 20. 184, 20. eius odium in Gubazem 141, 5. strategema ad confirmandos militum animos 190, 5. imperio submotus 250, 21.
 Massilia, Ionum colonia, a Francis tenetur 16, 18.
 Mauritius, Pauli f., magister militum per Orientem. Choroëu in Carduchiorum montibus aestiva agentem necopinatum opprimit 272, 3.
 Maxentius, dux Romanorum 233, 9.
 Melantias, vicus haud procul a Byzantio 308, 4. 322, 16.
 Melitenses canes 293, 17.
 Memnonius, Agathiae pater 9, 1.
 Mermerois, Persarum ducis, expeditio 105, 3. strategema 106, 17. mors 113, 1. laus 113, 2 sqq.
 Meschitha, oppidum Iberiae 112, 19.
 Metrianus ex ordine scribonum 171, 9.
 Metrodorus grammaticus, frater Anthemii, Constantinopoli docet 290, 3.
 Misimianis sub Lazorum ditione 173, 10. Soterichum occidunt 175, 20. ad Persas desciscunt 231, 7. legatos Apsiliorum trucidant 239, 5. vicus eorum Tzachar cum ingenti ipsorum clade expugnatur 246, 9. Romanorum crudelitatem clade reddita ulciscuntur 248, 6. sub Romanorum ditionem redeunt 249, 12.
 Mithridates Parthici regni gloriam auxit 121, 17.
 Mortuos non humant Persae 113, 16.
 Muchiris, oppidum munitum in finibus Lazorum 105, 8. 149, 19.

- Murus in isthmo Chersonesi ad duo maria pertingens 301, 22.
- Myrina in Aeolide, patria Agathiae 8, 18.
- Nachoragan, dux Persarum post Mermeroem 139, 11. 177, 11. de pace agit cum Martino 181, 3. Phasin fluvium traiecit 183, 3. Phasin oppidum oppugnat 187, 13. 193, 6. cum magna clade repellitur 201, 2. vivus a Chosroe excoriari iussus 256, 13.
- Narses, Persarum rex (294—301.) 261, 8.
- Narses, Romani exercitus in Italia praefectus, Teïam Gothorum regem devincit 14, 13. Cumas oppugnat 31, 2. 33, 11. varia Tusciae oppida brevi tempore in deditionem accipit 37, 15. Lucam diutius obsessam 38, 4. 42, 17. 52, 19. 54, 2. eius ingenium et mores laudati 47, 8. orationes ad milites 48, 2. 89, 11. hibernatum Ravennam se confert 55, 10. devicta prope Ariminum Francorum manu 59, 11 sqq. Romam petit 62, 13. exercitu ad dimicandum probe parato 63, 3. Butilinum cum Francis et Alamannis caedit 75, 16. 78, 9. 79, 21. 82, 11. eius sapientia post victoriam 88, 15. Gothos, qui Campsas obtinebant, in deditionem recipit 94, 11.
- Neocnus, fluvius Colchidis 191, 7.
- Nepos, Occidentis Imperator, ab Oreste imperio deiectus 270, 21.
- Nepthalitae Hunni Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt 266, 16. 267, 2. Cabadem exulem benigne excipiunt 268, 16. et in regnum restitunt 269, 15.
- Nesus sive Insula in Phaside fluvio a Romanis tenetur 110, 16. 171, 19. 182, 12. 184, 9.
- Nisibis urbs ab Ioviano Persis tradita 262, 22.
- Odenathus Palmyrenus Saporem, regem Persarum, fugat 260, 2.
- Ognaris, satellitis Martini, audax facinus in pugna ad Phasin 199, 12.
- Olympius, iurisconsultus, Anthemii frater 290, 5.
- Onoguri, Hunnica gens 146, 18.
- Onogurium inde vocatum castellum in Colchide, postea S. Stephani dictum 146, 16.
- Ormisdates, bonum Persarum numen 118, 7.
- Pabecus, sutor, vulgo Artaxaris pater habitus 123, 13. 124, 11.
- Palladius, dux Romanorum sub Narsete, ab Aligerno occisus 32, 18.
- Parasangae quot stadiis constant 110, 18.
- Parmaa Francis et Alamannis occupata 43, 17. 46, 9. 50, 9. amphitheatrum prope eam 44, 3. pugna ad Parmam, in qua Heruli caeduntur 44, 8.
- Parthorum regnum quot annos permanserit (sed v. adn.) 121, 19.
- Parvum mare dictus lacus prope Phasin oppidum 185, 16.
- Perozes, Persarum rex, Isdigerdis filius (456—480) ab Hunnis caesus 266, 11.
- Persae diuturna bella cum Romanis gerunt 103, 3. eorum ritus circa mortuos 113, 16. Zoroastri disciplinam secuti

- priscos mores et veterem religionem mutarunt 117, 2. varia imperia experti 119, 6 sqq. usque ad novum Persicum regnum ab Artaxare conditum 122, 3. obscoeni eorum mores 132, 3. hieme bella non gerunt 238, 3. pacem cum Romanis componunt 275, 15.
- Persicorum regum ab Artaxare series et genealogia 258. 18—272, 20. ex Persicis archivis a Sergio desumpta 273, 11.
- Pestilentia, quae a. 531. orbem Romanum invaserat, a. 558. urbem regiam iterum vastat 297, 21.
- Petra, castellum in Colchide, a Romanis expugnatum 140, 14.
- Pharsantes Colchus, magister militum Regis Lazici, dux Romanorum vicarius contra Misimianos 233, 16.
- Phartazae oratio ad Colchos, qua defectionem ad Persas dissuadet 161, 7.
- Phasis, fluvius ex Caucaso profluens 111, 9. Persae ponte e scaphis iuncto eum traiciunt 183, 4.
- Phasis, oppidum maritimum ad ostia fluvii situm 182, 17. a Romanis communitum 185, 8. a Persis cum maxima clade frustra oppugnatum 187, 13. 194, 16.
- Philagrius, Soterichi filius, cum patre occisus 173, 5. 175, 21.
- Philimuth, Herulorum dux in exercitu Romano, morbo correptus moritur 36, 22.
- Philomathius, dux Isaurorum in Lazis 185, 1.
- Picenum ab Alamannis vastatum 67, 7.
- Pisa Narseti se dedit 38, 1.
- Pontus provincia a Tzannis crebris incursionibus vexatur 278, 10.
- Portorium decimarum Abydi constitutum 303, 3.
- Priscianus Lydus, philosophus 131, 7.
- Procopii historiae argumentum 11, 11—14, 7. historia ab Agathia continuatur 14, 8. 105, 6. narratio de Isdigerde Theodosii iunioris tutore in dubitationem vocatur 264, 18.
- Pythicus fluvius prope Myrinam in Elaëticum sinum inluit 9, 5.
- Ragnaris, dux Gothorum e natione Bittorum Campsas obtinet 92, 9. Narsetem interemturus ipse occiditur 94, 4.
- Rhizaeum, oppidum Tzannorum 279, 4.
- Rhodopolis, urbs Colchica, a Romanis recepta 237, 1.
- Romulus, Soterichi filius, cum patre a Misimianis oppressus 173, 5.
- Rusticus, Gallograecus, quaestor largitionum apud exercitum Romanorum in Colchide 140, 2. caedis Gubazis conscius 143, 6. Iustiniani iussu in vincula coniectus 171, 2. cum Iosanne causam capitis dicit 219, 16. supplicio affectus 230, 21.
- Sabiri. V. Hunni.
- Samnium ab Alamannis et Francis vastatum 64, 12.
- Sandes, Herculis nomen apud Persas 117, 18.
- Sandilchus, Utrigurorum Hunnorum dux, Romanorum amicus 303, 11. 332, 4.
- Sapor primus, rex Persarum post Artaxarem (241—272.) Valerianum Imperatorem

- bello captum excoriari iussit 256, 18. 258, 3. ab Odenatho Palmyreno fugatus 260, 3.
- Sapor secundus, rex Persarum anteqnam natus (308—378.) 261, 14. 262, 19. pace iuita cum Ioviano Imperatore Nisibin recipit 262, 22.
- Sapor tertius, rex Persarum, Artaxaris filius (382—387.) 263, 20.
- Sardanapallus, ultimus Assyriorum rex 120, 3.
- Sasanus, verus Artaxaris pater 123, 16. 124, 12.
- Scholarii milites (quos Iustinianus imp. L. 35. C. de loc. et cond. IV. 65 "in undecim devotissimis scholis taxari" dicit: scilicet liberos ab imperio Magistrorum militum. De scholariis militibus palatinorumque scholis agit Iac. Gothofredus ad C. Th. VII. 4. 22: II. p. 314. in Paratitlo eiusd. libri: II. p. 248. ad X. 1. 38: IV. p. 398.) 310, 1.
- Scribones, regii satellites 171, 9.
- Segansaa propter debellatam a patre Segestanorum gentem Vararanes tertius dictus 260, 14.
- Segestani victi a Vararane secundo 261, 4.
- Semiramis 116, 10. 119, 14.
- Senatus Constantinopolitanus cansas audit 294, 14.
- Sergius, peritissimus Persicae lingnae interpret, cui Agathias accuratam snam de novo Persico regno notitiam debet 273, 12.
- Sergius, Bacchi filius, dux Romanorum captus ab Hunnis 331, 6.
- Sestus, oppidum in Chersoneso 302, 4.
- Sibyllae autrum apud Cumas 33, 18.
- Sidonem translata legum schola, Beryto collapsa 96, 9.
- Simplicius Cilix, philosophus 131, 6.
- Sindual post Fulcaris mortem Herulis praefectus 51, 20. strenue pugnaus in proelio ad Casulium fl. 79, 10. 83, 17. Verum huius viri nomen, a Graeculo corruptum, erat Sinduald, testibus Paulo Diacono II, 3. et Evagrio IV, 24. Defecisse eum a Romano imperio, regnum sibi in Italia molientem, verum a Narsete superatum, captumque suspendio necatum esse, idem Paulus memorat. Haec, et cuncta praeterea quae Narses in Italia post pugnam Casilunensem gessit, Agathias fortasse inter ea quae vetante fato non persecutus est, uno loco cum Hamingi bello, Veronaque et Brixia captis, dicenda sibi seposuerat. — Brebtorum, an Bretonorum regem eum vocaverit Paulus, variantibus libris certo definiri nequit: idem gentis nomen, ut videtur, cum Bittoribus apud Agathiam II. 13. p. 92, 11. NIEB.
- Smerdes Magus 122, 18.
- Soterichus, dux Romanorum, in Lazicam missus ad largitiones foederatis gentibus erogandas 172, 22. in finibus Misimianorum ob incertam suspicionem ab ipsis occisus 175, 20.
- Stephanus Epidamnus, Narsedis familiaris 50, 17. in Flaminiam missus segnitiam praefectorum Romanorum castigat 51, 11.

- S. Stephani protomartyris castellum, olim Onogurium dictum 146, 22.
- Suani, gens Lazis finitima 225, 1.
- Suarunas, natione Sclavus, fortiter dimicat inter Misimianos 249, 2.
- Syria a Sapore direpta 259, 14.
- Tanaïs fluvius 299, 21.
- Tarasicodisaeus antea dicebatur Zeno Isaurus 270, 13.
- Teïae, Gothorum regis, interitus 14, 11.
- Telephis, oppidum in Colchis 105, 9. 112, 7.
- Terrae motus per magnam partem imperii Romani a. Chr. 554. factus 95, 19. Berytum prosternit 95, 23. Alexandriam quassat 96, 14. Con insulam funditus evertit 98, 16. Byzantium a. 557. iterum magna clade afficit 281, 20.
- Thamanorum vicus haud procul a montibus Carduchiis 272, 2.
- Theodorias, oppidum Tzannorum 279, 3.
- Theodorus, natione Tzannus, dux Romanorum in Colchide 108, 22. 184, 22. 244, 15. missus adversus populares suos 278, 22. eos sub Romanorum ditionem redigit 281, 4.
- Thescus, oppidum in Chersoneso 302, 3.
- Theuderichus, Chlothoaei filius, Francorum rex 19, 8. eius mors 20, 19.
- Theudibaldus, Theudiberti filius, rex Francorum 23, 7. eius mors 94, 20.
- Theudibaldus, Vaccari filius, dux Varnorum, Narseti se adiungit 59, 6.
- Theudibertus, Theuderichi filius, rex Francorum 20, 22. expeditionem contra Byzantium meditatur 21, 6. in venatione perit 22, 7.
- Thyanes, legatus Misimianorum 174, 3.
- Tibeleus, castellum in Misimianorum et Apsiliorum confiniis 238, 6.
- Totilas, Gothorum rex 14, 11. 31, 8.
- Tralles, olim Pelasgorum 100, 19. terrae motu eversae sub Augusto 100, 20. Chaeremonis opera instauratae 101, 19. Fabulosa de Romanorum colonia illuc missa narratio ex annalibus oppidi desumpta 102, 4.
- Trapezus, urbs Pontica 181, 12. 278, 5.
- Turci promissis et sordidis capillis 20, 3.
- Tuscia a Gothis occupata 15, 23. a Narsete recipitur 30, 17. 36, 7. 37, 15.
- Tzachar, castellum Misimianorum, ferreum vocatum 240, 14. a Romanis oppugnatum 244, 12.
- Tzani Colchis finitimi seditionem contra Romanos moluntur 278, 6. initio prospere bellum gerunt 279, 19. a Theodoro subacti 281, 4.
- Tzathes, Gubazis, Lazorum regis, frater, questum de eius caede Byzantium missus 170, 15. fratri in regno succedit 172, 10. 19.
- Uldach, natione Hunnus, dux Romanorum sub Narsete 67, 12. 68, 22.
- Uliganges, dux Herulorum in exercitu Romanorum in Colchis 148, 23.
- Ultizuri, Hunnica natio Agathiae temporibus deleta 300, 3.
- Uranus Syrus Byzantii medi-

- cinam professus, homo vanus, philosophum agit 127, 15. in Persiam profectus plurimum valet apud Chosroem 130, 4. 135, 5.
- Usigardus, dux Romanorum in Colchide 150, 2.
- Utiguri natio Hunnica 300, 3. socii Romanorum 303, 11.
- Vaccarus, dux Varnorum 59, 4.
- Vafrizes, dux Persarum sub Nachoragane 204, 3.
- Valerianus, dux Romanorum sub Narsete 36, 17. 80, 6.
- Valerianus, Imperator Romanus, a Sapore captus et exoriat 185, 5.
- Vararanes primus, Hormisdatis filius (273—276.) 260, 10. secundus (276—293.) 260, 11. et tertius, cognomine Segansaa (293—294.) 260, 12. 261, 4 ex ordine sibi succedunt in regno Persarum.
- Vararanes quartus, cognomine Cermasaa, Saporis tertii filius (387—398.) 263, 22. quintus, Isdigerdis prioris filius (419—439.) 266, 3.
- Varni a Narsete in foederatorum numerum accepti 8, 59.
- Venetia a Gothis tenetur 16, 2. Alamannorum et Francorum exercitus ibi pestilentia delitur 69, 10.
- Verina Zenonem Isaurum imperio expellit 270, 15.
- Vinearum (σκαλιώνων) descriptio 147, 15.
- Volaterrani Narseti se dedunt 37, 19.
- Zabergan, Cotrigurorum Hunnorum dux, imperium Romanum invadit 301, 6. contra Byzantium ducit 302, 15. a Belisario acie victus recedit 322, 3. muneribus ab Iustiano acceptis in patriam revertitur 330, 21.
- Zamasphes, rex Persarum, dum Cabades frater exsulabat (495—499.) 268, 9. 269, 17.
- Zandalas, armatae Narsetis familiae praefectus 55, 16. 80, 4.
- Zeno Isaurus imperio Rom. pulsus, mox restitutus 270, 12. 310, 11.
- Zeno Byzantinus, catalogo oratorum adscriptus 291, 1. Anthemii vicinus, ab eo ludibrio habetur 292, 21. 294, 1.
- Zich, Persarum ad Iustinianum de pace legatus 275, 12.
- Ziper, Marcellini filius, miles Romanus 244, 14.
- Zirma, fluvius in Araxianene (s. Arzanene) 272, 9.
- Zoroaster s. Zarades, Ormasdis filius 117, 6. eius aetas ignota 117, 8.

BIBLIOTHECA GRAECA

CURANTIBUS

FR. JACOBS ET VAL. CH. FR. ROST.

Aeschinis oratio in Ctesiphontem, notis instr. I. H. BREMI. <i>ms. 177</i>	
8. mai. 1826	— 7½
Aeschyli Agamemno, illustr. R. H. KLAUSEN. Ed. II. ed.	
R. ENGER. 8. mai. 1863	1 7½
— Choephorae, illustr. R. H. KLAUSEN. 8. mai. 1835	— 22½
Anacreontis carmina, Sapphus et Erinnae fragmenta, annotatt. illustr. E. A. MORBIUS. 8. mai. 1826	— 6
Aristophanis Nubes. Ed. illustr. praef. est W. S. TEUFFEL. Ed. II. 8. mai. 1863	— 12
Delectus epigrammatum Graecorum, novo ordine conc. et comment. instr. FR. JACOBS. 8. mai. 1826	— 18
Demosthenis conciones, rec. et explic. H. SAUPPE. Sect. I. (cont. Philipp. I. et Olynthiacae I—III.) Ed. II. 8. mai. 1845	— 10
Euripidis tragoediae, ed. PFLUGK et KLOTZ. Vol. I, II et III. Sect. I—III.	4 27
Einzeln:	
Medea. Ed. II. 15 <i>ngl</i> — Hecuba. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Andromacha. Ed. II. 12 <i>ngl</i> — Heraclidae. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Helena. Ed. II. 12 <i>ngl</i> — Alcestis. Ed. II. 12 <i>ngl</i>	
Hercules furens. 18 <i>ngl</i> — Phoenissae. 18 <i>ngl</i> —	
Orestes. 12 <i>ngl</i> — Iphigenia Taurica 12 <i>ngl</i> — Iphigenia quae est Aulide. 12 <i>ngl</i>	
Hesiodi carmina, recens. et illustr. C. GOETTLING. Ed. II. 8. mai. 1843	1 —
Einzeln:	
Theogonia. 7½ <i>ngl</i> — Scutum Herculis. 5 <i>ngl</i> — Opera et dies. 10 <i>ngl</i> — Homeri certamen, fragmenta et vita Hesiodi. 15 <i>ngl</i>	
Homeri Ilias, varietat. lect. adi. SPITZNER. Sect. I—IV. 8. mai. 1832—36	1 15
Einzeln:	
Sect. I. lib. 1—6. 9 <i>ngl</i> — Sect. II. lib. 7—12. 9 <i>ngl</i>	
Sect. III. lib. 13—18. 13½ <i>ngl</i> — Sect. IV. lib. 19—24. 13½ <i>ngl</i>	
Die einzige Ausgabe der Ilias, welche den kritischen Apparat vollständig enthält.	
Lysiae et Aeschinis orationes selectae, ed. I. H. BREMI. 8. mai. 1826	— 15
Lysiae orationes selectae, ed. I. H. BREMI. 8. mai. 1826	— 9
Pindari carmina cum deperditarum fragm., variet. lect. adi. et comment. illustr. L. DISSEN. Ed. II. cur. G. SCHNEIDEWIN. Vol. I. 1843.	1 9
— Vol. II. Sect. I. II. (Comment. in Olymp. et Pyth.) 1846. 47. (à 15 Ngr.)	1 —
Platonis opera omnia, recensuit, prolegomenis et commentariis instruxit G. STALLBAUM. X Voll. (21 Sectiones). 8. mai. 1836—65., compl.	21 15

Platonis opera omnia. Einzeln:		
Apologia Socratis et Crito. Ed. IV. 1858.	24 ngl	—
Phaedo. Ed. IV. 1866.	27 ngl	—
Symposium c. ind. Ed. III. 1852.	22½ ngl	—
Gorgias. Ed. III. 1861.	24 ngl	—
Protagoras. Ed. III. c. ind. 1865.	18 ngl	—
Politia sive de republica libri decem. 2 Voll. Ed. II. 2 as	15 ngl	—
Einzeln: Vol. I. Lib. I—V. 1858.	1 as 12 ngl	—
Vol. II. Lib. VI—X. 1859.	1 as 3 ngl	—
Phaedrus. Ed. II. 1857.	24 ngl	—
Menexenus, Lysis, Hippias uterque, Io. Ed. II. 1857.	27 ngl	—
Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. 1857.	27 ngl	—
Cratylus cum ind. 1835.	27 ngl	—
Euthydemus. 1836.	21 ngl	—
Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae et Hipparchus. 1836.	1 as 12 ngl	—
Timaeus et Critias. 1838.	1 as 24 ngl	—
Theaetetus. 1839.	1 as	—
Sophista. 1840.	27 ngl	—
Politicus et incerti auctoris Minos. 1841.	27 ngl	—
Philebus. 1842.	27 ngl	—
Leges. Vol. I. Lib. I—IV. 1858.	1 as 6 ngl	—
Vol. II. Lib. V—VIII. 1859.	1 as 6 ngl	—
Vol. III. Lib. IX—XII. — Epinomis. 1860.	1 as 6 ngl	—
Sophoclis tragoediae, rec. et explan. E. WUNDERUS. 2 Voll.		
8. mai. 1847—57		3 —
Einzeln:		
Philoctetes. Ed. III. 12 ngl	—	
Oedipus tyrannus. Ed. IV. 12 ngl	—	
Oedipus Coloneus. Ed. III. 18 ngl	—	
Antigona. Ed. IV. 12 ngl	—	
Electra. Ed. III. 12 ngl	—	
Aiax. Ed. III. 12 ngl	—	
Trachiniae. Ed. II. 12 ngl	—	
Thucydidis de bello Peloponesiaco libri VIII, explan. E. F. PORPO. 4 Voll. 8. mai. 1856—1866		4 —
Einzeln:		
Lib. I. Ed. II. 1 as	—	
Lib. II. Ed. II. 22½ ngl	—	
Lib. III. 18 ngl	—	
Lib. IV. 15 ngl	—	
Lib. V. 15 ngl	—	
Lib. VI. 18 ngl	—	
Lib. VII. 15 ngl	—	
Lib. VIII. 15 ngl	—	
Indices et de historia Thucydeia commentatio. 20 ngl	—	
Xenophontis Cyropaedia, comment. instr. F. A. BORNEMANN. 8. mai. 1838		— 15
— Memorabilia (Commentarii), illustr. R. KÜHNER. 8. mai. 1858. Ed. II.		— 27
— Anabasis (expeditio Cyri min.), illustr. R. KÜHNER. 1852. 1 6		— 6
Einzeln à 18 as:		
Sect. I. Lib. I—IV. Sect. II. Lib. V—VIII.		
— Oeconomicus, rec. et explan. L. BREITENBACH. 8. mai. 1841.		— 15
— Agesilaus ex ead. recens. 8. mai. 1843		— 12
— Hiero ex ead. rec. 8. mai. 1844.		— 7½
— Hellenica, Sect. I. (lib. I. II.), ex ead. rec. 8. mai. 1853. — 12		
— — Sect. II. (lib. III—VII.) ex ead. rec. 8. mai. 1863. 1 18		

